

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06619

DOS GESHEFT FUN DI
ARTOMANOV'S

Maksim Gorky

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מ. ג א ר ק י
ד א ס ג ע ש ע פ ט פ ו ז ד י
א ר ט א מ א נ א ו ר ס

יידיש: מ. ניידין.

פ א ר ל א ג , פ ו ח ו ת
ו ו א ר ש ע
1928

PRINTED in POLAND

ר אָמ ע ן ר אָל אַנ ע ן
ד ע ם מ ע ן ט ש,
ד ע ם ד י כ ט ע ר .

M. GORKI
INTERES ARTAMONOWYCH
tłumaczył M. Najdin
Wydawnictwo „KOJCHES”
Warszawa, 1928
Skład w zec. P. Krymer Puławy
Drukarnia
B-ci Wójcikiewicz Pawia 10.

אן ערך צוויי יאָר נאָך דער פרייהייט האָבן די מתפללים פון
 דער קירכע „ניקאלא נא טיטשקע“, בעת דער מיטאג-תפילה אין
 דער חגא פון קריסטוסעס מגלגול ווערן, באַמערקט א „פרעמדן“ —
 ער איז געגאַנגען אינם געדראַנג פון זי מענטשן, גישט העפלעך
 שטופנדיק זיי, און האָט אַוועקגעשטעלט גרויסע ליכט פאַר די היי-
 ליקע בילדער, וועלכע זענען געווען צומיינסטנס געאַכפערט אין
 דער שטאָט דריאַמאָו. אַ מאַנסביל אַ מעכטיקער, מיט אַ גרויסער,
 געלאָקטער באַרד, מיט אַ שטאַרק פאַרכאַפּטער באַזילפערונג אינם
 געדיכטן שייטל שוואַרצע, ציגיינעריש געקרייזלטע האָר, אַ נאָז
 אַ היפשע, פון אונטער די בערגלידיקע, געדיכטע ברעמען קוקן
 אַפער עווחדיק אַ פאַר גראַע, עטוואַס בלוילעכע, אויגן, און מען
 האָט באַמערקט, אַז בעת ער האָט אַראַפּגעלאָזט די הענט, האָבן
 זיינע פרייטע דלאַניעס אַנגערירט די קניען.

צום צלם איז ער צוגעגאַנגען אין דער רייע פון די שטאַ-
 טישע פּני; דאָס איז זיי באַזונדער גישט געפּעלן געוואָרן, און
 ווען דער עולם איז אַוועק נאָכן דאַוונען, זענען די חשובסטע לייט
 פון דריאַמאָו געבליבן שטיין אינם פרוזדור צו טיילן זיך מיט די
 געדאַנקען מכוּח דעם פּרעמדן מענטש. אייניקע האָבן געזאָגט —
 אַ פּיש-סוּחַר, אַנדערע — אַ בורמיסטר, און דער שטאַטישער סטאַ-
 ראַסטאַ יעוּסיי באַמאַקאָוו, אַ רודף-שלוּמדיקער מענטש מיט אַ

שוואך געזונט, אבער מיט א גוט הארץ, האט געזאגט, שטיף צו-
הוסטנדיק :

— הפנים, — פון די הויפישע לייט, א יעגער אדער עפעס
אנדערש אויפן געביט פון פריזישע פארוויילונגען.
און דער שניטקרעמער פאמיאלאָו, מיטן צונאָמען אלמנדי-
קע גריל, א פארהאוועטער עולם-הוהניק, א ליבהאָבער פון לשון
הרע, א געשטופלטער און העסלעכער מענטש, האט נישט גוט-
ווינטשנד ארויסגערעדט :

— איר האט געזען, — סארא לענג ס'האָבן בא אים די
ידיים ? ער גייט אזוי, גלייך פונזינעטוועגן קלינגט מען עס אויף
אלע גלעקער.

דער ברייטפלייציקער, גרויסנאָזיקער מענטש האט געשפרייזט
לענגוויס דער גאס אנטשלאָסן, ווי איבער אייגענער ערד ; אַנגעטון
אין א בלויען קאפטן פון פיינעם טוך, אין גוטע יוכטענע שטיוול,
האט ער געהאלטן די הענט אין די קעשענעס, די עלנבויגנס שטייף
צוגעדריקט צו די זייטן. איבערגעבנדיק דער פראַספּאַרע-בע-
קערין*) יערדאָנסקא געוואויר צו ווערן אויספירלעך, ווער ס'איז
דערדאָזיקער מענטש, זענען די שטאַט-לייט זיך צעגאָנגען, אונ-
טערן געקלאַנג פון די גלעקער, צו די שטריצן, ווערנדיק איינגע-
לאָדן דורך פאָמיאלאָוון צו אים אין מאַלינע-גאַרטן אַרײַן אויף
אַוונט-טיי.

נאָכן מיטאַג האָבן אנדערע דראַמאַוויאַנער געזעען דעם אומ-
באַקאַנטן מענטש אויף יענער זייט טייך, אויף דעם "קאַראָווי
יאָזיק", אויפן ציפּעל, וואָס געפינט זיך אויף דער ערד פון די
פירשטן ראַטסקיס ; דער מענטש איז געגאָנגען צווישן די קיסטן
ראַקייטע, מעסטנדיק דעם זאָמדיקן ציפּעל מיט גלייכע, ברייטע
שפרייזן, האט געקוקט פון אונטער דער דלאַגניע אָפּער אויף דער
שטאַט, אויף דער אַקע און אויף דעם שלייפּנאַרטיק פאַרפלאַצטערטן

(* פראַספּאַראַ — הייליק ברויט, וואָס ווערט באַנוצט אין
די פראַוואַסלאָווע קירכעס. — איבערן.)

צופלוס אירן — דאָס בלאַטיקע טייכל וואָטאַראַקסע. אין דריאַ-
מאָו לעבן פאַרזיכטיקע מענטשן, קיינער פון זיי האָט זיך נישט
אַנטשאַסן אַ געשריי צו געבן צו אים, פּרעג טון: ווער איז
ער אַזוינס און וואָס טוט ער. אָבער פּונדעסטוועגן האָט מען גע-
שיקט דעם שטאַט-וועכטער מאַשקא סטופאַ, דעם שטאַטישן לץ און
שפור; אָן שום בושא אין די אויגן פאַר אַלע מענטשן און נישט
זשענירנדיק זיך פאַר זיי פּרויען, האָט ער אַראַפּגענומען די קא-
זיאַנע הויזן, און דעם צעקנאָדערטן קאַשקעט איבערגעלאָזט אויפן
קאַפּ, איז אַריבערגעגאַנגען די ברייט פון דער ייליקער וואָטאַ-
ראַקשע, האָט אַנגעפלאָזן דעם אַנגעוויפענעם גרויסן בויך, איז
מיט אַ קאַמישן, גענוצטעם טריט צוגעגאַנגען צום פּרעמדן
און, פון דרייַסטיקייט וועגן, האָט ער אומישנע הויך אַ פּרעג גע-
טון ?

— ווער ביסטו ?

מען האָט נישט געהערט, ווי אַזוי דער פּרעמדער האָט אים
געענטפּערט, נאָר סטופאַ האָט זיך באַלד אומגעקערט צו זיינע לייט
אין דערציילט:

— ער האָט מיך געפּרעגט: וואָס ביסטו עס פאַר אַן אומ-
געלימפּערטע בריאה ? די אויגענעס זענען באַ אים בייוע, ער איז
ענלעך צו אַ גולן.

אינאָוונט, אין פּאַמילאַקוואַט מאַלינע-גאַרטן, האָט די פּראַס-
פאַרע-בעקערין יערדאַנסקאַ, אַ פּרוי מיט אַ קאַפּ, אַ באַרימטע
טרעפּערקע און כאַכעמעס, אַרויסזעצנדיק די שרעקלעכע אויגן, מיט-
געטיילט די שענסטע מענטשן:

— מען רופט אים — איליא, דער צונאַמען — אַרטאַמאַ-
נאָו, ער האָט געזאַגט, אַז ער וויל וואוינען באַ אונז פּונדוועגן
זיינס אַ געשעפט, אָבער וואָסער געשעפט, — האָב איך זיך נישט
דערפּרעגט באַ אים. ער איז געקומען צו פאַרן מיטן וועג פון
וואַרגאַראַד, מיטן אייגענעם וועג איז ער אַוועק אַרום דריי אַ זייגער,
שוין עפעס אויף פיר.

אַזוי איז מען קיין שום באַזונדערס נישט געוואויר גע-
וואָרן וועגן דאָזיקן מענטש, און געווען איז דאָס נישט אַנגענעם,

גלייך ס'וואָלט מעצער אָנגעקלאַפט באַנאַכט אין פענצטער און
בעלם געוואָרן, אָן ווערטער אָנזאָגנדיק אַ קומענדיק אַומגליק.

ס'איז אַריבער אַ דריי וואָכן און ס'האַט זיך שוין כמעט
געהאַט פאַרצויגן דער שניט אין זפרון פון די שטאַטלייט, פּלוצ-
לינג איז דער אַרטאַמאַנאָוו בראש פון נאָך דריי דערשינען גלייך
באַ באַיאַמאַקאָון און געזאַגט, ווי האַקנדיק מיט אַ האַק:

— אַט האַסטו דיר, יעוסיי מיטריטש, נייע איינוואוינער אונ-
טער דיין קלוגער האַנט. כ'בעט דיך, העלף מיר זיך איינפונדע-
ווען לעפן דיר אויף אַ גוט לעפן.

זאַכלעך און קורץ האַט ער דערציילט, אַז ער איז אַ מענטש
פון די פירשטן ראַטסקיס, פון זייער קורסקער ירושה-גוט אויף דעם
טייך ראַט; ער איז געווען באַם פירשט געאַרגי פאַרוואַלטער, נאָר
נאָך דער פרייהייט איז ער אַוועקגעגאַנגען פון אים, ער איז גוט
באַלוינט געוואָרן און ער האַט באַשלאָסן אָן אייגן געשעפט אויפ-
צושטעלן: אַ לייחנט-פאַבריק. ער איז אָן אַלמן, די קינדער הייסן:
דער עלטערער — פיאָטר, דער הויקערדיקער — ניקיטאַ, און
דער דריטער — אַליעזשקאַ, איז אַ פלימעניק, וועלכן ער, איליאַ,
האַט צוגענומען פאַר אַ זון.

— פּלאַקס זייען אונזערע פויערן ווינציק, — האַט אין ישוב
הדעת געזאַגט באַיאַמאַקאָוו.

— מיר וועלן זיי שוין נייטן צו זייען מער.

אַרטאַמאַנאָוס קול איז געווען געדיכט און גראַב, ער האַט
גערעדט, גלייך ער וואָלט געקלאַפט אין אַ גרויסער פויק אַריין,
און באַיאַמאַקאָוו איז דאָס גאַנצע לעפן געגאַנגען איבער דער ערד
פאַרוזיכטיק, האַט גערעדט שטיל, אַזוי ווי מוראַ האַפנדיק אויפצו-
וועקן עמעצן אַ שרעקלעכן, פינטלענדיק מיט די ליבלעכע אויגן
פון טרויעריקן בעז-קאַליר, האַט ער געקוקט אויף אַרטאַמאַ-
נאָוס קינדער, וואָס זענען שט-יבערנע געשטאַנען באַ דער טיר;
זיי זענען אַלע געווען זייער פאַרשידענע: דער עלטסטער — ענ-
לעך צום פאַטער, אַ ברייטברוסטיקער, די ברעמען צונויפגעוואַקסן,
די אויגן קליינע, בערישע, באַ ניקיטען זענען די אויגן מיידלשע.

גרויסע אין בלאַע, ווי זיין העמד, אַלעקסיי — אַ געלאַקטער, ראָ-
זער, שיינער יינג, אַ ווייסלייביקער, קוקט גלייך און פריילעך.
— צו די זעלנער איינער? — האָט געפרעגט באַימאַ-
קאַוו.

— ניין, די קינדער זענען מיר אַליין נייטיק, כ'הצב אַ
קוויטל.

אין אַ מאַך טוענדיק אויף די קינדער מיט דער האַנט, האָט
אַרטאַמאַנאַוו באַפּוילן:
— גייט אַרויס.

און ווען זיי זענען שטיל, מיט אַ סדר, איינער נאָכן אַנ-
דערן און אַפהיטנדיק די בכורה, אַרויסגעגאַנגען, האָט ער אַרויפ-
לייגנדיק אויף באַימאַקאַווס קני די שווערע דלאַניע, אַ זאַג גע-
טון:

— יעוויי מיטריטש, איך קום, איינזעגט, אויך אַלס מחותן
צו דיר: גיב אויס די טאַכטער פאַר מיין עלטסטן.

באַימאַקאַוו האָט זיך אַזש דערשראַקן, ער איז אונטערגע-
שפרונגען אויף דער באַנק, האָט אַ מאַך געטון מיט די הענט.

— וואָס רעדסטו, גאָט איז מיט דיר! איך זע דיך דאָס
ערשטע מאָל, ווער דו ביסט — ווייס איך נישט, און דו — גאָר
דאָס! די טאַכטער איז באַ מיר אַן איינציקע, חתונה האָבן איז
נאָך פרי פאַר איר, און דו האָסט זי דאָך נישט געזעען אפילו,
ווייסט נישט — וואָסערע זי איז. . . וואָס רעדסטו?

גאָר אַרטאַמאַנאַוו האָט, שמייכלענדיק אין דער געלאַקטער
באַרד אַרײַן, געזאָגט:

— וועגן מיר — פּרעג דעם איספּראַוויק, ער האָט גענוג
צו פאַרדאַנקען דעם פירשט מיינעם און אים האָט דער פירשט
געשריבן, צו זיין מיר בייהילפיק אין אַלע ענינים. קיין שלעכטס
וועסטו נישט הערן, כ'בין דיר ערב באַ די הייליקע איקאָנעס.
די טאַכטער דיינע קען איך, איך ווייס דאָ, באַ דיר אין שטאַט,
אַרדינק, כ'בין פיר מאָל אומבאַמערקט געווען, אַלץ געוואויר גע-
וואָרן. דער עלטערער מיינער איז אויך דאָ געווען און האָט דיין
טאַכטער געזעען, — באַאזמרויק זיך נישט!

פילנדיק זיך אזוי, ווי עס וואלט זיך אויף אים א בער ארויפ-
געלייגט, האט באיםאקאו א בעט געטון דעם גאסט :
— ווארט-צו א ביסל...

— נישט לאנג — קאן איך, לאנג ווארטן — קאן מען די
יאָרן איבערווארטן, — האט שטרענג געזאָגט דער אַנגרייפנדיקער
מענטש און א געשריי געטון אין פענצטער אַרײן, אויפן הויף
ארויס :

— קומט אַרײן, באַגריסט דעם באַלעבאַס.
ווען זיי זענען, אָפגעזעגענדיק זיך, אוועקגעגאנגען, האָט
באָימאַקאו, צעשראַקן קוקנדיק אויף די איקאַנעס, זיך דריי מאָל
איבערגעצולמט, אַרויסגעפליסטערט :
— רבינו של עולם — דערבאַרם זיך, וואָסערע מענטשן ?
רחמנא לַצֵּלן.

ער האָט זיך דערשלאַפט, צוקלאַפנדיק מיטן שטעקן, אין
סאָד אַרײן, וואו דאָס ווייב און די טאָכטער האָבן אונטער אַ לי-
פע געקאַכט איינגעמאַכטס, דאָס אויסגעפאַשעטע, שיינע ווייב האָט
געפרעגט :
— וואָסערע יינגע לייט זענען עס געשטאַנען אויפן הויף,
מיטריטש ?

— כ'ווייס נישט. און וואו איז נאַטאַליע ?
— זי איז געגאַנגען נאָך צוקער אין שפייז-קעמערל
אַרײן.

— נאָך צוקער, — האָט מרה-שחורהדיק איבערגעזחזרט באָי-
מאַקאו, זיך אַראָפּזעצנדיק אויף דער גראַז-באַנק. — צוקער. גיין,
דאָס זאָגט מען טאַקע אמת : פון דער פרייהייט — וועט אַ גרויסער
אומרו קומען אויף די מענטשן.
צוקוקנדיק זיך צו אים, מאָט דאָס ווייב געפרעגט אומ-
רויך :

— וואָס איז דיר ? ווידער נישט מיט אַלעם ?
— די נשמה האָט זיך צעיאָכצט באַ מיר. ס'טראַכט
זיך — דערדאָזיקער מענטש איז געקומען מיך פאַרבייטן אויף דער
ערד.

דאָס ווייב האָט אים אָנגעהויבן טרייסטן.
— לאָז געמאך! קנאַפּ מענטשן גייען איצט פון די דערפער
אין שטאָט אַריין.

— דאָס טאַקע איז עס, וואָס זיי גייען. איך וועל דיר
לעז עתה גאַרנישט נישט זאָגן, לאַמיר נאָך אַ ביסל אַ קלער
טון. . .

אין פינף מעט לעז אַרום האָט באַיאַמאַקאָו זיך אַריינגע-
לייגט אין בעט אַריין, און נאָך צוועלף — איז ער געשטאַרבן,
און זיין טויט האָט אַוועקגעלייגט נאָך אַ געדיכטערן שאַטן אויף
אַרטאַמאַנאָוו מיט די קינדער. אין דער צייט פונם סטאַראַסטעס
קראַנקייט איז אַרטאַמאַנאָוו צוויי מאל געקומען צו אים, זיי האָבן
לאַנג געשמזעסט ביחידות; דאָס צווייטע מאל האָט באַיאַמאַקאָו
אַריינגערופן דאָס ווייב און, מיד צונויפלייגנדיק די הענט אויף
דער ברוסט, געזאָגט:

— אַט, — מיט איר רעד, און איך בין שוין, משמעות,
אין ערדישע ענינים נישט קיין בעל-דעה. לאַזט מיך — אַפּ-
רוען.

— קום-נאָך מיט מיר, איליאַנאַ איוואַנאָוואַ, — האָט באַ-
פּוילן אַרטאַמאַנאָוו און, נישט קוקנדיק, צי די באַלעבאַסטע גייט
אים נאָך, איז ער אַרויסגעגאַנגען פון צימער.

— גיי, איליאַנאַ; הפנים — ס'איז באַשערט, — האָט שטיל
געעצהט דער סטאַראַסטע דעם ווייב, זעענדיק, אַז זי אַנטשליסט
זיך נישט נאָכצוגיין דעם גאַסט. זי איז געווען אַ פרוי אַ קלוגע,
מיט כאַראַקטער, נישט איבערקלערנדיק זיך — האָט זי גאַרנישט
געטון, אָבער דאָ איז עפעס אַזוי אַרויסגעקומען, אַז אין אַ שעה
אַרום, אומקערנדיק זיך צום מאַן, האָט זי, אַראַפּשאַקלענדיק די
טרערן מיט אַ באַוועג פון די לאַנגע, שיינע ווימפערלעך, גע-
זאָגט:

— מילאַ, מיטריטש, משמעות ס'איז טאַקע באַשערט; בענטש
די טאַכטער.

אינאָונט האָט זי צוגעפירט צום מאַנס געלעגער די פראַכט-
פּויל אַנגעטועגע טאַכטער, אַרטאַמאַנאָוו האָט אַ שטופּ געטון דעם

זון, דער בחור מיטן מיידל האָבן, נישט קוקנדיק איינער אויף
אַנדערן, זיך אָנגענומען באַ די הענט, זיך אַראָפּגעלאָזט אויף די
קניען, איינבייגנדיק די קעפּ, און באַיאַמאַקאָו האָט, שווער עטעמענ-
דיק, זיי באַדעקט מיט אַן אַלטפּרענקישער, פּאַטערלעכער איקאַנע
מיט פּערל:

— אין נאַמען פּון פּאַטער און זון... רבּונו של עולם,
פּאַרלאָז נישט מיט דיין חסד דאָס איינציקע קינד מיינס!

אין שטרענג האָט ער געזאָגט אַרטאַמאַנאָוון:

— געדענק, — אויף דיר איז די אחריות פאַר גאַט — פאַר
דער טאַכטער מיינער!
יענער האָט זיך אַ נויג געטון פאַר אים, אָנרירנדיק מיט
דער האַנט די פּאַדלאָגע.

— איך ווייס.

און נישט זאָגנדיק קיין צערטלעך וואָרט דער קינפטיקער
שניר, פּמעט נישט קוקנדיק אויף איר און אויפן זון, האָט ער אַ
מאַך געטון מיטן קאַפּ צו דער טיר:

— גייט.

און ווען די געפּענטשטע זענען אַוועקגעגאַנגען, האָט ער
זיך צוגעזעצט אויפן געלעגער פּון חולה, זאָגנדיק אַנטשלאָסן.

— זיי רויק, אַלץ וועט גיין, ווי ס'באַדאַרף צו זיין. איך
האַב זיפּן און דרייסיק יאָר אימבאַשנאַפּט געדינט באַ מיינע
פירשטן, און אַ מענטש — איז נישט קיין גאַט, אַ מענטש — איז
נישט דערבאַרמיק, צוטּרעפּן אים איז שווער. און דיר, מחותנתטע
אוליאַנאַ, וועט אויך גוט זיין, וועסט זיין פאַר מיינע בחורים שטאַט
אַ מאַמע, און זיי וועט באַפּילן ווערן דיך ערלעך צו האַלטן.

באַיאַמאַקאָו האָט געהערט, שווייגנד קוקנדיק אין ווינקל אַריין,
אויף די איקאַנעס, און געוויינט, אוליאַנאַ האָט אויך געשלאָכצט,
און דערדאָזיקער מענטש האָט גערעדט מיט פאַריבל:

— ער, יעוסיי מיטריטש, צו פּרי גייסטו אַוועק, דו האָסט
זיך נישט אָפּגעשוויגט. מיר וואָלסטו אימגעהייער גייטיק געווען,
סכּנותדיק!

ער האָט אַ שאַר געטון מיט דער האַנט קווער דער באַרד,
הויך אָפגעזיפצט.

— איך קען דיינע עסקים : ערלעך ביסטו און גענוג קלוג,
ווען דו וואָלסט געלעבט מיט מיר אַ יאָר פינף, וואָלטן מיר אַ קער
געטון די געשעפטן, — מיליאַ — ס'איז גאָטס רצון !
אזיאַנאַ האָט מיט פאַריבֿל אויסגעשריגן :

— וואָס קראַקעסטו עס, ווי אַ קראַך, וואָס שרעקסטו אינזו ?
אפשר וועט נאָך. . .

אַבער אַרטאָמאָנאָוו איז אויסגעשטאַנען און זיך אַ בוק גע-
טון ביזן גארטל פאַר באַימאַקאָון, ווי פאַר אַ טויטן :

— אַ דאַנק פאַרן צוטרוי. זייט געזונט, איך דאַרף גיין
צו דער אַקע, דאָרט איז די באַרקע מיטן באַלעבאַטישאַפט אָנגע-
קומען.

ווען ער איז אַוועקגעגאַנגען, האָט די באַימאַקאָוואַ באַליי-
דיקט זיך צעהיילט :

— א פרא אדם אַ דאָרפישער, צו דער פאַרקנסטער פֿלח
פון זיין זון האָט ער אפילו קיין ליבליעך וואָרט נישט געפונען צו
זאָגן !

דער מאַן האָט זי אָפגעשטעלט :

— יאָכץ נישט, באַימרויק מיך נישט.

און געזאָגט, אַ קלער געבנדיק :

— דו — האַלט זיך אָן אים ; דערראַזיקער מענטש איז,

ווייזט אויס, בעסער פון די אונזעריקע.

אין באַימאַקאָוס לוויה האָט מיט גרויס פּבוד זיך באַטייליקט

די גאַנצע שטאָט, די גייסטלעכע פון אַלע פינף צערקוועס. די

אַרטאָמאָנאָוס זענען נאָכגעגאַנגען די טרוממע פאַלד נאָך דעם ווייב

און דער מאַכטער פּיגם נפטר ; דאָס איז נישט געפעלן געוואָרן די

שטאָט-לייט ; דער הויקער ניקיטאַ, וועלכער האָט געשפּרייזט היב-

טער זיינע אייגענע, האָט געהערט, ווי מען האָט צווישן עולם גע-

וואָרטשעט :

— ס'איז נישט באַוואוסט ווער ער איז, און קריכט גלייך

אוימן ערשטן אָרט.

דרייענדיק מיט די קיילעכיקע אויגן, וואָס האָבן געהאַט אַ
קאַליר פֿון דעמבענע חויר-ניס, האָט פּאַמיאַלאָו אונטערגעשוש-
קעט :

— סיי יעוסיי, עליו השלום, סיי איליאנא — זענען פאַר-
זיכטיקע מענטשן, סתם אין דער וועלט אַריין האָבן זיי גאַרנישט
געטון, דערפֿון איז געדרינגען, אָן דאָ איז פאַרהאַן אַ סוד, מסתמא
האַט זיי מיט עפעס אַריינגעגאַרט דערדאָזיקער קאַרשון, אַנדערש
וואָלטן זיי זיך דען מיט אים מתחתן געווען ?
— יאַ, אַ טוינקעלער עגיין.

— דאָס זאָג איך דאָך — אַ טוינקעלער, זיכער — פאַלש
געלט. אָבער ווי ער האָט עס געלעבט ווי אַ צדיק מכלומרשט,
דער באַיאַקאָו טאַקע, האַ ?

ניקיטאָ האָט געהערט, האַלטנדיק אַראַפּגעלאָזט דעם קאַפּ,
און האָט אויסגעבויגן דעם הויקער, אַזוי ווי דערוואַרטנדיק אַ קלאַפּ.
דער טאַג איז געווען אַ ווינטיקער, דער ווינט האָט נאָכגעבלאַזן
נאָך דעם עולם, און דער שטויב, אויפגעהויבן פֿון הונדערטער
פּיס, האָט ווי אַ רויכיקער וואָלקן זיך געטראָגן נאָך די מענטשן,
געדיכט באַפֿודערנדיק די פעט-געשמירטע האַר פֿון די אָפּגעדעקטע
קעפּ. עמעצער האָט געזאָגט :

— גיב נאָר אַ קוק, ווי אַרטאַמאַנאָו איז מיט אוינער שטויב
באַשאַטן, — ער איז גרוי געוואָרן דער, ציגייער. . .

אויפֿן צענטן טאַג נאָך דער קבורה פֿון מאַן איז איליאנא
באַיאַקאָו מיט דער טאַכטער אוועקגעגאַנגען אין אַ מאַנאַסטיר,
און איר הויז האָט זי איבערגעגעבן אַרטאַמאַנאָו. אים און די
קינדער האָט ממש אַ וויכער געדרייט, פֿונדערפֿרי ביזן אָונט האָבן
זיי געשימערט באַ אַלעמען אין די אויגן, שנעל שפּרייזנדיק איבער
אַלע גאַסן, איליק זיך צלמענדיק פֿאַר די צערקוועס ; דער פּאַ-
טער איז געווען רוישיק און התלהבותדיק, דער עלטערער זון
מרה-שחרהדיק, שווייגנדיק און, הפנים, שרעקעוודיק אָדער שע-
מעוודיק, דער שיינער אַליאַשאַ איז געווען היציק מיט בתורים
און האָט עזותדיק געוואוינקען צו די מיידלעך, און ניקיטאָ פֿלעגט
באַגינען צוטאַג אַוועקטראָגן זיין שפיציקן הויקער אַריבערן טייך.

אויף „קאראווי יאזיק“, וואו ס'זענען ווי די פייגל זיך צונויפגע-
פלויגן טשעסלארעס, מוליארעס, אויפשטעלנדיק דאָרט אַ לאַנגע
געמױערטע קאַזאַרמע, און, אין דער זײט פון איר, נאָך דער אַקע,
אַ צווייטשטאַק גרויס הויז פון גראַבע קלעצער, — אַ הויז ענלעך
צו אַ תּפּיסה. אין די אַונטן האַבן די איינוואוינער פון דריאַמאַוו,
צונויפקלייבנדיק זיך אויפן ברעג פון דער וואַטאַראַקשע, געשײלט
באַניע-קערלעך, געהערט דאָס כראַפן און קוויטשען פון די זענן,
דאָס רײבן פון די הויבלעס, די לױפיקע האַקעריי פון די שאַרפע
העק און האַבן שפּאַטיש דערמאַנט דאָס פּרוכטלאַזע בויען פונם
טורעם פון בבל, און פאַמיאַלאַוו האָט טרײסטפּול פאַרגעזאַגט די
פרעמדע לײט פלעַרליי אומגליקן :

— פּרילינג וועט דאָס וואַסער פאַרפלייצן דיִדאַויקע אומגע-
לומפערטע געבייען. און ס'קען זײן אַ שרפה: די טשעסלאַרעס
רײכערן טאַבאַק, און אומעטום זענען דאָ סטריזענעס.
דער שוויגנדיכטיקער פאַפּ וואַסילי האָט אים אונטערגע-
האַלפן :

— זיי בויען אויף זאַמד.

— זיי וועלן אַנטרייבן פאַבריק-אַרבעטער, — וועט זיך אָנהייבן
אַ שפּרות, גנבה, אויסגעלאַסנקייט.

דער ריזיקער, מיט פעטס אַנגעגאַסענער, אין אַלע זײטן צע-
בלאָזענער מילנער און שענקער לוקאַ באַרסקי האָט מיט אַ הייזע-
ריקן באַס געטרייסט :

— מער מענטשן, — גרינגער די גרנסה. נישקשה, זאַלן
מענטשן אַרבעטן.

שטאַרק געוויילט די שטאַטלייט האָט ניקיטאַ אַרטאַמאַנאַוו ;
ער האָט אויסגעהאַקט און אויסגעקאַרטשעוועט אויפן אַ גרויסן
קוואַדראַט די ראַקײטע-קיסטן, האָט גאַנצע טעג געשעפּט דעם פעטן
ײל פון דער וואַטאַראַקשע, ער האָט געשניטן טאַרף אויף דער
בלאַטע און, אויפהייבנדיק דעם הויקער צום הימל, געפירט דעם
טאַרף מיט אַ טאַטשקע, אויסלייגנדיקן איבערן זאַמד אין שוואַרצע
קופּקעלעך.

— אַ גאַרטן וויל ער מאַכן, — האַבן זיך משער געווען

די שטאַטלייט. — סאַראַ שוטה! וועסט דען זאַמד אויסגי-
טיקן?

באַם זון-פאַרגאַנג, בעת די אַרטאַמאַנאַוס זענען איינער הינ-
טערן אַנדערן, מיטן פּאַטער בראש, אַריבערגעגאַנגען די ברייט
פון טייך, און אויף איר גרינלעכען וואַסער האָבן זיך געלייגט זייע-
רע שאַטנס, האָט פּאַמילאַו אַנגעוויזן:

— קיקט, קיקט, — סאַראַ שאַטן ס'איז באַם הויקער!
און אַלע האָבן געזעען, אַז דער שאַטן פון ניקיטען, וועל-
כער איז געגאַנגען דער דריטער, איז אומגעוויינלעך צאַפּלדיק
און אַזוי ווי שווערער פון די איבעריקע אויסגעצויגענע שאַטנס
פון זיינע ברידער, איינמאַל, נאָך אַ גרויסן רעגן, האָט דאָס וואַסער
אין טייך זיך אויפגעהויבן, און דער הויקער, פאַרטשעפענדיק זיך
אַן די וואַסער-געוויקסן אָדער אַריינגליטשנדיק זיך אין אַ גרוב
אַריין, האָט זיך אונטערגעטוקט אונטערן וואַסער. אַלע צוקוקער
אויפן ברעג האָבן נחתדיק אין הייליכיק זיך צעלאַכט, נאָר אַלגוש-
קע אַרלאָואַ, די דרייצניעריקע טאַכטער פון דעם שפור דעם זיי-
גערמאַכער, האָט אַ געשריי געטון מיט רחמנות:

— אוי, אוי — ער וועט דערטרונקען ווערן!

מען האָט איר אַ שטורך געגעבן:

— לייאַרם נישט בחינם.

אַלעקסיי, וועלכער איז געגאַנגען דער לעצטער, איז אַרונ-
טער אונטערן וואַסער, אַנגעכאַפט דעם ברודער, געשטעלט אויף
די פיס, און ווען זיי זענען ביידע נאַסע, אויסגעשמירטע פון יי, אַ
אַרויס אויפן ברעג, האָט אַלעקסיי זיך אַ לאַז געטון גלייך אויף
די איינזואוינער, אַזוי, אַז זיי האָבן זיך אַפּגערוקט פאַר אים אין
עמעצער האָט מיט מוראַ אַ זאַג געטון:

— ביסט אַ מבין, סאַראַ חיהשער יאַט. . .

— זיי האָבן אונז נישט ליב, — האָט באַמערקט פּיאַטער;
דער פּאַטער האָט אין גאַנג אַ קוק געטון אים אין פנים אַריין:
— וואַרט אויס די צייט — זיי וועלן ליב קריגן.

און ער האָט אויסגעזידלט ניקיטען:

— דו פאַרזעניש! קיק דיר אונטער די פיס, רוף נישט

ארויט קיין חוזק באם המון. נישט אויף חוזק דארפן מיר לעבן,
פויק אָנגעבלאָזענע !

געלעבט האָבן די אַרטאָמאָנאָוס, נישט באַקענענדיק זיך מיט
קיינעם, זייער באַלעבאַטישקייט האָט געפירט אַ דיקע זקנה, אינ-
גאַנצן אין שוואַרצן, זי איז געגאַנגען אַרומגעפונדן דעם קאַפּ מיט
אַ שוואַרץ טיכל אַזוי, אַז די עקן דערפון האָבן אַרױסגעשטאַרט ווי
הערנער, זי האָט גערעדט מיט עפעס אַ מין צעקנישטער שפּראַך,
קנאַפּ און אומפאַרשטענדלעך, גלייך זי וואָלט נישט געווען קיין
רוסישע; פון איר האָט מען גאַרנישט געקענט זיך דערוויסן וועגן
די אַרטאָמאָנאָוס.

— מאַכן זיך פאַר מאָנאַכן, די גזלנים. . .

ס'איז באַוואוסט געוואָרן, אַז דער פּאַטער און דער עלטע-
רער זון פּאַרן אָפּט אַרום איבער די אַרומיקע דערפער, אָנרעדנ-
דיק די פּויערן צו זייען פּלאַקס. בעת איינער פון אַזוינע רייזעס
זענען אויף איליאַ אַרטאָמאָנאָון אָנגעפאַלן אַנטלאַפענע זעלנער,
ער האָט איינעם פון זיי דערהרגעט מיט אַ באַסאַליק, מיט דעם
צווייפונטיקן געוויכט, וואָס איז געווען צוגעפונדן צו אַ רויצען רע-
מעט, דעם אַנדערן האָט ער צעשפּאַלטן דעם קאַפּ, דער דרי-
טער איז אַנטלאָפּן. דער איספּראַוויניק האָט אַרטאָמאָנאָון געלויבט
דערפאַר, גאָר דער יינגער גלח פון דער אַרימער איליען-פאַראַפּיע
האָט אַרױסגעלייגט אַן אָפּקומעניש פאַר דעם מאָרד, — פּערציק
נעכט אָפּשטיין אין צערקווע און תּפילה טון.

אין די האַרבסטיקע אַוונטן פּלעגט ניקיטאַ לייצען פאַרן פּאָ-
טער און די ברידער די לעבנט-געשיכטעס פון די הייליקע, די מוסר-
דרשהס פון די קירכן-פּאַטערס, אָבער דער פּאַטער פּלעגט אים
אָפּט איבערשלאָגן :

— צו הויך איז די דאָזיקע חכמה, נישט צום באַגרייפן זי
מיט אינזער פאַרשטאַנד. מיר — זענען מענטשן שוואַרץ-אַרבעטער,
נישט פאַר אינו איז וועגן דעם צו טראַכטן, מיר זענען צו פּראַס-
טע ענינים געבוירן געוואָרן, דער פאַרשטאַרבענער פירשט יורי
האָט זיבן טויזנט ביכער איבערגעלייענט און אַזוי ווייט אין די-
דאָזיקע רעיונות זיך פאַרטיפּט, אַז ער האָט אַזש די אמונה אין

גאָט אָנגעוואוירן. ער איז אַלע לענדער אויסגעפאַרן, באַ אַלע קע-
ניגן אויפגענומען געווען, — אַ באַרימטער מענטש! און — אויפ-
געבויט אַ טוך-פאַבריק — איז דאָס געשעפט נישט געגאַנגען. און —
וואָס ער האָט נישט אויפגעטון, האָט ער נישט געקאָנט געפינען
קײן תיקון פאַר זיך. אזוי האָט ער טאַקע דאָס גאַנצע לעבן אויס-
געלעבט אויף דעם פויערישן ברויט.

רעדנדיק, האָט ער אַרויסגעברענגט די ווערטער דיטלעך,
זיך פאַרטראַכט צוהערנדיק זיך צו זיי, און ווידער געלערנט די
קינדער :

— צו לעבן — וועט אייך זיין שווער, איר אַליין זענט פאַר
זיך געזעץ און שוץ. איך, זעט איר, האָב געלעבט נישט מיט מײן
ווילן, נאָר — ווי מען האָט געהייסן. און איך פלעג זעען: נישט
אזוי דאַרף מען, אָבער פאַרריכטן קאָן איך נישט, ס'איז נישט
מײן עסק, נאָר דעם פריצט. נישט נאָר טון לויט דער אייגענער
דעה האָב איך מורא געהאַט, נאָר אפילו טראַכטן האָב איך נישט
געהאַט די העזה, פדי נישט צונויפפלאַנטערן ווי ס'איז דעם איי-
גענעם פאַרשטאַנד מיטן האַר ישן. הערסט פיאַטר ?

— איך הער.

— אזוי איז עס. פאַרשטיי. ס'לעבט אַ מענטש, און ווי ער
וואָלט פלומרשט נישט געווען. געוויס איז ווינציקער די אחריות,
דו גייסט נישט אַליין, מען טרייבט מיט דיר אָן. אָן אחריות איז
גרינגער צו לעבן, אָבער — ווייניק זינען.

טיילמאַל פלעגט ער רעדן אַ שעה און צוויי, אַלץ פרעגן-
דיק, צי הערן די קינדער. ער זיצט אויפן אויוון, אַראָפהענגענדיק
די פיס, איבערקלייבנדיק מיט די פינגער די לאַקן פון דער באַרד
און, נישט איילנדיק זיך, שמידט ער רינג נאָך רינג קייטן פון
ווערטער. אין דער גרויסער, ריינער קיך איז אַ וואַרעמע טונקל-
קייט, הינטערן פענצטער פייפט די זאָויערוכע, גלעט זיידמעסיק
די שויפן. אַדער ס'קנאַקט אין דער בלאַער קעלט דער פראַסט.
פיאַטר, וועלכער זיצט באַם טיש פאַר אַ חלבן ליכטל, שורשעט
מיט די פאַפירן, קלאַפט נישט הויך מיט די ביינדלעך פון רעכן-

געווערק, אלעקסיי העלפט אים צו, ניקיטא פלעכט קונציק קוישן
פון ריטער.

— אַט — האָט אונז דער קייסער געגעבן פרייהייט. דאָס
דאַרף מען פאַרשטיין : מיט וואָסער כּוונה איז די פרייהייט ? אָן
אַ כּוונה וועסטו קיין שעפּסל פּון שטאַל נישט אַרויסלאָזן, און דאָ —
איז דאָס. גאַנצע פּאַלק, טויזנטער טויזנטער, אַרויסגעלאָזט געוואָרן.
דאָס הייסט : דער קייסער האָט תּופּס געווען — פּון די פּריצים
וועסטו גאַרנישט נעמען, זיי פאַרלעבן אַלדינק אַליין. דער פּירשט
געאַרגי האָט נאָך דאָס פאַר דער פרייהייט אַליין זיך משער גע-
ווען, ער האָט מיר געזאָגט : די אונטעריאַכטע אַרבעט — איז אָן
רווחים. האָט מען אונז טאַקע געשענקט צוטרוי פאַר פרייער אַר-
בעט. אַצינד וועט אפילו אַ זעלנער אויך נישט שלעפּן פינף און
צוואַנציק יאָר די ביקס, — נאָר — גיי, אַרבעט ! אַצינד דאַרף
איטלעכער באַווייזן, צו וואָס ער טויג. דעם אַדל — איז דער
סוף אונטערגעשריבן געוואָרן, איצט זענט איר אַליין אַדל־לייט, —
איר הערט ?

אויסלאָזט באַיאַמאַקאָוואַ האָט אָפּגעלעבט אין מאַנאַסטיר כּמעט
דריי חדשים, און ווען זי האָט זיך אומגעקערט אַהיים, האָט אַר-
טאַמאַנאָו באַלד אויף דעם צווייטן טאַג זי געפּרעגט :

— ווען וועלן מיר חתונה מאַכן ?

זי איז אויפגעבראַכט געוואָרן, האָט אַ בליץ געטון מיט די

אויגן.

— וואָס רעדסטו, באַדענק זיך ! קיין האַלב יאָר איז נישט
אַריבער פּון פּאַטערס טויט, און דו... צי הייסטו נישט, סאַראַ
זינד ?

אַבער אַרטאַמאַנאָו האָט זי שטרענג אָפּגעשטעלט :

— קיין זינד, מחותנתע, זע איך דאָ נישט. צי נאָר אַזעל-

כעס טוען אָפּ די פּריצים, און גאָט איז עס סובל ? באַ מיר —
איז אַ גויט ; פּיאַטר מוז האָבן אַ באַלעבאַסטע.

נאַכדעם האָט ער געפּרעגט, וויפיל געלט זי האָט. זי האָט

געענטפּערט :

— מער פון פינף הונדערט וועל איך נישט נאָכגעבן דער

טאָכטער !

— וועסט אפילו געבן מער, — האָט זיכער אין גלייכגיל-
טיק געזאָגט דער גיגאנטישער פויער, נישט אַראָפּגענדיק דעם
בליק פון איר. זיי זענען געזעסן באַם טיש איינער קייגן אַנדערן,
אַרטאָמאָנאָוו — אָנגעשפּאַרט מיט די עלנבויגנס, אַריינלאָזנדיק די
פינגער פון ביידע הענט אין דער געדיכטער וואָל פון דער באָרד,
די פרוי, מיט אָנגעכמורעטע ברעמען, האָט באַאימרויקט זיך אויס-
געגלייכט. זי איז אַלט געווען ווייט נאָך דרייסיק, נאָר זי האָט
זיך אויסגעוויזן באַדייטנד יינגער, אויף איר זאַטן, ראָזן געזיכט
האַבן שטרענג געלויכטן גרוילעכע קלוגע אויגן. אַרטאָמאָנאָוו איז
אויפגעשטאַנען, האָט זיך אויסגעגלייכט.

— דו ביסט אַ שיינע, אויליאַנאַ אינוואַגאַוואַ.

— וואָס נאָך וועסטו זאָגן ?

— כ'וועל גאַרנישט זאָגן.

ער איז אוועקגעגאַנגען נישט גערן, שווער שאַרנדיק מיט די
פיס, און די באַימאַקאַוואַ, נאָכקוקנדיק אים און, אגב, אַ גלייטש
טוענדיק די אויגן איבערן אייז פון שפיגל, האָט אַרויסגעפליס-
טערט מיט פאַרדראָס :

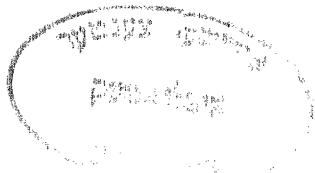
— אַ שד אַ בערדיקער. האָט זיך צוגעטשעפעט. . .

פילנדיק זיך אין סכנה פארן דאָזיקן מענטש, איז זי אַרויפ-
געגאַנגען אינדערהייך צו דער טאָכטער, נאָר נאַטאַליאַ איז דאָרט
נישט געווען ; זי האָט אַ קיק געטון דורכן פענצטער און דער-
זעען די טאָכטער באַם טויער, לעפן איר איז געשטאַנען פּיאַטער.
באַימאַקאַוואַ איז שנעל אַראָפּגעלאָפּן פון די טרעפּ אין, שטייענ-
דיק אויפן גאַניק, האָט זי אַ געשריי געטון :

— נאַטאַליע — אין שטוב אַריין !

פּיאַטער האָט זיך געגריסט צו איר.

— ס'איז נישט אַרנטלעך, פיינער יינגערמאַן, אָן דער
מוטער צו שמועסן מיט אַ מיידל, ס'זאָל מער אַזעלכעס נישט
זיין !

— זי איז מיט מיר פארקנסט, — האָט דערמאָנט
פּיאַטער.

— אַלץ איינס; מיר האָבן אינווערע אייגענע מנהגים, —
האָט געזאָגט די באַימאַקאווא, נאָר זיך אַליין געפרעגט:
— וואָס האָב איך עס זיך צעבייזערט? יינגע לייט — זאָלן
זיך נישט ליב האָבן. עפעס נישט גוט. גלייך איך וואָלט מקנא
געווען די טאַכטער.

אין שטוב האָט זי שטאַרק אַ ריס געטון די טאַכטער באַם
צאָפּ, פאַרווערנדיק איר פּונדעסטוועגן צו רעדן מיטן חתן אויג אויף
אויג.

— כאָטש ער איז טאַקע געבענטשט געוואָרן פאַר דיינעט.
וועגן, אָבער ס'איז נאָך — אָדער אַ רעגן, אָדער אַ שניי,
אָדער ער וועט זיין אָדער — נישט, — האָט זי שטרענג גע-
זאָגט.

אַ טונקעלער אומרו האָט געמישט אירע געדאַנקען; אין עט-
לעכע טעג אַרום איז זי געגאַנגען צו דער יערדאָנסקאַ צו לאָזן זיך
טרעפן וועגן דער צוקונפט, — צו דער זנאַכאַרקע, דער קראָפּע-
וואַטער, דער דיקער, ענלעכער צו אַ גלאַק, האָבן אַלע
פרויען פון שטאָט אַוועקגעטראָגן זייערע עבירות, שרעקן און עגמת
נפשו.

— דאָ איז נישטאַ וואָס צו טרעפן, — האָט געזאָגט די
יערדאַנסקאַ, איך וועל דיר, קרוין, זאָגן גלייך: דו האַלט זיך אָן
דעמדאָזיקן מענטש. באַ מיר קריכן נישט בחינם די אויגן אויפן
שטערן אַרויף, — איך קאָן די מענטשן, איך דרינג זיי דורך, ווי
מיין טאַליע קאַרטן. דו קוק, ווי מזלדיק ער איז, אַלע עסקים קאָ-
לערן זיך באַ אים ווי אַ באַלעם, אינווערע מאַנסלייט רעדן אויף
אים אויס בלוז פון קנאה. ניין, קרוין, דו האָב פאַר אים נישט
מורא, ער לעבט נישט ווי אַ פּוקס, נאָר ווי אַ בער.

— טאַקע אמת, ווי אַ בער, — האָט מספּים געווען די אלמנה
און אַפּוּפּצנדיק, דערציילט דער טרעפּערין:

— כ'האָב מורא; פונם ערשטן מאָל, ווען ער האָט געשדכנט
די טאַכטער, — האָב איך זיך איבערגעשראַקן. פּלוצלינג, אַזוי ווי

ער וואָלט פֿין אַ כמאָרע אַראָפּגעפּאַלן, קיינעם נישט באַקאַנט, קריכט ער אין מחותנימשאַפט. אזוי קומט דען פּאַר ? איך גע-
דענק, ער רעדט, און איך קוק אין די הוצפהדיקע אויגע-
נעס זיינע און אויף אַלע זיינע רייד שאַקל איך צו מיטן קאַפּ,
בין מיט אַלעם מספּים, גלייך ער וואָלט מיך באַם האַלז אָנגענו-
מען.

— דאָס הייסט, ער גלייבט אין זיין פּוח, — האָט דער-
קלערט די פּחדיקע פּראָספּאַראַ-בעקערין.

אַבער דאָס אַרץ האָט נישט באַרויקט די באַימאַקאַוואַ, הגם
די זנאָכאַרקע, אַרויספירנדיק זי פון דעם פינצטערן צימער, וואָס
איז דורכגעזאַפט געווען מיטן שטיקנדיקן ריח פון רפּאוּת-גראָן,
האָט איר געזאָגט באַם געזענגען:
— געדענק: באַראָגים זענען בלוז אין די מעשהלעך מול-

דיק. . .

אויפּפּאַלנד הייך האָט זי געלויבט אַרטאַמאַנאָון, אזוי הייך
און אזוי פיל, אַז זי האָט אויסגעזעען אונטערגעקויפט. און, אַט
האָט טאַקע די גרויסע, שוואַרצע און אויסגעטרוקנטע, ווי אַן איינ-
געזאַלצענער סענדאַק, מאַטרענאַ באַרסקאַ, געזאָגט אַנדערש:

— די גאַנצע שטאַט אַכצט און קרעכצט איבער דיר, אויף-
יאַנאַ; ווי אזוי האָסטו נישט קיין מוראַ פאַר די דאָזיקע אָנשיקע-
נישן ? אוי, זע! נישט אומזיסט איז איין בחור אַ האַרבאַטער,
נישט פאַר קיין קליינער זינד, פון די עלטערן איז ער אַ הויקער
געבוירן געוואָרן. . .

ס'איז שווער געווען דער אלמנה באַימאַקאַוואַ און אַרץ אָפּ-
טער פּלעגט זי דוירעסן די טאַכטער, פילנדיק אַליין, אַז זי בייזערט
זיך אויף איר אָן אַ שום סיבה. זי האָט זיך באַמיט וואָס זעלטע-
נער צו זען די לאַקאַטאַרן, אַבער די דאָזיקע מענטשן זענען אַרץ
אַפּטער אויסגעוואַקסן קייגן איר, פאַרפינצטערנדיק דאָס לעבן מיט
אימרו.

אומבאַמערקט האָט זיך אונטערגעגנבעט דער ווינטער, מיט-
אַמאַל זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דער שטאַט מיט ראַשיקע שניי-שטור-
מען, מיט שטאַרקע פּרעסט, ער האָט פאַרלייגט די גאַסן און די

הייוער מיט צוקערדיקע שניי-בערג, ער האָט אָנגעטון וואַסענע
היטלען אויף די טורם-דעכלעך און שפיצן פון די קירכעס, פאַר-
קאוועט מיט ווייס אייזן די טייכן און דאָס ראַסטיקע וואַסער פון
די זומפן; אויפן אייז פון דער אַקע האָפן זיך אָנגעהויבן פויסטי
קאַמפן פון די שטאַטלייט מיט די פויערן פון די אַרומיקע דער-
פער. אַלעקסיי איז יעדן יום טוב אַרויסגעגאַנגען אויפן קאַמף
און האָט יעדעס מאָל זיך אומגעקערט אַ היים אַ בייזער און צע-
שלאָגענער.

— וואָס, אַליאַשאַ? — האָט געפרעגט אַרטאַמאַנאָו. —
אַפנים דאָ זענען די שלעגערס געשיקטער פון אונזערע?
אינרייבנדיק די אָנגעלאַפענע שטיקער בלוט מיט אַ קופער-
נע מטבע אָדער מיט שטיקלעך אייז, האָט אַלעקסיי מרה-שחורה-
דיק צוגעשוויגן, אַלע מאָל אַ בלישטש געבנדיק מיט די שפאַר-
בער אויגן, אָבער איינמאָל האָט פיאַטר געזאָגט:
— אַלעקסיי שלאָגט זיך פליגק, דאָס שלאָגן אים די אייגע-
נע, די שטאַטישע.

איליאַ אַרטאַמאַנאָו האָט אוועקגעלייגט די פויסט אויפן טיש
און געפרעגט:

— פאַרוואָס?

— זיי האָבן נישט ליב.

— אים?

— אונז אַלע, איניינעם.

דער פאָטער האָט אַ קלאַפ געטון איבערן טיש, אזוי, אַז
דאָס ליכט איז אַרויסגעשפרונגען פון לייכטער און פאַרלאָשן גע-
וואָרן; אינדערפּינטער האָט זיך דערהערט אַ ריטש:
— וואָס דערציילסטו מיר, פונקט ווי אַ מיידל, פסדר
וועגן ליבשאַפט? איך זאָל מער נישט הערן אַזעלכע ווער-
טער!

אַנצינדנדיק דאָס ליכט, האָט ניקיטאַ שטיל געזאָגט:

— אַליאַשאַ וואָלט נישט באַדאַרפט גיין אויף די קאַמפן.

— דאָס איז — אַז מענטשן זאָלן חוזק מאַכן! — האָט

זיך איבערגעשראַקן אַרטאַמאַנאָו. דו — שווייג, שמש! פלוי.

האַבנדיק אויסגעזידלט אלע, האָט איליאַ אין עטלעכע טעג אַרום, באַם נאַכטעסן, געזאַגט ברוגודיק לייבלעך :

— איר, יאָטן, וואָלט באַדאַרפט גיין אויף בערן, אַ פיינע פאַרוויילונג! איך פלעג גיין מיטן פירשט געאַרגי אין די ריאַזאַנער וועלדער, אויף דעם שפּיזן-געיעג האָבן מיר מיטגענומען די באַ-לעבאַטיים, אינטערעסאַנט געווען!

אַריינגיענדיק אין התלהבות, האָט ער דערציילט עטלעכע פאַלן פון מזלדיקער יאַגד און אין אַ וואָך אַרום איז ער געגאַנגען מיט פּיאַטרן און אַלעקסייען אין וואַלד אַרין, דערהרגעט אַ גרויסן בער, אַ גריין דערנאָך זענען געגאַנגען די ברידער אַליין און אויפגעהויבן די מאַטקע, זי האָט אָפּגעריסן אַלעקסייען דאָס פעלצל, אים צעדראַפּעט אַ היפט, די ברידער האָבן זי פונדעסט-וועגן בייגעקומען און געברענגט אין שטאַט אַרין אַ פאַר בערע-לעך, איבערלאָזנדיק די דערהאַרגעטע חיה אין וואַלד, די וועלף אויף נאַכטעסן.

— נו, ווי לעבן עפעס דיינע אַרטאַמאַנאַוס? — האָבן די שטאַטלייט געפרעגט די באַימאַקאַוואַ.

— נישקשה, גוט.

— ווינטער איז אַ חויר רויק, — האָט באַמערקט פאַמיאַ-

לאָוו.

די אלמנה האָט, נישט גלייבנדיק זיך אַליין, אָנגעהויבן באַ-מערקן, אז פון אַ געוויסער צייט אָן באַליידיקט זי די פיינדלע-כע באַציונג צו די אַרטאַמאַנאַוס, די אומפריינדשאַפט צו זיי הילט זי אויך אַרום מיט קעלט. זי האָט געזעען, אז די אַרטאַמאַנאַוס לעבן ניכטער, אין אחדות, טוען עקשנותדיק זייער זאך און קיין שלעכטס איז נישט צו באַמערקן באַ זיי. פסדר נאַכקונדיק דער טאַכטער און פּיאַטרן, האָט זי זיך איבערצייגט, אז דער שווייגי-קער, פעסטגעבויטער בחור פירט זיך אויף נישט לויטן עלטער ערנסט, באַמיט זיך נישט צוצודריקן נאַטאַליען אין אַ פינצטער ווינקל, צו קיצלען זי און אינרוימען איר נבול-פה, ווי ס'טוען די שטאַטישע חתנים. ס'האָט זי אַ ביסל באַמרויקט די אימפּאַרשטענד-

לעכע, טרוקענע, אָבער שויןזאמע און אפילו אזויזוי אייפעריקע
באַציונג פון פיאָטרן צו דער טאַכטער.

— קיין צערטלעכער מאָן וועט ער נישט זיין.

אָבער איינמאָל, אַראָפּגייענדיק פון די טרעפּ, האָט זי דער-
הערט פון אונטן, אין פּאָדערהויז, דער טאַכטערס קול :

— איר וועט ווידער גיין אויף אַ בער ?

— מיר קלייבן זיך. וואָס איז ?

— ס'איז געפערלעך, אַליאַשען האָט דאָך די חיה אָנגע-

כאַפט.

— ער איז אַליין שוואַדיק, — זאָל ער זיך נישט היצן. הייסט

עס — איר קלערט וועגן מיר ?

— איך האָב וועגן אייך גאַרנישט געזאָגט.

— זעסט, אַ שעלמאַ, — האָט אַ קלער געטון די מוטער,

שמיכלענדיק און אָפּוּפּצנדיק. — און ער — איז אַ פּשטן.

אליאַ אַרטאַמאַנאָוו פלעגט איר אַלץ פּאָדערנדיקער

זאָגן :

— אייך זיך צו מיט דער חתונה, אַז נישט וועלן זיי זיך

אַליין צואייילן.

זי האָט געזעען, אַז מען דאַרף זיך איילן, דאָס מיידל איז

שלעכט געשלאָפּן באַנאַכט און האָט נישט געקענט פאַרבאַרגן, אַז

ס'מאַטערט זי אַ קערפּערלעכע בענקשאַפט. אויף פּסח האָט זי

אויפּסניי זי אוועקגעפירט אין מאָנאַסטיר, און נאָך אַ חודש, צו-

ריקקומענדיק אַ היים, האָט זי דערזעען, אַז איר פאַרוואַרלאָזטער

סאָד איז שוין צוגערוימט, די וועגלעך זענען אויסגעפיעלעט, די

לישאַיעס פון די ביימער זענען אַראָפּגענומען, די יאָנדע-בייטן

זענען אונטערגעשניטן אין אונטערגעבוינדן ; און אַלץ איז געמאַכט

געווען מיט אַ געניטער האַנט. אַראָפּלאָזנדיק זיך מיטן שטעגל צום

טייך, האָט זי באַמערקט ניקיטען, — דער וויקער האָט פאַרייכט

דעם פלויס, וואָס איז אונטערגעשווענקט געוואָרן דורך דעם פרי-

לינגדיקן וואַסער. פון אונטער דעם לייונטענעם, לאַנגן, איבער די

קניען גרייכנדיקן, העמד האָבן געבעכדיק אַרויסגעשטאַרט די ביינער

פון וויקער, פאַרשטעלנדיק כמעט דעם גרויסן קאַפּ, מיט די בלוין-

כע, העלע האָר; בכדי די האָר זאָלן אים נישט פאלן אויפן פנים ארויף, האָט זיי ניקיטאָ אונטערגעבונדן מיט א צווייגל פון א בע-ריאָזע. א גראַער צווישן דעם זאפטיק גרינעם בלעטערוארג, איז ער ענלעך געווען צו א זקן א פרוש, וואָס איז ביז זעלבסטפאר-געסונג עקזאלטירט פון דער ארבעט; פאָכענדיק מיט דער אויף דער זון זילבערנדיקער האַק, האָט ער פלינק צוגעטשעשעט א דרענגל און שטילערהייט צוגעזונגען, מיט א דין מיידליש קול, עפעס א קירכלעך געזאנג. הינטערן פלויט האָט גרינלעך געגלאַנצט א זיידן וואַסער, גאַלדענע אָפּגלאַנצן פון דער זון האָבן ווי קאַראַטן זיך געשפּילט דערין.

— גאָט העלף, — האָט אומגעריכט פאַר זיך מיט רירונג געזאָגט די פרוי; א פינקל טוענדיק אויף איר מיט א ווייך ליכט פון די בלויע אויגן, האָט ניקיטאָ ליבלעך זיך אָפּגערוּפּן:

— באַשיץ גאָט.

— דאָס האָסטו דעם סאָד אויפגערוימט?

— איד.

— שייַן אויפגערוימט. האָסט ליב סעדער?

שטייענדיק אויף די קניען, האָט ער קירץ דערציילט, אַז פון ניין יאָר אָן איז ער אָפּגעגעבן געוואָרן דורך דעם פירשט, דעם פריץ, אַלס שילער צו א גערטנער, און איצט איז ער אַלט ביינצען יאָר.

— האָרבאַטע, און אַזוי ווי נישט קיין שלעכטער, — האָט א קלער געטון די פרוי.

אינאַוונט, ווען זי האָט מיט דער טאַכטער געטרונקען טיי באַ זיך אינדערהייך, האָט זיך ניקיטאָ באַוויזן אין דער טיר מיט אַ בינטל בלומען אין דער האַנט און מיט אַ שמייכל אויף דעם געבלעכן, נישט שיינעם און נישט פריילעך פנים:

— באַווייליקט צוזעמען דעם ביקעט.

— נאַכוואָס איז דאָס? — האָט זיך פאַרוואַנדערט די באַ-מאַקאַוואַ, פאַרדעכטיק באַטראַכטנדיק די שייַן צוגעקליבענע בלו-מען און גרעזער, — ניקיטאָ האָט איר דערקלערט, אַז באַ זיינע

הערן איז ער מחויב געווען יעדן פרימארגן צו ברענגען בלומען
דער פירשטיין.

— אזוי גאר, — האָט געזאָגט די באַימאַקאַוואַ און אַביסע־
לע זיך פאַררויטלענדיק, שטאַלץ אויפגעוויפן דעם קאַפּ: — בין
איך דען ענלעך צו אַ פירשטיין? זי איז געוויס אַ יפת
תואר?

— זענט איר דאָך אויכעט.

נאָך מער רויט ווערנדיק, האָט די באַימאַקאַוואַ אַ קלער גע-

טון:

— צי האָט אים נישט דער פאַטער אויסגעלערנט?

— נו, אַ דאַנק פאַרן כבוד, — האָט זי געזאָגט, נאָר צו
דער טיי האָט זי נישט איינגעלאָדן ניקיטען, און ווען ער איז
אָועקגעגאַנגען, האָט זי אַ קלער געטון אויפן קול:

— שיין זענען באַ אים די אויגן; נישט דעם פאַטערס, נאָר
דער מוטערס ווייזט אויס.

און האָט אַ זיפּץ געטון.

— הפנים, — ס'איז באַשערט מיר זאָלן מיט זיי לעבן.

זי האָט נישט שטאַרק צוגערעדט אַרטאַמאַנאַוון צו וואַרטן
מיט דער חתונה ביז האַרבסט, ווען ס'וועט זיך פאַרענדיקן אַ יאָר
פון זינט איר מאַנס טויט, נאָר זי האָט אַנטשלאָסן דערקלערט דעם

:

— נאָר דו, האַר, איליאַ וואַסילעוויטש, רוק זיך אָפּ פון
דעמדאַויקן ענין, לאָזן מיך איינאַרדנען אַלץ אויף אינוער שטיי-
גער, ווי ס'געהער צו זיין, אויפן אַלטפּרענקישן אופן. דאָס וועט
פאַר דיר אויך נוצלעך זיין, וועסט מיטאַמאַל אַריינגיין צווישן
אַלע שענסטע מענטשן אינוערע, וועסט זיך אָוועקשטעלן אויף אַן
אַנגעזעען אַרט.

— נו, — האָט גאוועדיק אַ מרוטשע געטון אַרטאַמאַנאַו. —

מיך זעט מען אזוי אויך פונדערווייטנס אָן.

אַ באַליידיקטע פון זיין פאַרריסנקייט, האָט זי געזאָגט:

— דיך האָט מען דאָ נישט ליב.

— מיילא, וועט מען אָנהייבן מורא האָבן.

און א לאך טוענדיק, א קוועטש ג מיט די אקס-
ליצן :

— אָט זינגט פיאַטר אויכעט אַלץ-איניינעם וועגן ליבשאַפט.
אויסטערלישע מענטשן זענט איר. . .

— אויף מיר פאלט אויך בולט דידאָזיקע אומליבשאַפט.
— דו, מחותנתטע, באַאומרויך זיך נישט!

ארטאָמאָנאָו האָט אויפגעהויבן די לאַנגע לאַפע, צונויפדריקן-
דיק ביז רויט די פינגער אין אַ פויסט.

— איך קען מענטשן אַרומהאַקן, אַרום מיר וועט מען
נישט לאַנג אַרומטאַנצן. איך קען זיך באַגיין אָן ליבשאַפט. . .
די פרוי האָט צוגעשוויגן, קלערנדיק מיט אומהיימלעכער
אומרויקייט :

— סאַראַ היה.

און אָט איז איר היימלעך הויז אָנגעפילט מיט די חברטעס
פון דער טאַכטער, מיט מיידלעך פון די שענסטע משפחות אין
שטאָט; זיי אלע זענען גרויסאַרטיק אָנגעטון אין אַלטערענישע
בראַקאַטענע סאַראַפאַנען מיט ווייסע אָנגעבלאָזענע אַרבל פון מוש-
לין און דינע ליינונט, מיט אַספּעריס און מיט געבלימט אויסגענייט
זיידנס, מיט שפיצן אין די אַרבל, אין לאַקירטע און סאַפּיאַגענע
שיך, מיט בענדער אין די לאַנגע מיידלשע צעפּ. די כלה האָט
זיך געשטיקט אין דעם שווערן זילבער-בראַקאַטענעם סאַראַפאַן, מיט
די אָפּגעגילדטע אושור-קנעפּלעך פון קאַלנער ביזן פּאַדל, אין דעם
גאַלד-בראַקאַטענעם קאַפּטנדל אויף די אַקסלען, אין די ווייסע און
העל-בלויע בענדער; זי זיצט, ווי אַן אייזיקע, אין פּאַדערשטן
ווינקל און, אַפּווישנדיק מיטן געהאַפּטענעם טיכעלע דאָס פאַרשוויצ-
טע פנים, „דיכטעט“ זי הילכיק :

— איבער לאַנקעס, איבער גרינע,
איבער בלומען הימל-בלויע,
גיסט זיך וואַסער פּרילינגדיקס,
קוואַליק וואַסער, אי טרייביקס. . .

די חברטעס כאפן אונטער מיט הויכע קולות און איינהייט-
לעך דעם אפשטארבנדיקן קרעכץ פון דער מיידלשער טענה :

שיקט מען מיך, מיידל אליין,
הייסט מען מיך נאך וואסער גיין,
בארוועסערהייט, אן די שיק
נאקעטערהייט, אן א טיך. . .

אן אומגעזעענער אין דער חברה מיידלעך לאכט הויך און
שרייט אלעקסיי :

— דאס איז א קאמיש ליד ! מען האט אריינגערוקט דאס
מיידל אין בראקאט, ווי אן אינדיטשקע אין א בלעכערנעם עמער,
און — איר שרייט: נאקעטערהייט, אן א טיך !

נאענט צו דער פלה זיצט ניקיטא ; דער נייער בלאער קאפ-
טאן איז אומגעלומפערט און קאמיש ארויפגעפארן פון הויקער
אויפן נאקן, זיינע בלויע אויגן זענען ברייט צעעפנט און קוקן
אויף נאטאליען אזוי אויסטערליש, ווי ער וואלט פלומרשט מורא
געהאט, אז דאס מיידל וועט באלד צעגיין, פארשווינדן. אין
דער טיר שטייט, פארשטעלנדיק זי אינגאנצן, מאטרענא באר-
קא און, דרייענדיק מיט די אויגן, הודושעט זי מיט א טיפ
באס :

א שפרייז טוענדיק מיט א ברייטן שפאן פון א פערד, ווייזט
זי שטרענג אן ווי אזוי מען דארף צו זינגען לויטן אלטפרענקישן
נוסח, מיט וואס פאר א צאפל מען דארף זיך גרייטן צו דער
חופה.

— ס'ווערט געזאגט ; „מיט א מאן — איז ווי הינטער א
שטיינערנער וואנט“, ווייסט זשע בכך : פעסט איז די וואנט — נישט
דורכצוברעכן, הויך — נישט אריבערצושפרינגען.

אבער די מיידלעך הערן זי נישט אויס, אין צימער אין
ענג, הייס, שטופנדיק די אלטע, לויפן זיי ארויס אין הויף אריין,
אין סאך אריין ; צווישן זיי, ווי א בין אין בלומען, פלאטערט
ארום אלעקסיי, אין א זיידענער גאלדיקער בלוזע, אין פליישענע
הויזן, א הילכיקער, א הייטערער, ממש א שפורער.

מיט באליידיקט אָנגעבלאָזענע גראַבע ליפן, מיט אַרויסגע-
זעצטע אויגן, הויך אויפהייבנדיק פֿון פּאַרנט דעם פּאַדל פֿון דעם
וואָלענעם קלייד, גייט די באַרסקא, ווי אַ וואָלקן געדיכטער רויך,
אַרויף אינדערהייך, צו אַליאַנאַ, אין זאָגט נביאַיש :
— די טאַכטער איז באַ דיר פּריילעך, ס'איז נישט על פי
דין, נישט על פי מנהג. אַ פּריילעכער אָנהויב — איז אַ שלעכט-
טער סוף !

די באַיאַמאַקאוואַ נישטערט פּאַרדאָגהט אין אַ גרויסן, געקאַ-
וועטן קופּערט, שטייענדיק אויף די קניען פאַר אים ; אַרום איר
אויף דער פּאַדלאַגע, אויפן בעט, זענען צעוואָרפן, ווי אין אַ יא-
ריד-קראַם, שטיקער שטאַף, קאַנאַויס, מאַסקווער קומאַטש, קאַשמי-
רענע שאַלן, בענדער, אויסגענייטע האַנטיכער ; אַ ברייטער זונען-
שטראַל ליגט אויף די העל-קאַלירטע געוואַנדן אין זיי ברענען פּיל-
פאַרביק, פּונקט ווי אַ וואָלקן בעת שקיעה-שטראַלונג.

— ס'איז נישט קיין דרך ארץ, אַז דער חתן זאָל ביז דער
חופּה וואוינען אין די פּלעס הויז, די אַרטאַמאַנאַווס האַפן זיך באַ-
דאַרפט אַרויסציען. . .

— וואָלסט פּריער געזאָגט, ס'איז שפּעט אַצינד וועגן דעם
צו רעדן, — וואָרטשעט אַליאַנאַ, איבערבייגנדיק זיך איבערן קי-
פערט, פּדי צו באַהאַלטן דאָס פאַרצאַקטע פּנים, און הערט וויי-
טער דאָס באַסאַווע קול :

— וועגן דיר האַט מען געשמױעסט, אַז ביסט אַ קלוגע,
האַב איך דעריבער געשוויגן. כ'האַב געמיינט — וועסט זיך אַליין
אַנשטויסן. וואָס בין איך דען אויסן ? איך וויל, — זאָל נאָר דער
אמת געזאָגט ווערן : מענטשן וועלן נישט אַנעמען, אָבער דער
אויבערשטער וועט פאַררעכענען.

די באַרסקא שטייט ווי אַ מאַנומענט, האַלטנדיק דעם קאַפּ
אומבאַוועגלעך, ממש אַ שיסל, וואָס איז ביז די ראַנדן אַנגעפּילט
מיט חכמה ; נישט דערוואַרטנדיק זיך אויף קיין תּשובּה, קריכט זי
אַרויס הינטער דער טיר, און אַליאַנאַ, שטייענדיק אויף די קניען
אין פאַרביקער שרפה פֿון די געוואַנדן, פּליסטערט אין צער און
שרעק :

— רבנו של עולם, — העלה! נעם נישט צו דעם פאר-
שטאנד.

ווידער א שאך בא דער טיר, זי האט געשווינד אריינגערוקט
דעם קאפ אין קופערט, כדי צו באהאלטן די טרערן, ניקטא אין
דער טיר:

— נאטאליע יעוסייעוונא האט געשיקט געוואויר ווערן, צי
איר דארפט נישט קיין הילף אין עפעס.

— א דאנק, ליבער. . .

— אין קיך האט אלגונקא ארלאווא זיך מיט פלוסטער אפ-
געגאסן.

— יא, — וואס זאגסטו? א קלוגניק מיידעלע, — זי וואלט
פאר דיינעטוועגן א גוטע פלה. . .

— ווער וועט מיך וועלן. . .

אין אין סאד אונטער א ליפע, ארום א קיילעכיקן טיש זיצן,
טרינקען ביר, איילא ארטאמאנאו, גאוורילא בארסקי, דער פלהס
טויף-פאטער, פאמיאלאו, דער גארבער זשיטיעקיין אין דער סטעל-
מאך וואראפאנאו; אנגעשפארט אן א שטאם פון א ליפע, שטייט
פיאטר, זיינע טונקעלע האר זענען אנגעשמירט מיט א סך אייל
אין דער קאפ זעט אויס אן אייזערנער, ער הארכט מיט רעספעקט
דעם שמועס פון די עלטערע.

— בא אייך זענען אנדערע מנהגים, — זאגט פארטראכט
דער פאטער, און פאמיאלאו רימט זיך:

— מיר זענען דאך דא דאס שורשיקע פאלק, דאס גרויס-
רוסלאנד!

— און מיר זענען אויך נישט קיין צוגעשפאנטע.

— די מנהגים זענען בא אונו פארצייטישע. . .

— מארדווינער א סך, טשוזשן. . .

מיט א געקויטש און געלעכטער, זענען, שטופנדיק זיך,
געקומען צו לויפן אין סאד אריין די מיידלעך און, ארומרינגלענ-
דיק דעם טיש מיט א קראנץ פון סארפאגען, האבן זיי אנגעהויבן
זינגען אן אויפרופט:

אוי, זאל גאט געבן דעם מחותן דעם גרויסן,
דעם פיינעם איליא וואסילעוויטשן,
אויף דער ערשטער שטיג — איין פוס צו פארלירן,
אויף דער צווייטער — דעם צווייטן,
און אויף דער דריטער — האלז און נאקן צעברעכן.

— דאָס איז אַן אויפרופנס! — האָט פאַרוואַנדערט אַ גע-
שריי געטון אַרטאָמאַנאַוו, ווענדנדיק זיך צום זון, — פיאָטר האָט
פאַרזיכטיק אַ לאַך געטון, וואַרפנדיק בליקן אויף די מיידלעך און
צופנדיק זיך באַם אויער.

— אַבער דו הער נאָר! — עצהט אים באַרסקי און קוועלט

אַן.

— ס'איז נאָך ווינציק דעם מחותן אינוערן
דעם אוועקרויבער דעם מיידלשן. . .

— ס'איז נאָך ווינציק? — שרייט אויכרעגנדיק זיך אַר-
טאָמאַנאַוו, קענטיק צעטומלט, פויקנדיק מיט די פינגער אָן
טיש.

אַבער די מיידלעך זינגען ווייטער מיט היץ :

— מיט געזאַנג דיך אויף דער בראַנע,
און פון באַרג דיך אויף די שטיינער,
אַז דו זאָלסט אינו נישט גענאַרן,
נישט אינו לויבן, נישט אינו רומע
די פרעמד-ווייטע דיינע קאַנטן,
די אומבאַוואוינטע ישובים, —
מיט צרות זענען זיי באַזייעט,
מיט טרערן זענען זיי באַגאַסן. . .

— אַט וואָס מען מיינט! — האָט באַליידיקט אַ געשריי גע-
טון אַרטאָמאַנאַוו. — נו, מיידלעך, נישט איך אויף להכעיס, וועל
איך פונדעסטוועגן מיינע קאַנטן יאָ לויבן: באַ אינו זענען די

מנהגים ווייכערע, דאָס פּאָלק פּריינדלעכער. באַ אונז איז אפילו
אַ ווערטל פאַרהאַן :

„סוואַפּאָ און אויסאַזשאַ — פּליסן אַריין אין סיים ; אַ לויב
זיר גאַט, — נישט אין דער אַקע !”

— דו — וואָרט נאָך צו, דו קענסט נאָך אונז נישט, —
האַט אַ ביסל זיך פאַרימענדיק, אַ ביסל דראַענדיק געזאָגט באַר-
סקי. — נו, באַשענק די מיידלעך !

— וויפיל זשע זיי געבן ?

— וויפיל דאָס האַרץ פאַרגינט.

נאָר ווען אַרטאַמאַנאָוו האָט געגעבן די מיידלעך צוויי זיל-
בערע רובלעס, האָט פּאַמיאַלאָוו ביז געזאָגט :
— גיסט ברייט, שטעלסט זיך שיינ !

— נו, שווער איך צופרידנצושטעלן ! — האָט אויך ביז אַ
געשריי געטון איליאַ. באַרסקי האָט זיך הייליך צעלאַכט, און זשיטיעי-
קין האָט צעשאַטן אין דער לופט אַ דראַבנע און שאַרף געלעכ-
טערט.

דער פאַרשפּיל האָט זיך געענדיקט באַגינען, די געסט זע-
נען זיך צעגאַנגען, פּמעט אַלע אין הויז זענען אַנטשלאָפּן געוואָרן,
אַרטאַמאַנאָוו איז געזעסן אין סאַד מיט פּיאַטרין און גיקיטען, האָט
געגלעט די באַרד אין גערעדט נישט הויך, באַטראַכטנדיק דעם
סאַד, קוקנדיק אויף די ראַזלעכע וואַלקנס :

— אַ האַרב פּאָלק. נישט קיין פּריינדלעך פּאָלק. דו, פּיעט-
רוכאַ, טו שוין אַלדינק, וואָס די שוויגער וועט הייסן, כאַטש דאָס
זענען ווייבערישע נאַרישקייטן, אָבער — מען מוז ! אַלעקסיי איז
געגאַנגען באַגלייטן די מיידלעך ? באַ די מיידלעך האָט ער חוץ,
און באַ די בחורים — נישט. מיט רוגזא קוקט אויף אים באַרסקי
זינדל. . . נייאָ ! דו, גיקיטאַ, זיי וואָס ליבליכער, דו קענסט דאָס.
דין דעם טאַטן אַלס פאַרשמייעכץ, וואו איך וועל אַ שפּאַלט מאַכן,
זאַלסטו — פאַרשטאַפּן.

אַ קוק געבנדיק מיט איין אויג אין דער גרויסער. הילצער-
נער קרוג, האָט ער פאַרגעזעצט מרה-שחורהדיק :

— זיי האָבן אַלץ אויסגעוואַקעט; טרינקען, ווי די פּערד.

— וואָס קלערסטו, פּיאָטער!
האַלטנדיק אין די הענט דעם זיידענעם פּאַסיק, דער פּלעס
מתנה, האָט ער שטיל געזאָגט:
— אין דאָרף — איז איינפּאַכער, רויקער צו לעבן.
— נו... פּאַרוואָס נישט איינפּאַכער, אז מען קאָן אָפּשאַפּן
די טעג... .

— זיי שלעפּן אָפּ מיט דער חתונה.

— זיי געדולדיק.

און אַט איז אָנגעקומען פאַר פּיאָטער אַ גרויסער, שווערער
טאַג. פּיאָטער זיצט אין פּאַדערשטן ווינקל פון דער שטוב, וויסנ-
דיק, אַז זיינע ברעמען זענען שטרענג צונויפּגערוקט, אָנגעכמו-
רעט, פּילנדיק, אַז דאָס איז נישט גוט. מאַכט אים נישט שענער
אין דער פּלעס אויגן, אָבער צעפירן די ברעמען קען ער נישט,
זיי זענען פּונקט ווי מיט אַ פעסטן פּאַדעם צוזאַמענגענייט. וואָרפּן-
דיק זייטיקע בליקן אויף די געסט, גיט ער אַלעמאַל אַ שאַקל מיט
די האַר, די האַפּן שייטן זיך אויפן טיש און אויף נאַטאַליעס זיידן
טוך, זי זיצט אויך באַטריבט, מיד צולענענדיק די אויגן, זי
איז זייער בלאַס, איבערגעשראַקן, ווי אַ קינד, און ציטערט פון
בושה.

— ביטער! — ריטשען צום צוואַנציקסטן מאָל רויטע, האַ-

ריקע פּרזופּער מיט אַרויסגעשטשירעטע ציין.

פּיאָטער דרייט זיך אויס ווי אַ וואַלף, נישט אויסבייגנדיק
דעם האַלד, הייבט אונטער דאָס טוך אין מיט טרוקענע ליפּן,
מיט דער נאַז לייגט ער זיך צו צו דער באַק, שפּירנדיק די
סאַמעטענע קילקייט פון איר הויט, דעם שרעקיקן ציטער
פון אַקסל; ער האָט רחמנות אויף נאַטאַליען אין שעמט
זיך אויך, אָבער דער ענגער רינג פון די אָנגעשפורטע לייט
ליאַרמט:

— ער קען נישט דער בחור!

— אין די ליפּן אַריין צילעווע!

— עך, איך וואָלט עס אַ קוש געטוּן...
 אַ שכורע פּרויען-שטימע קוויטשעט :
 — איך וועל דיר אַ קוש טוּן !
 — ביטער ! — ריטשעט באַרסקי.

צונויפקלאַמערנדיק די ציין, לייגט זיך פּיאַטר צו צו דעם
 מיידלס פייכטע ליפּן, זיי ציטערן און זי אינגאַנצן, אַ ווייסע, ווי
 זי וואָלט פּלומרשט צעגאַנגען, ענלעך צו אַ וואָלקן אויף דער זון.
 זיי זענען ביידע הונגעריק, מען האָט זיי פון נעכטן אָן נישט גע-
 געבן קיין עסן. פּוין אויפּרעגונג, פּוין די עסיקע ריחות פּוין די
 משקאות און די צוויי גלעזער שוימקן צימלאַבער וויין, פּילט זיך
 פּיאַטר שכור און האָט מורא, אַז די פּלה וועט עס באַמערקן. אַלץ
 אַרום וואָלט זיך, דאָ זיך צונויפּניסנדיק אין אַ בונטער קופּע, דאָ
 צעשווימענדיק זיך אין אַלע זייטן אין רויטע, אַנגעפּלאַזענע, נישט
 אַנגענעמע פּרזופּער. דער זון קוקט מיט געבעט אין בייז אויפּן
 פּאַטער, איריאַ אַרטאַמאַנאָו אַ צעטראַגענער, אַ צעפּלאַמטער שרייט,
 קוקנדיק אין דער באַיאַמאַקאָועס ראָון געזיכט :

— מחותנתטע, לאַמיר טרינקען לחיים מיט מעד ! דער מעד
 איז באַ דיר — געראַטן אין דער באַלעבאַסטע — זיס...
 זי שטרעקט אויס אַ קיילעכיקע, ווייסע האַנט, ס'פּינקלט אויף
 דער זון אַ גאַלדענער בראַנזלעט מיט קאַלירטע שטיינער, אויף
 דער הויכער ברוסט גיסט זיך פּונאַנדער אַ שטראַם פּערל. זי איז
 אויך בגלויפּן, אין אירע גראַע אויגן איז אַ פּאַרזלשטער שמייכל,
 די צעעפּנטע ליפּן רירן זיך לאַקנד, אַנקלאַפּנדיק די גלעזלעך, טרינקט
 זי און נויגט זיך פּאַרן מחותן, און ער, אַ וואָרף געבנדיק מיטן
 קוטשמעוואַטן קאַפּ, ליאַרמט מיט אַנטציקונג :
 — סאַראַ גענעדיקייט דו פּאַרמאַגסט, מחותנתטע ! אַ פּירשט.

לעכע גענעדיקייט, ווי איר זעט מיך אַ לעבעדיקן !
 פּיאַטר פּאַרשטייט נעפּלדיק, אַז דער פּאַטער האַלט זיך
 נישט פּאַסיק ; אינם שפורן לאַרם פּוין די געסט כאַפט ער עמפּינד-
 לעך אויף די לעבנותדיקע אויסגעשרייען פּוין פּאַמאַלאַאָון, די באַ-
 סאַווע פּאַרוואַרפּן פּוין דער באַרסקאַ, דאָס דינע געלעכטערל פּוין
 זשיטיעיקינען.

— ס'איז נישט קיין חתונה, נאָר — אַ געריכט, — טראַכט
ער און הערט :
— קוקט נאָר אָן, ווי ער קוקט עס, דער שד, אויף אַזליאַ-
נען, אוי-אוי !

— ס'וועט זיין נאָך אַ חתונה, נאָר אָן פּאַפּן...
דידאַזיקע ווערטער קלעפּן זיך אויף אַ מינוט איין אים אין
די אויערן, אָבער ער פאַרגעסט זיי פּאַלד, ווען נאַטאַליעס קני
אָדער עלנבויען רירט זיך צו צו אים און רופט אַרויס אין זיין
גאַנצן קערפער און אומרויקע פאַרחלשטקייט. ער פלייסט זיך נישט
צו קוקן אויף איר, האַלט דעם קאַפּ אומבאַוועגלעך, און קאַן זיך
נישט אָן עצה געבן מיט די אויגן, זיי שיקלען עקשנותדיק אין
איר זייט אַרײַן.

— ס'וועט שוין אפשר נעמען אַ סוף צו דעם ? — פליסטערט
ער, נאַטאַליאַ ענטפערט אויך אַזוי שטיל :
— איך ווייס נישט.

— ס'איז אַ בושע...
— יאָ, — הערט ער און איז צופרידן, וואָס די פּלע פילט
אַלציינס מיט אים.

אַלעקסיי איז מיט די מיידלעך, זיי זענען זיך משמח אין
סאָד ; ניקיטאַ זיצט לעבן לאַנגן פּאַפּ, דער פּאַפּ האָט אַ נאַסע
באָרד און געלע, קופערנע אויגן אויפן געשטופלטן פנים. פון הויף
אין פון דער גאַס קוקן אין די אָפענע פענצטער אַרײַן שטאַט-
לייט, צענדליקער קעפּ באַוועגן זיך אין דער בלויער לופט, פון
מינוט צו מינוט פאַרבייטנדיק איינער דעם אַנדערן ; די אָפענע
מיילער שעפטשען, שיפען, שרייען ; די פענצטער זעען אויס ווי
זעק, פון וועלכע דידאַזיקע טומלענדיקע קעפּ וועלן זיך פּאַלד
אַרײַנקאַלערן אין צימער אַרײַן, ווי אַרבוזן. ניקיטאַ האָט באַזונדער
באַמערקט דאָס פנים פון דעם ערד-גרעבער טיכאַן וויאַלאָוו, דאָס
בייניקע, געלבער און געדיכט באַוואַקסענע, מיט רויטע פלעקן.
די אויפן ערשטן בליק פאַרבלאָזע אויגן האָבן מאַרנע געצאָנקט,
צופינטלענדיק, נאָר געפינטלעט האָבן די אַפלען, און די ווימפען
האָבן זיך נישט גערירט. און אומבאַוועגלעך זענען די דיגע.

עקשנותדיק צונויפגעפרעסטע ליפן פון דעם נישט גרויסן מויל, וואָס
 איז קוים באַדעקט מיט געקרייזלטע וואַנסעס. אין די אויערן זע-
 נען נישט גוט צוגעטויליעט צום שאַרבן. דערדאָזיקער מענטש, וואָס
 האָט זיך אַרויפגעלייגט מיט דער ברוסט אויף דעם פענצטער-
 אַנשפאַר, האָט נישט געטומלט, זיך מיט קיינעם נישט געזידלט,
 בעת די מענטשן האָבן אים געפרוּווט אוועקשטופן, ער האָט זיי
 שווייגנד אוועקגעשארט מיט לייכטע באַוועגונגען פון די אַקסלען
 און עלנבויגנס. די אַקסלען זענען באַ אים געווען שטרענג קיילע-
 כיקע, דער האַלז האָט זיך באַהאַלטן אין זיי, דער קאָפּ איז גע-
 וואַסן אַזוי ווי גלייך פון דער ברוסט, ער האָט זיך אויסגעוויזן
 אויך הויקערדיק און אין זיין פנים האָט ניקיטאָ געפונען עפעס
 צוציענדיקס, גוטס.

אַ קאָמער בחור האָט אימגעריכט און ליאַרמיק אַ קלאָפּ גע-
 טון אין אַ פייקל, פעסט אַ פיר געטון מיטן פינגער איבער זיין
 פעל, דאָס פייקל האָט זיך צעקלאָגט, צעהודזשעט, עמעץ האָט,
 אַ פייף געבנדיק, אויסגעצויגן אויף דער קני אַ צוויירייקע האַר-
 מאַניקע און באַלד האָט אינמיטן צימער זיך גענומען דרייען,
 צוטופען דער קיילעכיקער, געלאָקטער אונטערפירער דער פּלאַס,
 סטעפּאַשאַ באַרסקי, צושרייענדיק צום טאַקט פון דער מוזיק :

— העי, מיידעניצעס, להכעיסניצעס,
 טענצל-גייערינס, רכילות-דרייערינס !
 הערט, ווי ס'קלינגט געלט באַ מיר,
 קומט זשע אַרויס אַקייגן מיר.

זיין פאָטער האָט זיך אויסגעגלייכט אין זיין גאַנצן ריזיקן
 וואַקס און אַ דונער געטון :
 — סטעפּאַ ! פאַרשעם נישט די שטאַט, וויין די הינ-
 דלעך !

איז אויפגעשפרונגען איליאַ אַרטאַמאַנאָוו, אַ וואָרף געבנדיק
 מיטן — ווי אַ פאַמעטלע — צעשוּבערטן קאַפּ, דאָס פנים האָט
 זיך אים אָנגעגאַסן מיט בלוט, די נאָז איז געווען רויט, ווי אַ
 קויל, ער האָט אַ געשריי געטון באַרסקין אין פנים אַרין :

— מיר זענען דיר נישט קיין הינדלעך, נאָר — קוריאנער!
און — ווער וועמען וועט איבערטאגן, וויסט מען נאָך נישט!
אַליאַשא!

אינגאנצן אַ לייכטנדיקער, ווי ער וואָלט געווען אַפגעלאַקירט,
האַט אַלעקסיי, שמייכלענדיק, זיך צוגעקוקט צום דריאַמאָוער טענ-
צער און האָט זיך אַ לאַז געטון, פּלוצלינג בלאַס ווערנדיק,
שנעל — נישט צו דערזען מיטן אויג, צוקוויטשענדיק מיידל-
מעסיק.

— ער קען נישט קיין ווערטער! — האָבן אויסגעשריגן
די דריאַמאָוער, און גלייך האָט זיך דערהערט אַרטאָמאָאָוס וויל-
דער געבריל:

— אַליאַשא! — כ'דערהרגע דיך!
נישט אַפּשטעלנדיק זיך, דייַלעך און דראַפּנע צוקלאַפּנדיק,
האַט אַלעקסיי אַריינגעלייגט צוויי פינגער אין מויל אַריין, האָט אַ
פאַרטויבנדיקן פּייף געטון און הייליך אַרויסגעזאָגט:

— באַ דעם פּריץ, באַ מאַקייען,
איז געווען זיך פּינף לאַקייען
איצטער איז דער האַר מאַקיי,
אַליין זיך אויכעט אַ לאַקיי!

— נאָט אייך! — האָט נצחונדיק אַ ריטש געטון אַרטאָ-
מאָאָוו.

— אַהאָ! האָט באַדייטונגספּול אויסגעשריגן דער פּאַפּ און,
אויפהייבנדיק דעם פינגער, אַ דריי געטון מיטן קאַפּ.

— אַלעקסיי וועט איבערטאגן אייערן, — האָט געזאָגט
פּיאַטר נאַטאַליען, — זי האָט נישט דרייסט געענטפּערט:
— ר'איז אַ גרינגער.

די פּאַטערס האָבן אונטערגעהעצט די קינדער, ווי קעמפּ-
דיקע צוויי הענער; האַלב שפורע זענען זיי געשטאַנען אַקסל צו
אַקסל איינער לעבן אַנדערן, איינער — אַ ריזיקער, אַ מגושמדי-
קער, ממש אַן אומגעהייערער זאָק האַבער, פון זיינע רויטע, שמאַ-
לינקע שפּעלטלעך אונטער די ברעמען איז גערזען אַ טייך טרערן

פון שפורן נחת; דער צווייטער האָט זיך אינגאנצן צוגיפגעצויגן,
ווי גרייטנדיק זיך אַ שפּרונג צו טון, ער האָט גערירט מיט זײַ
לאַנגע הענט, גלעטנדיק זיינע היפטן, די אויגן זיינע זענען פּמעט
מישוגע. פּיאָטר, וועלכער זעט, אז דעם פּאַטערס באַרד באַוועגט
זיך אויף די קינבאַקן, טראַכט:

— ער סקרײַפּעט מיט די צײַן. ער וועט עמעצן אַ קלאַפּ

טון. . .

— ער טאַנצט מיאָס, דער אַרטאַמאַנאָווער! — הערט זיך
די טרוימיטנדיקע שטימע פון מאַטרענאַ באַרסקאַ. — ער טאַנצט
נישט עלעגאַנט! אַרײַם!

איליאַ אַרטאַמאַנאָו לעכט הילכיק אַרײַן אין דעם שוואַרצן
קײַלעכיקן, ווי אַ בראַט-פענדל, פנים אירן, אין איר ברייטער נאָז
אַרײַן, — אלעקסיי האָט מנצח געווען, באַרסקיס זון גייט, וואָס-
לענדיק זיך, צו דער טיר, אין איליאַ, גראַב אַ ריס געבנדיק דער
באַימאַקאָועס האַנט, באַפעלט:

— נו, מחזנתטע, גיי אַרויס!

בלאָס ווערנדיק, פּאַכענדיק מיט דער פּרייער האַנט, ווערט
זי זיך ביזן און פאַרלירן:

— וואָס טוסטו! צי פּאַסט עס דען פאַר מיר, וואָס

טוסטו?

די געסט זענען פאַרשוויגן געוואָרן, שמייכלענדיק, פּאַמיאַ-
לאָו האָט זיך איבערגעקוקט מיט דער באַרסקען, בוימלדיק שיפּען
זיינע ווערטער:

— נו, ס'מאַכט נישט אויס! פאַרשאַף אַ נחת, איליאַנאַ, כאַפּ

אַ טענצל! דער אויבערשטער וועט מוחל זיין. . .

— די עבירה — אויף מיר! — שרייט אַרטאַמאַ-

נאָו.

ער האָט זיך אַזוי ווי אויסגעניכטערט, אַנגעכמורעט זיך און
ווי ער וואָלט פּלומרשט געגאַנגען אין קאַמף, גייענדיק אַזוי ווי
נישט מיטן אייגענעם ווילן. די באַימאַקאָוואַ האָט מען אַ שטופּ
געטון אַנטקייגן אים, די שפורע פּרוי האָט זיך אַ וואַקל געטון,
זיך אַ גליטש געטון און, אויסגלייכנדיק זיך, פאַרוואַפּנדיק דעם

קאפ, האָט זי זיך געלאָזט גיין אין אַ רעדל, — פּיאָטר האָט דער-
הערט אַ דערשטוינטן פּליסטער :

— אַ מענטשן האַרציקע! דער מאַן ליגט נאָך קיין יאָר אין
דער ערד נישט, און זי האָט שוין די טאַכטער אויסגעגעבן און
טאַנצט אַליין אויך!

נישט קוקנדיק אויפן ווייב, נאָר פאַרשטייענדיק, אַז
ס'איז איר אַ חרפה פאַר דער מוטער, האָט פּיאָטר אַרויסגע-
מורמלט

— דער טאַטע האָט נישט באַדאַרפט צו טאַנצן.

— די מאַמע האָט אויך נישט געדאַרפט, — האָט זי גע-
ענטפערט שטיל און טרויעריק, שטייענדיק אויף אַ פּאַנק און קוקט-
דיק אויפן ענגן ראַד מענטשן, איבער זייערע קעפּ אַרבייטער. זי
האַט זיך אַ וואַקל געטון און זיך אַנגעכאַפט מיט דער האַנט אָן
פּיאָטרס אַקסל.

— פּאַמעלעך! — האָט ער געזאָגט צערטלעך, אונטער-
האַלטנדיק זי באַם עלבויגן.

אין די אַפּענע פענצטער האָבן דורך די קעפּ פון די צוקן-
קער זיך אַריינגעגאַסן אַפּגלאַנצן פון דער שקיעה-שטראַלונג, אין
דעמדאָזיקן רויטלעכן פייער האָבן זיך געדרייט ווי פּלינדע אַ מאַן
און אַ פּרוי. אין סאָד, אינם הויף, אויף דער גאַס האָט מען היל-
כיק געלאַכט, געשריגן, און אינם דושנעם צימער איז געוואָרן אַליץ
שטילער. די שטייף אַנגעצויגענע פעל פּונם פּייקל האָט געבוטט
מיט עפעס אַ מין טונקעלן קלאַנג, די האַרמאָניקע האָט געליאַרמט,
אינם ענגן ראַד פון די בחורים און מיידלעך האָבן נאָך אַליץ, ווי
אַפּגעשרפעטע, קראַמפּהאַפט זיך געצאַפּלט צוויי; די מיידלעך און
בחורים האָבן געקוקט אויף זייער טאַנץ שווייגנדיק, ערנסט, ווי אויף
אַן אויסערנעוויינלעך וויכטיקן ענין, די סאָלידע מענטשן זענען
טיילווייז אַרויסגעגאַנגען אויפן הויף, פאַרבליבן זענען נאָר די טעמפּ
געוואָרענע, טויט-שפורע.

אַרטאַמאַנאָו איז, אַ טופּע טוענדיק, געבליבן שטיין :

— נו, דו האַסט מיך אַוועקגעהרגעט, אוילאַנאַ איוואַ-

נאַונאַ!

די פרוי האָט אַ ציטער געטון און איז אויך געפליבן שטיין
ווי פאר אַ וואַנט און, אַ בוך טיענדיק זיך צו אַלע, מיט אַן אַרומ-
קרייזלענדיקן נויג, האָט זי געזאָגט:

— נעמט נישט פאַר אומגוט!

פאַכענדיק זיך מיטן טיכל, איז זי גלייך אַרויסגעגאַנגען
פון צימער, און זי צו פאַרבייטן איז אַריינגעקראַכן די באַר-
סקאַ:

— פירט פונאַנדער די חתן-פּלה. נו, פּיאַטר, קום נאָר אַהער
צו מיר; אונטערפירערס, — פירט אים אונטער די הענט!

אָועקשטופנדיק די אונטערפירערס, האָט דער פאַטער אַרויפ-
געלייגט זיינע לאַנגע, שווערע הענט אויף דעם זונס אַקסלען:

— נו, גיי, זאָל זיין מיט מזל! לאַמיר זיך אַרומנע-

מען!

ער האָט אים אַ שטופ געטון, די אונטערפירערס האָבן גע-
כאַפט פּיאַטרן אונטער די הענט, די באַרסקאַ גייענדיק פאַרויס,
האָט געמורמלט, אויסשפייענדיק אין אַלע זייטן:

— טפו, טפו! נישט קיין קרענק, נישט קיין צער, נישט קיין

קנאה, נישט קיין שאַנד, טפו! פייער, וואַסער — צו דער רעכ-
טער צייט, נישט אויף קיין אומגליק, נאָר אויף גליק!

ווען פּיאַטר איז נאָך איר אַריינגעגאַנגען אין נאַטאַליעס
צימער, וואו ס'איז געווען צוגעגרייט אַ גרויסאַרטיק געלעגער,
האָט די אַלטע שווער זיך אָועקגעזעצט אינמיטן צימער אויף אַ
שטול.

— הער, און — פאַרגעס נישט! — האָט זי פייערלעך גע-

זאָגט. — נאָדיר צוויי גילדן, לייג זיי אַריין אין די שטייול, אונט-

טער דער פּיאַטע; נאַטאַליע וועט אַריינקומען, וועט זי זיך שטעלן
אויף די קניען, וועט וועלן אַראַפציען פון דיר די שטייול, —

זאָלסטו זי נישט לאָזן. . .

— נאָכוואַס איז דאָס? — האָט פאַראַמערט געפרעגט

פּיאַטר.

— נישט דייך עסק, דריי מאָל — וועסטו נישט לאָזן, און

אויפן פּערטן — דערלויב און דעמאָלט וועט זי דיר דריי מאָל אַ

קוש טון, און דו גיב איר די גילדנס, זאג: איך שענק דיר,
קנעכטין מיינע, באשערטע מיינע! געדענק! דערנאך וועסטו זיך
אויסטון אין לייג זיך צו איר מיטן רוקן, און זי וועט דיך בעטן:
לאז איבערנעכטיקן! איז דו — שווייג, נאך אויפן דריטן מאָל
שטרעק איר אויס די האַנט, — האַסט פאַרשטאַנען? נו נאָכ-
דעם...

פּיאַטער האָט פאַרגאַפּט אַ קיק געטון אין דעם שוואַרצן,
ברייטן פנים פון דער לערערין, — צעשפרייט די נאָזלעכער, באַ-
לעקנדיק זיך די ליפן, האָט זי אַרומגעווישט מיטן טיכל דעם
פעטן גוידער, דעם האַלז און הערשערש, דייטלעך אַרויס-
גערעדט די גראַבע, אימפאַרשעמטע רייד, איבערחורנדיק צום גע-
זעגען:

— קיין געשריי — גלייב נישט, קיין טרערן — גלייב
נישט, — זי איז, וואַקלענדיק זיך, אַרויסגעקראַכן פון צימער,
איבערלאָזנדיק נאָך זיך אַ שפורן ריח, און פּיאַטערן האָט באַ-
הערשט אַן אַנפאַר פון פעס, — אַראַפּגעריסן פון די פיס די
שטיינער, האָט ער זיי אַרונטערגעשליידערט אונטערן פעט, האָט
זיך שוועל אויסגעטון און אַ שפּרינג געטון אין בעט אַריין, ווי
אויף אַ פּערד אַרויף, ציוניפקלאַמערנדיק די ציין, מורא האַבנדיק
צו צעוויינען זיך פון עפעס אַ מין גרויסער באַליידיקונג, וואָס האָט
אים געשטיקט.

— שדים בלאַטיקע. . .

אינם פּוכענעם בעט איז געווען הייס; ער איז אַראַפּגע-
שפּרינגען אויף דער פּאַדלאַגע, צוגעגאַנגען צום פענצטער, האָט
אויפגעפּראַלט די קוואַטירן, — פון סאָד האָט אים אין פנים אַריין
אַ פלייץ געטון אַ שפורער רעש, הילכיקע געלעכטערן, מיידלשע
קוויטשערין; אין דער בלוילעכער טונקלקייט, צווישן די ביימער,
האַפן אַרומגעבּלאַנקעט שוואַרצע מענטשן-פיגורן. ווי אַ קופּערנער
פינגער האָט זיך אַריינגעשטאַכן אין הימל אַ דינער שטיפט פון
דעם ניקאַלער גלאַקן-טורם, קיין צלם איז אויף דעם שטיפט נישט
געווען, מען האָט אַראַפּגענומען אַפּצוגילדן. הינטער די דעכער
פון די הייזער האָט טרויעריק געלויכטן די אַקע, אַ שטיק לבנה

האַט זיך געשמאַלצן איבער איר, ווייטער זענען ווי שוואַרצע שניי-
בערג געלעגן אומענדלעכע וועלדער. ס'איז אים געקומען אויפן
זינען אן אנדער לאַנד, — אַ רחבותדיק לאַנד פון גאַלדענע אַקער-
פעלדער, ער האָט אָפגעזיפצט; אויף די טרעפּ האָט זיך דערהערט
אַ טופעריי, אן איינגעהאַלטן געלעכטערל, ער האָט ווידער אַ
שפרונג געטון אין בעט אַריין, ס'האַט זיך געעפנט די טיר, ס'האַט
געשוּרשעט דער זייד פון לענטעס, ס'האַבן געסקריפעט שיד, עמעץ
האַט שלאַכצנדיק געוויינט; ס'האַט אַ גרילץ געטון דער קייטל,
אַריינגעלייגט אינם סקאַבל. פּיאַטר האָט פאַרויכטיק אינטערגעהויבן
דעם קאַפּ; אין טונקלקייט באַ דער טיר איז געשטאַנען אַ ווייסע
פיגור, ריטמיש פאַכענדיק מיט דער האַנט, איינפייגנדיק זיך פּמעט
ביז צו דער ערד.

— זי איז מתפלל. און איך — האָב נישט מתפלל גע-

ווען.

אַבער מתפלל זיין — האָט זיך נישט געלאָסט.

— נאַטאַליאַ יעווסעיעוונאַ — האָט ער שטילערהייט אַ זאַג
געטון, — האָט נישט מוראַ. איך האָב אַליין מוראַ. כ'האַב זיך
פאַרמאַטערט.

מיט ביידע הענט צוגלעטנדיק די האַר אויפן קאַפּ, ציפנדיק
זיך באַם אויער, האָט ער געמורמלט:

— דאַס אַלץ דאַרף מען נישט, די שטיינל אַראַפּציען און
אַלדינק. נאַרישקייטן. מיר טוט דאַס האַרץ וויי און זי מאַכט זיך
לויסטיק. וויינט נישט.

פאַרויכטיק, זייטיק איז זי צוגעגאַנגען צום פענצטער, שטי-
לערהייט אַ זאַג געבנדיק:

— זיי וויילן זיך נאָך.

— יאַ.

מוראַ האָבנדיק פאַר עפעס, נישט אַנטשליסנדיק זיך צוצוגיין
איינער צום אנדערן, ביידע פאַרמאַטערטע, האָבן זיי לאַנג זיך
איבערגעוואָרפן מיט איבעריקע רייד. פאַרטאַגס האָט אַ סקריפע
געטון די טיר, ס'האַט עמעצער אָנגעהויבן טאַפן מיט דער האַנט
איבער דער וואַנט, נאַטאַליאַ איז צוגעגאַנגען צו דער טיר.

— די באַרסקאָ לאָזט נישט אַרײַן, — האָט פּיאָטר אַ פּליס-
טער געטון.

— דאָס איז די מאַמע, — האָט געזאָגט נאַטאַליאַ, אויפ-
עפּנענדיק די טיר; פּיאָטר האָט זיך אַנידערגעזעצט אויפן בעט,
אַראָפּלאָזנדיק די פּיס, אומצופּרידן פּון זיך, מיט צער טראַכטנ-
דיק:

— כ'בין אַ נישטויגער, אַ נישט דרייסטער, זי וועט מיך
אויסלאַכן, כ'וועל מיך דערוואַרטן...
די טיר האָט זיך געעפּנט, נאַטאַליאַ האָט שטיל געזאָגט:
— די מאַמע רופּט.

זי האָט זיך אָנגעלענט אָן אויוון, אָן אומגעזעענע פּמעט
אויף די ווייסע קאַפּליעס, און פּיאָטר איז אַרויסגעגאַנגען הינטער
דער טיר און דאָרטן, אינדערפּינצטער, האָט אים באַגעגנט אַ
באַליידיקטער, הייסער פּליסטער פּון דער באַימאַקאַוואַ:

— וואָס זשע טוטו, פּיאָטר אַיליטש, וואָס טוט זיך מיט
דיר, — ווילסט צו שאַנד מאַכן מיך און די טאַכטער מיינע?
ס'קומט דאָך שוין אָן דער פּרימאַרגן, מען וועט אינגליכן קומען
אייך וועקן, מען דאַרף דאָס בתּול־העמד ווייזן מענטשן, אַז זיי זאָלן
זען: די טאַכטער מיינע — איז אַן אָרנטלעכע!

רעדנדיק, האָט זי מיט איין האַנט געהאַלטן פּיאָטרן באַם
אַקסל, און מיט דער אַנדערער אים אָפּגעשטופּט, אויפּגעבראַכט
פּרעגנדיק:

— וואָס זשע איז דאָס? האָסט נישט קיין כּוח, קיין חשק?
שרעק מיך נישט איבער, שווייג נישט...
פּיאָטר האָט געדעמפּט אַ זאָג געטון:

— זי איז מיר אַ שאַד. כ'האַב מורא.
ער האָט נישט געזעען דער שוויגערס געזיכט, אָבער אים
האַט זיך דערהערט, אַז די פּרוי האָט קורץ אַ לאַך געטון.
— ניין, דו גיי שוין, גיי, טו דיין מענישע זאָך! צו כּריס.
טאַפּאַר דעם מאַרטירער זיי מתפּלל. גיי. לאַז — כ'וועל דיר אַ קוש
טון.

פּעסט אַרומגעמענדיק אים באַם האַלד, אַ הויך טוענדיק מיט

א ווארעמען ריח פון וויין, האט זי אים א קיש געטון מיט זיסע, קלעפיקע ליפן, ער האט, נישט באוויינדיק צו ענטפערן אויפן קיש, הויך א סמאטשק געטון די לופט. אריינקומענדיק אין שטוב, פאר-מאכנדיק הינטער זיך די טיר, האט ער אנטשלאסן אויסגעשטרעקט די הענט, דאס מיידל האט זיך נאכגעגעבן פארויס, איז אריינגע-גאנגען אינם רינג פון זיינע הענט, זאגנדיק מיט א ציטערדיקער שטימע:

— זי איז א ביסעלע שפור.

פיאטר האט דערווארט אנדערע ווערטער. רוקנדיק זיך צום בעט, האט ער געמורמלט:

— האב נישט מורא, איך — בין נישט קיין שיינער, נאָר —

א גוטער... .

צודריקנדיק זיך צו אים אלץ פעסטער, האט זי א פליסטער געטון:

— די פיס האלטן נישט... .

... אין דרייאַמאָו האט מען ליב געהאט זיך משמח צו זיין; די חתונה האט זיך פארצויגן אויף פינף מעת לעת; מען האט געהילייעט פונדערפרי ביז האַלבער נאכט אַרומגייענדיק אין אַ כאַליאַסטרע איבער די גאסן פון הויז צו הויז, דרייענדיק זיך אין בראַנפנדיקן טשאַד. באַזונדערט שפעדיק און באַרימעריש האָבן איינגעאַרדנט אַ סעודה די באַרסקיס, נאָר אַלעקסיי האַט אָנגע-הרגעט זייער זון דערפאַר, וואָס יענער האַט מיט עפעס באַליידיקט דאָס יינגע מיידל אַלגאַ אַרלאַוואַ. ווען די פאַטער און מיטער באַר-סקיס האָבן זיך באַקלאַגט פאַר אַרטאַמאַנאָוון אויף אַלעקסייען, האַט ער זיך פאַרוואַנדערט:

— וואו האט מען עס געזעען, אז בחורים זאלן זיך נישט

שלאָגן?

ער האט ברייט באשאנקען די מיידלעך מיט לענטעס און מתנות, די בחורים — מיט געלט, האט אויף טויט געגעבן צו זויפן די פאטערס און די מיטערס, האט אלעמען ארומגענימען, געטרייסלט:

— עך, מענטשן! מען לעבט, צי נישט?

אויפגעפירט האָט ער זיך שטורמיש, האָט אַ סך געטרונקען, אזוי ווי פאַרגיסנדיק דאָס פייער איבערווייניק אין זיך, ער האָט גע-טרונקען נישט ווערנדיק שפור אין איז באַדייטנד אָפגעצערט גע-וואָרן אין די דאָזיקע טעג. פון איליאַנאַ באַיאַמאַקאָוואַ האָט ער זיך געהאַלטן אין דער זייט, אָבער די קינדער זיינע האָבן באַמערקט, אַז ער וואַרפט אויף איר פאַדערנדיקע, ביינע בליקן. ער האָט זיך זייער אַרויסגעשטעלט מיט זיין פוה, זיך געצויגן אויף אַ שטעקן מיט די גאַרניזאַן-זעלנער, האָט מנצח געווען אַ פייערלעשער אין דריי מוליאַרעס, נאָכדעם איז צו אים צוגעקומען דער ערד-גרעבער טיכאַן וויאַלאָו און האָט נישט פאַרגעלייגט, נאָר אַרויס-געפאַדערט ;

— אַצינד מיט מיר.

אַרטאָמאַנאָו, אַ פאַרוואַנדערטער פון זיך טאָן, האָט אַרומ-גענומען מיטן בליק דעם פעסטגעבויטן קערפער פון דעם ערד-גרעבער.

— ווער ביסטו עס אַזעלכער : אַ שטאַרקער, צי אַ באַרי-

מער

— איך ווייס נישט, — האָט יענער ערנסט געענטפערט. אַנכאַפנדיק איינער דעם אנדערן באַ זי פאַסן האָבן זיי זיך לאַנג געטאַפּטשעט אויף איין אָרט. איליאַ האָט געקוקט איבער וויאַלאָווס אַקסל אויף די פרויען, אַמפאַרשעמט ווינקענדיק צו זיי. ער איז געווען העכער פון דעם ערדגרעבער, נאָר דינער און עט-וואָס געשיקטער פון אים. וויאַלאָו, אַנשפאַרנדיק זיך מיטן אַקסל אים אין דער ברוסט, האָט געפרוווט אונטערהייבן דעם קעגנער אין אים אַריבערוואַרפן איבער זיך. איליאַ, פאַרשטייענדיק דאָס, האָט אַלעמאַל אויסגעשריגן :

— ביסט נישט כּיטרע, גוטער-ברודער, נישט כּיטרע !

און פּלוצלינג, אַרויסלאָזנדיק אַן איד, האָט ער אַליין אַרי-בערגעוואַרפן טיכאַנען איבער זיין קאָפּ אַריבער, מיט אַזאָ קראַפט, אַז יענער האָט כּיט אַ זעץ אַן דער ערד, זיך אָפגעקלאַפט די פּיס. זיצנדיק אויפן גראָו, אַפּווישנדיק דעם שווייס פון פנים, האָט דער ערדגרעבער פאַרשעמט אַ זאָג געטון :

— שטארק.

— מיר זען, — האָט מען אים געענטפערט שפּאַטיש.

— געזונט, — האָט איבערגעהזרט וויאלאָן.

איליאָ האָט אים אויסגעשטרעקט די האַנט.

— שטיי אויף !

נישט אָננעמענדיק די האַנט, האָט דער ערדגרעפער געמאַכט אַ פּרוּוו אויפצושטיין, האָט נישט געקאַנט אין ווידער אויסגעצויגן די פּיס, נאַכקונדיק דעם עולם מיט מאַדנע, אויסגייענדיקע אויגן. צו אים איז צוגעגאַנגען ניקיטא, מיט מיטלייד פּרעגנ-דיק :

— ס'טוט וויי ? העלפּן ?

דער ערדגרעפער האָט אַ לאַך געטון.

— די ביינער טוען וויי. איך בין שטאַרקער פּון דעם טאַטן דיינעם, אָבער נישט אזוי פּלינק. נו, לאַמיר זיי נאַכגיין, ניקיטא איליטש, פּשטן איינער !

אין פּריינדלעך נעמענדיק דעם הויקער אינטער דער האַנט האָט ער זיך געלאָזט גיין מיט אים נאַכן עולם, צוטופּענדיק מיט די פּיס און דערמיט, הפּנים, האַפּנדיק צו לינדערן דעם וויי-טיק.

דאָס יינגע פּאַרפּאַלק, אויסגעמאַטערט פּון די אויגעשלאָפענע נעכט און פּון מידייט, איז ווילנסלאָן, אויף חידושים פאַר די מענטשן, אַרומגעשווימען איבער די גאַסן צווישן דעם פּאַרשידנ-פאַרביקן, טומלענדיקן, בגילופּינדיקן עולם, זיי האָבן געטרינקען, געגעסן, זיך זשעגירט, אויסהערנדיק אומפאַרשעמטע הלצהלעך, האָבן מיט אלע פּוחות זיך געפלייסט נישט צו קוקן איינער אויפן אַנדערן און אַרומגייענדיק אונטער דער האַנט, זיצנדיק שטענדיק לעפּן אַנאַדער, געשוויגן, ווי פּרעמדע. דאָס איז זייער געפעלן מאַטערנאַ פאַרסקאַ, זי האָט באַרימעריש געפּרעגט איליען און איליאָנען :

— דער זון איז נאָר גוט אויסגעלערנט ? דאָס איז דער עיקר ! דו ווייסט, איליאָנאַ, ווי איך האָב דיר די טאַכטער אויסגע-

שולט! און — דער איידעם? גייט ארום ווי א פאן; איך — בין
נישט איך, דאָס ווייב — פאר זיך!

אַבער אוועקגייענדיק צו זיך שלאָפן, האָבן פּיאָטר און נאָ-
טאַליע צוזאַמען מיט די קליידער אַראָפּגעוואָרפן פון זיך אַלץ,
וואָס איז זיי אָנגעבויגן געוואָרן, וואָס איז דורך זיי הכּנעהדיק
אָנגענומען געוואָרן, און זיי האָבן געשמזעסט וועגן דעם דורכגע-
לעבטן טאָג:

— נו, טרינקט מען עס אַ ביסל באַ אייך, — האָט זיך
פּיאָטר געוואונדערט.

— און באַ אייך — ווינציקער? — האָט געפרעגט דאָס
ווייב.

— ס'טייטשט פויערן מעגן דען אזוי טרינקען!

— איר זענט נישט ענלעך צו קיין פויערן.

— מיר זענען — הויפישע, דאָס וועט זיין אזא שטייגער

אַדל-פּייט.

טיילמאָל האָבן זיי, אַרומגענומענער הייט, זיך געזעצט באַם
פענצטער, אַריינעטעמענדיק די געשמאַקע ריחות פון סאַד און גע-
שוויגן.

— וואָס שווייגסטו? — האָט שטילערהייט געפרעגט דאָס

ווייב, — דער מאַן האָט אויך אזוי שטיל געענטפערט:

— נישטאָ קיין חשק צו רעדן געוויינלעכע ווערטער.

אים האָט זיך געוואָלט הערן ווערטער אומגעוויינלעכע, נאָר

נאטאַליע האָט אַזעלכע נישט געקענט. ווען אַבער ער פלעגט איר

דערציילן וועגן דער גרענעצלאָוער ברייט און רחבות פון די גאַל-

דענע סטעפעס, האָט זי געפרעגט:

— נישטאָ קיין וועלדער, גאַרנישט? אוי, ווי שרעקלעך ס'מוז

זיין!

— די שרעקן — וואוינען אין די וועלדער, — האָט לאַנג-

ווייליק געזאָגט פּיאָטר. — אין סטעפּ — וואָסער שרעק איז דען

דאָרט? דאָרט — איז ערד און הימל, און — איך.

און אַט איינמאָל, בעת זיי זענען געזעסן באַם פענצטער,

שווייגנד, קוויקנדיק זיך מיט דער אויסגעשטערנטער נאַכט, האָט

זיך אין סאך, לעפן באך, דערהערט א גערודער, עמעץ איז גע-
לאפן, פארטשעפענדיק און ברעכענדיק די צווייגלעך פון די מא-
ליבע-קוסטן, נאכדעם האט מען געהערט א נישט הויכן ביזן אויס-
רוף :

— וואָס טוסטו, טייוול ?

נאטאליאַ איז דערשראָקן אויפגעשפרונגען.

— דאָס איז די מאמע !

פּיאָטר האָט זיך אַרויסגערוקט פון פענצטער, פאַרשטעלג-
דיק עס מיט זיין ברייטער פלייצע, ער האָט דערזעען, אָן
דער פאַטער, האַלטנדיק אַרומגענומען די שוויגער, דריקט זי
צו צו דער וואַנט פון באַד, באַמיענדיק זיך אומצולייגן זי
אויף דער ערד, זי, פאַכענדיק געשווינד מיט די הענט,
שלאָגט אים איבערן קאַפּ אין, סאַפענדיק, פליסטערט זי
הויך :

— לאַז אָפּ, וועל ורייען !

און נישט מיט ... קיל האָט זי אַ געשריי געטון :

— טאַטע-לעב — ריר מיך נישט ! האָב רחמנות. . .

פּיאָטר האָט אָן גערויש פאַרמאַכט דאָס פענצטער, האָט
געכאַפט דאָס ווייב, אַוועקגעזעצט זי צו זיך אויף די קניען.

— קוק נישט.

זי האָט זיך געאַמפערט אין זייער הענט, אויסשרייענ-

דיק :

— וואָס איז דאָס, ווער ?

— דער טאַטע, — האָט געזאָגט פּיאָטר, פעסט צודריקנדיק

זי. — פאַרשטייסט נישט, צי וואָס. . .

— אוי, ווי אַזוי מעג מען דאָס ? — האָט זי געפליסטערט

מיט בוישה און שרעק ; דער מאַן האָט זי אַוועקגעטראָגן צום בעט,
מיט הכנעה זאָגנדיק :

— מיר זענען איבער אַינזערע עלטערן נישט קיין שופטים.

אַנכאַפנדיק זיך מיט די הענט באַם קאַפּ, האָט נאטאליאַ

זיך געוויגט, געיאָכצט :

— סאַראַ עבירה דאָס איז !

— ס'איז נישט אינווער עבירה, — האָט געזאָגט פּיאָטר אין זיך דערמאָנט דעם פּאַטערס ווערטער: — די פּריצים טוען נאָך עפעס ערגערס. ס'איז גלייכער אויך: ער וועט צו דיר נישט קריכן. זיי, די אַלטע לייט — זענען פּשוט; באַ זיי איז דאָס „אַ פּויגלשע זינד“, צו שפּילן זיך מיט אַ שניר. וויין נישט. דאָס ווייב האָט דורך די טרערן געזאָגט:

— נאָך ווען זיי האָבן געטאַנצט, האָב איך אַ קלער געטון. . .

אויב ער גייט מיט געוואַלט, וואָס זשע וועט אַצינד זיין באַ אויב ?

נאָר איינגעמיט פּון אויפּרעגונג, איז זי גיך אַנטשלאָפּן גע- וואָרן, נישט אויסטוענדיק זיך, און פּיאָטר האָט געעפּנט דאָס פענצטער, אַרימגעקוקט דעם סאַד, דאָרט איז קיינער נישט געווען, אייגעטעמענדיק דעם פּאַרטאַגיקן ווינט, האָבן די ביימער אַלע- מאַל פּונאַנדערגעטרייטלט די שמעקעדיקע חשכות. ער האָט אי- בערגעלאָזט אָפּ דאָס פענצטער, זיך געלייגט לעבן ווייב, נישט צוזאַכנדיק די אויגן, טראַכטנדיק וועגן געשעענעם. ס'וואַלט גוט געווען צו לעבן באַנאַנד מיט נאַטאַליען אויף אַ קליינטשיקן פּאַל- וואַרק. . .

. . . נאַטאַליאַ האָט זיך שנעל אויפגעכאַפּט, איר האָט זיך אויסגעוויין, אַז ס'האָט זי אויפגעוועקט דאָס רחמנות צו דער מז- טער און די באַליידיקונג פאַר איר. באַרוועס, אין בלויון העמד, איז זי געשווינד אַראַפּגעגאַנגען אונטן. די טיר אין דער מוטערס צימער אריין, וואָס איז שטענדיק פאַרשלאָסן געווען אויף באַנאַכט, איז געווען אָפּגעלעבט, דאָס האָט נאָך מער איבערגעשראַקן די פרוי, נאָר, אַ קוק געבנדיק צום ווינקל, וואו ס'איז געשטאַנען דער מוטערס בעט, האָט זי דערזען אינטערן צידעק אַ ווייסן קלימפּ און טוינקעלע האַר, צעוואַרפענע איבערן קישן.

— זי שלאַפּט. זי האָט זיך אָנגעוויינט, אָנגעפּיטערט. . .

מען דאַרף עפעס טון, מיט עפעס טרייסטן די באַליידיקטע מוטער. זי איז אוועקגעגאַנגען אין סאַד אריין; דאָס פּון טוי נאַ- סע גראַז האָט קאַלט געקיצלט די פּיס; נאָר וואָס האָט זיך אויפ- געהויבן די זון פּון הינטערן וואַלד, און אירע קרומע שטראַלן

האָבן געפֿלענדט די אויגן. די שטראַלן זענען געווען קוים וואַרע-
מע. אַפֿרייסנדיק אַ באַזילבערטן פֿין טוי לעפעך-בלאַט, האָט נאָ-
טאַליאַ אים צוגעלייגט צו דער באַק, דערנאָך צו דער אַנדערער
אוי, דערפֿרישנדיק דאָס פֿנים, אָנגעהויבן ציוניפֿקלייבן אויפֿן בלאַט
אַרויף בינטלעך רויטע וויימפֿערלעך, אָן רוגזא טראַכטנדיק וועגן
שווער. מיט דער שווערער האַנט פֿלעגט ער איר קלאַפֿן איבער
דער פֿלייצע אוי, צולאַכנדיק, פרעגן :

— נו, וואָס — דו לעבסט ? אַטעמסט ? נו — לעב !

קין אַנדערע ווערטער פֿאַר איר האָט ער משמעות נישט
פֿאַרמאָגט, אויך די צערטלעכע קלעפֿ האָבן זי אַ ביסל באַליידיקט,
אַזוי לאַשטשעט מען פֿערד.

— אַ גולן דאָס איז, — האָט זי אַ קלער געטון, נייטנדיק
זיך צו טראַכטן וועגן שווער פֿינדלעך.

ס'האָבן געוונגען די פינגערן, די זאַריאַנקעס, ס'האָבן גע-
צוויטשערט די טשיזשיקלעך, שטיף, זיידמעסיק, האָבן געשורשעט
די בלעטלעך פֿון די ביימער, ווייט אין עק פֿון שטאָט האָט גע-
שפּילט דער פֿאַסטן, פֿון ברעג פֿון דער וואַטאַראַקשע, וואו ס'איז
געוואַקסן די פֿאַבריק, האָבן זיך דערטראַגן מענטשלעכע קולות,
פֿאַמעלעך שווימענדיק אין דער ליכטיקער שטילקייט. עפעס האָט
אַ קנאַק געטון ; אויפֿצייטערנדיק, האָט נאַטאַליאַ אויפֿגעהויבן דעם
קאַפֿ, — איבער איר, אויף אַ צווייג פֿון אַן עפֿל-בוים, איז גע-
האַנגען אַ כאַפּשטייגל פֿאַר פֿייגל, אַ טשיזש האָט זיך געוואַרפֿן
צווישן די דיגע ריטלעך.

— ווער זשע כאַפּט עס ? ניקיטא ?

ערגעץ-וואו האָט אַ קרעכץ געטון אַ טרוקן צווייגל.

ווען זי האָט זיך אומגעקערט אַהיים אויך אַריינגעבליקט אין
דער מוטערס צימער אַריין, איז יענע, אָן אויפֿגעוואַכטע, געלעגן
מיטן פֿנים אַרויף, פֿאַרוואַנדערט אויפֿגעהויבן די ברעמען, פֿאַר-
וואַרפֿן די האַנט הינטערן קאַפֿ.

— ווער... וואָס טוּסטו ? — האָט זי אומרויך געפרעגט,

זיך אומטערהייבנדיק אויפֿן עלנבויגן.

— גארנישט, אַ — כ'האַב דיר וויימשערלעך צו דער טיי

אַנגעקליבן.

אויפן טיש באַם בעט איז געשטאַנען אַ גרויסע קאַראַפינקע קוואַס, כמעט אַ ליידיקע, דער קוואַס איז געווען פאַרגאַסן אויפן טישטויך, דער קאַרק פון דער קאַראַפינקע איז געלעגן אויף דער פּאַדלאַגע. די שטרענגע, העלע אויגן פון דער מוטער זענען אַרומ-גערינגלט מיט אַ בלוילעכן שאַטן, אַבער זענען נישט אַנגעשוואַלן פון טרערן, ווי ס'האַט דערוואַרט צו זען נאַטאַליע; די אויגן זע-נען אויך אַזוי ווי טינקעלער, טיפער געוואָרן, און דער בליק זייערער, תמיד אַ ביסעלע אַ גאווהדיקער, האַט זיך היינט אויסגע-וויזן אויבמאָקאַנט, האַט געקלאַ פּיגוייטנס, צעשטרייט.

— די מוקן לאָזן נישט שלאָפן, כ'וועל שלאָפן אין שייער, — האַט געזאָגט די מוטער, הילנדיק זיך אינם צודעק. — זיי האָבן צעביסן. און דו וואָס ביסט עפעס אַזוי פרי אויפגעשטאַנען? נאַכ-וואָס גייסטו באַרוועסערהייט אויפן טוי? דער פּאַדל איז נאַס. וועסט זיך פאַרקליין...

גערעדט האַט די מוטער נישט ליבלעך און נישט גערן, דורך עפעס אַזעלכע אייגענע טראַכטונגען. די אומרויקייט פון דער טאַכטער האַט זיך ביסלעכווייז פאַרביטן מיט אַן אומפריינדלעכן און שאַרפן גייגער פון אַ פרוי.

— איך האָב זיך אויפגעכאַפט — כ'האַב אַ קלער געטון וועגן דיר... כ'האַב זיך געזעען אין חלום.

— וואָס האַסטו אַ קלער געטון? — האַט זיך נאַכגעפרעגט די מוטער, קוקנדיק אין סופיט אַרײן.

— אַט, — דו שלאָפסט איינע אַליין, אַן מיר...

נאַטאַליען האַט זיך געדאַכט, אַז דער מוטערס פאַקן האָבן זיך פאַרוויטלט און אַז, ווען זי האַט, שמייכלענדיק, געזאָגט: — איך האָב נישט קיין מורא, — איז דער שמייכל אַרויסגעקומען פאַלש.

— נו, גיי, ליבע, דיינער איז אויפגעקומען, הערסט — ער טופעט? — האַט באַפוילן די מוטער, צומאַכנדיק די אויגן.

פאמעלעך ארויפגייענדיק אויף די טרעפ, האָט נאָטאַליע גע-
טראַכט מיט איבל און פּמעט פּינדלעך.

— ער האָט גענעכטיקט באַ איר, דאָס האָט ער געטרונקען
דעם קוואַט. דער האַלז איז באַ איר מיט פּלעקן, נישט די מוקן
האַבן אָנגעביסן, נאָר ס'איז אָנגעקוישט. כ'וועל נישט זאָגן וועגן
דעם פּעטיען. אין שייער וויל זי שלאָפן. און — האָט גע-
שריגן. . .

— וואו ביסטו געווען? — האָט געפרעגט פּיאָטר, שאַרף
זיך איינקוקנדיק אין ווייבס געזיכט, — זי האָט אַראָפּגעלאָזט די
אויגן, פּינדיק זיך אין עפעס שוילדיק.

— וויימפּערלעך האָב איך אָנגעקליבן, צו דער מאַמען בין
איך אַריינגעגאַנגען.

— נו, וואָס זשע טוט זי?

— גלייך גאַרנישט. . .

— אזוי, — האָט געזאָגט פּיאָטר, זיך אַ צופּ טוענדיק באַם

אויער, — אזוי!

און, אַ לאַך געבנדיק, רייבנדיק זיך די טונקל-געלע גאַמבע,

האָט ער אַ זיפּן געטון:

— הפּנים, — אמת האָט געזאָגט די בהמה די באַר-

סקאַ: קיין געשריי — גלייב נישט, קיין טרערן — גלייב
נישט.

דערנאָך האָט ער שטרענג אַ פרעג געטון:

— ניקיטען האַסטו געזעען?

— ביין.

— ווי אזוי זשע — ניין? אַט — כאַפט ער דאָך פּייגל אין

טאָד.

— אי, — האָט שרעקיק אויסגעשריגן נאָטאַליע — און איך

בין אזוי, אין בלויון העמד אַרימגעגאַנגען!

— טאַקע אזוי. . .

— און ווען שלאָפט ער?

פּיאָטר האָט, אָנטוענדיק אַ שטיוול, הויך אָפּגעהויסט, און

דאָס ווייב, זייטיק אַ קוק געבנדיק אויף אים, האָט אַ לאַך געטון.
זאָגנדיק:

— ער איז דאָך — אַ הויקער, נאָר אַן אָנגענעמער, אָנגע-
נעמער פון אַלעקסייען. . .

דער מאַן האָט נאָכאַמאָל אָפּגעהויסט, נאָר שטילער.
יעדן טאָג, פאַר זון-אויפגאנג, ווען דער פּאַסטוּך, צונויפגע-
מענדיק די סטאַדע, פּלעגט אומעטיק אויפשפּילן אויף דעם לאַנגן,
בערעזענעם טראַמפּייט, — האָט זיך אויף יענער זייט טייך אָנגע-
הויבן אַ קלאַפּעריי פון העק אין די איינוואוינער, אַרויסטרייבנדיק
אינדריסן די קי, שעפּסן, האָבן מיט חוזק געזאָגט איינער דעם
אַנדערן:

— נא, מען האַקט שוין, נישט קיין שוין, נישט קיין מאַרגן-
שטערן. . .

— גיריקייט — איז דער מנוחה אַ גרויזאַמער פּיינד.
אילא אַרטאַמאַנאָון האָט זיך טיילמאָל געדאַכט, אַז ער איז
שוין בייגעקומען די פּוילע אומפריינדשאַפט פון דער שטאַט; די
דריאַמאָוואַנער האָבן מיט דרך-אַרץ אַראָפּגענומען פאַר אים די
היטלען, האָבן אויפּמערקזאַם געהאַרכט זיינע דערציילונגען וועגן
די פירשטן ראַטסקעס, אָבער כּמעט שטענדיק פּלעגט דער אַדער
יענער, נישט אָן גאווה באַמערקן:

— באַ אונז וועגן די האַרן איינפאַכער, אַרעמער, אָבער —
שטרענגער פון אייערע!

אין די אָונטן, אין די יום טובים, זיצנדיק אין דעם גע-
דיכטן, שיינעם סאַד פון באַרסייז טראַקטיר אויפן ברעג פון דער
אַקע, פּלעגט ער זאָגן די נגי, די שטאַרקע לייט פון דריאַ-
מאָו:

— פון יין געזעפט וועט איר אַלע האָבן אַ רווח.
— הלוואי, — האָט געענטפּערט פּאַמיאַלאָוו, שמייכלענדיק,
מיט אַ קורצן הינטישן שמייכל, און ס'איז נישט מעגלעך געווען
צו פאַרשטיין: וועט ער ליבליעך אַ לעק טון אַדער אַ ביס
טון? זיין צעקייטשט פנים איז נישט געלונגען פאַרבאַרגן
אין אַ פּאַקאַלעס-בערדל, די גראַע גאָו שמעקט מיט אומצו-

טרוי צו אלעם, אין די אויגן ווי חור-ניס קיין נישט פארגינע-
ריש.

— הלוואי, — חזרט ער איבער, — כאטש אן דיר האָבן
מיר אויך נישט שלעכט געלעבט, מילא, אפשר וועלן מיר מיט דיר
אויך זורכלעבן.

אַרטאָמאַנאָוו כמורעט זיך :

— צוויידייטיק רעדסטו, נישט פריינדלעך.

באַרסקי לאַכט הויך; ער שרייט :

— ער איז באַ אונז — אַזעלכער !

בא באַרסקין איז אויפן אַרט פון פנים קאַרג און פאַר-
טאַטשנע אָנגעקלעפט טונקל-רויטע שטיקער פלייש, זיין אומ-
געהייערער קאַפּ, דער האַלז, די הענט — ער אינגאַנצן איז
באַוואַקסן מיט אַ געדיכטהאַריקער, בערישער שערשטש, — די אויערן
זעט מען נישט אָן, די נישט נייטיקע אויגן זענען באַהאַלטן אין
פעטע קישעלעך.

— דער גאַנצער פּוּח מיינער איז אַריין אין פעטש, — זאָגט
ער און לאַכט, ברייט עפּנענדיק דעם פּיסק, פּויל מיט טעמפע
ציין.

צו אַרטאָמאַנאָוו קיט זיך שטאַרק צו מיט העלע אויגן
דער סטעלמאַך וואַראַפּאַנאָוו, ער איז מוכיח מיט אַ טרוקענער
שטים :

— געשעפטן מאַכן — דאַרף מען, אָבער אָן גאַט באַ-
דאַרף מען אויך נישט פאַרגעסן. ס'שטייט אין פּסוק: „מאַר-
פּאַ, מאַרפּאַ, דו דאָגהסט וועגן אַ סך, אָבער נייטיק איז בלויז
איינס“.

די העלע און ממש ליידיקע אויגן זיינע קיין אַזוי, אַזוויי
וואַראַפּאַנאָוו וואַלט זיך וועגן עפעס משער געווען אין אַט באַלד
וועט ער באַטיבן מיט אַן אומגעוויינלעך וואַרט. טיילמאַל הייבט
ער טאַקע אָן אַזוויי צו רעדן עפעס :

— געוויס האָט קריסטוס אויך ברויט טועם געווען, אַזוי,

אַז מאַרפּאַ. . .

— נו-נו, — שטעלט אים אָפּ דער גארבער זשיטיעיקין, דער
 קירלעכער גבאי — וואוהין ביסטו פארפאָרן ?
 וואָראַמאָנאָו ווערט פארשוויגן, רירנדיק מיט די גראַע אויערן,
 און איליאַ פרעגט דעם גארבער :
 — דו פארשטייסט מיין געשעפט ?
 — נאָכוואָס ? — וואונדערט זיך אויפריכטיק זשיטיעיקין. —
 דאָס געשעפט — איז דיינס, דארפסטו עס פארשטיין, תם איינער,
 דו האַסט — דיינס, איך האָב — מיינס.
 ארטאָמאָנאָו טרינקט געדיכט ביר און קוקט דורך די ביי-
 מער אויפן טריבן פאס פון דער אָקע און מער לינקס, וואו, אין
 דער זייט באַ איר, קריכט אַרויס פון הינטער די יאָדלעס, פון די
 בלאַטעס, ווי אַ גרינער שלאַנג די פיגוראַל-אויסגעבויגענע וואַ-
 טאַראַקשע. דאָרטן, אויפן ציפּעל, אויפן גאַלדענעם בראַקאַט פון
 זאַמד לייכט גלאַנציק אַ שפענדל, אַ סטרוינע, ס'דריטלט זיך אַ
 ציגל, צווישן די צוגעקוועטשטע קיסטן ראַקייטע האַט זיך אויסגע-
 צויגן אַ לאַנגע, פון פלייש-קאַליר, פאַבריק, אָן ענלעכע צו אַ
 טרוימע אָן אַ דעק, ס'פלאַקערט אויף דער זון דער שייער, באַ-
 דעקט מיט מאַטן, נאָך נישט אָפגעאַרבעטן אייזן און, ממש ווי
 וואַקסענע, שמעלצן זיך די געלע באַלקן-ווענט פון צווישטאַקין
 הויז, דערהייבנדיק אין צעגליטן הימל אַריין די שטייף אָנגעצויגע-
 נע גאַלדענע קראַקוועס, — אַלעקסיי האַט געלוינגען געזאָגט, אז
 דאָס הויז, פוננווייטנס, איז ענלעך צו אַ ציטרע. אַלעקסיי וואוינט
 דאָרט, ווייט אָפגערוקט פון די בחורים און מיידלעך פון שטאָט;
 ביטער מיט אים, ער איז היציק און אַ פעסן. פיאַטר איז שווע-
 רער פון אים, אין פיאַטרן איז דאָ עפעס טריבס; ער פאַרשטייט
 נאָך נישט, ווי אָן אַ שיעור ס'קאָן אויפטון אַ דרייטער מענטש.
 איבער ארטאָמאָנאָס פנים גייט דורך אַ שאַטן, ער קוקט,
 שמייכלענדיק, פון אונטער די געדיכטע ברעמען אָפער אויף די
 שטאַטלייט; דאָס איז — אַ ביליקער המון, די גיריקייט צו
 געשעפט איז באַ זיי אַ נישט דרייסטע, אין קיין אמתדיקער ברען —
 איז נישטאָ.

אין די נעכט, ווען די שטאָט שלאַפט ווי געהרגעט, גנבעט

זיך ארטאמאָנאָוו ווי אַ גנב איבערן ברעג פון טייך, דורך הינטער-
געסלעך, אין דער אלמנה באַיאַקאָוועס סאָד אַרײַן. אין דער וואָ-
רעמער לופט הידזשען די מוקן, און אזוי ווי זיי וואָלטן עס פֿלופּרשט
צעטראַגן איבער דער וועלט דעם געשמאַקן ריח פון אויגעקעט,
עפֿל, קאַפּער. די לבנה קייקלט זיך צווישן די גרויע וואָלקנס, דעם
טייך גלעטן שאַטנס. אַריבערכאַפּנדיק זיך איבערן פֿלויט אין סאָד
אַרײַן, גייט אַרטאמאָנאָוו שטייערהייט אַריבער אין הויף אַרײַן, אַט
איז ער אין פינצטערן שיער, דאַרטן פון אַ ווינקל אַרויס באַגענגט
אים אַ באַזיריקטער פֿליסטער :

— ביסט אימבאַמערקט דורכגעגאַנגען ?

אַראַפּוואַרפּנדיק דאָס אַנטוועכץ, וואַרטשעט ער ביז :

— אַ פאַרדראַס דאָס איז פאַר מיר, — צו באַהאַלטן זיך !

אַ יינגעלע בין איך, צי וואָס ?

— שאַף זשע דיר נישט קיין געליבטע.

— איך וואָלט גערן נישט געשאַפט, אָבער גאָט האָט אזוי

געפירט.

— אוי, וואָס רעדסטו, אפיקורוס ! מיר גייען ביידע קייגן

גאָט. . .

— נו, גענוג ! וועגן דעם — שפעטער. עך, אַזיאַאַ, מענטשן

זענען דאָ באַ אייך. . .

— אָבער דו — הער אויף, זיי זיך נישט מצער, — שעפֿ-

טשעט די פרוי און לאַנג, מיט פֿלאַקערדיקן באַגער, באַרײַקט זי

אים מיט צערטלענישן, און אַפּרוענדיק זיך, דערציילט זי אויס-

פירלעך וועגן די מענטשן : פאַר וועמען מען דאַרף מורא האָבן,

ווער ס'איז קלוג, ווער ס'איז נישט ערלעך, באַ וועמען ס'איז אי-

בעריק געלט פאַרהאַן.

— פאַמיאַאַז מיט וואַראַפּאַנאָון, וויסנדיק, אַז דו דאַרפסט

האַבן אַ סך האַלץ, ווילן די וועלדער פון אַרום אַפּקויפן, דיך צו-

דריקן.

— זיי האָבן פאַרשפעטיקט, דער פירשט האָט מיר שוין די

וועלדער פאַרקויפט.

אַרום זיי, איבער זיי איז אַ נישט דורכדרינגלעך שוואַרצע

חשכות, זיי זענן אפילו די אויגן נישט איינער באם אנדערן און רעדן מיט א קלאנגלאזן פליסטער. ס'שמעקט מיט היי, מיט בע-רעזענע בעזעמלעך, פון קעלער דערהייבט זיך א פייכטלעכע, אג-גענעמע קילקייט. א שווערע, ממש ווי פון בליי געגאסענע שטיל-קייט האט באגאסן דאס שטעטל; טיילמאל לויפט דורך א שטשורע, ס'גיבן א פישטש די מיילעך, און פון שעה צו שעה ווארפט דער טורם-גלאק אין דער פינצטער אריין פאראומערטע, קרענקלעך צי-טערדיקע קלאנגען.

— סארא הערלעכע דו ביסט! — אנטציקט זיך ארטאמא-נאוו, גלעטנדיק דעם הייסן און פראכטפולן קערפער פון דער פרוי. — סארא מעכטיקע! פארוואס זשע האסטו ווייניק קינדער געבוירן?

— א חוץ נאטאליען — זענען צוויי געווען, שוואכניקע, זע-נען געשטארבן.

— הייסט עס — דער מאן איז געווען א געמיינער... — וועסט נישט גלייבן, — פליסטערט זי — איך האב דאך גאר ביז דיר נישט געוואוסט, וואס ס'איז אזוינס ליבע, די ווי-בער, די חברטעס, פלעגן דערציילן, און איך — גלייב נישט, כ'קלער: זיי זאגן ליגנט אויס בישה! א חוץ בישה האב איך דאך טאקע גארנישט געוואוסט בא דעם מאן, ווי צו דער מיתה האב איך מיד געלייגט אין בעט אריין. כ'פלעג בעטן גאט: זאל ער אנטשלאפן ווערן, זאל ער נישט טשעפען. א גוטער מענטש געווען, א שטיילער, א קלוגער, נאך קיין טאלאנט אויף ליבע האט אים גאט נישט געגעבן...

איר דערציילונג רעגט אויף און וואונדערט ארטאמא-נאוו, פעסט גלעטנדיק די פראכטפולע ברוסטן אירע, ווארטשעט ער:

— אזוי גאר מאכט זיך, און איך האב עס נישט גע-וואוסט, כ'האב געמיינט: איטלעכער מאנסביל איז פאר א נקבה זיס.

ער פילט זיך שטארקער און קלוגער לעבן דערדאזיקער פרוי, באטאג — תמיד א גלייכמעסיקע, א רויקע, פארשטאנדיקע באלע-

באסטע, פאר וועלכער די שטאט האט דרך ארץ פאר איר שכל און
וואוילקענעוודיקייט. איינמאל, א געריטער סון אירע מיידלישע
צערטלענישן, האט ער געזאגט :

— איך פארשטיי, אויף וואס דו ביסט געגאנגען. א שאד
מיר האבן די קינדער חתונה געמאכט, איך האב בעסער באדארפט
מיט דיר א חופה שטעלן. . .

— די קינדער בא דיר — זענען גוטע, זיי וועלן אפילו זיך
דערוויסן וועגן אונז — איז נישט קיין אומגליק, נאר אט, אויב
די שטאט וועט געוואויר ווערן. . .

זי האט א שוידער געטון מיטן גאנצן קערפער.
— נו, נישקשה, — האט א פליסטער געטון איליא.
איינמאל האט זי מיט בייגיר א פרעג געטון :
— זאג מיר : דו האסט דאך דערהרגעט א מענטש, ער חלומט
זיך דיר נישט ?

גלייכבילטיק קראצנדיק די בארד, האט איליא געענט-
פערט.

— ביין, איך שלאף פעסט, אן חלומות. און וואס האט זיך
צו חלומען ? איך האב אפילו נישט געזעען, ווי אזוי ער האט
אויסגעזעען. מען האט מיר א קלאפ געטון, כ'בין קוים געבליבן
שטיין אויף די פיס, האב איך א טראסק געטון עמעצן מיטן בא-
סאליק איבערן קאפ, דערנאך — דעם אנדערן, און דער דריטער
איז אנטלאפן.

א זיפץ טוענדיק, האט ער מיט תרעומות געזאגט :
— ס'פאלן אויף דיר ארויף טפשים. און דו גיב פאר זיי א
תשובה גאט. . .

עטלעכע מינוט איז ער געלעגן שווייגנדיק.
— האט איינגעדרימלט ?
— ביין.
— גיי, ס'וועט באלד אנהייבן טאגן ; צום געביי וועסט
גיין ? אן, וועסט זיך פארמאטערן מיט מיר. . .
— האב נישט מורא, — ס'האט געקלעקט אויף אינדערוואכן,

וועט קלעקן אויף יום טוב אויך, — האָט זיך אַ רוים געטון אַר-
טאַמאַנאוּ, אַנטזענדיק זיך.

ער גייט אין דער קילקייט, אין פערלמוטענער טונקלקייט
פון פריען באַגינען; ער גייט איבער אייגענער ערד, האַלטנדיק
די הענט פאַרלייגט אַהינטער אונטערן קאַפּטאַן; דער קאַפּטאַן
האַט זיך אונטערגעהויבן ווי אַ הענערישער וויידל; אַרטאַמאַנאוּ
צעקוועטשט מיטן שווערן פּוס אַ סטריזענע, אַ שפּענדל, ער טראַכט
— אַליאַשקען דאַרף מען לאָזן זיך אויסהוילען, זאָל פּו-
אים אַראָפּגיין די שוים. אַ ביטערער בחור, אָבער — ער איז
וואויל.

ער לייגט זיך אויפן זאַמד אָדער אויף אַ קופּע סטריזענעס
אין שלאָפּט גיך איין. אינם גרינלעכן הימל צעפלאַקערט זיך לייב-
לעך די באַגינען-שטראַלונג; אַט האָט די זון באַרימעריש צעוויקלעך
איבער דער ערד אַ פּאַווישן וויידל פון שטראַלן אין אַליין איז
זי, אַ גאַלדענע, באַלד נאָך אים אַרויסגעשוואַמען; ס'האַבן זיך
אויפגעכאַפּט די אַרבעטער און, זעענדיק דעם אויסגעשפּרייטן,
גרויסן קערפּער, זאָגן זיי אָן די בשורה איינער דעם אַנדערן:
— ער איז דאָ!

דער בייניק-פּנימדיקער טיכאַן וויאַלאַוו, האַלטנדיק אויפן
אַקסל אָן אייזערנעם רידעל, קוקט אויף אַרטאַמאַנאוּן מיט צאַנ-
קענדיקע אויגן אַזוי, ווי ער וואַלט געהאַט בדעה אַריבערצושפּרייזן
איבער אים און — אַנטשליסט זיך נישט.

דער מוראַשקענאַרטיקער געשוויביל פון די מענטשן, די גע-
שרייען, דאָס קלאַפּעריי, וועקן נישט איבער דעם גרויסגופיקן
מענטש; לייגנדיק מיטן פנים אין הימל אַריין, כראַפּעט ער, ווי אַ
טעמפּע זעג, — דער ערדגרעבער גייט אַוועק, זיך אומקונדיק,
פּינטלענדיק, ווי ס'וואַלט אים עמעצער צעפּלעט דעם קאַפּ. פון
הויז איז אַרויסגעקומען אַלעקסיי אין אַ ווייסער לייונטענער בלוזע,
אין בלוזע הויזן, לייכט, ווי אינדערלופטן, גייט ער זיך באַדן און
קרייולט אַרום דעם פעטער פאַרזיכטיק, אַזוי ווי מוראַ האַבנדיק אים
אויפצוועקן מיטן שטילן סקריפען פון די סטריזענעס אונטער די
פּיס. ניקיטאַ איז נאָך פאַרטאַגס אַוועקגעפאַרן אין וואַלד אַריין;

צמעת יעדן טאָג ברענגט ער צו פירן פון דאָרטן אַ צוויי פירן פאר-
פויילט מיסט, אַפֿלייגנדיק עס אויפן אָרט, וואָס איז אויסגערייניקט
געוואָרן פאר אַ סאָד, ער האָט שוין פארזעצט בעריאָזעס, קליאַן,
עבערעשן, טשערעמכע, און אַצינד גראַבט ער אויס אין זאַמד
טיפע גריבער, פארשטאַפנדיק זיי מיט פארפויילט מיסט, מיט ייִל,
מיט לייים, — דאָס איז פאר די אויבסט-ביימער. אין די יום-טובים
העלפט אים צו טיכאַן וויאַלאָוו.

— סעדער פארזעצן — איז אַ נישט שאַנדדיקע זאַך, —

אַנט ער.

צופנדיק זיך באַם אויער, גייט אַרום פיאָטר אַרטאַמאַנאָוו,
קוקט זיך צו צו דער אַרבעט. זאַפטיק כראַפּעט די זעג, איינ-
פרעסנדיק זיך אין האַלץ, עס פייפן צו, רייבנדיק, די הויבלעס,
הילכיק האַקן די העק, ס'הערן זיך סמאַטשקענדיקע פלושקען פון
קאַלך און ס'כליפּעט דער שאַרפּשטיין, אַרומלעקנדיק די שאַרף
פון דער האַק. די טשעסלאַרעס, אויפהייבנדיק אַ באַלען, זינגען
„דובינישקאַ“, אַ יונג קול פירט הילכיק אויס :

— געקומען איז צו מאַריען דער קום זאַכאַרי,

געגעבן מאַריען מיט דער פויסט אין צורה. . .

— זיי זענען גראַב, — האָט געזאָגט פיאָטר דעם ערדגרע-

בער וויאַלאָוו, — יענער, שטייענדיק איבער די קני אין זאַמד, האָט
געענטפערט :

— אַלציינס, וואָס מען זינגט. . .

— ווי הייסט ?

— אין ווערטער איז נישטאָ קיין נשמה.

— אַן אומפאַרשטענדלעכער פויער, — האָט אַ קלער געטון

פּיאָטר, אַוועקגייענדיק פון אים און זיך דערמאנענדיק, אַז ווען
דער פאָטער האָט פאַרגעלייגט וויאַלאָוו די שטעלע פון אַ משגיח
איבער דער אַרבעט, האָט דעדאָזיקער פויער געענטפערט, קוקנ-
דיק זיך אונטער די פיס :

— ניין, איך טויג נישט דערצו, איך קאַן זיך נישט

פאַגיין מיט קיין מענטשן, דו נעם מיך צו אַלס הויזוועכ-
טער. . .

דער פֿאָטער האָט אים העפטיק אויסגעוידלֿט.

... ס'איז אָנגעקומען אַ קאַלטער, נאַסער האַרבסט, די סע-
דער האָבן זיך באַדעקט מיט ראָסט, די שוואַרצע אייזערנע וועל-
דער זענען אויך דורכגעשוואַוערט געוואָרן מיט געלע פֿלעקן ;
ס'האַט געפֿייפֿט אַ פֿייכטער ווינט, אַראַפֿיאַנגנדיק אין טיך אַריין
די פֿלייכע, צעטרעטענע סטריזענעס. יעדן פֿרימאַרגן זענען צום
שייער צוגעפֿאַרן פֿורן, געלאַדנטע מיט פֿלאַסק, געשפּאַנטע מיט
צעפּאַטלע פֿערד. פֿיאַטר האָט צוגענומען די סחורה, זאַרגזאַם
נאַכקוקנדיק, אַז דידאַזיקע, באַבערדיקטע, מרה-שחורהדיקע פֿויערן
זאָלן נישט אַונטעררוקן קיין „שוויסיקע“ סחורה, גענעצטע „פּאַר
דער וואַג“ מיט וואַסער, אַז זיי זאָלן אים נישט פּאַרקויפֿן קיין
פּראָסטן פֿלאַסק לויטן פֿרייז פֿון „דאַלגוניעץ“. אַ שווער עסק האָט
ער געהאַט מיט די פֿויערן ; דער אומגעוילדיקער אַלעקסיי האָט
העפטיק זיך געוידלֿט מיט זיי. דער פֿאָטער איז אַוועקגעפֿאַרן קיין
מאַסקווע, באַלד נאָך אים איז אַפּגעפֿאַרן די שוויגער, פֿלומרשט
אויף תפֿילה-אַפֿריכטונג. אין די אַוונטן, באַ דער טיי, באַם נאַכטעסן
פֿלעגט אַלעקסיי ביזן זיך באַקלאַגן :

— ס'איז דאָ אומעטיק צו לעבן ; כ'האַב נישט ליב די הי-

גע...

דערמיט האָט ער תמיד אויפֿגערייצט פֿיאַטרן.

— אַליין ביסטו וואויל ! פּאַרטשעפעסט אַלע. האָסט ליב צו

באַרימען זיך.

— כ'האַב מיט וואַס, באַרים איך זיך.

צושאַקלענדיק מיט די לאַקן, האָט ער אויסגעגלייכט די אַקס-
לען, אויסגעבויגן די ברוסט און, עזותדיק פּאַרזשמויענדיק די אויגן,
געקוקט אויף די ברידער, אויף דער שוועגערין. נאַטאַליע האָט זיך
געהאַלטן פֿון אים אין דער זייט, אַזוי ווי מורא האַבנדיק פּאַר
עפעס אין אים, האָט גערעדט מיט אים טרוקן.

נאָכן מיטאַג, ווען דער מאַן און אַלעקסיי זענען ווידער
אַוועקגעגאַנגען צו דער אַרבעט, איז זי אַריינגעגאַנגען אין גיקי-
טעס קליינטשיקן מאַנאַכן-שטיבל און, מיט דער גיי-אַרבעט אין די

הענט, זיך געזעצט באם פענצטער, אין דעם פאטעל, וואס דער
הויקער האָט קונציק געמאכט פאַר איר פון בעריאָזע. דער הוי-
קער, אויספירנדיק די ראלע פון בוכפירער, האָט פונדערפרי ביזן
אַונט געשריפן, געחשבונט, נאָר ווען נאטאַליע פלעגט אַריינקו-
מען, פלעגט ער, איבעררייסנדיק די אַרבעט, איר דערציילן וועגן
דעם, ווי ס'האַבן געלעבט די פירשטן, וואָסערע בלומען ס'זענען
געוואָסן אין זייערע אַראַנזשעריעס. זיין הויך, מיידליש קול האָט
געקלונגען אַנגעשטרענגט און ליבלעך, די בלאַע אויגן האָבן גע-
קוקט אין פענצטער אַריין, פאַרביי דעם געזיכט פון דער פרוי,
און זי, איינבלייבנדיק זיך איבערן נייען, האָט געשוויגן אזוי פאַר-
טראַכט, ווי ס'שווייגט אַ מענטש אין יחוד מיט זיך אַליין. כמעט
נישט קונדליק איינער אויפן אַנדערן, זענען זיי געזעסן אַ שעה,
צוויי, אַבער צייטנווייז האָט ניקיטא פאַרויכטיק אין אזוי ווי נישט
וויילנדיק אַרומגענומען די שוועגערין מיט אַ צערטלעכער וואַרעם
קייט פון די בלאַע אויגן, און זיינע גרויסע, הינטישע אויגן האָבן
זיך בולט גערויטלט. דער זיך גליטשענדיקער בליק האָט טיילמאַל
געצוואַונגען די פרוי אויך אַ קוק צו טון אויף דעם שוואַגער און
אַ שמיכל טון צו אים מיט אַ גענעדיקן שמיכל, — מיט אַ
מאַדנעם שמיכל; טיילמאַל פילט אין אים ניקיטא אַ געוויסע
השערה וועגן דעם, וואָס ס'צערודערט אים, טיילמאַל אַבער ווייזט
זיך אים דערדאָזיקער שמיכל אויס הן אַלס באַליידיקטער, הן אַלס
באַליידיקנדער, ער לאָזט שילדיק אַראָפּ די אויגן.

הינטערן פענצטער שירשעט אין פליעסקעט דער רעגן, אַפּ-
שווענקענדיק די אַפגעבליאַקירטע פאַרבן פון זומער, ס'הערט זיך
אַ געשריי פון אַלעקסייען, אַ געבריל פונם בערל, וואָס איז נישט
לאַנג צוגעקאַוועט געוואָרן אויף אַ קייט אין אַ ווינקל פונם הויף,
די באַבעס, די אויסקלאַפּערינס, שלאָגן אויס דראַפנע דעם פלאַקס.
פילדערנדיק קומט אַריין אַלעקסיי; אַ נאַסער, אַ שמוציקער, אין
היטל, אַראַפגערוקט אויפן קאַרק, דערמאַנט ער פונדעסטוועגן אַ
פריילינגס-טאַג; צילאכנדיק, דערציילט ער, אז טיכאָן וואַלאָאו האָט
זיך אַפּגעהאַקט אַ פינגער מיט אַ האַק.

— פלומרשט — אומערן, אַבער ס'איז אַן אַפענע זאַך:

ער האָט מורא פאַר זעלבנעריי. און איך וואָלט מיט חשק אוועקגע-
גאַנגען צו די זעלבער, אַבי אוועק פּונדאַנען.

און, כּמורענדיק זיך, מרוטשעט ער ווי דאָס בערל :

— פאַרפאַרן צו די שדים אין הינטער-געסל. . .

דערנאָך שטרעקט ער אויס פּאָדערנדיק די האַנט :

— גיב אַ האַלב קערבל, כ'גיי אין שטאַט אַריין.

— נאָכוואָס ?

— נישט דיין עסק.

אוועקגייענדיק, זינגט ער זיך צו :

— לויפט אַ מיידל אויפן וועגל,

טראַגט דעם ליבן פיינע בייגל. . .

— אַך, ער וועט זיך צו קיין גוטס נישט דערשפּילן ! —

זאָגט נאַטאַליע. — מיינע חברטעס זעען אים אָפט מיט אַלי-

גונקא אַרלאָואַ, און זי איז ערשט אַלט דאָס פינפצטע

יאָר, קיין מיטער — האָט זי נישט, דער פּאָטער — איז אַ

שפור. . .

ניקטען געפעלט נישט, ווי אזוי זי רעדט דאָס, אין אירע

ווערטער הערט ער צופיל צער, צופיל קימער און אזוי ווי

קנאה.

דער הויקער קוקט שווייגנד אין פענצטער אַריין, אין דער

נאָסער לופט וויגן זיך לאַפעס פּון סאַסנעס, וואַרפן אַראָפּ פּון די

גרינע נאָדלען קוועק-זילבערנע טראַפּנס רעגן. דאָס האָט ער פאַר-

זעצט די סאַסנעס ; אַלע ביימער אַרום הויז זענען פאַרוועצט געוואָרן

מיט זיינע הענט. . .

פּיאַטער קומט אַריין אַ מרה-שחורהדיקער און אַ מידער.

— שוין צייט טיי צו טרינקען, נאַטאַליע.

— נאָך פרי.

— שוין צייט, זאָג איך ! — שרייט ער, און ווען דאָס ווייב

גייט אוועק, זעצט ער זיך אויף איר אַרט און וואַרטשעט אויך, פאַ-

קלאַנגדיק זיך :

— דער טאַטע האָט אַרויפגעלייגט אויף מיינע פלייצעס

דעמדאזיקן גאנצן מאשין. איך דריי זיך ווי א רעדל, אין וואהנין
איך פאָר — ווייס איך נישט. אויב ס'גייט באַ מיר נישט אַזוי, ווי
מען דאַרף — וועט ער מיר געבן...

ניקטאָ רעדט צו אים ווייך און פאַרזיכטיק וועגן אַלעקסייען,
וועגן דעם מיידל דער אַרלאָואַ, אָבער דער ברודער פאָכעט זיך
אָפּ פון אים מיט דער האַנט, אַפנים נישט איינהערנדיק זיך אין
זיינע רייד.

— כ'האַב נישט קיין צייט מיט מיידלעך זיך צו פאַרנעמען!
אפילו דאָס ווייב — זע איך אויך נאָר באַנאַכט ווי אין חלום, און
באַטאָג בין איך בלינד, ווי אַ פלעדרמויו. דיר ליבן נאַרישקייטן
אין קאַפּ...

און צופנוזיק זיך באַם אויער, זאָגט ער פאַרזיכטיק:
— ס'איז נישט פאַר אינז קיין עסק, אַ פאַבריק. מיר האָבן
בעסער געדאַרפט זיך איינגעסטן אין סטעפּ, קויפן דאָרט ערד, פירן
אַ לאַנדווירטשאַפט. געפילדער וואַלט דערביי געווען ווינציקער,
אָבער תוך — מער...

איליאַ אַרטאַמאַנאָו האָט זיך אומגעקערט אַהיים אַ פריילע-
לעכער, אַ יינגער-געוואָרענער, ער האָט זיך אונטערגעשוירן די
פאַרד, נאָך ברייטער פונאַנדערגעוויקלט די אַקסלען, זיינע אויגן
האַבן געלויבטן העלער אין ער אינגאַנצן איז געוואָרן ווי אַ ביי
איבערגעקאָועטער אַקעראיינן. צעלייגנדיק זיך ווי אַ פריץ אויף
דער סאַפּע, האָט ער געטענהט:

— די געשעפטן אונזערע דאַרפן גיין, ווי די זעלנער. אַר-
בעט פאַר אייך, און די קינדער אייערע, און די אייניקלעך וועט
גענוג זיין. אויף דרייהונדערט יאָר. אַ גרויסע באַשיינונג פון
ערדישער ווירטשאַפט דאַרף אַרויסקומען פון אינז, אַרטאַמאַ-
נאָוס.

ער האָט אַרומגעטאַפט מיט די אויגן די שניר און אַ געשריי
געטון:

— דו ווערסט קיילעכיק, נאַטאַליע? געווינסטו אַ יינגל, —
קריגסטו אַ שיינע מתנה,

אינאָונט, קלייבנדיק זיך שלאָפן, האָט נאַטאַליע געזאָגט דעם
מאַן :

— דער טאַטעשי איז אַ וואוילער, ווען ער איז פריילעך.
דער מאַן האָט שיקלדיק אַ קוק געגעבן אויף איר און נישט
ליבלעך געזאָגט :

— אודאי אַ וואוילער, ער האָט דאָך צוגעזאָגט אַ מתנה
אַבער אין אַ צוויי, דריי וואָכן אַרום איז אַרטאַמאַנאָוו
שטילער געוואָרן, האָט זיך פאַרטראַכט ; נאַטאַליע האָט געפּרעגט
ניקיטען :

— פון וואָס איז דער טאַטעשי ביז ?
— איך ווייס נישט. אים איז נישט צו פאַרשטיין.
אין דעמזעלבן אָונט, באַ דער טיי, האָט אַלעקסיי פּלוצלינג
געזאָגט דייטלעך און הויך :

— טאַטעשי, — גיב מיך אָפּ פאַר אַ זעלנער.
— וו-וואוהין ? — האָט, פאַריענקענדיק זיך, געפּרעגט
איליאַ.

— איך וויל נישט דאָ לעבן. . .
— גייט אַרויס, — האָט באַפּוילן אַרטאַמאַנאָוו די קינדער.
נאָר ווען אַלעקסיי איז אויך צוגעגאַנגען צו דער טיר, האָט ער
אויסגעשריגן צו אים :

— שטיי, אַליאַשקאַ !
ער האָט לאַנג פאַרטראַכט דעם בחור, האַלטנדיק די הענט
הינטערן רוקן, באַוועגנדיק מיט די ברעמען, נאָכדעם געזאָגט :
— און איך האָב געמיינט : אַט דער איז באַ מיר אַן
אַדלער !

— איך קאָן זיך דאָ נישט איינלעבן.
— ליגט. דיין אַרט — איז דאָ. דיין מוטער האָט דיך אי-
בערגעענטפּערט אין מיין רשות, — גיי !
אַלעקסיי האָט געמאַכט אַ שפּרייט, ווי אַ געפּונדענער, נאָר
דער פעטער האָט אים אָנגעכאַפּט באַם אַקסל :
— נישט אַזוי וואָלט מען געדאַרפּט מיט דיר רעדן, —
מיט מיר האָט מיין טאַטע דורך דער פּויסט גערעדט. גיי.

און נאכאמאל אים צוריקרופנדיק, האָט ער סוגעסטיש צוגע-
געבן :

— פון דיר — דארף אַ גרויסער מענטש זיין, פאַרשטייטט ?
להבא זאל איך פון דיר קיין שום קוויטשן נישט הערן...
פאַרבלייבנדיק אליין, איז ער לאַנג געשטאַנען באַם פענצ-
טער, צונויפקוועטשנדיק די באַרד אין דער פויסט, קוקנדיק ווי
ס'פאלט אויף דער ערד דער גראַער נאַסער שניי, און ווען הינט-
טערן פענצטער איז פינצטער געוואָרן, ווי אין אַ קעלער, איז ער
אָועקגעגאַנגען אין שטאַט אַריין. דער באַיאַמאַקאוועס טויער איז
שוין געווען פאַרמאַכט, ער האָט אָנגעקלאַפט אין פענצטער,
אויסלאַנאַ אליין האָט אים געעפנט, אומצופרידן אַ פּרעג טוענ-
דיק :

— וואָס ביסטו עפעס אַצינד געקומען ?

נישט ענטשערנדיק, נישט אויסטוענדיק זיך, איז ער אַריין-
געגאַנגען אין שטוב, האָט אַ וואָרף געטון דאָס היטל אויף דער
פאַדלאַגע, זיך אָועקגעזעצט באַם טיש, אָנשפאַרנדיק זיך אויף די
עלנבויגנס, אַריינלאַזנדיק די פינגער אין דער באַרד אַריין, און
האַט דערציילט וועגן אַלעקסייען.

— אַ פּרעמדער : מיין שוועסטער האָט זיך מיט אַ פּריץ
געשפּילט, דאָס ווייזט זיך איצט אַרויס.

די פּרוי האָט אַ קוק געטון, צי זענען די קוואַטירן פון די
פענצטער פעסט צוגעמאַכט, זי האָט פאַרלאָשן דאָס לייכט, — אין
ווינקל, פאַר די הייליקע בילדער, האָט זיך געברענט אַ בלוזי לעמפל
אויף אַ זילבערן פאַסטומענטל.

— מאַך אים חתונה גיכער, וועסטו אים דערמיט בינדן. —
האַט זי געזאָגט.

— יא, אזוי דארף מען טאַקע. נאָר — דאָס איז נישט אַלץ,
אין פּיאַטרון — איז קיין ברען נישטאָ, דאָס איז די צרה ! אָן
ברען — קאָן מען קיין קינדער נישט האַבן, נישט דערהרגענען. ער
אַרבעט אזויווי נישט באַ קיין אייגנס, נאָך אַלץ אויפן פּריץ, ער
איז נאָך אַלץ אַ לייב-קנעכט, ס'פילט זיך נישט קיין ווילן, — פאַר-
שטייטט ? וועגן ניקיטען רעד איך נישט : ער — איז אַרעם, אים

ליגן נאָר אין זינען סעדער, בלומען. איך האָב געוואַרט — אַלעק-
סיי וועט זיך איינבייסן אין געשעפט. ..
די באַימאַקאוואַ האָט אים באַרויקט :

— צו פרי נעמסטו דיר צום האַרצן. וואַרט צו, ס'וועט זיך
אַ דריי טון דאָס ראָד האַסטיקער, ס'וועט זיי אַלע צוקניטשן, —
וועלן זיי זיך שוין איינקניטשן.

זיי האָבן געשמועסט ביז האַלבער נאַכט זייט באַ זייט אין
דער וואַרעמער שטיִלקייט פונם צימער, — אינם ווינקל האָט זיך
געוויגט אַ וואַלקן פון בלוילעכן קאַליר, ס'האַט געציטערט אַ נישט
דרייסט פייער-בלימל. באַקלאַגנדיק זיך אויפן מאַנגל פון געשעפט-
לעכן ברען באַ די קינדער, האָט אַרטאַמאַנאוּ אויך נישט פאַרגעסן
די שטאַטלייט :

— נעמיינע מענטשן.

— זיי האָבן זיך נישט ליב דערפאַר, וואָס דו ביסט אַ מוצלח,
פאַר הצלחה האָבן מיר, ווייבער, ליב, און אייערס אַ פאַרשוין איז
פרעמדע הצלחה — אַ בעל־מע אויפן אויג.
אויסלאַנג באַימאַקאוואַ האָט געקענט טרייכטן און באַרויקן,
און איינאַ אַרטאַמאַנאוּ האָט נאָר אומצופרידן אַ הויסט געטון, ווען
זי האָט אים געזאָגט :

— איך, זעסטו, שרעק זיך בלויז פאַר איינס אימת מוות, —
טראַגן צו ווערן פון דיר. ..

— אין מאַסקווע ברענען די געשעפטן ! — האָט ער פאַר-
געזעצט זיך אויפשטעלנדיק, אַרומגעמענדיק די פרוי. — עך, ווען
דו וואַלסט געווען אַ מאַנספאַרשוין. ..
— זיי געזונט, האַרץ-לעב, גיי !

שטאַרק אַ קיש געבנדיק איר, איז ער אַוועקגעגאַנגען.
... פאַר קאַרנאוואַל האָט די יאַרדאַנסקאַ געברענגט צו פירן
אַלעקסייען פון שטאַט אויף אַ וועגעלע אַן אַפגעפליקטן, אַ צע-
מויקטן, אַן באַוואַסטטיין : די יאַרדאַנסקין און ניקיטאַ האָבן לאַנג
געריפן זיין קערפער מיט אַנגערעבענעם כריין מיט בראַנפן, ער האָט
בלויז געקרעכצט, נישט זאָגנדיק קיין וואַרט. אַרטאַמאַנאוּ איז ווי
אַ חיה אַרומגעלאַפן איבערן צימער, פאַרקאַשערנדיק און אַראַפּי-

לאַזנדיק די אַרבל פון העמד, סקריפענדיק מיט די ציין, און ווען
אַלעקסיי איז געקומען צו זיך, האָט ער אויף אים אַ לאַרם געטון,
צופאַכענדיק מיט דער פויסט :

— ווער האָט דיר, — זאָג ?

אויפעפענדיק תרעומותדיק אַ ביין, געשוואַלן אויג, שטיקנ-
דיק זיך, אויסשפייענדיק בלוט, האָט אַלעקסיי אויך אַ כריפע גע-
טון :

— דערהרגע צו... —

די דערשראָקענע נאַטאַליע האָט הויך אַרויסגעוויינט, —
דער שווער האָט אויף איר אַ טופע געטון, אַ געשריי גע-
געבן :

— צי אָפּ! אַרויס !

אַלעקסיי האָט געכאַפט דעם קאַפּ מיט די הענט, גלייך ער
וואַלט אים געוואַלט אַפרייסן, און האָט געקרעכט.

דערנאָך, צעוואַרפנדיק די הענט, האָט ער זיך איבערגעדרייט
אויף אַ זייט, איז פאַרשטאַרט געוואָרן, אויפעפענדיק אַ פאַרבל-
טיקט, כריפענדיק מויל; אויפן טיש באַם בעט האָט געציקט אַ
ליכט, איבער דעם דעפּאַרמירטן קערפער זענען געקראַכן שאַטנס,
ס'האָט זיך געדאַכט, אַז אַלעקסיי ווערט אַלץ שוואַרצער, ווערט
געשוואַלן, צופיסנס באַ אים זענען שווינגן און דערשלאָגן געשטאַ-
נען די ברידער, דער פאַטער האָט אַרומגעשפרייזט אַי דער
שטוב און געפרעגט עמעצן :

— וועט ער שוין טאַקע זיך נישט אויפהייבן, האָ ?

נאָר נאָך אַכט מעט-לעט איז אַלעקסיי אויפגעשטאַנען, פייכט
אונטערהוסטנדיק, שפיייענדיק מיט בלוט; ער האָט אָנגעהויבן צו
גיין אין פאַד אַריין, האָט זיך געפאַרעט, געטרונקען בראַנפן מיט
פעפער; אין זיינע אויגן האָט זיך אָנגעצינדן אַ טונקל מרה-שחורה-
דיק פייער, וואָס האָט זיי געמאַכט נאָך שענער. ער האָט נישט גע-
וואַלט זאָגן, ווער ס'האָט אים צעמוזיקט, אָבער די יאַרדאַנסקאַ
איז געוואויר געוואָרן, אַז געשלאָגן האָט סטעפאַן באַרסקי, צוויי
פייערלעשער און אַ מאַרדווין, וואַראַפאַנאַוס היוועכטער. ווען

ארטאמאנאו האט געפרעגט אלעקסייען: אזוי איז עס טאקע? —
האט יענער געענטפערט:

— כ'זייס נישט!

— זאגסט לייגט!

— כ'האב נישט געזעען; זיי האבן מיר פונהיגטן א קאפ-

טאן, צי וואס, אויפן קאפ ארויפגעווארפן.

— דו באהאלטסט עפעס, — האט זיך אנגעשטויסן ארטאמאן-

נאו, אלעקסיי האט אים א קוק געטון אין פנים אריין מיט נישט
קיין גוטן פלאקער אין די אויגן און געזאגט.

— איך — וועל געזונט ווערן.

— עס מער! — האט געעצהט ארטאמאנאו און א ווארטע

געטון זיך אין דער בארד אריין: — פאר אזא זאך — וואלט

מען זיי א רויטן האן געדארפט אריינלאזן, אונטערבראטן זיי די
לאפעס. . .

ער איז געווארן נאך מער אויפמערקזאם, גראב צערטלעך צו

אלעקסייען און האט געארבעט אויף חידושים, נישט פארבארגן-

דיק זיין ציל: אנציהנדן די קינדער מיט ליידיגשאפט צו דער אר-

בעט.

— טוט אלדינק, מיאוסט זיך מיט גארנישט! — האט ער גע-

לערנט און געטון א סך אזעלכעס, וואס ער וואלט געקענט נישט

טון, אומעטום ארויסווייזנדיק א היהשע, און א שארפזיכטיקע גע-

שיקטיקייט. — זי האט אים מעגלעך געמאכט גענוי צו באשטימען,

וואו דער ווידערשטאנד קייגן פוח איז עקשנותדיקער און ווי אזוי

ס'איז גרינגער אים בייצוקומען.

די שוואנגערשאפט פון דער שניר האט זיך אומנאטירלעך

פארשלעפט, און ווען נאטאליע, אפמאטערנדיק זיך צוויי מעת-לעת,

האט אויפן דריטן געוואונען א מיידעלע, האט ער פארביטערט א

זאג געטון:

— נו, וואס זשע איז דאס. . .

— דאנק גאט פארן חסד, — האט שטרענג אים געעצהט

אליאנא, — היינט איז דער טאג פון יעלענא לניאניצא.

— טאקע אמת?

ער האָט געכאַפט דעם יום-טובים-קאַלענדאַר, אַ קיך געטון און
 קינדעריש זיך דערפרייט :
 — פיר צו דער טאַכטער !
 אַנידערלייגנדיק אויף דער שנירס ברויזסט אויער-רינגען מיט
 רויביגען און פינף טשערוואַנצעס, האָט ער געשריגן :
 — גאָדיר ! כאָטש גישט קיין בחור געוואונען, אָבער —
 גוט !

און געפרעגט פיאָטרין :
 — נו, וואָס, דו וועלסט-מיש, ביסט צופרידן ? איך, בין צו-
 פרידן געווען, ווען דו ביסט געבוירן געוואָרן
 פיאָטר האָט צעשראַקן געקוקט אין דעם בלוטלאָזן, אויסגע-
 פייניקטן, פּמעט אומבאַקאנטן געזיכט פון דעם ווייב ; אירע מידע
 אויגן זענען אַריינגעפאלן אין שוואַרצע גריבער אַריין און האָבן
 אַרויסגעקוקט פון דאָרטן אויף די מענטשן און זאָכן, ווי דער-
 מאַנענדיק זיך לאַנג פאַרגעסענע זאָכן ; מיט לאַנגזאַמע באַזע-
 גונגען פון דער צונג האָט זי אַרומגעלעקט די צעפּיסענע
 ליפּן.
 — וואָס שווייגט זי ? — האָט ער געפרעגט די שווי-
 גער.

— זי האָט זיך גענוג אַנגעשריגן, — האָט דערקלערט אי-
 ליאַנאַ, אַרויסשטופנדיק אים פון צימער.
 צוויי מעת-לעת, באַטאָג אין באַנאַכט, האָט ער געהערט די
 ליללות פונם ווייב און אין אַנהויב רחמנות געהאַט אויף איר, האָט
 מורא געהאַט, אַז זי וועט שטאַרבן, און נאַכדעם, אַ פאַרטויפטער פון
 אירע געשרייען, פאַרטעמפט ווערנדיק פון דער האַוועניש אין שטוב,
 איז ער מיד געוואָרן סיי מורא צו האָבן, סיי צו באַדויערן. ער
 האָט זיך נאָר באַמיט אַוועקצוגיין ערגעץ-וואו ווייטער, וואוהין ס'זאָל
 גישט דערגרייכן דער געהייל פון ווייב, אָבער באַהאַלטן זיך דער-
 פון האָט זיך גישט איינגעגעבן, דער קוויטש האָט געקלינגען ער-
 געץ אינעווייניק אין זיין קאַפּ, וועקנדיק אומגעוויינלעכע געדאַג-
 קען. און אומעטוב, וואו ער איז גישט געגאַנגען, האָט ער געזעען
 גיקיטען מיט אַ האַק אָדער מיט אַן אייזערנער לאַפּעטע אין די

הענט, דער הויקער האָט עפעס געהאקט, געטשעשעט, געגראָפּן גריי-
בער, געלאָפּן ערגעץ מיט אַ רוישלאָזן געלויף פּון אַ מילדוואָרם,
ס'האָט זיך געדאכט — ער לויפט אַרום אין אַ ראָד, דעריבער טאָ-
קע טרעפט ער זיך אומעטום.

— זי וועט נישט געווינען, האָב איך מורא, — האָט פּיאָטר
געזאָגט דעם ברודער, דער הויקער האָט אַריינגעזעצט די לאַפּע-
טע אין זאמד אַריין און געפרעגט:

— וואָס זאָגט די הייבאַם ?

— זי טרייסט. זאָגט צו. וואָס ציטערסטו ?

— די ציין טוען וויי.

אינאַוונט, אין טאָג פּון געווינען, זיצנדיק אויפן גאַניק פּון
הויז מיט ניקיטען און טיכאַנען, האָט ער דערציילט, פּאַרטראַכט
שמייכלענדיק:

— די שוויגער האָט מיר אַוועקגעלייגט דאָס קינד אויף די
הענט, און איך האָב פּון פּרייד קיין וואָג אפילו נישט געשפּירט,
כ'האָב שיער נישט אַ וואָרף געגעבן די טאַכטער צום סופּיט.
ס'איז שווער צו פּאַרשטיין: איבער אַזאַ קלייניקייט — אַזאַ שווערע
מאַטערניש. . .

קראַצנדיק זיך דעם באַק-ביין האָט טיכאַן וויאַלאָו געזאָגט
רויק, ווי ער האָט תּמיד גערעדט:

— אַלע מענטשלעכע מאַטערנישן זענען איבער אַ קלייני-
קייט.

— וואָס הייסט ? — האָט שטרענג געפרעגט ניקיטאַ,
אַ געניץ טוענדיק, האָט דער הויזוועכטער גלייכגילטיק געענט-
פערט:

— יאָ — אַזוי, עפעס אַזוי. . .

פּון שטוב האָט מען גערופּן צום אָונטברויט.
דאָס קינד איז געבוירן געוואָרן אַ היפש, אַ שווערס, אָבער
אין פינף חדשים אַרום איז עס געשטאַרבן פּון אַ טשאַד, די מוטער
איז אויך שיער נישט געשטאַרבן, ווערנדיק פּאַרטשאַדעט צוזאַמען
מיטן קינד.

— נו, מילאַ ! — האָט דער פּאַטער געטרייסט פּיאָטרן אויפן

בית עלמין. — זי וועט נאך האָבן קינדער. אין באַ אונז וועט
אַצינד און אייגענער קבר דאָ זיין, דאָס הייסט — דער אנקער
איז פאַרוואָרפן טיף. מיט דיר — איז דיינס, אינטער דיר — דיינס,
אויף דער ערד — דיינס און אונטער דער ערד — דיינס, — אַט
וואָס ס'שטעלט פעסט אוועק אַ מענטש !

פּיאַטר האָט אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ, קוקנדיק אויפן ווייב ;
אומגעלומפערט איינבייגנדיק דעם רוקן, האָט זי געקוקט זיך אונט-
טער די פּיס, אויפן קליינטשיקן בערגל, וועלכעס ניקיטא האָט
פליסיק צוגעקלאַפט מיט דער לאַפעטע. אַראַפּשאַקלענדיק מיט די
פּינגער די טרערן פון די באַקן אַזוי פיבערדיק שנעל, גלייך זי
וואָלט מורא געהאַט זיך אַפּצובריען די פּינגער אָן איר געשוואַלע-
נער, רויטער נאָז, האָט זי געפליסטערט :

— רבּונו של עולם, רבּונו של עולם. . .

צווישן די צלמים, לייגענדיק די אויפּשריפטן, איז אַרומגע-
גאַנגען, זיך געדרייט אַלעקסיי ; ער איז אַפּגעגאַגערט געוואָרן און
האַט אויסגעזען עלטער פון זיינע יאָרן. זיין נישטפּויעריש פנים,
אַרומגעוואַקסן מיט טונקעלע האַר, האָט זיך אויסגעוויזן אַפּגעברענט
און פאַרקאַפּטשעט, די עזותדיקע אויגן, איינגעטיפּטע אונטער די
שוואַרצע ברעמען, האָבן געקוקט אויף אַלעמען אימפּריינדלעך, ער
האַט גערעדט מיט אַ געדעמפּטלעכער שטימע, פּינאוויזן אַראַפּ און
אַזוי ווי אומישנע נישט דייטלעך, און אויב מען האָט אים איבער-
געפרעגט, האָט ער געקוויטשעט :

— דו פאַרשטייסט נישט ?

און ער האָט געזידלט. אין זיין באַציונג צו די ברידער האָט
זיך באַוויזן עפעס נישט גוטס, שפּאַטישס. אויף נאַטאַליען פּלעגט
ער אַלעמאַל אַ געשריי טון, ווי אויף אַן אַרבעטערין, און ווען
ניקיטא האָט מיט פאַריבּל אים אַ זאָג געטון :

— פאַרוואָס באַליידיקסטו נאַטאַשען ? — האָט ער געענט-

פערט :

— איך בין אַ קראַנקער מענטש.

— זי איז אַן עניוּזתיקע.

— נו, זאָל זי טאַקע ליידן.

וועגן דעם, אז ער איז א קראנקער, פלעגט ער אָפט דער-
מאָנען און פּמעט תמיד מיט שטאַלץ, גלייך די קראַנקייט וואָלט
געווען אַ מעלה, וואָס האָט אים אויסגעטיילט פון די מענטשן.
גייענדיק פון בית-עלמין לעפן פעטער, האָט ער אים גע-
זאָגט :

— מיר וואָלטן זיך באַדאַרפט אַן אייגן בית-הקברות איינ-
אַרדנען, וואָרים מיט די דאָזיקע איז אפילו טויטערהייט אַ חרפה
צו ליגן.

אַרטאָמאָנאָו האָט אַ שמיכל געטון.

— מיר וועלן איינאַרדנען. אַלדינק וועט זיין באַ אינו : אַ
קירכע, אַ בית-עלמין, אַ שולע וועלן מיר איינפירן, אַ שפיטאַל, —
וואָרט צו !

ווען זיי זענען געגאַנגען איבער דער בריק פון דער וואַטא-
ראַקשע, איז אויף דער בריק, צוהאַלטנדיק זיך אַן פאַרענטש, גע-
שטאַנען אַ מענטש, מיט אַן אַנבליק פון אַ בעטלער, אין אַ געלן,
אַפּגעטראָגענעם כאַלאַט ; דער מענטש איז ענלעך געווען צו אַ
באַאַמטן, אַ שפורניק. אויף זיין איינגעשרומפן פנים, וואָס איז גע-
ווען פאַרוואַקסן מיט אַ גראַער שטעכנדיקער באַרד, האָבן זיך באַ-
וועגט האַריקע ליפן, אויפדעקנדיק שטיקלעך שוואַרצע ציין, ס'האַבן
טריב געלויכטן נאָסע אייגעלעך. אַרטאָמאָנאָו האָט זיך אוועקגע-
דרייט, האָט אויסגעשפיגן, נאָר באַמערקנדיק, אז אַלעקסיי האָט
אומגעוויינלעך ליבלעך אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ צום אַפּנעשליסע-
נעם מענטש, האָט ער געפרעגט :

— ווער איז דאָס ?

— דער זייגערמאכער אַרלאָו.

— מען זעט גלייך — אז אַרלאָו !

— ער איז אַ קלוגער, — האָט עקשנותדיק געזאָגט אַלעק-
סיי, — מען האָט פון אים אַ תל געמאַכט. . .

אַרטאָמאָנאָו האָט זייטיק אַ קיך געטון אויפן פלימעניק און
צוגעשוויגן.

ס'איז אַנגעקומען אַ טרוקענער און הייסער זומער, אויף יע-
נער זייט אַקע האָבן געברענט די וועלדער, באַטאָג איז איבער

דער ערד געשטאנען א שרפנדיקער וואַלקן פון עסנדיקן רויך, די נעכט איז די פליכיקע לבנה געווען נישט אָנגענעם רויט, די שטערן, אָנווערנדיק אין נעפל זייערע שטראַלן, האָבן אַרויסגעשטארט ווי קעפּלעך פון קופּערנע טשוועקעס, דאָס וואַסער פון טייך, אָפּ-שפיגלענדיק דעם טריבן הימל, האָט אויסגעזען ווי אַ שטראַם פון קאַלטן און געדיכטן אונטערערדישן רויך.

די אַרטאָמאָאָוס פּלעגן נאָכן אָונברויט, שטיקנדיק זיך פון דער היץ, טרינקען טיי אין סאָד, אין דעם האַלב-רינג פון די קליאַנעס; די ביימער האָבן זיך גוט אָנגענומען, נאָר די גרויס-אַרטיקע היטעלעך פון זייער שיי-געפאַרמטער בלעטער-וואַרג האָבן אין דערדאָיקער פאַרנעפּלעטער נאָכט נישט געקאָנט געבן קיין שאַטן. ס'האַבן געגרילצט די גריילן, ס'האַבן געהודושעט די איינ-האַרניקע, אייזערנע זשווקעס, ס'האַט געפישטשעט דער סאַמאָואַר. נאַטאַליאַ, צעשפּיליענדיק די אייבערשטע קנעפּלעך פון דער יאָ-קע, האָט שווינגד אָנגעגאַסן טיי, דאָס לייב אויף איר ברוסט איז געווען פון אַ צאַרטן קאַליר, ווי שמעטאַנקאַווע פּוטער; דער הוי-קער איז געזעסן איינגעבויגן דעם קאַפּ, שניצנדיק ריטלעך אויף פייגלשע שטייגלעך, פּיאָטר האָט געציפּט מיט די פינגער דאָס לעפל פון אויער, רעדנדיק שטיל:

— רייצן מענטשן — איז שעדלעך און דער טאַטע

רייצט.

אַלעקסיי האָט, טרוקן צוהוסטנדיק, געקוקט אין דער זייט פון שטאַט, אויסציענדיק דעם האַלז, גלייך ער וואַלט געוואַרט אויף עפעס.

אין שטאַט האָט זיך צעיאַמערט אַ גלאַק.

— אַן אַלאַרם? אַ שרפה? — האָט געפרעגט אַלעקסיי, צו-

לייגנדיק די דלאַניע צום שטערן און אויפשפּרינגענדיק.

— וואָס רעדסטו? דער גלאַקן-קלינגער קלאַפּ אַויס די

צייט.

אַלעקסיי איז אויפגעשטאַנען אין אוועקגעגאַנגען, און ניקיטאַ

האַט, שווייגנדיק אַ וויילע, געזאַגט שטילערהייט:

— נאָר שרפות דאַכטן זיך אים.

— ער איז געוואָרן אַ בייווער, — האָט פאַרזיכטיק באַ-
מערקט נאַטאַליאַ. — נאָר וויפיל לוסטיקייט ס'איז געווען אין
אים. . .

מיט אַ סוגעסטירנדיקן טאָן, מעשה עלטערער, האָט פּיאָטר
באַמערקט דעם ברודער און דעם ווייב:
— איר קוקט ביידע אויף אים נאַריש; אים איז אייער
רחמנות באַליידיקנד. לאַמיר גיין שלאָפן, נאַטאַליאַ.
זיי זענען אוועקגעגאַנגען. דער הויקער האָט זיי נאָכגעקוקט,
דערנאָך איז ער אויך אויפגעשטאַנען, אַריינגעגאַנגען אין דער האַל-
טאַנקע, וואו ער איז געשלאָפן אויפן הי, האָט זיך צוגעזעצט אויף
איר שוועל. די האַלטאַנקע איז געשטאַנען אויף אַ בערגל, אַרומ-
גערינגלט מיט ווילד גראַז; פון איר האָט מען געזען דורך דעם
פלוזט די טונקלע סטאַדע הייווער פון שטאַט, די גלאַקן-טורעמס
און די פייערלעשער-בודקע האָפן באַוואַכט די הייווער. די דינסט
האַט צוגערוימט דאָס געשיר פון טיש, ס'האַפן געקלימפערט די
שעלעכלעך. לענגאויס דעם פלוזט זענען דורכגעגאַנגען וועבער, איי-
נער האָט געטראָגן אַ פיש-נעץ, דער אַנדערער האָט געקלאַפּט מיט
אן אייזערנעם עמער, אַ דריטער האָט אויסגעשאַקט פונקען פון אַ
פייערשטיין, באַמיענדיק זיך אַנצוצינדן דעם צינדער צו פאַררוי-
כערן דעם ציפיק. ס'האַט אַ ריטש געטון אַ הונט, טיכאָן וויאַ-
לאָוס רויקע שטימע האָט אַ קלאַפּ געטון אין דער שטילקייט
אַריין:

— ווער גייט?

די שטילקייט איז געווען אַנגעצויגן איבער דער ערד שטייף-
ממש ווי די פעל פון אַ פויק, אַפילו דער שוואַכער סקריפּ פונם
זאַמד אונטער די פיס פון די וועבער האָט אַפגעשלאָגן אין איר
נישט אַנגענעם דייטלעך. ניקיטען איז זייער געפעלן די קלאַנגלאַ-
זיקייט פון די נעכט. וואָס פולער זי איז געווען, אַלץ מער האָט
ער קאַנצענטרירט דעם גאַנצן כוח הדמיון זיינעם אַרומ נאַטאַליען,
אַלץ העלער האָפן געלויכטן די ליבע אויגן, תמיד אַ ביסל איבער-
געשראַקענע אָדער פאַרוואַנדערטע. און ס'איז לייכט געווען אויס-
צוטראַכטן פלערליי, גליקלעכע פאַר אים געשעענישן: אַט האָט ער

געמוזען א רייכן אוצר, האָט אים אוועקגעגעבן פיאַטרן, אין פיאַטר
האָט אים אוועקגעגעבן נאטאָליען. אָדער : ס'זענען אַנגעפאלן
גולנים, און ער באַווויזט אַזעלכע אומגעוויינלעכע גבורות, אַז דער
פאָטער און דער ברודער האָבן אים אַליין אוועקגעגעבן נאטאָליען
אַלס באַלוינונג דערפאַר, וואָס ער האָט געטון. ס'איז געקומען אַ
קראַנקייט, נאָך איר איז פון גאַנצן געזינדל'עכען געבליבן בלויז
צוויי : ער און נאטאָליע און דעמאָלט וואָלט ער איר געוווּן, אַז איר
גליק איז פאַרבאָרגן אין זיין נשמה.

ס'איז שוין געווען נאָך האַלבער נאכט, ווען ער האָט באַ-
מערקט, אַז איבער דער סטאַדע שטאַטישע הייזער, פון די אומ-
באוועגלעכע כמאַרעס פון די סעדער, גייט אויף נאָך איינע, פאַ-
מעלעך זיך דערהייבנדיק אין דער פינצטער-גראַעזער טריבקיט פון
הימל; אין אַ מינוט אַרום האָט זי, פונאַונטן, רויט אויפגעלויכטן,
ער האָט פאַרשטאַנען, אַז ס'איז אַ שרפּה, איז צוגעלאָפּן צום הויז
און האָט דערזעען : אַלעקסיי קריכט שנעל אַרויף איבער דער ליי-
טער אויפן דאַך פון שייער.

— אַ שרפּה, — האָט אַ געשריי געטון ניקיטאַ — דער ברוי-
דער האָט געענטפערט אַרויפקריכנדיק העכער :

— איך ווייס. נו ?

— אַנט, — דו האָסט געוואַרט, — האָט זיך דערמאַנט
דער הויקער און איז, אַ פאַרוואַונדערטער, געבליבן שטיין אינמיטן
הויף.

— נו, כ'האַב געוואַרט ! איז וואָס ? אין אַזאַ טריקעניש קו-

מען שטענדיק פאַר שרפּות.

— מען דאַרף אויפוועקן די וועבער. . .

נאָר - די וועבער האָט שוין געהאַט אויגפועוועקט טיכאַן, און
איינער נאָכן אַנדערן זענען זיי געלאָפּן צום טייך, פריילעך צו-
שרייענדיק.

— קריך אַרויף צו מיר, — האָט פאַרגעלייגט אַלעקסיי,

זיצנדיק ווי אַ רייטער אויפן קאַנט פון דאַך, דער הויקער איז
הכנעהדיק אַרויפגעקראַכן, זאָגנדיק :

— נאַטאַשע זאָל זיך נאָר נישט איבערשרעקן.

— און דו האָסט נישט קיין מורא, אז פּיאָטר וועט דיר נאָך
אַנבויקערן דעם הויקער ?
— פארוואָס ? — האָט שטיל געפרעגט ניק יטא און דער-
הערט :

— גלאַץ נישט די אויגן אויף זיין ווייב.
דער הויקער האָט לאַנג נישט געקאָנט ענטפערן קיין
וואָרט, אים האָט זיך געדאַכט, אז ער גלייטשט זיך אַראָפּ
פון דאָך און וועט באַלד אַראָפּפאלן, זיך צעקלאַפּן אָן דער
ערד.

— וואָס רעדסטו ? וואָלט אַ קלער געטון, — האָט ער אַרויס-
געמורמלט.

— נו, גוט, גוט ! איך זע. . . האָב נישט קיין מורא, —
האָט אַלעקסי געזאָגט פּריילעך, ווי ער האָט שוין לאַנג נישט גע-
רעדט ; ער האָט געזעען פון אונטער דער דלאַניע אָפּער, ווי
גראַבע פּיער-צונגען, וויגנדיק זיך, רודערן אויף די שטילקייט,
נייטנדיק זי דומפּ צו הודזשען, און ער האָט לעבּהאַפּט דער-
צייט :

— דאָס ברענען — די באַרסקיס. באַ זיי אויפן הויף איז דאָ
אַ צוואַנציק פעסער דושעגעטש. צו די שכנים וועט דאָס פּיער-
נישט דערגיין, די סעדער וועלן איבערשלאָגן.

— מען דאַרף אַנטלויפן, — האָט געטראַכט ניקיטאַ, קוקנ-
דיק אין דער ווייטקייט, אין דער חשכות, וואָס איז דורכגעריסן
געוואָרן דורכן פּיער ; דאַרטן, אין דער רויטלעכער לופט, זענען
געשטאַנען ביימער, אויסגעשמידטע פון אייזן, איבער דער רויט-
לעכער ערד זענען פאַרהאוועט געלאָפּן לעכערלעך קליינע מענטשע-
לעך, מען האָט אפילו געזעען, ווי זיי שטעקן אין פּיער אַריין
דינע, לאַנגע באַסאַקעס.

— ס'ברענט גוט, — האָט אַלעקסי געלויבט.
— איך וועל אוועקגיין אין אַ מאָנאַסטיר, — האָט געטראַכט
דער הויקער.

אויפן הויף האָט שלעפּעריק און ביז געוואָרטשעט פּיאָטר,
אים אַלס תּשובּה זענען פּויל געשווומען טיכאַן וויאַלאָוס ווערטער.

און, גלייך ווי אין א רעם, איז אין פענצטער פנים הויז געשטא-
נען, זיך צלמנדיק, נאטאליע.

ניקיטא איז געזעסן אויפן דאך ביזן מאַמענט, ווען אויפן
אַרט פון דער שרפה האָט אַ בליץ געטון מיט גאַלד אַ הויפן קוילן,
אַרומרינגלענדיק די שוואַרצע קאַלומנעס קוימענס. נאַכדעם איז ער
אַראָפּגעקראַכן אויף דער ערד, איז אַרויסגעגאַנגען הינטערן טויער-
און האָט זיך צונויפגעשטויסן מיטן פּאַטער, אַ נאַסן, אויסגע-
שנירטן מיט סאַזשע, אָן אַ היטל, אין אַ צעריסענעם קאַפּטן.

— וואוהין? — האָט אומגעוויינלעך העפּטיק אַ געשריי גע-
טון דער פּאַטער, אַריינשטופנדיק ניקיטען אין הויף אַריין, און,
דערזענדיק אַלעקסייעס ווייסע פיגור אויפן דאך, האָט ער באַ-
פוילן נאָך מיט מער רציחה :

— וואָס ליגסטו דאָרט? אַראָפּ, דו, חמור, דאַרפסט דאָס גע-
זונט שוינען. . .

ניקיטא איז אַוועקגעגאַנגען אין סאָד אַריין, האָט זיך דאָרט
צוגעזעצט אויף אַ באַנק, אונטער דעם פּאַטערס פענצטער און אינ-
גיכן דערהערט, ווי דער פּאַטער, שטאַרק אַ קלאַפּ געבנדיק מיט
דער טיר, האָט מיט אַ שטילערער, געדעמפּטער שטימע גע-
פרעגט :

— ווייסט זיך אומברענגען? אין מיך מבזזה מאכן, האָ?
כ'וועל דערהרגענען. . .

קוויטשענדיק האָט געענטפערט אַלעקסיי :
— האָסט מיר אַליין אויפגעגעבן.

— שטיל! דאַנק גאָט, וואָס יענער מנוול האָט אָנגעוואירן
דאָס לשון. . .

ניקיטא איז אויפגעשטאַנען און שטילערהייט, נאָר איי-
ליק אַוועקגעגאַנגען אין אַ ווינקל פון סאָד, אין האַלטאַנקע
אַריין.

צומאַרגנס, באַ דער טיי, האָט דער פּאַטער דערציילט :
— ס'איז געווען אונטערגעלייגט; אַלס דער אונטערגעלייגטער
האָט זיך אַרויסגעוויזן דערדאָזיקער שפורניק, דער זייגערמאַכער.
מען האָט אים צעמויקט, ער וועט זיכער שטאַרבן. באַרסקי האָט

אים רוינירט, צי וואָס, און אויך אויף זיין זון, סטעפּען, איז ער
בייז געווען. א טונקעלער ענין.

אַלעקסיי האָט רויק געטרונקען מילך, און ניקיטא, שפּירנ-
דיק, אז באַ אים טרייסלען זיך די הענט, האָט זיי אַריינגערוקט
צווישן די קניען און פעסט צוגעקוועטשט. דער פּאַטער, באַמערקנ-
דיק זיין באַוועגונג, האָט געפרעגט :

— וואָס קאַרטשעסטו זיך עפעס ?

— כ'פּין גישט געזונט ?

— אַלע זענט איר גישט געזונט. און איך, זעט איר, בין

געזונט. . .

בייז אוועקרוקנדיק דאָס גישט דערטרונקענע גלאַז טיי, איז

ער אוועקגעגאנגען.

אַרטאָמאַנאָוס געשעפט איז שנעל אַרומגעוואַקסן געוואָרן מיט
מענטשן ; אַן ערך צוויי וויאַרטט פון פּאַבריק, אויף די בערג, באַ-
דעקטע מיט היידקרויט, צווישן שיטערע יאָדלעס, זענען אויסגע-
בויט געוואָרן קליינע, גידעריקע הייזלעך, אָן הויפּן, אָן פּלעטער,
פּוננױטינס ענלעכע צו בינשטאַקן. פּאַר די איינזאַמע אַרבעטער-
בזורים האָט אַרטאָמאַנאָוו אויפגעבויט איבער אַ גישט טיפּן טאַל —
דאָס געלעגער פון אַן אויסגעטרוקנטן טייך, וואָס זיין נאָמען איז
פּאַרגעסן געוואָרן — אַ לאַנגן באַראַק, מיט אַ דאָך אויף איין
שפּוע און דריי קויענס אויפן דאָך, מיט קליינטשיקע, פון וואַ-
רעמקייט וועגן, פענצטערלעך ; די פענצטער האָבן צוגעגעבן דעם
באַראַק אַן ענלעכקייט צו פּערדשטאַלן און די אַרבעטער האָבן אים
אַ נאָמען געגעבן — „זשעפּאַק-פּאַלאַץ“.

איילאָ אַרטאָמאַנאָוו איז געוואָרן אַלץ מער באַרימער-
שרייעוודיק, גאָר קיין פּאַרריסנקייט פון קיין עושר. האָט ער גישט
באַקומען, האָט זיך געהאַלטן מיט די אַרבעטער איינפאַך, זיך
משמח געווען באַ זיי אויף די חתונות, גענומען קוואַטערשאַפט באַ
זיערע קינדער, האָט ליב געהאַט, אין די יום-טובים, צו שמועסן
מיט די אַלטע וועבער זיי האָבן אים אויסגעלערנט צו עצהן די
פּויערן זייען פּלאַקס אויף פּאַרצערטע פעלדער און אויף די פּאַר-
ברענטע וואַלד-שטחים, דאָס האָט זיך אַרויסגעוויזן פּאַר זייער גוט.

די אלטע וועבער האָבן זיך אַנטציקט מיטן נאַכגיביקן באַלעבאַס,
זענדיק אין אים אַ פּויער, צו וועלכן דער גורל שמייכלט גענעדיק,
זיי האָבן געלערנט די יוגנט :

— קוקט, ווי מען זאָרף דרייען די געשעפטן !

און איליאַ אַרטאָמאַנאָוו האָט געלערנט די קינדער :

— די פּויערן, די אַרבעטער, זענען פאַרשטאַנדיקער פּון די
שטאַטלייט. באַ די שטאַטישע — איז דער גוף אַ שלאַבעריקער,
דער שכל אַ צעטראַגענער, דער שטאַטישער מענטש איז גיריק,
אַבער — נישט דרייסט. באַ אים קומט אַלץ אַרויס קליינטשיק,
נישט שטאַנדהאַפטיק. די שטאַטישע ווייסן נישט אין גאַרנישט קיין
גענויע מאַס, און דער פּויער האַלט זיך פעסט אין די גרעניצן
פּון אמת, ער וואַרפט זיך נישט אַהין, אַהער, און דער אמת איז
באַ אים אַן איינפאַכער : גאַט, אַ שטייגער, ברויט, קיזער. ער איז
אינגאַנצן — אַן איינפאַכער, דער פּויער, אַן אים האַלט אײך. דו,
פּיאַטר, רעדסט צו טרוקן מיט די פּויערן און אַלץ וועגן דער אַר-
בעט, דאָס טויג נישט, מען דאַרף אײך קענען אַ פּלױדער טון וועגן
נאַרישקייטן ! מען דאַרף אַ שפּאַס טון ; אַ פּרױלעכער מענטש איז
מער פאַרשטענדלעך.

— שפּאַסן קאָן אײך נישט, — האָט געזאָגט פּיאַטר און, פּון
געוואוינהייט, זיך אַ צופּ געטון דאָס אויער.

— לערן זיך. אַ שפּאַס נעמט צו — אַ מינוט, און לאַדט=
אַן אײך אַ שעה. אַלעקסיי איז אײך נישט געשיקט מיט מענטשן,
ער איז שרייעריש, צוטשעפעריש.

— זשוליקעס און פּוילענצער זענען זיי — האָט היציק זיך
אַנגערופן אַלעקסיי.

אַרטאָמאַנאָוו האָט ליטרענג אַ געשריי געטון :

— דו ווייסט עפעס אַ סך וועגן מענטשן ? — נאָר ער האָט
אַ שמייכל געטון אין דער באַרד אריין און, בכדי מען זאָל נישט
באַמערקן דעם שמייכל, האָט ער אים צוגעדעקט מיט דער האַנט
ער האָט זיך הערמאַנט, ווי דרייסט און פאַרשטאַנדיק אַלעקסיי האָט
זיך מתופּח געווען מיט די שטאַטלייט וועגן בית עלמין : די דרייַ
מאָוויאנער האָבן נישט געוואַלט באַגראָבן אײך זייער בית הקברות

אַרטאָמאָנאָוס אַרבעטער. ס'איז אויסגעקומען צו קויפן באַ פּאַ-
מיאַלאָון אַ גרויס שטיק אַלכען-וואַלד אין אייגאַרדנען אַן אייגן בית
הקברות.

— פּאַגאַסט (*), — האָט געחוקרט טיכאַן וויאַלאָון, אויס-
האַקנדיק מיט ניקיטען די דינע, שלאַבעריקע ביימער. — נישט
אויפן געהעריקן אָרט שטעלן מיר די ווערטער. ס'הייסט — פּאַ-
גאַסט, און מען איז דאָ צו גאַסט אייביקע צייטן. פּאַגאַסטן, דאָס
זענען — די הייזער, די שטעט.

ניקיטאָ האָט געזעען, אַ וויאַלאָון אַרבעט לייכט און פלינק,
אַרויסווייזנדיק אין דער אַרבעט מער פאַרשטאַנדיקייט, ווי אין זיי-
נע טונקלע און תמיד אומגעריכטע רייד. אַקוראַט, ווי דער פּאַ-
טער, האָט ער אין איטלעכער אַרבעט שנעל געפונען דעם פונסט
פון קלענסטן ווידערשטאַנד, האָט אָפגעשווינט דעם פּוח און גענו-
מען מיט כּיטרעקייט. אָבער ס'איז אויך בולט קענטיק געווען דער
חילוק: דער פּאַטער האָט זיך גענומען צו אַלעם מיט היץ, אָבער
וויאַלאָון האָט געאַרבעט אַזוי ווי אַן חשק, אויס גוט האַרצי קייט, ווי
אַ מענטש, וואָס ווייסט, אַז ער איז מסוגל אויף עפעס בעסערס.
און גערעדט האָט ער אויך אַזוי: קנאַפּ, גענעדיק, פילדייטיק, מיט
אַ שאַטן פון נאַכלעסיקייט, מיט אַנצוהערענישן:

— איך ווייס נאָך אַ הויך דעם זייער אַ סך: נישט בלויז
דאָס קען איך זאָגן.

און שטענדיק האָט ניקיטאָ געהערט אין זיינע ווערטער עפעס
אַזוינע אַנצוהערענישן, וואָס האָבן אין אים דערוועקט אַ פאַרדראָס
אויפן דאָזיקן מענטש, אַ מורא פאַר אים אין — אַ שאַרפן, אומ-
רויקן נייגיר צו אים.

— דו ווייסט אַ סך, — האָט ער געזאָגט וויאַלאָון, יענער
האָט נישט געאיילט געענטפערט:
— אויף דעם לעב איך. איך ווייס — ס'איז נישט קיין אומ-

(* פּאַגאַסט — בית הקברות, שטאַמט אָפּ פון שורש „גאַסט“ —
גאַסט, פּאַגאַסט — צו גאַסט — איבערן.)

גליק, איך ווייס בלויז פאר זיך. מיין וויסן איז באהאלטן בא א קארגן אין קיפערט, עס זעט עס קיינער נישט, זיי רויק. . .

ס'איז נישט געווען צו באמערקן, אז טיכאן זאל אויספרעגן די מענטשן וועגן זעם, וואס זיי טראכטן, ער האט נאר צודרינג-לעך זיך צוגעקוקט צום מענטש מיט פויגלשע, צאנקענדיקע אויגן, און, אזוי ווי פלומרשט אויסזייגנדיק די פרעמדע מחשבות, האט ער ראפטעם גערעדט וועגן דעם, וואס ער האט נישט געדארפט צו וויסן. טיילמאל האט זיך ניקיטען געגלוסט, אז וויאלאוו זאל זיך אפבייסן די צונג, ער זאל זי אפהאקן, ווי ער האט זיך אפגעהאקט דעם פינגער, — ער האט דעם פינגער אויך אפגעהאקט, נישט אזוי, ווי ס'געהער צו זיין, נישט אויף דער רעכטער האנט, נאר אויף דער לינקער, דעם פערטן. דער פאטער, פיאטור און אלע האבן אים געהאלטן פאר א נאר, נאר ניקיטען האט ער אזוי נישט אויסגעזען. בא אים איז אלץ געוואקסן א געמישט געפיל פון גייגיר צו טיכאנען און שרעק פאר דעמדאזיקן בייניק-פנימדיקן, אומפארשטענדלעכן פויער. דאס געפיל פון שרעק האט זיך בא-זינדער פארשטארקט נאכדעם, ווי וויאלאוו, אימקערנדיק זיך מיט ניקיטען פון וואלד, האט פלוצלינג אָנגעהויבן רעדן :

— און דו דארסט אלץ, דו וואָסט איר, מענטש איינער, בעסער געזאָגט, אפשר — וועט זי רחמנות האָבן, זי איז, דאָכט זיך, גוטע.

דער הויקער האט זיך אפגעשטעלט; בא אים איז פון שרעק אפגעשטארבן דאָס האַרץ, ס'זענען פארשטיינערט געוואָרן די פיס. ער האט פארלוירן א מורמל געטון :

— וועגן וואָס זאָגן, וועמען ?

א קוק געבנדיק אויף אים, האט וויאלאוו א שפרייז געטון ווי-טער, ניקיטא האט אים אָגעכאפט באַם אַרבל פון העמד, דעמאלט האט טיכאן מיט ביטור אַוועקגענומען זיין האנט.

— נו, נאָכוואָס מאכסטו אן אַנשטעל ?

אַראָפּוואַרפנדיק פון אַקסל אויף דער ערד די אין וואַלד אויסגעגראָבענע בעריאַזע, האט ניקיטא זיך אימגעקוקט, אים האט זיך פארגלוסט א קלאפ צו טון טיכאנען איבער דעם פארוואקסענעם

פנים, ס'האט זיך געוואָלט, אז ער זאָל שווייגן, אָבער יענער, קוקט-
דיק אין דער ווייט, פאַרזשמורענדיק די אויגן, האָט גערעדט רויק,
ווי געוויינלעכט :

— און אויב זי איז אפילו נישט קיין גוטע, איז קען זי זיך
מאָכן פאַר אַזעלכע אויף דיין שעה, ווייבער — זענען בייגעריקע,
אימלעכער ווילט זיך אָן אַנדערן מאַנסביל פאַרזוכן, געוואויר
ווערן — צי איז דאָ זיסערס פון צוקער, אינזערס אַ פאַרשוין ווי-
דער — דאַרף דען אַ סך ? איינמאַל, צוויימאַל, איז ער שוין זאַט,
איז שוין געזונט, און דו — דאַרסט, דו מאַך אַ פרוו, זאָג, אפשר
וועט זי מסכים זיין.

ניקייט האָט דערהערט אין די ווערטער זיינע אַ געפיל פון
פריינדלעכן רחמנות ; דאָס איז געווען ביי, אומבאַקאַנט פאַר אים
און האָט ביטערלעך געצוויקט אין האַלז, אָבער אין דער זעל-
בער צייט האָט זיך געדאַכט, אַז טיכאַן טוט אים אויס, דעקט אים
אויף.

— אַ נאַרישקייט האַסטו צוגעטראַכט, — האָט ער גע-
זאָגט.

אין שטאַט האָבן געקלונגען די גלאַקן, רופנדיק צו דער
שפעטער נאַכמיטאַג-תפילה. טיכאַן האָט אויפגעטרייסלט די ביימער
אויף זיין אַקסל און גענומען גיין, צוקלאַפנדיק איבער דער
ערד מיט דער אייזערנער קלאַפּעטע, רעדנדיק אַלץ ווייטער אזוי
רויק.

— דו שרעק זיך נישט פאַר מיר, איך האָב דאָך אויף דיר
רחמנות, דו ביסט אַ מענטש אָן אַנגענעמער, אַ טשעקאווער. איר
אַלע, אַרטאַמאַנאווס, זענט מוראדיק טשעקאווע. דו ביסט אין כאַ-
ראַקטער אפילו נישט ענלעך צו אַ הויקערדיקן, אָבער ביסט דאָך
הויקערדיק.

ניקייטעס שרעק איז צעגאַנגען אין אַ הייסן טרויער, פון דעם
האַט זיך באַ אים געמישט אין די אויגן, ער האָט זיך געשטרויכלט,
ווי אַ שפורער, ס'האַט זיך געקלויסט אַגידערצולייגן אויף דער
ערד און אַפרוען ; ער האָט שטילערהייט אַ בעט געטון :
— דו שווייג וועגן דעם.

— איך האָב געזאָגט : ווי אין אַ קיפערט פאַרשלאָסן.
 — פאַרגעס. פאַר איר כאָפּ זיך נישט אַרויס.
 — איך רעד נישט מיט איר. נאַכוואָס מיט איר רעדן ?
 און ביז אַהיים זענען ביידע געגאַנגען שווייגנד. די בלאַט
 אויגן פון הויקער זענען געוואָרן גרעסער, קיילעכיקער און טרוי-
 עריקער, ער האָט געקוקט פאַרביי די מענטשן, זיי הינטער די
 פלייצעס, ער איז געוואָרן נאָך מער שווייגנד און אומבאַמערקט.
 אָבער נאַטאַליע האָט עפעס יאָ באַמערקט :
 — וואָס גייסטו עפעס אַרום אזא טרויעריקער ? — האָט זי
 געפּרעגט, ניקיטא האָט געענטפּערט :
 — אַ סך אַרבעט, — און איז שנעל אַוועקגעגאַנגען. דאָס
 האָט באַליידיקט די פרוי, זי האָט נישט דאָס ערשטע מאָל גע-
 זען, אז דער שוואַגער איז נישט אזוי ליבלעך מיט איר, ווי
 פריער. איר האָט זיך געלעבט אומעטיק. פאַר די פיר יאָר האָט זי
 געבוירן צוויי מיידלעך און איז שוין אויפסניי געגאַנגען נישט קיין
 ליידיקע.
 — וואָס געווינסטו אַלץ מיידלעך, צו וואָס ? — האָט גע-
 וואָרטשעט דער שווער, ווען זי האָט געוואונען דאָס צווייטע און
 ער האָט איר גאַרנישט געשענקט, און פאַר פּיאַטרן האָט ער זיך
 באַקלאָגט :
 — איך דאַרף האָבן אייניקלעך, נישט קיין איידעמס.
 האָב איך דען פאַר פרעמדע מענטשן געבויט דאָס געשעפט ?
 יעדעס וואָרט פּונם שווער האָט געצוואונגען די פרוי צו פילן
 זיך שולדיק ; זי האָט געוואוסט. אז דער מאַן איז אויך נישט צו-
 פרידן פון איר. אין די נעכט, ליגנדיק לעבן אים, האָט זי געקוקט
 דורכן פענצטער אויף די ווייטע שטערן און, גלעטנדיק דעם בויד,
 האָט זי אין געדאַנק געבעטן :
 — רבּונו של עולם, — באַשער אַ זונדעלע. . .
 אָבער טיילמאָל האָט זיך איר געוואָלט אויסשרייען צום מאַן
 און צום שווער :
 — אומישנע, איך להכעיס וועל אין געווינען מייד-
 לעך !

און ס'האָט זיך געוואָלט טון עפעס וואונדערלעכס, אומגע-
ריכטס פאר אַלע, — גוטס, אָז אַלע מענטשן זאָלן ווערן ליבֿלע-
כער צו איר אָדער עפעס שלעכטס, אָז זיי אַלע זאָלן זיך דער-
שרעקן. און נישט קיין גוטס, נישט קיין שלעכטס האָט זי נישט
געקאָנט אויסקלערן.

אויפשטייענדיק באַגינען, פלעגט זי אַראַפּגיין אין קיך אַריין
און צוזאמען מיט דער דינסט פארטיק מאַכן דאָס צובייטעכץ צו
דער טיי, זי איז ארויפגעלאָפּן אינדערהיין זייגן די קינדער, נאָכ-
דעם האָט זי דערלאנגט טיי דעם שווער, דעם מאַן, די שוואַגערס,
האָט ווידער געזייגט די מיידלעך, נאָכדעם גענייט, פארראַכטן פאר
אַלע די וועט, נאָכן מיטאָג איז זי געגאנגען מיט די קינדער אין
סאָד אַריין און דאָרטן אַפּגעזעסן ביז דער אָונט-טיי. אין סאָד
פלעגן אַריינפאלן רירעוודיקע טרייבערינס, זיי האָבן חניפהדיק גע-
לויבט די שיינקייט פון די מיידלעך, נאטאַליאַ האָט צוגעשמייכלט,
נאָר נישט געגלייבט אין די שבחים, די קינדער האָבן זיך איר
אויסגעוויזן אַלס נישט שיינע.

טיילמאָל האָט צווישן די ביימער דורכגעשימערט ניקיטא,
דער איינציקער מענטש, וואָס איז געווען מיט איר ליבֿלעך, נאָר
אַצינד, ווען זי האָט אים איינגעלאָדן אַ ביסל צו זיצן מיט איר,
האָט ער שולדיק געענטפערט :

— זיי מוחל, כ'האָב נישט קיין צייט.

בא איר האָט זיך אומבאַמערקט צונויפגעלייגט אַ באַליידיקן-
דע מחשבה: דער הויקער איז געווען פאַלש ליבֿלעך צו איר; דער
מאָן האָט אים אַוועקגעשטעלט אַלס וועכטער איבער איר, אָז ער
זאָל אַכטונג געבן אויף איר און אַלעקסייען, פאר אַלעקסייען האָט
זי מורא געהאַט, וואָרים ער איז איר געפּעלן; זי האָט געוואוסט:
זאָל וועלן דער שיינער שוואַגער, וועט זי נישט ביישטיין קעגן אים.
אַבער ער — האָט נישט געוואָלט, ער האָט זי אפּילאָ נישט באַ-
מערקט; דאָס איז געווען אַ באַליידיקונג פאר דער פרוי און ס'האָט
אין איר געוועקט אַ פיינדשאַפט צו אַלעקסייען דעם עזרתדיקן, דעם
לויטיקן.

פינף אַ זיגער האָט מען געטרונקען טיי, אַכט — האָט מען

געגעסן אָונט-ברויט, נאָכדעם האָט נאטאַליע געוואָשן די קינדער,
געזייגט, געלייגט זיי שלאָפן, לאַנג געזאָגט די תפילה, שטייענדיק
אויף די קניען, און זיך געלייגט צום מאָן מיט דער האַפנונג צו
פאָרגיין מיט אַ זון. ווען דער מאָן האָט זי געוואָלט, האָט ער גע-
וואַרטשעט, לינגדיק אויפן בעט:

— שוין גענוג. לייג זיך.

אייליק זיך צלמענדיק, איבעררייסנדיק די תפילה, איז זי
געגאנגען צו אים, הכנעהדיק זיך געלייגט. טיילמאָל, זייער זעלטן,
האָט פיאָטר געשאַפט:

— וואָס בעטסטו אזוי פיל? אַלץ וועסטו נישט אויסבעטן,

פאַר אַנדערע וועט פאַרפעלן. . .

באנאכט אויפגעוועקט פונם קינדס געוויין, אַנזייגנדיק, באַ-
רויקנדיק עס, איז זי צוגעגאנגען צום פענצטער און האָט לאַנג
געקוקט אין סאָד אַרײן, אין הימל אַרײן, אָן ווערטער קלערנדיק
וועגן זיך, וועגן דער מוטער, וועגן דעם שווער, דעם מאָן, וועגן
אַלעם, וואָס איר האָט געגעבן דער אומבאַמערקט פאַרגאַנגענער,
נישט גרינגער טאָג. ס'איז געווען אויסטערליש נישט צו הערן
די געוויינלעכע קולות, די פריילעכע אָדער שווערמיטיקע ליי-
דער פון די אַרבעטערײנס, די פאַרשידנאַרטיקע קלעפּ און שאַרכן
פון דער פאַבריק, פון איר ביגען-זשוזשעריי; דערדאָזיקער אומ-
אויפהערלעכער, אייליקער רעש האָט אָנגעפילט דעם גאַנצן טאָג,
זיינע אָפקלאַנגען זענען אַרומגעשוואומען איבער די צימערן, האָבן
געשוירשעט אין בלעטער וואַרג פון די ביימער, זיך געלאַשטשעט
צו די שויבן פון די פענצטער; דער שאַרף פון דער אַרבעט,
צווינגענדיק צו הערן אים, האָט געשטערט צו קלערן.

און אין נאַכטיקער שטיילקייט, אינם שלאָפיקן שווייגן פון
אַלעם לעבעדיקן, האָבן זיך דערמאַנט ניקטעס אומהיימלעכע דער-
צייילונגען וועגן פרויען, געפאַנגענע פון טאַטערס, די לעבנס-גע-
שיכטעס פון הייליקע צדקניותן און גרויסמאַרטירערײנס, ס'האָבן
זיך אויך דערמאַנט די מעשהלעך וועגן אַ בליקלעך, פריילעך
לעבן, נאָר אַפּטער פון אַלעם האָט דער זכרון אונטערגעזאָגט
שלעכטס.

דער שווער האָט געקוקט אויף איר ווי אויף אַ ליידיק אַרט
און דאָס איז נאָך גוט געווען, וואָרים נישט זעלטן, טרעפנדיק
זיך מיט איר אין פּאָדערהויז אָדער אין צימער אויג אויף אויג,
האָט ער זי אומפּאַרשעמט באַטראַכט מיט אַ שאַרפּן בליק, פון
דער ברוסט ביז די קניען, און אומפּריינדלעך צוגעכראַפּעט.

דער מאַן איז געווען טרוקן, קאַלט, זי האָט געפּילט, אַז
טיילמאָל קוקט ער אויף איר אַווי, ווי זי וואָלט פּלומרשט אים גע-
שטערט צו זען עפעס אַנדערש, וואָס איז באַהאַלטן הינטער איר
בלייצע, אָפּטמאָל, אויסטוענדיק זיך, האָט ער זיך נישט געלייגט,
נאָר איז לאַנג געזעסן אויפן ראַנד פון בעט, אַנשפּאַרנדיק זיך אָן
איבערבעט מיט איין האַנט, און מיט דער אַנדערער זיך צופּן-
דיק באַם אויער אָדער די באַרד איבער דער באַק, גלייך ס'וואָלט
אים וויי געטון די ציין. זיין נישט שיין פנים האָט זיך געקרימט דאָ
תרעומותדיק, דאָ ביז, — אין אַזעלכע מינוטן האָט נאַטאַליע זיך
נישט אַנטשלאָסן צו לייגן אין בעט אַריין. גערעדט האָט ער ווינ-
ציק, נאָר וועגן שטוב-זאַכן און בלויו זעלטן-ווען, אַלץ זעלטענער
פלעגט ער דערמאָנען וועגן פּויערישן און פּריצישן לעבן, וואָס
איז נישט פּאַרשטענדלעך געווען נאַטאַליען. ווינטער אין די חגאות,
נאָך ווינאַכט און קאַרנאוואַל-צייט, פּלעגט ער זי פירן זיך שליט-
לען איבער דער שטאָט; מען האָט איינגעשפּאַנט אין שליטן אַ
גרויסן שוואַרצן זשעבאַק, ער האָט געהאַט געלע, קיפּערנע אויגן,
אונטערגעצייכנטע מיט בלוטיקע אָדערלעך, ער האָט ביז געדרייט
מיטן קאַפּ און הויך געפּאַרסקעט; נאַטאַליע פּלעגט מורא האָבן
פאַר דערדאָזיקער חיה און טיכאָן וויאַלאָוו האָט זי נאָך מער אָנ-
געשראַקן, זאָגנדיק:

— אַן אַריסטראַקאַטיש פּערד, איז ביז אויף דער פרעם-
דער מאַכט.

אָפט פּלעגט קומען די מוטער; נאַטאַליע האָט זי מקנא גע-
ווען מיט איר פּריי לעבן, מיטן יום-טובדיקן גלאַנץ פון אירע אויגן.
דידאָזיקע קנאה איז געוואָרן נאָך שאַרפּער און באַליידיקנדיקער,
ווען די פּרוי האָט באַמערקט, ווי יינג ס'שפּאַסט מיט דער מוטער
דער שווער, ווי זעלבסטצופּרידן ער גלעט די באַרד, אַנקוועלנ-
88

דיק פון זיין בייזאויבערין, און זי גייט ווי א פאווע, שאקלענדיק מיט די היפטן, אומפארשעמט קאקעטירנדיק פאר אים מיט איר שיינקייט. די שטאט האט שוין לאנג געוואוסט וועגן איר באציונג מיטן מחותן און, שטרענג פאראורטיילנדיק זי דערפאר, זיך אפגע-שאקלט פון איר, די סאלידע מענטשן האבן פארווערט זייערע טעכטער, נאטארליעס חברטעס, צו גיין צו איר, צו דער טאכטער פון א פארדארבענער פרוי, דער שניר פון א פרעמדן, טונקעלן פויער, דעם ווייב פון אן אנגעבלאזענעם פון גאוה, מרהשחורהדיקן מאן; די קליינטשיקע פריידן פון דעם מיידלשן לעבן האבן אצינד אויסגעזעצן נאטארליען אלס גרויסע און ליכטיקע.

ס'איז פארדראָסיק געווען צו זעען, אז די מוטער, און גראַדליניקע פריער, כיטרעוועט אצינד און פאלשעוועט מיט מענטשן; — האַט, הפנים, מורא פאר פיאַטרן, און כדי ער זאָל דאָס גישט באַמערקן, רעדט זי מיט אים חניפהדיק, אנטשיקט זיך מיט זיין טיכטיקייט; זי האַט אויך מורא, ווייזט אויס, פאר די שפּאַטישע אויגן פון אַלעקסייען, זי שפּאַסט מיט אים ליבלעך, סודעט זיך מיט אים וועגן עפעס און גיט אים אַפט מתנות; אין דעם נאָ-מענסטאָג האַט זי אים געשענקט אַ פאַרצעלייענעם זייגער מיט פי-גורלעך פון שעפּסן און אַ פרוי, באַקראַנצט מיט בלומען; די-דאָזיקע שיינע, קונציק געמאַכטע זאָך האַט אַלע פאַרוואַנ-דערט.

— פאר א חוב איז באַ מיר געבליבן דער זייגער, אינגאנצן פאר דריי קערבלעך, ס'איז שוין אן אַלטער, ער גייט נישט, — האַט דערקלערט די מוטער. — ווען אַליאַשאַ וועט חתונה האַבן, — וועט ער באַפּוצן זיין שטוב. . .
— איך וואָלט אויך באַפּוצט, — האַט אַ קלער געטון נאָ-טאָליע.

די מוטער האַט אויספירלעך אויסגעפרעגט וועגן דער באַלע-פאַטישקייט, לאַנגווייליק געלערנט :
— אין די וואַכעדיקע טעג דערלאַנג נישט קיין סערוועט-קעס צום טיש, פון די וואַנסעס, פון די בערד ווערן די סערוועט-קעס באַלד ברודיק.

אויף ניקיטען, וועלכער איז איר פריער געפעלן, האָט זי געקוקט, פאַרציענדיק די לייפן, האָט גערעדט מיט אים, ווי מיט אַן אָנגעשטעלטן, וועלכן מען איז חושד אין עפעס נישט ערלעבס, און האָט געוואָרנט די טאַכטער :

— דו זע, זיי נישט צופיל צוגעלאָזן צו אים, הויקערדי-קע — זענען כּיטרע.

נישט איינמאַל האָט נאטאַליע געוואָלט זיך פאַרקלאָגן פאַר דער מוטער אויפן מאַן דערפאַר, וואָס ער גלייבט איר נישט און האָט געהייסן דעם הויקער היטן זי, אָבער שטענדיק האָט עפעס געשטערט נאטאַליע צו רעדן וועגן דעם.

אָבער ערגער פון אַלעם איז, ווען די מוטער, אויך באַזימ-רויקט דערפון, וואָס נאטאַליע קען נישט געווינען קיין יינגל, פרעגט זי אויס וועגן די נאַכט-באַציונגען מיטן מאַן, פרעגט אויס אַן בושא, נישט פאַרדעקט, די פייכטע אויגן פאַרזשמורען זיך, שמיכלענדיק, דאָס אַראַפּגעלאָזטע קיל מורקעט, איר נייגיריקייט רעגט שווער אויף און נאטאַליע איז צופרידן, בעת זי הערט דעם שווערס פראַגע :

— מחותנתטע, — איינשפאָגען דאָס פערד ?

— איך וואָלט בעסער צופיס זיך דורכגעאַנגען.

— גוט. איך וועל דיך באַגלייטן.

דער מאַן זאָגט פאַרטראַכט :

— אַ קלוגער מענטש די שוויגער ; זי האָלט געשיקט דעם פאַטער. אין איר בייזייזן איז ער ווייכער מיט אויגן. זי וואָלט באַדאַרפט דאָס הויז אירס צו פאַרקויפן, און צו אויגן זיך אַריבער-קלייבן.

— מען דאַרף דאָס נישט, — וויל זאָגן נאטאַליע, אָבער — זי וואָגט נישט און האָט נאָך מער פאַריבל אויף דער מוטער, וואָס יענע איז געליבט און גליקלעך.

זיצנדיק באַם פענצטער אין סאָד אַרויס אָדער אינם סאָד מיט אַ האנט-אַרבעט, הערט זי אָפּגעריסענע זאצן פֿינם שמיצט פון טיכאָגען מיט ניקיטען, זיי פאַרען זיך אַרום דער יאַגדעס-

בייט לעבן באד און, דורך דעם ווייכן גערויש פון דער
פאבריק, זייען זיך דורך די רויקע רייד פונם הויזוועכטער.
— דער אומעט — איז פון די מענטשן; זיי פאקן זיך צו-
נויף אין א קופע ווערט אומעטיק*.)

— ווי ריכטיק! — קלערט נאטאליע, אבער ניקיטעס אָנגע-
נעמע קיר מוסרט:

— ס'איז אַ בלבול. און — די קאראהאָדן, די שפילערייען?
אָן מענטשן — איז נישטאָ קיין פריילעכקייט.

— און דאָס איז ריכטיק — איז מסכים מיט פארוואונדערונג
די פרוי.

זי זעט, אַז אַלע אַרום איר רעדן זיכער, איטלעכער ווייסט
עפעס גוט, זי זעט נעמלעך, ווי פשוטע אַנטשלאָסענע ווערטער,
פעסט באַהאַפטענע איינס צום אַנדערן, צוימען אַפּ פאַר יעדן
מענטש אַ שטיקל פון עפעס אַ פעסטן אמת, די מענטשן שיידן
זיך אונטער איינער פון אַנדערן מיט ווערטער און באַפונגן זיך
מיט זיי, צוקלימפערנדיק, שפילנדיק מיט די ווערטער, ווי מיט די
גאַלדענע און זילבערנע קייטעלעך פון זייערע זיגערס. זי פאַר-
מאַגט נישט אַזעלכע ווערטער, זי האָט נישט אין וואָס אַנצוטון
אירע טראַכטונגען און, נישט ממשותדיקע, טריבע, ווי אַ האַרבס-
טיקער נעפל, קוויילן זיי זי נאָר, זי ווערט טעמפּ פון זיי, אַלץ
אַפטער קלערנדיק, מיט צער און פאַרדראָס:

— איך בין אַ נאַר, איך ווייס גאַרנישט, איך פאַרשטיי
נישט. . .

— מעדוויעד**, — דאָס הייסט — אַ ווייסער, ער ווייסט
וואו ס'איז דאָ האַניק, — מורמלט טיכאַן אין די קיסטן מאַלי
געט.

(* אין רוסיש איז דאָ פאַרהאַן אַ וואַרט-שפיל, וואָס לאָזט
זיך נישט איבערגעבן אויף יידיש. — מ. נ.
(** מעדוויעד — אַ בער, דאָס וואַרט איז צוזאַמענגעזעצט
פון צוויי ווערטער: מיעד-וויעד — האַניק, ווייס. — מ. נ.)

— ס'איז טאקע אזוי, — טראכט נאטאליע און, א ציטער טוענדיק, דערמאנט זי זיך, ווי אלעקסיי האָט דערהרגעט איר ליב-לינג: ביז דרייסיק חדשים איז דער בער אַרומגעלאָפֿן איבערן הויף, א צוגעוואוינטעד און ליבלעכער, ווי א הונט, ער פלעגט אַריינריכטן אין קיך אַריין און, שטעלנדיק זיך אויף די אונטערש-טע פיס, בעטן ברויט, שטיל ברומענדיק, פינטלענדיק מיט די קאָ-מישע אויגן. ער איז אינגאנצן געווען א קאַמישער, א גוטער און האָט זיך פאַרשטאַנען אויף גוטסקייט. אלע האָבן אים ליב געהאַט, ניקיטא האָט זיך אָפגעגעבן מיט אים, צעקעמענדיק די קנױלן גע-דיכטע, אַראָפהענגענדיקע שערשטש, האָט אים געפירט באַדן אין טייך און דער בער האָט אים אַזוי ליב געקריגן, אַז ווען ניקיטא איז ערגעץ-וואו אַוועקגעגאַנגען, האָט די חיה, אויפהייבנדיק די מאַרדע, אומרויך געשמעקט די לופט, איז פאַרסקענדיק אַרומגע-לאָפֿן איבערן הויף, האָט זיך געריסן אין קאַנטאַר אַריין, אינם צימער פון זיין פיעשטשער, נישט איינמאַל אַרויסגעשטופט די שויבן פון פענצטער, אויסגעבראַכן די קוואַטירן. נאטאליע האָט ליב געהאַט צו קאַרמען אים מיט ווייצן ברויט מיט האָניק, ער האָט זיך אַליין אויסגעלערנט איינצווייקן שטיקער ברויט אין דער שאַל מיט האָניק; פריידיק ריטשענדיק, וויגנדיק זיך אויף די האַריקע פיס, האָט ער גערוקט דאָס ברויט אין דעם ראָון, צייניקן פּיסק אַריין, האָט אָפגעלעקט די קלעפיקע, זיסע לאָפע. זיינע גוטמוטיקע אייגעלעך האָבן גליקלעך געלויכטן און ער האָט געשטאַמפערט מיטן קאַפּ אין נאטאליעס קניען אַריין, אַרויסרופנדיק זי צו שפּילן זיך מיט אים. מיט דערדאָזיקער ליבער חיה האָט מען געקענט רעדן, זי האָט שוין עפעס פאַרשטאַנען.

נאָר איינמאַל האָט אלעקסיי אים אָנגעטרונקען מיט בראָנפן, דער שפורער בער האָט געטאַנצט, זיך געדרייט, ער איז אַרויפגע-קראַכן אויפן דאַך פון באַד און צענעמענדיק דעם קוימען, האָט ער אָנגעהויבן אַראַפצוייקלען די ציגל אונטן; ס'האָט זיך צוגויפ-געקליבן אַ כאַפטע אַרבעטער און געקוואַלן, קוקנדיק אויף אים. פון יענעם טאָג אָן האָט אלעקסיי כמעט יעדן יום-טוב, צום פאַר-וויילן די מענטשן, געגעבן צו טרינקען דעם בער און די חיה האָט

זיך אזוי צוגעוואוינט צו שפורן, אז זי האָט נאָכגעיאָגט אלע אַר-
 בעטער, פון וועלכע ס'האָט זיך געשפירט ברענגן און נישט גע-
 לאָזט אלעקסייען דורכגיין איבערן הויף, אז ער זאל זיך נישט
 וואַרפן צו אים. מען האָט אים אַוועקגעזעצט אויף אַ קייט, אָבער
 ער האָט צעבראַכן זיין קעמערל און מיט דער קייט אויפן האַל, און
 מיט אַ קלאַץ אויפן צווייטן עק אירן, האָט ער אָנגעהויבן גיין אי-
 בערן הויף, פאָכענדיק מיט די לאַפּעס, וואַרפנדיק מיטן קאַפּ. מען
 האָט אים געוואַלט כאַפן, האָט ער צעדראַפּעט טיכאַנען אַ פּיס,
 האָט אומגעוואַרפן דעם יינגן אַרבעטער מאַראַזאָו און אַ קלאַפּ
 געטון ניקיטען, אָנכאַפנדיק אים מיט דער לאַפּע באַ דער היפּט,
 דאַן איז געקומען צו לויפן אלעקסיי מיט אַ שפיץ, ער האָט מיטן
 גאַנצן אימפעט אים אַריינגעזעצט אין בויך פון דער חיה, נאָטאַליע
 האָט געזען פון פענצטער, ווי דער בער איז אַ פאַל געטון אויף
 די הינטערשטע פּיס און אַ פאַך געטון מיט די לאַ-
 פּעס, ער האָט אזוי ווי געבעטן מחילה באַ די מענטשן, וואָס האָבן
 צעיאָכמערט געשריגן אַרום אים. עמעצער האָט געפּעליק אַריינגע-
 רוקט אלעקסייען אין די הענט אַריין אַ שאַרפע טשעסלאַר-האַק,
 אונטערשפּרינגענדיק האָט דער שפּיצקבערדיקער שוואַגער אים אַ
 קלאַפּ געטון איבער אַ לאַפּע, איבער דער אַנדערער, דער בער
 האָט אַרויסגעלאָזט אַ ריטש, זיך אַראָפּגעלאָזט אויף די איבערגע-
 האַקטע לאַפּעס, פון זיי האָט אויף רעכטס און אויף לינקס אַ פּלייץ
 געטון בלוט, שאַפנדיק אויף דער איינגעטרעטענער ערד געדיכט
 רויטע פּלעקן. באַקלאַגלעך ריטשענדיק האָט זי חיה אונטערגע-
 שטעלט דעם קאַפּ אונטער אַ נייעם קלאַפּ פון דער האַק, דעמאָלט
 האָט אלעקסיי, ברייט צעשטעלנדיק די פּיס, אַריינגעזעצט די האַק
 אין קאַרק פון בער, ווי אין אַ שייט האַלץ אַריין, דער בער האָט
 אַ פאַל געטון מיט דער מאַרדע אין אייגענעם בלוט אַריין, און
 די האַק איז אזוי טיף אַריינגעזונקען אין די ביינער, אז אלעקסיי,
 אָנשפּאַרנדיק זיך מיטן פּיס אין דעם האַריקן זאָדיק, האָט קוים
 געקאַנט אַרויסשלעפּן די האַק פּונם שאַרבן. ס'איז אַ ווייטיק געווען
 דער בער, נאָר נאָך גיט ווייטיק איז געווען צו וויסן, אז דער
 אומדערשראָקענער, פּלינקער, פּרייעכער עזותניק, דער שוואַגער,

פלאַנטערט זיך אַרום מיט צפּעס אַ נישטיק מיידלעכטיגע, און זי, נאטאַליען זעט ער נישט.

דעם שוואַגער האָבן אַלע געלויבט פאַר דער פּלינקייט, פאַר דער העלדישקייט, דער שווער, קלאַפּנדיק אים אין דער פלייצע, האָט געשריגן :

— און — דו זאָגסט — אַ קראַנקער ? אַך, דו...
ניקטע איז אַנטלאָפּן פּון הויף, און נאטאַליע האָט אזוי גע-
וויינט, אַז דער מאַן האָט פאַרוואַנדערט און מיט פאַרדראַקט זי גע-
פרעגט :

— נו, און אז מען וועט אַ מענטש דערהרגענען אין דינע
אויגן, וואָס זשע וועסטו דעמאָלט טון ?
און, ווי אויף אַ קליינטיקער, האָט ער אַ געשריי גע-
טון :

— הער אויף, נאַר !
איר האָט זיך אויסגעוויזן, אַז ער וויל אַ קלאַפּ טון און,
איינהאַלטנדיק די טרערן, האָט זי זיך דערמאָנט די ערשטע נאַכט
מיט אים, — סאַראַ האַרציקער ער איז דעמאָלט געווען, סאַראַ
שעמעוודיקער, זי האָט זיך דערמאָנט, אַז ער האָט זי נאָך נישט
געשלאָגן, ווי ס'שלאָגן די וויבער אַלע מאָנען, און געזאָגט, איינ-
האַלטנדיק די שלאַכצן :

— זיי מוחל, ס'איז זייער אַ רחמנות.
— רחמנות האָבן דאַרף מען אויף מיר, און נישט אויפן
בער, — האָט ער געענטפערט נישט הויך און שוין ליבלע-
כער.

ווען זי האָט דאָס ערשטע מאָל זיך פאַרקלאַנט פאַר דער
מוטער אויף דעם מאַנס שטרענגקייט, האָט יענע, געדענקט זי,
איר געזאָגט :

— אַ מאַנסביל — איז אַ בין, מיר זענען פאַרן מאַנסביל —
בלומען, ער נעמט פון אונז צונויף דעם האַניק, דאָס דאַרף מען
פאַרשטיין. מען דאַרף זיך לערנען ליידן, מיין ליבע, די מענער —
געוועלטיקן איבער אַלעם, זיי האָבן מער דאָנות פון אונז, זיי, אַט,

בויען צערקוועס, פאבריקן. דו גיב א קיק, וואָס דער שווער גאָר
 האָט אויף אַ ליידיק אָרט אויסגעבויט. . .
 אייליאַ אַרטאָמאָנאָוו האָט אַלץ מיט מער אימפעט זיך גע-
 איילט צו אַנטוויקלען אין פאַרפעסטיקן זיין געשעפט, ער האָט,
 אַזוויי פאַרגעפילט, אַז דער זמן זיינער — איז נישט גרויס. אין
 חודש מאי, נישט לאַנג פאַרן ניקאָלאַי-טאַג, איז אָנגעקומען פאַר
 אַ צווייטן קאַרפּוס פּון פאַבריק אַ דאַמף-קעסל, מען האָט אים גע-
 ברענגט צו פירן אויף אַ באַרקע, וואָס איז צוגעשוואַמען צום זאַם-
 דיקן ברעג פּון דער אַקע דאָרט, וואוּ אי איר איז פּויל אַריינגעפלאָסן
 דאָס זומפיקע וואָסער פּון דער גרינער וואַטאַראַקשע. ס'איז פאַר-
 געשטאַנען אַ שווערע אַרבעט. דעם קעסל האָט מען געדאַרפט
 שלעפּן אַ הונדערט פינפציק מעטער איבער אַ זאַמדיקן גרינט. אין
 ניקאָלאַי-טאַג האָט אַרטאָמאָנאָוו איינגעאַרדנט פאַר די אַרבעטער אַ
 זעטיקן, יום-טובדיקן מיטאַג מיט בראַנפן, מיט בראַגע; די טישן
 זענען געדעקט געוואָרן אויפן הויף, די ווייבער האָבן אים באַפּוזט
 מיט צווייגלעך פּון יאָדלעס, בעריאַזעס, מיט בינטלעך פּון די
 ערשטע פּרילינג-בלומען און האָבן זיך אַליין אויסגעשלייערט פּונט.
 ווי די בלומען. דער באַלעבאַס מיט דער פאַמיליע און מיט אייני-
 קע געסט איז געזעסן באַם טיש צווישן די אַלטע וועבער, האָט זיך
 פעפּערדיק געוויצלט מיט די עוואַדיקע אויף דער צונג טרייבע-
 רינס, האָט אַ סך געטרונקען, קונציק אונטערגעהעצט די מענטשן
 צו פּריילעכקייט און, צעשפּרייטנדיק מיט דער האַנט די גראַ גע-
 וואַרענע באַרד, האָט ער געשריגן אויפגערעגט:

— עך, יאַטן! בעלעבט זאָל ווערן!

פּון אים, פּון זיין התלהבות האָט מען אָנגעקוואַלן, ער האָט
 דאָס געפילט און איז נאָך מער באַרוישט געוואָרן פּון דער פּרייד
 צו זיין אַזעלכער, ווי ער איז. ער האָט געלויכטן און געפּינקלט,
 ווי דערדאָזיקער פּרילינגדיקער, זוניקער טאַג, ווי די גאַנצע ערד,
 די צירלעך אַנגעטוענע אין ייגן גרינס פּון גרעזער און בלעטער,
 וואָס האָט גערויכערט מיט דופּט פּון בעריאַזעס און יינגע סאַס-
 נעס, וועלכע האָבן דערהויבן אין בלויען הימל אריין זייערע גאַל-
 דיקע ליכט, — דער פּרילינג איז דאָס יאָר געווען אַ פּריער און

א הייסער, ס'האט זיך שוין געהאט צעפליט די טשערעמכע און דאס בעז. אלץ איז געווען יום-טובדיק, אלץ האט געשטראלט; אפילו די מענטשן האבן אין דעם טאג אויך זיך צעפליט מיט אלעם בעסטן, וואָס איז געווען אין זיי.

דער אלטער וועבער באַריס מאַראַזאָוו, א קליינטיקער, איינגעבוי יענער אלטימסקער, מיט א וואַסן פנימל, וואָס איז אינ-גאַנצן באַהאַלטן געווען אין דער גרייז-גרויער באַרד, אינגאַנצן א ווייסער און געוואַשענער, ווי אַ מת, איז אויפגעשטאַנען, אַנשפּאַרן-דיק זיך אָן דער פלייצע פון עלטערן זון, אַ מאַנסביל פון אַ יאָר זעכציק און האָט מוראדיק געשריגן, מאַכנדיק מיט דער בייניקער, פליישלאָזער האַנט:

— קוקט, — ניינציק יאָר בין איך אלט, ניינציק מיט אַ שמיציק, אַט האָט איר! אַ סאַלדאַט, כ'האַב פּונגאַטשן געשלאָגן, אַליין געבונטעוועט אין מאַסקווע, אין יאָר פון דער דזשומע, יאָ-אַ! כ'האַב באַנאַפּאַרטן געשלאָגן...

— און וועמען געלאַשטשעט? — האָט אַרטאַמאַנאָוו אים אַריינגעשריגן אין אויער אַרײַן, דער וועבער איז געווען טויב.

— צוויי ווייבער, אַ חוץ די איבעריקע. קוק: זיבן בחורים, צוויי טעכטער, ניינצען אייניקלעך, פינף אוראייניקלעך, — אַט ווי כ'האַב אָנגעוועבט? אַט זענען זיי, אַלע לעבן באַ דיר, אַט-אַ — זיצן זיי...

— גיב אהער נאָך! — האָט געשריגן אַיליאַ.

— ס'וועלן זיין. דריי קיסריים, איין קייסערין האָב איך אי-בערגעלעבט — אַט האָט איר! באַ וויפיל באַלעבאַטיים כ'האַב גע-לעבט, זענען אַלע אויסגעשטאַרבן, און איך — לעב! וויאָרטן לייזונטן האָב איך אָנגעוועבט. דו, אַיליאַ וואַסיליעוו, ביסט דער אמתדיקער, דו וועסט לאַנג לעבן. דו ביסט — אַ באַלעבאַס, דו האָסט ליב די אַרבעט און זי דיר. די מענטשן באַעוולסט דו נישט. דו ביסט — פון אינזער בוים אַ צווייג, — פאַר דיר איז הצלחה — אַ געזעצלעך ווייב, און נישט קיין געליבטע: זי האָט

דיך אָנגעשפּילט, און אַוועק! פאַר מיטן גאַנצן פּוח. זיי געזונט,
ברודער, אַט וואָס! זיי געזונט, זאָג איך. . .
אַרטאַמאַנאָו האָט אים געכאַפט אויף די הענט, אונטער-
הויבן, אַ קיש געטון, גערירט שרייענדיק:
— אַ דאַנק, יאַט! איך וועל דיך פאַר פאַרוואַלטער
מאַכו. . .

די מענטשן האָבן געלאַרמט, געלאַכט, און דער אַלטער,
שכורער וועבער, הויך אויפגעהויבן איבער זיי, האָט געשאַקלט
אין דער לופט מיט די סטאַלעטישע הענט און געכיכיקעט קווי-
שענדיק:

— באַ אים — איז אַלץ אויף זיין שטייגער, אַלץ נישט
אַזוי. . .

איליאַנאַ באַיאַמאַקאָוואַ האָט, נישט שעמענדיק זיך, אָפּגעווישט
פון די באַקן די טרערן פון נחת.

— וויפּיל פרייד, — האָט איר געזאָגט די טאַכטער, זי האָט,
שנייצנדיק די נאָז, געענטפּערט:

— ער איז שוין אַזאַ מענטש, אויף פרייד האָט אים גאַט
באַשאַפּן. . .

— לערנט זיך, קינדער, ווי מען דאַרף לעבן מיט מענטשן, —
האַט געשריגן אַרטאַמאַנאָו צו די זין, קיך, פיעטרוכאַ!

נאָכן מיטאַג, אַפּרוימענדיק די טישן, האָבן די וויבער אויפ-
געזונגן לידער, די מענער האָבן אָנגעהויבן פרוּזן דעם פּוח, האָבן
זיך געצויגן אויף אַ שטעקן, זיך געראַנגלט; אַרטאַמאַנאָו איז אַ-
מעטום געווען אינדערמיט, האָט געטאַנצט, געקעמפט; מען האָט
זיך משמח געווען ביז באַגינען, און מיטן ערשטן זונגען-שטראַל
איז אַ מאַן זיבעציק אַרבעטער מיטן באַלעבאַס בראש אין אַ טומ-
לענדיקער כאַפּטע אַוועק, ווי אויף גוֹלָה, צו דער אַקע, מיט גע-
זאַנג, מיט אַ פייפּעריי, בגילופּנדיקע, טראַגנדיק אויף די אַקסלען
גראַבע וואַלקעס, דעמבאַווע באַסאַקעס, שטריק, הינטער זיי האָט
געהויקען איבערן זאַמד דער אַלטיטשקער וועבער, און געמורמלט
צו ניקיטען:

— ער וועט זיך זיינס דערשלאָגן! ער! איך וויייס. . .

מען האָט בשלום אויסגעלאָדעוועט פון דער באַרקע דאָס
 רויטע טעמפע ריזן-פאַרזעעניש, וואָס איז ענלעך געווען צו אַן
 אַנקעפּיקן אָקס; מען האָט עס אַרומגעוויקלט מיט שטריק און אוי-
 כענדיק, ריטשענדיק סאָלידאַר געפירט אויף די וואַלקעס איבער
 די ברעטער, אוועקגעלייגטע אויפן זאַמד; דער קעסל האָט זיך
 געוויגט, רוקנדיק זיך פאַרויס, און ניקיטען האָט זיך געדאַכט, אַז
 דער קיילעכיקער, נאַרישער פּיסק פּונם קעסל האָט פאַרחידושט
 זיך צעעפנט פאַר דער פּריילעכער קראַפט פון די מענטשן. דער
 פאַטער, אַ בגילופנדיקער, האָט אויך געהאַלפּן שלעפּן דעם קעסל,
 אַנגעשטרענגט צושרייענדיק:

— פאַמעלעך, העי, פאַמעלעך!

און קלאַפנדיק מיט דער דילאַניע אין דער רויטער זייט
 אַריין פון דעם אייוערנעם ריזן-פאַרזעעניש, האָט ער צוגע-
 רעדט:

— ער גייט דער קעסל, ער גייט!

ווינציקער פון פינפציק מעטער איז פאַרבליבן צו דער פאַב-
 ריק, ווען דער קעסל האָט זיך אַ וואַקל געטון באַזונדער שטאַרק
 און איז, נישט געאייילט, אַראָפּגעפאַרן פון פאַדערשטן וואַלעק,
 אַריינפאַלנדיק אין זאַמד מיט דער טעמפער מאָרדע. ניקיטא האָט
 געזעען, ווי זיין קיילעכיקער פּיסק האָט אַ הויך געטון אין פאַ-
 טערס פּיס אַריין מיט גראַען שטויב. די מענטשן האָבן ביז אַרומ-
 געקלעפט דעם שווערן מגושם, באַמיענדיק זיך אַרומטערצורוקן אינ-
 טער אים דעם וואַלעק, אַבער זיי האָבן זיך שוין אַרויסגעשלאָגן
 פון די פּוחות, און דער קעסל האָט פאַרעקשנט זיך איינגעקלעפט
 אין זאַמד, און, נישט נאַכגעבנדיק זייערע אַנשטרענגונגען, אַזוי
 הי זיך איינגעגראָבן אַלץ טיפער, אַרטאָמאַנאָו מיט אַ באַסאַק
 אין די הענט, האָט זיך געפאַרעט צווישן די אַרבעטער, צושרייענ-
 דיק:

— יאָמעלעך, אַלע גלייך נעם! אַ-אויך...

דער קעסל האָט אָן חשק זיך אַ ריר געטון און איז ווידער
 שווער אומגעפאַרן, און ניקיטא האָט דערזעען, אַז פון המון אַר-
 בעטער איז מיט אָן אומבאַקאַנטן גאַנג אַרויסגעגאַנגען דער פאַ-

טער, דאָס פנים איז באַ אים אויך געווען אַן אומבאַקאַנטס, ער
איז געגאַנגען, אַרונטער גערוקט איין האַנט אינטער דער באַרד,
האַלטנדיק זיך באַם האַלז, און מיט דער אנדערער האַנט ער גע-
טאַפט די לויפּט. ווי ס'טוען בלינדע; דער אַלטער וועבער, וועל-
כער איז נאָכגעשפרונגען הינטער אים, האַט געשריגן:

— עס אַ ביסל ערד, ערד...

ניקייט איז צוגעלאָפּן צום פּאַטער, יענער האַט אַ שלוי-
קערץ טוענדיק, אויסגעשפיגן בלוט אים אינטער די פיס און טויב
געזאַגט:

— בלוט.

זיין פנים איז גראַ געוואָרן, די אויגן האָפּן צעשראַקן גע-
פינטלט, די גאַמבע האַט זיך געטרייסלט און זיין גאַנצער, גרוי-
טער, קלוגער קערפּער האַט דערשראַקן זיך ציוויפּגעטויליגט.
— האַט דיך צעקלאָפּט? — האַט געפרעגט ניקייט, אַנ-
כאַפּנדיק אים באַ דער האַנט, — דער פּאַטער האַט זיך אַ וואַקל
געטון אויף אים אַרויף, אַ שטויס געטון און געענטפּערט נישט
הויך:

— מעגלעך, אַן אַדער האַט געפלאָצט...

— עס אַ ביסל ערד, זאַג איך...

— טרעט מיך אָפּ, — גיי!

און ווידער אויסשפייענדיק אַ סך בלוט, האַט אַרטאַמאַנאָוו
אַרויסגעמורמלט מיט שטוינונג:

— ס'רינט. וואו איז אויליאַנאַ?

דער הויקער האַט געוואַלט לויפּן אַהיים, נאָר דער פּאַטער
האַט אים געהאַלטן פעסט באַם אַקסל און, איינבייגנדיק דעם קאַפּ,
געשלעפּט די פיס איבערן זאַמד, אַזוי ווי צוהערנדיק זיך צום שאַרף
אין סקריפּ, וואָס האַט זיך קוים געלאָזט אינטערשיידן אין דעם בייזן
געשריי פון די אַרבעטער.

— וואָס איז דאָס? — האַט ער געפרעגט און איז צוגע-
גאַנגען צום הויז, מאַכנדיק פּאַרויכטיקע טריט, ווי אויף אַ דינ
ברעט, געלייגט איבער אַ טיפּן טייך. די באַימאַקאַוואַ האַט זיך
געזעגנט מיט דער טאַכטער, שטייענדיק אויף דער וועראַנדע,

ביקשט האָט גאַמערקט, אַז ווען זי האָט אַ קוק געטון אויפן פּאַ-
טער זאָט איר שייַן פנים מאַדנע, ממש ווי אַ ראָד, אינגאַנצן זיך
אַ קער. געטון אויף רעכטס, דערנאָך אויף לינקס און איז בלאַס
געוואָרן.

— אייז גיט אהער, — האָט זי אַ געשריי געטון, ווען דער
פּאַטער האָט, גישט געהעריק אַרונטערבייגנדיק די פיס, זיך אַראָפּ-
געזעצט אויף אַ שטיג אויף דער וועראַנדע, אַלץ אַפּטער שלוי-
קערצנדיק און אויסשפייענדיק בלוט. אזוי ווי זורכן שלאַף, האָט
ביקשט געהערט טיכאַנס קול :

— אייז איז וואַסער; מיט וואַסער איז קיין בלוט גישט צו
פאַרבייטן. . .

— ערד דאַרף מען קייען. . .

— טיכאַן, לויף נאָכן פאַפּ. . .

— הייבט אויף, טראַגט, — האָט קאַמאַנדעוועט אַלעקסיי ;
ביקשט האָט אונטערגעכאַפט דעם פּאַטער אונטערן אַרעם, נאָך
עמעצער האָט אָנגעטרעטן אויף די פינגער פון זיין פּוס אזוי שטאַרק,
אַז ער איז אויף אַ מינוט פאַרבליענדט געוואָרן, אָבער דערנאָך
האַבן זיינע אויגן אָנגעהויבן זען נאָך שאַרפער, פאַרגעדענקענדיק
מיט אַ קרענקלעכער גיריקייט אַלץ, וואָס די מענטשן האָבן געטון
אינם געדראַנג פון פּאַטערס צימער און אויפן הויף. איבערן הויף
האַט טיכאַן גאַלפּירט אויפן גרויסן שוואַרצן פּערד, גישט זייענ-
דיק ביכולת זיך אָן עצה צו געבן דערמיט, דאָס פּערד איז גישט
געגאַנגען אין טויער אַריין, ס'האַט געהאַצקעט, זיך געדרייט,
אַרויפהייבנדיק די בייזע מאַרדע, צעטרייבנדיק די מענטשן, —
ס'האַט זיך משמעות געשראַקן פאַר דער שרפה, וואָס האָט געפלאַ-
קערט אין הימל פון דער צעגליטער זון; אָט איז עס, ענדלעך,
אַרויסגעשפרונגען, אָנגעהויבן גאַלפּירן, נאָך פאַר דער רויטער
מאַסע פּונם קעסל האָט עס אַ האַצקע געטון אין אַ זייט, אַראָפּ-
וואַרפנדיק טיכאַנען און זיך אומגעקערט אין הויף אַריין, כראַפּענ-
דיק, פאַכענדיק מיטן וויידל.

עמעצער שרייט :

— יינגלעך, גיט אַ שפרונג. . .

אויפן פענצטער-אַנשפּאַר, דרייענדיק דאָס טונקעלע, שפיצי-
קע בערדל, זיצט אַלעקסיי, זיין נישט גוט, נישטפּויעריש פנים
האַט זיך אויסגעשפיצט און איז אזוי ווי מיט שטויב באַדעקט, ער
קוקט, נישט פינטלענדיק, איבער די קעפּ פּוין די מענטשן אויפן
בעט, דאָרט ליגט דער פּאַטער, רעדנדיק נישט מיט זיין
קול :

— הייסט עס — זיך טועה געווען. ס'איז גאַטס רצון. קינ-
דער — איך באַפעל: אַליאַנאַ איז אייך שטאַט אַ מיטער, איר
הערט? דו, אַליאַ, העלף זיי צו, למען השם. עך, שיקט אַרויס די
פרעמדע פּוין שטובּ. . .

— שווייג דו, — קרעכצט צעצויגן און באַקלאַגלעך באַימאַ-
קאַוואַ, אַריינרוקנדיק אים אין מויל אַריין שטיקלעך אייז. — ס'איז
דאָ נישטאַ קיין פרעמדע.

דער פּאַטער שליינגט דאָס אייז און נישט אַנטשלאָסן זיפּצנ-
דיק, זאָגט ער :

— אויף מיין זינד זענט איר נישט קיין שופּטים, און זי איז
נישט שולדיק. נאַטאַליע, איך בין האַרט געווען מיט דיר, נו,
מאַכט נישט אויס. יינגלעך, פעטרוכאַ, אַליאַשאַ — לעבט אין
אחדות. מיטן פּאַלק אַ ביסל ליבלעכער, דאָס פּאַלק — איז גוט.
צוגעקליבן. דו, אַליאַשאַ, האָב חתונה מיט דערדאַזיקער דיינער. . .
נישקשה !

— טאַטעשי — פאַרלאָז אונז נישט, — בעט פּיאַטער, אַראַפּ-
לאַזנדיק זיך אויף די קניען, נאָר אַלעקסיי שטויסט אים אין רוקן,
פּליסטערט :

— וואָס רעדסטו? איך גלייב נישט. . .
נאַטאַליע האַקט מיט אַ קיך-מעסער אייז אין אַ קופּערנער
טאַץ, די קרישדליקע קלעפּ באַגלייט דער געקלאַנג פּוין קופּער און
די שלאַכצן פּוין דער פּרוי. ניקיטאַ זעט, ווי אירע טרערן פּאַלן
אויפן אייז. אַ געלעך שטראַל פּוין דער זון איז אַריינגעדונגען אין
צימער, האַט זיך אָפּגעשלאָגן אין שפיגל און ציטערט ווי אַ פּאַרמ-
לאַזער פּלעק אויף דער וואַנט, באַמיענדיק זיך אַפּצוווישן די פי-

גורן פון די רויטע, לאַנגוואַנסיקע כינעזער אויף די בלויע, ווי נאכטיקער הימל, טאפעטן.

ניקטאָ שטייט צופיסנס באַם פּאָטער, וואַרטנדיק, אַז דער פּאָטער זאָל זיך דערמאַנען אָן אים. די באַיאַמאַקאַוואַ צעקעמט מיט אַ קעמל די געדיכטע געקרייזלטע האַר אילייעס, ווישט אָפּ מיט אַ סערוועטקע דאָס אומאויפהערלעכע שטראַמל בלוט אין ווינקל פון זיינע לייפן, די טראַפנס שווייס אויפן שטערן אין אויף די שלייפן, זי פליסטערט עפעס אין זיינע באַטריבטע אויגן אַריין, פליסטערט הייס, ווי אַ תפילה, און ער, אַרויפלייגנדיק אין האַנט איר אויפן אַקסל, די אַנדערע אויף דער קני, דרייט מיט דער שווערער צונג די לעצטע ווערטער :

— כ'ווייס. זאָל דיך גאַט באַשיצן. זייט מקבר אויפן אייגע-
נעם, אויף אונזער בית-עלמין, גישט אין שטאַט. איך וויל גישט
דאַרט, זאָל זיי. . .

און מיט אַ גרויסן קאַכעדיקן צער האָט ער געפליסטערט :
— עך, כ'האַב אַ טעות געהאַט, רבונג של עולם. . . כ'האַב
אַ טעות געהאַט. . .

ס'איז געקומען אַ הויכער הויכפלייציקער גלח מיט אַ קריס-
טוס-בערדל און טרויעריקע אויגן.

— וואַרט צו, פּאָטער, — האָט געזאָגט אַרטאַמאַנאָו און
אויפסניי זיך געווענדט צו די קינדער :
— קינדער — צעטיילט אייך גישט ! לעבט אין אחדות.
געשעפט האָט קיין פיינדשאַפט גישט לייב. פיאַטר, — דו ביסט
דער עלטסטער, אויף דיר איז די אחריות פאַר אַלעם, הערסט ?
גייט אַרויס. . .

— ניקטאָ, — האָט דערמאַנט די באַיאַמאַקאַוואַ.
— ניקטען — האָט לייב. וואו איז ער ? גייט. דערנאָך. . .
און נאָטאַליע. . .

ער איז געשטאַרבן, אַפגעגאַנגען מיט בלוט, נאָכמיטאַג, ווען
די זון האָט נאָך רחמימדיק געלויכטן אין זעניט. ער איז געלעגן,
אינטערגעהויבן דעם קאַפּ, אָנגעכמורעט דאָס וואַקסענע פנים, עס
איז געווען פאַרזאָרגט, און די גישט אינגאַנצן צוגעמאַכטע אויגן

זיינע האָבן אזוי ווי פֿאַרטראַכט געקוקט אויף די ברייטע דלאַניעס פֿון די הענט, וואָס זענען הכנעהדיק צונויפגעלייגט געווען אויף דער ברוסט.

ניקיטען האָט זיך געדאַכט, אז אלע אין שטוב זענען נישט אזוי פיל זיך מצער און אָנגעשראַקן פֿון דעמדאָזיקן טויט, ווי זיי זענען פֿאַרוואַנדערט פֿון אים. די דאָזיקע טעמפע פֿאַרוואַנדערונג האָט ער געפילט אין אלע, אַ הויז דער באַיאַמאַקאָואַ, זי איז שווייגנד אָן טרערן געזעסן לעבן דעם נפטר, גלייך זי וואָלט פֿאַר-גליווערט געוואָרן, אַ טויבע צו אלעם, אַנידערלייגנדיק די הענט אויף די קניען, אָן אויפהער קוקנדיק אין פֿאַרשטיינערטן פנים אַריין, וואָס איז באַשיינט געווען מיט דעם שניי פֿון דער באַרד. פֿיאַטור האָט זיך אויסגעצויגן, האָט גערעדט איבריסק און נישטפֿאַסיק הויך, אַריינגייענדיק אין צימער, וואו ס'איז געלעגן דער פֿאַטער און, בייטנדיק זיך מיט ניקיטען, האָט אַ דיקע מאַ-נאַסקע אויסגעזונגען די געהעריקע קאַפּיטלעך תּהלים; פֿיאַטור האָט פֿרעגנדיק אַריינגעקוקט אין פֿאַטערס פנים אַריין, האָט זיך געצלמט און אַ מינוט צוויי, דריי, אַפּשטייענדיק, איז ער פֿאַרויכטיק אַרויס-געגאַנגען, נאַכדעם האָט זיין פעסטגעבויטע פיגור געשימערט אין סאַד, אויפן הויף און, ס'האַט זיך געדאַכט, אז ער זוכט עפעס.

אַלעקסיי האָט פֿאַרדאָהט אַרומגעשמייעט, ער האָט איינגע-אַרדנט די לוויה, איז געלאָפּן אויפן פּערד אין שטאַט אַריין, האָט זיך אומגעקערט פֿון דאָרטן, איז אַריינגעלאָפּן אין צימער, גע-פֿרעגט אַרליאַנען וועגן דעם סדר פֿון דער לוויה, וועגן דער הופּרות נשמה.

— וואַרט צו, — האָט זי געזאָגט, און אַלעקסיי איז פֿאַר-שוואַנדן געוואָרן, אַ פֿאַרשוויצטער, אַ מידער. ס'איז אַריינגעקו-מען נאַטאַליע, נישט דריסט און מיט רחמנות האָט זי פֿאַרגעלייגט דער מוטער אויסטרינקען אַ גלאָז טיי, עפעס עסן. אויפּמערקזאַם זי אויסהערנדיק, האָט די מוטער געזאָגט:

— וואַרט צו.

ניקיטע האָט באַם פֿאַטערס לעבן נישט געוואַיסט, צי האָט

ער אים לייב, ער פלעגט נאך מורא האָבן, כאָטש די מורא האָט אים נישט געשטערט צו באַוואַנדערן די התלהבותדיקע אַרבעט פון דעם מענטש, וואָס איז נישט לייבלעך צו אים און וואָס האָט פּמעט נישט באַמערקט — צי לעבט דער הויקערדיקער זון. נאָר אַצינד האָט זיך ניקיטען געדאַכט, אַז ער האָט דער איינציקער אמתדיק לייב געהאַט דעם פּאַטער, ער האָט זיך געפילט אַנגעגאַסן מיט אַ טריבן אומעט, אַנרחהמותדיק און גראַב באַליידיקט פון דעם-דאָזיקן פּלוצלינגדיקן טויט פון דעם שטאַרקן מענטש; פון דעם-דאָזיקן אומעט און דער באַליידיקונג איז אים אַזש שווער געווען צו אַטעמען. ער איז געווען אין ווינקל, אויפן קופּערט, אַפּוואַרטנ-דיק זיין רייע צו לייענען דעם תהילים, האָט אין רעיון איבער-געזוהרט די באַקאַנטע פּסוקים און זיך אַרומגעקוקט. אַ וואַרעמע טונקלִיקייט האָט אַנגעפילט דאָס צימער, דערין האָבן זיך געוויגט געלע, לעבעדיקע פּלומען פון וועקסענע לייכט. אויף די וועגט האָבן פּאַקסדיק געשפּאַנט די לאַנגוואַנטיקע כינעזער, טראַנגדיק קאַסטנס טיי, אויף איטלעכן פּאַס טאַפעטן איז געווען אַכצען כינעזער צו צוויי אין אַ ריי, איין ריי איז געגאַנגען צום סופּיט, און אַ צוויי-טע האָט זיך אַראַפּגעלאָזט אונטן. אויף דער וואַנט איז געפּאַלן אַ פּעטע שייך פון דער לבנה, אין דער שייך זענען די כינעזער גע-ווען ריזעוודיקער, זיי זענען שנעלער געגאַנגען סיי אַרויף, סיי אַראַפּ.

פּלוצלינג האָט ניקיטאַ דורך דעם איינטאַניקן פּלום פון די תהילים-ווערטער דערהערט די נישט הויכע האַרטנעקיקע פּראַ-גע:

— איז ער טאַקע געשטאַרבן? רבּונו של עולם?
 דאָס האָט געפּרעגט איליאַנאַ און איר שטימע האָט אַ קלוינג געטון אזוי איבעראַשנד צערפּול, אַז די מאַנאַשקע האָט, איבער-רייסנדיק דאָס לייענען, געענטפּערט שולדיק:

— ער איז געשטאַרבן, מאַמעניו, ער איז געשטאַרבן, לויט נאַטס רצון...

ס'איז געוואָרן פּולשטענדיק נישט צום איבערטראַגן. ניקיטאַ האָט זיך אויפּגעהויבן און איז מיט גערויש אַרויסגעגאַנגען, אַוועק-

טראגדיק א נישט גוטע, שווערע תרעומות אויף דער מאַנאַש-
קע.

באָם טויער, אויף דער באַנק, איז געזעסן טיכאָן; אָפּברעכנ-
דיק מיט די פינגער פון אַ גרויסן שפּאַן קליינע שפּענדלעך, האָט ער זיי
אַריינגעשטעקט אין זאַמד אַריין אין מיט קלעפּ פון פּוּס זיי אַריינג-
געיאָגט טיפּער, אַווי, אז מען האָט זיי נישט אַרויסגעזעען. ניקיטאַ
האַט זיך געזעצט דערלעבן, שווייגנד קוקנדיק אויף זיין אַרבעט; זי,
דידאָזיקע אַרבעט, האָט אים דערמאַנט אָן אומהיימלעכן, שטאַטישן
שומה אַנטאַנושקאַ, דערדאָזיקער קוטשמעוואַטער, שוואַרצפּנימדי-
קער בחור, מיטן אויסגעלענקטן פּוּס אין דער קני, מיט די קיי-
לעכיקע אויגן פון אַ פּילין, פּלעגט שרייבן מיט אַ שטעקן אין
זאַמד רעדער, האָט אויפגעשטעלט אין זייער צענטער עפעס אַזוינע
שטייגעלעך פון שפּענדלעך אין ריטלעך, און אויפבויענדיק עפעס,
האַט ער תּיכּף אומגעלייגט זיין געפיי מיטן פּוּס, פאַרשאַטן
עס מיט זאַמד, מיט שטויב און דערביי געוונגען אונטער דער
נאַז:

— קריסטוס איז אויפגעשטאַנען תּחית המתים ו
די קיביטקע האָט אַ ראָד אַנגעוואוירן.
בוטירמאַ, באַי, באַי בוטטאַרמאַ,
באָיו, באָיו, באַי קיריסטוס.

— סאַראַ געשיכטע דאַס איז, האָ? — האָט געזאָגט טיכאָן
און אַ פּאַטש געבנדיק זיך איבערן האַלז, דערהרגעט אַ מוק; ער
האַט אָפּגעווישט די האַנט אָן דער קני, האָט אַ קוק געטון אויף
דער לבנה, וואָס האָט זיך פאַרטשעפעט אָן אַ צווייג פון אַ ווערבע
איבערן טייך, דערנאָך האָט ער אָפּגעשטעלט זיינע אויגן אויף דער
פלישיקער מאַסע פון קעסל.

— פּרי איז הייאָר דער מוק אויפגעקומען, — האָט ער
רויך פאַרגעזעצט. — יאָ, אַט, דער מוק — לעבט, און...
דער הייקער, מורא האַבנדיק פאַר עפעס, האָט אים נישט
געלאָזט ענדיקן, ביז דערמאַנענדיק:
— אָבער דו האַסט דאָך דערהרגעט דעם מוק.

אין איז אייליק אַוועקגעגאַנגען פֿון היזוועכטער, אין אין
עטלעכע מינוט אַרום, נישט וויסנדיק, וואו זיך אַהינצוטון, איז ער
ווידער אַריינגעגאַנגען אין פֿוטערס צימער, האָט פֿאַרביטן די מאַ-
נאַשקע און אַנגעהויבן ליינען. אַריינגיסנדיק אין די ווערטער פֿון
תהלים דעם אימעט זיינעם, האָט ער נישט געהערט, ווען ס'איז
אַריינגעקומען נאַטאַליע, און פֿלוצלינג האָט הינטער זיין פֿלייצע
זיך דערהערט דער שטילער פֿליעסק פֿון איר שטימע. תמיד, ווען
זי איז געווען נאַענט לֶעבן אים, האָט ער געפילט, אַז ער קאָן
זאָגן אָדער טון עפעס אימגעוויינלעכס, מעגלעך, עפעס שרעקלעכס
און אפילו אין דעמדאָזיקן מאָמענט האָט ער מורא געהאַט, אַז
קעגן זיין ווילן וועט ער עפעס זאָגן. איינבייגנדיק דעם קאַפּ,
אינטערשייבנדיק דעם הויקער, האָט ער אַראָפּגעלאָזט די אָפּגע-
ריסענע שטימע און דעמאָלט האָבן, איינינעם מיט די ווערטער
פֿון נייטן קאַפּיטל, אַ פֿליס געטון שלאַכצנדיקע ווערטער פֿון צוויי
שטימען.

— אָט, — האָב איך דעם צלם פֿון לייב באַ אים אַראָפּגע-
נומען, כוועל אים טראָגן.

— מאַמע, האַרציקע, איך בין דאָך אויך איינע אַליין.
ניקיטאַ האָט אויפסניי אויפגעהויבן די שטימע, פֿדי צו פֿאַר-
טויבן, נישט צו הערן דעמדאָזיקן פייכטן פֿליסטער, אָבער ער האָט
פֿונדעסטוועגן זיך איינגעהערט אין אים.

— דער אייבערשטער האָט מער נישט פֿאַרטראָגן די
זיגד... .

— אין אַ פֿרעמדער בעסט, איינזאַם... .
— וואוהין זאָל איך אַוועקגיין פֿון דיין פנים און פֿון דיין
צאָרן וואוהין זאָל איך לויפֿן? האָט פֿלייסיק אויסגעוונגען ניקיטאַ
די יללה פֿון שרעק, פֿאַרצווייפֿלונג, און דער זפרון האָט אים אונ-
טערגעזאָגט דאָס טרויעריקע גלייכווערטל:

לֶעבן אָן ליבע — איז שווער, מיט ליבע — טאַפֿלט שווער
און ער האָט מיט פֿאַרלעגנהייט געפילט, אַז נאַטאַליעס אימגליק
לייכט אים מיט האָפּנונג אויף גליק.

אינדערפֿרי זענען פֿון שטאַט געקומען צו פֿאַרן אויף אַ בריטשקע

בארסקי און דער שטאטישער ראש יאקאוו זשיטיעקיין, דער לער-
אויגיקער מענטש, וועלכן מען האט גערופן „נישט דערבאקענער“,
א קיילעכיקער און ווירקלעך אזוווי א געמאכטער פון רוי טייג;
באוונדיק דעם נפטר, האָבן זיי זיך אַ בוק געטון צו אים און יע-
דער פון זיי האָט אַ בוק געטון אין דעם שוואַרץ געוואָרענעם פנים
מיט מורא און אַן צוטרוי, זיי זענען, הפנים, אויך פארוואונדערט
געווען פון ארטאמאָנאָוס פטירה. נאָכדעם האָט זשיטיעקיין מיט אַ
בייסנדיק, עסנדיק קול געזאָגט צו פיאָטרן :

— מען זאָגט, אַז איר ווילט פֿלומרשט מקבר זיין דעם פאָ-
טער אויפן אייגענעם בית-עלמין, טאָקע אמת, צי נישט ? דאָס
וועט פיאָטר איליטש, פאר אונז, פאר דער שטאָט, זיין אַ באַליי-
דיקונג, אזוווי איר ווילט פֿלומרשט נישט קענען זיך מיט אונז
און האָט נישט בדעה צו לעבן אין פריידנשאַפט, טאָקע אמת, צי
נישט ?

אַ סקרופע טוענדיק מיט די ציין, האָט אַלעקסיי אַ שושקע
געטון, צום ברודער :

— טרייב זיי אַרויס !

— קומא, — האָט געהודזשעט באַרסקי, אַרויפקינדדיק
אויף אויליאַנען, — וואָס זשע הייסט דאָס ? ס'איז אַן עוולה.
זשיטיעקיין האָט אויסגעפרעגט פיאָטרן :

— צי האָט אייך נישט צומאָל דער פאָפּ גליעב אַזאַ עצה
געגעבן ? ניין, איר מוזט דאָס מבטל מאַכן, אייער פאָטער איז דער
ערשטער פאָבריקאָנט אין קריין, גרינדער פון אַ ניי געשעפט, —
דער שפיגל און די באַשיינונג פון שטאָט. אפילו דער איספראַוו-
ניק חידושט זיך, ער האָט געפרעגט : צי זענט איר פראַוואַ-
סלאָונע.

ער האָט גערעדט אַן אויפהער, נישט באַמערקנדיק פיאָטרס
פרוון איבערצורייסן זיינע רייד, נאָר ווען פיאָטר האָט ענדלעך
געזאָגט, אַז אזוי איז דעם פאָטערס רצון, האָט זשיטיעקיין זיך גלייך
באַרויקט.

אזוי, צי אזוי — צו דער לוויה וועלן מיר קומען.
און אַלע איז געוואָרן קלאַר, אַז ער איז נישט געקומען

נאך דעם, מפה וואָס ער האָט גערעדט. ער איז צוגעגאנגען אין ווינקל פון צימער, וואו באַרסקי האָט, צושטופנדיק איליאנען צו דער וואַנט, איר עפעס געמורמלט, נאָר איידער נאָך זשיטיעקיין האָט באַוווּן צוצוגיין צו זיי, האָט איליאנאַ אויסגעשריגן :

— אַ נאַר ביסטו, קום, גיי דיר !

ס'האַבן באַ איר געציטערט די לייפן און די ברעמען, גדלותדיק אויפהייבנדיק דעם קאַפּ, האָט זי געזאָגט צו פיאַטרן :

— די דאָזיקע צוויי און פאַמיאַלאָו מיט וואַראַפּאַנאָון בעטן מיך איינצורעדן אייך, ברידער, צו פאַרקויפן זיי די פאַבריק, געלט גיבן זיי מיר פאַר דער הילף. . .

— גייט אַריס. . . מיינע הערן ! — האָט געזאָגט אַלעקסיי, אַנווייזנדיק אויף דער טיר. צוהוסטנדיק, שמייכלענדיק, האָט זשיטיעקיין אַ פיר געטון באַרסקין צו דער טיר, שטויסנדיק אים אונטערן עלנבויגן, און די באַימאַקאָואַ, אַראָפּזעצנדיק זיך אויפן קופערט, האָט אַנגעהויבן ווייגען, באַקלאַגנדיק זיך :

— דאָס געדעכעניש וועגן מענטש ווילן זיי אַפּמעקן. . .

אַלעקסיי, קוקנדיק אויף אַרטאמאַנאָוס פנים, האָט געזאָגט

פייערלעך און ביז :

— ערגער וועל איך זיין, אָבער אזוי, ווי די דאָזיקע —

וועל איך נישט לעבן ! איך וועל מיר בעטער דעם קאַפּ צע-שפאַלטן.

— זיי האָבן געפונען אַ צייט אויף האַנדל, — האָט

אַ וואַרטשע געטון פיאַטר, אויך זייטיק אַ קוק געבנדיק אויפן פאַ-טער.

צוגייענדיק צו ניקיטען, האָט נאַטאַליע שטיל אים אַ פרעג

געטון :

— און וואָס שוויגסטו ?

ער איז געריט געווען דערפון, וואָס מען האָט זיך אָן אים דערמאַנט, ער איז דערפרייט געוואָרן, וואָס דערמאַנט האָט זיך נאַטאַליע, און נישט קענענדיק איינהאַלטן דעם פריידיקן שמייכל, האָט ער אויך שטיל געזאָגט :

— וואָס-זשע האָב איך... מיר ביידע...
נאָר די פרוי איז פאַרטראַכטערהייט אַוועקגעאַנגען פֿון
אײַם.

צו אײַלאַ אַרטאַמאַנאַוס לוויה זענען געקומען אַלע שענסטע
מענטשן פֿון שטאָט, ס'איז געקומען צו פּאָרן דער איספּראַוויק, אַ
הויכער, אַ דאַרער מיט אַ גענאַלטער גאַמבע און גראַע פּאַקנבערד;
מאַיעסטעטיש צולאַמענדיק, האָט ער געשפּאַנט איבערן זאַמד אײַ-
אײַנעם מיט פּיאַטרן און צוויי מאַל אים געזאַגט אײַנע און דיזעל-
ביקע ווערטער :

— דער נפּטער איז מיר אויסגעצײכנט רעקאַמענדירט געוואָרן
פֿון זײַן דורכלויכט דעם פּירשט געאַרגי ראַטסקי און ער האָט די-
דאַזיקע רעקאַמענדאַציע פּוילשטענדיק פּאַרעכטיקט.
אַבער אײַנגיך האָט ער דערקלערט פּיאַטרן :

— טראַגן מתים פּאַרג-אַרויף איז שווער !
ער האָט געזאַגט און, זײטיק אַרויספּאַקומענדיק זיך פֿון עולם,
שטייף פּאַרצײענדיק די גענאַלטע לײַפּן, האָט ער זיך אַוועקגעשטעלט
אונטער אַ סאַסנע, דורכלאַזנדיק פּאַרביי זיך, ווי זעלנער אויף אַ
פּאַראַד, דעם עולם שטאַטלײַט און אַרבעטער.

דער טאַג איז געווען אַ העלער, מחיהדיק האָט געשײנט די
זון, באַלײכטנדיק צווישן די פעטע פּלעקן פֿון געל און גרין זעם
בוינטן המון מענטשן ; ער איז פּאַמעלעך אַרויפגעקראַפּן צווישן
צוויי זאַמדיקע בערג אויפן דריטן, וועלכער איז שוין באַפּוצט גע-
ווען נישט מיט אײַן צענדליק צלמים, אַרייַנגעשניטענע אײַן בלויען
הימל אַריין און באַשאַטנטע פֿון די ברייטע לאַפעס פֿון אַן אַלטער,
קרומער סאַסנע. דאָס זאַמד האָט געפּינקלט מיט די מענטענע פּינ-
קען, סקריפענדיק אונטער די פּיס פֿון די מענטשן, איבער זײַערע
קעפּ האָט זיך געכוואַליעט דאָס געדיכטע געזאַנג פֿון די פּאַפּן,
הינטער אַלע איז געאַנגען שטרויכלענדיק זיך און אונטערשפּרינג-
גענדיק דער גולם אַנטאַנושקא ; מיט קײלעכיקע אויגן, אַן ברעמען,
האַט ער געקוקט זיך אונטער די פּיס, האָט זיך אײַנגעבויגן, אויפּ-
הייבנדיק די דיגע צווייגעלעך פֿונם וועג, זײ אַרוינטערגערוקט
אונטערן בויזם און אויך הייליך געזויגען :

— קריסטוס אויפגעשטאנען תחית המתים,

די קיביטקע א ראד אָנגעוואוירן. . .

גאַטספאַרכטיקע לייט האָבן אים געשלאָגן, פאַרווערנדיק דאָס
צו זינגען, און אַצינד האָט דער איספראָוויק, אַ דראַע טוענדיק
אים מיטן פינגער, אַ געשריי געטון :

— שאַ, גולם. . .

אין שטאַט האָט מען אַנטאָנושקען נישט לייב געהאַט, ער
איז געווען אַ מאַרדווינער אַדער אַ טשוואַש און מען האָט דערי-
בער נישט געקענט קלערן, אַז ער איז אַ תם פון קריסטוס וועגן,
אַבער מען האָט פאַר אים מורא געהאַט, האַלטנדיק אים פאַר אַן
אַנזאָגער פון אומגליק און ווען בשעת דעם הזכרה-מאַלצייט האָט
ער זיך באַווזן אין הויף פון די אַרַטאַמאַנאָוס און זיך גע-
לאָזט גיין צווישן די טישן, אויסשרייענדיק די משונהדיקע
ווערטער :

— קויאַטיר, קויאַטיר, — אַ שד אויף דעם גלאַקן-טורם,
אַי-יאַי, ס'וועט זיין אַ רעגן, ס'וועט נאָס זיין, קאַיעמאַס וויינט
שוואַרץ ! — האָבן אייניקע פון די פיפיקע מענטשן זיך אַ שושקע
געטון :

— נו, ווייזט אויס, די אַרטאַמאַנאָוס וועלן קיין מזל נישט
האַבן !

פּיאַטיר האָט אויפגעכאַפט דעמדאָזיקן פליסטער. און אַ ביסל
שפעטער האָט ער דערזען, אַז טיכאָן וויאַלאָו האָט אַריינגעשטופט
דעם גולם אין אַ ווינקל פון הויף, און האָט דערהערט די רויקע,
נאָר פאַרשנדיקע שאַלות פון הויזוועכטער :

— וואָס איז אַזוינס ? קאַיאַמאַס ? ווייסט נישט ? נאָ. גיי
אָועק ! נו, נו — גיי. . .

שנעל, ווי אַ האַרבסטיקער, טריבער שטראַם פון אַ באַרג-
אראַפ, איז דורכגעלאָפן אַ יאָר ; קיין שום באַזונדערס איז נישט
געשעען, נאָר אויַיאַנאַ באַיאַמאַקאָוואַ איז שטאַרק גרוי געוואָרן און
אויף די שלייפן באַ איר האָבן זיך אויסגעשניטן טרויעריקע שטראַ-
מעלעך פון אַלטייט. זייער קענטיק האָט זיך געענדערט אַלעקסיי,
ער איז געוואָרן ווייכער, ליבלעכער, נאָר אין דערזעלבער צייט

האַט זיך פא אים באוויזן א נישט אָנגענעמע געשווינדקייט, ער
האַט אַזוויי געשמיסן אַלע מיט פריילעכע הלצהלעך, מיט שאַרפע
ווערטער, און באַזונדער האָט געקומערט פיאָטרן זיין ענותדיקע
באַציונג צום געשעפט, ס'האַט זיך געדאַכט, אַז ער שפּילט מיט
דער פאַבריק אַקאָראַט אַזוי, ווי ער האָט געשפּילט מיטן בער,
וועלכן ער האָט דערנאָך אליין דערהרגעט. ס'איז געווען אויסטער-
ליש זיין ליידנשאַפט צו זאָכן פון פּריצישן געברויך; אַ הויך דעם
זייגער, דער באַיאַמאַקאָועס מתנה, האָבן אין זיין צימער זיך באַוויזן
עפעס אַזוינע נישט בייטיקע, נאָר שיינע שמאַכטעלעך, אויף דער
וואַנט איז געהאַנגען אַ זילבער-געהאַפטן בילד — אַ מיידלעכער
קאַראַהאַד. אַלעקסיי איז געווען שפּאַרזאַם, נאַכוואַס-זשע ברענגט ער
אויס געלט אויף נאַרישקייטן? ער האָט אויך אָנגעהויבן זיך אָג-
טון מאַדיש, טייער. ער האָט געקעכלט זיין טונקל שפיציק בערדל,
געגאַלט די באַקן און אַלץ מער אָנגעוואוירן דאָס פּראַסטע, דאָס
פּויערישע. פּיאָטר האָט געפּילט אין דעם קויזן עפעס זייער פרעמדס
נישט קלאַרס, ער האָט אומבאַמערקט, מיט אומצוטרוי זיך צוגע-
קוקט צו אים און זיין אומצוטרוי איז אַלץ געוואַקסן.

פּיאָטר האָט זיך באַצויגן צום געשעפט פּאַרוזיכטיק, שרעקיק,
פּונקט אַזוי ווי צו מענטשן. ער האָט זיך אויסגעאַרבעט אַ נישט
געאַיילטן גאַנג אין זיך אונטערגעגנבעט צו דער אַרבעט, פּאַר-
זשמורענדיק די בערישע אויגן, אַזוויי דערוואַרטנדיק, אַז דאָס,
צו וואָס ער גייט צו, קאָן אַנטלויפן פון אים. טיילמאַל, מיד ווערן-
דיק פון די דאגות וועגן געשעפט, האָט ער זיך געפּילט אין אַ
קאַלטן וואַלקן פון עפעס אַ באַזונדערן, אומרויקן אומעט און אין
דידאָזיקע מאַמענטן האָט די פאַבריק אים אויסגעוויזן אַ שטייגערנע,
נאָר לעבעדיקע זיה, די זיה האָט זיך אַראַפּגעזעצט, זיך צוגעטוי-
ליעט צו דער ערד, וואַרפּנדיק אויף איר שאַטנס, ווי פּליגל,
אויפהייבנדיק דעם וויידל ווי אַ קוימען, די מאַרדע איז פּאַ איר
אַ טעמפע, אַ שרעקלעכע, באַטאַג לייכטן די פענסטער ווי אייזיקע
צייך, אין די ווינטערדיקע אַוונטן זענען זיי אייזערנע און אָנגע-
גליט אויף רויט פון רציחה. און כ'דאַכט זיך, אַז דאָס אמתדיקע,
פּאַרבאַרגענע געשעפט פון דער פאַבריק באַשטייט נישט אין אָג-

וועפן וויאָרסטן לייזונט, נאָר אין עפעס אַנדערש, וואָס איז פיינד-
לעך צו פיאָטר אַרטאָמאָנאָוו.

אין יאָרצייט פון פאָטערס טויט, נאָך דער הזכרת-נשמה אויפן
בית-עלמין, האָט די גאַנצע משפּחה זיך פאַרזאַמלט אין אַלעקסיי
ליכטיקן, שיינעם צימער, ער האָט, אויפּרעגנדיק זיך, געזאָגט :

— דער פאָטער האָט אויב געהייסן לעבן אין אַהדות ; אַזוי
דאַרף מען טאַקע, — מיר זענען דאָ ווי אין געפאַנגענשאַפט.

ניקיטאַ האָט באַמערקט, אַז נאַטאַליע, וועלכע איז געווען
לעבן אים, האָט אַ ציטער געטון, פאַרוואונדערט אַ קוק געבנדיק
אויפן שוואַגער, און יענער האָט פאַרגעזעצט זייער ווייך.

— אָבער פונדעסטוועגן דאַרפן מיר אויך באַ דער פריינד-
שאַפט נישט שטערן איינער דעם אַנדערן. דאָס געשעפט — איז
איינס פאַר אַלע, אָבער דאָס לעבן איז באַ איטלעכען זיין אייגנס.
ריכטיק ?

— נו ? — האָט פאַרזיכטיק געפרעגט פיאָטר, קוקנדיק אי-
בערן קאָפּ פון ברודער.

— איר ווייסט אַלע, אַז איך לעב מיטן מיידל אַרלאָואַ,
אַצינד ווי אַ איך שטעלן אַ חופּה מיט איר. געדענקסט, ניקיטאַ, זי
איז געווען די איינציקע, וואָס האָט דיך באַדויערט, ווען ביסט
אַריינגעפאַלן אין וואַסער אַריין ?

ניקיטאַ האָט אַ שאַקל געטון מיטן קאָפּ. ער איז דאָס ערשטע
מאָל געזעסן אַזוי נאָנט צו נאַטאַליע און דאָס איז געווען אַזוי
גוט, אַז ס'האָט זיך נישט געוואָלט באַוועגן, רעדן און הערן, וואָס
אַנדערע רעדן. און ווען נאַטאַליע האָט איבער עפעס אַ ציטער גע-
טון און לייכט אים אַ שטויס געטון מיטן עלנבויגן, האָט ער אַ
שמייכל געטון, קוקנדיק אונטערן טיש אַרונטער, אויף אירע
קניען.

— זי איז מיר באַשערט, איך מין אַזוי, — האָט געזאָגט
אַלעקסיי. — מיט איר קען מען לעבן עפעס-אַזוי אַנדערש. אַרייַן-
פירן זי אין הויז ווי אַ איך נישט, כ'האַב מוראַ, איר וועט זיך נישט
איינלעבן מיט איר.

אויליאנא באימאקאווא, אויפהייבנדיק די אראפגעלאזטע מיט
 טרויער אנגעזאסענע אויגן, האָט צוגעהאַלפֿן אַלעקסייען.
 — איך קאָן זי גוט, אַ זעלטענע האַנט-אַרבעטערין. קאָן
 שרייבן אין לייענען. דעם פּאַטער, דעם שפור, האָט זי געשטייט
 פון קליינערהייט אָן און זיך אַליין. נאָר — אַ כאַראַקטערפולע:
 נאַטאַליע וועט, מעגלעך, זיך נישט איינלעבן מיט איר.
 — איך לעב זיך מיט יעדן איין, — האָט באַליידיקט באַ-
 מערקט נאַטאַליע, און דער מאַן, אַ קיך געבנדיק פון דער זייט
 אויף איר, האָט געזאָגט צום ברודער:
 — דאָס איז, ווירקלעך, דיין אייגענער ענין.
 אַלעקסיי האָט זיך געווענדט צו דער באַימאָקאוואַ פּאַרלייגנ-
 דיק איר צו פּאַרקויפֿן אים דאָס הויז:
 — נאָכוואָס דאַרפסטו עס?
 פּיאַטער האָט אים איזנטער געשטיצט.
 — דו דאַרפסט לעבן מיט אונז צוזאַמען.
 — נו, איך וועל גיין, דערפרייען אַלגען, — האָט געזאָגט
 אַלעקסיי. ווען ער איז אַוועקגעגאַנגען, האָט פּיאַטער, אַ שטויס
 געבנדיק ניקיטען אין אַקסל, געפרעגט:
 — וואָס טויסטו — דרימלסט? וועגן וואָס האָסטו זיך פּאַר-
 טראַכט?
 — אַלעקסיי טוט גוט...
 — נו? מיר וועלן זעען. און לויט דיין מיינונג, מאַמע.
 גיין?
 — געוויס איז גוט, וואָס ער האָט מיט איר חתונה, און ווי
 אזוי זיי לעבן — ווער ווייסט? זי איז אַן אייגנאַרטיקע. אזוי ווי
 אַ צעחושטע.
 — אַ דאַנק פאַר אַזאַ קרובהשאַפט, — האָט אַ שמייכל גע-
 טון פּיאַטער.
 — אפשר האָב איך נישט געזאָגט, ווי עס באַדאַרף צו
 זיין, — האָט געזאָגט אויליאַנאַ, און ווי קוקנדיק אין אַ חשכות,
 וואו אַלץ וואַקלט זיך פאַרפּלאַנטערטערהייט און לאַזט זיך נישט
 אויפכאַפֿן פון אויג.

— זי איז אַ כּיטרע ; איר פּאָטער האָט געהאַט אַ סך זאַכן, איז פּלעגט זי זיי באַ מיר באַהאַלטן, כּדי דער פּאָטער זאָל נישט פּאַרשפורן, און אַליאַשאַ פּלעגט זיי ברענגען צו טראַגן באַנאַכט, און דערנאָך פּלעג איך זיי פּלומרשט אים שענקען. דאָס זענען דאָך באַ אים אַלע אירע זאַכן, דער נדן. ס'זענען דאָ פּאַרהאַנען טייערע. איך האָב זי פּונדעסטוועגן נישט זייער ליב, — זי איז אַן איינגעשפּאַרטע.

שטייענדיק מיטן רוקן צו דער שוויגער, האָט פּיאָטר גע-
קוקט אין פענצטער אַריין, אין סאָד האָבן געמורמלט די שפּאַקעס.
נאַכקרומענדיק זיך אויף אַלעם אין דער וועלט, ער האָט זיך דער-
מאַנט טיכאַנס ווערטער :

— כּ'האַב נישט ליב קיין שפּאַקעס, זיי זענען ענלעך צו
שדים. אַ נאַרישער פּאַרשוין דערדאָזיקער טיכאַן, דעריבער איז
ער עס טאַקע מערקווירדיק, ווייל ער איז שוין צופיל שוטה.
ווייטער אזוי שטיל, אָן חשק אין, הפנים, דורך אַנדערע
מחשבות, האָט די באַיאַמאַקאַוואַ דערציילט, אַז אַלגאַ אַרלאָוס מי-
טער, אַ גוטבאַזיצערין, אַ פּרוי אַן אויסגעלאַסענע, איז זיך צונויפ-
געגאַנגען מיט אַרלאָוון נאָך בעת דעם מאַנס לעבן און האָט אַ
פינף יאָר געלעבט מיט אים.

ער איז — אַ מייסטער ; ער האָט מעבל געמאַכט און זייערס
פּאַרריכט, פיגורן אויסגעשניטן פּון האַלץ, באַ מיר איז באַהאַלטן
איינע, — אַ נאַקעטע פּרוי, אַלגאַ האַלט זי פּאַר איר מויערס
פּאַרטערט. זיי האָבן ביידע געטרונקען. און ווען דער מאַן איז גע-
שטאַרבן — האָבן זיי געשטעלט אַ חוּפה, אין זעלבן יאָר איז
זי דערטרונקען געוואָרן, אַ שפורע, בעת זי האָט זיך גע-
באָדן...

— אַט ווי אזוי מענטשן האָבן ליב, — האָט פּלוצלינג גע-
זאָגט נאַטאַליע. אירע נישט פּאַסיקע ווערטער האָבן געצוואונגען
אויסאַנען אַ קוק צו געבן אויף דער טאַכטער מיט פּאַריבל, פּיאָטר
האָט אַ לאַך געטון, באַמערקנדיק :

— נישט וועגן ליבע איז געווען די רייד, נאָר וועגן
שפרות.

אלע זענען אנטשחיגן געוואָרן. באַבאָכטנדיק נאטאָליען,
האַט ניקיטאָ געזעען, אַז דער מוטערס דערציילונג רופט אין איר
אַרויס צערודערטקייט, זי ציפט פּיבערהאַפּט מיט די פינגער די
פּרענזלעך פון טישטוך, דאָס פּראָסטע, גוטע פנים אירס איז, פאַר-
רויטלענדיק זיך. געוואָרן אומבאַקאַנט ביז.

נאָכן אַויגט-פרויט, זיצנדיק אין סאָד, צווישן די בעז-ביימער,
אינטער נאטאָליעס פּענצטער, האָט ניקיטאָ דערהערט איבער זיין
קאָפּ די געלאָסענע ווערטער פון פּיאַטרו.

— אַלעקסיי איז געשיקט. קלוג.

און באלד האָט זיך דערהערט נאטאָליעס געהייס, וואָס האָט
געשניטן דאָס האַרץ:

— אַלע זענט איר — קלוג. נאָר איך בין — א נאַר. ער

האַט ריכטיק געזאָגט: אין געפאַנגענשאַפט! דאָס לעב איך אין גע-
פאַנגענשאַפט באַ אייך...

ניקיטאָ איז פאַרשטאַרבן געוואָרן פון שרעק, פון רחמנות,
ער האָט זיך אָנגעכאַפּט מיט די הענט באַ דער באַנק, אָן אומבאַ-
קאַנטע קראַפט האָט אים אויפּגעהויבן, אים געשטויסן ערגעץ-וואו
און דאָרט, איבער אים, האָט אַלץ העכער געקלונגען די שטיממע
פון דער געליבטער פרוי, דערוועקנדיק אין אים הייסע האַפּנו-
גען.

נאטאָליאַ האָט פאַרפלאַכטן דעם צאַפּ, ווען דעם מאַנט ווער-
טער האָבן פּלוצלינג אָנגעצונדן אין איר אַ ביין פייער. זי האָט
זיך אָנגעשפּאַרט אָן דער וואַנט, צוקוועטשנדיק מיטן רוקן די הענט,
וועלכע האָבן געוואָלט שלאָגן, רייסן; פאַרכליגענדיק זיך מיט די
ווערטער, טרוקן שלאָכצנדיק, האָט זי גערעדט, נישט הערנדיק זיך
אַליין. נישט האַרכנדיק די אויסגעשרייען פון דעם פאַרגאַפּטן
מאַן, — זי האָט גערעדט וועגן דעם, אַז זי איז אַ פּרעמדע אין
היז, איז פון קיינעם נישט געליבט, לעבט, ווי אַ דינסט.

— דו האַסט מיך נישט ליב, דו רעדסט אפּילו נישט מיט
מיר וועגן גאַרנישט, דו ווייסט נאָר אַרויפצולייגן זיך אויף מיר ווי
אַ שטיין. מער נישט! פאַרוואָס האַסטו מיך נישט ליב, איך בין
דען דיר נישט קיין ווייב? מיט וואָס בין איך שלעכט, זאָג!

קוק, ווי די מאמע האָט לײב געהאַט דעם טאַטן דיינעם, טייף-
מאַל — האָט זיך באַ מיר דאָס האַרץ צעריסן פון קנאה. . .
— אָט האָב זשע טאַקע מיך לײב אזוי, — האָט פאַרגעלייגט
פּיאַטער, ויצנדיק אויף דעם פענצטער-אַנשפאַר אין באַטראַכטנדיק
דאָס פאַרענדערטע געזיכט פונם ווייב אין דער טונקלקייט, אין
ווינקל. די ווערטער אירע האָט ער געהאַלטן פאַר נאַריש, נאָר מיט
פאַרוואונדערונג געפילט די באַגרינדעטקייט פון איר צער, און
פאַרשטאַנען, אז דאָס איז — אַ קלוגער צער. און ערגער פון אַלעם
אין דעמדאָויקן צער איז דאָס, וואָס ער האָט געדראָעט מיט אַ
ספּנה פון אַ לאַנגדויערנדיקער אומאַרדנונג, מיט נייע דאגות און
דאגות איז אָן דעם אויך געווען איבערגענוג.

די ווייסע, אין נאַכט-העמד, אָנהענטיקע פיגור פונם ווייב
האַט געצאָפּלט און געשוועבט, דראָענדיק פאַרשוואונדן צו ווערן.
נאַטאַליע האָט געשעפטשעט, דאָ אויסגעשריגן, אזוי ווי הוידנ-
דיק זיך אויף אַ הוישטאַווקע, אַרויפפליענדיק און אַראָפּפאַלנ-
דיק.

— אָט, גיב אַ קוק, ווי אַלעקסיי האָט לײב זיינע. . . און
איים לײב האָבן איז לייכט, ער איז פריילעכער, טוט זיך אָן ווי
אַ פּריץ, און דו — וואָס? גייסט אַרום, ביסט מיט קיינעם נישט
ליבליכער, גיסט קיינמאַל נישט קיין לאַך, מיט אַלעקסייען וואָלט
איך געלעבט דאָס געזונט און דאָס לעבן, נאָר איך האָב קיינמאַל
נישט געהאַט מיט אים אַ וואָרט אויסצורעדן, דו האָסט איבער
מיר אַוועקגעשטעלט אַלס וועכטער דעם הויקער דיינעם, אומישנע,
דעם כּיטראַק דעם מיאָסן. . .

ניקטאַ איז אויפגעשטאַנען און, איינבויענדיק דעם קאַפּ,
דערהרגעט אַוועקגעגאַנגען אין דער טיף פון סאָד, אַוועקשארנדיק
מיט די הענט די צווייגן פון די ביימער, וואָס האָבן אים אָנגע-
כאַפט באַ די אַקסלען.

פּיאַטער איז אויך אויפגעשטאַנען, צוגעגאַנגען צום ווייב, האָט
זי אָנגעכאַפט באַ די האַר אויפן שפיץ קאַפּ און, אַהינטערבייגנדיק
דעם קאַפּ, אַריינגעבליקט אין די אויגן:
— מיט אַלעקסייען? — האָט ער געפרעגט נישט הויך, נאָר

מיט א געדיכטער שטים. ער איז אזוי פארהיידשט געווען פון הייבס ווערטער, אז ער האָט זיך נישט געקאָנט בייזערן אויף איר, נישט געוואָלט שלאָגן; ער האָט אַלץ קלאָרער מודה געווען, אז דאָס ווייב זאָגט אמת: ס'איז איר אומעטיק צו לעבן. דעם אומעט האָט ער פארשטאַנען. אָבער — מען האָט פאַרט באַדאַרפט זי באַרויקן און, פּדוי דאָס צו דערגרייכן, האָט ער געשלאָגן מיט איר נאַקן אָן דער וואַנט, שטיף פּרעגנדיק:

— וואָס האָסטו געזאָגט, נאַר, האָ? מיט אַלעקסייען?

— לאָ אָפּ, — לאָ אָפּ — כּוועל אַ געשריי טון. . .

ער האָט זי אָנגענומען מיט דער צווייטער האַנט באַם האַלד, אים אַ קוועטש געטון, דעם ווייבס פנים איז באַלד טונקל־רויט געוואָרן, זי האָט אָנגעהויבן כּריפען.

— נישט, — האָט געזאָגט פּיאַטר, צוקוועטשנדיק זי צו דער וואַנט און איז אוועקגעגאַנגען, זי האָט אויך זיך אַ צי צוריק געטון פון דער וואַנט און איז פאַרביי אים דורכגעגאַנגען צום וויגל; דאָס קינד האָט שוין לאַנג געיעל־הוועט. פּיאַטרן האָט זיך געדאַכט, אז דאָס ווייב האָט איבער אים אַריבערגעשפּרייזט. פאַר אים האָט זיך געהוידעט, איז געקראַכן פון זייט צו זייט אַ טונקל־בלאַ שטיק הימל, ס'זענען געשפּרינגען די שטערן. באַ דער זייט, כּמעט לעבן אים, איז געזעסן דאָס ווייב, מען האָט איר געקאָנט אַ קלאַפּ געבן איבערן פנים מיט דער האַנט אויף צוריק, נישט אויפשטעלנדיק זיך. איר געזיכט איז געווען טעמפּ, גלייך ס'וואָלט פאַרהילצערט געוואָרן, נאָר איבער די באַקן זענען לאַנגזאַם, פּויל גערווען טרערן. זי האָט געזיגט דאָס מיידעלע, קוקנדיק דורך דעם גלעזערנעם הייטל פון די טרערן אין ווינקל אַריין, נישט באַמערקנדיק, אז דעם קינד איז נישט באַקוועם צו זייגן איר ברוסט, דער האַרי־זאָנטאַל שטאַרנדיקער וואַרצל האָט זיך אַרויסגעגלייטשט פון זיינע ליפּן, דאָס קינד האָט, וויינענדיק, געסמאַטשקעט די לופּט און גע־דרייט מיטן קעפּל. אָפּטרייסלענדיק זיך, ווי נאָך אַ נאַכט־קאַשמאַר, האָט פּיאַטר געזאָגט:

— פאַרריכט די ברוסט, זעסט נישט!

— א פליג אין שטוב, — האָט אַ מורמל געטון נאָטאַליע. —
אַ פליג אָן פליגל.

— בין איך דאָך — אויך איינער אַליין; נישט קיין צוויי
פּיאַטראַרטאָמאַנאָוס לעבן דאָך.

ער האָט בעפלידיק דערפילט, אַז ער האָט געזאָגט נישט דאָס,
וואָס ס'האָט זיך געוואָלט זאָגן און אַז ער האָט זאָגאַר געזאָגט
עפעס אַ ליגנט. אָבער פּדי צו באַרויקן דאָס ווייב און פאַרטרייבן
פון זיך די סכּנה האָט מען געדאַרפט זאָגן דווקא דעם אמת, אַ
זייער איינפאַכן, אימצווייפּל האַפט קלאַרן אמת, אַז דאָס ווייב זאָל
אים גלייך פאַרשטיין, זיך אינטערגעבן אים און זאָל אים נישט
שטערן מיט קיין נאַרישע טענות, מיט טרערן, מיט יענעם ווייבע-
רישן, וואָס איז אין איר, ביז אַצינד, נישט געווען. קוקנדיק, ווי
נאַכלעסיק, אימגעשיקט זי לייגט אַוועק די טאַכטער, האָט ער גע-
זאָגט :

— איך האָב — אַ געשעפט ! אַ פאַבריק, — דאָס איז נישט
קיין קאַרן זייען, נישט קיין קאַרטאָפּלעס זעצן. דאָס איז — אַן
עובדה. אין באַ דיר אין קאַפּ איז וואָס ?

תחילת האָט ער גערעדט שטרענג און באַלערנדיק, באַמיענ-
דיק זיך צו דערנענטערן צו דעם נישט אָנגרייפּלעכן אמת, אָבער
ער, דער אמת, האָט זיך אַלץ אַוועקגעגליטשט און פּיאַטראַרט
האָט אָנגעהויבן קלינגען פּמעט באַקלאַגלעך.

— אַ פאַבריק, דאָס איז — נישט פּראָסט, — האָט ער אי-
בערגעזחורט, פּילנדיק, אַז די ווערטער שעפּן זיך אויס און ער האָט
נישט וועגן וואָס צו רעדן. דאָס ווייב האָט געשוויגן, שאַקלענדיק
דאָס וויגל, שטייענדיק מיטן רוקן צו אים. אים האָט אויסגעלייזט
די נישט הויכע, רויקע שטימע פון טיכאָן וויאַלאָו.

— פּיאַטראַרטאָמיש, העי !

— וואָס איז ? — האָט ער געפרעגט צוגייענדיק צום פּענצ-
טער.

— קום אַרויס צו מיר, — האָט פּאַדערנדיק געזאָגט דער
הויזוועכטער.

— א גראבער פליגל ! — האָט אַ וואָרטשע געטון פּיאָטר
און פאַרגעוואַרפן דעם ווייב : — אַט זעסטו ? אפילו באַנאכט איז
קיין רוי נישטאָ, און דו האָסט זיך דאָ צעקוואַטשט. . .
טיכאָן אָן דעם היטל, צאָנקענדיק מיט די אויגן, האָט אים
באָגענט אויף דעם גאַניק, האָט אַרומגעקוקט דעם הויף, וואָס איז
געווען העל באַלויכטן פון דער לבנה, און געזאָגט שטילער-
הייט :

— איך האָב ניקיטאָ איליטשן ערשט פונם שטריק אַראַפּגע-
נומען. . .

— וואָס ? פּונוואַנען ?

— אין, אזוי ווי איינגעזונקען ווערנדיק אין דער ערד אַריין,
האָט פּיאָטר זיך אַ לאַז אַראַפּ געטון אויף דער שטיג פון גא-
ניק.

— זען זשע דיך נישט אַצינד, קום צו אים, ער פאַרלאַנגט
דיך. . .

נישט אַפּשטייענדיק, האָט פּיאָטר מיט אַ פליסטער גע-
פרעגט :

— וואָס זשע איז מיט אים ? האָ ?

— אַצינד — איז ער געקומען צו זיך : איך האָב אים מיט
וואַסער אַפּגעגאַסן. לאַמיר גיין. . .

אויפהייבנדיק דעם באַלעבאַס פאַם אַרעם, האָט טיכאָן אים
אָועקגעפירט אין סאָד אַריין.

— אין באַד האָט ער עס זיך אָנגעלאַדעוועט, אין דער פּאָ-
דערשטוב, ער האָט אַראַפּגעלאַזט אַ שטריק פון בוידעם, פון אַ
קראַקווע, נו און פאַר. . .

פּיאָטר איז צוגעוואַקסן געוואָרן צו דער ערד, איבערחוּרני-
דיק. . .

— וואָס זשע איז דאָס ? פון בענקשאַפט נאָכן פּאָטער, צי
דאָס ?

דער הויזוועכטער האָט זיך אויך אַפּגעשטעלט :

— ער איז דערגאַנגען דערצו, אַז ער האָט אירע העמדער
אָנגעהויבן קישן. . .

— וואָסערע העמדער, וואָס רעדסטו ?

טאָפנדיק מיט די באַרוועסע פיס די ערד, האָט פּיאָטר זיך צוגעקוקט צום וועכטערס הונט, ער איז אַרויסגעקומען פון די קאָסן און האָט פרענגד געקוקט אויף אים, דרייענדיק מיטן וויידל: ער האָט מורא געהאַט צו גיין צום ברודער, פילנדיק זיך לער, נישט וויסנדיק, וואָס צו זאָגן ניקטען.

— עך, אָן אויגן לעבט איר, — האָט אַ וואָרטשע געטון דער וועכטער, פּיאָטר האָט געשוויגן, דערוואַרטנדיק, וואָס ער וועט נאָך זאָגן.

— אירע העמדער, נאַטאַליע יעווסעיעוונעס, זיי זענען דאָ געהאַנגען, האָבן זיך געטרעקט נאָך דער וועט.

נאַכוואָס זשע האָט ער... שטיי !

פּיאָטר האָט אַ שטויס געטון דעם הונט מיטן פוס, פאַר-שטעלנדיק זיך די קורצע, הויקערדיקע פיגור פונם ברודער, וואָס קושט אַ פרויען-העמד ! דאָס איז געווען קאַמיש און ס'האַט באַ אים אויך אַרויסגענייט אַן איבלדיקן שפיי. נאָר תיכף האָט אַ זעץ גע-טון, פאַרטויבט אַ ברענענדיקע השערה; אַנכאַפנדיק דעם וועכ-טער באַ דער פלייצע, האָט ער אים אַ טרייסל געטון, געפרעגט דורך די ציין:

— זיי האָבן זיך געקושט ? האָסט געזעען — נו ?

— איך זע אַלץ. נאַטאַליע יעווסעיעוונאַ ווייסט אפילו נישט

פון גאַרנישט.

— זאָגסט ליגנט ?

— סאַראַ סיבה האָב איך צו זאָגן ליגנט ? אויף קיין באַ-

לינגונג פון דיר וואָרט איך נישט :

און, אַזוי ווי מיט אַ האַק אויסהאַקנדיק אַ ליכטיקע שיינ אין דער פינצטערניש, האָט טיכאַן אין קנאַפע ווערטער דערציילט דעם באַלעבאַס וועגן זיין ברודערס אומגליק. פּיאָטר האָט פאַר-שטאַנען, אַז דער הויזוועכטער דערציילט דעם אמת, ער אַליין האָט עס שוין לאַנג געפּלעהאַפט באַמערקט אין די בליקן פון דעם ברוי-דערס בלאַע אויגן, אין זיין באַדינען נאַטאַליען, אין די קליינע, נאָר אומאויפהערלעכע דאגות וועגן איר.

— אזוי-וי, — האָט ער אַרויסגעפליסטערט אין אַ קלער גע-
טון אויפן קול: — איך האָב נישט געהאַט ווען דאָס צו פאַר-
שטיין.

נאָכדעם, אַ שטויס געבנדיק טיכאַנען פאַרויס, האָט ער גע-
זאָגט:

— לאַמיר גיין.

ער האָט נישט געוואָלט אויפנעמען אויף זיך דעם ערשטן
פליק פון ניקיטאָן אין, אַריינגייענדיק אין דער גידעריקער טיר פון
פאַך, נאָך נישט אונטערשיידנדיק דעם ברודער אינדערפינצטער.
האָט ער געפרעגט פון הינטער טיכאַנט פלייצע אָפער מיט אַ צי-
טערדיקער שטים:

— וואָס-זשע טוסטו, ניקיטאַ?

דער הויקער האָט נישט געענטפערט. ער איז געווען קוים
צום אָנזען אויף דער באַנק באַם פענצטער, אַ טריבע שייך איז גע-
פאַך אויף זיין בויד און אויף די פיס. נאָכדעם האָט פּיאַטר באַמערקט,
אַז ניקיטאַ, אַנשפאַרנדיק זיך מיטן הויקער אָן דער וואַנט, זיצט, איינ-
געבויגן דעם קאַפּ, דאָס העמד איז אויף אים צעריסן פון קאַלנער
ביזן פאַדל און נאַסערהייט האָט עס זיך צוגעקלעפט צו זיין פאַ-
דערשטן הויקער, די האַר אויף זיין קאַפּ זענען אויך נאַס, און
אויף דער קינבאַק — אַ טונקעלער שטערן און פון אים — אַוויז
שטראַלן — צעפלאַסענע שפּריצן.

— בלוט? האָסט זיך צעקלאַפט? — האָט אין פליסטער
געפרעגט פּיאַטר.

— גיין, דאָס האָב איך אים עטוואָס אַ קלאַפּ געטון, אין
אייילעניש, — האָט געענטפערט טיכאַן נאַריש הויך און אַ שפּרייז
געטון אין אַ זייט.

צוצוגיין צום ברודער איז געווען שרעקלעך. הערנדיק זיינע
ווערטער, ווי פרעמדע, האָט פּיאַטר זיך געצופט באַם אויער, זיך
באַקלאַגט, געמוסרט:

— ס'איז אַ חרפה. קיינן גאַט, ברודער, עך, דו... .

— כ'ווייס! — האָט אויך נישט מיט זיין קול געענטפערט
ניקיטאַ. — כ'האָב נישט אויסגעהאַלטן. דו לאָז מיך אָפּ. איך —

וועל אין אַ מאָנאַסטיר אַוועקגיין. הערסט? מיטן גאַנצן האַרץ בעט
אײך. . .

אַ הוסט געבנדיק מיט אַ פּיף, איז ער פאַרשוויגן נע-
וואָרן.

אַ גערירטער פון עפעס, האָט פּיאָטר ווידער אָנגעהויבן שטיל
און לייבלעך צו מוסרן און ענדלעך געזאָגט:

— און וואָס שייך נאַטאַליען, האָט דיך, נאַטירלעך, דער
שטן צעטומלט. . .

— אוי, טיכאַן, — האָט מיט אַ היילענדיקער שטימע אויס-
געשריגן ניקיטאַ און שמערצלעך אַ קראַקע געטון. — איך האָב
דאָך דיך געבעטן, טיכאַן, — שווייג! זאָגט כאַטש איר נישט, אים
גאַטס ווילן! זי וועט חווק מאַכן, זיך באַליידיקן. האָט רחמנות,
פּונדעסטוועגן, אויף מיר! איך וועל דאָך דאָס גאַנצע לעבן דינען
צו גאָט פאַר אײך. זאָגט נישט! קיינמאַל זאָגט נישט! טיכאַן, —
דאָס אַלץ דו, עך, מענטש. . .

ער האָט געמורמלט, האַלטנדיק דעם קאַפּ נישט נאַטירלעך
גלייך, נישט פאַוועגנדיק מיט אים און דאָס איז אויך געווען
שרעקלעך. דער הויזוועכטער האָט געזאָגט:

— איך וואָלט טאַקע געווען געשוויגן, ווען נישט דערדאָזי-
קער צופאַל. פון מיר וועט זי גאַרנישט געוואויר ווערן. . .

אַלץ מער ווערנדיק גערירט, אַליין אין פאַרלעגנהייט דער-
פון, האָט פּיאָטר אַנטשלאָסן צוגעזאָגט:

— איך בין דיר ערב באַם צלם — זי וועט גאַרנישט
וויסן.

— נו, — אַ דאַנק! און איך — גיי אַוועק אין מאָנאַסטיר.
און ניקיטאַ איז אַנטשוויגן געוואָרן, גלייך ווי ער וואָלט
איינגעשלאָפן.

— ס'טוט דיר וויי? — האָט געפרעגט דער ברודער; נישט
באַקומענדיק קיין ענטפער, האָט ער איבערגעחזרט:

— דער האַלז — טוט וויי?
— ס'מאַכט נישט אויס, — האָט הייזערדיק געזאָגט ניקיטאַ. —

איר — גייט אַוועק. . .

— גיי נישט אַוועק, — האָט אַ שושקע געטון פּיאָטר דעם
הויזוועכטער, הינטערוויילעכץ זיך רוקנדיק צו דער טיר פאַרביי
אים.

נאָר ווען ער איז אַרויסגעקומען אין סאָד אַריין און האָט
טיף איינגעטעמט די איבלדיק-וואַרעמע ריחות פון דער שוויסיקער
ערד, איז זיין רירונג באַלד פאַרשוואַנדן אונטער דעם דרוק פון
די אומרויקע מחשבות. ער האָט געשפּרייזט איבערן וועגל, פלייסנ-
דיק זיך, אַז דער גרוז זאָל נישט סקריפען אונטער די פיס, ס'איז
נייטיק געווען אַ גרויסע שטיקייט, אַנדערש וועסטו זיך נישט פו-
נאָנדערקלייבן אין די דאָזיקע מחשבות. פּינדלעכע, האָבן זיי גע-
שראַקן מיט זייער שפע, ס'האָט זיך געדאַכט, זיי קומען-אויף נישט
אין אים, נאָר רייסן זיך אַריין פונאויסנווייניק, פון נאַכטיקער
כשחות, שימערן אין אים ווי פלעדערמיין. זיי האָבן אזוי גיך פאַר-
ביטן איינע די אַנדערע, אַז פּיאָטר האָט נישט באַוווּן צו כאַפּן
און פאַרשליסן זיי אין ווערטער, פאַרכאַפּנדיק בלויז כּיטרע גע-
מעלן פון שטריק, צוימען, וואָס האָבן אַרומגעוויקלט אים, נאַטאַ-
ליען, אַלעקסייען, ניקיטיין, טיכאַנען, צונויפּבינדנדיק אַלע אין אַ
פאַרפלאַגטערטן קאַראַהאַד, וועלכער האָט זיך געדרייט אומגעהייער
שנעל, און ער — אין צענטער פון דעמדאָזיקן קרייז, איז איינזאַם.
מיט ווערטער האָט ער געטראַכט דאָס סאַמע איינפאַכסטע.

— מען דאַרף, אַז די שוויגער זאָל וואָס שנעלער אַריבער-
פאַרן צו אונז, און אַלעקסייען — אַרויס. נאַטאַליען דאַרף מען
צולאַשטשען. „גיב אַ קוק, ווי מען האָט ליב.“ יא, ער איז דאָך
נישט פון ליבשאַפט, נאָר פון דער שפּלות זיינער צום שטריק גע-
קראַכן. גוט, וואָס ער גייט ווערן אַ מאַנאַך, צווישן מענטשן האָט
ער נישט וואָס צו טון. דאָס איז גוט. טיכאַן איז אַ שוטה, ער
האָט מיר פּריער פאַדאַרפט צו זאָגן.

אַבער דאָס זענען נישט געווען יענע אומאַנגרייפבאַרע, ווער-
טערלאַזע מחשבות, וועלכע האָבן אים צעטוימלט און געשראַקן,
צווינגענדיק מיט מורא זיך איינצוקוקן אין דער געדעכטער און
פייכער חשכות פון דער נאַכט. אינדערווייט, אין דעם פאַבריק-
שוב האָט זיך געשלענגלט, קוים לייכטנדיק, אַ דינטישקע רייטש-

קעלע פון א נישט פריילעך געזאנג. ס'האָבן געזשוזשעט די מוקעס. פיאָטר ארטאמאָנאו האָט קלאָר געפילט די נויטווענדיקייט וואָס גיכער צו פטרן, דערשטיקן דעם אומרו. ער האָט נישט באַמערקט, ווי ער איז צוגעגאָנגען צו די קיסטן בעז, אונטערן פענצטער פון זיין שלאָפזימער, איז לאַנג געזעסן, אַנשפאַרנדיק די עלנבויגנס אָן די קניען, צונויפקוועטשנדיק דאָס פנים מיט די דלאַניעס, קוקנדיק אין דער שוואַרצער ערד אַרײן, די ערד אונטער די פיס האָט זיך באַוועגט און זיך געבליעלט, גלייך זי וואָלט געהאַלטן באַ אייג-פאַלן.

וואונדערלעך, פונדעסטוועגן, ווי ניקיטאַ איז בייגעקומען דאָס זאַמד. ער וועט אַוועקגיין אין מאָנאַסטיר — וועט ער דאָרט זיין אַ גערטנער. דאָס וועט פאַר אים גוט זיין.

נישט באַמערקנדיק, ווי דאָס ווייב איז צוגעגאָנגען, איז ער איבערגעשראַקן אויפגעשפרונגען. ווען פאַר אים האָט ממש פון דער ערד זיך דערהויבן אַ ווייסע פיגור, נאָר די באַקאַנטע שטימע האָט אים עטוואָס באַרויקט :

— זיי מוחל, למען השם, וואָס איך האָב געשריגן. . .

— מיטא, נו, — גאָט וועט מוחל זיין, איך האָב דאָך אַליין אויך געשריגן, — האָט ער גרויסמוטיק געזאָגט, אַ דערפרייטער, וואָס דאָס ווייב איז צוגעקומען און ער דאַרף אַצינד נישט זוכן יענע ווייכע ווערטער, וואָס זאָלן פאַרקלעפן און פאַרשמירן דעם שפאַלט פון דער מחלוקה.

ער האָט זיך אַנידערגעזעצט, נאַטאַליע האָט נישט אַנטשלאָסן זיך אַוועקגעזעצט לעבן אים, מען האָט, פונדעסטוועגן, געדאַרפט זאָגן איר עפעס טרייסטנדיקס, פיאָטר האָט געזאָגט :

— איך פאַרשטיי, אַז דיר איז אומעטיק. קיין פריילעכקייט ליגט נישט באַ אונז אין שטוב. פון וואָס זיך פרייען ? דער פאַ-טער האָט פריילעכקייט אין דער אַרבעט געזען. באַ אים איז אַווי אויסגעקומען : פראָסט מענטשן איז נישטאָ — אַלע זענען אַר-בעטער, אַ חוץ די בעטלער און זי פריצים. אַלע לעבן פאַר דער טעטיקייט ; אונטער דער טעטיקייט זעט מען נישט אָן די מענטשן.

גערעדט האָט ער פאַרזיכטיק, מורא האָבנדיק צו זאָגן
עפעס איבעריקט און, הערנדיק זיך, האָט ער געפונען, אז ער
רעדט ווי אַן ערנסטער, טיכטיקער מענטש, אַן אמתדיקער באַלע-
באַס. אָבער ער האָט געפילט, אַז דידאַזיקע אַלע ווערטער זענען
עפעס אַזעלכע אויסנווייניקסטע, זיי גליטשן זיך איבער די געדאַנ-
קען, נישט אויפגעפונענדיק זיי, נישט זייענדיק בכוח זיי צו צע-
בייסן און אים האָט זיך געדאַכט, אַז ער זיצט אויף דעם ראַנד
פון אַ גרוב, וואוהין אין דער פאַלגנדער מינוט קאָן אים
אַריינשטופן עמעצער, וואָס פאַלגט-נאָך זיינע רייד און רוימט
אייך :

— זאָגסט נישט דעם אמת.

זייער צו דער צייט האָט דאָס ווייב, אַרויפלייגנדיק אים דעם
קאָפּ אויפן אַקסל, אַ פליסטער געטון :
— דו ביסט דאָך מיר — אויפן גאַנצן לעבן, ווי אַזוי פאַר-
שטייטו דאָס נישט ?

ער האָט זי גלייך אַרומגענומען, צוגעדריקט צו זיך, הערנ-
דיק דעם הייסן פליסטער.

— דאָס איז אַ זינד, נישט צו פאַרשטיין. האָסט גענומען
אַ מיידל, זי געווינט דיר קינדער, און דו ביסט אַזוי ווי גאַרניש-
טאָ, — אַן דער נשמה ביסטו צו מיר. דאָס איז אַ זינד, פיעטיאָ,
ווער איז דיר גענטער פון מיר, ווער וועט אויף דיר רחמנות
האַבן אין אַ שווערער שעה ?

אים האָט זיך אויסגעוויזן, אַז דאָס ווייב האָט אים אויפגע-
הויבן און, איבערקערנדיק אינדערלויפטן, אַנגענעם אים שוואַך גע-
מאַכט ; פאַרזינקענדיק אין דער אויפפרישנדיקער קילקייט, האָט ער
כמעט דאַנקבאַר אַנגעהויבן :

— כ'האַב אים צוגעזאָגט צו שווייגן, — כ'קאָן נישט !
און געשווינד איר דערציילט אַלץ, וואָס ער האָט געהערט
פון הויזוועכטער וועגן ניקיטען.

— די העמדער דייע האָט ער געקוישט, — זיי האָבן זיך
געטרונקט אין סאָד, — אַט אַזוי ווייט האָט ער דעם קאָפּ אַנגע-

וואירן ! ווי אזוי זשע האָסטו עס נישט געוואוסט, נישט באַמערקט
דאָס אין אים ?

דעם ווייבס אַקסל האָט אונטער זיין האַנט שטאַרק אויפגע-
ציטערט.

— זי האָט רחמנות ? — האָט אַ קלער געטון פּיאַטר, נאָר
זי האָט געשווינד אויפגעבראַכט געענטפערט :

— קיינמאָל נישט, איך האָב קיין שום אייגנוצן נישט בא-
מערקט ! אַך, אַ באַהאַלטענער ! ס'איז אמת, אַז הויקערדיקע זע-
נען כּיטרע.

— זי פילט אַן עקל ? אַדער — זי מאַכט זיך ? —
האָט זיך געפרעגט אַרטאָמאָנאָוו אין האָט דערמאנט דער
פּרוי :

— ער איז געווען צו דיר לייבלעך. . .

— נו, איז וואָס ? — האָט זי אַרויסרוּפּנדיק געענטפערט.

טוילן — איז אויך לייבלעך.

— נו — פּונדעסטוועגן. . . טוילן — איז אַ הונט.

— האָסט אים טאַקע ווי אַ הונט צוגעשטעלט צו מיר, אַז
ער זאָל אַכטונג געבן אויף מיר, ער זאָל מיך היטן פון שווער,
פון אַלעקסייען, — איך פאַרשטיי דאָך ! אַך, ווי ער איז מיר נמאס,
ווי פאַרהאַסט ער איז מיר געווען. . .

ס'איז געווען קלאַר, אַז נאַטאַליע איז באַליידיקט, אויפגע-
בראַכט, דאָס האָט זיך געפילט אינם צאַפּל פון איר לייב, אין די
פּיבערהאַפטע באַוועגונגען פון די פּינגער, מיט וועלכע זי האָט
געריסן אין געצופט דאָס העמד, נאָר דעם מאַנסביל האָט זיך גע-
דאַכט, אַז די אויפגעבראַכטקייט איז איבערגעכאַפט און, נישט
גלייבנדיק אין איר, האָט ער דערלאַנגט דעם ווייב דעם לעצטן
קלאַפּ :

— טיכאַן האָט אים פון שטריק אַראָפּגענומען. ער לייגט אין
באָד.

— דאָס ווייב איז ווייך געוואָרן, האָט אַ פאַל געטון אונטער
זיין האַנט, אויסשרייענדיק מיט בולטער שרעק :

— גיין. . . וואָס רעדסטו ? רבונו של עולם. . .

— דאָס הייסט — זי האָט געזאָגט זייגט, — האָט באַ-
שלאָסן פּיאַטר, אָבער זי האָט אַ וואָרף געטון מיטן קאַפּ אזוי, ווי
מען וואָלט איר אַ קלאַפּ געטון איבערן שטערן, האָט אָנגעהויבן
פליסטערן, ביזן שלאַכצענדיק.

— וואָס זשע וועט עס זיין? מיטן פאַטערס טויט האָבן מיר
זיך ערשט אַ ביסל צוגעדעקט פון די מענטשלעכע טאָדלונגען, און
אַצינד וועט מען אויפסניי אָנהייבן רעדן וועגן איגוז, — אוי, רבונז
של עולם, פאַרוואָס? איין ברודער — קריכט אויפן שטריק, דער
צווייטער האָט חתונה — נישט צו וויסן מיט וועמען, מיט אַ גע-
ליבטער, — וואָס זשע איז דאָס? אַך, ניקיטאַ איליטש! וואָס זשע
איז דאָס פאַר אַן אוימפאַרשעמטקייט? נו — אַ יישר כוח! ער האָט
גוט צוגעדינט, דער אַגרחמנותדיקער. . .

פאַרלייכטערט אָפּוּפּצנדיק, האָט דער מאַן שטאַרק אַ גלעט
געטון דעם ווייבס אַקסל.

— האָב נישט מורא, קיינער וועט גאַרנישט געוואויר ווערן.
זיכאַן — וועט נישט זאָגן, ער איז אים — אַ גוטער פריינד, און
איז פון איגוז מיט אַלעם צופרידן. ניקיטאַ קלייבט זיך אַוועקצוגיין
אין אַ מאַנאַסטיר. . .

— ווען?

— כ'ווייט נישט.

— אַך, נאָר וואָס שנעלער! ווי אזוי וועל איך אַצינד מיט

אים?

שווייגנדיק אַ וויילע, האָט פּיאַטר פאַרגעלייגט?

— גיי צו צו אים, גיב אַ קוק. . .

נאָר אונטערשפּרינגענדיק, ווי מען וואָלט איר אַ שטאַך גע-
טון, האָט דאָס ווייב כמעט אַ געשריי געטון:

— אוי, שיק מיך נישט, כ'וועל נישט גיין! כ'וויל נישט,

כ'האָב מורא.

— פאַרוואָס?

— פאַר אַ געהאַנגענעם, איך וועל נישט גיין, וואָס דו

וויילסט, טו! כ'האָב מורא.

— נו — קים שלאָפן! — האָט געזאָגט אַרטאַמאַנאָו, אויפ-

שטייענדיק אויף פעסטע פיס, — אויף היינטיקן טאָג האָבן מיר זיך גענוג אָנגעמאַטערט.

פאַמעלעך גייענדיק צוזאַמען מיטן ווייב, האָט ער געשפּירט אַז דערדאָזיקער טאָג האָט אים צוזאַמען מיטן שלעכטן געשענקט עפעס גוטס און אַז ער, פּיאָטר אַרטאַמאַנאָוו, איז אַ מענטש, וואָס פאַר אַזעלכן האָט ער עד-היום זיך נישט געקענט, — זייער אַ קלוגער און אַ כּיטרער, ער האָט נאָר וואָס פּלינק אָפּגענאַרט עמעצן, וואָס האָט צודרינגלעך באַומרויקט זיין געמיט מיט פינצטע-רע מחשבות.

— געוויס ביסטו מיר די סאַמע נאַענטסטע, — האָט ער געזאָגט צום ווייב. — ווער איז נענטער פּון דיר? אַזוי זאָלסטו טאַקע וויסן: דו ביסט מיר די סאַמע נאַענטסטע. דעמאָלט — וועט אַלץ גוט זיין. . .

אויפן צוועלפטן טאָג נאָך דערדאָזיקער נאַכט, באַגינען צו טאָג, האָט ניקיטאַ אַרטאַמאַנאָוו, מיט אַ שטעקן אין דער האַנט, מיט אַ לעדערנער טאַרבע אויפן הויקער געשפּרייזט איבער אַ שיטנדיקן, זאַמדיקן וועג, וואָס איז טונקל-פּייכט געווען פּון דעם היפּשן טוי: ער האָט געשפּרייזט שנעל, אַזוי ווי איילנדיק זיך וואָס גיכער אַוועקצוגיין פּון די דערינערונגען וועגן דעם, ווי די אייגענע האָבן אים אַרויסבאַגלייט: זיי אַלע, נישט איבערשלאָפּן-דיק זיך, האָבן זיך צוגיפּגעקליבן אין מיטאַג-צימער, אין שכנות מיט דער קיך, זענען געזעסן פאַראַדמעסיק, האָבן גערעדט איינ-געהאַלטן און ס'איז געווען אַזוי בולט, אַז באַ קיינעם פּון זיי איז נישט געווען פאַר אים קיין איינציק האַרציק וואָרט. פּיאָטר איז געווען ליבלעך און כּמעט פּריילעך, ווי אַ מענטש, וואָס האָט געמאַכט אַ רווחדיק געשעפט, אַ מאָל צוויי האָט ער אַ זאָג גע-טון:

— אַט, וועט באַ אינז אין דער משפּחה זיין אַן אייגענער אָפּבעטער פאַר אינזערע זינד. . .

נאַטאַליע האָט גלייכגילטיק און זייער אויפּמערקזאַם אָנגע-גאַסן טיי, אירע קליינע, מייזן-אויערן האָבן שטאַרק געברענט און

אויסגעזען ווי אָנגערייבענע, זי האָט זיך געכמודעט און איז אָפּט אַרויסגעגאַנגען פֿון צימער; איר מוטער האָט פֿאַרטראַכט געשוויגן און, פֿאַשפּיייענדיק אַ פינגער, צוגעגלעט די גראַע האַר אויף די שלייפֿן, בלויז אַלעקסיי איז אינגאַנצן, נישט נאַטירלעך פֿאַר אים, געווען צערודערט, האָט געפֿרעגט, צוקנדיק מיט די אַקס-לען:

— ווי אזוי האָסטו זיך עס אַנטשלאָסן, ניקיטאַ? פֿלוצלינג, האָ? ס'איז מיר אומפֿאַרשטענדלעך. . .

לעבן אים איז געזעסן דאָס נישט גרויסע, שפּיציקאָזיקע מיידל אַרלאָוו און, אונטערהייבנדיק די טונקעלע ברעמען, האָט זי אָן צערעמאַניעס פֿאַרטראַכט אַלעמען מיט די אויגן, וועלכע זע-נען נישט געפֿעלן ניקיטען, — זיי זענען לויטן פֿנים צו גרויס, נישט מיידלמעסיק שאַרף און האָבן צו אָפּט געפּינטלט.

ס'איז שווער געווען צו זיצן צווישן די מענטשן און ס'האָט זיך געטראַכט מיט מוראַ:

— און טאָמער גיט פֿלוצלינג פּיאַטער אַ זאַג אַלעמען? וואָלטן זיי גיכער שוין פֿריי געלאָזט. . .

פּיאַטער האָט אָנגעהויבן זיך געזעגנען דער ערשטער, ער איז צוגעגאַנגען, האָט אַרומגענומען און געזאַגט מיט אַ ציטער אין דער שטימע, זייער הויך:

— נו, ברודער, האַרציקער, זיי געזונט. . .

די באַימאַקאַוואַ האָט אים אָפּגעשטעלט:

— וואָס טוטסטו? מען דאַרף פֿריער אַ ביסל זיצן, אַ ביסל שווייגן, דערנאָך, אָפּזאַגנדיק די תּפּילה, זיך געזעגנען.

דאָס אַלץ איז געטון געוואָרן שנעל, אויפּסניי איז צוגעגאַנג-גען פּיאַטער, זאַגנדיק:

— זיי אינז מוחל, שרייב מכוּח דעם פּאַנד, וועלן מיר באלד אַרויסשיקן. אויף אַ שווערן אויספרוּוו זאָלסטו נישט מספּים זיין. זיי געזונט, בעט פֿאַר אינז וואָס מער.

באַימאַקאַוואַ האָט אים איבערגעצולמט און דריי מאָל אַ קוש געטין אין שטערן און אין די באַקן, זי האָט איבער עפעס זיך

צעוויינט; אלעקסיי האָט, פעסט אַרומנעמענדיק, אים אַרײַנגעפליקט
אין די אויגן, זאָגנדיק:

— נו — מיט הצלחה. איטלעכער האָט זיך זיין וועג פֿונ-
דעסטוועגן פֿאַרשטיי איך נישט, וויאָזוי האָסט זיך עפעס פֿלוצלינג
אַנטשלאָסן. . .

נאַטאַליע איז צוגעגאַנגען די לעצטע, נאָר נישט צוגײענדיק
האַרט צו אים, ציודריקנדיק די האַנט צו איר ברוסט, האָט זי זיך
נידעריק אַ נויג געטון, שטיל געזאָגט:
— זיי געזונט, ניקיטאַ איליטש. . .

די ברוסטן זענען נאָך פֿאַ איר אַלץ הויך, מיידלעמסיק, און
זי האָט שוין געוויגן דריי קינדער.

דאָס איז אַלץ. יא, נאָך די אַרלאָזא: זי האָט אַרײַנגערוקט
אַ האַרטע, ווי אַ שפּאַן, קלייבע, הייסע האַנט, — פֿון דער נאַענט
איז איר געוויכט געווען נאָך אומאַנגענעמער. זי האָט נאַריש אַ
פֿרעג געטון:

— איר וועט טאַקע ווערן אַ מאַנאַך?

אויפֿן הויף האָבן זיך מיט אים געזעגנט אַ דריי צענדליק
אַלטע ווייבער, דער גרייז-גראַער, טויבער באַריס מאַראַזאָו האָט
געשריגן, וואַרפֿנדיק מיטן קאַפּ:

— אַ סאָלאַט און אַ מאַנאַך — זענען די ערשטע דינער
פֿון דער וועלט, אַזוי איז עס!

ניקיטאַ איז אַרױפֿגעגאַנגען אויפֿן בית עֶלְמִין צו געזענגען
זיך מיטן פֿאַטערס קבר, האָט זיך געשטעלט פֿאַר אים אויף די
קניען און זיך פֿאַרטראַכט, נישט זאָגנדיק קיין שום תּפִּילָה, — אַט
ווי ס'האַט זיך אַ קער געטון דאָס לעבן! ווען הינטער זיין רוקן
איז אויפֿגעגאַנגען די זון און אויפֿן קבר — אַפֿגעוואַשענעם פֿון
טוי — האָט זיך געלייגט אַ ברייטער, קאַנטיקער שאַטן, וואָס
האַט דערמאַנט מיט זיין פֿאַרם דאָס קעמערל פֿונם ביין
הינט טולין, האָט ניקיטאַ זיך אַ בוק געטון צו דער ערד, גע-
זאָגט:

— זיי מוחל, טאַטעשי.

אין דער עמפֿינדלעכער שטיקייט פֿון פֿרימאַרגן האָט זי

שטימע אָפּגעקלונגען טויב און הייזעריק; נאָך אַ ווילע שוויבן
האַט דער הויקער איבערגעהורט היקער:
— זיי מוחל, טאַטעשי.

און — האָט זיך צעווייגט, ביטער, שלאַכצנדיק, ווי אַ פרוי,
אומפאַרטראַגלעך אַ שאַד איז געוואָרן זיין פריערדיקע, קלאַרע און
הילכיקע שטימע.

נאַכדעם, אָפּגייענדיק פון בית-עלמין אָן ערך אַ וויאַריסט,
האַט ניקיטאַ ראַפטיים דערזעען דעם הויזוועכטער טיכאַן; מיט דער
לאַפעטע אויפן אַקסל, מיט דער האַק אונטערן פאַס איז ער גע-
שטאַנען אין די קוסטן פאַם וועג, ווי אַ וואַך-וועלנער.

— ביסט שוין אַרויסגעגאַנגען? — האָט ער געפרעגט.

— איך גיי. וואָס טוסטו דאָ?

— אַ ריאַבינע וויל איך אויסגראַפן, כּוועל לַעבן מיין וועכ-

טער-שטיבל פאַרזעצן, פאַם פענצטער.

זיי זענען געשטאַנען אַ מינוט, שווייגנד קוקנדיק איינער
אויפן אַנדערן, טיכאַן האָט אַוועקגעפירט אין אַ זייט אַריין די אויס-
גייענדיקע אויגן זיינע.

— שפּרייז, איך וועל דיך צופירן אַ ביסל.

זיי האָבן זיך געלאָזט גיין שווייגנד. דער ערשטער האָט אַנגע-

הויבן רעדן טיכאַן:

— סאַראַ שטאַרקער טוי. דאָס זענען שעדלעכע טויען, אויף

אַ טרוקעניש, אויף אַן אוימגערעטעניש.

— זאָל גאַט היטן.

טיכאַן וויאַלאָו האָט געזאָגט עפעס נישט דייטלעכס.

— וואָס? — האָט געפרעגט ניקיטאַ, אַ ביסל איבערגע-

שראַקן, — ער האָט שטענדיק דערוואַרט פונם דאָזיקן מענטש

אויסערלישע ווערטער, וואָס צערייצן דאָס געמיט.

— אפּשר — וועט ער פאַרהיטן, זאָג איך.

נאָר ניקיטאַ איז געווען זיכער, אַז דער ערדגרעבער

האַט געזאָגט עפעס אַזוינס, וואָס ער וויל נישט איבער-

חורן.

— וואָס זשע, — דו גלייבסט נישט אין גאָטס חסד ? — האָט
ער מיט תרעומות געפרעגט.

— נאַכוואָס ? — האָט רויק געענטפערט טיכאַן. — אצינד —
זענען נייטיק רעגנס. אפילו פאַר די שוואַמען זענען די טויען
שעדלעך. און באַ אַ גוטן באַלעבאַס איז אַלץ אין דער
צייט.

אַפּזיפּצנדיק, האָט ניקיטאַ אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ.
— נישט גוט עפעס קלערסטו, טיכאַן. . .
— ניין, איך קלער גוט. איך קלער נישט מיט די
אויגן.

זיי זענען ווידער דורכגעגאַנגען שווייגנד אַ פינפציק טריט.
ניקיטאַ האָט געקוקט אונטער די פיס, אויף זיין ברייטן שאַטן,
וויאָל אָו האָט צום טאַקט פון די טריט געקלאַפט מיטן פינגער
איבערן האַלץ פון דעם הענטל פון דער האַק.
— איך וועל קומען, ניקיטאַ איליטש, אין אַ יאָר אַרום, אַ
קוק טון אויף דיר, — גוט ?
— קום. דו ביסט נייגעריק.
— דאָס איז אמת.

ער האָט אַראָפּגענומען דאָס היטל, זיך אָפּגעשטעלט :
— נו, אויב אַזוי, — זיי געזונט, ניקיטאַ איליטש ! —
און קראַצנדיק זיך די קינבאַק, האָט ער פאַרטראַכט ציוגע-
געפן :

— דו געפעלסט מיר, מיט דיין נשמה. דו האָסט אַ מילדן
גייסט. דיין פאַטער איז געווען אַ מענטש מיט אַ קלוגן קערפער,
און דו ביסט אַ גייסטיקער, אַ נשמהדיקער. . .
אַוועקוואַרפנדיק דעם שטעקן אויף דער ערד, אַ טרייסל
טוענדיק מיטן האַרב, פּדי צו פאַריכטן דעם זאַק, האָט ניקיטאַ
שווייגנד אים אַרומגענומען, און טיכאַן, פעסט אַרומוויקלענ-
דיק אים מיט די הענט, האָט געענטפערט הויך, האַרטנע-
קיק

— הייסט עס — כ'וועל קומען.
— יישר-כח.

דאָרטן, וואו דער וועג פארבייגט זיך שארף אין סאָסנע-
וואַלד אַרײַן, האָט ניקיטא זיך אומגעקוקט, — טיכאַן, אַרזנטערגע-
רוקט דאָס היטל אינטער דער פאַכווע, אַנשפאַרנדיק זיך אויף דער
לאַפעטע, איז געשטאַנען אינמיטן וועג, אַזוי ווי האַבנדיק באַשלאָסן
נישט דורכצולאָזן קיינעם דורך אים; ס'האַט אַ צי געטון אַ פּרי-
מאַרגן-ווינטל און באַוועגט די האַר אויף זיין נישטאַנגענעמען
קאַפּ.

פונדערווייטנס איז טיכאַן געוואָרן מיט עפעס ענלעך צום
גולם אַנטאַגושקאַ. קלערנדיק וועגן דעמדאָזיקן טונקעלן מענטש,
האַט ניקיטא אַרטאַמאַנאָוו פאַרשנעלערט דעם טריט, און אין זיין
זפרון האָט צודרינגלעך זיך צעקלונגען:
— קיריסטוס אויפגעשטאַנען תּחית המתים,
די קיביטיקע פאַרלוירן אַ ראָד.

12.

ערשט צום ניינטן יאַרצייט פון פאַטערס טויט האָבן די אַר-
טאַמאַנאָוס פאַרענדיקט דאָס בויען די צערקווע און זי געהייליקט
אויפן נאַמען פון אליהו הנביא. מען האָט געבויט זיבן יאָר; דער
שולדיקער פון דערדאָזיקער פאַמעלעכקייט איז געווען אַלעקסיי.
— גאַט — וועט צוואַרטן, ער האָט נישט וואוהיין צו אײלין
זיך, — האָט ער לוסטיק, נישט גוט געשפאַסט און צוויי מאָל פאַר-
נוצט די ציגל פאַרן טעמפל, איין מאָל — אויף אַ דריטן פאַבריק
קאַרפּוס, אַ צווייט מאָל — אויף אַ שפיטאַל.

נאָכן הייליקן, האַבנדיק אָפּגעריכט אַ הזכרת-נשמה איבער די
קברים פונם פאַטער און זייערע קינדער, האָבן די אַרטאַמאַנאָוס
צוגעוואַרט ביז וואַנען דער עולם איז זיך צעגאַנגען פון בית-עלמין
און, דעליקאַט נישט באַמערקנדיק, אַז אוליאַנאַ באַימאַקאָוואַ איז
פאַרבליבן אין דער משפּחהדיקער אַרומצוימונג אויף דער באַנק
אונטער די בעריאַוועס. האָבן זיי גענומען גיין, נישט געאײליט.

אֵהיים ; צו איילן זיך איז נישט געווען וואוהין, דער פייערלעכער מיטאָג פֿאַר דער גלחִימשאַפֿט, פֿאַר די באַקאַנטע און די אָנגע- שטעלטע מיט די אַרבעטער, איז באַשטימט געוואָרן אויף דריי אַ זייגער.

דער טאָג איז אַ גראַער ; דער הימל האָט זיך האַרבחטמע- סיק אָנגעכמורעט ; ס'האָט געכראַפֿעט, ווי אַ פֿאַרמאַטערט פֿערד, אַ באַסער ווינט, צעווינגדיק די שפיצן פֿון די יאָדלעס, פֿאַרשפרעכנדיק אַרעגן. אויף דעם געלן פֿאַס פֿון זאַמדיקן וועג האָבן זיך גע- וויגט טונקעלע פיגורן פֿון מענטשן, צונויפקריכנדיק זיך צו דער פֿאַבריק ; די דריי קאַרפּוסן אירע, אויסגעשפּרייטע לויט אַ ראַדיוס, האָבן זיך איינגעקלאַמערט אין דער ערד, ווי פיבערהאַפֿט אויסגע- צויגענע רויטע פינגער.

אַלעקסיי האָט, אַ פּאָך טוענדיק מיטן שטעקן, געזאָגט :
— דער טאַטע עליו השלום וואָלט זיך געפּרייט, זעענדיק ווי מיר זענען טעטיק !

— ער וואָלט זיך מצער געווען, ווען מען האָט דערהרגעט דעם קייסער, — האָט געענטפֿערט, אַ קלער געבנדיק פּיאַטר, נישט וועלנדיק צושטימען צום ברודער.

— נו, זיך מצער זיין האָט ער נישט זייער ליב געהאַט. און ער האָט געלעבט נישט מיטן קייסערס פֿאַרשטאַנד, נאָר מיטן אייגענעם.

טיפּער אַראַפּרוקנדיק דאָס הימל, האָט אַלעקסיי זיך אָפּגע- שטעלט, אַ קוק געטון אויף די פּרויען ; זיין ווייב, אַ קלייניגקע, אַ שלאַנקע, אין אַן איינפֿאַך, טונקל קלייד, לייכט שפּרייזנדיק אי- בערן צעריבענעם זאַמד, האָט אויסגעווישט מיט אַ טיכל אירע בריילן און איז געווען ענלעך צו אַ דאָרפֿישער לערערין לעבן דער ברייט צעוואַקסענער נאַטאַליען, וואָס איז געווען אָנגעטון אין אַ שוואַרצער, זיידענער טאַלמע מיט געבלאָזענע הלאַג-קרעלן אויף די אַקסלען און די אַרבל ; אַ טונקל-ליילע הימל האָט שוין צוגעדעקט אירע גרויסאַרטיקע, געבלעכע האַר.

— דאָס ווייב ווערט אַלץ שענער באַ דיר.
פּיאַטר האָט צוגעשוויגן.

— און ניקיטא איז ווידער נישט געקומען צו פאָרן צום יאָר-
צייט. ער איז ביז אויף אונז, צי וואָס ?

אין די פייכטע טעג האָט באַ אַלעקסייען וויי געטון די ברוסט
און אַ פּוּס ; ער איז געזאַנגען, צוֹלֶאַמענדיק, אַנשפּאַרנדיק זיך אויף
אַ שטעקן. אים האָט זיך געוואָלט פאַרווישן דעם אומעטיקן אייג-
דרוק פון דער הזכרת-בשמה און דעם טרויער פון דעם גראַען טאַג ;
אַן איינגעשפּאַרטער אין אַלעם, האָט ער געוואָלט נייטן דעם ברוי-
דער צו רעדן.

— די שוויגער איז געבליבן אויפן קבר זיך אויסוויינען. זי
געדענקט נאָך אַלץ. אַ גוטע זקנה. איך האָב איינגערוימט טיכאַנען,
אַז ער זאָל צוואַרטן און זי צופירן ; זי באַקלאַגט זיך אויף אַסטמע,
ט'איז איר שווער צו גיין, זאַגט זי.

אַרטאַמאַנאָוו, דער עלטערער, האָט נישט הויך און געצוואונ-
גען איבערגעזחורט :
— שווער.

— דרימלסט ? וואָס — שווער ?

— טיכאַנען דאַרף מען אַפּשאַפּן — האָט געענטפערט פּיאָטר,
הוקנדיק אין דער זייט, אויף די בערג, באַוואַקסענע מיט בייז-
שטעכיקע יאָדלעס.

— פאַרוואָס ? — האָט פאַרוואַנדערט געפרעגט דער ברוי-
דער. — אַן ערלעכער מאַן, אַ פינקטלעכער, נישט קיין פּוי-
לער...

— אַ נאַר, — האָט צוגעגעבן פּיאָטר.

ס'זענען צוגעקומען די פרויען ; אַלגא האָט מיט אַן אַנגע-
געמער שטימע, אַן אומגעריכט שטאַרקער פאַר איר קליינעם קער-
פער, געזאַגט דעם מאַן :

— איך רעד-צו נאַטאַשען, אַז זי זאָל אַפּגעבן איליען אין
גימנאַזיע, און זי — האָט מורא.

די מעזברתע נאַטאַשע האָט געשפּרייזט ווי אַ זאַטע קאַטשקע,
זיך וואַקלענדיק פון איין פּוּס אויף דעם אַנדערן ; מיט אַ טאַן פון
אַן עלטערער, געלאַסן און אונטער דער נאַן, האָט זי אַרויסגע-
רעדט :

— און לױט מיין מיינונג — איז גימנאזיע אַ שעדלעכע מאָדע.
אַט שרייבט יעלענאָ בריוו מיט אַזעלכע ווערטער, אַז ס'איז נישט
צו פאַרשטיין.

— מ'דאַרף לערנען אַלע, לערנען ! — האָט שטרענג דער-
קלערט אַלעקסיי, אַראָפּנעמענדיק דאָס היטל, אַפּווישנדיק דעם
פאַרשוויצטן שטערן און דעם פּריציטיקן פּליך ; ער איז אַרויפגע-
קראַכן פּון די שלייפּן אויפּן שייטל אין שאַרפע ווינקלען, שטאַרק
פאַרלענגלעכנדיק זיין פנים.

מיט אַ פּראַגע קוקנדיק אויף איר מאַן, האָט נאַטאַליע זיך
געשפּאַרט :
— פּאַמיאַלאָו זאָגט ריכטיק : פּון לערנען ווערן די מענטשן
וויילד.

— יאָ, — האָט געזאָגט פּיאַטר.
— אַט זעט איר ! — האָט באַפּרידיקט אויסגערופּן נאַטאַליע,
נאָר דער מאַן האָט פאַרטראַכטערהייט צוגעגעבן :
— מען דאַרף לערנען.

דער ברודער און אַלגא האָבן זיך צעלאַכט ; נאַטאַליע האָט
זיי פאַרגעוואָרפּן :
— וועָט טוט איר עס ? איר האָט פאַרגעסן ? פּון אַ הּזכּרת-
נשמה גייט איר דאָך.

נעמענדיק זי אונטער די הענט, האָבן זיי זיך געלאָזט גיין
שנעלער, און פּיאַטר האָט פאַרלאַנגזאַמט דעם טריט :

— איך וועל צוואַרטן אויף דער מאַמען.
אים האָט פאַרשאַפט עגמת נפש דער אוימאַנגענעמער מענטש
טיכאַן וויאַלאָו. פאַר דער הּזכּרה, שטייענדיק אויפּן בית עלמין,
באַטראַכטנדיק פּונדערווייטנס די פאַבריק, האָט פּיאַטר געזאָגט אויפּן
קול, צו זיך אַליין, נישט באַרימענדיק זיך, נאָר פשוט זאָגנדיק
דאָס, וואָס ער האָט געזען :

— דאָס געשעפט האָט זיך צעוואַקסן.
און גלייך האָט ער דערהערט הינטער זיין פּלייצע די רויקע
שטים פּון דעם געוועזענעם ערדגרעבער :

— דאָס געשעפט, ווי שימל אין קעלער, — וואָקסט מיטן
אייגענעם פּוה.

פּיאָטר האָט אים גאַרנישט געזאָגט, אפילו זיך נישט אומגע-
קוקט, נאָר די בפירושע און באַליידיקנדע טפשות פון דעם הויז-
וועכטערס ווערטער האָט אים אויפגעבראַכט. אַ מענטש אַרבעט, גיט
אַ שטיקל ברויט נישט איין מאה מענטשן, טאָג און נאַכט טראַכט
ער וועגן געשעפט, ער זעט זיך נישט, פילט זיך נישט אין די
דאגות וועגן דעם געשעפט און פלוצלינג זאָגט עפעס אַ פינצטע-
רער טפוש, אַז דאָס געשעפט לעבט מיטן אייגענעם פּוה, און נישט
מיטן פאַרשטאַנד פון באַלעבאַס. און תמיד מורמלט עפעס דאָסדאָזי-
קע מענטש מ'שטיינט געזאָגט וועגן דער נשמה, וועגן זינד.
אַרטאַמאַנאָוו האָט זיך צוגעזעצט באַם וועג אויף אַן אַלטן
שטאַם פון אַן אויסגעהאַקטער סאַסנע, האָט זיך אַ צופ געטון באַם
אויער און זיך דערמאַנט, ווי איינמאַל האָט ער זיך באַקלאָגט פאַר
אַלגען :

— וועגן דער נשמה אַ קלער צו טון איז קיין צייט נישטאַ.
ער האָט דערהערט אַ מאַדנע שאלה :

— צי לעבט דען די נשמה אָפגעזונדערט פון דיר ?
אין דידאָזיקע ווערטער האָט זיך אים אויסגעוויזן אַ ווייבע-
רישער שפּאַס, נאָר אַלגעס פויגלש געזיכט איז געווען ערנסט ; די
שוואַרצע אויגן אירע האָבן געלויכטן הינטער די גלעזלעך פון די
ברילן ליבלעך.

— איך פאַרשטיי נישט, — האָט ער געזאָגט.
— און איך פאַרשטיי נישט, ווען מען רעדט וועגן דער
נשמה אָפגעזונדערט פונם מענטש, אַזוויי וועגן אַ יתום, וואָס מען
נעמט אַריין צו זיך.

— איך פאַרשטיי נישט, — האָט געזאָגט פּיאָטר און אָנגע-
וואוירן דעם חשק צו רעדן מיט דערדאָזיקער פרוי ; אינגאַנצן אַ
פרעמדע, אַ ווינציק פאַרשטענדלעכע פאַר אים, איז זי פונדעסט-
וועגן געפעלן אים מיט איר איינפאַכקייט, נאָר האָט געוועקט אַ
מורא, אַז אונטער דער לפּנימדיקער איינפאַכקייט אירער — איז
פאַרבאָרגן כּיטרעקייט.

אָבער טיכאַן וויאַלאָוו איז אים המיד נישט געפעלן. ס'איז
 נישט אָנגענעם געווען צו זען דאָסדאָזיקע בייניקע, געפלעקטע
 פנים, די מאַדנע אויגן און די צום שאַרבן צוגעקלעפטע אויערן
 באַהאַלטענע אין די געלבלעכע האָר; די דאָזיקע שטייף וואַקסנדע
 באַרד, דעם גאַנג טיכאַנס, דעם נישט שנעלן, נאָר היפּשן, און זיין
 גאַנצן מגושמדיקן, פעסטגעבויטן קערפּער. נישט אָנגענעם און אזוי
 ווי קנאה-דערוועקנדיק איז געווען זיין רויקייט; אפילו די פינקט-
 לעכקייט אין דער אַרבעט האָט גערייצט. געאַרבעט האָט טיכאַן ווי
 אַ מאַשין און פּמעט קיינמאָל נישט געגעבן קיין געלעגנהייט אים
 עפעס פאַרצוואַרפן, נאָר אפילו דאָס האָט דערוועקט פאַרדראָס.
 און אַלץ מער אומאַנגענעם איז געווען צו זען, אַז דערדאָזיקער
 מענטש, אַרייַנוואַקסנדיק מיט יעדן יאָר אַלץ מער אין דער ווירט-
 שאַפט, פילט זיך באַשיינפערלעך אַליין אַלס נויטווענדיקע ספּריפע
 אינם לעבנס-ראַד פון די אַרטאַמאַנאַוס. ס'איז מאַדנע, וואָס די
 קינדער האָבן אים לייב פונקט אזוי, ווי די הינט און די פּערד.
 דער אַלטער וואַלפּן-ווערגער טולין, וועלכן מ'האַט אָנגעבונדן אויף
 אַ קייט און וועלכער איז דערפון צערייצט געווען, האָט קיינעם
 נישט, אַ חוץ טיכאַנען. נישט צוגעלאָזט צו זיך, און דער עלטע-
 רער זון, דער קאַפּריזישער איליאַ, איז געהאַרכזאַם דעם הויזוועכ-
 טער מער, ווי דעם פּאַטער און דער מיטער.

פּדי אַפּצורוימען וויאַלאָוו פון די אויגן, האָט אַרטאַמאַנאַוו
 אים פאַרגעלייגט אַ שטעלע פון אַ קירכוועכטער, פון אַ וואַלד-
 שומר, — טיכאַן האָט געשאַקלט מיטן שווערן קאַפּ:
 — איך טויג נישט דערצו. און אויב איך האָב דיר דער-
 עסן, — רו זיך אָפּ, לאָז מיך אָפּ אויף אַ חודש, איך וועל צו
 ניקיטא איליטשן זיך דורכגיין.

נעמלעך אזוי האָט ער טאַקע געזאָגט: רו זיך אָפּ. דאָסדאָ-
 זיקע וואַרט, דאָס נאַרישע און עוותדיקע, צוזאַמען מיט דער דער-
 מאַנונג וועגן ברודער, וועלכער האָט זיך באַהאַלטן ערגעץ הינטער
 די זומפן, אין אַן אַרימען וואַלד-מאַנאַסטיר, האָט אַרויסגערופּן באַ
 פּיאַטרן אַן אומריקן חשד: אַ חוץ דעם, וואָס טיכאַן האָט דער-
 ציילט וועגן ניקיטען, אַראָפּגעמענדיק אים פון שטריק, ווייסט ער,

הפנים, נאך עפעס שעדלעכט, ער ווארט אזויווי אויף נייע אומ-
גליקן, די צאנקענדיקע אויגן זיינע רעדן:

— משעפע מין נישט, איך בין דיר נייטיק.

ער איז שוין דריי מאָל געגאנגען אין מאָנאָסטיר אַרײַן:
הענגט זיך אָן אויף דעם פֿלייצע אַ טאַרבע און, מיט אַ שטעקן אין
דער האַנט, גייט ער אַוועק, נישט געאַײַלט; ס'האַט זיך געדאַכט —
ער גייט איבער דער ערד אויס גענאָד צו איר, און אַלדיג טוט
ער טאַקע אזויווי אויס געגאָד.

אומקערנדיק זיך, פֿלעגט טיכאַן ענטפערן אויף די פראַגעס
וועגן ניקיטען שטיף, נישט קלאָר; ס'האַט זיך תמיד געטראַכט,
אַז ער זאָגט נישט אַלץ, וואָס ער ווייסט.

— ער איז געזונט. ווערט געאַכפערט. פאַר די גרויסן, טאַר

די מתנות, — האָט ער געהייסן דאַנקען.

— וואָס זשע רעדט ער? — האָט זיך אויסגעפרעגט פיאַטר.

— וואָס האָט אַ מאַנאָך צו רעדן?

— נו, פונדעסטוועגן? — האָט אומגעדוילדיק איבערגעפרעגט

אַלעקסיי.

— מכוּח גאַט. מיט דעם וועטער אינטערעסירט ער זיך, די

רעגנס, זאָגט ער, גייען נישט אין דער צייט. אויף די מוקן באַ-

קלאָגט ער זיך; ס'איז דאָרט באַ זיי אַ סך מוקן. וועגן אייך האָט

ער געפרעגט.

— וואָס?

— ער זאָגט זיך, באַדויערט.

— אונז? פאַרוואָס?

— פאַר אַלץ. אַט, — איר לעבט אין געלויף, אין ער האָט

זיך אָפגעשטעלט, נו, באַדויערט ער אייך טאַקע פאַר אייער אומ-

רויקייט.

— אַלעקסיי האָט געלאַכט, אויסשרייענדיק:

— סאַרע שטוּחים!

טיכאַנס אַפֿלען זענען צעגאנגען, די אויגן זענען לֶער געוואָרן.

— איך ווייס דאָך נישט, ווי אזוי ער קלערט, איך דערצייל,

וואָס ער האָט גערעדט. איך בין — אַ פשוטער.

— יא, פשוט! האָט שפּאַטיש מספּים געווען אַלעקסיי. —
א שטייגער ווי אַנטאָן דער גולם.

דער ווינט האָט אָנגעטראָגן אויף פּיאַטר אַרטאַמאַנאָון שמע-
קעדיקע וואַרעמקייט און ס'איז געוואָרן ליכטיקער; פון דעם טיפּסטן
פלויען גרוב צווישן די וואַלקנס, האָט אַרויסגעפליקט די זון. פּיאַטר
האָט אַ קוק געטון אויף איר, איז פאַרבלענדט געוואָרן און נאָך
טיפּער פאַרוונקען אין זיינע טראַכטונגען.

ס'איז געווען עפעס באַליידיקענדעס דערין, וואָס גיקיטאַ,
אַריינלייגנדיק אין מאַנאַסטיר טויזנט רובל און אויסרעדנדיק זיך
לעבנסלענגלעך הינדערט אַכציק אַ יאָר, האָט זיך אָפּגעזאָגט פון
זיין חלק ירושה נאָכן פּאַטער לטובת די ברידער.

— וואָס איז דאָס פאַר מתנות? — האָט געוואַרטשעט פּיאַטר,
נאָר אַלעקסיי — האָט זיך דערפרייט:

— און נאָך וואָס דאַרף ער געלט? די אומזיסטע פרעסער,
די מאַנאַכן אויף פעטס? ניין, ער האָט גוט באַשלאָסן. מיר האָבן
אַ געשעפט, קינדער.

נאַטאַליע איז אַזש געקומען אין התפעלות.

— פּונדעסטוועגן האָט ער גישט פאַרגעסן זיין שוילד קיינ
אונז. — האָט זי באַפריידיקט געזאָגט, אַראַפּיאַגנדיק מיטן פינגער
די איינזאַמע טרער פון דער ראַזער באַק. — דאָס וועט טאַקע זיין
נדן פאַר יעלענען.

אויף פּיאַטרס געמיט האָט גיקיטעס טאַט זיך געלייגט ווי אַ
שאַטן, — אין שטאַט האָט מען וועגן גיקיטעס אַוועקגאַנג אין מאַ-
נאַסטיר גערעדט שלעכט, גישט שמייכלהאַפט פאַר די אַרטאַמאַנאָוס,
מיט אַלעקסייען האָט פּיאַטר געלעבט בשלום, כאַטש ער האָט
געזעען, אַז דער רירעוודיקער ברידער האָט גענומען אויף זיך דעם
גרינגערן טייל פון די געשעפטן: ער איז געפאַרן אויפן נישעגאַראַדער
יאַריד, אַ צוויי מאָל אין יאָר איז ער געווען אין מאַסקווע און,
אומקערנדיק זיך פון דאָרט, פלעגט ער מיט געפילדער דערציילן
מעשיות וועגן דעם, ווי ס'ווערן נחשער די אינדוסטריעלער אין דער
רעזידענץ.

— זיי לעבן פאַראַדמעסיק, גישט ערגער פון די פריצים.

— צו לעבן ווי א פריין — איז איינפאך — האָט געוואָגט
מיט אַן אַנזוהערעניש פּיאַטר, אָבער נישט פאַרשטייענדיק די אַנ-
זוהערעניש, האָט דער ברודער זיך אַנטציקט :
— אַ הייזל שטעלט זיך אַ סוחר, איז דאָס — אַ סאַבאַר !
די קינדער זענען געבילדעט.

הגם ער איז שטארק פאַרעלטערט געוואָרן, נאָר צו אים האָט
זיך אומגעקערט די יוגנטלעכע לעהעדיקייט און די שפאַרבער-אויגן
ווינע האָבן געבלישטשעט.

— וואָס כמורעסט דו זיך פסדר ? — האָט ער געפרעגט דעם
ברודער און אפילו געלערנט : — געשעפט מאַכן דאַרף מען שפּאַסן-
דיק, געשעפטן האָבן קיין אומעט נישט ליב.

פּיאַטר האָט באַמערקט אין אים ענלעכקייט צום פּאָ-
טער, נאָר אלעקסיי איז געוואָרן אלץ מער אומפאַרשטענד-
לעך.

— איך בין אַ קראַנקער מענטש, — האָט ער נאָך אלץ
דערמאָנט, נאָר דאָס געזונט האָט ער נישט געהאַטן, האָט געטרוי-
קען אַ סך וויין, אַזאַרטמעסיק, אין די נעכט געשפּילט אין קאָרטן
און איז, אַפּנים, געווען נישטרייבליך מיט פּרויען. וואָס איז אין
זיין לעבן דער עיקר ? ס'זעט אויס — גישט ער אַליין און גישט
זיין נעסט. דער באַימאַקאָוס הויז האָט שוין לאַנג געפּאָדערט אַ
סאָלידן רעמאָנט, נאָר אלעקסיי האָט נישט געלייגט דערזויף קיין
אַכט. די קינדער זענען געבוירן געוואָרן שוואַכע און זענען גע-
שטאַרבן ביז פינף יאָר, געלעבט האָט בלויז מיראַן, אַן אומאַנגע-
נעם, ביינדיק יינגל, עלטער פּון איליען מיט דריי יאָר. אי אלעקסיי,
אי זיין ווייב האָבן זיך אַנגעשטעקט מיט אַ קאַמישער גיריקייט צו
אומניטיקע זאַכן, זייערע צימערן זענען אַנגעשאַפט מיט פאַרשידנ-
אַרטיק פּריציש מעבל און ביידע האָבן זיי ליב געהאַט צו שענקען
עס ; נאָטאַליען האָבן זיי געשענקט אַן אויסטערלישע שאַנק, באַ-
פּוצט מיט פאַרצעליי, דער שוויגער — אַ גרויסן, לעדערנעם פּאָ-
טעל און אַ גרויסאַרטיק בעט פּון קאַרעלן-בעריאַזע מיט בראַנז;
אַגאַ האָט מייסטערהאַפט אויסגענייט מיט קרעלעכלעך די בילדער,

נאָר דער מאָן האָט איר געברענגט פון זיינע נסיעות איבער די גיבעריעס פונקט אַזעלכע אויסגייכצן.

— פארנעמסט זיך מיט נאַרישקייטן, — האָט געזאָגט פיאָטר באַקומענדיק דעם ברודערס מתנה, אַ מאָנומענטאַלן טיש מיט אַן אַ שיעור שופלאָדן און מיט אַ ראַפּינירטער אויסשניצונג, נאָר אַלעקסיי האָט געקלאַפט מיט דער דלאָניע אין טיש אַריין און גע- שריגן :

— ס'שפּילט ! אַזעלכע קונסטזאַכן וועט מער נישט זיין, אין מאַסקווע האָט מען דאָס תּופּס געווען !

— דו וואָלסט בעסער געקויפט זילבער, באַ אַ די ריסטאַקראַטן איז דאָ אַ סך זילבער. . .

— גיב צייט — מיר וועלן אַלץ קויפן ! אין מאַסקווע. . . אויב צו גלייבן אַלעקסייען, לעבן אין מאַסקווע האַלב דולע מענטשן, זיי פארנעמען זיך נישט אַזוי פיל מיט די געשעפטן, ווי אַלע, איינס באַ איינס, באַמיען זיי זיך צו לעבן פּריזיש, צוליב וואָס זיי קויפן אַפּ באַ דעם אַדל אַלץ, וואָס מען קאָן קויפן, פון גיטער ביז טיי-שאַלן.

זיצנדיק צוגאָסט באַם ברודער, האָט פיאָטר תמיד מיט פאַר- דראָס און קנאה זיך געשפּילט געמיטלעכער, ווי אינדערהיים און דאָס איז אויך געווען אומפאַרשטענדלעך, ווי ער האָט נישט פאַר- שטאַנען, וואָס אים געפעלט אין אַלגען. לעבן נאַטאַליען האָט זי אויסגעוועזן אַ דינסט, נאָר באַ איר איז נישט געווען קיין נאַרישע מורא פאַר נאַפט-לאַמפּן און זי האָט נישט געגלייבט, אַז נאַפט צע- לאָזן די סטודענטן פונם פעטס פון די זעלבסטמערדער. ס'איז אַזוי גענעם צו הערן איר ווייכע שטימע און שיין זענען אירע אויגן ; די בריילן פאַרשטעלן נישט זייער ליבלעכן גלאַנץ, נאָר וועגן געשעפטן און וועגן מענטשן רעדט זי מיט פאַרדראָס, קינדעריש, פון ערעץ-וואו פונדערווייטנס ; דאָס האָט געוואונדערט און אויפ- גערעגט.

— וואָס זשע — איז באַ דיר גאָר קיין שולדיקע נישטאַ, צי וואָס ? — האָט שפּאַטיש געפרעגט פיאָטר, זי האָט געענט- פערט :

— שוילדיקע זענען דא, נאָר איך האָב נישט ליב צו משפטן.

פּיאָטר האָט איר נישט געגלייבט.

צום מאן האָט זי זיך באַצויגן אזוי, הי זי וואָלט פֿלומרשט געווען עלטער און זיך געהאַלטן אַלס קליגער פֿון אים. אַלעקסיי האָט זיך נישט באַליידיקט דערויף, האָט זי גערופן מומע און נאָר זעלטן-ווען האָט ער, מיט לייכטן פאַרדראַס, געזאָגט :
— הער אויף, מומע, ס'האָט שוין דערעסן ! איך בין אַ קראַנקער מענטש, מיך אַ ביסל צו באַלעווען שאַדט נישט.
— ביסט צופיל שוין צעבאַלעוועט, ס'וועט שוין זיין גע-

נג !

זי האָט געשמייכלט צום מאן מיט אַ שמייכל, וועלכן פּיאָטר וואָלט געוואָלט זען אויפן פנים פֿון זיין ווייב. נאַטאַליע איז אַ מוס-טערהאַפט ווייב, אַ מייסטערהאַפטע ווירטין, זי האָט אויסגעצייכנט איינגעלייגט אוגערוקעס, געמאַרינירט שוואַמען, געקאַכט איינגעמאַכטס, די דינערשאַפט אין הויז האָט געאַרבעט מיט דער פּינקטלעכקייט פֿון רעדלעך אין אַ זייגער-מעכאַניזם ; נאַטאַליע האָט אַימדער-מידלעך ליב געהאַט דעם מאן מיט אַ רויקער ליבע, וואָס איז אויסגעשטאַנען געוואָרן, ווי סמעטענע. זי איז געווען אַ שפּאַר-זאַמע.

— וויפיל האָבן מיר אַצינד אין באַנק ? — האָט זי גע-פרעגט און זיך באַומרויקט : — דו זע נאָר, צי ס'איז אַ גוטע באַנק, זי זאָל צומאַל נישט פֿלאַצן :

בעת זי פֿלעגט נעמען אין די הענט אַריין געלט, פֿלעגט איר שיינ פנים ווערן שטרענג, די מאַלינאַווע ליפֿן האָבן זיך צו-זאַמענגעפרעסט, און אין די אויגן האָט זיך באַווינן עפעס בוימל-דיקס און גאַליקס. ציילנדיק די קאַלירטע, שמוציקע פּאַפּירלעך, האָט זי זיי אַנגערירט מיט די פּוּכיקע פינגער אזוי פּאַרויכטיק, גלייך זי וואָלט מורא געהאַט, אַז דאָס געלט וועט זיך צעפֿליען פֿון אונטער אירע הענט אַפּער, ווי פֿליגן.

— ווי אזוי טיילסטו די הכנסות מיט אַלעקסייען ? — האָט זי געפרעגט אין בעט, אַנזעטנדיק פּיאָטרן מיט צערטלענישן. —

ער פארהשבוונט דיך נישט? ער איז — א געשיקטער! ער
מיטן ווייב זענען גיריקע. זיי כאפן אזוי אַלדינק, כאפן
אזוי!

זי האָט זיך געפילט אַרומגערינגלט פון זשוליקעס און גע-

זאָגט:

— קיינעם אַ חוץ טיכאַנען, גלייב איך נישט.

— הייסט עס, אַ גולם גלייבסטו, — האָט מיד געזאָגט

פּיאָטר.

— אַ גולם, — אָבער אַ געוויסנהאַפּטער.

ווען פּיאָטר האָט דאָס ערשטע מאל באַזוכט צוזאַמען מיט
איר דעם ניוזשעגאַראַדער יאַריד און, אַן איבעראַשטער פון דעם
גיגאַנטישן פאַרנעם פון דעם אַרוסישן יאַריד, האָט ער געפּרעגט
דאָס ווייב:

— וואָס זאָגסטו, האַ?

— זייער גוט, — האָט זי געענטפּערט. — ס'איז אַלץ דאָ

אַ סך און אַלדינק איז וועלן וועלן, ווי באַ איבן.

נאָכדעם האָט זי אָנגעהויבן רעכענען, וואָס מען דאַרף

קויפן:

— זיין צוויי פּוּד, ליכט אַ קעסטל, צוקער אַ זעקל, און

ראַפּינאַדע. . .

זיצנדיק אין צירק, האָט זי פאַרמאַכט די אויגן, ווען ס'זע-

נען אַרויסגעקומען אויף דער אַרענע די אַרטיסטן.

— אַך, אומפאַרשעמטע, אַך, נאָקעטע רוחות! אוי, צי מעג

איך קוקן אויף זיי, טויג דאָס דען פאַרן קינד? וואָלסט מיך בע-

סער נישט געפירט אויף די דאָזיקע בייזע וואַנדער, אפשר בין איך

מעזערט מיט אַ יינגל!

אין אַזעלכע מינוטן האָט פּיאָטר אַרטאַמאַנאָוו געפילט, אַז

אים שטיקט אַן אומעט, אַ גרינגלעכער און געדיכטער, ווי דער שליים

פון טייך וואַטאַראַקשע, אין וועלכן ס'האַט געלעבט בלוין איין

פּיש — פעטער, באַרישער לין.

נאַטאַליאַ פלעגט נאָך אַלץ אַ סך און געשעפּטלעך גאָט

בעטן, און נאָך דער תּפילה לייגנדיק זיך אין בעט אַריין, פלעגט

זי פלייסיק ארויסרופן דעם מאן צו קוויקן זיך מיט איר הערלעכן קערפער. פון איר לייב האט זיך געפילט די שפייז-קאמער, אין וועלכער ס'זענען געשטאנען באנקעס קאנסערוון, מארינאדע, גע-רויכטע פיש, שינקע. פיאטר האט נישט זעלטן אין אלץ אפטער געפילט, אז דאס ווייב איז איבער דער מאס פלייסיק, אירע צערט-לענישן שעפן אים אויס.

— לאז אפ, איך בין שוין מיד, — האט ער געזאגט — נו, שלאף געזונטערהייט, — האט הכנעהדיק זיך אפגע-רופן דאס ווייב און, שנעל איינשלאפנדיק, פארוואונדערט אויפ-געוויבן די ברעמען, געשמייכלט, אזוי ווי קוקנדיק מיט צוגעמאכט-טע אויגן אויף עפעס זייער גוטס און גאך קיינמאל דורך איר נישט נעזענס.

אין יענע מאמענטן, ווען פיאטר האט באזונדער דייטלעך מיט אפאטיע געשפירט, אז ער באגערט נישט נאטאליען, האט ער זיך גענייט צו דערמאנען זי זיך אין דעם אומהיימלעכן טאג פון געווינען דעם ערשטן זון. פיינלעך האט זיך געצויגן די ניינצען-טע שעה פון אירע ווייען, ווען די שוויגער האט, אן איבערגע-שראקענע, אין טרערן, אריינגעפירט אים אין צימער, וואס איז פול געווען מיט עפעס א באזונדערער דושבעקייט. קארטשענדיק זיך אויף דעם צעקנאדערטן געלעגער, מיט ארויסגעזעצטע אויגן, פארענדערטע פון דעם מוראדיקן ווייטיק, א צעשוויבערטע, א פאר-שוויצטע און צו זיך נישט ענלעכע, האט דאס ווייב אים באגעגנט מיט א חיהשן געוואי :

— פיעטיא, זיי געזונט, איך שטארב. ס'וועט זיין א ייגל. . . פיאטר, זיי מוחל. . .

די ליפן אירע, אָנגעשוואַלענע פון די ביסן, האָבן זיך כמעט נישט באוועגט, און די ווערטער זענען ארויסגעגאנגען, אזוי ווי נישט פון האלד, גאר פון דעם — צו די פיס זיך אראפגעלאזטן — בויך, וואס איז געווען אומגעלוימפערט אָנגעפלאָזן, גרייט צום פלאצן. דאס בלאַ-געוואַרענע פנים האט זיך אויך אָנגעפלאָזן ; זי האט גע-עטעמט ווי א פארמאטערטער הונט, און אויך אזוי ארויסגעשטעקט אן אָנגעשוואַלענע, צעפיסענע צונג ; זי האט אָנגעכאפט די האַר

אויפן קאפ, האָט זיי געצויגן, געריסן אין אַלץ געריטשעט, געהיילט,
וועלנדיק איבערצייגן, בייקומען עמעצן, ווער ס'האָט נישט געוואָלט
אַדער נישט געקענט איר אַפטרעטן :

— אַ יינגל ..

דער טאָג איז געווען אַ ווינטיקער, הינטערן פענצטער האָט
זיך געטרייסלט אין גערוישט די טשערעמכע, אויף די שויבן האָבן
געצאפלט שאַטנס, פיאַטר האָט דערזעען זייערע שפרונגען, דער-
הערט אַ שאַרף און, משוגע ווערנדיק, אַ געשריי געטון :

— דאָס פענצטער פאַרשטעלט ! איר זעט נישט ?

און איז אין אימה אַנטלאָפן, באַגלייט פון דער פרויס
קוויטש.

— אי-אי-אוי-אוי ..

און אין אַנדערטהאַלבן שעה אַרום האָט די שוויגער, אַ שטי-
מע פון גליק און פאַרמאָטערטקייט, אויפסניי אים צוגעפירט צום
ווייבס בעט, נאָטאַליאַ האָט אים באַגענגט מיט אַן אויפפאַרטראַגלעך
לויכטנדיקן בליק פון אַ גרויסמאַרטירערין און מיט אַ שוואַך, שפור
קר געזאָגט :

— אַ יינגל, אַ זון.

ער האָט זיך איינגעבויגן, האָט צוגעלייגט די באַק צו איר
אַקסל, אַרויסגעמורמלט :

— נו, מאַמע, דאָס וועל איך דיר נישט פאַרגעסן ביזן קבר,
אַזוי ווייט טאַקע ! נו, אַ דאַנק ..

דאָס ערשטע מאָל האָט ער זי אַנגערופן מוטער, אַריינלייגן-
דיק אין דעמדאָזיקן וואָרט זיין גאַנצע שרעק און די גאַנצע פרייד ;
זי האָט, פאַרמאַכנדיק די אויגן, אַ גלעט געטון זיין קאָפּ מיט אַ
שווערער, פאַרשאַכטער האַנט.

— אַ גבור, — האָט געזאָגט די איינגעשרומפענע, גרויסנאָ-
זיקע אַקושערקע, ווייזנדיק דאָס קינד מיט אַזאַ שטאַלץ, ווי זי
וואָלט פלומרשט אַליין עס געוואונען. אַבער פיאַטר האָט נישט גע-
זעען דעם זון, פאַר אים איז אַלץ פאַרשטעלט געווען מיטן ווייבס
טויטן פנים, מיט די פינצטערע לעכער אויפן אַרט פון די
אויגן :

— זי וועט נישט שטארבן ?

— ג-נו, — האָט הויך און פריילעך געזאָגט די איינגע-
שרומפּענע אַקושערקע — ווען מ'וואָלט פון דעם געשטאַרבן, דע-
מאָלט וואָלט קיין אַקושערקעס אויך נישט געווען.

אַצינד איז דער גבור אַלט געווען דאָס ניינטע יאָר, דאָס
ייגל איז געווען הויך, געזונט, אויף זיין גרויסשטערנדיקן, שפיציק-
נאַזיקן פנים האָבן ערנסט געלויכטן גרויסע, געדיכט-פּלאַע אויגן, —
אַזעלכע אויגן האָט געהאַט אַלעקסיס מוטער און אַזעלכע האָט
אויך ניקיטאַ. מיט אַ יאָר שפּעטער איז געבוירן געוואָרן נאָך אַ
זון, יאַקאָו, נאָר שוין פון פינפטן יאָר אָן איז דער גרויסשטערנ-
דיקער איליאַ געוואָרן דער אַנגעזעענסטער מענטש אין הויז, אַ
געבאַלעוועטער פון אַלע, האָט ער קיינעם נישט געפּאַלט און גע-
לעבט אומאַפהענגיק, מיט אַן איבערראַשנדער אומאויפהערלעכקייט
אַריינפּאַלנדיק אין נישט באַקוועמע און געפּערלעכע לאַגעס. זיינע
שטימפּערייען האָבן כמעט שטענדיק אַנגענומען אַ ביסל אָן אומגע-
וויינלעכן כאַראַקטער און דאָס האָט געוועקט באַם פּאַטער אַ גע-
פיל, וואָס איז נאָענט געווען צו שטאַלץ.

אינמאָל האָט פּיאָטר געטראָפּן דעם זון אין קאַמער, דאָס
ייגל האָט זיך באַמיט צוצומאַכן צו אַן אַלטער קאַריטע אַ ראַד
פון אַ טאַטשקע.

— וואָס וועט דאָס זיין ?

— אַ דאַמפּער.

— ער וועט נישט פּאַרן.

— באַ מיר — וועט ער פּאַרן ! — האָט געזאָגט דער זון
מיט דעם התלהבותדיקן טאָן פונם זיין. פּיאָטר האָט אים נישט
געקענט איבערצייגן אין דער צוועקלאָזיקייט פון דער אַרבעט, נאָר
בעתן איבערצייגן האָט ער געקלערט :
— דעם זיידנס כאַראַקטער.

איליאַ איז געווען אומגעבויגן אינם דערגרייכן זיינע צילן,
נאָר פונדסטוועגן האָט זיך אים נישט איינגעגעבן צו מאַכן אַ דאַמ-
פּער פון אַ קאַריטע און די צוויי רעדער פון דער טאַטשקע. דע-
מאָלט האָט ער אַנגעצייכנט מיט קויל רעדער אויף די זייטן פון

דער קאָריטע, האָט זי אַראָפּגעשליפּעט צום טייך, אַראָפּגעלאָזט אין וואַסער אַרײַן, און איז אַרײַן אַרײַנגעפאַלן אין אַ זימפּ. ער האָט זיך פּונדעסטוועגן נישט דערשראַקן און גלייך אַ געשרײַ געטון צו די באַבעס, וואָס האָבן געוואָשן גרעט :

— העי, באַבעס! שלעפּט אַרויס, אַנישט וועל איך דער-

טרונקען ווערן. . .

די מוטער האָט געהייסן צעהאַקן די קאָריטע, און איליען האָט זי אַנגעשעדיקט, פון דעם טאַג אָן האָט ער אַנגעהויבן קוקן אויף איר פונקט מיט אַזוינע נישט זעענדיקע אויגן, ווי ער האָט געקוקט אויף דעם צוויי-יעריקן שוועסטערל טאַניען. ער איז, בכלל, געווען אַ טיכטיק מענטשעלע, האָט שטענדיק עפעס גע-שניצט, געהאַקט, געשפּאַלטן, פאַראַכטן, און, באַאַכטנדיק דאָס, האָט דער פּאַטער געטראַכט :

— ער וועט זיין אַ לייט. ער וועט זיין אַ בוימיסטער.

טיילמאַל האָט איליאַ גאַנצע טעג נישט באַמערקט דעם פּאַ-טער און פּלוזלינג, קומענדיק אין קאַנטאַר אַרײַן, איז ער אַרויס-געקראַכן אויף די קניען, באַפוילן :

— דערצייל עפעס.

— נישטאָ קיין צייט.

— איך האָב אויך נישט קיין צייט.

שמיכלענדיק, האָט דער פּאַטער אַפּגערוקט אין דער זייט

די פּאַפּירן.

— נו, אָט : ס'האַבן זיך אַמאָל געלעבט פּויערן. . .

— וועגן פּויערן ווייס איך אַלץ ; לאַכעוודיקס דערצייל.

קיין לאַכעוודיקס האָט דער פּאַטער נישט געקאַנט.

— דו גיי צו דער באַבעשי.

— זי ניסט היינט.

— נו — איז צו דער מאַמען.

— זי וועט מיך וואָשן.

אַרטאַמאַנאָו האָט געלאַכט ; דער זון איז געווען דאָס אייני-

ציקע וועזן, וואָס האָט באַ אים אַרויסגערופן אַ גוט, גרינג גע-לעכטער.

— וועל איך גיין צו טיכאָנען, — האָט דערקלערט איליאַ,
וועלנדיק אַראָפּשפּרינגען פון פּאָטערס קניען, נאָר יענער האָט אים
פאַרהאַלטן.

— און וואָס דערציילט טיכאָן ?

— אַלץ.

— וואָס, פונדעסטוועגן ?

— ער ווייסט אַלץ, ער האָט געלעבט אין באלאכנע, דאָרטן
וויט מען שיפן, לֶאָדקעס. . .

ווען איליאַ פלעגט אַראָפּפאלן פון ערגעץ, צעהאקנדיק זיך
דאָס פנים, האָט די מוטער, שלאָגנדיק אים, געשריגן :

— קריך נישט אַרום איבער די דעכער, וועסט זיין אַ קאַ-
ליקע, אַ הויקערדיקער.

אַ רויטער פון באַליידיקונג, האָט דער זון זיך נישט צעווייבט,
נאָר געדראָט די מוטער :

— איך וועל דיר נאָך שטאַרבן, אויב וועסט שלאָגן !
וועגן דערדאָזיקער דראָונג האָט זי געזאָגט דעם פּאָטער, ער
האָט אַ שמייכל געטון :

— דו שלאָג אים נישט, נאָר שיק אים אַריין צו מיר.
דער זון איז אַריינגעקומען, זיך אַוועקגעשטעלט באַ דער
טיר-ראַם, פאַרלייגט די הענט הינטערן רוקן ; נישט פילנדיק צו
אים גאַרנישט אַ חוץ נייגערקייט און רייצנדיקע צערטלעכקייט.
האָט פיאַטר געפרעגט :

— פאַרוואָס רעדסטו עס אַזוי גראָב צו דער מאַמען ?
— איך בין נישט קיין נאַר, — האָט ביזו געענטפערט דער
זון.

— וויאָזוי זשע נישט קיין נאַר, אויב דו רעדסט גראָב ?
— ווייל זי שלאָגט. טיכאָן האָט געזאָגט : נאָר נאַראַנים
שלאָגט מען.

— טיכאָן ? טיכאָן אַליין. . .
נאָר פיאַטר האָט זיך איבער עפעס אָפּגעהאַלטן אַנצורופן
דעם הויזוועכטער נאַר ; ער האָט אַרומגעשפּאַנט איבערן צימע .

צוקונדיק זיך צום מענטש פא דער טיר, נישט וויסנדיק, וואס צו זאגן.

— דו, דעסגלייכן, שלאגסט דעם ברודער יאקאוו.
— ער איז — א נאר. אים — טוט נישט וויי, ער איז א

דיקער.

— וואס ווע! א דיקער, איז דארף מען אים שלאגן?
— ער איז א גיריקער.

פיאטר האט געפילט, אז ער קען נישט לערנען דעם זון און אז דער זון פארשטייט דאס. ס'וואלט אפשר געווען איינפאכער און גוצלעכער אַנצודרייען אים די אויערן, נאר די האנט האט זיך נישט אויפגעהויבן איבער דעמדאזיקן אומרויך ליבן, צעפאלטן קאפ. אפילו קלערן וועגן א שטראף איז נישט באקוועם געווען אונטער דעם אויפמערקזאמען, דערווארטנדיקן בליק פון די טייע-רע, בלאַע אויגן. און די זון האט געשטערט; תמיד איז עפעס אזוי אַרויסגעקומען, אז איליא האט צומווילדסטן געשטימט אין זוניקע טעג. זאגנדיק דעם יינגל די געוויינלעכע מוסר-ווערטער, האט פיאטר זיך דערמאנט די צייט, ווען ער אליין פלעגט אויסהערן פונקט די זעלביקע ווערטער און זיי זענען נישט דערגאנגען צו זיין הארץ, זענען נישט פארבליבן אין זכרון, אַרויסרופנדיק בלויז אומעט און, נישט אויף לאנג, שרעק. אָבער קלעפ, אפילו פארדינטע, איז שווער צו פארגעסן, דאס האט פיאטר ארטאמאנאוו אויך גוט בע-וואוסט.

דער צווייטער זון יאקאוו, א קיילעכיקער און ראָזער, איז מיטן פנים ענלעך געווען צו דער מוטער. ער האט א סך אין אפילו אזוי ווי מיט פארגעניגן געוויינט, און איידער ער האט גענומען גיסן די טרערן, פלעגט ער סאפען, אַנבלאָזן די באַקן און שטופן די פויסטן אין זיינע אויגן אַריין. ער איז געווען פחדנותדיק, האט א סך און גיריק געגעסן אין שווער ווערנדיק פון עסן, איז ער אַדער געשלאָפן אָדער זיך באַקלאַגט:

— מאמע, ס'איז מיר אומעטיק!

די טאכטער יעלענא פלעגט קימען צו פארן זומער, זי איז געווען עפעס א מין פרעמדע פרייליך.

בא זיבן יאָר האָט איליאַ זיך אָנגעהויבן לערנען שרייבן און
לייענען באַם פּאַפּ גלייב, נאָר, דערוויסנדיק זיך, אַז דעם בוכהאַל-
טער ניקאַנאַוס זון לערנט זיך נישט פּונם תהילים, נאָר אין אַ
ביכל מיט בילדלעך „דאָס היימישע וואָרט“, האָט ער געזאָגט דעם
פּאַטער:

— איך וועל זיך נישט לערנען, ס'טוט מיר וויי די

צונג.

מען האָט געמוזט לאַנג און ליבליעך אים אויטפרעגן, איידער
ער האָט דערקלערט:

— פּאַשאַ ניקאַנאַוו לערנט זיך אַ היימישע, און איך אין
אַ פרעמדס.

נאָר טיילמאַל איז דאָסדאָזיקע זייער לעבעדיקע יינגל, אָנ-
שלאָגנדיק זיך אָן עפעס, שעהנווייז אָפגעזעסן אויפן בערגל אונטער
דער סאָסנע. אַריינזאָרפנדיק די טרוקענע שישקעס אין דעם טריב-
גרינעם וואַסער פון וואַטאַראַקשע.

— ס'איז אים אומעטיק, — האָט זיך משער געווען דער
פּאַטער. ער האָט אויך וואָכן און חדשים געלעבט באַטויבט פון
גערויש פון די געשעפטן, ער האָט זיך געדרייט, געדרייט און איז
פּלוצלינג אַריינגעפאלן אין אַ געדיכטן בעפל פון נישט קלאַרע
טראַכטונגען, האָט בלינד זיך פאַרפלאַנטערט אין אומעט און נישט
געקאָנט פאַרשטיין, וואָס פאַרבליענדט אים מער: די דאגות וועגן
געשעפט אַזיער גאָר דער אומעט פון דיִדאָזיקע, אין תוך גענומען,
איינזאָניקע דאגות. אָפּט, אין אַזעלכע טעג, האָט ער זיך אָנגע-
שטויסן אויף אַ מענטש און אָנגעהויבן האַסן אים פאַר אַ קרומען
בליק, פאַר אַ נישט געלונגען וואָרט; אַזוי האָט ער אין דאָזיקן
גראַען טאָג פּמעט געהאַסט טיכאָן וויאַלאָוו.

וויאַלאָוו האָט זיך דערנענטערט, פירנדיק אונטער דער האַנט
די שוויגער, דערציילנדיק:

— מיר, די וויאַלאָווס, זענען אַ גרויסע משפּחה. . .

— וואָס-זשע לעבסטו נישט מיט דייעו אייגענע? — האָט
געפרעגט פּיאַטר, צויגענדיק צו דער באַימאַקאָוואַ, נעמענדיק זי
אונטערן אַרעם; טיכאָן איז פאַרשוויגן געוואָרן, האָט זיך אָפּגערוקט

אין דער זייט ; ארטאמאנאוו האט קאטעגאריש און שטרענג אי-
בערגעזורט די פראגע. דעמאלט האט דער היזיוועכטער, פאר-
שמעלנדיק די פארבלאזע אויגן, גלייכגילטיק געענטפערט :
— ס'איז שוין קיינער פון זיי נישטא, פון די אייגענע,
מ'האט אלע אוימגעברענגט.

— וואס הייסט — אוימגעברענגט ? ווער האט אוימגע-
ברענגט ?

— צוויי ברידער האט מען אוינטער סעוואסטאפאל פאריאגט,
זענען זיי דארט אוימגעקומען. דער עלטסטער האט זיך אין דער
מרידה אריינגעמישט, ווען די פויערן האבן זיך פון דער פרייהייט
צעפונטעוועט ; דער טאטע — אויך א באטייליקטער אין בונט —
האט מיט די קארטאפליעס נישט מסכים געווען, ווען מען האט גע-
צוואונגען מיט געוואלט צו עסן די קארטאפליעס ; מען האט אים
געוואלט שמיסן, איז ער אנטלאפן זיך באהאלטן, איז ארוינטערגע-
פאלן אוינטערן אייז, דערטרוינקען געווארן. דערנאך איז געווען נאך
צוויי בא דער מיטער, פונם צווייטן מאן, וויאזאון, א פישער, איך
און דער ברודער סערגיי. . .

— און וואו איז דער ברודער ? — האט געפרעגט אויליא-
נא, פינטלענדיק מיט די פון טרערן אָנגעשוואַלענע אויגן.
— מען האט אים דערהרגעט.

— דו דערצייילסט, ווי דו וואַלסט מזכיר נשמות געווען, —
האט ביז געזאגט ארטאמאנאוו.

דאָס איז אויליאנא איוואנאָוואַ נייגעריק געווען. . . זי איז
אביסלע פארצאגט, האָב איך איר. . .

נישט ענדיקנדיק די ווערטער, האט ער זיך איינגעבויגן,
אויפגעוויבן פון וועג א טרוקן צווייגל אין אַוועקגעוואָרפן עס אין
א זייט. א מינוט צוויי איז מען געגאנגען שווייגנדיק.

— און ווער האט דערהרגעט דעם ברודער ? — האט פלוצ-
לינג געפרעגט ארטאמאנאוו.

— ווער דערהרגעט ? א מענטש דערהרגעט, — האט רויק
געענטפערט טיכאן, נאָר די באַיאַקאָוואַ האט, אַפּוּפּצנדיק, צו-
געגעבן :

— א בליץ אויף...

... אינמיטן זומער זענען אָנגעקומען שווערע טעג, איבער דער ערד, אין דעם געל-רויכיקן הימל איז געשטאנען א דריקנ-דיקע, אומרעמוטדיק אָנגעגליטע שטילקייט; אומעטום האָבן גע-ברענט די טאַרף-געביטן אין די וועלדער. פּלאַצלינג פּלעגט זיך שטורמיש אַריינרייסן אַ טרוקענער, הייסער ווינט, ער האָט מורא-דיק געשיפעט און געפייפט, אָפּגעריסן די פּאַרטרוקנטע בלעטער פון די ביימער, דאָס פּאַראַיאַריקע, געלע שטעכעכץ, ער האָט אויפגעהויבן וואַלקנס זאַמד, האָט עס גציאָגט איבער דער ערד צו-זאַמען מיט די אַטמיוזענס, שפּענדלעך, פּעדערן פון הינער; ער האָט געשטויסן די מענטשן, זיך באַמיעצדיק אַראָפּצורייסן פון זיי די מלבושים, און האָט זיך באַהאַלטן אין די וועלדער, נאָך הייסער צעבלאָזנדיק די שרפות.

אין דער פּאַבריק איז געווען אַ סך קראַנקע; אַרטאַמאַנאָן האָט געהערט דורך דעם זשוזשען פון די שפּינעררייען און דעם שאַרף פון די וועבשיפּן אַ טרוקענעם, שווערן הוּסט, האָט געזעען באַ די וואַרשטאַטן פּאַרצאַקטע, ביינע פּנימער, באַמערקט פּוילע באַוועגונגען; די צאָל פון דער אויסאַרבעטונג האָט זיך פּאַרמי-נערט, די איכות פון דער סחורה איז געוואָרן באַדייטנד ערגער; ס'האַט זיך שטאַרק פּאַרמערט די טעג פון היליען, די פּויערן האָבן אָנגעהויבן מער טריינקען, באַ די פּויערטעס האָבן געקרענקט די קינדער. דער פּריילעכער טשעסלאַר סעראַפּים, אַן אַלטינקער מיט אַ ראַזע פנים פון אַ קינד, האָט נישט אויפגעהערט צו מייסטערעווען קליינע טרוימעלעך און נישט זעלטן האָט ער ציוניפּענעשלאַנגן פון בלייכע יאָדלע-ברעטער אַרונות פאַר גרויסע מענטשן, וועלכע האָבן אָפּגעאַרבעט זייער עובדה.

— אַ היליאַנקע דאַרף מען אינאַרדנען, — האָט געטענהט אַלעקסיי, — מען דאַרף פּריילעך מאַכן, אויפמונטערן דעם עולם!

אָוועקפּאַרנדיק מיטן ווייב אויפן יאַריד, האָט ער נאַכאַמאָל געעצהט:

— אַרדן איין אַ הוליאַנקע — וועלן די מענטשן אויפלעבן !
דו — גלייב : פריילעכקייט איז די ישועה פון אלע צרות !
— פאַרנעם זיך, — האָט באַפוילן פּיאָטר דעם ווייב. —
מאָך וואָס בעסער, וואָס מער.
נאַטאַליע האָט אומצופרידן אַ וואַרטשע געטון, ער האָט ביי
געפרעגט :

— נו ?

דעמאָנסטראַטיוו הויך אויסשנייצנדיק די נאָז אין עק פון
פאַרטוך, האָט דאָס ווייב געענטפערט :
— איך הער.

די הוליאַנקע האָט מען אָנגעהויבן מיט אַ גאַטעסדינסט. זייער
פיין האָט אָפּגעריכט דער פּאַפּ גליעב ; ער איז געוואָרן נאָך מער
דאַר און אָפּגעצערט ; דאָס צעבראַכענע קול זיינס, אַרויסברענגענ-
דיק די אויסערגעוויינלעכע ווערטער, האָט געקלונגען באַקלאַגלעך,
אזויווי בעטנדיק מיט די לעצטע פּוהות ; די גרויע פּנימער פון די
שווינדזיכטיקע וועבער האָבן שטרענג זיך אָנגעכמורעט, זענען פּרום
פאַרהילצערט געוואָרן ; אַ סך פּויערטעס האָבן געוויינט העשנדיק.
און ווען דער פּאַפּ האָט אויפּגעהויבן צום רויכיקן הימל זיינע
טרועריקע אויגן, האָבן די מענטשן, גלייך מיט אים, אויך געקוקט
מיט תּפילה אינם רויך אַריין אויף דער מאַטער, פּליכיקער זון,
קלערנדיק, משמעות, אַז דער מילדער פּאַפּ זעט אין הימל עמעצן.
וואָס קען אים און הערט אים.

נאָך דער גאַטעסדינסט האָבן די פּויערטעס אַרויסגעטראָגן
אויף דער גאַס פּונם דערפּל די טישן און די גאַנצע אַרבעטס-
קראַפט האָט זיך סאַליד אויסגעזעצט באַ די הילצערנע שיסלען,
וואָס זענען ביז די ראַנדן פּויל געווען מיט פעטע לאַקשן און
שעפּסנפלייש. אַרום יעדער שיסל האָט זיך געזעצט צען מאָן, אויף
יעדן טיש איז געשטאַנען אַן עמער שטאַרק, היימיש ביר און אַ
פּערטל בראַנפּן ; דאָס האָט שנעל אויפּגעהויבן די אין מוט געפּאַ-
לענע, אויסגעפּייניקטע מענטשן. די שטילקייט, וואָס האָט מיט אַ
היים היטל באַדעקט די ערד, האָט זיך אָפּגערוקט אויף די זומפן
צו די וואַלד-שרפּות, דאָס דערפּל האָט זיך צערעשט מיט פּריילע-

כע קולות, מיט א קלאפעריי פון הייצערנע לעפל, געלעכטער פון
קינדער, אויסגעשרייען פון ווייבער, מיט א גערעדעריי פון
ייגווארג.

בא דעם זעטיקן, שפארן מיטאג איז מען געזעסן א שעה
דריי; דערנאך, צעפירנדיק די שיפורע אהיים, האט דאס ייגווארג
זיך ציוניפגעקליבן ארום דעם ציכטיקן, אקוראטנעם טשעסלאר סע-
ראפּים. זיין בלאַ צוויילכן העמדל און אויך אזעלכע הויזן, א סך
מאָל געוואשענע, זענען געוואָרן העל-בלאַ, דאָס שכורע, ראָזע פנים
מיט דער שפיציקער נאָז האָט באַגייסטערט געלויכטן, ס'האַבן גע-
בלישטשעט, צווינקענדיק, די רירעוודיקע, נישט אַלטע אויגן. אין
דעמדאָזיקן פרייעכען טרומנע-מאָכער איז, צוגעפאַסט צו זיין נאָ-
מען, געווען עפעס הימל-פריידיקס, עפעס אַ מיין לייכטער פלאַטער,
זיצנדיק אויף דער באַנק, אַנידערלייגנדיק די ציטרע אויף זיינע
שפיציקע קניען, איבערקלייבנדיק די סטרונעס מיט די טונקעלע
פינגער, אויסגעבויגענע ווי די כריין-וואַרצלען, האָט ער אויפגע-
זונגען דעם ניגון פון די בלינדע בעטלער, מיט אַ געמאַכטער
עצבות און פאַנפענדיק, אונטער דער נאָז:

און אַט נאָט אייך, מענטשן, אַ חידה צו דער שמחה,
און פאַר אייער גרויסער חכמה צום באַשיידן!

און אַ ווינק געבנדיק צו די מיידלעך, צווישן וועלכע ס'איז
חשיבותדיק געשטאַנען די טאַכטער זיינע, די טרייבערין זינאידאַ,
אַ הויכברוסטיקע, אַ שיינע, מיט עזותדיקע אויגן, האָט ער אַנגע-
הויבן נאָך העכער און עצבותדיקער:

אונטער אַ הויכער, אַ גאַלדיקער ליפע,
אין דופטיקער, הימלישער קילקייט, —
זיצט אין געפלאַכטענעם פסא הפּבוד,
זיצט קריסטוס געלענט אין גן עדן.
זילבער, גאַלד צעטיילט ער,
שטיינער טייערע צעטיילט ער,
אַלץ די רייכע לייט באַלוינט ער,

ווייל זיי זענען דאך עשירים,
פאר די ארימע בעלי-טובות,
ווייל זיי ליבן און זיי שפיון
אלע בעטלערס און קבצנים.

ער האט ווידער א ווינק געטון צו די מיידלעך און פלוצ-
לינג איבערגעפירט זיין קול אויף א טענצלדיקן טעמפא, און די
טאכטער זיינע. ציגינעריש פארווארפנדיק די הענט הינטערן קאפ,
אויפטרייסלענדיק מיט די ברוסטן, האט א קוויטש געטון אין זיך
געלאזט טאנצן אונטער דעם הילכיקן לידל פונם פאטער און דעם
סטרונען-געקלאנג.

אין אויב זילבער ווער עס נעמט, —
בלייבט ער דאן אן פיס געלעמט;
אין אויב גאלד נאך ווער עס נעמט, —
ווערט פון פלאמען באַלד פארברענט!
ווער נאך פערעלעך — א נויג,
קריגט א בעלצע אויפן אויג! . . .

דעם געקלאנג פון דער ציטרע און דאס פריילעכע געזאנג
פון סעראפימס ליד האט פארטויבט דער געפייה פון די בהורים;
דערנאך האבן אויפגעזונגען א טענצלדיקס די מיידלעך און די
ווייבער:

פון ים לויפן שנעל שיפעלעך פיר,
מתנות שיינע מיידעלעך ברענגען אן אשיעור!
און זינאידא, צוטופענדיק, האט געזונגען הילכיק:

פון פאשקען האט פאלאשקע
א זאק אויף א רובאשקע;
פון טערעשקען האט מאטרעשקע
א בערעזענע בראשקע.

איליא ארטאמאנאו איז געזעסן אויף גלייך געלייגטע שינד-
 רען מיט פאוועל ניקאנאוון, א דאר יינגל, וואס אויף זיין לאנגן
 האלז האט זיך אומרויק געדרייט עפעס א מין אלטער, אויסגע-
 קויאכענער קאפ, און אויף דעם גראען נישט געזונטן פנים זענען
 גיריק געלאפן גראע, צעשראקענע אייגעלעך. איליען איז זייער
 געפעלן דער העל-בלויצער אלטיטשקער, ס'איז אָנגענעם געווען צו
 הערן דאָס שפילן פון דער ציטרע און דאָס התלהבותדיקע, קאָמי-
 שע קול פון סעראפמען, נאָר פלוצלינג האָט אויפגעפלאַקערט, זיך
 גענומען דרייען דידאָזיקע שיקסע אין דער רויטער יאָקע און
 האָט אַלץ צעשטערט, אַרויסרופנדיק אַ שטורמיש געפייפעריי, אַ
 נישט האַרמאָניש, שרייענדיק געזאָנג. דידאָזיקע שיקסע איז אים
 ענדגילטיק נמאס געוואָרן, ווען ניקאנאוון האָט אים שטילער הייט
 געזאָגט :

— זינאָדקע איז אַן אויסגעלאַסענע, זי לעבט מיט אַלע.
 מיט דיין טאָטן אויכעט, איך האָב אַליין געזעען, ווי ער האָט זי
 געדריקט.

— נאָכוואָס ? — האָט, נישט אַנשטויסנדיק זיך, געפרעגט
 איליא.

— נו, דו ווייסט דאָך !

איליא האָט אַראָפּגעלאָזט די אויגן. ער האָט געוואוסט, נאָכ-
 וואָס מען דריקט מיידלעך און ס'האָט אים פאַרדראָסן, וואָס ער
 האָט געפרעגט וועגן דעם דעם חבר.

— זאָסט לינגט, — האָט ער געזאָגט מיט עקל און נישט
 הערנדיק ניקאנאוון פליסטער. דאָסדאָזיקע יינגל, אַ דערשלאָנגס
 און פחדנותדיקס, איז אים נישט געפעלן מיט זיין פלעגמאטישקייט
 און דער אייגנטאָניקייט פון זיינע דערציילונגען וועגן די פאַבריק-
 מיידלעך, נאָר ניקאנאוון האָט זיך געקאָנט אויף יאָגד-טויבן, און
 איליא האָט ליב געהאַט טויבן און הנאה געהאַט פון באַשיצן דאָס
 שוואַכע יינגל פון די פאַבריק-קינדער. אַ חוץ דעם האָט ניקאנאוון
 געקענט שיין דערציילן אַלץ, וואָס ער האָט געזעען, כאָטש גע-
 זעען האָט ער בלויז נישט אָנגענעמט און האָט גערעדט וועגן אַלעם,

פונקט ווי דאָס ברידערל יאָקאָוו, — אַזוי ווי באַקלאַנגדיק זיין אויף אַלע מענטשן.

אַפּוּצנדיק עטלעכע מינוט שוויגנדיק, איז איליאַ אַוועק אַהיים. דאָרטן האָט מען אין סאָד געטרונקען טיי, אונטערן הייסן שאַטן פון די ביימער, גראַע פון שטויב. באַם גרויסן טיש זענען געזעסן געסט: דער שטילער פאַפּ גלייב, דער מעכאַניק קאַפּ-טיעוו, אַ שוואַרצער און געקרייזטער ווי אַ ציגיינער, דער ריין אַפּגעוואַשענער בוכהאַלטער ניקאַנאָוו, דאָס פנים איז באַ אים אַזוי שטאַרק אַפּגעוואַשן, אַז מען קאָן נישט וויסן, אַוואַסערס עס איז. ס'איז געווען אַ קליינע וואַנסיקע נאָז, ס'איז געווען אַ בייז אויפן שטערן, צווישן דער נאָז און דער בייז איז זיך פּונאַנדעריגעקראַכן אַ שמייכל, פאַרמאַכנדיק די שמאַלע שפעלטעלעך פון די אויגן מיט ציטערדיקע הויט-פאַלפּן.

איליאַ האָט זיך אַוועקגעזעצט לעבן פאַטער, נישט גלייבנ-דיק, אַז דערדאָזיקער נישט פריילעכער מענטש זאָל האָבן צו טון מיט דער. פאַרשייטע טרייבערין. דער פאַטער האָט שוויגנדיג אַ גלעט געטון זיין פלייצע מיט דער שווערער האַנט. אַלע זענען געווען פאַרשמאַכט פון דער היץ, האָבן זיך באַגאַסן מיט שווייס, גערעדט אָן חשק, בלוז קאַפּטיעווס הילכיקע קול האָט געקלאַנגען, ווי הינטער, אין אַ קרישטאַלענער, פּראַסטיקער נאַכט.

— מיר וועלן גיין אויפן יעדן? — האָט געפרעגט די מו-

טער.

יאַ; כּוועל גיין זיך אַנטון, — האָט געזאָגט דער פאַ-טער, איז אויפגעשטאַנען פון טיש און אַוועקגעגאַנגען צום הויז; אַ מינוט שפעטער איז איליאַ אים נאַכגעלאָפּן, האָט אים דעריאָגט אויף דער וועראַנדע.

— וואָס זאָגסטו? — האָט ליבליעך געפרעגט דער פאַטער, — דער זון האָט אויך אַ פּרעג געטון, קינדליק אים אין די אויגן אַרײַן:

— דו האָסט זינאידען געדריקט אַדער נישט געדריקט? איליאַ האָט זיך געדאַכט, אַז דער פאַטער האָט זיך דער-שראַקן; דאָס האָט אים נישט פאַרוואַנדערט, ער האָט געהאַלטן

דעם פאָטער פאר אַ שרעקעוודיקן מענטש, וואָס האָט פאר אַלע-
מען מורא, דעריבער איז ער אַזוי שווייגנדיק. ער האָט נישט זעלטן
געפילט, אַז דער פאָטער האָט פאר אים אויך מורא, אָט — האָט
ער אַצינד מורא. און פּדי אויפצומונטערן דעם דערשראָקענעם
מענטש, האָט ער געזאָגט :

— איך — גלייב גישט, איך פּרעג נאָר.

דער פאָטער האָט אים אַ שטופּ געטון אין פּאָדערהויז אַריין,
און אַריינשטופּנדיק אים דורך דעם קאַרידאָר צו אים אין צימער
אַריין, האָט ער פּעסט פאַרמאַכט נאָך זיך די טיר, און אַליין
אַנגעהויבן, סאַפּענדיק, אַרומצושפּרייזן פון איין ווינקל אין אַנדערן.
אַזוי האָט ער געשפּרייזט, ווען ער איז געווען ביזן.

— קום אַהער, — האָט געזאָגט דער עלטערער אַרטאָ
מאַנאָו, אַפּשטעלנדיק זיך באַם טיש, דער יינגערער אַרטאָמאַנאָ
איז צוגעגאַנגען.

— וואָס האָסטו געזאָגט ?

— דאָס זאָגט פּאַוילאָשקאַ, נאָר איך גלייב נישט.

— דו גלייבסט נישט ? אַזוי.

פּיאָטר האָט אַרויסגעלאָזט פון זיך דעם פּעס, נאָכאַנאַנד באַ-
טראַכטנדיק דעם גרויסשטערנדיקן קאַפּ פּונם זון, זיין ערנסט, גישט
ליבלעך פנים. ער האָט זיך געצופּט באַם אויער, זיך איבערלייגן-
דיק: צי איז גוט אַדער שלעכט, וואָס דער זון גלייבט נישט דער
נאַרישער פּלוידעריי פון פּונקט אזאַ פּענדראַק, ווי ער איז אַליין,
ער גלייבט נישט און טרייסט אים, זעט אויס, מיט דעם גישט
גלייבן ? ער האָט נישט געפונען וואָס און וויאָזוי מען דאַרף זאָגן
דעם זון און אים האָט זיך אַבסאָלוט נישט געוואָלט שלאָגן איליען.
אַבער מען האָט דאָך פאַרט באַדאַרפט עפּעס צו טון און ער האָט
פאַשלאָסן, אַז דאָס איינפאַכסטע און פאַרשטענדלעכסטע איז —
שלאָגן. דעמאָלט האָט ער, שווער אויפהייבנדיק די נישט זייער
לעהאַרכזאַמע האַנט, זי אַריינגעלאָזט אין די האַרטלעכע קוילעס
זונם זון און, רייסנדיק זיי, אַנגעהויבן מורמלען :

— הער נישט קיין נאַראָנים, הער נישט !

און אַפּשטופּנדיק, האָט ער באַפוילן :

— גיי. זיך אין דיין שטיב. אין — זיך דאָרט. יאָ.
דער זון איז אַוועקגעגאַנגען צו דער טיר, אָנגעבויגן דעם
קאָפּ אויף אַ זייט, טראָגנדיק אים ווי אַ פּרעמדן, אין דער פּאַטער.
קוקנדיק אויף אים, האָט זיך געטרייסט:
— ער וויינט נישט. איך האָב אים — נישט שמערצ-
לעך.

ער האָט געפרוּווט זיך בייזערן:
— ביסט אַ מבין! איך גלייב נישט! אָט האָב איך דיר
געוויזן.
נאָר דאָס האָט נישט פּאַרטויבט דאָס געפיל פון רחמנות
צום זון, פון דער עוולד פאַר אים אין דער אומצופרידנקייט מיט
זיך.

— דאָס ערשטע מאָל געשלאָגן, — האָט ער געקלערט,
אומפריינדלעך באַטראַכטנדיק זיין רויטע, האַרליקע האַנט. — אין
מיך האָט מען ביז צען יאָר זיכער הונדערט מאָל געשלאָגן.
נאָר דאָס האָט אויך נישט געטרייסט. אַ קוק געבנדיק
דורכן פענצטער אויף דער זון, וואָס איז ענלעך געווען צו אַ
טראָפּן פעטס אין אַ טריב וואַסער, דערהערנדיק דעם רופנדיקן
גערויש אין דערפיל, איז אַרטאָמאַנאָוו אָן השק געגאַנגען
זען די היליאַנקע און האָט אויפן וועג שטיל געזאָגט ניקאַ-
נאָוין:

— דיין שטיפזון רעדט איין מיין איליען נאַרישקייטן. . .
— איך וועל אים אָנשמייסן, — האָט מיט פולער גרייט-
קייט און אפילו, אַזוי ווי מיט פאַרגעניגן פאַרגעלייגט דער בוכ-
האַלטער.

— דו פאַרמאָך אים דאָס מויל, — האָט צוגעגעבן פיאָטר,
זייטיק אַ קוק געבנדיק אין ניקאַנאָוס ליידיקן פנים אַריין און פאַר-
לייכטערט טראַכטנדיק:
— גאָר פשוט.

דאָס דאָרף האָט באַגעגנט די באַלעבאַטים רוישיק און האַר-
ציק; ס'האַבן געלויבטן האַלבשכורע שמייכלען, ס'האַט הויך גע-
שריגן די חניפּים; סעראַפּים, צוטופענדיק מיט די פיס אין נייע

לאפטשעס, אין ווייסע אַנטשעס, איבערגעבונדענע, מאַרדווינישמיי
סיק, מיט רויטע אַפּשניצן, האָט זיך געדרייט פאַר אַרטאַמאַנאַ
און געזונגען אַ קבלת-פנים :

— אוי, ווער קומט עס אָן ?
ער אַליין קומט אָן !
און וועמען פירט ער מיט זיך מיט ?
זי פירט ער מיט זיך מיט !

דער גרויפער ריקער, לאַנגהאַריקער איוואַן מאַראַזאַוו, וואָס
איז ענלעך געווען צו אַ גלח, האָט גערעדט מיט אַ באַס :
— מיר זענען מיט דיר צופרידן. מיר זענען — צו
פרידן.

אן אַנדערער זקן, מאַמאיעוו, האָט געשריגן מיט התלהבות:
— די אַרטאַמאַנאַווס זאַרגן וועגן די מענטשן ווי פּריצים ?
און ניקאַנאָוו האָט געזאָגט קאָפּטיעוון אזוי, אז אַלע האָפּן
געהערט :
— אַ דאַנקבאַר פּאַלק, זיי קאָנען אַפּשאַצן זייערע בעלי-
טובות !

— מאַמע, מען שטיפט מיך ! — האָט זיך באַקלאָגט יאַקאָוו,
אן אַנגעטויבער אין אַ העמד פון ראָון זייד, אַ באַלעמאַרטיקער ;
די מוטער האָט אים געהאַלטן באַ דער האַנט, חשיבותדיק שמייכ-
לענדיק צו די באַבעס, און אים איינגערעדט :
— דו קוק, ווי דער אַלטיטשקער טאַנצט...
דער העל-בלוייער טשעסלאַר האָט זיך אומדערמידלעך גע-
דרייט, אונטערגעשפרוינגען, געשאַטן מיט קופּלעטלעך :

— עך, פּיסל טופּע-צו !
טופּע-צו נאָר העכער !
אַ לאַפטש איז גרינגער פון אַ שטיוול,
קריך איך אויף די דעכער !

אַרטאַמאַנאָוו האָט נישט צום ערשטן מאל געהערט שבוּחַ
פאַר זיך, ער האָט געהאַט אַלע גרויזן נישט צו גלייבן אין דער

אויפריכטיקייט פון דידאזיקע שבחים, אבער פינדעסטוועגן האָפֿן זיי
אים ווייך געמאַכט ; צושמייכלענדיק, האָט ער געזאָגט :

— נו, גוט, אַ דאַנק ! נישקשה, מיר לעבן אין אהדות.
און ער האָט געקלערט :

— אַ שאַד, איליאַ זעט נישט, ווי מען גיט אָפּ פּבוד דעם

טאַטן.

ער האָט דערפילט אַ באַדערפעניש צו טון עפעס גוטס, מיט
עפעס צו דערפרייען די מענטשן ; אַ קלער געבנדיק, אַ צופּ טוענ-
דיק זיך באַם אויער, האָט ער געזאָגט :

— דאָס קינדער-שפיטאַל דאַרף מען טאַפּלט פאַרגרע-

סערן.

ברייט צעפאַכנדיק מיט די הענט, איז סעראַפּים אוועקגע-
שפּרינגען פון אים.

— איר האָט געהערט חברה, — הוראַ, דעם באַלע-

באַס !

נישט איינמוטיק, נאָר הויך האָפֿן די מענטשן אַ ליאַרם גע-
טון הוראַ ; אַ גערירטע, אַרומגערינגלטע פון די באַבעס, האָט נאָ-
טאַליע געזאָגט אונטער דער נאָן, מיט אַ ניגון :

— גייט, באַבעס, נעמט נאָך אַ דריי פּעסעלעך ביר, טיכאַן

וועט אַרויסגעבן, גייט !

דאָס האָט נאָך מער פאַרשטאַרקט די אַנטציקונג פון די באַ-
בעס ; און ניקאַנאָוו, שאַקלענדיק מיטן קאַפּ, האָט מיט נחת-רוח
געזאָגט :

— אַן אַרכיערעישער קבֿלת-פנים...

— מאַ-אַם, — ס'איז מיר הייס, — האָט געמרוטשעט יאַ-

קאָוו.

דידאזיקע שמחה האָט אַ ביסל קאַליע געמאַכט, צעשטערט
דער שוואַרצערדיקער אויוונהייצער, מיט די גרויסע אויגן ווי די

פּלוימען, וואַלקאָוו ; ער איז צוגעשפּרונגען צו נאַטאַליען, נישט גע-
ראָטן האַלטנדיק אויף דער לינקער האַנט אַן אויסגעמאַגערט, פון
דער היץ פאַרחלשט קינד, מיט בלאַטערן אויף דעם גלאַ-

לעכן לייב, ער איז צוגעשפרונגען און האָט אָנגעהויבן היסטעריש
צו שרייען :

— וואָס וועט זיין ? דאָס ווייב איז געשטאַרבן. פון היץ
געשטאַרבן, וויי איז מיר ! אָט — א יתומל געבליבן, — וואָס וועט
זיין ?

פון זיינע משוגענע אויגן זענען גערונגען עפעס אַזוינע געלע
טרערן ; אָפּטשוּפנדיק דעם הייצער פון נאַטאַליען, האָבן די באַ-
צעס גערעדט ווי אַנטשוּלדיקנדיק זיך :

— דו הער אים נישט, ער איז, זעסטו, נישט באַם פאַר-
שטאַנד. דאָס ווייב איז באַ אים געווען אַן אויסגעלאַסענע. אַ שווינד-
זיכטיקע. און ער אַליין איז אויך אַ שלאַפער.

— נעמט צו באַ אים דאָס קינד, — האָט ביזו באַפילן אַר-
טאַמאַנאַוו און באַלד האָט זיך צום פאַרשמאַכטן קינד אַ צי געטון
עטלעכע פאַר ווייבערישע הענט, נאָר וואַלקאַוו האָט אַרויסגעלאַזט
אַ געזונטע קללה און איז אַנטלאָפן.

אין אַלגעמיין, איז אַלץ געווען גוט, פאַרביק און פריילעך,
אַזוי ווי ס'געהער צו זיין אויף אַ יום-טוב. באַמערקנדיק פּנימער
פון נייע אַרבעטער, האָט אַרטאַמאַנאַוו געטראַכט מיט גדלות :

— ס'וואַקסט די צאָל פון די מענטשן. ווען דער פּאָטער
זאָל זעען. . .

פּלוצלינג האָט דאָס ווייב באַמערקט מיט באַדויערונג :
— נישט אין דער צייט האַסטו פאַשטראַפּט איליען, ער זעט
נישט די ליבשאַפט צו דיר.

אַרטאַמאַנאַוו האָט צוגעשוויגן, קוקנדיק פון אינטערן שטערן
אַפער אויף זינאידען, זי איז געגאַנגען בראש פון אַ צענדליק
מיידלעך און האָט געזונגען מיט אַ נישט אָנגענעם, גידעריק
קול :

— ער גייט אַליין,
קוקט מיט חן,
ער וויל אודאי
ליבשאַפט מיין !

— א חצופה. — האָט ער א קלער געטון. — אין דאָס ליד
איז א געמיינס.
ער האָט אַרויסגענומען דעם זייגער, א קוק געטון אויף אים
און צוליב עפעס א זאָג געטון א ליגנט :
— איך גיי צו אַהיים, ס'דאַרף זיין א דעפעשע פון אַלעק-
טייען.

ער איז אוועקגעגאנגען שוועל, באַקלערנדיק אויפן וועג, וואָס
ער וועט זאָגן דעם זון, האָט צוגעטראַכט עפעס זייער שטרענגס
און גענוג ליבליכעס, נאָר שטיף אויפגענוענדיק די טיר אין איליעס
צימער אריין, האָט ער אַלץ פאַרגעסן. דער זון איז געשטאַנען
אויף די קניען אויף א שטול, אַנשפאַרנדיק זיך מיט די עלנבויגנס
אַן פענצטער-אַנלען ; ער האָט געקוקט אין דעם טונקל-רויטן רוי-
ביקן הימל אריין ; די טונקלקייט האָט אַנגעפילט דאָס קליינע צי-
מער מיט ברוינעם שטויב ; אויף דער וואַנט, אין דער גרויסער
שטייג האָט זיך גערודערט דאָס דראָדזל : האָבנדיק בדעה איינצו-
שלאָפן, האָט עס גערייניקט זיין געלע נאָז.
— נו, וואָס, דו זיצסט ?

איליאַ האָט אַ ציטער געטון, זיך אויסגעדרייט, איז נישט
געאייילט אַראָפּגעקראַכן פון דער שטול.

— אָט זעסטו ! דו הערסט יעדע נאַרישקייט.
דער זון איז געשטאַנען אַנגעבויגן דעם קאַפּ, דער פאַטער
האָט פאַרשטאַנען, אז ער טוט דאָס אומישנע, פּדי צו דערמאַנען
וועגן דעם ריט אין די האַר.

— נאָכוואָס בייגסטו זיך ? האַלט גלייך דעם קאַפּ.
איליאַ האָט אויפגעהויבן די ברעמען, נאָר נישט אַ קוק גע-
טון אויפן פאַטער. דאָס דראָדזל האָט אַנגעהויבן שפּרינגען איבער
די לייסטלעך, נישט הויך פייפנדיק.
— ער איז בייו, — האָט אַ קלער געטון אַרטאַמאַנאָו, אַני-
דערזענדיק זיך אויף איליעס בעט, שטופנדיק דעם פינגער אין
קישן אריין. — קיין שטותים דאַרף מען נישט הערן.
איליאַ האָט געפרעגט :

— איז ווי אזוי זשע, ווען מען רעדט ?

זיין ערנסטע, גוטע שטימע האָט דערפרייט דעם פּאָטער,
פיאַטער האָט אָנגעהויבן רעדן ליבלעכער אין דרייסטער :
— מען רעדט, אָבער דו — הער נישט ! דו פאַרגעסט. ווען
מען זאָגט אין דיין ביזויין אַ פּאַסקוידע זאָך, דאַרפסטו פאַר-
געסן.

— דו פאַרגעסט ?
— נו, וואָס דען ? ווען איך וואָלט געדענקט אַלץ, וואָס איך
הער, וואָס וואָלט איך געוואָרן ?
ער האָט גערעדט נישט געאייילט, פלייסנדיק זיך אויסצו-
קלייבן וואָס איינפאַכערע ווערטער, ער האָט אויסגעצייכנט פאַר-
שטאַנען, אַז זיי אַלע זענען איבריך און, שנעל פאַרפּאַנטערנדיק
זיך אין דער טונקעלער חכמה פון זי איינפאַכע ווערטער, האָט ער
געזאָגט, אָפּוויפּצנדיק :
— קום אַהער צו מיר.

איליאַ איז פאַרויכטיק צוגעגאַנגען. דער פּאָטער האָט פאַר-
קוועטשט זיינע זייטן מיט די קניען, האָט לייכט אַ גלעט געטון
מיט דער האַנט איבער דעם ברייטן שטערן און, פלינדדיק, אַז
דער זון וויל נישט אויפהייבן דעם קאַפּ, האָט ער זיך באַליי-
דיקט.

— וואָס קאַפּריזעוועסטו ? גיב אַ קוק אויף מיר.
איליאַ האָט אַ קוק געטון גלייך אין די אויגן אַריין,
נאָר דאָס איז אַרויסגעקומען נאָך ערגער, ווייל ער האָט גע-
פרעגט :

— פאַרוואָס האָסטו מיך געשלאָגן ? איך האָב דאָך געזאָגט,
אַז איך גלייב נישט פאַורלושקען.

אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער האָט נישט באַלד געענטפערט.
ער האָט מיט פאַרוואונדערונג געזען, אַז דער זון האָט דורך עפעס
אַ מופת זיך אַוועקגעשטעלט גלייך מיט אים, ער האָט זיך אַליין
דערהויבן צו דער מדרגה פון אַ דערוואַקסענעם אַדער אַרעפּגע-
צויגן דעם דערוואַקסענעם צו זיך .

— באַליידיקט זיך — נישט לויטן עלטער, — האָט ער

שנעל א קלער געטון און איז אויפגעשטאנען, רעדנדיק געשווינד,
שטרעבנדיק גיכער זיך איבערצובעטן מיטן זון.

— איך האב דאך דיר — נישט שמערצלעך. מען דארף
לערנען. מיך פלעגט דער טאטע שלאגן, אוייעי שלאגן! און די
מאמע. דער קאניך, דער פארוואלטער. דער לאקיי — דער דייטש.
ווען ס'שלאגט נאך אן אייגענער, איז נישט אזוי פארדראסיק,
נאר, אט, א פרעמדער — דאס איז אן אומגליק. אן אייגענע
האנט — איז גרינגער.

שפריינדדיק איבערן צימער, זעקס טריט פון דער טיר ביזן
פענצטער, האט ער זיך זייער געאייכלט צו ענדיקן דעם שמועס.
פמעט מורא האבנדיק, אז דער זון וועט נאך עפעס א פרעג
טון.

— דו וועסט זיך דא אַנקוקן, אָנהערן, וואָס מען דארף
נישט, — האָט ער געשמייכלט, נישט קינדליק אויפן זון, וואָס איז
געשטאנען צוגעטוליעט צום אַנלען פון בעט. — מען דארף דיך
לערנען. אין דער גיבערניע דארף מען דיך שיקן. ווילסט זיך
לערנען?

— כ'ויל.

— נו, זעטו. . .

ס'האט זיך אים געגלוסט א צערטל צו טון דעם זון, נאר
עפעס האט אים געשטערט דערצו. און ער האט נישט געקאנט זיך
דערמאנען: צי פלעגן אים צערטלען דער פאטער און די מוטער
נאכדעם, ווי זיי פלעגן אים טון אן עוולת.

— נו, גיי, שפיל זיך. דו וואלסט זיך נישט געדארפט חברן
מיט פאשקען.

— אים האט קיינער נישט ליב.

— און ס'איז נישטא פארהאם, אזא פארמילטן.

אראפקומענדיק צו זיך, שטייענדיק באם פענצטער, האט
ארטאמאנאוו זיך פארטראכט: ס'איז נישט גוט ביי אים ארויסגע-
קומען מיטן זון.

— איך האב אים צעבאלעוועס. ער האט נישט קיין

מורא.

פון דער זייט פונם ישוב איז צוגעפלאסן א בונטער גערויש,
א קוויטשעריי און געזאנגען פון מיידלעך, א טויב גערעדעריי, א
קריצעריי פון דער הארמאניקע. באם טויער האבן דייטלעך אפגע-
קלאנגען טיכאגס ווערטער :

— וואָס זשע טוסטו אינדערהיים, קינד ? ס'איז אַ הוליאַנ-
קע, אין דו — ביסט אינדערהיים ? וועסט פאָרן זיך לערנען ?
דאָס איז גוט. „נישט געלערנט, איז ווי נישט געזונט“, זאָגט מען.
גו, מיר וועט אָן דיר אומעטיק זיין, קינד.

אַרטאַמאַנאָון האָט זיך געוואָלט אויסשרייען :

— זאָגסט ליגנט, דאָס וועט מיר זיין אומעטיק ! א מבין,
ווי ער לאַשטשעט זיך עס צום זון פון באַלעבאַס, די געמיינע
בריאַה — האָט ער אַ קלער געטון מיט פעס.

אָוועקשיקנדיק דעם זון אין שטאַט אַרייַן, צום ברודער פונם
פאַפ גליעב, דעם לערער, וואָס האָט באַדאַרפט צוגרייטן איליען
אין גימנאַזיע אַרייַן. האָט פּיאַטר ווירקלעך : צויליט אַ ליידיקייט
אין דער נשמה און אַן אומעט אין שטוב. ס'איז געוואָרן אַזוי
נישט באַקוועם, נישט היימלעך, ווי ס'וואָלט אין שלאַפּצימער פאר-
לאַשן געוואָרן דאָס אייל-לעמפל ; צו דעם בלוילעכן פייערל האָט
פּיאַטר אַזוי זיך צוגעוואוינט, אַז ער פלעגט אין די לאַנגע בעכט
זיך אויפכאַפן, ווען דאָס פייערל איז איבער עפעס אויסגעגאַנג-
גען.

פאַרן אָוועקפאַר האָט איליאַ אַזוי געקונדייסעוועט, ווי ער
וואָלט בכיוון געוואָלט איבערלאָזן וועגן זיך אַ שלעכטע דערינע-
רונג ; ער האָט אַנגערעדט עזות דער מוטער אַזוי פיל, אַז זי האָט
זיך אַזש צעווייגט, ער האָט אַרויסגעלאָזט פון די שטייגלעך אלע
פייגל יאַקאָוס, און דאָס דראַודול, וועלכעס מען האָט אים צוגעזאַגט,
האַט ער אָוועקגעשענקט ניקאַנאָון.

— וואָס קונדייסעוועסטו עס אַזוי ? — האָט געפרעגט דער
פאַטער, נאָר איליאַ, נישט ענטפערנדיק, האָט בלוין דעם קאַפּ אַנ-
געבויגן אויף אַ זייט און אַרטאַמאַנאָון האָט זיך אויסגעוויזן, אַז
דער זון רייצט זיך מיט אים, דערמאַנענדיק אויפסניי וועגן דעם,
וואָס ער האָט געוואָלט פאַרגעסן. ס'איז מאַדנע געווען צו קלערן,

חי פיל אַרט אין דער נשמה ס'פארנעמט דערדאָזיקער קלייניקער מענטש.

— צי האָט באמת דער טאַטע זיך אויך אזוי באומרויקט וועגן מיר ?

דער זפרון האָט געענטפערט מיט זיכערקייט, אז ער האָט קיינמאָל נישט געפילט אין זיין פאָטער קיין גאַנצן, געליבטן מענטש, נאָר בלויז אַ שטרענגן באַלעבאַס, וועלכער האָט אַ סך אויפמערקזאמער זיך באַצויגן צו אַלעקסייען, ווי צו אים.

— וואָס-זשע, בין איך אַ בעסערער פאָרן טאַטן ? — האָט זיך געפרעגט אַרטאָמאַנאָוו און געשטוינט, נישט וויסנדיק — צי איז ער אַ גוטער אָדער אַ שלעכטער. די מחשבות האָבן אים גע-שטערט, אויסוואַקסנדיק ראַפּטום אין נישט פּאַסיקע מאַמענטן, אָנפאַלנדיק אין דער צייט פון דער אַרבעט. דאָס געשעפט איז ראַשיק געוואַקסן, האָט געקוקט אויפן באַלעבאַס מיט הינדערטער אויגן, האָט געפּאָדערט אַ פּסדרדיקע אָנגעשטרענגטע אויפמערק-זאמקייט, נאָר קוים האָט נאָר עפעס דערמאָנט וועגן איליען, — האָבן זיך די געשעפטלעכע מחשבות צעריסן, ווי דורכגעפּוילטער איבערגעפּרייעטער שער-גאַרן און ס'איז נייטיק געווען אַ גרויסע אָנשטרענגונג, פּדי אויפּסניי זיי צוזאַמענצוזינדן און שטייף פאַר-קניפן. ער האָט זיך באַמיט צו פאַרפּילן די פּוּסטקייט, וואָס האָט זיך געשאַפן פון איליעס אַפּווענהייט, פאַרשטאַרקנדיק די אויפמערקזאמקייט צום יינגערן זון, און, מיט מעלאַנכאָלישן פאַרדראָס זיך איבערצייגט, אז יאַקאָוו גיט אים נישט קיין טרייסט.

— טיאָטיאַ, קויף מיר אַ באַק, — האָט געבעטן יאַקאָוו; ער האָט שטענדיק עפעס געבעטן.

— נאָכוואָס אַ באַק !

— איך וועל אויף אים רייטן.

— אַ שלעכטער איינפאַל. מכשפות רייטן אויף באַקן.

— און יעלענקע האָט מיר געשענקט אַ ביכל מיט בילד-

לעך, איז רייט דאָרטן אויף אַ באַק אַ שיין יינגל. . .

דער פאטער האט געקלערט :

— איליא וואלט דעם בילדל נישט געגלייבט. ער האלט
באלד צוגעשטאנען : דערצייל וועגן דער מכה.
ס'איז אים נישט געפעלן וואס, יאקאב, וועלכער פלעגט
אלעין צערייצן די פאבריקס-קינדער, האט זיך באקלאגט :
— זיי שלאגן.

דער עלטערער זון איז אויך א רוצח און א שלעגער, אבער
ער האט זיך קיינמאל אויף קיינעם נישט באקלאגט, כאטש נישט
איינמאל האבן אים די חברים אין דארף געשלאגן, און דערדא-
זיקער איז א פהדן, א פוילער, תמיד נאגט ער עפעס, קייעט. טייל-
מאל האט מען אין יאקאב'ס האנדלונגען באמערקט עפעס אומפאר-
שטענדלעכס און אזויזוי נישט גוטס : בא דער טיי האט די מו-
טער, אנגיטנדיק אים מילך, פארטשעפעט מיטן ארבל פון דער יא-
קע דאס גלאז און, איבערדרייענדיק עס, זיך אפגעברייט.

— אבער איך האב געזען, אז וועסט אויסגיין, — האט
ברייט שמייכלענדיק זיך גערומט יאקאב.

— דו האסט געזען, און — געשוויגן : דאס איז נישט
גוט, — האט באמערקט דער פאטער. אט האט די מאמע זיך אפ-
געברייט די פיס.

פינטלענדיק מיט די אויגן און סאפענדיק, האט יאקאב זיך
ווייטער געקייט, און אין עטלעכע טעג ארום האט דער פאטער
דערהערט, אז ער זאגט עמעצן אויפן הויף, פארכלינענדיק זיך מיט
די ווערטער :

— איך האב געזען, אז ער וויל אים שלאגן ; ער גייט,
גייט, איז צוגעקומען, און — האט ער אים דערלאנגט פון
הינטן !

ארויסקונדיק דורכן פענצטער האט ארטאמאנאוו דערווען,
אז דער זון, פאכענדיק מיט דער פויסט, רעדט אויפגעריעגט מיטן
געמיינעם פאולושקא ניקאנאוו. ער האט צוגערופן יאקאב, האט
אים פארווערט זיך צו חברן מיט ניקאנאוו, האט געוואלט זאגן
עפעס באלערנדיקס, נאר א קוק געבנדיק אין די בעזקאליריקע

חייסלעך מיט די עפעס מאַדנע העלע אפּלען, האָט ער, אַפּוּימפּנ-
דיק, אַוועקגעשטופּט דעם זון :
— גיי, אוינגגלאַצער. . .

פּאַרזיכטיק, ווי איבער אַ גלייטש, איז יאַקאָו אַוועקגעגאַנג-
גען, צודריקנדיק די עלנבויגנס צו די זייטן, האַלטנדיק די דלאַ-
ניעס אויסגעצויגן, גלייך ער וואָלט געטראָגן אויף זיי עפעס נישט
פּאַקוועמס, שווערס.

— ער איז אומגעלומפּערט, נאַריש, — האָט באַשלאָסן דער
פּאַטער.

אין דער טאַכטער, דער וואַקסיקער, נישט באַרעדעוודיקער,
איז אויך געווען עפעס אומעטיקס און געמיינזאַמס מיט יאַקאָו.
זי האָט לייב געהאַט צו לייגן, לייגענדיק ביכלעך, באַ דער טיי
האַט זי געגעסן אַ סך איינגעמאַכטס, און באַם מיטאַג, מיט אַן
אויסדרוק פּון מיאוסן זיך, אַפּקנייפּנדיק מיט צוויי פינגער שטיקע-
לעך ברויט, האָט זי געדרייט מיטן לעפל אינם טעלער, אַזויווי
כאַפּנדיק אין דער זופּ אַ פּליג ; זי פּלעגט פּאַרציען די בלוט-אַנגע-
גאַסענע, זייער רויטע ליפּן און אַפּטמאַל, מיט אַ טאַן, וואָס האָט
נישט געפּאַסט פּאַר אַ נישט דערוואַקסן מיידל, פּלעגט זי זאָגן
דער מוטער :

— אַצינד טוט מען נישט אַזוי. דאָס איז שוין אַרויס פּון
דער מאַדע.

ווען דער פּאַטער האָט איר געזאָגט :

— וואָס, דו געלערנטע, וועסט גאַרנישט אַ קוק טון, ווי
אַזוי מען וועבט פּאַר דיר לייבונט אויף העמדער ? — האָט זי גע-
ענטפּערט :

— מיט פּאַרגעניגן.

זי האָט אַנגעטון דאָס יום-טובדיקע קלייד, האָט גענומען
דעם שירם, די מתנה פּון פעטער אַלעקסיי, און אונטערטעניק נאָכ-
גייענדיק דעם פּאַטער, האָט זי אויפּמערקזאַם אַכטונג געגעבן, אַז
זי זאָל נישט פּאַרטשעפּען אַן עפעס דאָס קלייד. עטלעכע מאַל האָט
זי אַ נאַס געטון, און ווען די אַרבעטער האָבן איר געוואונטשן גע-
נוגט, האָט זי, רויטווערנדיק, שווייגנד, אַן אַ שמיכל אויף דעם

חשיבותדיק אָנגעפלאָזענעם פנים, געשאַקלט צו זיי מיטן קאַפּ.
דער פּאָטער האָט איר דערציילט וועגן דער אַרבעט, נאָר אינ-
גיכן באַמערקנדיק, אַז זי קוקט נישט אויף די וואַרשטאַטן, נאָר
צו זיך אונטער די פיס. איז ער פאַרשוויגן געוואָרן, דערפילנדיק
זיך באַליידיקט פון דער טאַכטערס גלייכגילטיקייט צו זיין דאגות-
פילן געשעפט. אַרויסקוימענדיק פון דער וועבעריי אויפן הויף, האָט
ער פּונדעסטוועגן געפרעגט :

— נו, וואָס זאָגסטו ?

— ס'איז זייער שטויביק, — האָט זי געענטפערט, באַקוקן-

דיק איר קלייד.

— האָסט נישט קיין סך געזעען, — האָט אַ שמיכל געטון

פּיאָט און מיט פאַרדראָס אַ געשריי געטון :

— וואָס הייבסטו אַלץ אונטער דאָס קלייד ? דער הויף איז

ריין, און דאָס קלייד איז אזוי אויך קורץ.

זי האָט דערשראַקן אַוועקגענומען די צוויי פינגערלעך, מיט

וועלכע זי האָט אונטערגעהאַלטן די ספּאַדיצע, און געזאָגט שול-

דיק :

— ס'שפּירט זיך זייער אייל.

אים האָבן צומיינסט אויפגעזעעט די דאָזיקע צוויי פינגערלעך

אירע און אַרטאַמאָנאָו האָט געוואַרטשעט :

— זע, מיט צוויי פינגער וועסטו ווייניק וואָס נעמען !

אין אַ רעגנדיקן טאָג, ווען זי האָט געלייענט, ליגנדיק אויף

דער סאַפּע, האָט דער פּאָטער, צוזעצנדיק זיך צו איר, זיך נאָכ-

געפרעגט, וואָס זי לייענט.

— וועגן אַ געוויסן דאָקטאָר.

— אזוי, וויסנשאפט הייסט עס.

אַבער אַ קוק געבנדיק אין ביכל אַריין, איז ער אויפגעבראַכט

געוואָרן.

— וואָס זשע זאָגסטו ליגנט ? דאָס איז דאָך ליידער. צי

וויסנשאפט שרייבט מען אין ליידער ?

אייליק און פאַרפלאַנטערט האָט זי דערציילט עפעס אַ מעשה :

דער נאָט האָט דערלויבט דעם שטן צו פאַרפירן אַ געוויסן דאָק-

טאָר, אַ דייטש, און דער שטן האָט אױנטערגעשיקט צו אַ קאַסטאָר
דעם טיױל! צופּנדיק זיך באַם אױער, האָט אַרטאַמאַנאָו געױסנ-
האַפט זיך געפּלייסט צי פאַרשטיין דעם תּמצית פּון דערדאָזיקער
מעשה, נאָר ס'איז געױען קאַמיש אין פאַרדראָסיק צו הערן, װי
די טאַכטער רעדט מיט אַ באַלערנדיקן טאָן, דאָס האָט געשטערט
צו פאַרשטיין.

— דער דאָקטאָר איז געױען אַ שפּור ?

ער האָט געזעען, אַז זיין פּראַגע האָט געברענגט אין פאַר-
לעגנהייט יעלענען און, שױן נישט הערנדיק איר דערקלערונג,
האַט ער געזאָגט מיט רױזא :

— ס'איז עפעס אַ מין פּלאַנטער, אַ בבא-מעשה. דאָק-
טוירים גלייבן נישט אין קיין שדים. פּונדאָנען האָסטו דאָס
ביכל ?

— דער מעכאַניק האָט געגעבן.

פּיאָטר האָט זיך דערמאַנט, װי טיילמאַל קיקט יעלענע פאַר-
טראַכט מיט די גראַע אױגן פּון אַ קאַץ אױף עפעס פאַר זיך
און ער האָט געהאַלטן פאַר נױטיק צו װאַרענען די טאַכ-
טער :

— קאַפּטיעױ איז פאַר דיר נישט קיין פאַר, דו כּעכע נישט
מיט אים צופּיל.

יאַ, יעלענע און יאַקאָו זענען געױען לאַנגװײליקער, גראַער
פּון איליען, ער האָט דאָס אַלץ בעסער געזעען. און ער האָט נישט
באַמערקט, װי ביסלעכוױז איז באַ אים אױפן אָרט פּון דער ליב-
שאַפט צום זון געבוירן געװאָרן אַ שנאה צו פּאָועל ניקאַנאָװ.
טרעפּנדיק דאָס שלאַבעריקע יינגל, האָט ער געקלערט :

— איבער אַזאַ פּאַרד. . .

דאָס יינגל איז אים געױען פּיזיש דערווידער. געגאַנגען איז
ניקאַנאָװ אײנגעפּויגן די פּלייצע, זיין קאַפּ האָט זיך אומרויק גע-
דרייט אױפן דינעם האַלז; אפּילו װען דאָס יינגל איז געלאָפּן,
האַט זיך אַרטאַמאַנאָװ געדאַכט, אַז ער גנבעט זיך, װי אַ פּחדנות-
דיקער זשוליק. ער האָט אַ סך געאַרבעט, געפּוצט דעם שטיפּפּאַ-
טערס שטיױל און מלבושים, ער האָט געהאַקט און געטראָגן האַלץ.

וואסער, האט ארויסגעטראָגן פון קיך עמערן פּאָמיעס, האָט גע-
וואָשן אין טייך די ווינדעלעך פון זיין ברודער. א פארהאַרעווע-
טער, ווי א שפערל, א שמוציקל, אן אָפגעשליסענער, האָט ער
געשמייכלט הניפיש צו יעדן, מיט עפעס אַ הינטישן שנייכל, און
זענדיק אַרטאמאָנאָון, האָט ער נאָך פּונווייטנס זיך געגריסט צו
אים, אומבייגנדיק דעם גענווענעם האָלו, אַראָפּלאָונדיק דעם קאָפּ
אויף דער ברוסט. אַרטאמאָנאָון איז פּמעט אָנגענעם געווען צו
זען דאָס יינגל אונטער אַ האַרבסט-רעגן אָדער הינטער, ווען פא-
וועל האָט געהאַקט האָלץ און געוואַרעמט מיטן אָטעם די פאַר-
פּרוירענע פינגער, שטייענדיק, ווי אַ גאַנז, אויף איין פּוס, איינ-
קאַרטשענדיק דעם צווייטן, פון וועלכן ס'איז אַראָפּגעקראָכן דער
אויסגעטרעטענער, געלעכערטער שטיוול. ער האָט געהוסט, אַנ-
כאַפּנדיק זיך מיט די פּלאַע הענטלעך באַ דער ברוסט, דרייענדיק
זיך ווי אַ גרייצער.

דערווייטנדיק זיך, אַז דאָס יינגל האָלט אויפן בוידעם פון
באָד צוויי פאַר טויבן, האָט אַרטאמאָנאָו באַפוילן טיכאַנען אַרויס-
צולאָזן די פייגל, און אכטונג געבן, אַז דאָס יינגל זאָל נישט
קריכן אויפן בוידעם אַרויף.

— ער וועט אַראָפּפאַלן פון דאָך, וועט זיך צעממיתן. ער
ער איז דאָך אַזאַ פאַרפּוילטער.

איינמאָל אינאָונט, אַריינקומענדיק אין קאַנטאַר, האָט ער
דערזען, אַז דאָסדאָזיקע יינגל קראַצט אויס פון דער פּאַדלֶאָגע
מיט אַ מעסער און וואַשט אָפּ מיט אַ נאַס טיכל פאַרגאַסענעם
טינט.

- ווער האָט פאַרגאַסן
- דער טאַטע.
- און נישט דו ?
- אויף מײן נאַמנות — נישט איך.
- און פאַרוואָס איז די מאַרדע פאַרוויינט ?
- שטייענדיק אויף די קני, אונטערשטעלנדיק דעם קאָפּ אויב-
טער אַ קלאַפּ, האָט פּאוועל נישט געענטפערט, דעמאָלט האָט
אַרטאמאָנאָו, צודריקנדיק אים מיטן פּליק, באַפּוילדיקט געוואָגט :

— א מצווה אויף דיר !

נאך פלוצלינג, אויף א מינוט נישטער א קוק טוענדיק, האָט
ער א שמיכל געטון אין דער באַרד אַרײַן, ער האָט דערפֿילט,
ווי קינדיש און קאַמיש ס׳איז די דאָזיקע אומפֿריינדשאַפט זײַנע צום
דאָזיקן יינגל מ׳שטיינט געזאַגט.

— אַ, מיט וואָס איך פֿאַרווייל זיך ! — האָט ער מיט ביטול
אַ טראַכט געטון און אַראַפּגעוואָרפֿן אויף דער פֿאַדל־אַגע אַ שווערן,
קופּערנעם צענער.

— נא, קויף דיר קיכעלעך !

דאָס יינגל האָט אזוי פֿאַרזיכטיק אויסגעשטרעקט די ברודי-
קע ביינדלעך פֿון זײַנע פינגער צו דער מטבע, גלייך ווי
ער וואָלט מורא געהאַט, אַז דאָס קופּער וועט אים אַפּ-
ברײַען.

— דער שטיפּפּאַטער שלאָגט דיך ?

— יא.

— מילא וואָס ? מען שלאָגט אַלעמען, — האָט אַרטאַמאַנאָו
געטרייסט. נאָך אין עטלעכע טעג אַרום האָט יאַקאָו זיך פֿאַר-
קלאָגט, אַז פּאַוולישקאַ האָט אים עפעס אַן עוולה געטון, אין אַר-
טאַמאַנאָו דער עלטערער האָט, נישט גלייבנדיק דעם זון, שוין
בלויז פֿון געוואוינהייט, געעצהט דעם בוכהאַלטער :
— דו שמייסט דעם שטיפּזון.

— איך שמייסט, — האָט דרך-אַרצדיק פֿאַרזיכערט ניקאַ-

נאָו.

זומער, ווען איליאַ איז געקומען צו פֿאַרן אויף די פּעריען,
אַן אומבאַקאַנט אַנגעטוענער, אַ גלאַטיק אָפּגעשוירענער און נאָך אַ
מער פֿאַרשטערנטער, — האָט אַרטאַמאַנאָו נאָך שאַרפּער פֿיינט
געקריגן פּאַוועלן, זעענדיק, אַז דער זון חבֿרט זיך ווייטער איינגע-
שפּאַרט מיטן דאָזיקן אָפּגעשליסענעם, שלאַבעריקן יינגל. איליאַ
אַליין איז אויך געוואָרן נישט גוט העפלעך, האָט געזאַגט דעם
פּאַטער און דער מוטער „איר“, איז געגאַנגען, אַריינגערזיקט די
הענט אין די קעשענעס, האָט זיך געהאַלטן אינדערהיים ווי אַ
גאַסט, האָט גערייצט דעם ברודער, דערפֿירנדיק אים צו אויסברוכן

פון פארצווייפלט געוויין, האָט מיט עפעס צערייצט די שוועסטער,
אזוי, אַז זי האָט געשליידערט אויף אים ביכער, און בכלל זיך
געפירט ווי אַן ענות-פנים.

— איך האָב געזאָגט! — האָט נאַטאַליע זיך געקלאָגט
פארן מאַן. — און אַלע זאַגן: דאָס לערנען פירט צו ענותדי-
קייט.

ארטאָמאַנאָו האָט געשוויגן, אומרויק באַאָבאַכטנדיק דעם
זון. אים האָט זיך געדאַכט, אַז כאַטש איליאַ קונדייסעוועט אַ סך,
נאָר עפעס נישט פריילעך, אומישנע. אויפן דאָך פון באַד האָבן
זיך ווידער באַוויזן טויבן, זיי זענען, וואַרקענדיק, אַרומגעגאַנגען
איבערן שפיץ דאָך, און איליאַ און פאַוועל, זיצנדיק באַם קוי-
מען, האָבן שעהנווייז הייטער געפלוידערט וועגן עפעס, אויב זיי
האָבן נישט געיאָגט די טויבן. באַלד אין די ערשטע טעג,
נאָך דעם זונס אַנקומען, האָט דער פאַטער אים פאַרגעלייגט.
— נו, דערצייל, ווי דו לעבסט; איך האָב דיר אַ סך דער-
ציילט, אַצינד איז דיין ריי.

איליאַ האָט זייער קורץ און אייליק דערציילט עפעס נישט
אינטערעסאַנטס וועגן דעם, ווי לי יינגלעך רייצן זיך מיט די
לערער.

— נאָכוואָס זיך רייצן?

— ס'ווערט דערעסן, — האָט דערקלערט איליאַ.

— אזוי. דאָס איז אזוי ווי נישט גוט. ס'איז שווער צו לער-
נען זיך.

— ניין, ס'איז גרינג.

— זאַגסט ליגנט?

— קוקט אַן די נאַטעס, — האָט געזאָגט איליאַ, אַ צוק

טוענדיק מיט דער פלייצע, און זיינע אויגן האָבן אויפּמערקזאַם
געקוקט אין סאָד אַרײַן, אין הימל אַרײַן. דער פאַטער האָט גע-
פרעגט:

— וואָס זעסטו דאָרט?

— אַ שפּאַרבער.

אַרטאָמאַנאָו דער עלטערער האָט אַפּגעזיפּצט.

— נו, לויף, שפיל זיך. ס'איז אומעטיק מיט מיר, זעט

אויס.

איבערבלייבנדיק אליין, האָט ער זיך דערמאָנט, אז אים
פלעגט אויך אין דער קינדהייט כמעט שטענדיק זיין, אומעטיק
אָדער נישט היימלעך, ווען דער פאָטער האָט גערעדט מיט
אים.

— די לערערס רייצט ער. מיר איז גאָר אזוינס אין קאָפּ
נישט איינגעפאלן ווען דער דיאָק האָט מיך געלערנט מיט אַ
לעדערנעם קאָנטשיק. פאַר די קינדער איז דאָס לעבן אזוי ווי וויי-
כער געוואָרן.

פאַרן אוועקפאַר אין שטאָט אַריין האָט איריאַ געבעטן —
דאָס איז געווען זיין איינציקע בקשה:
— טאטעשי, דערלויבט פאָולען צו האַלטן די טויבן אויפן
בוידעם, אין באַד. . .

נישט צוזאָגנדיק גאָרנישט, האָט דער פאָטער געזאָגט:

— אַלע, וועמען ס'איז שלעכט, וועסטו נישט גוט מאַכן.

— הייסט עס — מען מעג, — האָט באַשלאָסן דער זיין. —

איך וועל אים זאָגן, — ער וועט זיך דערפרייען.

אַרטאָמאָנאָו דער עלטערער איז געווען באַליידיקט דערפון,
וואָס דער זיין, זאָרגענדיק זיך וועגן דער פרייד פון עפעס אַ ניש-
טיק יינגל, האָט זיך נישט געזאָרגט, נישט געקאָנט אַריינטראָגן אַ
ביסל פרייד אין דעם פאָטערס לעבן. און נאָכן אוועקפאַר פּונם
זיין האָט ער זיך דערפילט באַהערשט פון נאָך אַ מער עקשנותדי-
קער אומפריינדשאַפט צום בוכהאַלטערס שטיפּזון. אַצינד איז גע-
וואָרן אזוי, אז ווען אינדערהיים, אין פאַבריק אָדער אין שטאָט,
האָט אַרטאָמאָנאָו זיך פון עפעס אויפגערעגט, — האָט זיך אין
צענטר פון אַלע זיינע אויפגעזונגען אייגנוויליק אַריינגעריסן דאָס
אַפּגעריסענע, שמוציקע יינגל אין אזוי ווי איינגעלאָרן אויפצוהענ-
גען אויף זיינע שיטערע ביינער אַלע ביזנעס מחשבות, אַלע נישט
גוטע געפילן. אַט דאָסדאָזיקע יינגל איז ווירקלעך געוואָקסן, ווי
שימל, ווי אַן אַונטיקער שאַטן אַין, דורכשמייענדיק, ווי אַ גנביש
שדל, האָט עס אַלץ אַפּטער זיך געוואָרפן אין די אויגן.

אין א ליבלעכן טאָג פון אלט-הייבער-זומער איז אַרטאמאָ-
 נאָוו א פארמאטערטער און בייזער ארויסגעגאנגען אין סאָד אריין.
 ס'איז צוגעפאלן דער אָונט; אינם גרינלעכן הימל, וואָס איז ריין
 אויסגעקערט געווען דורכן ווינט, אויסצוואַשן פון רעגנס, איז צע-
 גאנגען, נישט וואַרעמענדיק, די פארמאטערטע האַרפט-זון. אין
 ווינקל פון סאָד האָט זיך געפאַרעט טיכאָן וויאַלאָוו, צונויפשאַרנ-
 דיק מיט דער גראַפליע די אַראָפּגעפאלענע בלעטער, א פרויערי-
 קער, וויכער שאַרף איז געשוואומען איבערן סאָד; הינטער זי ביי-
 מער האָט געוואַרטשעט די פאַבריק, א גראַער רויך האָט פויל גע-
 שמירט די דורכזיכטיקייט פון דער לופט. בכדי נאָר צו זעען דעם
 הויזוועכטער, נישט צו רעדן מיט אים, איז דער באַלעבאַס אַריבער-
 געגאנגען אין קייגנאיבערדיקן ווינקל פון סאָד, צום באַד-צו; די
 סיר אַהין איז נישט געווען צוגעמאַכט.
 — דערדאָזיקער — איז דאָרטן.

פאַרזיכטיק אַ קיך טוענדיק אין דער פּאָדערשטוב אריין פון
 באַד, האָט ער דערזעען אויף אַ באַנק אין ווינקל, אין שאַטן, דאָס
 אויסגעצויגענע פיגורל פון זיין שונא, — אַנגעבויגן דעם קאַפּ,
 ברייט צערוקט די פיס, האָט ער זיך פאַרנומען מיט דער קינדישער
 זינד. דאָס האָט אויף אַ רגע דערפרייט אַרטאמאָנאָוו, נאָר באַלד
 האָט ער זיך דערמאַנט אָן יאַקאָוו, איליען, און מיט שרעק, מיט
 עקל, ארויסגעשיפעט:

— וואָס טוסטו, דו פאַרשיווער ?

פאַוועלס האַנט האָט, אויפהערנדיק ציטערן, זיך אַ וואַרף
 געטון. ער האָט זיך אינגאנצן משונהדיק אָפּגעריסן פון דער באַנק,
 האָט געעפנט דאָס מויל, שטייל אַ קוויטש געטון, צונויפגעקאַר-
 טשעט זיך אין אַ קנול און זיך אַ וואַרף געטון צו די פיס פון
 דעם גרויסן מענטש, — אַרטאמאָנאָוו האָט מיט פאַרעביגן אים אַ
 קלאַפּ געטון מיטן רעכטן פיס אין דער ברוסט אריין; דאָס יינגל
 האָט אַן אַכץ געטון, שוואַך ארויסגעמרוטשעט, זיך איבערגעקערט
 אויף דער זייט.

ס'איז געווען אַ מאַמענט, ווען אַרטאמאָנאָוו האָט זיך גע-
 דאַכט, אַז מיטן דאָזיקן שטורף פון זיין פיס האָט ער אַראָפּגע-

וואָרפן פון זיין נשמה עפעס אַזעלכע ברודיקע לאַכעס, אַ משאָ
וואָס האָט אים דערעסן. נאָר אין דער פּאַלגנדער מינוט האָט ער,
געפנדיק אַ בליק אַרויס אין טאָד אַרײַן, זיך צוגעהערט, ער
האַט פאַרמאַכט די טיר און, איינבויגנדיק זיך, געזאָגט נישט
הויך :

— נו, שטיי אויף, לאַמיר גיין !

דאָס יינגל איז געלעגן, אַרויסגעוואָרפן איין האַנט פאַרויס,
די אַנדערע צוגעקוועטשט מיט דער קני, איין פוס זיינער האָט זיך
אויסגעוויזן אַ סך קורצער פון צווייטן, ער איז אזוי ווי אימבאַ-
מערקט צוגעקראַכן צו פּיאָטרין און די אויסגעצויגענע האַנט זיינע
איז געווען נישט נאַטירלעך, שרעקלעך לאַנג. אַ וואַקל טוענדיק
זיך, האָט אַרטאַמאַנאָוו זיך אָנגעכאַפט מיט דער האַנט באַ דער
טיר-ראַם, האָט אַראָפּגענומען דאָס היטל און מיט דער פאַטשעוו-
קע אָפּגעווישט דעם שטערן, וואָס איז ראַפּטום פּויל געוואָרן מיט
שווייס.

— שטיי אויף, איך וועל קיינעם נישט זאָגן, — האָט ער
געזאָגט שטילערהייט, שוין פאַרשטייענדיק, אַז ער האָט דערהרגעט
דאָס יינגל, זענענדיק, אַז פון אונטער זיין באַק, דער ציגעדריק-
טער צו דער פּאַרלאַגע, ציט זיך שלענגלענדיק אַ פאַסמע טונקל
בלויט.

— כ'האַב דערהרגעט, — האָט אין געדאַנק אַרויסגעזאָגט
פּיאָטר. דאָס נישט אויסטערלישע, קורצע וואָרט האָט געקלונגען
פאַרטייבנדיק. אַרטאַמאַנאָוו האָט אַרײַנגערוקט דאָס היטל אין דער
קעשענע פון קאַפטן, האָט זיך איבערגעצלאָמט, טעמפּ קוקנדיק
אויף דעם קליינשיקן תּרעומותדיק צונויפגעקאַרטשעטן קער-
פּער ; דערשראַקן האָט אין אים געקלאָפט אַ נישט כיטערע גע-
דאַנק.

— כ'וועל זאָגן, אַז אומגערן. כ'האַב אים מיט דער טיר
אַ קלאַפּ געטון. מיט דער טיר. די טיר איז — אַ שווערע.
ער האָט זיך אויסגעדרײט און שווער זיך צוגעזעצט אויף
דער באַנק, — היטער אים איז געשטאַנען טיכאַן מיטן בעזעס
אין די הענט, האָט געקוקט מיט שיטערע אויגן אויף ניקאַנאָוו

און אין ישוב הדעת געקראצט די פארשטיינערטע קינבאקן זיי-
נצ.

— אַט, — האָט הויך אָנגעהויבן אַרטאָמאָנאָוו, אָנהאַלטנ-
דיק זיך מיט די הענט באַם ראַנד פֿון דער באַנק, נאָר טיכאַן האָט,
אַ שאַקל געבנדיק מיטן קאַפּ, אים איבערגעשלאָגן.

— אַ שוואַך ייִגל, נישט פֿלינק. וויפֿיל מאָל איך האָב אים
געמוסט — קריך נישט :

— וואָס ? — האָט מיט שרעק, נאָר אויך מיט האַפֿנונג גע-
פרעגט פֿיאַטר.

— וועסט זיך צעמויקן, זאָג איך. און דו, פֿיאַטר איליטש,
האַטט אים געוואָרנט, געדענקסט ? איטלעכע מאָוה פֿאַדערט פֿלינ-
קייט. ער איז אין חלשות, צי וואָס ?

אַראַפּזעצנדיק זיך אויף די שפּיץ-פּינגער, האָט דער וועכ-
טער אַרומגעטאַפט פֿאוועלס האַנט. דעם האַלז, האָט אָנגערירט
מיטן פּינגער די באַק, און, אַפּווישנדיק דעם פּינגער אָן פֿארטוך,
אַ רייב טוענדיק מיט אים, גלייך ווי ער וואָלט אָנגעצוינדן אַ שווע-
בעלע, האָט ער געזאָגט :

— מעגלעך, — ער איז אינגאַנצן אוועקגעקומען. אַ צע-
פּוילטער געווען, ער האָט דען געדאַרפט אַ סך ?

גערעדט האָט טיכאַן רויק, זיך באַוועגט פֿאַמעלעך און איז
אינגאַנצן געווען אַזעלכער, ווי תּמיד, נאָר דער באַלעבאַס האָט
אים נישט געגלייבט און געוואַרט אויף עפעס דראַענדיקע, פֿאַר-
אורטיילנדיקע ווערטער. פּונדעסטוועגן, אַ קוק טוענדיק אויפֿן סו-
פּיט, אינם אויסגעשניטענעם קוואַדראַט, הערנדיק דאָס וואַרקען
פֿון די טויפֿן, האָט טיכאַן ווידער אָנגעהויבן רעדן רויק און
ישוט :

— ער איז אויף דער טיר געקראַכן ; איין פּוס שטעלט ער
אויף דער באַנק, דעם אַנדערן אויף דער זאַוויאַסע פֿון דער טיר,
נאָכדעם אויף איר אינדערהייך, פֿון דאָרטן כאַפט ער זיך אָן מיט
די הענט באַם ראַנד און ציט זיך אַרויף אויף די הענט. און די
הענטלעך זענען אָן פּוח, מילאַ, האָט ער זיך טאַקע אָפּגע-

ריסן, און, הענים. אין ווינקל פון דער סיר מיטן הארץ גע-
טראפן.

— איך האב דאס נישט געזען, — האָט געזאָגט פּיאָטר.
דאָס געפיל פון זעלבסטפאַרהיטונג האָט אים אונטערגעזאָגט שנעלע
השערות:

— ער זאָגט ליגנט? ער נארט אַריין? ער שטעלט מיר אַ
כאַפּשטייגל, וויל מיך נעמען אין די הענט אַריין? אָדער ער האָט
אינדעראמתן זיך נישט אָנגעשטויסן, דער שוטה?
דאָס לעצטע איז געווען וואַרשיינלעכער. טיכאַן האָט זיך
געהאַלטן נאָרש; אַ שאַקל געבנדיק מיטן קאַפּ, אזויווי אַ קלאַפּ
טוענדיק עמעצן מיטן שטערן, האָט ער אַ זיפּן געטון:
— עך, אַ ווערמל! אין נאַכוואַס לעפּן גאַר אַזעלכע? כּוועל
גיין, כּוועל זאָגן דער מוטער. דער שטימפּאַטער וועט, אסור,
נישט שטאַרק זיך מצער זיין, דאָס ייגל איז אים געווען איבע-
ריק.

אַרטאָמאַנאָו האָט זייער פאַרדעכטיק זיך איינגעהערט אין
הויזעכטערס ווערטער, באַמיענדיק זיך אויפצוכאַפּן אין זיי די
פאַלשקייט, נאָר טיכאַן האָט גערעדט, ווי שטענדיק, מיטן טאָן פון
אַ מענטש, וואָס אים איז פרעמד גייגריקייט.
— טשו! — האָט ער געזאָגט, אַ ריר טוענדיק מיט די
ברעמען, צוהערנדיק זיך: ערגעץ-וואו אויפן הויף האָט אַ פרוי גע-
שריגן:

— פאַשקאַ! פאַשקאַ-א..

טיכאַן האָט אַ גלעט געטון די קינבאַק.

— נאָדיר גאַר אַ פאַשקאַ! גרייט צו די טרערן. :

— ניין, — ער איז אַ נאַר, — האָט באַשלאָסן אַרטאָמאַ-
נאָו אין, אַרויסלעפּנדיק פון קעשענע דאָס היטל, איז ער אַוועק-
געגאַנגען אין סאָד אַריין, אויפּמערקזאַם באַקונדיק דעם צעבראַ-
כענעם דאַשעק.

צוויי-דריי וואָכן האָט ער דורכגעלעבט, פּילנדיק, אַז אין
אים גייט אַרום, צעשאַקלט אים אַ כּוואַליע פון פּינצטערן פחד,
דראַענדיק טאַג-טעגלעך מיט אַ גיי, אוימבאַקאַנט אומגליק. אָט

זאגן: זעט זיך באַלד עפענען די טיר, ס'וועט אַריינקריכן טיכאַן און

— נו, איך ווייס, נאטירלעך. . .

נאָר אויסערלעך איז אַלץ געגאנגען גוט; אַלע האָפּן זיך פאַרהאַלטן צום יינגלס טויט געשעפטלעך און איינפאַך, אונטערטע-
ניקע דער געוואוינהייט צו געווינען קינדער און באַגראָבן. ניקאַנאו
האַט אַרומגעפונדן זיין געלן האַלס מיט אַ נייעם, שוואַרצן קראַ-
וואַט און אויף זיין אָפגעוואַשענעם פנים האָט זיך באַוווּן אַ פאַ-
שיידענע חשיבות, גלייך ווי ער וואַלט באַקומען אַ פאַלוינונג, וועל-
כע ער האָט שוין לאַנג פאַרדינט. די מוטער פון דערהרגעטן, אַ
הויכע, אַ מאַגערע, מיט אַ פערדיש פנים, האָט שווייגנד, אָן טרערן,
זיך געאיילט מקבר צו זיין דעם זון, — אַזוי האָט זיך געדאַכט
אַרטאַמאַנאַוו; זי האָט אַלץ-אינייעם פאַריכט דעם ווייסן וועב
אין צוקאַפנס פון דער טרומנע, איבערגערוקט דאָס קרענצל אויפן
בלאָען שטערן פונם מו, פאַרויכטיק אַריינגעקוועשט מיט די
פּינגער די נייע רויטלעכע קאַפיקעס, וואָס האָפּן צוגעדעקט זיינע
אויגן און עפעס אַזוי משונהדיק שנעל זיך געצלמט. פיאַטר האָט
באַמערקט, אַז די האַנט באַ איר איז אַזוי שטאַרק איינגעמידט,
אַז פאַ דער הזכרה האָט די מוטער צוויי מאַל נישט געקאַנט אויפ-
הייבן די האַנט, — זי פרוּווט אויפהייבן, און די האַנט פאַלט אַראָפּ;
זי אַ צעבראַכענע.

יא, פון דער זייט איז אַלץ אַריבער גלאַטיק; די ניקאַנאווס
אַפּאָן אפילו מיט ניין מאָס רייד, און דערעסנדיק געדאַנקט פאַר
דער שטיצע אויף דער לווייה, כאַטש אַרטאַמאַנאַוו, מורא האַבנדיק
צו דערוועקן מיט איבעריקער מילדקייט אַ חשד פאַ טיכאַנען. האָט
געגעבן נישט קיין סך. אים האָט זיך פאַרט נישט געגלייבט, אַז
דער הויזוועכטער איז אַזוי נאַריש, ווי ער האָט זיך געוווּן דאַרט,
אין באַד. שוין דאָס צווייטע מאַל ריקט דאָס פאַד אַרויס דעמדאַ-
זיקן מענטש אויפן ערשטן אַרט, אַלץ טיפער אים אַריינדריקנדיק
אין פיאַטרס לעבן. דאָס איז — מאַדנע און אומהיימלעך. אַרטאַמאַ-
נאוּ האָט אפילו געקלערט, אַז דאָס פאַד באַדאַרף מען אונטער-
צינדן אַדער צעוואַרפן, צעזעגן אויף האַלץ, אגב איז עס שוין אַלט

אין ס'פויילט. מען דארף אויסבויען אן אנדערס אין אויף אן אג-
דער אָרט.

אויפּמערקזאָם באַאָבאַכטנדיק טיכאַנען, האָט ער געזעען, אז
דער הויזוועכטער לעבט אַלץ אזוי, ווי עפעס אָן חשק. אויס גע-
נאָד אין אַקייגן זיין ווילן; אַלץ אזוי קנאַפּרעדעוודיק; מיט די
אַרבעטער איז ער גראָב, ווי אַ פּאַליציאַנט, זיי האָבן אים נישט
לויב; צו די פּויערטעס באַציט ער זיך מיט עקל אין גראָב, נאָר
מיט נאַטאַליען רעדט ער עפעס אזוי פּאַזונדער, גלייך זי איז נישט
קיין באַלעבאַסטע, נאָר זייגט אַ קרובהטע, אַ מומע אַדער אַן על-
טערע שוועסטער.

— וואָס ביסטו עפעס אזוי ליבלעך מיט טיכאַנען? — האָט
ער זיך נישט איינגאַל נאָכגעפרעגט, דאָס ווייב האָט געענט-
פּערט:

— ער האָט זיך זייער צוגעבונדן צו אונז.

ווען דער הויזוועכטער וואָלט געהאַט פּרייבד, וואָלט געגאַנג-
גען ערגעץ-וואו, — וואָלט מען געקאַנט מיינען, אז ער איז אַ
סעקטאַנט; פאַר די לעצטע יאָרן האָבן זיך באַווין אַ סך פאַרשי-
דענע סעקטאַנטן. נאָר קיין גוטע ברידער איז באַ טיכאַנען, אַ הויז
סעראַפּימען דעם טשעסלאַר, נישט געווען, ער פלעגט גערן באַ-
זוכן די קירכע, האָט געדאַונט פּרום, נאָר שטענדיק עפעס נישט
שיין עפענדיק דאָס מויל, אזוי ווי וועלנדיק אַ געשריי טון. צייטנ-
ווייז האָט אַרטאַמאַנאָוו, אַ קוק געבנדיק אין דעם הויזוועכטערס
צאַנקענדיקע אויגן, זיך געכמורעט, אים האָט זיך געדאַכט, אז אין
דידאַזיקע שייטערע אויגן איז פאַרבאַרגן אַ דראָינג, ער האָט גע-
שפּירט אַ פאַרלאַנג אָנצוכאַפּן דעם פּויער באַם קאַלנער, אים אַ
טרייסל צו טון:

— נו, זאָג!

נאָר טיכאַנס אפּלען זענען צעגאַנגען, האָבן זיך צעפּלאַסן
און די פאַרשטיינערטע רויקייט פון זיין בייניק פנים האָט דער-
שטיקט פּיאַטרוס אוּמרו. ווען אַנטאָן דער גולם האָט געלעבט, פלעגט
ער נישט זעלטן פאַרברענגען אין וועכטערס שטיבל אַדער אין די

אונגן זיצן מיט אים באם טויער אויף דער באנק און טיכאָן
פלעגט אויספרעגן דעם משוגענעם :

— דו פלאַפּל נישט סתם אין דער וועלט אַריין, דו גיב אַ
טראַכט און דערקלער : קויאַטיר — איז ווער ?
— קאַיאַמאַס, — האָט פּרייַדיק אַרויסגעקוויטשעט אַנטאַן און
אויפגעוונגען :

— קיריסטוס אויפגעשטאַנען תּחית המתים... .

— שטיי !

— די קיביטקע פאַרלירן אַ ראָד... .

— וואָס פאַרלאַנגסטו פון אים ? — האָט געפרעגט אַרטאָ-
מאַנאָו מיט אַ פאַרדראָס, וואָס איז געווען פאַר אים אויפאַר-
שטענדלעך.

— אַז ער זאָל אויסטייטשן די גישט מענטשלעכע ווער-

טער.

— דאָס איז דאָך — ווערטער פון אַ נאַר.

— אַ נאַר דאַרף אויך צו האָבן זיין פאַרשטאַנד, — האָט

נאַריש געזאָגט טיכאָן.

בכלל איז נישט פּדאי געווען מיט אים צו רעדן. איינמאַל
אין אַ שלאָפּלאַזער, וואָיענדיקער נאַכט, האָט אַרטאַמאַנאָו דער-
פילט, אַז ער איז נישט בפּוּח צו טראָגן די טויטע משא אויף דער
נשמה און, אויפוועקנדיק דאָס ווייב, איר געזאָגט וועגן דעם פאַל
מיטן יינגל ניקאַנאָו. נאַטאַליע האָט אים אויסגעהערט, שווייגנד
פּינטלענדיק מיט די פאַרשלאָפענע אויגן, און געזאָגט מיט אַ
געניץ :

— און איך פאַרגעס חלומות.

נאַר פּלוצלינג האָט זי זיך אַ כאַפּ געטון :

— אַך, כּ׳האַב מורא, אַז יאַשאַ זאָל צומאַל זיך נישט פאַר-

נעמען מיט דעם !

— מיט וואָס ? — האָט פאַרוואונדערט געפרעגט דער

מאַן, נאַר ווען זי האָט אים ממשותדיק דערקלערט פאַרוואָס זי
האַט מורא, האָט ער אַ קלער געטון, מיט פאַרדראָס, צופּנדיק זיך
באַם אויער :

— בחנם גערעזט.

אין דערדאזיקער נאכט, אונטערן שאַרף און פיף פון דעם שניי-שטורם, האָט ער, צוזאמען מיטן אויסגעטיפטן באוואוסטזיין פון זיין איינזאמקייט, נאָך ציגעטראכט עפעס, וואָס האָט באַלויכטן און דערקלערט דעם מאַרד: ער האָט דערהרגעט אַ פאַרדאַרבן יינגל, אַ געפערלעכן חבר פאַר איליען, אויס דער שטאַרקער ליב-שאַפט זיינער צום זון, אויס דער מורא וועגן אים. דאָס האָט אַריינגעטראָגן אין דער פינצטערער שנה צום יינגל גיקאַנאָו אַ פאַרשטענדלעכע סיבה, דאָס האָט אַ ביסעלע לייכטער געמאַכט. אָבער ס'האָט זיך געוואַלט אינגאַנצן באַפרייען זיך פון דערדאָזיקער קער משא, אַרויפלייגן זי אויף עמעצנס אַנדערע פלייצעס. ער האָט איינגעלאָדן דעם פּאַפּ גליעב, האַבנדיק בדעה אויסצורעדן זיך פאַר אים מפּוח דער אומגעוויינלעכער זינד נישט בעת דער קאַמיניע.

אין דער צייט פון מתווה זיין זיך פון געוויינלעכע זינד. דער מאַגערער, הויכפלייציקער פּאַפּ איז געקומען אינאַוונט, האָט שטיף זיך אַוועקגעזעצט אין אַ ווינקל; ער האָט שטענדיק פאַררוקט דעם לאַנגן קערפער זיינעם אין די ווינקלען, ווי ס'איז טונקלער, ענגער; ער האָט אַזוי ווי זיך באַהאַלטן פון בוש. זיין פיגור אין דער אַלטער, טונקלער סוטאַנע האָט זיך כמעט אַזוי-נויפגעגאַסן מיט דער שוואַרצער לעדער פון פּאַטעל, אויפן טונקלער פּאַן האָט מאַט זיך אַנגעזעען בלוז דער פלעק פון זיין פנים; ווי גלאַז-שטויב האַבן געפלישטשעט אויף די האַר פון די שלייפן טראַפנס פון צעגאַנגענעם שניי, און ווי תמיד האָט ער פאַרקוועטשט די שיטערע, נאָר לאַנגע באַרד זיינע אין דער בייני-קער פויסט.

נאָר אַנטשליסנדיק זיך אַנצוהייבן דעם שמועס פון עיקר, האָט אַרטאמאַנאָו אַנגעהויבן רעדן וועגן דעם, ווי שנעל ס'ווערט קאַליע דאָס פּאַפּ, ווי ס'רעגט אויף מיט דער פוילקייט, מיט דער שפרות, אויסגעלאַסנקייט; צו רעדן וועגן דעם איז געוואָרן לאַנג-ווייליק, ער איז פאַרשוויגן געוואָרן, שפרייזנדיק איבערן צימער. דעמאָלט האַבן פון ווינקל אַ פלייץ געטון דעם פּאַפּס רייד, וואָס זענען זייער ענלעך געווען צו אַ באַקלאַגן זיך.

— קיינער זאָרגט זיך נישט וועגן פאַלק. זיאָס פאַלק אַליין
וידער איז נישט געוואוינט, קאָן זיך נישט זאָרגן וועגן זיך. די
געבילדעטע מענטשן... איברינגס, — איך וועל נישט טאָדלען,
אין מיר האָבן דערצו נאָך ווינציק געבילדעטע מענטשן. און זיי
לעבן זיך נישט איין, ווייסט איר, אין דעם געוויינלעכן לעבן, אין
דעם פאַלקס-לעבן. הגם זיי ווילן אַ סך, אָבער — נישט דעם עיקר.
זיי ציט צו מרידה, און דערפון נעמען זיך די רדיפות אויף זיי
פון דער מאַכט. און אין אַלגעמיין שטעלט זיך עפעס גאַרנישט איין
באַ אונז. אַט בלויז איין שטימע הערט זיך אַלץ העכער אין דעם
פאַרהאוועטן טומל, זי איז געווענדט צום וועלט-געוויסן און שטרעבט
מעכטיק אויפצוועקן עס, דאָס איז די שטים פון אַ געוויסן גראַף
פאַלטטאַ, אַ פילאַזאָף און אַ לייטעראַט. דאָס איז אַ העכסט
מערקווירדיקער מענטש, זיין שפראַך איז דרייסט ביז עזות,
נאָר אזוי ווי... דאָ ווערט, זעט איר, אַנגערירט די פראַוואַסלאַווע
קירכע...

ער האָט לאַנג דערציילט וועגן ליעוו טאַלסטאַי און כאַטש
דאָס איז געווען נישט אינגאנצן פאַרשטענדלעך אַרטאָמאָנאָון, פונ-
דעסטוועגן האָט דאָס זיפצנדיקע קול פון פאַפ, אַרויספליסנדיק
פון דער טונקליקייט ווי אַ שטיל טייכל און מאַלנדיק די פּמעט
לעגענדאַרישע פיגור פון דעם אימגעוויינלעכן מענטש, אוועקגעפירט
אַרטאָמאָנאָון פון זיך אַליין. נישט פאַרגעסנדיק וועגן דעם, נאָכ-
וואָס ער האָט איינגעלאָדן דעם גלח, האָט פיאַטר ביסלעכווייז זיך
אינטערגעגעבן דעם געפיל פון רחמנות צו אים. ער האָט געוואַסט,
אַז די אַרעמע לייט פון שטאָט קוקן אויף גליעבן ווי אויף אַ
גאַטס-געבענטשטן דערפאַר, וואָס דערדאָזיקער פאַפ איז נישט גי-
ריק, איז מיט אַלעמען ליבלעך, ריכט אָפּ גוט אין קירכע און באַ-
זונדער רירנד איז ער מספיד די טויטע. דאָס אַלץ האָט אַרטאָ-
מאָנאָו געהאַלטן פאַר נאַטירלעך, — אזוי דאַרף טאקע זיין אַ
פאַפ. זיין סימפאטיע צום גלח איז אַרויסגערופן געוואָרן דורך דער
אַלגעמייער אימליבשאַפט פון דער שטאַטישער גלחמשאַפט און
די שענסטע מענטשן צו גליעבן. אָבער דער גייסטיקער פאַסטוך
דאַרף זיין שטרענג, ער איז מחויב צו וויסן און רעדן אימגעווייז-

לעכע, דורכדרינגענדיקע רייד, איז מחויב צו דערוועקן פחד פאר דער זינד, עקל צו דער זינד. ארטאמאנאוו האט געוואוסט, אז אזא קראפט פארמאגט נישט גלייב און, הערנדיק זיינע נישט זיכערע רייד, וואס האבן זיך געוואקלט, הפנים מורא האבנדיק צו באליי-דיקן עמעצן, האט ער פלוצלינג געזאגט :

— איך האב דיר, פאטער גלייב, מטריח געווען צוליב דעם, פדי מודיע צו זיין : איך וועל היי-יאר זיך צו דער קאמוניע נישט צוגרייטן.

— פארוואס זשע עפעס ? — האט פארטראכט געפרעגט דער פאפ און, נישט דערווארטנדיק זיך קיין תשובה, געזאגט : — איר זענט פאראנטווארטלעך פארן אייגענעם געוויסן.

ארטאמאנאוו האט זיך אויסגעוויזן, אז גלייב האט ארויס-געברענגט דידאזיקע ווערטער פונקט אזוי אן הארץ, ווי ס'דעט דער הויזוועכטער טיכאן. מחמת זיין ארעמקייט, האט דער פאפ נישט געטראגן קיין קאלאשן, פון זיינע שווערע, פויערישע שטיוול זענען אנגערוגען קאלזשעס פון צעגאנגענעם שניי, ער האט גע-שארט מיט די זוילן אין די קאלזשעס און אלץ גערעדט זיך בא-קלאגנדיק, נאר נישט טאדלענדיק :

— קוקסט אויף דעם, וואס קומט פאר, איז בלויז איין טרייסט פארהאן : דאס רשעות פון לעבן, אויסוואקסנדיק, זאמלט זיך צו-נויף אייניגעם, אזוי ווי דערויף, אז ס'זאל גרינגער זיין בייצוקו-מען זיין פוה. איך האב תמיד אזוי באאפאכטעט : ס'באווייזט זיך א קליין קערנדל פון שלעכטס און נאכדעם וויקלט זיך אויף אים ארויף ווי אויף א שפינדל א פאדעם, ס'וואקסט אן אלץ מער און מער שלעכטס. דאס צעזיעטע בייצוקומען — איז שווער, דאס פא-רייניקטע אבער איז מעגלעך אפצוהאקן אויף אמאל מיט דער שווערד פון גערעכטיקייט. . .

דידאזיקע ווערטער זענען פארבליבן אין ארטאמאנאווס זכרון, ער האט אין זיי דערהערט א שטיקל טרייסט ; דאס קערנדל — איז פאוועל, צו אים פלעגן זיך דאך צוגיפלויען אלע פינצטערע מחשבות, ער האט זיי צוגעצויגן. און ווידער האט ער אין דאזיקן מאמענט א טראכט געטון, אז א געוויס חלק פון זיין זינד דארף

מען על פי יושר אוועקטראָגן אויפן זונס השבון. מיט פאַרלייכ.
טערונג אָפּוּפּצנדיק, האָט ער איינגעלאָדן דעם פּאַפּ צו דער
טיי.

אין עס צימער איז געווען ליכטיק, היימלעך, די וואַרעמע
לופט איז דאָ אָנגעזעטיקט געווען מיט געשמאַקע ריחות; אויפן
טיש האָט גוטמוטיק, אַרויסלאָזנדיק די פאַרע, געזאַטן דער סאַמאַ-
וואַר; די שוויגער, זיצנדיק אין פּאַטעל, האָט אָנגענעם געזונגען
דעם פּיריעריקן אייניקל:

— די הייליקע מאָלאָניע
האַט מתנות צעטיילט:
דעם אַפּאַסטאַל פּיאָטרן —
זומערדיקע היץ;
דעם צדיק ניקאָלאָ —
אויף ימים, טייכן פּרייהייט;
און אליהו הנביא —
אַ גאַלדענעם שפּיו. . .

— ס'איז אפיקורסיש, — האָט געזאָגט דער פּאַפּ, צוועצ-
דיק זיך צום טיש, און שולדיק אַ שמיכל געטון.
אין שלאָפּצימער האָט דאָס ווייב געזאָגט פּיאָטרן:
— אַלעקסיי איז צוריקגעקומען, כ'האַב אים געזעען. ער
ווערט אַלץ מער משוגע אויף מאַסקווע. אַך, איך האָב מורא. . .
זומער האָבן אויף נאַטאַליעס ווייסן האַלז און אויף איר
ראָזן, גלאַטיקן פנים זיך באַוויזן עפעס אַזעלכע רויטע שפרענקע-
לעך; קליינטשיקע, ווי דראָבנע שפּילקעלעך, האָבן זיי איר פונ-
דעסטוועגן געשטערט און צוויי מאָל אין דער וואָך, פאַרן שלאָף,
האַט זי פליסיק איינגעריבן אין דער הויט פון די באַקן אַ שמי-
רעכץ פון האַניק-קאַליר. מיט דערדאָזיקער אַרבעט האָט זי זיך
פאַרנומען, זיצנדיק פאַרן שפּיגל, באַוועגנדיק מיט די נאַקעטע
עלנבויגנס; אונטערן העמד האָבן זיך שווער געוויגט די באַלעמס
פון אירע ברוסטן. פּיאָטר איז געלעגן אין בעט, פאַרוואַרפן די

הענט אונטערן קאפ, מיט דער באַרד אין סופיט אַרײַן, האָט פון דער זייט געקוקט אויפן ווייב און געפונען, אז זי איז ענדלעך צו עפעס אַ מאַשין, און פון איר שמירעכץ שפירט זיך געקאַכטע סטערפיש. ווען נאטאליע האָט, אַפּוּאַנגדיק די תפילה מיט אַן איי-בערצייגנדיקן פליסטער, זיך געלייגט אין בעט אַרײַן און, אויס דער ערלעכער געוואוינהייט פונם געזונטן קערפער, זיך פאַרגע-לייגט דעם מאַן, האָט ער זיך געמאַכט שלאַפנדיק.

— אַ קערנדל, — האָט ער געטראַכט. — אַט בין איך — דאָס שפינדל. איך דריי זיך. און ווער שפינט? טיכאַן האָט גע-זאָגט: דער מענטש שפינט אַ פאַדעם, און דער טייוול וועבט אויס גראַבע ליייונט. סאַראַ נאַרישע מאַרדע!

צעבלאָן דורך אַלעקסייען, איז דאָס געשעפט זיך אַלץ ברייטער פונאַנדערגעקראַכן איבער די זאַמדיקע בערג אַרום טייך; זיי האָבן אַנגעוואוינן זייער גאַלדיקע באַפאַרבונג, ס'איז פאַרשוואונדן דער זיבבערדיקער גלאַנץ פון די געשפּריצטע שטיינער, ס'זענען פאַרלאָשן געוואָרן די שאַרפע פונקען פונם קוואַרץ, דאָס זאַמד האָט זיך איינגעטרעטן. מיט יעדן יאָר האָט אַלץ מיט מער שפע אין די פריילינגס זיך צעוואַקסן און העלער געגרינגט ווילד גראַן, אויף די שטעגן האָבן שוין די וועג-געוויקסן איינגעקאַרטשעט זייערע בלעטער; דער לעפעך האָט צעהאַנגען גרויסע אויערן; אַרום דער פאַבריק האָבן ביימער פון סאַד געזייעט בליעכץ; די האַרבסט-בלעטער, פוילנדיק, האָבן געניטיקט דאָס פעט-ווערנדיקע זאַמד, די פאַבריק האָט אַלץ העכער געוואַרטשעט, געעטעמט מיט צרות און דאגות; ס'האָבן געזשוזשעט הונדערטער שפינדלעך, ס'האָבן געפליסטערט די וואַרשטאַטן; אַ גאַנצן טאַג זיך שטיקנדיק האָבן געסאַפעט די מאַשינען; איבער דער פאַבריק האָט אַן אויפהער זיך געדרייט אַ פאַרדאגהטער אַרבעטס-רעש; — ס'איז אַנגענעם געווען צו אַנערקענען זיך פאַר באַלעבאַס פון דעם אַלעמען אפילו ביז באַוואונדערונג, ביז שטאַלצקייט אַנגענעם.

נאָר צייטבווייז, און אַלץ אַפּטער, האָט אַרטאַמאַנאָון באַ-הערשט אַ פאַרמאַטערטקייט, ער האָט דערמאַנט זיינע קינדישע יאָרן, דאָס דאָרף, דאָס רויקע, ריינע טייכל ראַט, די ברייטע ווייט-

קייטן, דאָס פראָסטע לעבן פון די פויערן. דעמאָלט האָט ער גע-
 פילט, אז אים האָבן אַרומגעכאַפט און דרייען אומגעזעענע, איינ-
 געקלאַמערטע הענט, דער גאַנצטאַגיקער גערויש, אַנפולנדיק דעם
 קאַפּ, האָט נישט איבערגעלאָזט אין אים קיין אַרט פאַר קיין שום
 אַנדערע געדאַנקען, אַ חוץ יענע, וואָס זענען אַרויסגערופן געוואָרן
 דורך דעם געשעפט, דער געקרייזלעך רויך פון פאַבריק-קוי-
 מען האָט פינצטער געמאַכט אַלץ אַרום מיט עצבות און אומעט.
 אין די שעהן און טעג פון אַזאַ שטימונג זענען אים באַזונ-
 דער נישט געפֿעלן די אַרבעטער; ס'האַט זיך געדאַכט, אז זיי
 ווערן אַלץ שוואַכער, הערן אָן די פויערישע אויסהאַלטענדיקייט,
 האָבן זיך אָנגעשטעקט מיט ווייבערישער דענערווירטקייט, זענען
 איבער דער מאַס באַליידיקלעך, ענטפערן אָפּ עוונטליק, אין זיי
 האָט זיך באַוווּן עפעס נישט באַלעבאַטישמעסיקס, נישט שטאַנדאָפּ-
 טיקס; פריער, אין פאַטערס צייטן, האָבן זיי געלעבט משפּחה-
 קער, אחוּותדיקער, האָבן נישט אַזוי פיל געשטורב, האָבן נישט
 אַזוי פיל הילטייעט, און אַצינד האָט זיך אַלץ צונויפגעפֿלאַנטערט,
 די מענטשן זענען געוואָרן גערעכענער און אפילו אַזוי ווי קלי-
 גער, נאָר נאַכלעסיקער צו דער אַרבעט, זענען געוואָרן ערגער
 איינער צום אַנדערן און קוקן זיך צו, מעסטן זיך צו נישט גוט,
 זשוליקעוואַטע, באַזונדער וואוילעריש און נישט דרך-אַרצדיק איז
 געוואָרן דאָס ייגוואַרג, די ייגע האָט די פאַבריק זייער שנעל
 געמאַכט לגמרי נישט ענלעך צו פויערן.

דעם הייצער וואַלקאָו האָט מען געמוזט אַוועקשיקן אין דער
 גיבערניע, אין אַ משוגעים-הויז אַריין, און אינגאַנצן מיט אַ פינף
 יאָר צוריק איז ער, אַ נשרף, אַ שיינער, אַ געזונטער, אָנגעקומען
 אין פאַבריק אַריין צוזאַמען מיט אַ וואוילער פרוי. אין אַ יאָר
 אַרום האָט דאָס ווייב גענומען היליען, ער האָט זי אָנגעהויבן
 שלאָגן, זי אַריינגעטריבן אין שווינדזיכט, און אָט זענען זיי ביידע
 שוין נישטאַ. אַזעלכע פאַלן פון שנעלן אומקומען פון מענטשן
 האָט אַרטאַמאַנאָו באַאַרבעט נישט ווינציק. אין משך פון פינף יאָר
 איז געווען פיר רציחות, צוויי — בעת געשלעג, איינע — פון
 גקמה, און איין באַיאָרטער וועבער האָט דערשטאַכן אַ מיידל, אַ

טרייבערין, פון אייפערזיכט. אַפּט האָט מען זיך געשלאָגן ביז בלוט
ביז ערנסטע וואונדן.

אויף אַלעקסייען האָט דאָס אַלץ. קענטיק, נישט געווירקט.
דער ברודער איז געוואָרן אַלץ אומפארשטענדלעכער. אין אים איז
געווען עפעס געמיינזאָמט מיטן ציכטיקן, ליצנותדיקן טשעסלאָר
סעראַפּים. וועלכער האָט אַלץ איינס הייטער און פלינג געמאַכט
פאַר די קינדער פייפערלעך, ביקסלעך, און צונויפגעקלאַפט פאַר
זייערטוועגן טרוימעס. אַלעקסייס שפאַרבער-אויגן האָבן געפליצט
מיט זיכערקייט, אַז אַלץ גייט גוט און אַז אַלץ וועט להבא אויך
גיין גוט. ער האָט שוין געהאַט דריי קברים אויף דעם בית-עלמין;
אַנטשלאָסן, איינגעקלאַמערט האָט געלעבט בלויז מיראַן, נישט
שיין, אויף גיך צונויפגעשטעלט פון לאַנגע ביינער און ביינדלעך,
אינגאַנצן אַ סקריפענדיקער, אַ קנאַקעדיקער. ער האָט געהאַט אַ
טבע צו ברעכן זיך די פינגער אזוי, אַז זיי האָבן היך געקנאַקט.
באַ דרייצען יאָר האָט ער שוין געטראָגן בריילן, דאָס האָט אַ ביסל
קירצער געמאַכט זיין לאַנגע, פויגלשע נאָז און טונקעלער גע-
מאַכט די נישט אַנגענעם העלע אויגן. געאַנגען איז דאָסדאָזיקע
יינגל שטענדיק מיט עפעס אַ ביכל אין דער האַנט, פאַרקלעמענ-
דיק דערין אזוי דעם פינגער, אַז ס'האַט זיך געדאַכט, אַז דאָס
ביכל איז צוגעוואַקסן צו אים. מיטן פאַטער און דער מוטער האָט
ער גערעדט ווי אַ גלייכער, ער האָט זאָגאַר נישט גערעדט, נאָר
געחקירט. זיי איז דאָס געפעלן, און פיאַטר, וועלכער האָט גע-
פילט אויף באַשטימט, אַז דער פלימעניק האָט אים נישט ליב, האָט
אים געצאָלט מיטן זעלבן.

אין הויז באַ אַלעקסייען איז אַלץ געווען נישט ערנסט,
נישט סאַליד; אַרטאַמאַנאָוו, דער עלטערער, האָט געזעען, אַז
דער חילוק צווישן זיין לעבן און דעם לעבן פונם ברודער איז
פמעט אַזאַ, ווי צווישן אַ מאַנאַסטיר און אַ מאַרק-באַלאַגאַן. אין
שטאַט איז באַ אַלעקסייען און זיין פרוי קיין גוטע פריינד נישט
געווען, נאָר אין זיינע ענגע צימערן, ענלעכע צו קאַמערן, אַנגע-
פאַקטע מיט אויסגעריבענע, אַלטע חפצים האָבן זיך צונויפגענומען
אין די יום-טובים מענטשן פון צווייפלהאַפּטן ווערט: דער גאַלד-

צייניקער פאבריק-דאקטאר יאקאוועוו, א מענטש אן אַפלאַנדי-
 קער און א שלעכטער ; דער שרייענדיקער טעכניקער קאָפּטיעוו,
 א שפור און קאַרטשפילער ; מיראַנס לערער, א סטודענט, וועלכן
 די פאליציי האָט פאַרווערט צו לערנען זיך ; זיין קורצנאַזיקע פרוי
 האָט גערויסערט פאַפיראַסן, געשפילט אויף אַ גיטאַרע. ס'פלעגט
 קומען נאָך עפעס אזא ערב-רב, זיי אלע האָבן גלייך געזינדלט די
 פאַפן, די רעגירונגס-מאַכט און ס'איז געווען קלאָר, אז יעדער פון
 זיי האָלט זיך פאַר דעם גרעסטן חכם. אַרטאַמאַנאַוו האָט מיט זיין
 באַנץ וועזן געפילט, אז דאָס זענען נישט קיין אמתדיקע מענטשן
 און נישט פאַרשטאַנען, נאַכוואָס זענען זיי נייטיק דעם ברודער,
 דעם באַלעבאַס פון אַ העלפט פון אַ גרויס, וויכטיק געשעפט ?
 הערנדיק זייערע געשרייען, האָט ער זיך דערמאַנט די טענה פון
 פאַפ.

— זיי ווילן א סך, נאָר — נישט דעם עיקר.

ער האָט זיך נישט געפרעגט, — און וואָס און וואו איז
 דער עיקר, ער האָט געוואוסט, אז דער עיקר — איז אין גע-
 שעפט.

דעם ברודערס ליבלינג איז, משמעות, געווען דער שרייעוו-
 דיקער ציגיינער קאָפּטיעוו ; ער האָט אויסגעזעען שפור, אין אים
 איז געווען עפעס אַנגרייפנדיקס און אפילו אזויווי קלאַגס, ער האָט
 גערעדט אַפּטער פון אַלע :

— דאָס אַלץ איז נאַרישקייטן, פילאַזאָפיע ! אינדוסטריע, —
 אַט ! די טעכניק.

אַבער אין קאָפּטיעוו האָט אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער
 חושד געווען עפעס אפיקורסישס, צעשטערנדיקס.

— אַ געפערלעכער בחור, — האָט ער געזאָגט דעם ברוי-
 דער ; אַלעקסי האָט זיך פאַרוואונדערט :

— קאָפּטיעוו ? וואָס רעדסטו ? דאָס איז — אַ כוואַט, אַ
 געשעפטסמאַן, אַרבעט ווי אַן אַקס, אַ חכם ! הלוואי אזעלכע טויזנט-
 טער !

און, שמיכלענדיק, האָט ער צוגעגעבן :

— ווען איך וואָלט געהאַט אַ טאַכטער, וואָלט איך אים
חתונה געמאַכט, וואָלט אים מיט אַ קייט צוגעשמידט צום גע-
שעפט!

פּיאַטער איז אומעטיק אַוועקגעגאַנגען פון אים. אויב מען האָט
נישט געשפּילט אין קאַרטן, איז ער איינזאַם געזעסן אין זיין באַ-
ליבטן פּאַטעל, דעם ברייטן און ווייכן, ווי אַ בעט; ער האָט גע-
קוקט אויף די מענטשן, צופּונדיק זיך באַ אַן אויער און. נישט
וועלנדיק איינשטימען מיט קיינעם פון זיי, וואָלט ער חשק געהאַט
זיך צו שפּאַרן מיט אַלע; שפּאַרן זיך האָט זיך געוואָלט נישט
נאָר דערפאַר, וואָס די אַלע מענטשן האָבן אים נישט באַמערקט,
אים, דעם עלטסטן אין געשעפט, נאָר נאָך איבער אַנדערע טעמים.
דידאָזיקע טעמים זענען אים נישט קלאָר געווען, רעדן האָט ער
נישט געקאַנט און נאָר זעלטן-ווען האָט ער, אָנגעפלאָזן, אַריינגע-
שטעלט זיין וואָרט:

— מיר האָט דאָ איינמאַל דער פּאַפּ גלייב דערציילט וועגן
איין גראַף. . .

קאַפּטיעווי איז באַלד אָנגעפאַלן אויף אים:

— וואָס פאַר אַ שייכות האָט איר צו דעם גראַף, איר, איר ?
דערדאָזיקער גראַף — איז דער לעצטער זיפּץ פון דאַרפישן רויס-
לאַנד. . .

ער האָט געשריגן אין אַן דרך-ארץ געטייטלט מיטן פינגער
אין פּיאַטערס זייט אַריין, און אַלע איבעריקע, הערנדיק אים, זע-
נען אויך געוואָרן ענלעך צו ציגיינער, צו דעם היימלאַזן, וואָגלעני-
דיקן שבת.

— מילבן, — האָט געקלערט פּיאַטער. אומזיסטיקע פרע-
סער.

איינמאַל האָט ער געזאָגט:

— דאָס ווערט נישט ריכטיק געזאָגט: „געשעפט איז נישט
קײן בער, ס'וועט אין וואַלד אַריין נישט אַוועקגיין.“ געשעפט איז
טאַקע — אַ בער, אַוועקגיין האָט עס נישט נאָכוואַס, עס האָט
אַרומגעכאַפט מיט די לאַפעס און האַלט. דאָס געשעפט איז איבערן
מענטש — דער האַר.

— אַט, אַט, — האָט אָנגעהויבן האַווקען קאַפּטיער. — וואָ
דעם מען אַזוי זאָגן? ווער וועט אַזוי זאָגן? אַט איז זי — די גע-
פּאַר!

און דער ברודער אַלעקסיי האָט שפּאַטיש געפּרעגט:
— וואָס איז מיט דיר, דו באַרגסט דיר באַ טיכאַגען גע-
דאַנקען?

דאָס האָט זייער צעבייזערט פּיאַטרן און אינדערהיים האָט ער
געזאָגט דעם ווייב:

— דו גיב אַכטונג אויף יעלענען, אַרום איר דרייט זיך
דערדאָזיקער ציגיינער קאַפּטיעוו. אַלעקסיי שאַקלט זיך אַלץ צו.
יעלענא — איז אַ פעטער ביסן, נישט פאַר אַזעלכע. וויך איר אויס
אַ חתן.

— וואָסערע חתנים זענען דאָ פאַר איר, — האָט פאַרזאָרגט
געזאָגט נאַטאַליע. — חתנים דאַרף מען זוכן אין גובערניע, און
ס'איז נאָך צו פּרי:

— זע — ס'זאָל נישט זיין, צו שפּעט, — האָט אַ שמיכל
געטון אַרטאמאנאָוו און דערמיט אַרויסגערופּן באַם ווייב אַ שפּי-
לעוויק געלעכטער.

ווען אים פלעגט זיך איינגעבן אַרויסצוגלייטשן זיך אויף אַ
קורצער צייט, אַרויסצורייסן זיך פון דעם באַגרעניצן קרייז פון
זאָרג וועגן דער פאַבריק, האָט ער ווידער זיך געפילט אין אַ גע-
דיכטן נעפּל פון אומפריינדשאַפט צו מענטשן, אומצופרידנקייט מיט
זיך. ס'איז נאָר געווען איין ליכטיקער פלעק — די ליבשאַפט צום
זון, נאָר אויך די דאָזיקע ליבשאַפט איז באַדעקט געוואָרן מיטן שאַטן
פון יינגל גיקאַנאָוו אָרער איז אַוועקגעאַנגען טיפּער אונטער דער
משא פון מאַרד. קוקנדיק אויף איליען, האָט ער טיילמאָל געשפּירט
אַ באַדערפעניש צו זאָגן אים:

— אַט וואָס איך האָב געטון אויס דער מורא פאַר דיר.
זיין פאַרשטאַנד איז געווען נישט גענוג כּיטרע און ער האָט
נישט געקענט פאַרבאַרגן, אַז די מורא איז דערשינען איין סע-
קונדע פאַרן מאַרד, נאָר פּיאַטר האָט פאַרשטאַנען, אַז בלויז די-
דאָזיקע מורא קאָן אים כאַטש אַ ביסל פאַרענטפּערן. פּונדעסט-

וועגן האָט ער, רעדנדיק מיט איליען, מורא געהאט אפילו צו דער-
מאָנען וועגן דעם חבר, ער האָט מורא געהאט צופעליק זיך אַרויס-
צוכאַפן וועגן מאָרד, וועלכן ער האָט געוואָלט צוגעבן אָן אויסזען
פון אַ העלדנטאַט.

ער האָט געזעען, אַז דער זון וואַקסט שנעל, נאָר עפעס
אַזוויי אין אַ זייט אַוועק. איליאַ איז געוואָרן רויקער, האָט גע-
רעדט מיט דער מוטער ווייכער, נישט גערייצט יאַקאָון, וועל כער
איז שוין אויך געווען אַ גימנאַזיסט, האָט ליב געהאט צו פאַ-
רען זיך מיט דער יינגערער שוועסטער טאַטיאַנע, פון יעלענען
האַט ער נישט באַליידיקענד אָפגעלאַכט, נאָר אין אַלעם, וואָס ער
האַט גערעדט, איז קענטיק געווען אַ מין פאַרוואַרנטע, פאַרטראַכ-
טע קילקייט. פאַוועל ניקאַנאָון האָט פאַרביטן מיראַן, די ברידער
האַבן זיך פּמעט נישט צעשיידט, אומאויסשעפּלעך רעדנדיק וועגן
עפעס, מאַכנדיק מיט די הענט; זיי האָבן צוזאַמען זיך געלערנט,
געלייענט, זיצנדיק אין סאָד, אין האַלטאַנקע. איליאַ האָט פּמעט
נישט געלעבט אינדערהיים, ער באַווייזט זיך בלוז אינדערפרי באַ-
דער טיי און גייט אַוועק אין שטאַט אַריין צום פעטער אָדער אין
וואַלד אַריין מיט מיראַגען און מיטן צעפאַטלען שוואַרצן גאַר-
צווייעטאָון; דאָסדאָזיקע קליינע, רירעוודיקע יינגל, וואָס איז גע-
ווען שטעכנדיק, ווי לעפעך, איז געגאַנגען מיט אַ זיגזאַגישן גאַנג,
זיינע אויגן זענען געווען שפּאַטיש אויסגעדרייטע און האָבן אויס-
געוויזן שיקלדיקע.

— אַחשק דו האָסט עס/צו חברן זיך מיט אַזאָ זשידיאַנאַק* —

האַט מיט עקל באַמערקט נאַטאַליע דעם זון, פּיאָטר אַרטאַמאַנאָוו
האַט דערזעען, אַז דעם זונס דיין געצייכנטע ברעמען האָבן אַ צי-
טער געטון.

— זשידיאַנאַק — איז אַ באַליידיקענד וואָרט, מאַמעשי. איר

* זשידיאַנאַק — אַ יידעלע; דער אויסדרוק „זשיד“ (ייד)
אין רוסיש — איז אַ פאַראַכטנדיקער. אויף „ייד“ ווערט באַנוצט
אין רוסיש דאָס וואָרט יעוורי. — איבערז.

ווייט, אז אלעקסאנדער איז א פלימעניק פון אונזער גלח גליעב,
איז ער אלזא — א רוס. אין גימנאזיע איז ער — דער ערש-
טער...

די מוטער האט מיט פאראכטונג א פארסקע געטון :
— זשידעס קריכן אומעטום אויפן ערשטן אָרט.
— פונדאנען ווייטט איר דאָס ? — האָט נישט אָפּגעטרעטן
דער זין. — אין שטאָט — זענען די פיר יידן אלע אביונים, א חויץ
דעם אפטייקער.
— איבער פערציק יידעלעך. און אין וואַרגאָראַד זענען אי-
מעטום זשידעס און אויפן יאָר. . .
מיט א באַליידיקנדיקער האַרטגעקייט האָט איליאַ איבער-
געזורט :

— זשידעס — איז א שלעכט וואָרט.
דעמאלט האָט די מוטער, א קלאַפּ געבנדיק מיטן טיי-לע-
פעלע איבערן טעלער, א געשריי געטון רויטווערנדיק :
— אָבער, וואָס לערנסטו מיך ? איך ווייס נישט, צי וואָס,
זי אזוי מען דאַרף רעדן ? איך בין נישט קיין בלינדע. איך זע,
ווי דערדאָזיקער לעקט זיך צו צו יעדן, אפילו צו טיכאָנען, לאַש-
טשעט זיך : זאָג איר טאָקע : ליבלעך ווי א זשידיאַנאַק, און די
ליבלעכע זענען געפערלעך. איך האָב געקענט אזא אײנעם, א ליב-
לעכן. . .

— גענוי ! — האָט שטרענג זיך אַרײַנגעמישט פיאָטר, און
זי, גרייט אַרויסצווײנען, האָט זיך געקלאָגט :
— וואָס איז דאָס, פיאָטר איליטש, מען טאַר שוין קיין
וואָרט נישט זאָגן !

איליאַ איז פארשוויגן געוואָרן, אַנכמורענדיק זיך, און די
מוטער האָט אים דערמאָנט :
— איך האָב דאָך דיך געוואונען.
— כ׳דאַנק, — האָט געזאָגט איליאַ, אַוועקרוקנדיק דאָס
ליידיקע שעלעכע ; דער פאָטער האָט פון דער זייט א קוק גע-
טון אויף אים און א שמייכל געטון, געבנדיק זיך א צופ באַם
אויער.

אין דעם ווייבס ווערטער האָט ער געהערט, אָז זי האָט מורא פאַרן זון, ווי זי האָט פריער מורא געהאַט פאַר די נאַפּטלאַמפּן, און נישט לאַנג אַנגעהויבן מורא האָבן פאַר דעם קאַווע-אימבריק, אַלגעס מתנה; איר האָט זיך געדאַכט, אָז דער אימבריק וועט אויפרייסן, עפעס נאַענטס צו דער קאַמישער מורא פון דער מי-טער פאַרן זון האָט געשפירט פאַר אים דער פאַטער גופא. נישט פאַרשטענדלעך איז געווען דאָס בחזר, אַלע דריי זענען זיי אומ-פאַרשטענדלעך. וואָס פאַר אַ פאַרוויילונג האָבן זיי געפונען אין דעם הויזוועכטער טיכאַן? אין די אַוונטן פלעגן זיי זיצן מיט אים באַם טויער און אַרטאַמאַנאַו דער עלטערער האָט געהערט די מוסרנדיקע שטימע פון דעם פויער.

— אַזוי איז עס. ווינציקער טראַגסטו — לייכטער גייסטו. און וואָס שייך די ווינקלען — גלייבט נישט. וואָסערע ווינקלען זענען אין הימל? קיין ווענט איז אין הימל נישטאָ. די גימנאַזיסטן האָבן הויך געלאַכט. איליאַ האָט געלאַכט סאָ-מעטנדיק, נישט קיין סך, מיראַן — טרוקן און בייסיק, גאַרי-צויעטאַו ווידער — נישט אַזוי גערן ווי זיי און שטענדיק פלעגט ער אַנטשלאָסן איבעררייסן זיין געלעכטער, איינרעדנדיק די פריינד:

— וואַרט צו, דאָס איז לחלוטין נישט קאַמיש!
און ווידער האָבן פויל געהודזשעט טיכאַנס טונקעלע

רייד:

— איר, קינדער, לערנט זיך מער וועגן מענטש, ווי אַזוי ס'איז בכלל דער מענטש? ווער צוואַס איז באַשטימט, וואָסער מזל ס'איז וועמען באַשערט. אַט וועגן וואָס מען דאַרף פשוף לער-נען, ווערטער דעסגלייכן. ווערטער דאַרף מען פאַרשטיין דורך און דורך. אַט זאָגט איר אַפּט, — דער אַדער יענער — נאָ-טירלעך, אַ קיילעכיק ווערטל. און קיין סוף איז פאַרט נישטאָ צו גאַרנישט.

און טיכאַן וויאַלאַו האָט איבערגעחזרט דאָס, באַקאַנטע פיאַטרן, ווערטל זיינס.

— דער מענטש שפינט אַ פאַדעם, דער טייוול — וועבט
אײס די לײוונט, אָט אזוי גײט עס אָן אַ סוף.
דאָס יונגוואָרג האָט געלאַכט, אויך טיכאַן האָט געדיכט גע-
לאַכט, געזיפצט :

— עך, איר, געלערנטע, נישט דערבאַקענע !
אין דער טינקלקײט פון אַוונט זענען די קינדער געוואָרן
קלענער, אומבאַדייטנדער, ווי זיי זענען געווען באַ דער שײן פון דער
זון, און טיכאַן איז געוואָרן גרעכער, איז זיך צעקראַכן און גע-
רעדט נאָך נאַרישער, ווי באַטאַג.
איליעס שמועסן מיט טיכאַנען, פאַרשטאַרקנדיק אַרטאַמאַ-
נאַוס אומפריינדשאַפט צום הויזוועכטער, האָבן אַרויסגערופֿן באַ
אײם עפעס אַזאַ אומרויקײט. ער פלעגט פרעגן דעם זון :
— מיט וואָס אינטערעסירט דיך טיכאַן ?
— אָן אינטערעסאַנטער מענטש.
— אַבער מיט וואָס אינטערעסאַנט ? מיט זיין נאַריש-

קײט ?

איליאַ האָט שטיל געענטפערט :
— נאַרישקײט דאַרף מען אויך פאַרשטיין.
דער ענטפער איז געפעלן געוואָרן אַרטאַמאַנאַוון.
— דאָס איז אמת : מיר לעבן אין נאַרישקײט.
נאָר ער האָט זיך גלייך איבערגעלייגט :
— טיכאַנס ווערטער !

דער זון האָט אין אײם געוועקט עפעס אַזוינע באַזונדערע
האַפנונגען ; ווען ער האָט געזעען, ווי איליאַ, אַריינגערוקט די
הענט אין די קעשענעס, שטיל צופרייפנדיק, קוקט אַרויס פון פענצ-
טער אין הויף אַריין צו די אַרבעטער, אָדער נישט אײלנדיק
זיך, גײט ער איבער דער וועבעריי, אָדער מיט אַ לײכטן
פריט, אין דאַרף אַריין, האָט דער פאַטער באַפרידיקט גע-
קלערט :

— ער וועט זיין אַ טיכטיקער באַלעבאַס. און אין געשעפט
וועט ער אַריינגיין נישט אַזוי, ווי איך : מען האָט אײנגעשפאַנט
און — איך פיר !

ס'איז געווען א ביסל באליידיקענד, וואָס דער זון איז נישט באַרעדענדיק, און אויב ער רעדט, איז קורץ, אזוי ווי מיט לכתחילה אָפּגעקלערטע ווערטער, זיי וועקן נישט קיין פאַרלאַנג פאַרזיוועצן דעם שמועס.

— ער איז אַ ביסעלע אַ טרוקענער, — האָט געטראַכט אַר-טאַמאַנאָו און זיך געטרייסט דערמיט, וואָס איליאַ איז נישט ענלעך צו דעם שרייענדיקן פּלאַפּלער גאַריצויעטאָון, צו דעם פּלעגמאַ-טישן, פּוילן יאַקאָון און צו מיראַנען, וועלכער האָט גיך, אַנזערנ-דיק דאָס יוגנטלעכע, גערעדט ביכלמעסיק, איז געוואָרן פאַריסן און ענלעך צו אַ באַאמטן, וואָס ווייסט, אַז אויף יעדן פּאַל אין לעבן איז פאַרהאַן אין די ביכער זיין שטרענגער גע-זען.

די פּעריען-וואַכן זענען דורכגעלאָפּן געוואַלטיק שנעל, און אַט קלייבן זיך שוין די קינדער אַוועקצופאַרן. ס'קומט אַרויס עפעס אזוי, אַז נאַטאַליע באַגלייט מיט גוטע עצות יאַקאָון, און דער פּאַ-טער זאָגט איליען נישט דאָס, וואָס ער וואַלט געוואַלט זאָגן. ס'טייטש, ווי אזוי וועסטו דען זאָגן, אַז ס'איז אומעטיק צו לעבן אין דער מוקן-כמאַרע פון די איינטאַניקע דאגות וועגן געשעפט ? וועגן דעם רעדט מען נישט מיט קליינע יינגלעך.

אַרטאַמאַנאָון דעם עלטערן האָט זיך אזוי געוואַלט שפירן עפעס נישט ענלעכס צו דעם געוויינלעכן, אומפאַרמיידלעכן, ווי שניי-רעגן, פּלאַטע, היץ, שטויב, אַז ענדלעך האָט ער געפונען אַדער אויסגעטראַכט עפעס. אין דעם פאַרוואַרפענעם וואַלדיקן ווינקל פון זיין קרייז האָט אים פאַרכאַפט אין וועג אַ יונידיקער שלאַקס-רעגן מיט אַ האַגל, מיט אַ באַטויבנדיק טראַסקעריי פון דונערן און פּלאַע אויפרייסן פון די כמאַרעס. איבערן שמאַלן, וואַלדיקן וועג, האָט אומבאַמערקט אין דער פינצטערניש אַ פלייך געטון אַ שטראַם וואַסער, די ערד אינטער די פיס פון די פּערד איז צעשמאַלצן און צעפּלאַסן געוואָרן, פאַרגיסנדיק די רעדער פון דער בריטשקע ביז די אַקסן. ס'איז אומהיימלעך געווען, ווען אַ בלוין, קאַלט פיי-ער האָט אויף אַ סעקינדע גרויזאַם באַלויכטן דאָס זידן פון דער צעשמאַלצענער ערד, און אויף די נייטן פון וועג זענען פון דעם

נאסן הושך, דורך דער גלעזערנער נעץ פון רעגן, ארויסגעפלוין, אינטערשפרינגענדיק פון שרעק, שווארצע ביימער. די אוימגעזענע פערד האבן זיך אפגעשטעלט, פארסקענדיק, כליאפטשענדיק מיט די קאפעטעס אין וואסער, דער דיקער קוטשער יאקים, א מילדער מענטש, האט ליבלעך און נישט דרייסט בארויקט די פערד. דער האגל, וואס האט פיל געמאכט דעם וואלד מיט אן אייזיקן גערויש, האט שנעל אויפגעהערט, נאך אים האט פארביטן א געדיכטער גאס-רעגן, דראַבע שמיסנדיק אויף דעם בלעטער-וואַרג מיט מיל-מיליאָנען שווערע טראָפנס, אַנפילנדיק די השכות מיט אַ בייזן געוואָל.

— צו די פאָפּאָוס דארף מען פּאַרן. — האָט געוואָגט יאָקים.

און אַט — אָנגעטון אין פרעמדע מלבושים, איינגעצויגן אין זיי, מורא האַבנדיק זיך אַ ריר צו טון, זיצט אַרטאָמאַנאָוו אין פּאַרלעגנהייט, אַזויזוי אין חלום, באַם טיש, אין אַ וואַרעם צימער, אין אַ טרוקענער, אָנגעמער האַלב טונקלקייט; עס רוישט דער אָפּ-געניקלעכער סאַמאַוואַר, די טיי גיסט אָן אַ הויכע, דינע פרוי, אין אַ טורבאַן פון רויטלעכע האַר, אין אַ טונקל, ברייט קלייד. אויף איר בלאַסן געזיכט לייכטן שיין אַ פּאַר גראַע אויגן; מיט אַ ווייך קול האָט זי זייער איינפאַך און הכנעהדיק, נישט באַקלאַנגנדיק זיך, דערציילט וועגן דעם נישט לאַנגסטן טויט פּונם מאַן, וועגן דעם, אַז זי וויל פּאַרקויפּן דאָס גוט און, אַריבערפּאַרנדיק אין שטאַט אַריין, עפּנען דאָרטן אַ פּראָגימנאַזיע.

— דאָס האָט מיר אַן עצה געגעבן אייער ברודער, אַן אינטערעסאַנטער מענטש איז ער, אַזאַ לעבעדיקער, אַ זעלב-שטענדיקער.

פּיאַטער האָט מיט קנאה אַ כראַקע געטון, צוקוקנדיק זיך צו אַלעם, וואָס האָט אים אַרומגערינגלט. אין דער יוגנט, אַרומפּאַרן-זיך מיטן פּאַטער איבער דער גובערניע, פלעגט ער אָפט זיין אין פּריציזשע הייזער, נאָר קיין שום באַזונדערס האָט ער נישט באַ-מערקט אין זיי, פּילנדיק בלויז אַ קוויילונג פון די מענטשן אין די זאַכן, נאָר אין דעם הויז האָט גאַרנישט געקוויילט; דאָ איז

געווען עפעס ליבלעכס און וואַרהאַפטיקס. דער גרויסער לאַמפּ
 אינטערן מאַטן אַפּאָזשור האָט באַגאַסן מיט אַ מילך-שיין דאָס גע-
 שיר, דאָס זילבער אויפן טיש און דאָס גלאַטיק צוגעקעמטע, טונ-
 קעלע קעפל פון דעם קליינעם מיידעלע מיטן גרינעם דאַשעק אי-
 בער די אויגן; פאַרן מיידעלע איז געלעגן אַ העפט, זי האָט גע-
 צייכנט מיט אַ דינעם בליישימפט און שטייל געמורקעט, נישט
 שטערנדיק צו הערן די גלייכמעסיקע רייד פון דער מוטער. דאָס
 צימער איז נישט גרויס, ענג אַנגעשטעלט מיט מעבל, און אלע
 חפצים זענען ממש אַריינגעוואַקסן דערין, נאָר איטלעכעס חפץ האָט
 געלעבט באַזונדער און עפעס דערציילט וועגן זיך, פונקט אזוי,
 ווי די דריי זייער העלע בילדער אויף דער וואַנט. אויפן
 בילד קיינאייבער פּיאַטרן איז אַ ווייס, לעגענדאַריש פערד מיט אַ
 שטאַלץ אויסגעבויענעם האַלז; זיין גרווע איז אומגעוויינלעך
 לאַנג, כמעט ביז דער ערד. אלץ איז וואונדערלעך געמיטלעך,
 רויק; און ממש ווי אַ פאַרטראַכט ליד, וואָס וואָלט דערגאַנגען פונ-
 דערווייטנס, האָט געקלונגען די שיינע שטימע פון דער באַלעבאַס-
 טע. אַט אין אזאַ אַרומיקייט קאָן מען דורכלעבן דאָס גאַנצע
 לעבן אַן דאגות, נישט טוענדיק קיין שום שלעכטס; האַבנדיק פאַר
 אַ ווייב אזאַ פרוי, קאָן מען זי שעצן, מ'קאָן רעדן מיט איר וועגן
 אלעם.

הינטער דער טיר אויף דער טעראַסע אַרויס, דורכן האַלב-
 ראַד פון די פאַרשידנפאַרביקע שויבן, האָט בלויזעך אויפגעריסן
 אויפגעפלאַקערט דער שוואַרצער הימל, שוין נישט שרעקנדיק דאָס
 געמיט.

באַגינען איז אַרטאָמאַנאָו אוועקגעפאַרן, צאָרט אוועקפירנדיק
 אַן איינדרוק פון אַ ליבלעכער רויקייט, געמיטלעכקייט און כמעט
 אַ נישט קערפערלעך בילד פון אַ גראַ-אויגיקער, שטילער פרוי,
 וואָס האָט איינגעאַרדנט די דאָזיקע געמיטלעכקייט. שווימענדיק אין
 דער בריטשקע איבער די קאַליוזשעס, וועלכע האָבן אַן שום חילוק
 אַפגעשפּילט הן דאָס גאַלד פון דער זון, הן די ברודיקע פלעקן
 פון די דורכן ווינט צעריסענע וואַלקנס, האָט ער מיט טרויער און
 קנאה געקלערט:

— אָט ווי מען לעבט.

ער האָט איבער עפעס נישט געזאָגט דעם ווייב וועגן זיין באַקאַנטשאַפט און זי פאַרבאַרגן פון אַלעקסייען; דעריבער איז ער נאָך אין אַ גרעסערער פאַרלעגנהייט געקומען אין עטלעכע וואַכן אַרום, ווען, קומענדיק צום ברודער, האָט ער דערזעען די פאַפּאַ-וואַ לעבן אַלגען, אויף דער סאַפּע; דער ברודער האָט אים אַ צי געטון צו דער סאַפּע:

— אָט איז, וויער אַ ניקאַלאַיעוואַ, מיין ברודער.

די פרוי האָט, שמייכלענדיק, אויסגעשטרעקט די האַנט:

— מיר זענען שוין באַקאַנט.

— ווי אזוי? — האָט אַלעקסיי פאַרוואונדערט אויסגע-

שריגן. — ווען איז עס געשעען? פאַרוואָס זשע האַסטו נישט גע-
זאָגט?

אין ברודערס פאַרוואונדערונג האָט פּיאַטר דערפילט עפעס נישט גוטס און באַ אים האָבן אומדערקלערלעך זיך אַ ריר געטון די האַר פון דער באַרד; אַ צופּ געבנדיק זיך באַ דעם אויער, האָט ער געענטפערט:

— איך האָב פאַרגעסן.

אַלעקסיי האָט, אַן בושע אַנווייזנדיק אויף אים מיטן פינגער,

געשריגן:

— זעט, ער איז רויט געוואָרן, האַ? ניין, געשיקט האַסטו

געענטפערט, קינדעלע! אָבער צי קאָן מען דען אזא דאַמע, דער-
זעננדיק איינמאַל, פאַרגעסן? קוקט — די אויערן ביטן אים, זיי
וואַקסן!

די פאַפּאַוואַ האָט געשמייכלט נישט באַליידיקענד, ליב-

לעך.

מען האָט געטרונקען מעד מיט אייז פון הויכע, געשליפענע

באַקאַלן. דעם מעד האָט געברענגט צו פירן די דאָזיקע פרוי אַלגען
אַלס מתנה, ער איז געווען גאַלדן, ווי בורשטין, האָט פריילעך גע-
צויקט די צינג, האָט אינטערגעזאָגט פּיאַטרן עפעס זייער וויציקע
אערטער, נאָר ס'איז נישט געווען וואו אַריינצושטעלן זיי, דער
ברודער האָט אימאויפהערלעך און אומרויק געגרענערט:

— ניין, וויער א ניקאלאיעוונא, איר איילט זיך נישט צו פארקויפן! דאָס דאַרף מען פאַרקויפן אַ ליבהאַבער פון שטיילקייט, דאָס איז אַן אַרט פאַר אַפּרי פון דער נשמה. און אונזערער אַ חברה-מאַן — וואָס וועט אייך געבן? קיין ערד איז באַ אייך נישט-טאָ, וואַלד — ווייניק, און דערצו — שלעכטער, און וועמען, אַ חוץ האָון, איז דען דאָ נייטיק אַ וואַלד?
פּיאַטר האָט געזאָגט:

— מען דאַרף נישט פאַרקויפן.
— פאַרוואָס זשע? — האָט געפרעגט די פּאַפּאָואַ, פאַר-טראַכט צוזיפּנדיק דעם מעד, און האָט אַ זיפּן געטון: — מען דאַרף.

פּיאַטרן איז נישט געפעלן געוואָרן דער אויפּמערקזאַמער בליק פון אַלגען און דער ציטער פון אירע ליפּן, וועלכע האָבן באַהאַלטן אַ שמיכל: ער האָט מרה-שחורהדיק אויסגעטרוינקען דעם מעד און צוגעשוויגן אַלס אַ תּשובּה דער פּאַפּאָואַ.
אין צוויי טעג אַרום האָט אַלעקסיי, אין קאַנטאַר, אים דער-קלערט, אַז ער האָט בדעה צו געבן דער פּאַפּאָואַ געלט אונטער אַ משפּון פון די זאַכן.

— דאָס גוט אירס איז ווערט — זיבן קערבלעך, נאָר אַט די זאַכן... .

— גיב נישט, — האָט פּיאַטר געזאָגט זייער אַנט-שליאַסן.

— פאַרוואָס? אויף זאַכן בין איך אַ מבין... .
— גיב נישט.

— אַבער — פאַרוואָס? — האָט געשריגן אַלעקסיי.
אין וועל מיט אַ מבין אַהינפאַרן צו איר, מיט אַן אַפּשאַ-צער.

פּיאַטר האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ אויף ניין; אים האָט זיך זייער געוואַלט אַפּרעדן דעם ברודער פון דערדאָזיקער אַפּעראַציע, נאָר, נישט געפיגענדיק קיין אַרגומענטן, האָט ער פּלוצלינג פאַר-גע-לייגט:

— אויף דער העלפט וועלן מיר געבן ; דו — א העלפט און

איך.

אלעקסיי האָט אַ שמיכל געטון, אויפמערקזאָם קוקנדיק אויף

אײַם.

— הייבסט אָן זיך נאָריש צו מאַכן ?

— הייסט עס — געקומען די צייט. — האָט געזאָגט פּיאָט

אַרטאַמאַנאָוו הויך.

— זע : ס'איז נישט דער ריכטיקער אָדרעס ! — האָט גע-

וואָרנט דער ברודער. — איך האָב געפרוּווט, זי איז — אַ פּיט.

נאָך צוויי, דריי פּאַגענגישן מיט דער פּאַפּאַוואַ האָט אַרטאַ-

מאַנאָוו זיך אויסגעלעבט צו טרוימען וועגן איר. ער האָט גע-

פרוּווט אוועקשטעלן די דאָזיקע פרוי לעבן זיך און באַלד איז אויס-

געוואָקסן פאַר אים אַ לעבן אַ וואונדערלעך גרינגס, אַ געמיט-

לעכט, אַ שיינס אויסערלעך, אַן אַנגענעם שטייט איבערלעך, אַן

דער נויטוודנדיקייט צו זען טאַג-טעגלעך די צענדליקער נאַכלע-

סיקע צום געשעפט מענטשן ; שטענדיק פון עפעס נישט צופרידענע,

האַבן זיי דאָ געשריגן, זיך באַקלאַגט, דאָ געזאָגט לינגט, פאַמעני-

דיק זיך אַפּצונארן, זייער צודרינגלעכע הניפה האָט גערייצט פונקט

אזוי, ווי די שלעכט פאַרבאַרגענע, נאָר אַלץ וואַקסנדיקע פּיינד-

לעכטייט. לייכט האָט זיך באַשאַפן אַ בילד פון אַ לעבן מחוץ פון

דעם אַלעם, ווייט פון דעם רויטן, פעטן פאַבריק-שפּין, וואָס האָט

אַלץ ברייטער געוועבט זיין שפינוועבס. ער האָט זיך געזעען אַלס

עפעס, ענלעך צו אַ גרויסן קאַטער ; ס'איז אים וואַרעם און רויק,

די באַלעבאַסטע האָט אים ליב, לאַשטשעט אים גערן און מער

דאַרף ער נאָרנישט. גאַרנישט.

פונקט ווי פריער איז דאָס יינגל ניקאַנאָוו געווען פאַר אים דער

פּינצטערער פונקט, ארום וועלכן ס'האַט זיך צונויפגעקליבן אַלעס

שווערע און אומאַנגענעמע, אזוי איז אַצינד די פּאַפּאַוואַ געוואָרן

אַ מאַגניס, וועלכער האָט צוגעצויגן צו זיך בלויז גוטע, לייכטע

מחשבות און כּוונות. ער האָט זיך אַפּגעזאָגט צו פאַרן מיטן ברוי-

דער און עפעס אַ כּיטערען זקן אין בריילן אין דעם גוט פון דער

פאפאָוואַ, פּדי אָפּזושאַצן איר פאַרמעגן, נאָר, ווען אַלעקסיי האָט,
נאָכן דורכפירן דעם ענין מיט פאַרמשפּונען, זיך אומגעקערט, האָט
ער פאַרגעלייגט :

— פאַרקויף מיר דעם משפּנות-אַקט.
אַלעקסיי איז געווען נישט אָנגענעם פאַרחידושט, האָט לאַנג
איסגעפרעגט, נאָכוואָס דאָס איז אים נייטיק און ענדלעך גע-
זאָגט :

— הער, מיר לוינט דאָס נישט! איך האָב איר נישט צו
פאַצאַלן, די זאכן זענען ווערט אַ סך, פאַרשטייט? גיב אַ
הוספה.

זיי זענען דורכגעקומען צווישן זיך; אַלעקסיי, האָט קרומענ-
דיק זיך, געזאָגט :

— כ'ווינטש הצלחה. די זאך — איז אַ גוטע.
— פּיאַטער האָט אויך געפּילט, אז ער האָט געטון אַ גוטע
זאך: ער האָט זיך איינגעשאַפט אַ ווינקל צום אַפרוען.
— דיין ווייב — נישט זאָגן? — האָט געפרעגט דער ברוי-
דער, אַ ווינק טוענדיק.

— ס'איז דיין זאך.
פאַרשנד קוקנדיק אויף אים, האָט אַלעקסיי געזאָגט :
— אַלגאָ קלערט, אז דו האַסט זיך פאַרליבט אין דער פּאָ-
פּאָוואַ.

— און דאָס איז — מיין זאך.
— ריטשע נישט. אין דידאַזיקע, אין אינווערע יאָרן, שטיפּן
אַמעט אַלע מענער. גראַב און בייו האָט געענטפּערט פּיאַטער :
— דו טשעפע מיך נישט. . .

אינגיכן האָט ער דערפּילט, אז אַלגאָ האָט אָנגעהויבן רעדן
פיט אים נאָך פּריינדלעכער, נאָר עפעס אזוי רחמנותדיק; דאָס
איז אים נישט געפּעלן געוואָרן און, אין אַ האַרבסטיקן אָונט,
זיצנדיק באַ איר, האָט ער געפרעגט :

— דיר האָט דער מאַן עפעס געמוטלט מפות דער פּאָ-
פּאָוואַ?

א גלעט טוענדיק מיט דער לייכטער האנט איבער זיין האָ-
ריקע האנט, האָט זי געזאָגט :

— ווייטער פון מיר וועט עס נישט גיין.

— עס וועט אין ערגעץ נישט גיין. — האָט געזאָגט אַרסא-
מאַנאו, אַ קלאַפּ געפנדיק מיט דער פויסט איבער דער קני. דאָס
וועט — מיט מיר פאַרבלייבן. דו וועסט דאָס נישט פאַרשטיין. דו
זאָג איר גאַרנישט.

ער האָט נישט געשפירט קיין תאוה צו דער פאַפּאָוע, אין
די דמיונות איז זי דערשינען פאַר אים נישט אַלס פרוי, וועלכע
ער האָט באַגערט, נאָר אַלס נויטווענדיקע דערגאַנצונג צו אַ ליב-
לעכער היימלעכקייט פון אַ הויז, צו אַ שיין, ערלעך לעבן. נאָר
ווען דידאָזיקע פרוי איז אַריבערגעפאַרן אין שטאָט אַריין, האָט
ער אָנגעהויבן אָפּט זי צו זעען באַ אַלעקסייען און פּלוצלינג זיך
דערפילט דערשיטערט. ער האָט זי דערזען איינמאָל באַם בעט
פון דער קראַנק געוואָרענער אַלגען; פאַרקאַשוירט די אַרבל פון
דער יאַקע, איינגעבויגן איבער אַ שיסל, האָט זי איינגעזעצט מיט
וואַסער דאָס האַנטוך, האָט זיך איינגעבויגן, אויסגעבויגן; אַ ווונ-
דערלעך שלאַנקע, מיט נישט גרויסע מיידלשע ברוסטן, איז זי
געווען אומגעוויינלעך רייצנד. שטייענדיק באַ דעם טיר, האָט אַר-
טאַמאַנאוּ שווייגנד, פון אונטערן שטערן אַפער געקוקט אויף אירע
ווייסע הענט, אויף די שטייפע לידקעס פון די פיס, אויף די היפּטן,
ווערנדיק פּלוצלינג אַרומגעהילט פון אַ ווייסן נעפּל פון באַגער
אַזוי ווייט, אַז ער האָט דערפילט אירע הענט אַרום זיין קערפּער.
קוים ענטפערנדיק אויף איר באַגריסונג, איז ער, מיט אָנשטרענגונג
איינבלייבנדיק דעם האַלז, צוגעגאַנגען צום פענצטער און האָט
זיך דאָרט אַוועקגעזעצט, אַראַפּלאָונדיק זיך, פאַרומערט פּרעג-
דיק:

— וואָס זשע איז עס דיר אַלגען? נישט גוט. . .

דאָס ערשטע מאָל האָט אַ פרוי געוויקט אויף אים אַזוי
מעכטיק און דערשיטערנדיק; ער האָט זיך אַזש דערשראָקן, נעפּל-
האַפט שפירנדיק אין דעם עפעס געפערלעכט, באַדראַגענדיקס. אַוועק-

שיקנדיק זיין קיטשער נאך א דאקטאר, איז ער באַלד אַוועקגע-
גאַנגען צופֿיס אויפֿן וועג צו דער פֿאַבריק.

ס'איז געווען ענדע פעברואַר; דאָס לײַנדע וועטער האָט גע-
דראַט מיט אַ זאַווערוכע; אַ גראַער נעפל איז געהאַנגען איבער
דער ערד, פֿאַרדעקנדיק דעם הימל, פֿאַרשטעלנדיק דעם רוים בין
דער גרויס פֿון אַן איבערגעדרייטער איבער אַרטאַמאַנאָון שיסל;
פֿון איר האָט זיך פֿאַמעלעך געשאַטן אַ פֿייכטער, קאַלטער שטויב;
שווער אַראַפֿפֿאַלנדיק אויף די האַר פֿון די וואַנסן, פֿון דער באַרד,
האַט ער געשטערט צו עטעמען. אַרטאַמאַנאָון, שפֿרייזנדיק איבערן
ווייכן שניי, האָט זיך געפֿילט פֿונקט אַזוי צעקוועטשט און דער-
שלאַנג, ווי אין דער נאַכט פֿון ניקיטאַס פֿרוזן צו פֿאַגין זעלבסט-
מאַרד און אין מאַמענט פֿון דערהרגענען פֿאַול ניקאַנאָון. די ענ-
לעכקייט פֿון דער שווערקייט פֿון די ביידע מאַמענטן איז אים קלאַר
געווען און נאָך מער געפֿערלעך האָט אים דעריבער אויסגעוויזן
דער דריטער. ס'איז קלאַר געווען, אַז ער וועט קיינמאַל נישט קע-
נען מאַכן דיִאַזיקע פֿריצה פֿאַר זיין געליבטע. ער האָט שוין אפֿילו
אין דער איצטיקער מינוט געווען, אַז די ראַפֿטום אויפֿגעפֿלאַ-
קערטע צייגן צו דער פֿאַפֿאַוואַ ברעכט און פֿאַרטונקלט אין אים
עפעס ליבס, אַרײַנרוקנדיק דיִאַזיקע פֿרוי אין דער רייע פֿון גע-
וויינלעכן. ער האָט צו גוט געוואוינט, וואָס ס'איז אַזוינס אַ ווייב
אין ער האָט נישט געהאַט קיין טיבות צו קלערן, אַז אַ געליבטע
קאָן זיין מיט עפעס אַדער ווי ס'זאָל נישט זיין בעסער פֿון דער
פֿרוי, וועמענס געזאַלצענע, פֿליכטלעכע צערטלענישן האָבן אים
שוין פֿמעט נישט אויפֿגערייצט.

— וואָס דאַרפֿסטו? — האָט ער זיך געפֿרעגט. — ווילסט

אַנהייבן לעבן אויסגעלאָסן? האָסט אַ ווייב.

תמיד, אין מינוטן, ווען אים האָט עפעס געדראַט, האָט ער
געשפּירט אַ געשפּאַנטע שטרעפּונג וואָס גיכער אַריבערצושפּרייזן
איבער דער ספּנה, איבערלאָזן זי הינטער זיך און נישט אומקוקן
זיך אויף צוריק. שטיין פֿאַר עפעס אַ ספּנה איז דאָס אייגע-
נע, וואָס שטיין פֿאַנאַכט אינדערפּינצטער אויף שלאַפֿעריקן פֿרי-
לינגס-אייז, איבער אַ גרויסן טײַך; דיִאַזיקע שרעק האָט

ער געשעסן זייענדיק א ייגל און מיטן גאנצן קערפער זי גע-
דענקט.

שפעטער מיט עטלעכע טעג, וועלכע ער האט איבערגעלעבט
אין א שווערער, טשאנדניקער פארטעמפטייט, איז ער, נאך א
שלאפלאזער נאכט, גאנץ באגינען ארויסגעגאנגען אויפן הויף און
האט דערזען, אז דער בייזער הונט טולזן ליגט אויפן שניי, אין
בלוט; ס'איז נאך געווען אזוי טונקל, אז דאס בלוט האט אויסגע-
זען שווארץ, ווי פעך. ער האט א ריר געטון מיטן פוס דעם הא-
ריקן פגל, טולזן האט אויך א ריר געטון מיט דער אויסגעשטשי-
רעטער מאַרדע און א קוק געטון מיט אן ארויסגעזעצט אויג אויף
דעם פוס פון מענטש. אויפצייטערנדיק, האט ארטאמאָנאָוו געעפנט
די נידעריקע טיר פון וועכטער-שטיבל און געפרעגט, שטייענדיק
אויף דער שוועל :

— איך, — האט געזאָגט טיכאָן, האַלטנדיק אַ טעלערל טיי
אויף די פינגל צעשפרייטע פינגער.

— נאָכוואָס עפעס ?

— ער האט ווידער צעביסן אַ מענטש.

— וועמען ?

— זינאידען, סעראַפּימס טאַכטער.

פאַרקלערנדיק זיך וועגן עפעס, שווייגנדיק אַ וויילע, האט ער

געזאָגט :

— אַ שאַד דער הונט.

— נאָר — ווי דען ? איך האָב אים אויפגעכאַוועט, אָבער

ער האט אויף מיר אויך אָנגעהויבן ריטשען. כאַטש אַ מענטש

וועט אויך ווילד ווערן, אויב מען וועט אים אַוועקזעצן אויף אַ

קייט...

— ריכטיק, — האט געזאָגט אַרטאַמאָנאָוו און איז אַוועק-

געגאַנגען, זייער פעסט צומאַכנדיק די טיר נאָך זיך, קלערנ-

דיק :

— טיילמאַל רעדט אפילו דערדאָזיקער אויך פאַרשטאַנ-

דיק.

ער איז געשטאַנען אַ ביסל אינמיטן הויף, צוהערנדיק זיך

צום שאַרץ אין רעש פון דער פאבריק. אין אַ ווינקל האָט געלויכטן
אַ געלער פלעק, — פייער אין פענצטער פון סעראַפּימט וואוינונג,
וואָס איז געווען צוגעבויט צו דער וואַנט פון פערדשטאַל. אַרטאָ-
מאַנאָו האָט זיך געלאָזט גיין אין דער ריכטונג פונם פייער, האָט
אַריינגעפליקט אין דער טיר, — זינאַידאַ איז אין פלויזן העמד
געזעסן באַם טיש, פאַרן לאַמפּ, צירעווענדיק עפעס מיט אַ נאָדל;
ווען ער איז אַריינגעקומען אין צימער, האָט זי, נישט אויפהייבן-
דיק דעם קאַפּ, געפרעגט :

— נאַכוואָס האָסטו זיך אוימגעקערט ?

נאָר אויפהייבנדיק די אויגן, האָט זי אַוועקגעוואָרפן דאָס
נייעכץ אויפן טיש אַרויף, איז אויפגעשטאַנען שמייכלענדיק, אויס-
רופנדיק :

— אוי, גאָט! און איך האָב געמיינט, — דער פאַ-

טער...

— דורך, הער איך, האָט טולין צעפּיסן ?

— און נאָך ווי! — האָט זי ווי רימענדיק זיך געזאַגט און

אַוועקשטעלנדיק דעם פּוּס אויף אַ שטיף, איפּגעהויבן דעם פּאָדל
פון העמד: — גיט אַ קוק!

אַרטאַמאַנאָו האָט אַ שנעלן בליק געטון אויף דעם ווייסן

פּוּס, וואָס איז געווען אַרומגעבונדן אונטער דער קני, און איז צו-
געגאַנגען האַרט צום מיידל, פּרעגנדיק מיט אַ דומפער שטי-
מע :

— אָבער נאַכוואָס לויפסטו עפעס אַרום באַגינען איבערן

הויף ? נאַכוואָס, הא ?

פּרעגנד אַ קוק טוענדיק אין זיין פנים אַריין, האָט זי תּיפּף

מיט פאַרשטענדיש אַ שמייכל געטון, שטאַרק אַ בלאָז געבן-
דיק אין גלעזל פון לאַמפּ, האָט זי אים פאַרלאָשן און גע-
זאַגט :

— מען דאַרף די טיר פאַרמאַכן.

אין אַ האַלבער שעה אַרום איז פּיאָטר אַרטאַמאַנאָו, נישט

געאַיילט, געגאַנגען צו דער פאַבריק, אַן אַנגענעם אויסגעליידיק-
טער; ער האָט זיך געצופּט באַם אויער, געשפּיגן, מיט שטיי-

נונג דערמאנענדיק זיין די אומפארשעמטקייט פון דער טריי-
בערינס צערטלענישן און געשמייכלט: אים האָט זיך גע-
דאכט, אז ער האָט עמעצן זייער געשיקט אָפגענארט, אָפגע-
פרייערט.

ער האָט זיך אַריינגעבראַכן אין דעם הולטיישן לעבן פון
די פאבריק-מיידלעך, ווי אַ בער צו האַניק. אין אַנהייב האָט דאָס-
דאָזיקע לעבן, איבערשטייגנדיק אַלץ, וואָס ער האָט געהערט וועגן
דעם, איבערראשט מיט זיין הייסער נאקעטקייט פון ווערטער און
געפילן; אַלץ איז געווען דערין אָפן, אַלץ איז געווען געוואָרן מיט
אַרויסרופנדיקער אומפארשעמטקייט. מיט דערדאָזיקער אומפארשעמט-
קייט האָבן געזונגען און געוויינט די לידער, זינאידא און אירע
הברטעס האָבן דאָס אָנגערופן — לייבע און ס'איז געווען דערין
עפעס שאַרפס, ביטערלעכס, וואָס פאַרשפורט שטאַרקער פון ווין.
אַרטאָמאָנאָו האָט געוואוסט, אז די פאַבריקס-באַאַמטע רופן
דאָס — אָן פערדשטאַל אָנגעשפאַרטע שטיבל סעראַפּימס — "קאַפּ-
קאַן", און זינאידען האָבן זיי געגעבן דעם צונאַמען "פּלומפּ". דער
טשעסלאַר אַליין האָט גערופן זיין דירה "מאַנאַסטיר". זיצנדיק אויף
דער באַנק, לעבן אויוון, שטענדיק מיט דער ציטרע אויף דעם
אויסגענייטן האַנטוך, איבערגעוואָרפן איבער דעם אַקסל, הינטערן
האַלז, האָט ער, וואוילערש פאַרוואַרפנדיק דעם געלאָקטן קאַפּ,
שפּילנדיק מיטן ראָזן פּנימל, צוגעוואונקען, געשריגן:
— פרייט זיך, מאָנאַשענקעס! דאָס, פּיאַטיר איריטש, זענען
דאָך מאָנאַכניס, וואָס מיינטו? זיי דינען געהאַרנאָם דעם פריי-
לעכן שד, און איך בין באַ זיי — אַן אָפּאַט, אַ פּאַפּ אַ שטייגער!
וואַרף אַ רובליק אויף פריילעך לעבן!
באַקומענדיק דאָס געלט, האָט ער עס אַרזנטערגערזוקט אונ-
טער דער אָנוטשע און לוסטיק געזונגען, צושפּילענדיק אויף דער
ציטרע:

— ס'זיצט אַ פּריצה אין גיהנום,
בעט זי זיך געבראַטן איין.
טאַפן זי די צפּאַנע שדים,
מיט אַ קאָט שערע גאַר הייס!

— א סך זמרלעך קענטטו, — האָט זיך געוואונדערט
דער באַלעבאָס, אין דער אַלטיטשקער האָט באַרימערש געגאָ-
דערט :

— אַ זיפּ! איך בין — ווי אַ זיפּ; וואָסער דו ווילסט צוואה
שיט אַריין אין מיר, וועל איך דיר אַ לידל אויסזיפּן. אַזא מענטש
בין איך, — אַ זיפּ!

און ער האָט דערציילט :

— מיך האָבן דאָס די פּריצים אויסגעלערנט; ס'זענען גע-
ווען אזוינע מערקווערדיקע הערן קיטוואַחס און ס'איז געווען דער
הער יאָפּושקין, אויך אַ שפור. ער האָט זיך געמאַכט פאַר אַן אַרע-
מאַן — אַ כּיטראַק! — איז ער געגאַנגען צופּיס מיט אַ קיזש אויף
די פּלייצעס, מכלומרשט מיט קלייניקייטן געהאַנדלט, און אַליין
אַלץ, וואָס ער זעט, הערט, פאַרשרייבט ער. ער האָט געשריבן,
געשריבן, און אוועק — צום קייסער: קיזש, זאַגט ער, דיין מאַ-
יעסטעט, וועגן וואָס ס'טראַכטן די פּויערן! האָט אַ קיזש געטון דער
קייסער, איבערגעלייענט די כתבים, האָט זיך גענומען צום האַרץ
און געהייסן געבן די פּויערן פּרייהייט, און יאָפּושקינען אוועק-
שטעלן אין מאַסקווע אַ קיפּערנעם דענקמאַל, אים אַליין אָבער —
נישט טשעפען, נאָר פאַרשיקן לעבעדיקערהייט קיין סוּדזאַל און אים
געבן צו טרינקען ווין, וויפיל ער וויל, אויף קאַזיאַגע השּבּון. וואָ-
רים, זעסטו, יאָפּושקין האָט נאָך אַ סך סודות וועגן פּאַלץ פאַר-
שריבן, נאָר זיי האָבן נישט געטויגט פאַרן קייסער און מען האָט
זיי געדאַרפט באַהאַלטן. דאָרטן, אין סוּדזאַל, האָט זיך יאָפּושקין
אַנגעשפּורט ווי געהרגעט, און די כתבים האָט מען באַ אים, פאַר-
שטייט זיך, אַרויסגעגובעט.

— דו טשאַקעסט עפעס, — האָט באַמערקט אַרטאַמאַ-
נאָו.

— אַ הויך מיידלעך, האָב איך קיינעם קיינמאַל נישט גע-
שאַקעט, דאָס איז נישט מיין פאַך, — האָט געזאָגט דער אַל-
טער, און ס'איז שווער געווען צו פאַרשטיין, ווען ער שפּאַסט
נישט.

— ס'זאָגט ליבנט דער, וואָס ווייסט דעם אמת, — האָט ער

געגאדערט, — און איך קאָן נישט ליגנט זאָגן, איך ווייס נישט
דעם אמת. דאָס הייסט, וויבאלד דו ווילסט, וועל איך דיר זאָגן :
איך האָב אמת אַ סך געזעען און מיין קופּלעט איז אזאָ :
דער אמת איז אַ נקבה, ער איז שיין, פֿל זמן ער איז יונג.
נאָר, נישט וויסנדיק דעם אמת, האָט ער געוואוסט אָן אַ
שיעור געשיכטעס וועגן די פּריצים, וועגן זייערע פּאַרוויילונגען און
אומגליקן, וועגן זייער אכזריות און עשירות און, דערציילנדיק
וועגן דעם, האָט ער תמיד צוגעגעבן מיט בולטער פּאַדויע-
רונג :

— נו, פונדעסטוועגן, איז געקומען זייער סוף ! זיי זענען
פון פינטל פון לעבן, אראפגעפארן, פארשטייען זיך אליין נישט !
זיי האָבן זיך אָפּגעריסן. . .

ער האָט געצייכנט מיטן פינגער אַ קרייז איבער זיין קאָפּ
און, שנעל אַראָפּלאָזנדיק די האַנט, האָט ער פּונקט אזאָ רעדן גע-
צייכנט איבער דער פּאַדלאָגע.

— זיי האָבן צופיר אין שטיפעריי זיך אַריינגעלאָזט ! — האָט
ער געזאָגט, צווינקענדיק, און געזונגען :

אמאָל געוועזן זענען הערן,
האָבן זיי געלעבט זיך ברייט,
און פּאַרפּרעסן אָט די הערן
האָבן טאַטנס אַרימקייט !

סעראַפּים האָט דערציילט וועגן גולנים און מכשפות, וועגן
פּויערישע פּונטן, וועגן פּאַטאַלער ליבע, וועגן דעם, ווי אין די
נעכט פּליען צו אומגעטרייסטע אלמנות פייערדיקע שלאַנגען און
זעגן אלעם האָט ער גערעדט אזוי שפּאַנענדיק, אז אַפילו די
אומרויקע טאַכטער זיינע האָט געהערט די מעשהלעך שווינגנד, מיט
אַ פּאַרטראַכטער ניגיריקייט פון אַ קינד.
אין זינאידען האָט אַרטאמאָנאָוו מיט עקל פּאַפּאַכטעט די
פּאַרייניקונג פון ווילדער אויסגעלאַסנקייט מיט אויסגערעכנטער
פּראַקטישקייט. ער האָט זיך נישט אַיינמאָל דערמאַנט די רכילות

פון פארוועל ניקאָנאָוון, די רכילות, וואָס האָט זיך אַרויסגעוויזן
אַלס נביאות.

— פאָרוואָס האָב איך גראַד דידאַזיקע אויסגעקליבן ? —
האָט ער זיך געפרעגט. — ס'זענען דאָ שענערע. כ'וועל שיין אויס-
זען, אַז דער זון וועט געוואויר ווערן וועגן איר.
ער האָט איך באַמערקט, אַז זינאידאַ און אירע חברטעס
באַציען זיך צו זייע פאָרווילינגען, אַזוויי צו אַן אומפאַרמיידלע-
כער פליכט, ווי זעלנער צו דער דינסט, און צייטנווייז געטראַכט,
אַז מיט זייער אומפאַרשעמטקייט נאָרן זיי אויך אַפּ אי זיך, אי
נאָך עמעצן. אים האָט אינגיכן אַנגעהויבן אַפּשטויסן פון זינאידען
איר איינגעגעסענע גיריקייט צו געלט, איר שנאַרעריי ; דאָס האָט
זיך באַ איר שאַרפער אויסגעדריקט, ווי באַ סעראַפּימען, וועלכער
האָט אויסגעגעבן דאָס געלט אויף זיסן בראַנפן „טענעריף“, — ער
האָט איבער עפעס אַנגערופן אים „ריבעלעך-בראַנפן“, — אויף
זיין באַליבטן קעלבאַס מיט קנאַבל, מאַרמעלאַד און פּוטער-גע-
בעקס.

אַרטאַמאַנאָוון איז זייער געפעלן דער גרינגער, לויסטיקער
אַלטיטשקער, דער מייסטערהאַפּטער אַרבעטער, ער האָט געוואוסט,
אַז סעראַפּים געפעלט פּונקט אַזוי אַלעמען, אין פאַבריק האָט מען
אים גערופן — „טרייסטער“ און פּיאַטר האָט געזען, אַז אין דעם
צונאַמען איז געווען אמת מער, ווי חווק, און דער חווק האָט גע-
קלונגען ליבליעך.

נאָך מער אומפאַרשטענדלעך און נישט אַנגענעם איז אים
דעריבער געווען סעראַפּימס פּריינדשאַפּט מיט טיכאַנען, טיכאַן
ווי דער האָט נאָך אַזוויי אומישנע פאַרטיפּט אַרטאַמאַנאָווס אומפּריינד-
שאַפּט. דעם טאַג פון וויאַלאָווס נאַמענסטאַג אין צוואַנציקסטן יאָר
פון זיין דינען באַ די אַרטאַמאַנאָווס האָט נאַטאַליע באַשלאָסן צו
מאַכן אַלס אַ באַזונדער פּיערלעכן טאַג פאַרן בעל-שמוחה.

— גיב נאָר אַ קלער, סאַראַ זעלטענער מענטש דאָס איז ! —
האָט זי געזאָגט דעם מאַן. — אין פאַרלויף פון צוואַנציק יאָר האָבן
מיר קיין שום שלעכטס נישט געזען פון אים. ווי אַ וועקסן ליכט
לייכט ער.

וועלנדיק באזונדערן כבוד אָפגעבן דעם הויזוועכטער, האָט
פּיאָטר אַליין אים אוועקגעטראָגן די מתנות. אין וועכטער-שטיבל
האָט אים באַגענוט דער אויסגעשלייערטער סעראַפּים, הינטער אים
איז געשטאַנען טיכאַן, דעם קאַפּ אָנגעבויגן, קוקנדיק אויף די שטייול
פּון באַלעבאַס.

— פּון מיר האָסטו — אַ זייגער, נאָ! פּון ווייב — טוּך
אויף אַ קאַפּטן. און אַט האסטו נאָך — געלט.
— דאָס געלט — איז איבעריק, — האָט אַ מורמל געטון
טיכאַן, דערנאָך האָט ער געזאָגט:
— אַ דאַנק.

ער האָט איינגעלאָרן דעם באַלעבאַס צו טרינקען „טענע-
ריף“, וועלכן סעראַפּים האָט אים געשענקט, און דער אַלטיטשקער
האָט באַלד אָנגעהויבן שפּילן מיט די ווערטער:
— דו, פּיאָטר איליטש, ווייסט אינזער ווערט, און מיר —
דיינעם. מיר פאַרשטייען: דער בער האָט ליב האָניק, און דער
שמיד קאָוועט איין; די פּריצים זענען פאַר אונז געווען בערן,
און דו ביסט — אַ שמיד. מיר זעען: דאָס געשעפט איז באַ דיר
אַ גרויס. אַ שווערס.

דאָ האָט וויאַלאָוו, דרייענדיק מיט די פינגער דעם זיבער-
נעם זייגער, געזאָגט, קוקנדיק אויף זיי:
— געשעפט איז פאַרן מענטש — אַ פאַרענטש; מיר גייען
איבערן ראַנד פּון אַ גרוב, האַלטן זיך אָן אים.
— אַט! — האָט אַ געשריי געטון סעראַפּים, פּרייענדיק זיך
פּון עפעס, — ריכטיק! אַז נישט וואַלט מען אַריינגעפאַלן, הייסט
עס!

— נו, דאָס רעדט איר סתם אין דער וועלט אַריין, — האָט
געזאָגט אַרטאַמאַנאָוו. — וואַרים איר זענט נישט קיין באַלעבאַ-
טיים. איר קאַנט עס נישט פאַרשטיין...
ער האָט נישט געפונען קיין גענוג שטאַרקע ווערטער, הגם
טיכאַנס ווערטער האָבן אים גלייך צעביזערט. נישט דאָס ערשטע
מאָל האָט טיכאַן אָנגעטון אין זיי זיין איינגעשפאַרטן, טונקעלן
געדאַנק און ער האָט אַלץ מער אויפגערייצט דעם באַלעבאַס.

קוקנדיק אויף דעם מיט אייר פעט באַשמירטן, שטיינערנעם
קאַפּ פּוּנז הויזוועכטער, האָט ער געזוכט דערדריקנדע ווערטער
אין געסאַפּעט, ציפּנדיק דאָס אויער.

— געשעפטן זענען, נאַטירלעך, פאַרשידענע, — האָט מיט
אַ שלום-טאָן געזאָגט סעראַפּים: — ס'זענען דאָ — שלעכטע,
ס'זענען דאָ — גוטע. . .

— ס'איז גוט דאָס מעסער, נאָר נישט פאַרן האַלז, — האָט
אַ וואָרטשע געטון טיכאַן.

דעם באַלעבאַס האָט זיך געוואָלט שטאַרק אויסזידלען דעם
בעל-שמחה אין, קוים איינהאַלטנדיק דעמדאָזיקן פאַרלאַנג, האָט ער
שטרענג געפרעגט:

— וואָס הערסטו נישט אויף שטענדיק אָן שכל צו מורמלען
וועגן געשעפט ? ס'איז נישט צו פאַרשטיין. . .

טיכאַן, קוקנדיק אונטערן טיש אַרונטער, האָט איינגע-
שטימט.

— צו פאַרשטיין איז שווער.

ווידער האָט אָנגעהויבן רעדן דער טשעסלאַר:

— ער, פּיאָטר איליטש, אָנערקענט בלויז נישט באַעוולענדי-
קע געשעפטן. . .

— שטיי, סעראַפּים, זאָל ער אליין זאָגן.

דעמאָלט האָט טיכאַן, נישט רירנדיק זיך, ווייזנדיק דעם
באַלעבאַס דעם גראַען פּליך, ווי אַ פּויסט די גרייס, אויף זיין שפּיץ
קאַפּ, אַ זיפּץ געטון:

— געשעפטן מאַכן האָט דער טייוול קינען אויסגע-
לערנט. . .

— אָט ווי ער, פאַרקנייטשט ! — האָט אויסגעשריגן
סעראַפּים, אַ קלאַפּ געבנדיק זיך מיט דער דלאַגניע איבער דער
קני.

אַרטאַמאַנאָוו איז אויפגעשטאַנגען פון דער שטויף אין האָט
בייז געעצהט דעם הויזוועכטער:

— דו וואָלסט בעסער נישט גערעכט וועגן דעם, וואָס דו
קאַנסט נישט פאַרשטיין. יאָ.

ער איז אַוועקגעגאַנגען פון וועכטער-שטיבל און אויפגעבראַכט-
טער, קלערנדיק וועגן דעם, אז טיכאַנען דאַרף מען אָפּשאַפן. טא-
קע מאַרגן אים אָפּשאַפן. נו, — נישט מאַרגן, נאָר אין אַ וואָך
אַרום. אין קאַנטאַר האָט אים אָפּגעוואַרט די פּאַפּאַווא. זי האָט זיך
באַגריסט טרוקן, ווי און אומבאַקאַנטע, זעצנדיק זיך אויף דער
שטיבל, האָט זי אַ קלאַפּ געטון מיטן שירם און דער פּאַדלאַגע און
אַנגעהויבן רעדן וועגן דעם, אז זי קאַן נישט באַצאַלן מיטאַמאַל
אַלע פּראַצענטער פון דער הלואה.

— דאַס איז אַ קלייניקייט, — האָט שטיבל געזאָגט פּיאַטער,
נישט קינדליך אויף איר, און דערהערט אירע ווערטער :
— אויב איר זענט נישט מספּים צו פּראַקאַנגירן, — האָט
איר דאַס רעכט מיר אָפּצוזאָגן.

זי האָט דאַס געזאָגט באַליידיקט און, אויפּסניי אַ קלאַפּ טו-
ענדיק מיטן שירם, איז זי אַוועקגעגאַנגען אַזוי אומגעריכט שנעל,
אז ער האָט באַוויזן אַ קיץ צו טון אויף איר ערשט דעמאָלט, ווען
זי האָט שוין צוגעמאַכט די טיר הינטער זיך.

— זי האָט זיך צעבייזערט, — האָט זיך איבערגעלייגט אַר-
טאַמאַנאָו. — פּאַרוואָס זשע ?

אין אַ שעה אַרום איז ער געזעסן באַ אַלגען, קלאַפּנדיק
מיטן היטל איבער דער טאַפּע און גערעדט :

— דו זאָג איר : איך דאַרף נישט קיין פּראַצענטער, און
באדאַרף נישט קיין געלט פון איר. וואָסער געלט איז דאַס ? און
אז זי זאָל זיך נישט באַזומרויקן, פאַרשטייסט ?

איבערקלייבנדיק די בונטע פּאַסמעלעך זייד, איבעררוקנדיק
איבערן טיש די שעכטעלעך מיט קרעלעכלעך, האָט אַלגאַ גע-
זאָגט פאַרמראַכט.

— איך פאַרשטיי, נאָר זי — צי זי וועט עס פאַר-
שטיין.

— מאַך זשע אַזוי, אז זי זאָל פאַרשטיין. וואָס האָב איר
דען פון דיר ?
— אַ דאַנק, — האָט געזאָגט אַלגאַ, אַ בלישטש טוענדיק מיט

די אייגן, דערדאזיקער גלעזערנער שמייכל האָט אַרויסגערויפן באַ
פּיאַטרן אויפּרעגונג.

— שפּאַס נישט! — האָט ער גראַבלעך אַ זאַג געטון. —
מיין חזיר אין איר גאַרטן האָף איך נישט צו פּאַשען. כּוונך דאָס
נישט, — מיין נישט!

— אַך, מאַנסביל, — האָט אַפּזיפּצנדיק געזאָגט אַלגא, מיט
ספּק שאַקלענדיק מיטן גלאַטיק צוגעקעמטן קאַפּ.
פּיאַטר האָט אַ געשריי געטון:

— דו — גלייב! איך ווייט, וואָס כּ'רעד. ..

— אַך, צי ווייטו טאַקע?

זי האָט אַ זיפּץ געטון מיטפּילנד, דאָס האָט אַרטאמאַנאָוו
געהערט. ער האָט געזעען, אַז אירע אויגן קוקן אויף אים דורך
די ברייךן רחמנותדיק, פּמעט צערטלעך, נאָר דאָס האָט אים נאָר
בייז געמאַכט. ער האָט איר געוואָלט זאָגן עפעס איבערצייגנד
קלאַרס און נישט געפונען די נייטיקע ווערטער, קוקנדיק אויפן
פּענצטער-אַנלעך, וואו צווישן דו פּליישיקע בלעטער פּון ביגאַ-
ניעס, ענלעכע צו היהשע אויערן, זענען געהאַנגען פּרעכטיקע פינט-
לעך בלומען.

— מיר איז אַ שאַד איר גוט. דאָס איז אַ מערקווערדיק גוט,
יא! זי איז דאָרט געבוירן געוואָרן. ..

— געבוירן געוואָרן איז זי אין ריאָזאָן. ..

— זי האָט זיך דאָרט צוגעוואוינט, אַלץ איינס! און
באַ מיר איז דאָרט די נשמה דאָס ערשטע מאָל רויק איינגע-
שלאָפּן. ..

— זיך אויפגעכאַפּט, — האָט פּאַרריכט אַלגא.

— דאָס איז אַלץ איינס פּאַר דער נשמה — איינגעשלאָפּן.

זיך אויפגעכאַפּט. ..

ער האָט לאַנג גערעדט עפעס, וואָס ס'איז אים אַליין נישט
קלאַר געווען, אַלגא האָט געהערט, אַנשפּאַרנדיק זיך מיט די עלב-
בוינגס אויפן טיש. ווען באַ אים האָבן זיך אויסגעשעפּט די ווער-
טער, האָט זי געזאָגט:

— אַצינד הער מיך. ..

און אים דערציילט, אז נאטאליע וויסט וועגן זיינע מחזקות מיט דער טרייבערין, זי איז באליידיקט, וויינט, קלאגט זיך אויף אים. נאָר אַרטאָמאָנאָון האָט דאָס נישט גערירט :
— אַ כּיטרע, — האָט ער געזאָגט שמיכלענדיק: — מיט קיין וואָרט האָט זי מיר נישט געגעבן צו פאַרשטיין, אז זי ווייסט. זי האָט זיך פאַר דיר געקלאָגט ? אזוי. אָבער זי האָט דאָך דיך נישט ליב.

אַ קלער געבנדיק, האָט ער צוגעגעבן:
— זינאידען האָט מען אַ נאַמען געגעבן „פּלומפּ“, דאָס איז ריכטיק. זי האָט פּוין מיר די גאַנצע צואה אויסגעפּלומפע-וועט.

— דו רעדסט עקלהאפט, — האָט זיך אַ קרום געטון אַל-גאָ אין האָט אָפּגעזיפּט : — ס'געדענקט זיך, איך האָב דיר גע-האַט געזאָגט, אז די נשמה איז באַ דיר אַן אינטערגעוואָרפּן קינד, אזוי איז עס טאַקע, פּיאַטר, דו האָסט מורא פאַר זיך אַליין, ווי פאַר אַ שונא. . .

דידאָזיקע ווערטער האָבן אים אַ שטאָך געטון :
— דו רעדסט מיט מיר עזותדיק ; אַ יינגעלע בין איך, צי וואָס ? דו וואָלט בעסער וועגן עפעס אַנדערש אַ קלער געטון : אָט, רעד איך מיט דיר און די נשמה מיינע איז אָפּן, אין מער האָב איך מיט קיינעם נישט אזוי צו רעדן. מיט נאטאליען — וועסטו זיך נישט צונויפרעדן. מיר גלוסט זיך טיילמאַל זי צו שלאָגן. און דו. . . עך, איר באַבעס. . .

ער האָט אָנגעטון דאָס היטל און, ראַפּטיזם אַרומגעכאַפט פּוין אַ שטומען אומעט, איז ער אַוועקגעגאַנגען, קלערנדיק וועגן ווייב, — ער האָט שוין לאַנג נישט געקלערט וועגן איר, כּמעט זי נישט באַ-מערקט, כּאָטש זי האָט יעדע נאַכט, נאָכן אָנסודען זיך מיט גאַט, אויסגעלערנטערהייט, ליבלעך זיך אַוועקגעלייגט באַ דער זייט פּוין מאַן.

— זי ווייסט, און קריכט, — האָט ער מיט כּעס געטראַכט, — אַ חזיר.
דאָס ווייב איז געווען אַ באַקאַנט וועגל, איבער וועלכן

פיאָטער וואָלט פלינדערהייט דוויכגעגאנגען נישט אַנשלאָגנדיק זיך :
 טראַכטן וועגן איר האָט זיך נישט געגלוסט. נאָר ער האָט זיך
 דערמאָנט, אַז די שוויגער, וועלכע האָט לאַנגזאַם גענוסט אינם
 פּאַטער, אינגאַנצן אַנגעשוואַלן, מיט אַן אומגעלוימפערט אַנגעבלאַזן,
 טונקל-רויט פנים, קוקט אויף אים אַלץ מער פיינדלעך ; פון אי-
 רע אַמאָליקע שיינע, און איצט אויסגעלאָשענע און נאַסע אויגן
 רינען באַקלאָגלעך טרערן ; די אויסגעקרומטע ליפּן רירן זיך, נאָר
 די אַפגענומענע צונג פאַלט שטום אַרויס פון מויל, איז אַנמעכטיק
 צו זאָגן עפעס ; אוילאַנג באַימאַקאַוואַ ווערט אים מיט די פייגער,
 פון דער האַלבלעבעדיקער, לינקער האַנט.

— דידאַזיקע - פילט, זי איז אַ שאַד.

אים איז פונדעסטוועגן גייטיק געווען אַ גרויסע אַנשטרענג-
 גונג פון ווילן, פדי צו איבעררייסן די אומפאַרשעמטע מחוקות
 מיט זינאָדערן נאָר אזוי ווי נאָר ער האָט דאָס געטון, — זענען
 תיכף, צוזאַמען מיט די באַרוישנדע געדאַנקען וועגן דער טרייבע-
 רין, געקומען עפעס אזוינע נאַנגדיקע טראַכטונגען, ווי ס'וואָלט
 פלומרשט געבוירן געוואָרן נאָך אַ צווייטער פּיאָטער אַרטאַמאַנאָוו,
 ער האָט געלעבט אינניעם מיטן ערשטן, איז געגאַנגען הינטער
 זיין פלייצע, ער האָט געפילט, אַז דערדאַזיקער „צווייטער“ זיי-
 נער וואַקסט, ווערט אַלץ שפיראָודיקער און שטערט אים אין אַלעם,
 וואָס ער, פּיאָטער אַרטאַמאַנאָוו דער אמתדיקער, איז באַרופן און
 דאַרף צו טון, דערדאַזיקער צווייטער, פלינק אויסנוצנדיק די מי-
 נוטן פון דאָפּטומדיקער, ווי אַ הינט פון אַ ווינקל אַרויס, אַנגע-
 פלויגענער פאַרטראַכטיקייט, פלעגט אים איברוימען פאַרדראַסיקע,
 עסנדיקע געדאַנקען :

— דו אַרבעטסט, ווי אַ פערד, אַבער — נאָמוואָס ? ביסט
 זאַט אויפן גאַנצן לעבן. ס'איז צייט דער ווין זאָל אַרבעטן. פון
 ליבשאַפט צום זון — האַסטו אַ יינגל דערהרגעט. אַ פריצה איז
 געפערן געוואָרן — האַסטו אַנגעהויבן לעבן אויסגעלאָסן.

תמיד, נאָכדעם, ווי ס'גליטשט זיך דורך אַזאַ מחשבה, ווערט
 דאָס לעבן פּינצטערער און אומעטיקער.

ער האָט עפעס גאָר נישט דערקאָט, ווען אייגנטלעך אליאָ

איז פארוואנדלט געווארן אין א דערוואקסענעם מענטש. נישט בלויז דאס איינע געשעעניש איז אריבער אימבאמערקט ; אויך אימבאמערקט האט גאטאליע פארשדכנט אין חתונה געמאכט די טאכטער יעלענא אין גובערניע פאר א האפערדיקן בחור מיט שווארצע וואג-סעלעך, א זון פון א רייכן יובעליר ; אויך איז, צווישן איבעריקן, ענדלעך געשטארבן, דערשטיקט געווארן די שוויגער, אין א הייסן יוני-טאג, פאר א געוויטער ; מען האט נאך נישט באוויזן אוועקצו-לייגן זי אויפן בעט, ווי ערגעץ נאענט האט א קלאפ געטון א דו-גער, אגשרעקנדיק אלע :

— די פענצטער, די טירן פארמאכט ! — האט אויסגעשריגן נאטאליע, אויפהייבנדיק די הענט צו די אויערן ; דער מוטערס ריזיקער פוס איז איר ארויסגעפאלן פון די הענט און טויב זיך אנגעקלאפט מיט דער פיאטע אן דער פאדלאגע.

פיאטר ארטאמאנאוון האט זיך אויסגעוויזן, אז ער האט אפילו נישט גלייך דערקענט דעם זון, בעת ס'איז אריינגעגאנגען אין צי-מער א הויכער, שלאנקער מענטש אין א גרויען, לייכטן אנצוג, מיט שוין אַנזעענדיקע וואַנסן אויף דעם אַפגעמאַטערטן, ברוינלעכן פנים. יאקאו, א ברייטער און א דיקער, אין דער גימנאזיסטישער בלודע, איז מער ענדלעך געווען צו זיך. די זין האָבן זיך העפלעך באַגריסט, זיך אַוועקגעזעצט.

— אַט, — האַט געזאָגט דער פאַטער, שפּרייזנדיק איבער דער קאַנטאַר, — אַט איז די באַבעשי אויך געשטאַרבן.

איליא האט צוגעשוויגן, פאררייכערנדיק א פאפיראס, און יא-קאו האט ארויסגערעדט מיט א גיי, נישט זיין קול :

— גוט, וואס אין די פעריען, אז נישט וואלט איך נישט געקומען צו פארן.

דורכלאזנדיק פארביי די אויערן די נישט קלוגע ווערטער פון דעם יינגערן, האט ארטאמאנאוון זיך צוגעקוקט צו איליעס פנים ; באדייטנד פארענדערט, האט ער אויסגעזען געזונטער, דער שטערן, באדעקט מיט פאסמעס טונקעלע האַר, איז געוואָרן. נישט אזוי הויך, און די בלאַע אויגן האָבן זיך פאַרטיפּט ; ס'איז געווען אי פריי-לעך, אי עפעס איבער דער טבע צו דערמאנען זיך, אז דעמדאָויקן

פארטראכטן מענטש אין דעם סאלידן קאסטיום האָט ער געריסן באַ
די האָר; ס'האָט זיך אפילו גישט געגלייבט, אַז דאָס איז אַמאָל
געווען. יאָקאָח איז פשוט צוגעוואַקסן, ער איז נאָר גרעסער גע-
וואָרן, פאַרפלייבנדיק פונקט אזוי דיק, ווי ער איז געווען, מיט די
זעלבצע רעגנבויענדיקע אויגן. און דאָס מויל איז נאָך באַ אים גע-
וען אַ קינדישס.

— דו ביסט שטאַרק אויסגעוואַקסן, איליאַ, — האָט גע-
זאָגט דער פאַטער. — נו, מילא, קוקט זיך צו צום געשעפט.
אין אַין אַ יאָר דריי אַרום וועסטו זיך שוין טאַקע שטעלן צום רו-
דער.

שפּילבויען זיך מיט אַ קאַרענעם פאַפּיראַסן-טאַש, מיט אַן
אַפגעהאַקטן קאַנט, האָט איליאַ אַ קוק געטון אין פאַטערס פנים
אַריין:

— ניין, איך וועל זיך ווייטער לערנען.

— לאַנג?

— אַ יאָר פיר, פינף.

— גישקשה! וואָס אַווינט?

— געשיכטע.

אַרטאָמאַנאָון איז גישט געפּעלן געוואָרן, וואָס דער זון ריי-
כערט אַין אויך דער פאַפּיראַסן-טאַש איז באַ אים אַ געמיינער, ער
האָט געקאַנט קויפן אַ בעסערן, אים איז נאָך מער גישט געפּעלן
געוואָרן איליעס פּוונה צו לערנען זיך און דאָס, וואָס ער האָט
וועגן דעם אָנגעהויבן רעדן אין די ערשטע מינוטן.

אַווייננדיק דורכן פּענצטער אויפן דאָך פון פאַפּיריק, וואו
ס'האָט געבלאַזן מיט דאַמף אַ דין קיימענדל אין פּונוואַנען ס'האָט
זיך געטראָגן אַ וואָרטשענדיקער רעש פון דער אַרבעט, האָט ער
געזאָגט סוגעסטיש, באַמיענדיק זיך צו רעדן ווייך:

— אַט סאַפּעט זי, די געשיכטע! אַט דידאַטיקע געשיכטע
דאַרף מען זיך לערנען. אויף אונו איז אַרויפגעלייגט געוואָרן לייחונט
צו וועבן, און געשיכטע — איז גישט אויבער זאָך. — איך בין אלט
פינפציק יאָר, שוין צייט מיך צו פאַרבייסן.

— מיראַן וועט פאַרבייסן יאָקאָח. מיראַן וועט זיין אַן אינ-
איינזאָנער.

זשיניער, — האָט געזאָגט איליא, און אַרויסשטעקנדיק די האַנט
דורכן פענצטער, אַראָפּגעשאַקלט דאָס אַש פּוין פּאַפּיראַט. דער פּאַ-
טער האָט דערמאָנט :

— מיראַן איז אַ פּלימעניק, און נישט קיין זון. נוי, וועגן
דעם וועלן מיר אָן אַנדערש מאַל רעדן...

די קינדער זענען אויפגעשטאַנען, אַוועקגעגאַנגען : דער פּאַ-
טער האָט זיי באַגלייט מיט אַ באַליידיקטן און פאַרוואַנדערטן בליק ;
וואָס-זשע — זיי האָבן גאַרנישט וואָס צו זאָגן אים ? זיי זענען אָפּ-
געזעסן פינף מינוט, איינער האָט, אַרויסרעדנדיק אַ נאַרישקייט,
שלעפעריק אַ געניץ געטון, דער צווייטער — האָט אָנגערויכערט
מיט טאַבאַק און גלייך עגמח נפש פאַרשאַפט. אַט גייען זיי איבערן
הויף, ס'הערט זיך איליעס קול :

— לאַמיר גיין אַ קוק טון אויפן טייך.

— גיין, איך בין מיד. ס'האַט מיך צעשאַקלט.

דער טייך וועט מאַרגן אויך נישט אַוועקשווימען, און די מאַ-
מע איז אין צער פּונם טויט פּוין איר מוטער, פאַרדאָהט פּוין דער
לוויה.

אונטערגעבנדיק זיך זיין טבע צו איילן אַ קעגן דעם נישט
אָנגעגעמען, פּדי גיכער עס אָפּצושטויסן פּוין זיך, אויסמיידן, האָט
פּיאַטר אַרטאַמאַנאָו געגעבן דעם זון אַ וואַך אַפּרו און באַמערקט
אין דער צייט, אַז איליא רעדט מיט די אַרבעטער אויף „איר“,
און אין די נעכט שמועסט ער לאַנג וועגן עפעס מיט טיכאַגען און
סעראַפּימען, זיצנדיק מיט זיי באַם טויער ; ער האָט אפילו אונ-
טערגעהערט פּוין פענצטער, ווי טיכאַן האָט מיט זיין טויט קול
אַריינגעגאַסן טפּשותדיקע ווערטער :

— אזוי, אזוי ! לעבן ווי אַ בעטלער, הייסט — נישט האָבן
מיט וואָס צו לעבן. אמת, איליא פעטראָוויטש, וויבאַלד נישט וועלן
אַלץ אַריינבאַפן — וועט אַרדינק קלעקן פאַר אַלע.

און סעראַפּים האָט פּריילעך געקוואַקעט :

— דאָס ווייס איך ! דאָס האָב איך שוין לאַ-אַנג גע-

הערט...

יאַקאָו האָט זיך געפּירט פאַרשטענדלעכער : ער איז אַרומ-

געלאָפן איבער די פאבריק-קארפוסן, האָט ליבלעך געוואָרפן
בליקן אויף די מיידלעך, געקוקט פון דאָך פון פערדשטאַל
צום טייל, בעת דאָרטן האָבן זיך, אין מיטאָג-צייט, געבאָדן
פרויען.

— אַ ביקל, — האָט ברוגזדיק געקלערט דער פאָטער. —
מען דארף זאָגן סעראַפּימען, אַז ער זאָל אַכטונג געבן אויף אים,
ער זאָל זיך נישט צומאַל אָנשטעקן. . .

דינסטיק איז דער טאָג געווען אַ גרויער, אַ פאַרטראַכטער
און שטילער. באַלד אינדערפרי איז אַן ערך אַ שעה געפאַלן אויף
דער ערד, קאַרג און פּויל, אַ דראַפּנער רעגן, צו מיטאָג-צו האָט
אַרויסגעבליקט די זון, האָט אָן חשק אַ קיך געטון אויף דער
פאַבריק, אויף דעם קליין פון די צוויי טייכן און זיך באַהאַלטן
אין די גראַע וואַלקנס, איינגראַפּנדיק זיך אין דער פּוּכיקער ווייכ-
קייט זייערער, ווי נאַטאַליע פּלעגט אין די נעכט איינגראַפּן איר
ראַזע פנים אין די פּוּכענע קישנס.

פאַר דער אָונט-טיי האָט אַרטאַמאַנאָו געפּרעגט יא-
קאָון:

— און וואו איז דער ברודער ?

— איך ווייס נישט ; ער איז געזעסן דאָרט אויף דעם באַרג,
אונטער דער סאַסנע.

— רוף אים אַהער. ביין, מען דארף נישט. ווי אזוי — איר
לעבט בשלום ?

אים האָט זיך געדאַכט, אַז דער יינגערער זון האָט קוים
קענטיק אַ שמיכל געטון, זאָגנדיק:

— נישקשה, בשלום.

— אָבער — פּינדעסטוועגן ? זאָג דעם אמת. . .

יאַקאָו האָט אַראַפּגעלאָזט די אויגן, אַ קלער געטון:

— אין די געדאַנקען — נישט זייער איינשטימיק.

— אין וואַסערע געדאַנקען ?

— בכלל, וועגן אַלעם.

— אָבער — אין וואַס ?

— ער קלערט אלץ לויט די ביכער, און איך — פשוט פון
זיכל. אזוי ווי איך זע.

— אזוי, — האָט געזאָגט דער פּאָטער, נישט קענענדיק פרעגן
מער אויספירלעך.

ער האָט אַרויפגעוואָרפן אויף די אַקסלען אַ לייזונגן מאַנטל,
גענומען אַלעקסיי'ס מתנה, דעם שטעקן מיט דער גאַלעק — אַ
זילבערנער פּויגלשער פּיס האַלט אַ מאַלאַכייטענעם באַלעם — און
אַרויסקומענדיק אויף יענער זייט טויער, האָט ער אַ קוק געטון פּון
אונטער דער דלאַניע אַפער צום טייך אויפן בערגל, — דאָרטן
איז אונטער אַ בוים געלעגן אַיליאַ אין אַ ווייס העמד.

— און דאָס זאָמד איז היינט נאַסלעך. ער קען זיך פאַר-
קילן, ער איז נישט פאַרויכטיק.

נישט געאיילט, ערליך איבערוועגנדיק די שווערקייט פּון אַלע
ווערטער, וועלכע מען דאַרף זאָגן דעם זון, איז דער פּאָטער אוועק-
געגאַנגען צו אים, צעטרעטנדיק אויפן וועג די גראַע גרעזלעך, וואָס
האַפן געקרעכצט אונטער די פּיס. דער זון איז געלעגן מיטן רוקן
אַרויף, האָט געלייענט אַ דיק בוך. צוקלאַפנדיק איבער די בלעט-
לעך מיט אַ בליישיפט; אויפן שאַרף פּון די טריט האָט ער פּלינק
אויסגעבויגן דעם האַלז, אַ קוק געטון אויפן פּאָטער און, אוועק-
לייגנדיק דעם בליישיפט צווישן די בלעטלעך פּון בוך, האָט ער
עס הויך צוגעקלאַפט דערנאָך — זיך אויפגעזעצט, אַנשפּאַרנדיק
זיך מיטן רוקן אָן שטאַם פּון דער סאַסנע, ליבלעך אַ גלעט געבן-
דיק מיטן בליק דעם פּאָטערס פּנים. אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער
האַט, אַפּבלאָונדיק זיך, אויך זיך צוגעזעצט אויף דעם אַפּגעדעקטן,
האַלב-קייילעכיקן אויסגעבויענעם וואַרצל.

— איך וועל היינט נישט רעדן וועגן געשעפט, איך וועל
נאָך באַווייזן, לאַמיר סתם אַ ביסל פּלוידערן.

נאָר אַיליאַ האָט, אַרומגעמענדיק זיינע קניען מיט די הענט,
געזאָגט נישט הויך:

— איך, אַלזאָ, טאַטעשי, האָב באַשלאָסן צו הייליקן זיך
דער וויסנשאַפט.

— הייליקן זיך, — האט איבערגעחורט דער פאטער. — ווי

אויף א פאפ.

ער האט געוואלט רעדן לצנותדיק, נאך דערהערט, אז זיינע ווערטער האבן אפגעקלונגען אימעטיק, פמעט ביז; ער האט, מיט פארדראָס אויף זיך, א קלאַפ געטון מיטן שטעקן איבערן זאמד. און באלד האט זיך אָנגעהויבן עפעס אימפארשטענדלעכס, נישט גייטיקס; די בלאַקייט פון איליעס אויגן איז טונקעלער געוואָרן, די בלוט געצייכנטע ברעמען האָבן זיך צונויפגערוקט, ער האט צוריקגעוואָרפן די האָר פון שטערן און מיט א נישט גוטער האַרט-נעקיקייט א זאָג געטון:

— קיין פאבריקאנט וועל איך נישט זיין, איך בין צום דאָ-

זיקן עסק נישט פעיק. . .

— אַט אזוי אַ רעדט טיכאַן, — האַט אַריינגעשטעלט דער

פאטער, שמייכלענדיק.

נישט לייגנדיק קיין אַכט אויף זיינע ווערטער, האַט דער זון אָנגעהויבן דערקלערן, פארוואָס ער וויל נישט זיין קיין פאבריקאנט און בכלל קיין באלעבאָס פון עפעס א געשעפט; ער האַט גערעדט לאַנג, א מינוט צען, און צייטנווייז האַט דער פאטער אויפגעכאַפט אין זיינע ווערטער אזויווי עפעס ריכטיקס וואָס האַט זאָגאַר אָנגע-געם געגעבן א תשובה אויף זיינע בעפלויקע טראַכטונגען, אָבער אין אַלגעמיין האַט ער קלאַר געזעען, אז דער זון רעדט נישט פאָרשטאַנדיק, קינדיש.

— שטיי, — האַט ער געזאָגט, שטאַמפערנדיק מיטן שטעקן אין זאמד לעבן זונס פוס. — וואָרט צו, דאָס איז נישט אזוי. דאָס איז — נאַרישקייטן. ס'איז גייטיק אָנפירונג. אַן אָנפירונג קאָן דאָס פאַלק נישט לעבן. אַן נוצן וועט קיינער נישט וועלן אַרבעטן. מען זאָגט שטענדיק: „וואָס וועל איך האָבן דערפון?“ אַלע דרייען זיך אויפן דאָזיקן שפיגל. זע, וויפיל ווערטלעך ס'איז פאַרהאַן: „דער שדכן וואָלט געקאָנט זיין הייליק, ווען די נשמה זאָל נישט פאַר-לאַנגען קיין פאַרדינסט.“ אַדער „אפילו אַ צדיק איז מתפלל פון פּרנסה וועגן.“ „אַ מאַשין — איז אַ טויטע זאַך, און פאַרלאַנגט אויך שמירעכץ.“

ער האָט גערעדט נישט אויפֿרענגדיק זיך און, דערמאָנענדיק זיך פֿאַסיקע גלייכווערטלעך, האָט ער געדיכט פֿאַשמירט מיט זייער פעטס די שפּראַך זיינע. אים איז געפֿעלן, וואָס ער רעדט רויק, נישט אָנשטרענגנדיק זיך, לייכט געפֿינענדיק ווערטער, און איז זי-כער געווען, אז דער שמועס וועט זיך ענדיקן גוט. דער זון האָט געשוויגן, איבערשיטנדיק דאָס זאָמד פֿון איין האַנט אין דער אַנ-דערער, האָט אָפּגעזייעט דערפֿון די געלע באַדלען פֿון שטעכעכץ און זיי אַראָפּגעפֿלאָזן פֿון דער דלאַניע. באַר פֿלייצלינג האָט ער געזאָגט דעסגלייכן רויק :

— דאָס אַלץ איבערצייגט מיך נישט. מיט דערדאָזיקער חכמה קאָן מען ווייטער נישט לעבן.

אַרטאָמאָנאָוו דער עלטערער האָט זיך אונטערגעהויבן, אָנ-שפּאַרנדיק זיך אויפֿן שטעקן, דער זון האָט אים נישט צוגע-האַלפֿן.

— אזוי, ס'הייסט דער טאַטע זאָגט נישט דעם אמת ?

— ס'איז פֿאַרהאַן אַן אַנדער אמת.

— זאָגסט לייגט. קיין אַנדערער — איז נישטאָ.

— און, אַ מאַך טוענדיק מיטן שטעקן אין דער זייט פֿון

פֿאַבריק, האָט דער פֿאַטער געזאָגט :

— אָט איז ער — דער אמת ! דער זיידעשי דיינער האָט

אים אָנגעהויבן, איך האָב אַהין אַריינגעלייגט דאָס גאַנצע לעבן,

און אַצינד — איז דיין רייע. דאָס איז עס אינגאַנצן. און דו וואָס

וויילסט ? מיר האָבן — געאַרבעט, אין דו וויילסט שפּאַצירן ? אויף

פֿרעמדער פֿראַצע וויילסטו דיר לעבן ווי אַ צדיק ? נישט שלעכט

צוגעטראַכט ! געשיכטע ! דו גיב אַ שפּיי אויף דער געשיכטע. גע-

שיכטע איז נישט קיין מיידל, וועסט מיט איר נישט חתונה האָבן.

און — וואָס פֿאַר אַ משוּלחת איז עס די געשיכטע ? נאַכוואָס

טויג זי ? און איך וועל דיך פֿיסט און פֿאַסעווען נישט לאָזן. . .

דערפֿילנדיק, אז ער האָט אָנגעהויבן רעדן צו ביזו, האָט

פֿיאַטר אַרטאָמאָנאָוו געפֿרוּווט פֿאַרגלעטן זיינע ווערטער :

— איך — פֿאַרשטיי, דיר וויילט זיך לעבן אין מאַסקווע ;

דאַרטן איז פֿריילעכער ; אָט איז אַלעקסיי אויך. . .

איליא האט אויפגעהויבן דאָס בוך, אַראָפּגעבלאַזן דערפון די
זאַמדעלעך און געזאַגט :

— דערלויבט מיר צו לערנען זיך.

— איך דערלויב נישט ! — האָט אויסגעשרינגן דער פּאָטער,
אַריינשטעקנדיק דעם שטעקן אין זאַמל. — בעט נישט.

דאָן איז איליא אויך אויפגעשטאַנען און, קוקנדיק איבערן
פּאָטערס אַקסל מיט ווייס-געוואָרענע אויגן, האָט ער געזאַגט נישט
הויך :

— נו, מיילא, וועט מיר אויסקומען, זיך צו באַגיין אָן אַ דער-
לויבניש.

— דו זאָלסט זיך נישט דערוועגן !

— מען קאָן נישט פאַרווערן אַ מענטש צו לעבן, ווי
ער וויל, — האָט געזאַגט איליא, אַ שאַקל געבנדיק מיטן
קאַפּ.

— אַ מענטש ? דו — ביסט מיינ זון, און נישט קיין
מענטש. וואָס פאַר אַ מענטש ביסטו ? אויף דיר איז אַלץ —
מיינס.

דאָס האָט זיך אַרויסגעריסן עפעס אזוי אַליין פון זיך, דאָס
האָט מען נישט באַדאַרפט זאָגן. און, ווייכער מאַכנדיק די שטי-
מע, האָט דער פּאָטער געזאַגט, מיט פאַריבל שאַקלענדיק מיטן
קאַפּ :

— אַט אזוי צאָלסטו מיר פאַר מיינע זאָרג וועגן דיר ? עך,
נאַר...

ער האָט געזעען, אז איליא איז רויט געוואָרן און ס'צו-
טערן באַ אים די הענט, דער זון וויל זיי באַהאַלטן אין די הויזן-
קעשענעס, נאַר די הענט געפינען נישט די קעשענעס. און, מורא
האַבנדיק, אז דער זון וועט זאָגן עפעס איבעריקס, זאָגאַר נישט פאַר-
ריכטבאַרט, האָט ער אייליק איליען אַ זאָג געטון :

— צוליב דיר האָב איך אַ מענטש דערהרגעט... קאָן
זיין...

אַרטאָמאַנאָו האָט צוגעגעבן — ס'קאָן זיין — וואָרים, אַרויס-
זאָגנדיק די ערשטע ווערטער, האָט ער גלייך פאַרשטאַנען : ער האָט

זיי אויך נישט באדארפט זאָגן אין אזא מינוט פאר א יינגל, וואָס
ווייל אים בפירוש נישט פארשטיין.

— ער וועט באַלד פּרעגן: וואָסערן מענטש? — האָט ער
אַ קלער געטון אין שנעל געמאַכט אַ טריט איבערן שיטנדיקן אַראָפּ-
גאַנג פון בערגל, נאָר דער זון האָט פאַרטויבנדיק אַ זאַג געטון
אים אין קאַרק אַרײַן:

— נישט איינעם האָט איר דערהרגעט, אָט איז דאָרט אַ
גאַנצער בית-עלמין דערהרגעטע פון דער פּאַבריק.

אַרטאַמאַנאָוו האָט זיך אָפּגעשטעלט, זיך אוימגעדרײט; אַיליאַ
האַט, מיט אַן אויסגעשטרעקטער האַנט, אָנגעוויזן מיטן פּוּך אויף
די צלמים אין גראָען הימל. דאָס זאַמד האָט אַ סקריפע געטון אונט-
טער דעם פּאַטערס פּיס, אַרטאַמאַנאָוו האָט זיך דערמאַנט, אַז עט-
לעכע מינוט פאַר דעם האָט ער שוין געהערט עפעס באַליידיקענדיקס
וועגן דער פּאַבריק און דעם בית-עלמין. אים האָט זיך געוואָלט
פאַרדעקן די אַרויסגעפּלויגענע ווערטער, ס'איז גייטיק, אַז דער זון
זאָל זיי פאַרגעסן און ווי אַ בער, האַסטיק גייענדיק אויף אים, פּאַכנ-
דיק מיטן שטעקן, שטרעבנדיק איבערצושרעקן, האָט אַרטאַמאַנאָוו
דער עלטערער אַ געשריי געטון:

— וואָס האַסטו געזאָגט, פּאַדליעץ?

אַיליאַ איז אָפּגעשפרוינגען הינטערן שטאַם פון בוים:

— באַזונט זיך! וואָס טויט איר?

דער פּאַטער האָט אַ קלאַפּ געטון מיטן שטעקן איבערן שטאַם,
דער שטעקן האָט זיך איבערגעבראַכן; אַוועקוואַרפנדיק דאָס אָפּ-
געבראַכענע שטיקל צום זונס פּיס אַזוי, אַז דאָס שטיקל שטעקן
איז קרום, מיטן גרינעם באַלעם אַרויף, געפליבן שטעקן אין זאַמד.
האַט פּיאַטר אַרטאַמאַנאָוו אַ דראַע געטון:

— די אָפּטריטן וועסטו באַ מיר רייניקן!

און שנעל גענומען גיין, זיך אַוועקגעקייקלט, וואַקלענדיק זיך,
פּילנדיק, אַז זיין פאַרשטאַנד וויקלט זיך אין ווערטער פון צער און
צאַרן, ווי אַ ציווקע אין פאַרפּלאַנטערטן גאַרן.

— כּוֹוועל אַרויסטרייבן. די נויט וועט צווינגען — וועט ער
זיך אומקערן. דעמאָלט — אָפּטריטן רייניקן. יאַ, זיי נישט משוגעו —

האָט ער אָפּגעריסן קורצינקע געדאַנקען פון דעם שנעל זיך דרייענ-
דיקן קנייכלעך זייערן און אין דערזעלבער צייט האָט ער נעפלדיק
פאַרשטאַנען, אַז ער האָט זיך געפירט נישט אַזוי, ווי מען האָט
באַדאַרפט, ער האָט איבערגעכאַפט די מאַס, צעבלאָזן די עוולע
זינע.

אַרויסקומענדיק אויפן ברעג פון דער אָקע, האָט ער זיך מיד
אָועקגעזעצט אויפן זאַמדיקן אַפּריס, האָט אָפּגעווישט דעם שווייס
פון פנים און אָנגעהויבן קוקן אין טייך אַריין. אין דער קליינער,
נישט טיפער פּוכטע איז געשוואומען אַ טשאַטע קליינע פּישלעך,
גלייך שטאַלענע נאָדלען וואָלטן דורכגעשטאַכן דאָס וואַסער. נאָכ-
דעם האָט, מאַכנדיק גרויסאַרטיק מיט די פּלוספּעדערן, זיך באַוויזן
אַ לעשטש, ער איז אָפּגעשוואומען אַ ביסל, האָט זיך איבערגעדרייט
אויף אַ זייט און, אַ בליק טוענדיק מיט אַ רויט אייגל אינדערהיין,
אין מאַטן הימל אַריין, האָט ער אַרויסגעלאָזט איבערן וואַסער אין
אַ העלן רויך שווימענדיקע רעדלעך.

אַרטאַמאַנאָו האָט, אַ דראַע טוענדיק דעם לעשטש מיטן פינג-
גער, געזאָגט אויפן קור :

— איך וועל דיר מאַכן אַ מול !

אין זיך אַזמגעקוקט, דערהערנדיק, אַז די ווערטער האָבן גע-
קלונגען פאַרש. דאָס רויקע פּליסן פון טייך האָט אָפּגעוואָשן דעם
פּעס ; די גראַע און וואַרעמע שטיילקייט האָט אַינטערגעזאָגט רעיונות,
פול מיט טעמפער שטוינונג. צומיינסטנס שטוינהאַפטיק איז געווען
דאָס, וואָס אַט דער זון, וועלכן ער האָט ליב געהאַט, וועגן וועמען
ער האָט צוואַנציק יאָר אָן אויפהער און אומרויק געטראַכט, איז
פּלוצלינג, אין עטלעכע מינוט אַרויסגעפּלויגן פון דער נשמה, אי-
בערלאָזנדיק אין איר אַ ביזן ווייטיק. אַרטאַמאַנאָו איז געווען אי-
בערצייגט, אַז טאַג-טעגלעך, אומדערמידלעך, די גאַנצע צוואַנציק
יאָר האָט ער געטראַכט בלויז וועגן זון, געלעבט מיט די האַפּנונגען
אויף אים, מיט דער ליבשאַפט צו אים, געוואַרט עפעס אַזמגע-
וויינטלעכס פון איליען.

— ווי אַ שוועבעלע, — אויפגעפלאַקערט און — נישטאַ !
האַס-זשע איז דאָס ?

דער גראַער הימל האָט זיך קוים פאַרראָזט ; אויף איין אַרט
האָט זיך באַזיזן אַ ביסל אַ לייכטיקער פּלעק, דערמאָנענדיק דעם
פעטן גלאַנץ אויף אָפּגעטראָגענעם טוך. דערנאָך האָט אַרויסגעקוקט
די אַרומגעבראַכענע לבנה ; ס'איז געוואָרן קיל און פייכט ; אַ
נעפל האָט ווי אַ לייכטער רויך אַ שוויים געטון איבערן טייך.
אַרטאָמאַנאָוו איז געקומען אַהיים, ווען דאָס ווייב איז שוין
אויסגעטוענערהייט געזעסן, פאַרלייגט דעם ליינקן פּוס אויף דער
קייִלעכיקער קני פון רעכטן, און האָט, קרומענדיק זיך, געשוירן די
נעגל. זייטיק אַ קוק געבנדיק אויפן מאַן, האָט זי געפרעגט :
— וואוהין האָסטו עס אוועקגעשיקט איליען ?
— צום טייוול, — האָט ער געענטפערט, אויסטוענדיק
זיך.

— דו הערסט זיך נישט אויף צו בייזערן, — האָט אַ זיפך
געטון נאַטאַליע, דער מאַן האָט צוגעשוויגן, סאַפענדיק, פאַרענדיק
זיך אוימישע מיט געפילדער. אַ רעגן האָט אָנגעהויבן נעצן די
שויבן פון די פענצטער, אַ פייכטער פליסטער האָט אַ שוועב גע-
טון איבערן סאַד.
— ער האָלט זיך שוין צו גרויס, איליאַ, מיטן לער-
נען.

— ער האָט אַ מאַמע — אַ בהמה.
זי מוּטער האָט אַריינגעצויגן מיט דער נאָז לופט און, אי-
בערצלמנדיק זיך, האָט זי זיך געלייגט אין בעט אַריין, און פיאַטר,
אויסטוענדיק זיך, האָט מיט הנאה זי באַליידיקט :
— וואָס קאַנסטו ? גאַרנישט. די קינדער האָבן נישט מורא
פאַר דיר. וואָס האָסטו זיי געלערנט ? דו קאַנסט נאָר איינס : עסן
און שלאָפן. און די צורה זיך שמירן.
דאָס ווייב האָט געזאָגט אין קישן אַריין :
— און ווער האָט זיי אוועקגעגעבן צו לערנען זיך ? איך
האַב געזאָגט . . .
— שווייג !

ער איז אויך אַנטשוויגן געוואָרן. זיך צוהערנדיק, ווי אַלץ

שטארקער פאלט דער רעגן אויף די בלעטלעך טשערעמכע, פאר-
זעצטע דורך ניקיטען.

— א גליקלעך לעבן האָט אויסגעקליבן דער הויקער. נישט
קיין קינדער, נישט קיין געשעפט. בינען. איך וואָלט מיט קיין ביי-
נען זיך אויך נישט פארנומען, זאָל יעדער, ווי ער וויל, זיך אליין
פארשאַפן האַגיק.

איבערדרייענדיק זיך, מיט דער ברוסט אַרויף, אַזוי פאַרזיכטיק,
אַזוי ווי זי וואָלט געלעגן אויף איין, האָט נאָטאָליע זיך צוגעריט
מיט דער וואַרעמער באַק צום מאַנס אַקסל.

— דו האָסט זיך צעזינדלט מיט איליען ?
ס'איז געווען אַ חרפה צו דערציילן, וואָס באַ אים איז פאַר-
געקומען מיטן זון ; ער האָט אַ וואַרטשע געטון.
— מיט קינדער — זינדלט מען זיך נישט, מען זינדלט

זיי.

— ער איז אוועקגעפאַרן אין שטאַט אַריין.
— ער וועט צוריקקומען. אוימיסט גיט מען אין ערגעץ נישט
צו עסן. ער וועט דערשפירן, ווי ס'שמעקט די נויט אין וועט צו-
ריקקומען. שוואַך, שטער מיר נישט.

אין אַ מינוט אַרום האָט ער געזאָגט :
— יאַקאָו דאַרף זיך מער נישט לערנען.
און נאָך אין אַ מינוט אַרום :
— איבערמאַרגן וועל איך פאַרן אויפן יאַריד. הערסט ?
— כ'הער.

— וואָס-זשע איז דאָס אַזעלכעס ? — האָט געטראַכט אַרטא-
מאַנאָו, פאַרמאכנדיק די אויגן, נאָר זענענדיק פאַר זיך דאָס שטערנ-
האַפטע פנים, דערמאנענדיק זיך דעם אוימפאַרטראַגלעך-באַליידיקענ-
דיקן גלאַנץ פון איליעס אויגן.

— ווי אַן אַרבעטער האָט ער אָפגעשאַפט דעם טאַטן, דער
פאָרליעץ ! ווי אַ בעטלער אָפגעשטויסן. . .

ס'האַט איבערראַשט די אוימפאַרשטענדלעכע שנעלקייט פון
איבעררייס ; גלייך איליאַ וואָלט שוין לאַנג געהאַט באַשלאָסן זיך
אַפצורייסן. נאָר וואָס האָט אים גענייט צו דעמדאָזיקן טאַט ? און,

דערמאנענדיק זיך איילעס שארפע, פארזרטיילנדיקע ווערטער, האָט
ער געקלערט :

— מיראַשקע, דער שטילער הינט, האָט אים אָנגעדרייט. און
אז געשעפטן זענען שעדלעך פארן מענטש, דאָס זענען — טיכאָס
געדאנקען. נאָר, נאָר ! וועמען מ'שטיינס געזאָגט ער האָט געהערט ?
און — האָט זיך געלערנט ! וואָס-זשע האָט ער זיך געלערנט ?
אויף די אַרבעטער האָט ער רחמנות, און אויף דעם טאָטן האָט
ער קיין רחמנות נישט. און לויפט אוועק, פּדי אויסצוהאַדעווען אין
אַ זייט זיין צדקות.

פון דעמדאָזיקן געדאַנק האָט די תרעומות אויף איילען נאָך
העלער אויפגעפלאַקערט.

— ניין, אַ ליגנט, וועסט נישט אַנטלויפן !
דאָ איז געקומען אין זפרון ניקיטאַ, וועלכער איז אוועקגע-
לאָפן אין אַ זייט, אין אַ שטיל ווינקל :
— אלע שפּאַנען מיך איין אין דער אַרבעט, און אַליין
אַנטלויפן זיי.

נאָר אַרטאָמאַנאָוו האָט זיך פאַרד געכאַפט : דאָס איז נישט
ריכטיק, אַט איז אַלעקסיי נישט אַנטלאָפן, ער האָט ליב דאָס גע-
שעפט, ווי דער טאַטע האָט עס ליב געהאַט. ער איז — גיריק,
אומגעזעטיקט גיריק און אַליץ איז באַ אים געשיקט, איינפאַך. ער
האָט זיך דערמאַנט, ווי איינמאַל, נאָך אַ שפור געשלעג אין פאַב-
ריק, האָט ער געזאָגט דעם ברודער :

— דאָס פאַלק ווערט קאַליע.
— שטאַרק, — האָט מספּים געווען אַלעקסיי.
— זיי זענען עפעס בייז. ווי אלע וואָלטן פּלומרשט געקוקט
מיט איין פאַר אויגן. . .
אַלעקסיי האָט מיט דעם אויך מספּים געווען, שמייכלענדיק,
האָט ער געזאָגט :

— דאָס איז אויך — ריכטיק. טיילמאַל דערמאַן איך זיך,
אז אַט מיט אזוינע אויגן האָט טיכאָן פאַטראַכט דעם טאָטן, ווען
ער האָט אויף דיין חתונה מיט די זעלנער זיך געראַנגלט. דערנאָך
האָט ער אַליין גענומען זיך ראַנגלען. געדענקסט ?

— נו, וואס דארט טיכאן? — דאס איז דאך א דולער.

דעמאלט האט אלעקסי גענומען רערן ערנסט:

— וואס רעדסטו עפעס אזוי אפט וועגן דעם: ס'ווערן קאליע די מענטשן, זיי ווערן קאליע. אבער דאס איז דאך נישט אונזער עסק; דאס איז אן עסק פאר די פאפן, לערערס, נו, כ'ווייס דארטן פאר וועמען? פאר פארשידענע דאקטוירים, פאר דער רעגירונגס-מאכט. דאס דארפן זיי אכטונג געבן, אז דאס פאלק זאל נישט קאליע ווערן, דאס איז — זייער סחורה, און מיר ביידע זענען קונים. אלץ, ברודער, ווערט ביסלעכווייז קאליע. דו ווערסט, דיינו, אלט און איך דעסגלייכן. פונדעסטוועגן וועסטו דאך נישט זאגן א מיידל: לעב נישט, מיידל, וועסט זיין א זקנה.

— ער איז קלוג, דער שד, — האט א קלער געטון ארטא-מאנאו דער עלטערער. — ער איז פשוט-קלוג.

און הערנדיק דעם ברודערס האפערדיקע רייד, באשיינטע מיט אזויגע נייע גלייכווערטלעך. האט ער מקנא געווען זיין לע-בעדקיט, ווידער זיך דערמאנט אן ניקיטען; דעם הויקער האט דער פאטער אָנגעצייכנט אלס טרייסטער, און ער האט זיך פאר-פלאַנטערט אין א נארישן, ווייבערישן ענין און — איז פארפאלן געוואָרן.

א סך האט איבערגעטראכט ארטאמאנאו דער עלטערער אין דערדאזיקער רעגנדיקער נאכט, דורך דעם צער פון זיינע מחשבות האָבן זיך ווי א שטראַמל רויך דורכגעשלאָגן נאָך עפעס אנדערע, פרעמדע געדאנקען, זיי האט אזוי ווי אריינגעשושקעט דער פינצ-טערער גערויש פון רעגן און זיי האָבן אים געשטערט זיך רעכט-צופארטיקן.

— אבער אין וואס בין איך שולדיק? — האט ער געפרעגט עמעצן: און כאַטש ער האט נישט געפינען קיין ענטפער, האט ער דערפילט, אז דאס איז נישט קיין איבעריקע שאלה. ווען ס'האט אָנגעהויבן טאָגן, האט ער ראַפּטום באַשלאָסן צו פאָרן אין מז'נאסטיר אַריין, צום ברודער; אפשר דארטן, באַ אַ מענטש, וואָס וואוינט אין דער זייט פון די נסיונות אין דאגות, וועט זיך געפינען עפעס טרייסטנדיקס און אפילו אַנטשלאָסנס.

נאָר צופאַרנדיק אויף די פאַסט-פּערד צום מאַנאַסטיר, אַ צע-
בראַכענער פּון טרייסלען זיך איבערן דאַרפישן וועג, האָט ער גע-
טראַכט :

— דאָס איז גאָר פשוט, צו שטיין אין אַ ווינקל ; ניין, דו
גיב נאָר אַ לויף איבער דער גאַס ! אין קעלער ווערט אַן אויגעקע-
נישט קאַליע, און אויף דער זון — פּוילט זי גלייך.

ער האָט שוין נישט געזעען דעם ברודער פיר יאָר : די לעצ-
טע זענונג מיט ניקיטען איז געווען אומעטיק, טרוקן ; פּיאַטרן האָט
זיך געדאַכט, אַז דער הויקער איז צערודערט, נישט צופרידן מיט
זיין קומען ; ער האָט זיך געקאַרטשעט, געטויליעט, באַהאַלטנדיק
זיך, ווי אַ שלימאַק אין דער מושל ; ער האָט גערעדט מיט אַ זייער
קור נישט וועגן גאַט, נישט וועגן זיך און די אייגענע, נאָר בלויז
וועגן די נויטן פּון מאַנאַסטיר, וועגן די ערלי-רגלניקעס און וועגן
דער אַרעמקייט פּון פּאַלק, ער האָט גערעדט אָן חשק, מיט אַ בולטער
אַנשטרענונג. ווען פּיאַטר האָט אים פּאַרגעלייגט געלט, האָט ער
געזאָגט שטיל און נאַכלעסיק :

— דעם אָפּאט גיב, איך דאַרף נישט.

ס'איז געווען צו באַמערקן, אַז אַלע מאַנאַכן קוקן אויפן פּאַ-
טער ניקאָדים מיט דרך ארץ ; און דער אָפּאט, אַ ריזיקער, אַ
בייניקער, אַ באַוואַקסענער און טויבער אויף איין אויער, איז ענ-
לעך געווען צו אַ וואַלד-שד, אָנגעטון אין אַ סוטאַנע ; קוקנדיק אין
פּיאַטרס פנים אריין מיט אַן אימהיימלעכן בליק פּון די שוואַרצע
אויגן, האָט ער געזאָגט איבערגעטריבן הויך :

— דער פּאַטער ניקאָדים — איז דאָס באַשיינונג פּון אוינער

אַרעם הויז.

דער מאַנאַסטיר, פאַרבאַרגן אויף אַ נישט הויכן היגל, איז-
מיטן אַ פּאַליסטאָדע פּון ברוינע סאַסנעס, אונטער זייערע געדיכטע
קרוינען, האָט באַגעגנט אַרטאַמאַנאָון מיט אַ וואַכעדיקן געקלאָנג
פּון די דינע גלעקער, זיי האָבן גערופן צו דער אָונט-תּפּילת. דער
שווייצער, אַ גלייכער און לאַנגער ווי אַ דראַנג, מיט אַ קליין אי-
בעריק, קינדעריש קעפל, אין אַ סקיפּייקע, אַן אָפּגעבלאַטירטער,

צעקנאָדערטער, האָט אויפגעפֿענדיק דאָס טויער, אַרויס ימירמלט,
פאַרענקענדיק זיך און זיך פאַרכליינענדיק:

— ס'קאָ-אַציל. . .

און גלייך, מיט אַ פיף, אַרויסגעטעמט:

— קק-וומט.

— אַ גראַנאַט-בלויע כמאַרע, וואָס האָט פאַרדעקט אַ האַלפֿן
הימל, איז אימבאוועגלעך געהאַנגען איבערן מאַנאַסטיר, פֿון איר
איז אַלץ אַרום צוגעדריקט געווען מיט אַ געדיכטן, פייכטלעך שטי-
קענדיקן אומעט, דער קופערנער געשריי פֿון די גלעקער איז אַנ-
מעכטיק געווען אים אַ ריר צו טון.

— איינער וועט עס נישט אויפהייבן, — האָט שולדיק גע-

זאָגט דער משרת פֿון האַטעל, פֿרווונדיק אַראַפֿטראַגן פֿון דער קי-
ביסקע דעם קאַסטן מיט מתנות פֿאַר ניקיטען, און אַ קלאַפֿ געטון
איבערן קאַסטן מיט דער קליינער, שוואַרצער פּויסט.

אַ פֿאַרשטייבטער און אַ מידער איז פּיאַטער פֿאַמעלעך אַזעק-
געגאַנגען אין סאָד אַריין צום ברודערס ווייסער צעלע, וואָס איז
געמיטלעך געווען באַהאַלטן צווישן קערשנביימער און עפֿליימער:
ער איז געגאַנגען אין האָט געקלערט, אַז ער איז אימזיסט געקו-
מען צו פֿאַרן אַהער, ס'וואַלט געווען גלייכער צו פֿאַרן אויפֿן יא-
ריד. דער טרייסלדיקער וואַלדיקער וועג, פֿאַרפֿלאַנטערט אין
וואַרצלען, האָט צעשאַקלט, צעמישט אַלע פֿאַרצאַקטע מחשבות,
פֿאַרבייטנדיק זי מיט אַ נודער עצבות, מיט אַ פֿאַרלאַנג אַפֿצורוען,
פֿאַרגעסן זיך.

— מען וואַלט באַדאַרפט אַ היליע טון ווי ס'געהער צו

זיין.

ער האָט דערזעען דעם ברודער זיצן אויף אַ באַנק, אין אַ
האַלב-ראָד פֿון יינגע ליפֿעס, פֿאַר אים, ממש ווי אויף עפעס אַ
פֿאַקאַנט בילדל, זענען געווען אויסגעזעצט אַ מאַן צען עולי-רגל-
ניקעס: אַ שוואַרצבערדיקער סוחר אין אַ ליינונגן מאַנטל, מיט אַ
פּויס, אַרומגעוויקלט מיט שמאַטעס און אַנגעשטעקט אין אַ גומע-
נעם שוץ; אַ דיקער זקן, ענלעך צו אַ סריס אַ פֿראַצענטניק; אַ
לאַנגהאַריקער בחור אין אַ זעלנערשן שינעל, אַ בייניקפֿימדיקער.

מיט פיש-אויגן; ווי א סלופ אין געשטאנען, אזוי ווי א גנב פאר
א ריכטער, דער דריאמאווער בעקער מורזין, א שפור און א שלע-
גער, און האָט גערעדט הייזעריק:
— אמת: גאָט — איז ווייט.

צייכענדיק איבער דער איינגערעדטער ערד מיט א
ווייס שטעקעלע, נישט קוקנדיק אויף די מענטשן, האָט ניקיטא
געלערנט:

— און וואָס נידעריקער ס'איז דער מענטש, אַלץ העכער
איז פון אים גאָט, געטריבן דורך דעם עיפוש פון אינזער פוילן אין
די זינד.

— ער טרייסט, — האָט א קלער געטון אַרטאמאָנאָו דער
עלטערער און אין רעיון א שמייכל געטון.

— גאָט זעט: מיר גלייבן אָן מעשים; און אמונה אָן
מעשים — נאָכוואָס דאַרף ער? וואו איז אינזער הילף איינער דעם
אַנדערן און וואו איז די ליבשאפט? און וועגן וואָס בעטן מיר?
אַלץ וועגן נישטיקע קלייניקייטן. מען דאַרף בעטן, אָבער פונדעסט-
וועגן...

ער האָט אויפגעהויבן די אויגן, אָן ערך א מינוט געקוקט
אויפן ברודער, אויפמעקאַם, פון אוגטן אַרויף. און פאַמעלעך, ווי
א גרויסע משא, האָט ער אויפגעהויבן דאָס שטעקעלע, אזוי ווי
האַבנדיק בדעה עמעצן דערמיט א קלאפ צו טון. דער הויקער איז
אויפגעשטאנען, האָט אָנמעכטיק אַראָפגעלאָזט דעם קאַפּ, באַשיצן-
דיק די מענטשן מיטן צלם, נאָר, אַנשטאַט א תפילה, האָט ער גע-
זאָגט:

— אָט, — דער ברודער איז צו מיר געקומען.
דער אָנהאַריקער זקן האָט, נישט גוט פאַרקייילעכנדיק די קו-
פערנע אויגן, א קוק געטון אויף פיאָטרן און מיט א ברייטער בא-
וועגונג, מיט א בפירושער בפיוונדיקייט, זיך איבערגעצלמט.

— גייט בעזונטערהייט, — האָט צוגעגעבן ניקיטא.
די מענטשן האָבן זיך געלאָזט גיין צעקראַכן, ווי א סטאָדע
פון א פאַשע-פליין, דער אַלטער האָט גענימען אונטערן אַרעם דעם

סוחר מיטן קראנקן פויס, דער בעקער מורזין האָט אים גענומען
אונטערן אַנדערן אַרעם.

— נו, שלום עליכם. בענטש.

מיט דער לאַנגער האַנט, באַפליגלט מיטן שוואַרצן אַרבל פון
דער סוטאַנע, האָט דער פּאָטער ניקאָדים אַוועקגעשאַרט די צו אים
אויסגעשטרעקטע, צונויפגעלייגטע הענט פונם ברודער און געזאָגט
שטיל, אָן פרייד :

— כ'האָב זיך נישט געריכט.

אַ פּאָך טוענדיק מיטן שטעקעלע אין דער ריכטונג פון דער
צעלע, האָט ער זיך געלאָזט גיין פאַרויס פאַרן ברודער, איז גע-
גאַנגען היפענדיק, צעשפרייטנדיק די קרומע פויס, האַלטנדיק איין
האַנט אויף דער ברוסט, באַם האַרץ.

— דו ביסט געעלטערט געוואָרן, — האָט פאַרלוירן באַמערקט

דער ברודער.

— אויף דעם לעבט מען. די פויס האָבן אָנגעהויבן וויי טון.

דאָס אַרט אונזערס איז פייכט.

ס'האָט זיך אויסגעוויזן, אַז ניקיטאַ איז געוואָרן נאָך מער
האַרבאַטע; די פלייצע און דער רעכטער אַקסל האָבן זיך אונטער-
געהויבן, האָבן איינגעבויגן דעם קערפער בענטער צו דער ערד
און ווערנדיק דערפון נידעריקער, האָט ער אויסגעזעען ברייטער;
דער מאַנאַך איז ענלעך געווען צו אַ שפּין, וועלכן מען האָט אַפּ-
געריסן דעם קאַפּ און אַט קריכט ער בלינד, קרום איבערן וועג,
איבער שאַרף-שטייניקן זאַמד. אין דער ענגער, ציכטיקער צעלע
איז דער פּאָטער ניקאָדים געוואָרן אַ ביסל גרעסער, נאָר נאָך
שרעקלעכער; ווען ער האָט אויסגעטון דאָס קאַפּל, האָט מאַט, ווי
באַ אַ מת, אַ גלאַנץ געטון זיין האַלב-נאַקעטער, אַזוויי אַנהויטיקער,
בייניקער שאַרבן; אויף די שלעפּן, הינטער די אויערן, אויפן קאַרק
וועגן געבליבן הענגען נישט גלייכע פאַסמען גראַע האָר. דאָס פנים
איז אויך באַ אים געווען אַ בייניקס, מיט אַ קאָליר פון וואַקס; אוי-
מעטום אויף די ביינער פון פנים האָט געפעלט פלייש; די אַפּגע-
בלאַקירטע אויגן האָבן עס נישט באַלויכטן, זייער בליק, האָט זיך
געדאַכט, איז געווען קאַנצענטרירט אויפן שפיץ פון דער היפשער,

באר איינגעשרומפענער נאָז, אינטער דער נאָז האָבן זיך קלאַנגלאַז
באוועגט די טונקעלע פאסיקלעך פון די אויסגעטרוקנטע ליפן, דאָס
מויל איז געוואָרן נאָך גרעסער, האָט צעטיילט דאָס פנים מיט אַ
טיפן אויסהויל און באַזינדער אומהיימלעך גישט אָנגענעם איז גע-
ווען דער גראַער שימל פון די האַר אויף דער אויבערשטער
ליפּ.

שטיף, גלייך ער וואָלט זיך צוגעהערט צו עפעס, אין געלאָפּן,
אָוווי מיט שוועריקייט דערמאָנענדיק זיך די ווערטער, האָט דער
מאָנאָך געזאָגט דעם די-קפּנימדיקן בחור, דעם צעלע-משרת, וואָס
איז ענלעך געווען צו אַ באַד-שמייסער:

— סאַמאָואַר. ברויט. האָניק.

— ווי שטיף דו רעדסט.

— די ציין האָבן זיך אויסגעקרישלט.

דער מאָנאָך האָט זיך געזעצט צום טיש אין אַ הילצערנעם,

אויף ווייס אָפּגעפאַרבטן, פאַטער.

— איר לעבט ?

— מיר לעבן.

— טיכאָן לעבט ?

— לעבט. וואָס דאַרף ער ?

— שוין לאָנג איז ער גישט געווען באַ מיר.

זיי זענען פאַרשוויגן געוואָרן. באַוועגנדיק מיט דער האַנט,

האָט ניקיטאַ געשוירשעט מיט דער סוטאַנע, דערדאָזיקער גריין-

שאַרף האָט נאָך מער געדיכט געמאַכט פּיאַטרוס אומעט.

— איך האָב דיר מתנות געברענגט. זאָג, מען זאָל אַהער-

טראָגן דעם קאַסטן. ס'איז דאָרט דאָ וויין. מען דערלויבט באַ איך

וויין ?

דער ברודער האָט, אָפּוּפּצנדיק, געענטפערט:

— באַ אונז איז גישט שטרענג. ס'איז באַ אונז — שלעכט.

אפילו שפורים האָבן אויך זיך אָנגעהויבן וויין פון יענער צייט

אָן, ווי דאָס פּאַלק האָט אָנגעהויבן אָפט באַזוכן דאָס וויין. מען

טרענקט. וואָס זאָל מען טון ? די וועלט אַטעמט אין סמט אַפּ. מאַ-

נאָכן — זענען אויך מענטשן ?

— כ'האָב געהערט — ס'גייען צו דיר אַ סך מענטשן ?
— מחמת אומפאַרשטאַנדיקייט איז דאָס, — האָט געזאָגט דער
מאַנאָך. — יאָ. זיי גייען. דרייען זיך. זוכן צדקות, אַ צדיק. אַן
אַנווייז, ווי אזוי צו לעבן. מען האָט געלעבט, געלעבט, אין —
אַט... מיר קענען נישט. נישטאָ קיין געדולד.
פילנדיק, אַז דעם מאָנאָכס ווערטער מאַכן אים אומרויק, האָט
אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער אַ וואַרטשע געטון :
— פון וואוילטאָג. דאָס לייב-אייגנטום האָט מען געקענט
דולדן, און די פרייהייט דולדעט מען נישט! מען איז צו שוואַך
געצוימט.

ניקיסאַ האָט צוגעשוויגן.

— באַ די פריצים האָט מען זיך נישט אַרומגעלאָנגעט,
נישט אַרומגעוואָגלט.

דער הויקער האָט אַ קורצן בליק געוואָרפן אויף אים און
אַראָפגעלאָזט די אויגן.

אזוי מיט שוועריקייט געפינענדיק ווערטער, איבעררייסנדיק
דעם שמועס מיט לאַנגע פויזעס, האָבן זיי גערעדט ביזוואָגען דער
צעלע-דינער האָט געברענגט דעם סאַמאָואַר, שמעקעדיקן ליפאָווע
מעד און וואַרעם ברויט, פון וועלכן ס'האָט זיך אויפגעהויבן אַ
פאַרשיכורנדיקע פאַרע. זיי האָבן אויפמערקזאַם געקוקט, ווי דער
וויסהאַריקער משרת האָט אומגעשיקט זיך געפאַרעט אויף דער
פאָדלאַגע, אויפגענענדיק דאָס דעקל פון קעסטל. פיאַטור האָט
אָועקגעשטעלט אויפן טיש אַ סלאַיק מיט פרישן קאוויאַר, צוויי
פלעשער.

— פאַרטוויין, — האָט איבערגעליינט ניקיסאַ. — דעמאָ-
זיקן וויין האָט ליב דער אַפאַט. אַ קלוגער מענטש. פאַרשטייט
אַ סך.

— און אַט איך — פאַרשטיי ווייניק, — האָט אַרויסרופנדיק
זיך מודה געווען פיאַטור.

— וויפיל מען דאַרף — פאַרשטייסט אויך, און מער —
נאַכוואָס דען ? מער ווי מען דאַרף, איז שעדלעך צו פאַרשטיין.
דער מאַנאָך האָט פאַרויכטיק אָפגעזיפצט. אין זיינע ווערטער

האָט זיך דערהערט פּיאָטראָן עפּעס ביטערס. זי סוטאַנע האָט ברוי-
דיק און פעט געגלאַנצט אין דער טונקלִקייט, וואָס איז קאַרג פּאַ-
לויכטן געווען מיט אַ פּייערל פּון אַן אייז-לעמפל אין ווינקל און
מיטן פּייער פּון אַ ביליקן לאַמפּ, מיט אַ געל גלעזל, אויפן טיש.
באַמערקנדיק, מיט וואָסער אויסגעריכנטער גיריקייט דער ברודער
האָט אויסגעזויגן דאָס גלעזל מאַדערע, האָט פּיאָטראָן שפּאַטיש אַ קלער
געטון :

— ער פאַרשטייט אַן עסק.

נאָך יעדן גלעזל האָט ניקטאַ, אָפּציפּנדיק מיט די מאַגע-
רע און זייער ווייסע פינגער אַ ווייך שטיקל ברויט, עס געטונקען
אין האָנדיק און, נישט איילנדיק זיך, געקייט; ס'האָט זיך גע-
שאַקלט זיין גראָ, ממש אויסגעציפט בערדעלע. ס'איז נישט קענ-
טיק געווען, און דער וויין זאָל פאַרשפורן דעם מאַנאַך, נאָר זיינע
טרייבלעכע אויגן זענען העלער געוואָרן, פאַרבלייבנדיק ווייטער
אזוי קאַנצענטרירט אויף דער שפיץ נאָז. פּיאָטראָן האָט געטונקען
פאַרויכטיק, נישט וועלנדיק זיך ווייזן פאַרן ברודער שפורעהייט,
ער האָט געטונקען און געקלערט :

— וועגן נאַטאַליען — פּרעגט ער נישט. און דאָס פּריער-

דיקע מאָל האָט ער אויך נישט געפרעגט. ער שעמט זיך. ער פּרעגט
נישט וועגן קיינעם, זיי זענען וועלטלעכע. אָבער ער איז — אַ
צדיק, אים — זוכן מענטשן.

בייז אַ רייב טוענדיק מיט דער באַרד איבערן וועסטל, אַ
רייס געפנדיק זיך פאַם אויער, האָט ער געזאָגט :

— געשיקט האָסטו זיך דאָ באַהאַלטן. גוט.

— פּריער איז געווען גוט, אַצינד איז ערגער, אַ סך עולי-

גליקעס. דיִדאַזיקע אויפנאַמען. . .

— אויפנאַמען ? — פּיאָטראָן האָט אַ לאַך געטון. — ווי פּאַ אַ

ציין-דאַקטאָר.

— איך וועל זיך איבערקלייבן ערגעץ-וואו אין אַ שטילער

אַרט, — האָט געזאָגט דער מאַנאַך, פאַרויכטיק אַנגיסנדיק וויין
אין די גלעזלעך.

— וואו ס'איז רייקער, — האָט צוגעגעבן פּיאָטראָן אין זיך

וידער צעשמייכלט, און דער מאַנאָך האָט אויסגעזויגן דעם וויין, אָפּגעלעקט די לײַפּן מיט דער טונקעלער שמאַטעוואַטער צונג אין אַנגעהויבן רעדן, אַ שאַקל געבנדיק מיטן בייניקן קאַפּ:
— זייער פּוֹלֵט וואַקסט די צאַל פּוֹן דעם אימרויק געוואַרע-
נעם פּאַלֵק. מען באַהאַלט זיך, מען וויל זיך אויסבאַהאַלטן פּוֹן די
דאגות. . .

— איך זע דאָס נישט, — האָט געענטפּערט פּיאַטר, וויסנ-
דיק, אַז ער זאָגט לײַגנט. — דאָס האַסטו זיך באַהאַלטן, — האָט
זיך אים געוואַלט זאָגן.

— און די זאַרג, ווי אַ שאַטן, נאָך זיי. . .
אויף פּיאַטרס צונג זענען פּוֹן זיך אַלײַן אַנגעוואַקסן ווערטער
פּוֹן תּרעומות; ס'האַט זיך אים געגלויבט צו שפּאַרן זיך, אפּילו אַנ-
צושריייען אויפּן ברודער און, טראַכטנדיק וועגן זון, האָט ער גע-
זאָגט מיט אַ בייזער שטים:

— דער מענטש זוכט אַלײַן דאגות, זוכט אַלײַן די גויט!
טו דיין זאַך, קליגל זיך נישט מיטן שכל — וועסטו לעבן
רויק!

אַבער דער ברודער האָט, ווייזט אויס, נישט געהערט זיינע
ווערטער, פּאַרטויבט פּוֹן אייגענע געדאַנקען; ער האָט פּלוצלינג
אַ טרייסל געטון טיטן קאַנטיקן קערפּער, גלייך ער וואַלט זיך אויפּ-
געכאַפט; די סוטאַנע האָט אַ שוויים געטון פּוֹן אים אין שוואַרצע
שטראַמלעך, קרומענדיק די לײַפּן האָט ער אַנגעהויבן רעדן זייער
דייטלעך און אויך אַזויווי בייזערנדיק זיך:

— קומען צו גיין, בעטן: לערן אויס! אָבער — וואָס ווייס
איך, וואָס קען איך אויסלערנען? איך בין אַ מענטש נישט קיין
הכם, מיך — האָט דער אָפּאַט אויסגעטראַכט. איך אַלײַן — ווייס
גאַרנישט, ווי אַ נישט ריכטיק פּאַרמשפּטער. מען האָט פּאַרמשפּט:
לערן! אָבער — פּאַרוואָס האָט מען פּאַרמשפּט?
— ער גיט אַנצוהערן, — האָט געטראַכט אַרטאַמאַנאָוו דער
עלטערער — ער וויל זיך באַקלאָגן.

ער האָט פּאַרשטאַנען, אַז באַ ניקיטען זענען פּאַרהאַן סיבות
צו באַקלאָגן זיך אויף זיין גורל, ער האָט אויך פּריער, באַזוכנדיק

אים, דערווארט דידאָזיקע טענות. אין אַ ריס געבנדיק זיך באַם
אויפער, האָט ער באַמערקט דעם ברודער:
— אויפן גורל קלאַנג זיך פֿיל, נאָר דאָס איז — צו גאָר-
נישט.

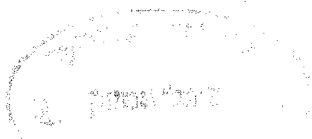
— יאָ; צופֿרידענע איז נישט צו באַמערקן, — האָט געזאָגט
דער הויקער, אַנשטעלנדיק די אויבן אין ווינקל, אויפן פֿייער פֿון
אייל-לעמפל.
— און דיר האָט נאָך דער טאַטע עליו השלום אַנגעזאָגט:
טרייסט! זיי אַ טרייסטער.

ניקיטאָ האָט שמייכלדיק צעצויגן דאָס מויל, האָט צוגנויפֿ-
גענומען דאָס שאַטינע בערדל זיינס אין דער גאַרשטש און דערמיט
אַפגעווישט דעם שמייכל, ווייטער זייענדיק אין דער טונקל־קייט
אַריין די ווערטער, וועלכע האָבן, שטויסנדיק פֿיאַטרן, געוועקט
אין אים הן נייגיריקייט, הן אַ געשפּאַנטע דערוואַרטונג פֿון עפעס
געפֿערלעכט.

— זי, דאָ, רעדן איין מיר און מענטשן, אז איך בין פֿלומרשט
אַ חכם; דאָס איז, נאַטירלעך, לטובת דעם הויז, פֿדי צוצוציען
מענטשן. נאָר פֿאַר מיר איז דאָס אַ שווערע עובדה. דאָס איז,
ברודער, אַ שטרענגער ענין! מיט וואָס טרייסטן? זייט געדוילדיק,
זאָג איך. און — זע: דאָס דוילדן האָט שוין אַלעמען דערעסן.
האַפט, זאָג איך. אָבער אויף וואָס האָפֿן? מיט גאָט ווערן זיי נישט
געטרייסט. דאָ קומט צוגיין אַ בעקער. . .

— דאָס איז — אַן אויבזעריקער, מורזין, ער איז אַ שפור, —
האָט געזאָגט אַרטאָמאַנאָוו דער עלטערער, וועלנדיק אוועקטרייבן,
אַפּשטויסן עפעס.

— ער האָלט זיך שוין פֿאַר אַ שופּט איבער גאָט, פֿאַר אים
איז שוין גאָט נישט דער באַלעבאַס פֿון דער וועלט. אַצינד איז
אַזעלכע עזות-פֿנימער נישט ווייניק פֿאַרהאַן. דאָ איז נאָך דאָ איינער
אַן אַנבערדיקער, — האָסט באַמערקט? דאָס איז — אַ שלעכטער
מענטש, דערדאָזיקער איז דער גאַנצער וועלט אַ שונא. זיי קומען,
פרעגן אויס. וואָס קאָן מען זיי זאָגן? זיי קומען נאָר צו גיין דע-
רויף, פֿדי צו צערודערן.

דער מאָנאָך האָט גערעדט אלץ לעבֿהאַפֿטער. דערמאָנענדיק זיך, ווי אזוי ער האָט געזען דעם ברודער אין די פֿריערדיקע באַ- זוכן, האָט פֿיאָטר באַמערקט, אָז ניקיטעס אויגן פֿינטלען נישט אזוי שוֿלדיק, ווי פֿריער. פֿריער פֿלעגט דעם הויקערס שפּירן זיין שוֿלד באַרײַקן — אַ שוֿלדיקער קאָן זיך נישט באַקלאָגן. און אַצינד קלאָגט ער זיך גאַר, דערקלערט, אַז ער איז נישט ריכטיק פֿאַר משפּט געוואָרן. און דער עלטערער אַרטאָמאָנאָו האָט מורא געהאַט, אַז דער ברודער וועט אים זאָגן :

— דאָס האָטוּ מיך פֿאַרמשפּט !

אַנכמורענדיק זיך, שפּילנדיק זיך מיטן קייטלע פֿון זייגער, האָט ער צוגעזוכט ווערטער צום פֿאַרטיידיקן זיך.

— יאָ, — האָט געזאָגט דער הויקער און ס'האָט זיך גע- דאַכט, אַז אין געהיים איז ער צופֿרידן מיט דעם, אויף וואָס ער קלאָגט זיך. — די מענטשן ווערן אלץ ציודרינגלעכער, די גע- דאַנקען. זענען פֿאַ זיי עזותדיקע. אַנימלט האָט געוואוינט פֿאַ אונז, אַ וואָך צוויי, אַ געלערנטער, נאָך אַ ייִנגער, נאָך אזוי ווי עפעס אַ צעהושטער, אָן איבערגעשראַקענער מענטש. דער אָפּאַט רעדט מיר איין: דו, זאָגט ער, שטאַרק אים מיט דיין פּשטות, דו, זאָגט ער, זאָג אים אזוי אין אזוי. און איך קיין פֿרעמדע גע- דאַנקען געדענק נישט. ער, דער געלערנטער מײַן איך, האָט מיר שעהנווייז די אָדערן געטרעגט, ער רעדט און רעדט, און איך פֿאַר- שטיי אפילו נישט זיינע ווערטער, נישט נאָר די געדאַנקען. דעם טייוול, זאָגט ער, אַלס הערשער פֿון אונזער קערפּער קאָן מען נישט אָנערקענען, דאָס וועט זיין אַ טאַפּל-גאַטהייט און אַ באַליי- דיקונג פֿאַר קריסטוסעס קערפּער, צו וועלכן מיר ריכטן אָפּ קאַ- מוּזיע: „דעם גוף קריסטוסעס נעמט אָן, פֿון אומשטערבלעכן קוואַל געניסט.“ ער לעסטערט גאַט: זאָל, זאָגט ער, זיין אַ גאַט מיט הערנער, נאָר — איינער, אַנדערש איז נישט מעגלעך צו לעבן. ער האָט מיך פֿאַרפֿייניקט, כ'האַב פֿאַרגעסן אַלע איינקעלונגען פֿון פֿאַטער פּעאַדאַר, כ'שריי: „דער קערפּער דיינער — איז געשטאַלט- ענדערונג, און דער גייסט — פֿאַרניכטונג.“ דער אָפּאַט האָט מיך

שפעטער געזינדלט: „וואָס האָסטו, זאָגט ער פאַר אַן אַפּקורסישע זינלאַזיקייט אַרויסגעפלאַפלט?“ יא, אַזוי. . .

די דערציילונג האָט זיך אויסגעוויזן פּיאַטראָן קאַמיש און, אַרויסשטעלנדיק דעם ברודער אין אַ נעבעכדיקער פּאַזע, האָט זי אַפּיטל באַרזיקט אַרטאָמאַנאַוו דעם עלטערן.

— וועגן גאַט איז שווער צו רעדן. — האָט ער אַ וואַרטשע

געטון.

— שווער, — האָט מספּים געווען דער פּאַטער ניקאָדים אין געפרעגט בוימלדיק, ביטער: — געדענקסט, דער פּאַטער פּלעגט לערנען: מיר זענען — מענטשן שוואַרץ-אַרבעטער, ס'איז צו הויך פאַר אונז דידאַזיקע חכמה?
— כ'געדענק.

— יא, דער פּאַטער פּעאַדאָר לערנט: לייען ביכער! איך לייען, און דאָס בוך פאַר מיר, ווי אַ ווייטער וואָלד, רוישט נישט דייטלעך. אויפן היינטיקן טאָג ענטפערט נישט דאָס בוך. ס'זענען איצט אויפגעקומען אזעלכע געדאַנקען, — וועסט זיי מיט קיין בוך נישט פאַרדעקן. סעקטאַנטן האָבן גענומען גיין פון אימעטום. מענטשן שמועסן, ווי מען דערציילט חלומות אַדער — פון שפרות. אַט דערדאַזיקער מורזין. . .

דער מאַנאָך האָט אויסגעטרונקען דעם פאַרטוויין, האָט גע- קייצט אַ שטיקל ברויט און, אויסוועלגערנדיק אַ ווייך שטיקל ברויט אין אַ נישט גרויס קייקעלע, האָט ער עס אָנגעהויבן מיטן פינגער אַרומיאַגן איבערן טיש, רעדנדיק ווייטער:

— דער פּאַטער פּעאַדאָר זאָגט: דאָס גאַנצע אימגליק — איז פון פאַרשטאַנד; דער טייוול האָט אים אָנגעצויגן ווי אַ בייזן הונט, ער רייצט אים און דער הונט בילט אויף אַלץ גלאַט אין דער וועלט אַריין. ס'קאָן זיין דאָס איז אמת, אָבער — איינשטי- מען איז באַליידיקענד. דאָ איז פאַרהאַן אַ דאָקטאָר, אַ פשוטער מענטש, אַ פריילעכער, קלערט ער אַנדערש: — דער פאַרשטאַנד איז אַ קינד, פאַר אים איז אַלץ אַ שפּילעכל, אַלץ — איז פאַר- ווילנדיק; ער וויל אַ קוק טון, ווי אַזוי ס'איז איינגעאַרדנט סיי

דאָס, סיי יענץ, און וואָס איז איבעווייניק, נו, צעברעכט ער, נאָ-
טירלעך... .

— באמת, — דו רעדסט געפערלעך, — האָט באַמערקט
פּיאַטער. דעם ברודערס ווערטער האָבן אים ווידער אומרויק גע-
שטויסן, האָבן אים צעשאַקלט, פאַרוואַנדערנדיק און שרעקנדיק
מיט זייער אומגעריכטיקייט, שאַרפּקייט. אים האָט זיך אויפּסניי פאַר-
גלוסט צו פלעפּן ניקיטען, אים נידעריק צו מאַכן.
— ער האָט זיך אַנגעשיפורט דער מאַנאַך, — האָט ער זיך
געפרוווט באַרויקן.

אין דער צעלע איז געוואָרן דושנע, ס'איז געשטאַנען אַ ריח
פון קוילן און לאַמפּאַדן-איי, אַ ריח, וואָס האָט געלאָשן פּיאַטערס
געדאַנקען. פון דעם קליינעם, שוואַרצן פענצטער-קוואַדראַט האָבן
אַראָפּגעקוקט אומבאַוועגלעכע בלעטער פון עפעס אַ געוויקס, זיי
האַבן אויסגעזעען אייזערנע. און דער ברודער, ענלעך צו אַ שפּין,
האַט שטייל און האַרטנעקיק געשפּינען זיין שפּינוועבס.
— אַלע געדאַנקען — זענען געפערלעך. באַזונדער — די
פשוטע. נעם טיכאַנען.

— אַ האַלבמשויגענער.
— ניין, בחינם! באַ אים איז דער פאַרשטאַנד — אַ שטרענג-
גער. איך האָב מתחילת אפילו מורא געהאַט צו רעדן מיט אים,
ס'האַט זיך געגלוסט, און כ'האַב מורא געהאַט! נאָר ווען דער
פאַטער איז געשטאַרבן — האָט טיכאַן מיך זייער צוגערויקט צו זיך.
דו האָסט דאָך דעם טאַטן נישט אַזוי ליב געהאַט, ווי איך. דיך
און אַלעקסייען האָט נישט באַליידיקט דערדאַזיקער אומגערעכטיקער
טויט, און טיכאַנען האָט עס באַליידיקט. איך בין דאָך דעמאָלט
נישט אויף דער מאַנאַכין פאַר איר נאַרישקייט ביזו געוואָרן. נאָר
אויף גאַט, און טיכאַן האָט דאָס גלייך באַמערקט. אַט, זאָגט ער,
אַ מוק לעבט, און אַ מענטש... .

— דו רעדסט פון וועג! — האָט שטרענג באַמערקט פּיאַטער. —
האַסט צופיל געטרוינקען. וואָס פאַר אַ מאַנאַכין?
ניקיטאַ האָט האַרטנעקיק פאַרגעזעצט:
— טיכאַן זאָגט: אויב גאַט איז באַלעבאַס פון דער וועלט,

דארפן די רעגנס גיין אין דער צייט, אזוי, ווי ס'איז נוצלעך פאר
דער תבואה און פאר די מענטשן. און אויך נישט אלע שרפות זע-
נען פון מענטש; די וועלדער צינדט אן א בליץ. און צוואַס האָט
קין געדארפט זינדיקן, אויף אינווער טויט? נאָכוואָס דארף גאָט
האַבן פאַרשידענע קריפלעריי; הויקערדיקע, א שטייגער, נאָכוואָס
דארף ער?

— אהא, אָט דאָס איז עס! — האָט אַ קלער געטון פּיטאַר,
אַריינשמיכלענדיק אין דער באַרד אַריין, פילנדיק אז דעם ברו-
דערס טענות צו גאָט באַרויקן אים; ס'איז גוט. וואָס דער מאַנאָך
קלאָגט זיך נישט אויף די אייגענע.

— קינען — איז נישט צו פאַרשטיין. דערמיט האָט טיכאָן
מיד, ווי אויף אַ קייט צוגעשמידט. פון פאַטערס טויט אָן האָט עס
זיך אָנגעהויבן באַ מיר. איך האָב געטראַכט: כ'וועל אַוועקגיין אין
אַ מאַנאַסטיר, — וועט עס פאַרלאָשן ווערן. אָבער — גיין. אזוי
לעב איך אַלץ אין דידאַזיקע רעיונות.

— פריער האָסטו וועגן דעם געשוויגן. . .

— אַלץ וועסטו מיטאַמאָל נישט אַרויסזאָגן. יא, איך וואָלט
אפשר דאָס גאַנצע לעבן געשוויגן, נאָר די עול-רגלניקעס שטערן.
זיי באַמרויקן דאָס געוויסן. און — ס'איז געפערלעך, ס'קאָנען פלוז-
לינג נאָר אַרויסקריכן טיכאָנס ווערטער אין מיינע רייד. גיין, ער
איז אַ קלוגער מענטש, כאָטש איך האָב אים, אפשר, נישט ליב.
ער קלערט וועגן דיר אויך: אָט, זאָגט ער, האָט געהאַרעוועט אַ
מענטש פאַר די קינדער-וועגן, און די קינדער זענען אים
פרעמד. . .

— וואָס איז דאָס ווידער? — האָט פּיטאַר געפרעגט ביין. —
וואָס קאָן ער וויסן?

— ער ווייסט. דאָס געשעפט, זאָגט ער, איז אַ גענא-
רעריי. . .

— איך האָב געהערט. . . אים, דעם טפוש, דארף מען
אַרויסטרייבן, יא — צופיל ווייסט ער וועגן פאַמיליען-ענינים,
אינווער. . .

אַרטאָמאַנאָו האָט דאָס געזאָגט, וועלנדיק דערמאָנען ניקיטען

אָן דער פיינלעכער נאכט, ווען טיכאָן האָט אים אַראָפּגענומען פון שטריק, נאָר קלערנדיק וועגן יינגל ניקאָנאָוו. דער מאַנאָך האָט נישט פאַרשטאַנען די אַנצוהערעניש; ער האָט אויפּגעהויבן דאָס גלעזל צום מויל, אָפּגעטונקען די צינג אין וויין און, אָפּלעקנדיק די ליפּן, פאַרגעזעצט מיט בלעכערנע ווערטער:

— טיכאָנען האָט אויך עמעצער באַעוולט, ער האָט זיך טאָ-קע אָפּגעריסן פון אַלע, ווי אַ רויגירטער...

מען האָט געדאַרפט אַוועקפירן דעם מאַנאָך פון די גע-דאַנקען.

— וואָס זשע, צי דו גלייבסט גאַרנישט אַצינד אין גאָט? — האָט ער געפרעגט און זיך פאַרוואונדערט: ער האָט געוואָלט פּרעגן גיפטיק, און ס'איז אַרויסגעקומען עפעס גאַרנישט אַזוי.

— ס'איז שווער צו פאַרשטיין, ווער עס גלייבט אַצינד, — האָט נישט מיטאַמאָל געענטפערט דער מאַנאָך. קלערן — קלערט מען אַ סך, און קיין אמונה זעט מען נישט. ס'איז גאָר נישטאָ וואָס צו קלערן, ווען מען גלייבט. יענער, וואָס האָט וועגן דעם גאָט מיט די הערנער גערעדט...

— לאָז צו רו, — האָט געזאָגט פּיאַטער, זיך אומקוקנדיק. — דאָס אַלץ איז — פון לאַנגווייליקייט, פון ליידיקייט. מען וואָלט אַלע באַדאַרפט איינשפּאַנען אין אייזערנע כאַמיטן.

— ניין, אין צוויי גלייבן קאָן מען נישט, — האָט עקשנות-דיק געזאָגט דער פּאַטער ניקאָדים.

שוין דאָס צווייטע מאָל האָט מען אויפן גלאַקן-טורם גע-שלאָגן אין גלאַק; די געמאַסטענע קלעפּ האָבן געשטאַרקעט אין דער שוואַצער שויב פון פענצטער. פּיאַטער האָט גע-פרעגט:

— צו דער גאַטעס-דינסט וועסטו גיין?

— איך גיי נישט. די פּיס לאָזן נישט שטיין.

— דו ביסט דאָ מתפלל פאַר אינו?

דער מאַנאָך האָט נישט געענטפערט.

— נו, איך וואָלט געוואָלט אַ ביסל שלאָפן, איך האָב זיך איינגעמידט אויפן וועג.

ניקטא האט שווייגנד זיך אָנגעשפּאַרט מיט די לאַנגע הענט
אין די הענטלעך פון פּאַטער, האָט פּאַרזיכטיק אויפּגעהויבן דעם
קאַנטיקן קערפּער זיינעם, אַ רוף געטון :
— מיטאַ, מיטרי ?

און האָט זיך צוריק אַראָפּגעלאָזט, זאָגנדיק שולדיק :
— זיי מוחל : איך האָב פּאַרגעסן, דער משרת מיינער שלאָפּט
אין גאַסטהויז. כ'האַב אים אַוועקגעשיקט ; ס'האַט זיך געגלאָסע
פריי צו רעדן אַ ביסל, און זיי זענען דאָ אַלע אַפּטראַגער,
מוסרים. . .

ער האָט איבעריק און פּילוערטערדיק אויסגעמשלט דעם
ברודער דעם וועג אין גאַסטהויז אַריין און ווען פּיאָטר איז אַרויס-
געקומען אין דער פּינצטערניש, אונטערן קאַלטן, שטויביקן רעגן,
האַט ער אַ קלער געטון :

— ס'האַט זיך נישט געגלאָסע, דעם פּלוידערזאק, אז איך
זאָל אַוועקגיין.

און ראַפּטום, מיט דער באַקאַנטער שרעק, האָט אַרטאַמאַנאָוו
דער עלטערער דערפּילט, אַז ער גייט אויפּסגיי איבערן ראַנד פון
אַ טיפּן טאַל, וואוּהין ער קאַן אין דער פּאַלגנדער מינוט אַריין-
פּאַלן. ער האָט פּאַרגיכערט דעם טריט, אויסגעשטרעקט די הענט
פּאַרויס, טאַפּנדיק מיט די פינגער דעם וואַסערדיקן שטויב פון
דער נאַכט-פּינצטערניש, קוקנדיק אָן אַפּרייס אין דער ווייט, אויף
דעם פעטן פּלעק פון לאַמטער.

— ניין, — האָט ער געשווינד געטראַכט, שטרויכלענדיק
זיך, דאָס אַלץ באַדאַרף איך נישט. מאַרגן פּאַר איך אַוועק. איך
דאַרף נישט. וואָס איז געשעען ? איליאַ וועט זיך אוימקערן ! ניין,
מען מוז לעבן פעסט. אַט ווי אַלעקסיי האָט זיך צעשפּילט. ער קאַן
מיד טאַקע איבערשפּילן אויך.

וועגן אַלעקסייען האָט ער געקלערט גענייטערהייט, וואָרים
ער האָט נישט געוואָלט טראַכטן וועגן ניקיטען, וועגן טיכאַנען.
באָר ווען ער האָט זיך געלייגט אויף דער האַרטער קוקע פּונם
מאַנאַסטירישן גאַסטהויז, האָבן אים ווידער אַרומגענומען די פּלאַנג-
דיקע געדאַנקען וועגן מאַנאַך, וועגן הויזוועכטער. וואָס איז עס פּאַר

א מענטש דער טיכאן ? אויף אלץ ארום פאלט זיין שאטן, זיינע
ווערטער קלינגען אין די קינדישע רייד פונם זון, מיט זיינע גע-
דאנקען איז פארשופט דער ברודער.

— א טרייסטער ! — האט ער געטראכט וועגן ברודער. —

אבער, אט סעראפיים, דער פראסטער טשעסלאר, קען טרייסטן.
ס'האט זיך נישט געשלאפן, ס'האבן געביסן די מוקן, היג-
טער דער וואנט האבן געמורמלט אין דריי שטימען עפעס מענטשן,
פיאטר האט א קלער געטון, אז דאס מוז זיין דער בעקער מורזין,
דער סוחר מיטן קראנקן פוס און דער מענטש מיטן פנים פון א
טרייס.

— זיי שמורן זיכער.

דער מאנאסטיר-וועכטער האט פון צייט צו צייט געקלאפט
מיטן העמערל אין אייזערנעם ברעט אריין ; נאכדעם האט מען
פלאצלינג, זייער אייליק, אזויווי האבנדיק פארשפעטיקט, דערשראקן
גערופן צום פרימארגן-געבעט און אונטער דעמדאזיקן קלונג האט
פיאטר איינגעדרימלט.

דער ברודער איז געקומען צו אים דער אייגענער, ווי ער
האט אים געזעען נעכטן, אין סאד, מיטן זעלביקן פרעמדן און
שלעכט-פונגהדיקן בליק פון דער זייט און פון אונטן ארויף. אר-
טאמאנאוו דער עלטערער האט זיך אייליק אפגעוואשן, האט זיך
אנגעטון און באפוילן דעם דינער, אז מען זאל געבן א פערד צו
דער נאענטסטער פאסט-סטאנציע.

— וואס עפעס אזוי גיך ? — האט געפרעגט דער מאנאך,
נישט וואונדערדיק זיך. — איך האב געמיינט, — דו ווענט דא
זיין א ביסל.

— דאס געשעפט דערלויבט נישט.

זיי האבן געטרונקען טיי. פיאטר האט לאנג געטראכט,
וועגן וואס צו פרעגן דעם ברודער. און — ער האט זיך דער-
מאנט.

— הייסט עס — וויילסט אוועקגיין פונדאנען ?

— איך קלער. זיי לאזן נישט אוועק.

— וואס זשע ווילן זיי ?

— איך לוינ פאר זיי. כ'בין נוצלעך.
 — אזוי. אין — וואוהין זשע ווילסטו ?
 — כ'וועל אפשר — וואנדערן.
 — מיט די קראנקע פיס ?
 — אַנפּיסיקע באַוועגן זיך אויך.
 — דאָס איז — אמת, מען באַוועגט זיך, — האָט מספּים
 געווען פּיאָטר.

זיי האָבן געשוויגן אַ וויילע. דערנאָך האָט ניקיטאַ גע-
 זאָגט :

— גריס טיכאַנען.
 — נאָך וועמען ?
 — אַלע.
 — גוט, און וואָס פרעגסטו גאַרנישט, ווי אַלעקסיי לעבט ?
 — וואָס איז דאָ צו פרעגן ? איך — ווייס, ער — קען. איך
 וועל, אפשר, אינגיכן אוועקגיין פונדאָנען.
 — ווינטער וועסטו נישט אוועקגיין.
 — פאַרוואָס ? מען גייט ווינטער אויכעט.
 — אמת, מען גייט, — האָט ווידער איינגעשטימט פּיאָטר
 און האָט פאַרגעלייגט דעם ברודער געלט.
 — גיב אַהער, צו פאַריכטן די מיל וועט עס גיין. צום
 אַפּאַט וועסטו נישט אַריינגיין ?

— נישטאָ קיין צייט, איך האָב שוין דאָס פּערד.
 באַם געזענגען האָבן די ברידער זיך אַרומגענומען. אַרומצו-
 נעמען ניקיטען איז געווען נישט באַקוועם. ער האָט נישט געבענטשט
 דעם ברודער, די רעכטע האַנט זיינע האָט זיך פאַרפּלאַנטערט אין
 אַרבל פון דער סוטאַנע און פּיאָטר האָט אַ קלער געטון, אַז זי
 האָט זיך אומישנע פאַרפּלאַנטערט. אַנשפּאַרנדיק זיך מיטן הוי-
 קער אין זיין בויך, האָט ניקיטאַ מיט אַ דומפּ קול אַ בעט גע-
 טון :

— זיי מיר מוחל, וויבאַלד איך האָב נעכטן עפעס איבע-
 ריקס געזאָגט.

— נו, וואָס רעדסטו ! מיר זענען דאָך — ברידער.

— טראַכסט, טראַכסט אין די נעכט...

— יא, יא! נו, זיי געזונט...

אַרויספאַרנדיק אויף יענער זייט טויער פון מאַנאַסטיר, האָט פּיאַטר זיך אומגעקוקט און אויף דער ווייסער וואַנט פון גאַסטהויז דערנעבן דעם ברוזדערס פיגור, ענלעך צו אַ שטיין.

— זיי געזונט, — האָט ער אַ וואַרטשע געטון, אַראָפּגעמען-דיק דאָס היטל, זיין קאַפּ האָט געדיכט באַזאַלצן דער דראָבנער רעגן. מען איז געפאַרן דורך אַ סאַטנאַווע וואַלד, ס'איז געווען זייער שטיל, נאָר דאָס שטעכעכץ פון די סאַטנעס האָט גלאָזיק גע-קלונגען אונטער די קייקעלעך פון רעגן. אויף דער קעלביע פון דער בריטשקע איז אונטערגעשפרונגען אַ מאַנאַך, און דאָס פערד איז געווען אַ רויטלעכס, מיט עפעס אַזעלכע אָפּגעקראַכענע אויערן.

— וועגן וואָס זיי רעדן! — האָט געקלערט פּיאַטר. — גאָט שיקט נישט די רעגנס אין דער צייט. דאָס אַלץ איז פון רשעות, פון קנאה, פון פאַרקריפּלטיקייט. פון פּויליקייט, קיין דאגות האָבן זיי נישט. אָן דאגות איז דער מענטש, ווי אַ הונט אָן אַ באַ-לעבאַס.

פּיאַטר האָט זיך אומגעקוקט, זיך איינגעטוילעט, האָט איינגעפונען, אַז דער רעגן גייט ווירקלעך נישט אין דער צייט, און אויפסניי האָבן אים, ווי אַ גראַער וואַלקן, אַרומגעהילט די נישט פריילעכע מחשבות. פּדי זיך צו באַפרייען פון זיי, האָט ער גע-טרונקען בראַנפן אויף יעדער סטאַציע.

אינאַוונט, ווען פונדערווייטנס האָט זיך באַוויזן אַ רויכיקע שטאַט, האָט דעם וועג איבערגעשניטן אַ פאַרסאַפּעטע באַן, זי האָט אַ פּייף געטון, אַרויסגעהויכט דאַמף און זיך איינגעשניטן אונטער דער ערד, איז פאַרשוואַנדן אין עפעס אַ מין האַלב-קיילעכיק פּאַך.

III.

דערמאנענדיק זיך די שטורמישע טעג פונם לעבן אויפן יא-
ריד, האָט פּיאָטר אַרטאָמאַנאָוו געשפּירט אַן אומהיימלעכע שטוינונג,
פּמעט אַ שרעק; ס'האָט זיך נישט געגלייבט, אַז אַלץ, וואָס אין
זכרון האָט ווידער אויפגעלעבט, האָט ער טאַקע געזעען אין דער
וואַר און ער אַליין האָט געזאָטן אין דעם ריזיקן, שטיינערנעם קעסל,
פּויל מיט געפילדער, ליאַרם פון מוזיק, געזאַנג, געשרייען, שפּורער
התפעלות און האַרץ-קלעמענדיקן, באַנגן געוואָי פון די צעדולטע
מענטשן. געקאַכט און צעמישט האָט דאָס אַלץ דער גרויסער גע-
לאַקטער מענטש אין ציילנדער און סורדוט; אויף דעם בלאַען,
געגאַלטן פנים זיינעם זענען איינגעקלעפט געווען רעליעפע, סאַווי-
שע אויגן; דערדאָזיקער מענטש האָט געפאַטשט מיט די גראַבע
ליפּן און, אַרומגעמענדיק, שטויסנדיק אַרטאָמאַנאָוו, געיעלהוועט:
— שוטה — שווייג! ס'איז רוסלאַנדס טויפונג, פאַר-
שטייט? די יערלעכע טויפונג אויף דער וואַלגע און דער
אַקע!

מיטן פנים איז ער ענלעך געווען צו אַ קיכער, און לויט
דער קליידונג צו איינעם פון יענע מענטשן מיט די פאַקעלן, וועל-
כע מען דינגט צו באַגלייטן רייכע מתים אויף די בית-עלמינס.
פּיאָטר האָט נעפּלידיק געדענקט, אַז ער האָט זיך געשלאָגן
מיטן דאָזיקן מענטש, און דערנאָך האָבן זיי געטרוינקען קאַניאַק,
צעמישנדיק אין אים איינקרעם, און דער מענטש האָט, וויינענדיק,
נערעדט:

— פאַרשטיי דעם יאַמער פון דער רוסישער נשמה! מיין
פאַטער איז געווען אַ גלח, און איך — אַ נישט!
דאָס קול איז פאַ אים אַ געדיכטס, אַ טרוימיטנדיקס, נאָר אַ
ווייכס, ער האָט באַגאַסן אַלע מענטשן מיט אַ פינצטערן מבול פון

אומגעהערטע ווערטער אין דידאָזיקע, ווערטער האָבן געוואָלט
אויפגערגט :

— צעפאלונג פון קערפער! — האָט ער געשריגן. — א
מלחמה מיטן טייול! וואַרפט אים צו, דעם חזיר, דעם שמוציקן
צינו! שטיץ איין דעם קערפערלעכן פונט, פיעטיא! וועסט
נישט האָבן געזינדיקט, וועסטו נישט תשובה טון — וועסט נישט
תשובה טון — וועסטו נישט אויסגעלייזט ווערן, וואָס אָפ די
נשמה! אין באַד גייען מיר, דעם גוף וואָסן מיר? און —
די נשמה? די נשמה פאַרלאָנגט אַ באַד. גיט רחבות דער
רויטער נשמה, דער זינגענדיקער נשמה, דער הייליקער, דער
גרויסער!

פּיאַטער האָט אויך געוויינט, אַ געריטער, און גע-
מורמלט:

— א יתום איז זי, די נשמה, אַן אונטערגעוואָרפן קינד —
אמת! זי איז פאַרגעסן. מיר פאַדויערן זי נישט. און אַלע מענטשן
האָבן געשריגן:

— אמת! ריכטיק!

און דער פליכיקער, רויטבערדיקער מענטש מיטן צעגליטן
פנים און לילע אויערן, אַ קיילעכיקער, אַ רירעוודיקער, האָט
זיך געדרייט ווי אַ דריידל, התלהבותדיק, ווייבעריש קוויטשענ-
דיק:

— סטיעפאָ — אמת! איך פאַרגעטער דיך. כ'האָב שטערב-
לעך לייב. דריי זאָכן האָב איך שטערבלעך לייב: דיך, קוואַס און
דעם אמת. וועגן דער נשמה — דעם אמת!

און ער האָט אויך געוויינט און געזונגען:

— מיט טויט דעם טויט פאַרריכט.

פּיאַטער האָט אים אונטערגעהאַלפן מיט די ווערטער פון אַנ-
טאָן דעם גולם:

— קיביטקע פאַרלוירן אַ ראָד.

אים האָט זיך אויך געדאַכט, אַז ער האָט לייב דעם שוואַרצן
סטיעפאָ, ער האָט פאַרכישופט געהערט די געשרייען, און כאַטש
די אומגעוויינלעכע ווערטער האָבן אים טיילמאַל געשראַקן, נאָר מען

איז געווען אַזעלכע, וואָס זיס און טיף אויפֿרודערנדיק, האָבן זיי אַזוי ווי אויפֿגעפֿנט אַ טיר פֿון פינצטערן, טומלדיקן כאַאָס צו אַ מין לייכטיקער רויקייט. באַזונדער זענען אים געפֿעלן די ווערטער „זינגענדיקע נשמה“, ס'איז געווען אין זיי עפעס זייער רייכטיקס, באַ-קלאַגלעכס און זיי האָבן זיך צונויפֿגעגאַסן מיט אַזאַ בילד: אין אַ הייסן, וואַכעדיקן טאַג שטייט אויף אַ פֿאַרמיסטיקטער גאַס פֿון דרייאַמאַוו אַ הויכער, גרייזבערדיקער, בייגיקער, ווי דער טויט, זקן, ער דרייט מיד דאָס הענטל פֿון אַ קאַטערינקע און פֿאַר איר — פֿאַרריסן דעם קאַפֿ, שטייט אַ מיידעלע פֿון אַ יאַר צוועלף, אין אַ צעקנאָדערט, בלוי קלייד, מיט פֿאַרמאַכטע אויגן, און זינגט אַנגעשטרענגט, מיט אַן איבערגעריסן קול :

— און כ'וואָרט נישט מער פֿון לעבן גאַרנישט. .
אין איך זוך נאָר פֿרייהייט און מנוחה. . .

דערמאַנענדיק זיך דאָסדאַזיקע מיידעלע, האָט אַרטאַמאַנאָוו געמורמלט דעם מענטש מיט די לילע אויגן :
— די נשמה איז — אַ זינגענדיקע ! דאָס זאָגט ער —
רייכטיק !

— סטיעפֿאַ ? — האָט שרייענדיק געפרעגט דער רויטבער-דיקער. — סטיעפֿאַ ווייסט אַלץ ! באַ אים זענען דאָ שליסלען צו איטלעכער נשמה !
און צעגליענדיק זיך אַלץ מער, האָט דער רויטבערדיקער געקוויטשעט :

— סטיעפֿאַ, פֿריינד מענטשלעכער, רייס ! אַדוואַקאַט פֿאַר-דינאָוו — פֿיר אונז אין אַ הייל אַ נישט-צוטריטלעכער ! איך דער-לאַז אַלץ. . .

דער מענטשן-פֿריינד איז געווען דער פֿאַסטוך און פֿירער פֿון דער קאַמפֿאַניע הולטייענדיקע אינדוסטריעלער און אומעטום, וואו ער האָט זיך באַוווּן מיט זיין שיפורער סטאַדע, האָט גע-הילכט מוזיק, האָבן געקלונגען לידער, דאָ — פֿאַרומערטע, וואָס האָבן ביז טרערן צעריסן דאָס האַרץ, דאָ לוסטיקע, מיט ווילדן טאַנץ ; פֿון דער מוזיק פֿלעגן פֿאַרבלייבן אין זכרון פֿון געהער

בלויז די טויב-בומענדיקע קלעפ פון דער גרויסער פויק און דער דינער פייף פון עפעס א פארצווייפלט פייפל. ווען מען האט גע-זונגען די צעצויגענע, טרויעריקע לידער, האט זיך געדאכט, אז די שטייגענע ווענט פון די טראקטירן דריקן זיך צענויף און שטיקן, און ווען דער כאר האט געזונגען לוסטיק, וואוילעריש און די פארביק אָנגעטוענע יינגעלייט האָבן געטאָנצט — האָט די ווענט ממש אַ ווינט געוויגט און צעבלאָזן. ס'האָט ווילד געהוידעט, איבערוואַרפנדיק פון פרייד צום אַנטציקן זיך מיטן טרויער און מינוטנווייז האָט פּיאָטר אַרטאַמאַנאָוו אַרומגענומען און אָנגעצונדן אַזאַ התלהבות, אַז אים האָט זיך געוואָלט טון עפעס אומגעוויינ-לעכס, אויפטרייסלענדיקס, דערהרגענען עמעצן און, אַנדערפּאַלנ-דיק צו מענטשנס פיס, שטייען אויף די קניען פאַר זיי, אויסרופנ-דיק בפני עם ועדה :

— משפט מיך, שטראַפט מיך מיט אַ שרעקלעכער שטראַף ! זיי זענען געווען אויף „סאַמאַקאַט“ אין אַ משוגענעם טראַק-טיר, וואָס די פּאָדלאָגע מיט אַלע טישעלעך, מיט די מענטשן, מיט די לאַקייען האָט זיך פאַמעלעך געדרייט ; ס'זענען געבלויבן אומבאוועגלעך בלויז די ווינקלען פון זאַל, וועלכער איז שטייף, ווי אַ קישן מיט פעדערן, אָנגעפאַקט געווען מיט געסט, אָנגעגאַסן מיט גערויש. דער קרייז פון דער פּאָדלאָגע האָט זיך געדרייט און געוויזן אין איין ווינקל אַ קופּע צעהושטע בלאַז-מוזיקאַנטן ; אין אַנדערן — אַ כאַר, אַ כאַליאַסטרע פאַרשידנפאַרביקע פרויען מיט קרענץ אויף די קעפּ ; אין דריטן אויפן געפעס און די פלעשער פון בופעט האָבן זיך אָפּגעשפיגלט די פייערן פון די הענג-לאַמפּן, און דאָס פערטע ווינקל איז צעשניטן געווען פון טירן, פון די טירן זענען אַרויסגעקראַכן מענטשן און, אַריינטרעטנדיק אין דעם זיך דרייענדיקן קרייז, האָבן זיי זיך געשאַקלט, געפאַלן, פאַכנדיק מיט די הענט, האָבן פאַטויבנדיק געלאַכט, אַוועקפאַרנדיק ער-געץ-וואו.

דער מענטשן-פריינד, דער שוואַרצער סטיעפאַ, האָט דער-קלערט אַרטאַמאַנאָוו :

— ס'איז נאַריש, אָבער — גוט ! די פּאָדלאָגע איז אויף

באלקנס, ווי א טעלעריז אויף צעשפרייטע פינגער, די באלקנס זע-
נען איינגעפעסטטיקט אין א סלופ, פונם סלופ גייען האַריוואַנטאל צוויי
דרינגער, אין איטלעכן איז איינגעשפאנט א פאַר פערד, זיי גייען
אין דרייען די פאָדלאָגע. איינפאַך? נאָר אין דעם איז דאָ אַ זינען.
פיעטא — געדענק: אין אלעם איז פאַרבאָרגן זיין זינען, יאָ!
ער האָט אויפגעוויבן דעם פינגער צום סופיט, אויפן פינגער
האָט געפינקלט מיט אַ וועלפיש אויג אַ גרינגלעכער שטיין, און עפעס
אַ ברייטברוסטיקער סוחר מיט אַ הינטישן קאַפּ האָט, רייסנדיק אַר-
טאמאָנאָון באַם אַרבל, לאַנג געקוקט אויף אים, מיט פאַרגלייזטע
אויגן פון אַ מת, און געפרעגט הויך, ווי אַ טויבער:
— און וואָס וועט זאָגן דוניאַ, האָ? ווער ביסטו?
נישט וואַרטנדיק אויף קיין ענטפער, האָט ער געפרעגט דעם
אַנדערן שכן:

— ווער ביסטו? און וואָס וועל איך זאָגן דו זינען? האָ?
ער האָט זיך צעלייגט אויפן אַנלען פון שטוי, האָט גע-
פאַרסקעט ווי אַ פערד:

— פ-פּו, טייוול!

און ער האָט געשריגן צעיושעט:

— היידאָ אויף אַן אַנדער אָרט!

נאָכדעם האָט ער זיך געמאַכט פאַר אַ קוטשפּער, איז געווען
אויף דער קעלניע פון אַ קאַטש, וואָס איז איינגעשפאנט געווען מיט
אַ פאַר גראַע פערד, און בקול רם אַנגעזאָגט די בשורה אלע, וואָס
ער האָט אַנגעטראָפן:

— צו פאָלען פאַרן מיר! היידאָ מיט אונז!

מען איז געפאַרן אונטער רעגן. אין דער קאַטש איז געווען
פינף מענטשן, אייבער איז געלעגן באַ ארטאמאָנאָוס פיס און האָט
געמורמלט:

— ער האָט מיך אַפגענאַרט, — וועל איך אים אַפנאַרן. ער

מיך — איך אים. . .

אויפן פלאַץ, באַ אַ בערגל, וואָס איז ענלעך געווען צו אַ
לאַבן ברויט, האָט די קאַטש זיך איבערגעדרייט, פיאַטר איז אַרויס-
געפאלן, האָט זיך צעהאַקט דעם קאַפּ, דעם עלבבויען און, זיצנדיק

אויפן נאסן ווילדגראָז פונם בערגל, געקוקט ווי דער רויטער מיט
די לילע אויערן איז געקראַכן איבערן בערגל, צום פלוט פון מע-
טשעט, און האָט געריטשעט:

— אוועק, כ'וויל זיך שמדן אלס טאָטער, כ'וויל ווערן אַ
מאָכמעדאָנער, לאָזט מיך!

דער שוואַרצער סטעפאָן האָט אים אָנגעכאָפט באַ די פיס,
אַראָפגעשלאָפּט אונטן, ערגעץ-וואו אוועקגעפירט; פון די קראַמען,
פון קאַראַוואַן-סאַראַי איז זיך צוזאַמענגעלאָפּן אַ המון
פערטיאָנער, טאָטערן, בוכאַרצעס; אַן אַלטער אין אַ געלן
כאַלאַט און אַ גרינעם טורבאַן האָט געדראָעט פיאָטרן מיט אַ
שטעקן:

— אַרויס, שייטאַן. . .

אַ קופער-פנימדיקער פאַליציאַנט האָט אויפגעשטעלט פיאָטרן
אויף די פיס, זאָגנדיק:

— קיין סקאַנדאַלן איז נישט דערלויבט.

ס'זענען זיך צונויפגעפאַרן די באַלעגאַלעס, זיי האָבן אויפ-
גענומען די שיכורים און אוועקגעפירט; פאַרויס איז, שטייענדיק,
געפאַרן דער מענטשן-פריינד און האָט עפעס געשריגן דורך דער
פויסט, ווי אין אַ היילן-רער אַריין. דער רעגן האָט אויפגעהערט,
נאָר דער הימל איז געווען אַ דראָענד-שוואַרצער, ווי ער איז קיינ-
מאַל נישט אין דער וואַר; איבערן ריזיקן קאַרפוס פון קאַראַ-
וואַן-סאַראַי האָבן געבליצט בליצן, פונאַנדעררייסנדיק אין
דער פינצטערניש פייערדיקע שפאַלטן און ס'איז געוואָרן זייער
שרעקלעך, ווען די קאַפּיטעס פון די פערד האָבן דומפ גענומען
קלאָפּן איבער דער היילצערנער בריק פון קאַנאַל בעטאַנקור, — אַר-
טאַמאַנאָו האָט דערוואַרט, אַז די בריק וועט איינפאַלן און אלע
וועלן אומקומען אין דעם אומבאַוועגלעך פאַרגליווערטן, פעך-
שוואַרצן וואַסער.

אין די פונאַנדערגעריסענע, קאַשמאַרהאַפטע בילדער האָט אַר-
טאַמאַנאָו געזוכט און זיך געפונען, צווישן מענטשן צעדוילטע פון היל-
טייען, אלס אַ מענטש, וואָס איז אים פמעט אומבאַקאַנט. דערוואַזיקער
מענטש האָט געשפורט צו טויט און גיריק געוואַרט, אַז אַט, אין דער

פאלגנדיקער מינוט, וועט זיך אנהייבן עפעס פילשטענדיק אומגע-
וויינלעכס אין דאָס עצם עיקרדיקע, דאָ עצם פריידיקע, — אָדער
וועסט אַריינפאלן אין עפעס אַ גרעניצלעאַזן אומעט אָדער וועסט
זיך דערהייבן אין פונקט אזא גרעניצלעאַזער פרייד, אויף אייביק.
דאָס סאַמע אומהיימלעכסטע, וואָס איז פאַרבליבן אין זכרון
זוי אַ פאַרבלענדנדיקער פלעק, דאָס איז — די פרוי, פאַרלאַ מע-
נאַטי. ער האָט זי געזעען אין אַ גרויסער, ליידיקער שטוב מיט
נאַקעטע ווענט; אַ דריטל פון דער שטיב האָט פאַרנומען דער
טיש, באַלאַדן מיט פלעשער, מיט פאַרשידנפאַרביק גלאַז פון כוסות
און באַקאַלן, מיט בלוֹמען-און פרוכטן-וואַזעס, זיבערנע עמערלעך
מיט קאוויאַר און שאַמפאַנער. אַ מאַן צען רויטע, פליכיקע, גריין-
לעכע מענטשן זענען אומגעוילדיק געזעסן באַם טיש; צווישן
עטלעכע ליידיקע שטולן איז איינע געווען באַפוצט מיט בלו-
מען.

דער שוואַרצער סטיעפאַ איז געשטאַנען אינמיטן צימער,
האַלטנדיק אויפגעהויבן, ווי אַ ליכט, דעם שטעקן מיט דער גאַל-
דענער גאַלעקע, און האָט קאַמאַנדעוועט:
— העי, חורים, וואַרט צו מיטן פרעסן
ס'האַט עמעץ טויב אַ זאַג געטון:
— האַוקע גישט.
— שטיל! — האָט אַ געשריי געטון דער מענטשן-פריינד. —

איך — האָב צו שאַפן!
אין ס'איז איבער עפעס פלוצלינג טונקלער געוואָרן, באַלד
האַבן הינטער דער טיר זיך דערהערט דומפע קלעפ פון אַ פויק,
סטיעפאַ האָט אַ שפרייט געטון צו דער טיר, אויפגעפנט; ס'איז
אַריינגעקומען אַ דיקער פאַרשוין מיט אַ פויק אויפן בויך; וואַק-
לענדיק זיך, שפרייזנדיק ווי אַ גאַנז, האָט ער שטאַרק געטראַסקעט
אין פויק אַריין:
— בום, בום, בום. . .

פינף אויך אזוינע סאַלידע, ערנסטע מענטשן האָבן איינגע-
בויגענערהייט, אַנשטרענגענדיק זיך ווי פערד, אַריינגעפירט אַ קלאַ-
וויר באַ האַנטיכער, צוגעפונדענע צו זיינע פיסלעך; אויף דעם

שווארצן, גלאנציקן צודעק פונם קלאוויר איז געלעגן א נאקעטע פרוי, א בילענד-ווייסע און שרעקלעכע מיט דער אומפארשעמט-קייט פון נאקעטקייט. זי איז געלעגן ארויף מיט דער ברוסט, אונטער געלעגט די הענט אונטערן קאפ. די צעלאזטע שווארצע האר אירע, צונויפגיסנדיק זיך מיטן שווארצן גלאנץ פון לאקיר, זענען אריינגעוואקסן אין צודעק; וואָס בעטער זי האָט זיך צוגערוקט צום טיש, אַלץ מער דייטלעך האָבן זיך אויסגעטיילט די פאַרמען פון איר קערפער און אַלץ צודרינגלעכער זענען געקראַכן אין די אויגן אַריין די בינטלעך האָר אונטער די אַרעמס, אויפן פויך.

ס'האָבן צוגעקוויטשעט די מעשענע רעדלעך, ס'האָט געסקריי-פעט די פאַדלאַגע, דומפ האָט געפוכעט די פויך; די מענטשן, וואָס זענען איינגעשפּאַנט געווען אין דעמדאָזיקן שווערן וואָגן, האָבן זיך אָפגעשטעלט, זיך אויסגעגלייכט. אַרטאָמאָנאָו האָט דערוואַרט, אַז אַלע וועלן זיך צעלאַכן, — דעמאָלט וואָלט געוואָרן פאַרשטענדלעכער, נאָר אַלע באַם טיש האָבן זיך אויפגעהויבן און שווייגנד געקוקט, ווי די פרוי האָט פויל זיך אָפגעקלעפט, זיך אָפגעריסן פון צודעק פונם קלאוויר; ס'האָט זיך געדאַכט, אַז זי איז נאָר וואָס אויפגעקומען פון שלאָף, און אונטער איר איז — אַ שטיק נאַכט, צונויפגעפרעסט ביז דער פעסטקייט פון אַ שטיין; דאָס האָט דער-מאַנט עפעס אַ מעשהלע. שטייענדיק, האָט די פרוי פאַרוואָרפן די לאַנגע געדיכטע האָר אירע הינטער די אַקסלען, האָט אַ טיפּע גע-טון מיט די פיס, מאַכנדיק טריב דעם טיפּן גלאַנץ פון לאַקיר מיט פלעקן פון וויסן שטויב; מען האָט געהערט, ווי אונטער די קלעפ פון אירע פיס האָבן געהודזשעט די סטרונעס.

ס'זענען אַריינגעקומען צוויי: אַ גרייז-גרוע זקנה אין בריילן און אַ מענטש אין אַ פראַק; די אַלטע האָט זיך אַנידערגעזעצט, גלייכצייטיק אַפּדעקנדיק אירע געלע ציין און די צוויי-קאָליריקע פיינדלעך פון דעם קלאוויר, און דער מענטש האָט אויפגעהויבן צום אַקט דאָס פידל, האָט פאַרזשמורעט דאָס רויטע אויג, זיך צוגעצילעוועט, איבערגעשניטן דאָס פידל מיטן סמיטשיק און אין דעם באַסאָוע געזאָנג פון די קלאוויר-סטרונעס האָט זיך אַריינגע-

דיסן דער דינער, פייפנדיקער טאָן פון דער פידל. די נאָקעמע פרוי האָט כוואַליענהאפטיק זיך אויסגעגלייכט, אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ, די האַר האָבן זיך אַריבערגעוואָרפן אויף אירע חוצפהדיק אַפּשטאַרנ-דיקע ברוסטן, האָבן זיי באַהאַלטן; זי האָט זיך אַ וויג געטון אין אויפגעזונגען לאַנגזאַם, נישט הויך אינטער דער נאָז, מיט אַ וויי-טער, טרוימערישער שטימע.

אַלע האָבן געשוויגן, קוקנדיק אויף איר, אויפהייבנדיק די קעפּ אינדערהיך, די פּנימער זענען באַ אַלע געווען אַלציינע, די אויגן — פלינדע, די פרוי האָט געזונגען אַן חשק, אַזוי ווי אין האַלב-דרימל, אירע זייער רויטע ליפּן האָבן אַרויסגעברענגט אומ-פאַרשטענדלעכע ווערטער, די פעטע אויגן האָבן געקוקט שטאַר איבער די קעפּ פון די מענטשן. אַרטאַמאַנאָוו האָט קיינמאַל נישט געקלערט, אַז אַ פּרויען-קערפּער קאָן זיין אַזוי שלאַנק, אַזוי שרעק-דיק שיין. גלעטנדיק מיט די הענט די ברוסט און די היפּטן, האָט זי אַלץ געשאַקלט מיטן קאַפּ און, ס'האַט זיך געדאַכט, אַז אירע האַר וואַקסן, און זי אינגאַנצן וואַקסט, ווערנדיק הערלעכער, גרע-סער, אַלץ מיט זיך פאַרדעקנדיק, אַזוי, אַז אַ הויך איר האָט מען שוין גאַרנישט געזען, גלייך ווי ס'וואַלט טאַקע גאַרנישט געווען. אַרטאַמאַנאָוו האָט גוט געדענקט, אַז זי האָט אפילו אויף אַ מינוט נישט אויפגעוועקט אין אים קיין באַגער צו באַהערשן זי, נאָר זי האָט בלויז אַנגעוואָרפן אַ שרעק, אַרויסגערופן אַ שווערע קלעמונג אין דער ברוסט, פון איר האָט געווייעט מיט פשוּפדיקער אוימהייט-לעכקייט. פונדעסטוועגן האָט ער פאַרשטאַנען, אַז אויב דידאַזיקע וועט באַפעלן, וועט ער איר נאָכגיין און טון אַלץ, וואָס זי וועט וועלן. אַ קוק געפנדיק אויף די מענטשן, האָט ער זיך איבערצייגט דערין.

— איטלעכער וועט גיין, אַלע.

ער איז נישטערער געוואָרן אין ס'האַט זיך אים געוואַלט אוועקגיין. ער האָט ענדגילטיק באַשלאָסן דאַס צו טון, דערהערנ-דיק עמעצנס הויכן פליסטער:

— אַ טשאַרוסאַ. אַ זומפּ פאַרן נפש. פאַרשטייסט? אַ טשאַ-

רוסאַ.

ארטאמאנאיו האט געוואוסט, אז טשארזא אין — א פלינדל אין א זומפיקן וואלד; א פלינדל, אויף וועלכן דאס גראז איז באזונדער שיין, זיידמעסיק און גריין, נאָר קוים מאַכט מען אַ טריט דערויף, פאַלט מען אַריין אין אַן ענד-לאָזן אָפּגרינט. און פונדעסטוועגן האָט ער געקוקט אויף דער פרוי, צוגעשמידט פון דעם נישט צום בייקומען פאַרשקלאַפנדיקן כוח פון איר נאַקעטקייט. און ווען אויף אים איז געפאַלן איר שווע-ויער, פעטער בליק, האָט ער באַוועגט מיט די אַקסלען, אויסגע-בייגן דעם האַלז, און אַוועקגעמענדיק די אויגן אין אַ זייט, גע-זעען, אז די פאַרקריפּלע, האַלבשיפורע מענטשן גלאַנצן מיט די אויגן מיט יענער טעמפער פאַרהידושטקייט, ווי די אייבוואוינער פון דריאַמאָו האָבן געקוקט אויף אַ מאַלער, וועלכער איז אַראָפּגע-פאַלן פון קירכע-דאַך און זיך צעמויקט אויף טויט.

דער שוואַרצער, געלאַקטער סטיעפּאָ האָט, זיצנדיק אויפן פענצטער-אַנשפּאַר, צעעפנט די גראַבע ליפן זיינע, געגלעט דעם שטערן מיט אַ ציטערדיקער האַנט און, ס'האַט זיך געדאַכט, אז ער וועט באַלד אַראָפּפאַלן, וועט זיך אַ זעץ טון מיטן קאַפּ אָן דער פּאַדלאַגע. אָט האָט ער, צוליב עפעס, אָפּגעריסן דעם אויפגע-שפּיליעטן מאַנושעט פון העמד און אים אַ שלידער געטון אין ווינקל אַריין.

די באַוועגונגען פון דער פרוי, זענען געוואָרן האַסטיקער, פיבערדיקער; זי האָט זיך אַזוי געדרייט, גלייך זי וואָלט געוואָלט אַראָפּשפּרינגען פון קלאַוויר און — האָט נישט געקאַנט; אירע פאַרשטיקטע געשרייען זענען געוואָרן פּאַנפּענדיקער און בייזער; באַזונדער אימהיימלעך איז געווען צו זעען, ווי פּאַליענהאַפטיק ס'דרייען זיך אירע פיס, ווי שאַרף זי וואַרפט מיטן קאַפּ, און די געדיכטע האַר אירע, פּלאַטערנדיק איבער אירע אַקסלען, ווי פּליגל, פאַלן אַראָפּ אויף דער ברוסט און אויף דער פלייצע ווי אַ חיהשע פּעל.

פּלאַצלינג האָט די מוזיק זיך איבערגעריסן, די פרוי האָט אַ שפרונג געטון אויף דער פּאַדלאַגע, דער שוואַרצער סטיעפּאָ האָט זי אַרומגעהילט מיט אַ גאַלדיקן כאַלאַט און איז אַנטלאָפן מיט

איר, און די מענטשן האָבן זיך צעשריגן, צעוואַיעט, פאָטשנדיק מיט די הענט, אַנקאָפנדיק איינער דעם אנדערן; ס'האָבן זיך אָנ- געהויבן דרייען די לאַקייען, ווייסע, ממש מתים אין תכריכים: ס'האָבן אָנגעהויבן קלינגען די גלעזלעך און באַקאָלן און די מענטשן האָבן גענומען טרינקען דורשטיק, ווי אין אַ הייסן טאָג. זיי האָבן געטרונקען און געגעסן, גישט שיין, גישט אָנשטענדיק; ס'איז גע- ווען פּמעט עקלדיק צו זעען די קעפּ, איינגעבויענע איבערן טיש, דאָס האָט דערמאָנט חזירים איבער אַ קאַריטע.

ס'איז אַריינגעקומען אַ חברה ציגיינער, זיי האָבן אויפרייצן- דיק געזונגען, געטאַנצט, מען האָט אָנגעהויבן וואַרפן אויף זיי אן- גערקעט, סערוועטקעס, — זיי זענען געלם געוואָרן; אויף זייער אָרט האָט סטיעפּאָ אָנגעטריבן אַ רוישיקן טאַבון פרויען; איינע פון זיי, אַ קליינע, אַ דיקע אין אַ רויט קלייד, האָט זיך אַרויפגעזעצט אויף פּיאָטרס קניען, האָט אויפגעהויבן צו זיינע ליפּן אַ באַקאָל שאַמפּאַנער און, הייליכק אַנקלאָפנדיק מיט איר באַקאָל, פאַרגע- לייגט:

— לאַמיר אויסטרינקען, רויטער, פאַר מיטיעס געזונט.

זי איז געווען אַ גרינגע ווי אַ מילב, מען האָט זי גערופן — פּאַשוטאַ. זי האָט זייער געשיקט געשפּילט אויף אַ גיטאַרע אין ריינד געזונגען:

— ס'האָט זיך מיר געחלומט אַ בלוי-ריינער פּרימאַרגן — און ווען איר הייליכק קול האָט באַזונדער טרויעריק אַרויסגע- רעדט:

— ס'האָט זיך מיר געחלומט מיין פאַרשוואַנדענע יוגנט — האָט אַרטאַמאַנאָו פּריינדלעך, פּאַטערלעך געגלעט איר קאַפּ און געטרייסט:

— קלאָג נישט! דו ביסט נאָך יינג, האָב נישט מוראַ..

און באַנאַכט, אַרומנעמענדיק זי, האָט ער פּעסט צוגעמאַכט די אויגן, פּדי בעסער צו זעען אַן אנדערע, פּאַילאַ מע- נאַטי.

אין די זעלסטענע, ניכטערנע שעהן האָט ער מיט גרויס שטוי-

נונג געזען, אז דידאָזיקע אויסגעלאָסענע פּאָשוטאָ קאָסט אים בין
קאָמיום טייער, אין ער האָט געקלערט :
— סאַראַ מילב דאָס איז !

ס'האָט אים איבעראַשט די קענטעניש פון די יאַרד-פרויען
אויסצוצאָפן געלט אין זייער זינלאָז פּטרן די פאַרדינסטן, וועלכע
זיי האָפן דערגרייכט דורך אומפאַרשעמטע, שפּורע נעכט. מען האָט
אים געזאָגט, אז דער פאַרשוין מיטן הינטישן פנים, אַ קאַפּאַסאַלער
פּויער-פאַבריקאַנט, האָט געפּטרט אויף פּאַולאַ מענאַטי צענדליקער
טויזנטער, איר געצאָלט צו דריי טויזנט רובל איטלעכעס מאָל, ווען
זי האָט זיך באַוווּן נאַקעטערהייט. דער אַנדערער, מיט די לילע
אויערן, האָט, פאַררייכערנדיק ציגאַרן, אַנגעצוּגדן באַס ליכט הונ-
דערטערס, האָט געשטופּט די פּרויען אין די בוזעמס אַרײַן פעק-
לעך באַנקאַנטן.

— נעם, דייטשקע, כ'האַב אַ סך.

ער האָט אַלע פּרויען גערופן דייטשקעס. אַרטאַמאַנאַוו ווי-
דער האָט אַנגעהויבן זען אין איטלעכער פון זיי די נישט פאַר-
דעקטע אומפאַרשעמטקייט פון דער געדיכט-האַריקער פּאַולען און אַלע
פּרויען, — די נאַרישע און די פיפיקע, די באַהאַלטענע און די
עזותדיקע, — האָט ער געפילט, זענען אים פייגדלעך ; אפילו
דערמאַנענדיק זיך אָן ווייב, האָט ער אין איר אויך באַמערקט
צפּעס פייגדלעכס.

— מילבן, — האָט ער געטראַכט, צוקוקנדיק זיך צו דעם
פאַרביקן קאַראַהאַד שיינע, יינגע פּרויען, וועלכע דער זכרון האָט
זייער לעבעדיק און בולט אַרויסגעברענגט.

ער האָט נישט געקענט פאַרשטיין : וואָס זשע איז דאָס, ווי
אזוי ? מענטשן אַרבעטן, קלינגען מיט די קייטן פון געשעפט, פאַר-
טויבנדיק זיך אַליין בלויז דערויף, פּדי אַנצוזאַמלען וואָס מער
געלט, און דערנאָך — צינדן זיי אונטער דאָס געלט, וואַרפן עס
הויפּנווייז צו די פיס פון אויסגעלאָסענע פּרויען ? און דאָס אַלץ
טוען דערוואַקסענע, סאָלידע מענטשן, באַווייבטע, פּאַטערס פון
קינדער, באַלעבאַטים פון ריזיקע פאַבריקן.
— דער טאַטע וואָלט, מסתמא, אויך אזוי געהולטייעוועט, —

האַט ער כמעט מיט זיכערקייט געקלערט. זיך אליין האָט ער גע-
זען נישט אלס באטייליקטן אין דעמדאָזיקן לעבן, אין דידאָזיקע
אַרגיעס, נאָר אלס צופעליקן און נישט גערנוויליקן צוקוקער. אָבער
דידאָזיקע מחשבות האָבן אים פאַרשיפורט שטאַרקער פון וויין און
צלוז מיט וויין האָט ער זיי געקענט פאַרלעשן. דריי וואָכן האָט
ער דורכגעלעבט אין קאַשמאַר פון די אַרגיעס און איז געקומען
צו זיך ערשט נאָך אַלעקסיי קומען צו פאַרן.

אַרטאמאָנאָו דער עלטערער איז געלעגן אויף דער פּאַדלאַ-
גע, אויף אַ שיטערן, האַרטן שטרויזאַק; לעבן אים איז געשטאַנען
אַן עמער מיט אייז, פֿלעשער קוואַס, אַ טעלער מיט זויער קרויט,
שפּאַר צוגעווירצט מיט געריבענעם כריין. אויף אַ סאַפע האָט מיט
אַן אָפן מויל, און, ווי נאַטאַליע, אויפגעהויבן די ברעמען, זיך גע-
וואַלגערט פאַשוטאַ, אַראַפּהענגענדיק אויף דער פּאַדלאַגע אַ פּוס,
אַ ווייסן מיט בלאַע אַדערלעך און מיט בעגל, ווי די שיבן פון אַ
פיש. הינטערן פענצטער האָט מיט טויזנטער גיריקע פּיסקעס גע-
ליאַרמט דער אַרויסשער יאַריד.

דורך דעם שיפורן רויש אין קאַפּ און דעם נאַגנדיקן ווייטיק
פונם פאַרסטמן קערפער האָט אַרטאמאָנאָו מרה-שחורהדיק זיך דער-
מאַנט די געשעענישן און פאַרוויילונגען פון דער פאַרגאַנגענער
נאַכט, ווען פּלוצלינג, גלייך פון דער וואַנט אַרויס, איז אַרויסגע-
קראַכן, דערשינען אַלעקסיי. הינקענדיק, צוקלאַפנדיק מיטן שטעקן,
איז ער צוגעגאַנגען און האָט זיך צעשטאַטן מיט ווערטער:

— וואָס — האָסט זיך איבערגעקערט, ליגסט ? און איך
האַב דיך נעכטן אַ גאַנצן טאַג און אַ גאַנצע נאַכט אַרומגע-
זוכט, נאָר פאַרטאַג-צו האָב איך זיך אליין פאַרדרייט.
ער האָט באַלד אַריינגערופן אַ לאַקיי, באַשטעלט לימאַנאָדע,
קאַניאַק, אייז; ער איז צוגעשפּרונגען צו דער סאַפע, האָט אַ קלאַפּ
געטון פאַשוטען איבערן אַקסל.

— שטיי אויף, פרייליך !

נישט אויפגעפנענדיק מיטאַמאַל די אויגן, האָט די פרייליך אַ
וואַרטשע געטון:

— צום טייוול. טראַג זיך.

— דאָס וועסטו גיין צום טייוול, — האָט נישט ביז געזאָגט
אַלעקסיי, ער האָט זי אונטערגעהויבן באַ די אַקסלען, אַוועקגעזעצט,
אַ טרייסל געטון און אַנגעוויזן אויף דער טיר :

— געפאַרן !

— טשעפע זי נישט, — האָט געזאָגט פּיאַטער ; דער ברודער
האָט אַ לאַך געטון, באַרזיקט.

— נישקשה ; מיר וועלן זי אַ רוף טון — וועט זי קו-

מען !

— אַ, טייוולאַנים, — האָט געזאָגט די פּרוי, שוין אונטער-
טעניק אַנטווענדיק די יאָקע ; אַלעקסיי האָט קאַמאַנדעוועט, ווי אַ
דאָקטאָר :

— שטיי אויף, פּיאַטער, צי אַראָפּ דאָס העמד, רייב דיך

אויס מיט איין !

אויפהייבנדיק פון דער פּאָדלאָגע דאָס צעקנאָדערטע היטל,
האָט פּאַשוטאַ עס אַנגעטון אויפן צעשוּיבערטן קאַפּ, נאָר, אַ קוק
געבנדיק אין שפּיגל איבער דער סאָפע, האָט זי געזאָגט :

— זייער אַ הערלעכע מלכה !

און אַ שליידער טוענדיק דאָס היטל אויף דער פּאָדלאָגע,

אונטער דער סאָפע אַרונטער, האָט זי צעצויגן אַ געניץ גע-
טון :

— נו, זיי געזונט, מיטיאַ ! געדענק : איך בין אין סימאַנ-

סקיס מעבלירטע צימערן, נומער 13.

זי איז פּיגטן אַ שאַד געוואָרן, נישט אויפשטייענדיק פון

דער פּאָדלאָגע, האָט ער געזאָגט דעם ברודער :

— גיב איר.

— וויפּיל ?

— נו... פינפציק.

— ע ! צופּיל.

אַלעקסיי האָט אַריינגערוקט אין דער פּרויס האַנט עפעס אַ

פּאַפּירל, האָט זי אַרויסגעפּירט, פעסט צוגעמאַכט די טיר.

— האָסט קנאַפּ געגעבן, האָט מיט פּאַריבל באַמערקט פּיאַטער. —

זי האָט נעכטן פּאַרן הוט מער באַצאָלט.

אלעקסיי האָט זיך אַרײַנגעזעצט אין אַ פּאַטעל, צונויפגעלייגט
די הענט אויפן שטעקן, זיך אָנגעשפּאַרט אויף זײ מיט דער גאַנצער
בע און טרוקן, שעפּמעסיק אַ פּרעג געטון :

— וואָס זשע טוסטי עס ?

— איך טרינק, — האָט הייטער געענטפּערט דער עלטער-
רער, ער איז אויפגעשטאַנען און אָנגעהויבן איינרייבן דעם קער-
פער מיט אייז, צוקראַקענדיק.

— טרינק, קיזמאַ, נאָר דעם שכל ווער גישט אָן ! און דו
וואָס טוסט ?

— נו וואָס ?

אלעקסיי איז צוגעגאַנגען צו אים און, קינדליך ווי אויף אַן
אומבאַקאַנטן, האָט ער מיט אַ שטילער שטימע, מיט אַ פּייף אַ מרעג
געטון :

— האָסט פאַרגעסן ? אויף דיר איז אָנגעגעבן געוואָרן אַן
אַנקלאַגע, דו האָסט אַן אַדוואָקאַט די מאַרדע צעהאַקט, אַ פּאַלי-
ציאַנט אַרײַנגעשטופּט אין קאַנאַל אַרײַן. . .

ער האָט אַזוי לאַנג אויסגערעכנט זײנע עוולות, אַז אַרטאַמאַ-
נאַוון דעם עלטערן האָט זיך אויסגעוויזן :

— ער זאָגט ליגנט. ער שרעקט.

ער האָט געפּרעגט :

— וואָסערן אַדוואָקאַט. שטותים.

— גישט קיין שטותים, נאָר — דעם שוואַרצן, דעמדאַזיקן, —

ווי הייסט ער ?

— מיר האָבן זיך פּריער אויך געשלאָגן, — האָט געזאָגט
פּיאַטר, אויסגרייטערנדיק זיך, נאָר דער ברודער האָט נאָך שטרענג-
גער פּאַרגעזעצט :

— אָבער פאַרוואָס האָסטו אָנגעזיידלט בכבודיקע מענטשן ?

און די אייגענע ?

— איך ?

— דו, אָט דערדאַזיקער ! האָסט געזיידלט דאָס ווייב, טי-
כאַנען, מיך, עפעס אַ יינגל האָסטו דערמאַנט, האָסט געוויינט, גע-
שריגן אברהם, יצחק, אַ באַראַן ! וואָס הייסט דאָס ?

פיאטראן האט אפגעברייט א שרעק, ער האט זיך אראפגעלאזט
אויף א שטול.

— איך ווייס נישט. כ'בין געווען שיפור.

— דאָס — איז נישט קיין תירוץ! — האָט כמעט אַ גע-
שריי געטון אַלעקסיי, אינטערשפּרינגענדיק, גלייך ער וואָלט גע-
ריטן אויף אַ לאָם פּערד. — דאָ איז אַן אַנדער זאך: „וואָס באַ
אַ ניכטערן אויף דער לונג, איז באַ אַ שיפורן אויף דער צונג“,
אַט וואָס דאָ איז! וועגן פּאַמיליען-אַנגעלעגנהייטן שרייט מען נישט
אין די קאַפּאַקן. פּאַרוואָס — אברהם, עקדה און די איבעריקע
שטוהעריי? דו קאָמפּראַמיטירסט דאָך דאָס געשעפט, דו וואַרפּסט
אויף מיר אַ שאַטן. וואָס האָסטו זיך, ווי אין באַד אויסגעטון!
נאָך גוט, וואָס באַ דעם סקאַנדאַל איז געווען לאַקטיעו, מיינער אַ
גוטער-ברודער, און אים איז איינגעפאַלן דיך פון די פּיס אומצו-
לייגן מיט קאַניאַק, און מיך האָט ער מיט אַ דעפּעשע אַרויסגע-
רופּן. ער האָט מיר טאַקע דערציילט דאָס אַלץ. מתחילת, זאָגט
ער, האָבן אַלע געלאַכט, אָבער נאָכדעם האָט מען זיך אַנגעהויבן
איינהערן, — וואָס יעלעהוועט עס דער מענטש?

— אַלע יעלעהווען, — האָט אַרויסגעמורמלט פּיאַטר, אַ דער-
דריקטער און ווידער שפור ווערנדיק פון ברודערס ווערטער; און
יענער האָט גערעדט כמעט אין פליסטער:

— אַלע — וועגן איינס, אָבער דו — וועגן אַלעם! אַ
מערכה, וואָס לאַקטיעוון איז איינגעפאַלן אַנצושפורן אַלע ווי ס'גע-
הער צו זיין. אפשר — וועלן זיי פאַרגעסן. אָבער אונזער געשעפט
איז דאָך אַ פּאַליטישס: היינט איז לאַקטיעוון אַ פּריינד, און מאַרגן —
אַ פּאַרביטערטער שונא.

פּיאַטר איז געזעסן אויף דער שטול פעסט צודריקנדיק דעם
קאַרק צו דער וואַנט; דורכגעזאַפט מיט דעם הילכיקן טומל פון
דער גאַס, האָט די וואַנט אַלע מאַל אויפגעציטערט; פּיאַטר האָט
געשוויגן, דערוואַרטנדיק, אַ דאָסדאָזיקע צייטערן וועט פּונאַנדער-
טרייסלען דעם שפורן כאַאַס אין זיין קאַפּ, וועט פּאַרטרייבן די
שרעק. ער האָט גאַרנישט געקאַנט זיך דערמאַנען פון דעם, וואָס
דער ברודער האָט גערעדט. און ס'איז געווען זייער פּאַלידיקענד

צו הערן, אז דער ברודער רעדט מיט א טאן פון א ריכטער, מיט
רייד פון אן עלטערן; ס'איז אומהיימלעך געווען צו ווארטן, וואָס
אלעקסי וועט ווייטער זאָגן.

— וואָס איז מיט דיר? — האָט געפאַרשט אלעקסי, פסדר
אונטערשפרינגענדיק. — האָסט געזאָגט, אז דו פאַרסט צו ני-
קיטען. . .

— איך בין געווען באַ אים.

— איך בין אויך געווען. ווען מען האָט געענטפערט אויף
א דעפעשע, אז דו ביסט דאָרט נישטאָ, בין איך, נאטירלעך, אוועק
אָהין. אלע האָבן זיך דערשראָקן: מען לעבט דאָך — אויף דער ערד,
מ'קאָן דערהרגענען אויך.

— ס'האָט זיך אין מיר באַזעצט עפעס אַ מין פלאָג, — האָט
שטייל, שולדיק זיך מודה געווען פיאַטר.

— איז דאָרף מען עס פאַר מענטשן אַרויסטראָגן? פאַרשטיי:
דו וואַרפסט אויף אונזער געשעפט אַ שאַטן! וואָס פאַר אַן עקדה
איז עס דאָרט באַ דיר? וואָס ביסטו? — אַ פערטיאָנער? מיט יינג-
לעך האָסטו צו טון? וואָס פאַר אַ יינגל?

צוגלעטנדיק די האַר אויפן קאַפּ אין די פאַרד מיט ביידע
הענט, האָט פיאַטר געזאָגט דורך די פינגער:

— איליאַ. . . אלץ איבער אים. . .

און לאַנגזאַם, נישט אַנטשלאָסן, אַזוויי טאַפנדיק אַ שטעגל
אין דער פינצטערניש, האָט ער אָנגעהויבן דערציילן אלעקסייען
וועגן דער קריג מיט איליען; לאַנג צו רעדן איז אים נישט אויס-
געקומען; דער ברודער האָט מיט פאַרלייכטערונג און הויך גע-
זאָגט:

— פּו! נו, דאָס איז גאַרנישט! נאָר לאַקטיעוו האָט עס
פאַרשאַטען אַזיאַטיש, סקאַנדאַליעז. הייסט עס — איליאַ? נו, ברוי-
דער, זיי מוחל, נאָר דאָס איז — נישט פאַרנונפטיק. די סוחרשאַפט
באַדאַרף זיך אלץ צו לערנען, דאַרף אויף אלע פונקטן פון לעבן
זיך שטעלן, אין דו. . .

ער האָט לאַנג און גלאַטיק גערעדט וועגן דעם, אז די סוחר-
שע קינדער דאַרפן זיין אינזשיניערן, באַאַמטע, אָפיצירן. אַ באַ-

טויבנדיקער געפילדער איז אריינגעקראכן דורכן פענצטער ; ס'זענען צוגעפארן עקיפאזשן צום טעאטער, ס'האבן געשריגן די פארקויפער פון קאלטע געטראנקען און אייז-קרעם ; באזונדער אומדערטרעגלעך האט געהילכט די מוזיק אין פאזיליאן, וואס איז אויפגעבויט גע- ווארן דורך בראזיליאנער פון אייון און גלאז, אויף פלעקער, איז- בערן וואסער פון קאנאל. די קלעפ פון דער פויק האבן דערמאנט אן פאולא מענאטי.

— עפעס א מין פלאג האט זיך באזעצט אין מיר, — האט איבערגעזחרט ארטאמאנאו דער עלטערער, אנטאפנדיק דאס אויער, און מיט דער אנדערער האנט אריינגיסנדיק קאניאק אין דעם גלאז לימאנאדע ; דער ברודער האט ארויסגענומען דאס פלעשל פון זיין האנט, ווארנענדיק :

— זע, וועסט זיך ווידער אנשיפורן. אט לערנט זיך בא מיר מיראן אויף אינזשיניער, — איז מיטן גרעסטן כבוד ! ער וויל פארן קיין אויסלאנד — אדרבא ! דאס אלץ פירט אהיים, און נישט פון דער היים. דו — פארשטיי, אינוער שטאנד איז דער וויכטיקסטער פוה. . .

פיאטן האט זיך גארנישט געגלוסט צו פארשטיין. אונטער דעם לעבהאפטן רעדן פון דעם ברודער האט ער געטראכט, אז אט האט דערדאזיקער מענטש דורך עפעס דערגרייכט די אכטונג און פריינטשאפט פון מענטשן, וועלכע זענען רייכער און, זיכער קלוי- גער פון אים, זיי דרייען מיטן מסחר פון דעם גאנצן לאנד, דער אנדערער ברודער, באהאלטנדיק זיך אין א מאנאסטיר, איז זיך קונה שם, אלס חכם און צדיק, און נאר ער, פיאטער, איז איבער- געענטפערט דער פיין פון עפעס צופאלן. מחמת וואס ? פאר- וואס ?

— און פאר אויסגעלאסנקייט האטו געזינדלט בכבודע מענטשן — אומזיסט ! — האט געזאגט אלעקסיי שוין אזויווי ווייך, חגיפהדיק. — דאס איז נישט פון אויסגעלאסנקייט, דאס איז פון איבערפלוס פון כוחות. דער אדוואקאט איז א שעלמא, אבער ער פארשטייט ריכטיק, ער איז א קלוגער ! געוויס זענען עס מענטשן באיארטע, זאגאר אלטע, און דאס שטיפעריי איז בא זיי, ווי בא

יינגלעך, אבער יינגלעך שטיפן דאך אויך אויס דער קראפט פון וואקסן. אין נעם אויך דאס אין אכט, אז די ווייבער זענען בא אונו אן זאליך, אן פעפער, ס'איז לאנגווייליק מיט זיי! איך רעד נישט וועגן מיין אלגען, זי איז — אן אנדערע! ס'זענען פארהאנען אזעלכע באריש-קלוגע ווייבער, זיי זענען אזויווי פלינד אויף יענעם אויג, וואס זעט שלעכטס, אלסא געהער צו דידאזיקע. זי קאן מען נישט פאליידיקן, זי זעט נישט קיין שלעכטס, אין דעם שלעכטן — גלייבט זי נישט. דו וועסט וועגן נאטאליען אזוי נישט זאגן, און פאר די מענטשן האסטו ריכטיק געזאגט וועגן איר: א הויז-מאשין!

— אזוי האב איך טאקע געזאגט? — האט פארומערט זיך איבערגעפרעגט פיאטר.

— לאקטיעוו האט דאך אליין נישט אויסגעטראכט דידאזיקע ווערטער.

ס'האט זיך געוואלט נאך וועגן א סך זאכן פרעגן דעם ברוי-דער, אבער פיאטר האט מורא געהאט צו דערמאנען אים דאס, וואס אלעקסיי האט שוין, אפשר, פארגעסן. בא אים איז אויפגעקום מען א געפיל פון אימפריינדשאפט און קנאה צום ברוידער.

— ער ווערט אלץ קלוגער דער שד. . .

ער האט געזעען אינם ברוידער עפעס א פלינקייט, א געשמיסנ-קייט און א פוקסישע דורכגעטריבנקייט. ס'האבן אים אויפגערייצט די שפארבער אויגן, דער גאלדענער צאן, וואס האט געפלישטשעט אונטער דער אויבערשטער, פיבערהאפטער ליפ, די גרויענקע וואג-סעס, מיליטעריש פארדרייטע, דאס הייטערע בערדל און די קלא-מערנדיקע, פויגלשע פינגער פון די הענט, באזונדער נישט אָנגע-נעם איז געווען דער ווייז-פינגער פון דער רעכטער האנט, וועל-כער האט שטענדיק געצייכנט אין דער לופט עפעס אויסטערלישע. און דאס פארקירצטע רעקל פון אייזן-פארב האט אלעקסייען ענלעך געמאכט צו א זשוליקעוואטן מעקלער פון פרעמדע געשעפטן.

ס'האט זיך אים פלוצלינג פארגלוסט, אז אלעקסיי זאל אוועק-

גיין.

— איך דארף זיך א בימל דורכשלאָפן, — האָט ער גע-
זאָגט, צומאָכנדיק די אויגן.

— דאָס איז פאַרנונפטיק, — האָט איינגעשטימט דער ברוי-
דער. דו גיי שוין היינט אין ערגעץ נישט.

— ווי אַ יינגעלע לערנט ער מיך, — האָט פאַליידיקט אַ
קלער געטון פּיאָטר, אַרויסבאָגלייטנדיק אים. ער איז צוגעגאַנגען
אין ווינקל צום וואַש-טיש און האָט זיך אָפּגעשטעלט, דערזענענ-
דיק, אַז גלייך מיט אים באַוועגט זיך רוישלאָז אַ צו אים ענלע-
כער מענטש, אַן אומגליקלעך אַעשוויערטער, מיט אַ צעקנייטשט
פנים, מיט דערשראָקן אַרויסגעזעצטע אויגן, ער באַוועגט זיך און
מיט דער רויער האַנט גלעט ער די נאַסע באַרד, די האַריקע
ברוסט: עטלעכע סעקונדעס האָט ער נישט געגלייבט, אַז דאָס איז
זיין בילד אין שפּיגל, איבער דער סאַפּע, נאָכדעם האָט ער רחמנות-
דיק אַ שמייכל געטון און אויפּסניי אָנגעהויבן איינרייבן מיט אַ
שטיקל אייז דאָס פנים, דעם האַרז, די ברוסט.

— כּוועל נעמען אַ דראָזשקע, וועל פאַרן אין שטאַט אַריין, —
האָט ער באַשלאָסן, זיך אַנטווענדיק, גאָר, אַריינשטעקנדיק די האַנט
אין אַרבל פון דער מאַרינאַרקע, האָט ער זי אוועקגעוואָרפן אויף
אַ שטויב און שטאַרק אַ קוועטש געטון מיטן פינגער דאָס ביינערנע
קנעפל פון גלעקל.

— טיי; קאָך אויף וואָס שטאַרקער! — האָט ער געזאָגט
דעם דינער. — גיב עפעס געזאַלצנס. קאָניאַק.

ער האָט אַ קוק געטון פון פענצטער, די ברייטע טירן פון די
געוועלבער זענען שוין געווען געשלאָסן, איבער דער גאַס זענען
געקראָכן די מענטשן, צוגעפלאַטשטע פון דער הייסער טונקלייט
צו די קינז-שטייגער; ס'האָט געקנאַקט די אָפּאַרן-לאַמטער פאַם
אַריינגאַנג אין טעאַטער; ערגעץ-וואו נאָענט האָבן געזונגען פרויען.
— מילפן.

— מען קאָן צורוימען, — האָט מען אַ זאָג געטון הינטער
דער פלייצע, ער האָט זיך שנעל אויסגעדרייט; אין דער טיר איז
געשטאַנען אַ זקנה מיט איין אויג, מיט אַ פאַדלאַגע-באַרשט און
שמאַטעס אין די הענט. ער איז שווייגנד אַרויסגעגאַנגען אין קאָ-

רידאָר אַרײַן און האָט זיך אָנגעשטויסן אויף אַ מענטש אין טונקע-
לע בריקן, אין אַ שוואַרצן הוט; דער מענטש האָט געזאָגט אין
דער שפּאַלט אַרײַן פון דער טיר:
— יאָ, יאָ, מער גאַרנישט!

אַלץ איז געווען נישט גוט, ס'האָט גענייט צו קלערן, צו
זוכן אין די ווערטער אַ פאַרבאַרגענעם זינען. דערנאָך איז אַרטאָ-
מאַנאָו דער עלטערער געזעסן פּאַ אַ קיילעכיקן טיש, פאַר אים
האָט געפּיפט אַ קליינער סאַמאָוואַר, ס'האָט צוגעקלונגען דאָס גלעזל
פון לאַמפּ איבערן קאַפּ, גלייך ס'וואַלט אים לייכט פאַרירט עמעצנס
אומגעזענע האַנט. אין זפרון האָבן געשימערט מאַדנע פיגורן פון
וויילד-שיפורע מענטשן, ווערטער פון לידער, ברעקלעך פון דעם
ברודערס קאַמאָנדיין-רעדע, ס'האָבן געלאַנצט עמעצנס דרך אגב
באַמערקטע אויגן, נאָר אין קאַפּ איז פּונדעסטוועגן געווען לער און
טונקל; ס'האָט זיך געדאַכט, און ס'האָט אים דורכגעשטאַכן אַ די-
ניקער, ציטערדיקער שטראַל און, ווי שטיבעלעך, טאַנצן עס אין
אים, דרייען זיך די מענטשן, שטערנדיק צו טראַכטן וועגן עפעס
זייער וויכטיקס.

ער האָט געטרונקען הייסע, שטאַרקע טיי, געשלאָנגען קאַ-
ניאַק, אָפּבריענדיק דאָס מויל, אָבער ער האָט נישט געפּילט, און
ער ווערט שפור, ס'איז נאָר געוואַקסן דער אומרו, ס'האָט זיך גע-
לויסט ערגעץ-וואו גיין. ער האָט אָנגעקלונגען. ס'איז דערשינען
עפעס אַ מין געפּלדיק שווימענדיקער מענטש, אָן אַ פנים, אָן
האַר, אָן ענלעכער צו אַ שטעקן מיט אַ ביינערנער גאַלקע.

— גרינעם ליקער ברענג, וואַנקאַ; גרינעם, פאַרשטייסט?
— יאָ, שאַרטען.

— דו ביסט דען וואַנקאַ?

— לחלוטין נישט, קאַנסטאַנטין.

— נו, גיי.

ווען דער לאַקיי האָט אַריינגעברענגט דעם ליקער, האָט אַר-
טאָמאַנאָו געפרעגט:

— ביסט אַ סאַלדאַט!

— גיין.

— אָבער דו רעדסט ווי אַ סאַלדאַט.
— דער אַמט איז אַן ענלעכער, מען דאַרף פּאַלגן.
אַרטאַמאַנאַוו האָט אַ קלער געטון, אים געגעבן אַ ריזל און
געעצהט :

— אָבער דו — פּאַלג נישט. שיק אַלעמען צום... און
האַנדל אַליין מיט אייז-קרעם, און מער גאַרנישט.
דער ליקער איז געווען קלעפיק, אזוי ווי האָניק און האַרב
ווי אַמאַניאַק. פון אים איז אין קאַפּ לייכטער געוואָרן, קלאַרער,
אַלץ איז עפעס אזוי קאַנדענסירט געוואָרן, און בעת אין קאַפּ איז
פאַרגעקומען דיזאַזיקע קאַנדענסירונג, איז אויף דער גאַס אויך
געוואָרן שטילער, אַלץ האָט זיך צוזאַמענגעשטייפט, ס'האַט זיך
אויסגעבילדעט אַ לייכטער גערויש און ער איז ערגעץ וואו
ווייט אַוועקגעשוואַמען, איבערלאָזנדיק הינטער זיך אַ שטיל-
קייט.

— מען דאַרף פּאַלגן ? — האָט געטראַכט אַרטאַמאַנאַוו. —
וועמען ? איך בין — אַ באַלעבאַס, און נישט קיין לאַקיי. בין איך
אַ באַלעבאַס, צי נישט ?

נאָר אַלע טראַכטונגען האָבן זיך ראַפטום איבערגעהאַקט,
זענען פאַרשוואַנדן, דערשראַקענע פון פּחד : אַרטאַמאַנאַוו האָט
פּלוצלינג דערזעען פאַר זיך יענעם מענטש, וואָס שטערט אים צו
לעבן לייכט און געשיקט, ווי ס'לעבט אַלעקסיי, ווי ס'לעבן די
אַנדערע האַפּערדיקע מענטשן ; — ס'האַט אים געשטערט דער
ברייטפנימדיקער, בערדיקער פאַרשוין, וואָס איז געזעסן קייגן אים
צאָם סאַמאָואַר ; ער איז געזעסן שווייגנד, אַריינקלאַמערנדיק די
פייגער פון דער לינקער האַנט אין דער באַרד, אָנשפאַרנדיק זיך
מיט דער באַק אָן דער דלאַניע ; ער האָט געקוקט אויף פּיאַטר
אַרטאַמאַנאַוו אזוי טרויעריק, אזויווי ער וואָלט זיך געזענגט מיט
אים און אין דערזעלבער צייט אזוי, ווי ער וואָלט אים באַדויערט,
געמוסט פאַר עפעס ; ער האָט געקוקט און געוויינט, פון אונטער
זיינע רויטע אייגן-לעפלעך זענען גערונען גיפטיקע טרערן ; און
איבערן ראַנד פון דער באַרד, לעבן לינקן אויג, האָט זיך באַוועגט
אַ גרויסע פּליג ; אַט איז זי אַריבערגעקראַכן, ממש ווי איבערן פנים

פון א מת, ציף דער שליף ארויף, האָט זיך אָפגעשטעלט איבער
דער ברעם, אַריינבליקנדיק אין אויג אַרײַן.

— וואָס, נבלה? — האָט געפרעגט אַרטאָמאַנאָו דעם שונא
זיינעם; יענער האָט זיך קיין ריר נישט געטון, נישט געענטפערט,
נאָר אַ באַוועג געטון מיט די ליפן.

— דו דיטשעסט? — האָט שאַדנפריידיק זיך צעיעל־הוועט
פּיאָטר אַרטאָמאַנאָו. — האָסט מיך פאַרפּלאַנטערט, מנוול, און אַליין
וויינסט? ס'איז דיר אַליין אַ שאַד? אַי-אַי. . .

כאַפּנדיק פּון טיש אַ פּלאַש, האָט ער מיט אימפעט אַ קלאַפּ
געטון יענעם איבערן פליכיקן שאַרפּן.

אויפן טראַסק פּון צעבראַכענעם גלאָז, אויפן הילך פּון סאַ-
מאָוואַר און געשיר, וואָס איז אַראָפּגעפאַלן פּון איבערגעדרייטן
טיש, זענען אָנגעקומען מענטשן, זיי זענען געווען נישט קיין סך,
נאָר איטלעכער האָט זיך צעשפּאַלטן אויף צווייען, איז צעשוואַן-
מען געוואָרן; די אייגאוויגיקע אַלטע האָט אין אַיין און דערזעל-
בער מינוט זיך איינגעבויען, אויפהייבנדיק דעם סאַמאָוואַר, און איז
געשטאַנען גלייך.

זיצנדיק אויף דער פּאַדל־אַגע, האָט אַרטאָמאַנאָו געהערט
באַקל־אַגלעכע שטימען:

— ס'איז נאַכט, אַלע שלאָפּן.

— דעם שפיגל האָט איר צעבראַכן.

— דאָס איז, פאַרשטייט איר, נישט קיין פּאַסאַן. . .

אַרטאָמאַנאָו, צעפירנדיק מיט די הענט, איז געשוואַמען
ערגעץ-וואו און האָט געמרוטשעט.

— אַ פּליג. . .

אויפן אַנדערן טאַג אַוונט-צו איז בחפּזונדיק געקומען צו
לויפן אַלעקסיי; ער האָט זאָרגפּעלטיק, ווי אַ דאָקטאָר אַ קראַנקן,
אַדער אַ קיטשער — אַ פּערד, באַטראַכט דעם ברודער, האָט גע-
זאָגט, צוקעמענדיק די וואַנסעס מיט אַ מין קליינטשיק בער-
שטעלע:

— דו ביסט אומנאַטירלעך אָנגעבלאָזן געוואָרן; אין אַזאַ
מראה זיך ווייזן אַהיים — קאָן מען נישט. אַ חוץ דעם קאַנסטו מיר

דא אין עפעס באהילפיק זיין, די באַרד דאַרף מען צושערן, פּיאַטר.
און קויף דיר אַ פאַר אַנדערע שטיוול, די שטיוול זענען באַ דיר —
באַלעגאַלישע !

צונויפּפּרעסנדיק די ציין, איז אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער
הכנעהדיק נאַכגעגאַנגען דעם ברודער צום פּריזירער, — אַלעקסיי
האַט שטרענג און גענוי דערקלערט ווי חייט מען דאַרף אַפּשערן
די באַרד און די האַר אויפן קאַפּ; אין שיך-געוועלעב האַט ער אַליין
אויסגעקליבן פאַר פּיאַטרן די שטיוול. נאַכדעם אַ קוק געבנדיק אין
שפיגל אַריין, האַט פּיאַטר איינגעפונען, אַז ער איז ענלעך געוואָרן צו
אַ סוביעקט, און די שטיוול האָבן אים געקוועטשט באַ די פינגער.
אַבער ער האַט געשוויגן, אַנערקענענדיק, אַז דער ברודער טוט גוט :
הן די האַר צושערן, הן די שטיוול איבערבייטן, דאָס אַלץ איז
נייטיק. מען דאַרף בכלל זיך ברענגען אין אַרדנונג, פאַרגעסן דאָס
גאַנצע טריבע, דריקנדיקע, וואָס איז פאַרבליבן פון דעם הילטייען
און וואָס האַט שווער, פּילבאַר געפּלאַגט.

אַבער דורך דעם נעפּל אין קאַפּ און דער מידיקייט פון דעם
פאַרסטמן, צעטרייסלעטן קערפּער האַט ער, צוקוקנדיק זיך צום ברודער,
געשפּירט אַלץ אַ מער קאַמפּליצירט געפּיל, אַ געמיש פון קנאה און
אַכטונג, פון פאַרבאַרגענעם שפּאַט און שנאה. דערדאָזיקער מאַגע-
רער, בחפּזונדיקער פאַרשוין, דער שאַרפּאויגיקער, מיטן שטעקעלע
אין דער האַנט, האַט געפּליצט און גערויכערט, פּלאַקערנדיק מיט
אומגעזעטיקטער גיריקייט צו שפּיל מיט געשעפט. עסנדיק מיט
אים פּרישטיק, מיטאַג אין קאַבינעטן פון די בעסטע יאַרד-טראַק-
טירן, אין געזעלשאַפט פון באַרימטע סוחרים, האַט פּיאַטר מיט
נישט קליינער פאַרוואַונדערונג געזען, אַז אַלעקסיי האַלט זיך אַזוי
ווי אַ לץ, פּלייסנדיק זיך לאַכעוודיק צו מאַכן, אַמיזירן די גבירים,
נאָר זיי, ווייזט אויס, נישט באַמערקנדיק דאָס לצישע, האָבן בפּירוש
ליב געהאַט, געשעצט אַלעקסייען, אויפּמערקזאַם געהערט דאָס
סראַקישע גרעגעריי פון זיין רעדן.

דער ריזיקער, גרויסבערדיקער טעקסטיליסט קאַמאַלאַוו האַט
געדראַקט מיטן פינגער פון מיידן-קאַליר, נאָר גערעדט האַט ער

ליבלעך, ארויסזעצנדיק די אַקסישע אויגן, זאפטיק צוסמאַטשקענע-
דיק :

— דו ביסט געשיקט, אַליאַשא, ביסט אַ כּיטרער, אַ פּוקס !
דו האָסט מיך אָפּגעפּרייערט. . .

— יערמאַלאַי איוואנאוויטש ! — האָט התלהבותדיק גע-
שריגן אַלעקסיי — כ'האַב זיך אויסגעפּיינט פאַר אייך —
יאָ ?

— ריכטיק. געניץ נישט, גיי מיטן טויז פּוין טרוםף !

— יערמאַלאַי איוואנאוויטש, — איך לערן זיך !

קאַמאַלאַוו האָט מסכים געווען :

— לערנען זיך — דאַרף מען.

— מיינע הערן ! — האָט אויך אזוי התלהבותדיק, נאָר שוין
חניפהדיק געזאָגט אַלעקסיי, פּאַכענדיק מיטן שטעקן. — מיינ זון,
מיראַן, איז אַ חכם, אַ קינפטיקער אינושיניער, האָט ער דער-
ציילט : אין שטאַט סיראַקוז איז אַ באַרימטער געלערנטער גע-
ווען ; האָט ער פּאַרגעלייגט דעם קייסער : גיב מיר אויף וואָס
זיך אַנצושפּאַרן, וועל איך דיר דאָס גאַנצע לאַנד איבער-
דרייען !

— האָט געהערט, אַ ממזר. . .

— כ'וועל איבערדרייען, זאָגט ער ! מיינע הערן ! אינוער
שטאַנד האָט אויף וואָס זיך אַנצושפּאַרן — אויפן רופּל ! מיר באַ-
דאַרפן נישט קיין חכמים, וועלכע קענען איבערדרייען, מיר זענען
אַליין — מיט וואָנסעס ; מיר באַדאַרפן נאָר איינס : אַנדערע באַ-
אַמטע ! מיינע הערן ! די אַריסטאָקראַטיע — דאַרט, זי איז אונז
נישט קיין מניעה, נאָר די באַאַמטע מוזן באַ אונז זיין אייגענע און
אַלע אונז נייטיקע מענטשן — אייגענע, פּוין סוחרים, פּדי זיי זאָלן
אינוער זאָך פאַרשטיין, — אַט.

די גריי-גראַע, פּליכיקע, אויסגעפּאַשעטע לייט האָבן היי-
טער איינגעשטימט :

— אמת, אַ ממזר !

און דער איינאויגיקער, שפּיציק-נאַזיקער, בייניקער אַלטיטש-

קער, דער דיסקאנטירער לאַסעו, האָט, העפּלעך כּיכּיקענדיק, גע-
זאָגט :

— אַלעקסיי אייליטש האָט אַ מייכעלע — אַ מייזעלע ; אַלץ
ווייסט עס: וואוּ שמאַלץ, וואוּ זאַלץ און ס'גריזשעט, גריזשעט! פאַר
זיין געזונט !

מען האָט אויפּגעהויבן די באַקאַלן, אַלעקסיי האָט פּריידיק
אַנגעקלאַפּט מיט אַלע די גלעזלעך, אין לאַסעו, קלאַפּנדיק מיטן
קינדישן הענטעלע איבער קאַמאַלאָווס שטאַרקער פּלייצע, האָט
געזאָגט :

— פּיפּיקע באַווייזן זיך צווישן אונז.
— ס'זענען תּמיד געווען ! — האָט שטאַלץ געענטפּערט קאָ-
מאַלאָוו. — מיין פּאַטער איז פּון אַ טרעגער געוואָרן אַ לייט. . .
— דיין פּאַטער, זאָגט מען, האָט אַנגעהויבן דערפּון, וואָס
ער האָט אַ רייכן אַרמענער דערקוילעט, — האָט לאַכנדיק געזאָגט
לאַסעו, און דער גרויסבערדיקער טעקסטיליסט, אַרויסלאַכנדיק ווי
אַ באַראַן, האָט געענטפּערט :

— פּומנות ! דאָס זאָגט מען באַ אונז אויס נאַרישקייט : ווי
באַלד אַ מוצלח, איז ער זינדיק ! און וועגן דיר, קיזמאַ, גייען אויך
אַרום גישט קיין שיינע קלאַנגען. . .

— וועגן מיר אויך, — האָט באַשטעטיקט לאַסעו, אַפּוּפּצנ-
דיק. — קלאַנגען — זענען פּליגן, עך !

אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער האָט געהערט, צוקראַקענדיק,
ער האָט אַ סך געגעסן, זיך באַמיט ווייניקער צו טרינקען און מרה-
שחורהדיק זיך געפילט צווישן די דאָזיקע מענטשן אַלס חיה פּון אַן
אַנדערער ראַסע. ער האָט געוואוסט : זיי אַלע זענען נעכטיקע
פּויערן ; ער האָט געזען אין אַלע עפעס רוצחישס, לעגענדאַרישס,
וואָס וועקט צו זיי דרך ארץ אין דערמאַנט אַן זיין פּאַטער. געוויס
וואָלט דער פּאַטער געווען מיט זיי סיי אין געשעפט, סיי אין די
היליאַנקעס, ער וואָלט, מסתּמא, אויך געפירט אויסגעלאַסענע אַר-
גיעס און וואָלט פאַרברענט געלט, ווי סטריזענעס. יא, געלט — דאָס
איז סטריזענעס פאַר די דאָזיקע מענטשן, וועלכע הובלעווען אומ-

דערמילדעך, מיט אלע כוחות זאָס גאַנצע לאַנד, איינער דעם אַני-
דערן, דאָס דאָרף.

נאָר דער ברודער איז עפעס נישט ענלעך געווען צו די דאָ-
זיקע גרויסע לייט און מאַנכעסמאַל, נישט געקוקט אויף דער אומ-
פריינדשאַפט צו אים, האָט פּיאָטר געפילט, אַז אַלעקסיי איז שאַרפּער,
קלוגער פון זיי און אַפילו — געפערלעכער.

— מיינע הערן! — האָט ער ווילד, ווי ס'וואָלט אים עפעס
צוגעקומען, געשריגן. — גיט נאָר אַ טראַכט, וואָס פאַר אַן אומ-
אויסשעפלעכע הענט-קראַפט ס'איז דאָ באַ אונז, וואָסערע אומגע-
היערע מיליאָנען פויער. ער איז אי דער אַרבעטער, אי דער
קונה, וואו איז דאָס פאַרהאַן אין אַזאַ צאָל? אין ערגעץ נישט!
און ס'איז אונז נישט נייטיק קיין שום דייטשן, קיין שום אויסלענ-
דער, מיר קענען אַלץ אַליין!

— ריכטיק, — האָבן איינגעשטימט מיט אים די אַנגעשיפור-
טע, לאַרמענדיקע לייט.

ער האָט גערעדט וועגן דער נויטווענדיקייט צו העכערן דעם
צאָל אויפן אַריינפיר פון אויסלענדישע סחורות, וועגן קויפן די
ערד פון די גוטבאַזיצערס, וועגן דער שעדלעכקייט פון די אַריס-
טאָקראַטישע בענק, ער האָט אַלץ געוואוסט און מיט אַלעם, וואָס ער
האָט געזאָגט, האָבן די מענטשן התלהבותדיק איינגעשטימט, צו
דער פאַרוואַנדערונג פון אַרטאַמאַנאָוו דעם עלטערן.

— ריכטיק האָט ניקיטאַ געזאָגט, דערדאָזיקער קען לעבן, —
האָט ער געקלערט מיט קנאה.

נישט קוקנדיק אויף דער שוואַכקייט פון זיין געזונט, האָט
אַלעקסיי אויך געלעבט אויסגעלאָסן. באַ אים איז געווען, משמעות,
אַ פסדרדיקע און לאַנגסטיקע געליבטע, אַ מאַסקווערין, וואָס האָט
אויפגעהאַלטן אַ כאָר פון זינגערינס, אַ געפאַשעטע, וואוקסיקע פּוּזי
מיט אַ האַניקדיק קול און שטראַליקע אויגן. מען האָט געזאָגט, אַז
זי איז שוין אַלט פּערציק יאָר, נאָר לויט איר פנים, דעם מאַט-
וויסן, מיט דער ראָזקייט אונטער דער הויט, האָט זיך געדאַכט, אַז
זי איז נאָך נישט אַלט קיין דרייסיק.

— אַליאַשינקאַ, סאַקאַל, — פלעגט זי זאָגן, ווייננדיק די

שארפע, פוקסישע ציין, און האָט פאַרדעקט אַלעקסייען מיט זיך, ווי אַ מוטער אַ קינד.

זי האָט געמוזט וויסן, אַז אַלעקסיי מיאוסט זיך חלילה אויך נישט מיט די מיידלעך פון איר כאָר, זי האָט דאָס געוויס געזען. נאָר איר באַציונג צום ברודער איז געווען אַ פריינדלעכע, פיאַטר האָט נישט איינמאַל געהערט, ווי אַלעקסיי עצהט זיך מיט איר וועגן מענטשן און געשעפטן, דאָס האָט אים געוואונדערט און ער ער האָט זיך דערמאנט אָן פאַטער, אוליאַנאַ באַימאַקאוואַ.

— אַ שד, — האָט ער געטראַכט, קוקנדיק אויפן ברוי-דער.

אפילו זיין שטיפעריי האָט געהאַט עפעס אַ באַזונדער שפּיל-לעוודיקן כאַראַקטער. דער דיקער קלאָון, דער דייטש מאַיער, האָט געוויזן אין צירק אַ חזיר; אַנגעטון אין אַ לאַנגן סורדוט, אין אַ צילינדער, אין שטיוול — פלעשער, איז עס געגאַנגען אויף די הינטערשטע פיס, פאַרשטעלנדיק אַ סוחר. דאָס האָט זייער גע-וויילט דאָס פּובליקום, ס'האַבן אויך געלאַכט די סוחרים, נאָר אַלעק-סיי האָט זיך אַנדערש באַצויגן, — ער האָט זיך באַליידיקט און אַנגערעדט אַ קאַמפּאַניע גוטע-פריידער אַרויסצוגעבען דאָס חזיר. מען האָט אונטערגעקויפט אַ קאַניין, מען האָט אַרויסגעגנבעט דאָס חזיר און די סוחרשאַפט האָט פייערלעך אויפגעגעסן דאָס פלייש דערפון, וועלכעס איז צוגעגרייט געוואָרן אונטער פלערליי סאַסן דורך דעם מייסטערהאַפּטן האַטעל-קיכער באַרבאַטענקאַ. פיאַטר אַרטאַמאַ-נאָו האָט נעפּלהאַפּט געהערט, אַז דער קלאָון האָט זיך אויפגע-האַנגען פון צרות*.) אַלץ, וואָס ער האָט באַמערקט אין אַלעק-סייען אויפן יאָריד, האָט אַרויסגערופן באַ אים זייער אומרויקע מחשבות.

— אַ זשוליק. אָן געוויסן, ער קאַן מיך בדייל הדל שטעלן

* דער פאַקט, באַשרייבן דורך פ. ד. באַבאַריקינען אין דער צייטונג „רוסקי קוריער“, באַציט זיך צו די 80-ער יאָרן.

און וועט עס גאר אליין נישט באמערקן. און נישט פון גיריקייט וועט ער רוינירן, נאר וועט זיך פשוט פארשפילן.

דאָס באַוואַסטזיין פֿון דערדאַזיקער געפאַר האָט אים אויס-געניכטערט און געשטעלט אויף די פיס. אַהיים האָט ער זיך אומ-געקערט אליין, אַלעקסיי איז אַוועקגעפאַרן קיין מאַסקווע. ס'איז געווען סעפטעמבער, אַ ווינטיקער און אַ נאַסער, ווען אַרטאַמאַנאַוו איז צוגעפאַרן צו דריאַמאַוו. צוקלינגענדיק מיט די גלעקלעך, גע-שמאַק סמאַטשקענדיק מיט די קאַפּיטעס איבער דער שיטערער בלאַג-סע, זענען די באַלעבאַטישע פּערד מיט השק געלאָפּן דורך אַ נישט הייך יאָדלע-וועלדל, וואָס האָט אין שטרענגע רייען אימבאַוועגלעך נעהיטן דעם שמאַלן פּאַס פֿון בלאַטיקן וועג. דער הימל איז גע-ריכט פאַרשמירט געווען מיט גראַ טייג פֿון וואַלקנס, ס'איז אויך גראַ און אומעטיק געווען אין דעם שפורן קאַפּ. אַרטאַמאַנאַוו האָט אַזויווי געהאַט באַגראַבן עמעצן זייער אַ נאַענטן, נאַר ווער ס'איז, פֿונדעסטוועגן, אים זייער נמאס געוואָרן. ס'איז אַ שאַד געווען דער מת, נאַר ס'איז דאָך אַנגענעם געווען צו וויסן, אַז וועסט אים שוין מער נישט טרעפּן; ער האָט אויפּגעהערט צו באַמרויקן מיט דער נישטקלאַריקייט פֿון זיינע פּאָדערונגען, פֿון זיינע שטומע פּאַר-וואורפּן און מיט אַלעם דעם, וואָס האָט געשטערט צו לעבן דעם ווירקלעכן, לעבעדיקן מענטש.

— מען דאַרף נאַר עפעס טון, מער גאַרנישט! — האָט ער מיט זיך איינגעטענהט. — אַלע מענטשן לעבן מיט אַרבעט. יאָ.

ער האָט זיך גענומען צו דער אַרבעט מיט דער גאַנצער אַנשטרענגונג פֿון זיינע כּוחות. רויק זענען אַריבער די לויטערע טעג פֿונם אַלט-ווייבער-זומער, ווערנדיק פאַרביטן מיטן טרויעריקן לייכטן פֿון די לבנה-נעכט.

אויפּכאַפּנדיק זיך אין דעם פּערילדיקן טונקל פֿון די האַרפּס-טיקע באַגינען-שטראַלונגען, האָט אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער גע-הערט דעם פּאָדערנדיקן פּייף פֿון פּאַבריק, און אין אַ האַלבער שעה אַרום האָט זיך אַנגעהויבן איר נישט איינשטילנדיקער שאַרף, דער אַליסטער, דער טויבלעכער, נאַר מעכטיקער און דער פּאַרן אויער

צוגעוואוינטער גערויש פון דער ארבעט. פון פארטאג ביז שפעטן
אונט האבן פא די שיערן געשריגן די פויערן און פויערטעס,
איבערגעבנדיק דעם לייך; באם טראקטיר, אויפן ברעג פון דער
וואטארקאשע, וועלכן ס'האט געעפנט איינער פון די אומציילבארע
מאראוואוס, האבן געקלונגען שפורע לידער, ס'האט געקוויטשעט
א הארמאניקע. איבערן הויף איז ארומגעגאנגען דער שווערער, ווי
א מאשין פינקטלעכער, שטרענגער צו מענטשן, טיכאן וויאלאוו,
מיט א בעזעם, מיט א רידעל אין די הענט, מיט א האק; ער האט,
נישט איילנדיק זיך, געקערט, געגראבן, געהאקט, געשריגן אויף די
פויערן, אויף די ארבעטער. ס'האט געשימערט דער העל-בלויער,
שטענדיק ציכטיקער סעראפיים. אין הויז איז אויך, ווי א מאשין,
טעטיק געווען נאטאליע, זייער א צופרידענע פון די רייכע מתנות,
וועלכע דער מאן האט איר געברענגט צו פירן פון יארד, און נאך
מער — פון זיין שוויגנדיקער, גלייכמעסיקער רויקייט. אלץ איז
געגאנגען גלאטיק, ס'האט אויסגעזען פעסט איינגעשטעלט; די
פאבריק, די מענטשן, אפילו די פערד — אלץ האט געארבעט ווי
איינגעפירט לעולם ועד. און שנעל, אקוראט ווי וואלקנס, געיאנט
פון ווינט, זענען געשוואמען חדשים, האבן זיך צונויפגעלייגט
יארן.

ווי אן אקס, אָנגעבויגן דעם קאפּ, איז ארטאמאָנאָוו דער
עלטערער געגאנגען איבער די קאַרפּוסן, איבערן הויף, געשפרייזט
איבער דער גאס פון דערפֿל, שרעקנדיק די קינדער, און איבעראל
האט ער געשפירט עפעס נייעס, אויסטערלישס: אין דעמדאָזיקן
גרויסן געשעפט איז ער געוואָרן פּמעט אן איבעריקער, אזוי ווי א
צוקוקער. ס'איז געווען אָנגענעם צו זען, אז יאָקאָוו פּאַרשטייט
דאָס געשעפט און איז, דאָכט זיך, מיטגעריסן דערפּון; זיין
אויפּפירונג האָט נישט נאָר אָפּגעצויגן פון די געדאַנקען וועגן על-
טערן זון, נאָר אפּילו פּרידלעך געשטימט צו איליען.

— איך וועל אָן דיר אויך זיך באַגיןן, געלערנטער. לערן
זיך.

א זאטער, ראָזבאַקיקער, מיט אָנגענעמע אויגן, וועלכע האָבן,
שמיכלענדיק, אָפּגעשפיגלט אלע קאַלירן, פּונקט ווי זייפּנבלאַזן,

האט יאקאוו סאָליד געטראָגן זיין קיילעכיקן קערפער און כאַטש פון דער נאָענט איז ער מאַדנע ענלעך געווען צו אַ טויב, האַט ער פונדערווייטנס אויסגעזען אַ טיכטיקער, געשיקטער באַלעבאַס. די אַרבעטערינס האָבן לייבלעך געשמייכלט צו אים, ער האַט גע-וואַרקעט מיט זיי, זיס פאַרזשמורענדיק די אויגן, און איז געגאַנגען אַרום זיי עפעס אַזוי מיט איין זייט, נישט קענענדיק פאַרבאַרגן אונטער דער געמאַכטער סאָלידקייט די היציקייט פון אַ ייגן האַן. דער פּאָטער האַט זיך געציפט באַם הויער, צוגעשמייכלט און גע-טראַכט :

— מען וואָלט דיר געדאַרפט ווייזן פּאָלען, דו שוטה. . . אים איז געפּעלן, וואָס יאקאָוו, זייענדיק באַם פעטער, פּלעגט זיך נישט אַריינמישן אין די אומענדלעכע וויפּוּחים פון מיראַנען מיט זיין חבר, דעם געטראַגענעם, אומרויקן גאַריצוועטאַוון. מיראַן איז שוין געוואָרן אינגאַנצן נישט ענלעך צו אַ סוּחרישן זון ; אַ דאַרער, לאַנגנאַזיקער, אין בריילן, אין אַ קורטקע מיט אַפּגעגילד-טע קנעפלעך, מיט עפעס אַזעלכע מאַנאַגראַמען אויף די אַקסלען, האַט ער דערמאַנט אָן אַ פּרידנס-ריכטער. געגאַנגען און געזעסן איז ער גלייך, ווי אַ סאָלדאַט, האַט גערעדט פון אויבן אַראַפּ, פאַרריסן און, הגם פּיאַטר האַט פאַרשטאַנען, אַז דער פּלימעניק רעדט תּמיד עפעס קלוגס, איז אים מיראַן דאָך נישט געפּעלן.

— נו, ברודער, דאָס איז חלשהזאַפּיע, — האַט ער באַלערנ-דיק גערעדט, האַלטנדיק די הענט ווי אַ שטוצער, אַריינגעשטעקט אין די קעשענעס פון דער קורטקע. דאָס איז אַ פּלפּול פון חלשה, פון נישט קענען.

אַרטאַמאַנאַוון דעם עלטערן האַט זיך געדאַכט, אַז גאַרי-צוועטאַוו רעדט אויך נישט שלעכט, נישט נאַריש. אַ קלייניקער, אין אַ שוואַרצער בלוזע אונטער דעם סטודענטישן סורדוט, וואָס איז געווען שליםמולדיק צעקנעפּלט, אַ צעפּאַטלעכער, מיט אַנגע-שוואַלענע אויגן, גלייך ער וואָלט עטלעכע מעת-לעת נישט געשלאָפּן, מיט אַ טונקלן, שפיציק פנים אין בלעטערלעך, פּלעגט ער שרייען, נישט הערנדיק קיינעם, פיבערהאַפט פּאַכענדיק מיט די הענט, און פּלעגט אַרויפּשפּרינגען אויף מיראַנען :

— איר וועט דערגרייכן דאָס, אַז די זון וועט אויפגיין אין די הימלען לויטן פייף פון אייערע פאָבריקן און אַ פאַררויכערטער טאָג וועט אַרויסקריכן פון די זומפן, פון די וועלדער לויטן רוף פון די מאַשינען, אָבער — וואָס וועט איר מאַכן מיטן מענטש ? מיראַן האָט אויפגעוויבן די ברעמען, זיך געקרוימט אין, פאַרייכטנדיק די בריילן, געדויבערט טרוקן, געמאַסטן :

— דאָס איז — חלשהוואַפיע, דאָס איז פּאַעזיע. דאָס איז שפּראַך-דרעשעריי און ווינט-חכמה, מיין פריינד. דאָס לעבן איז אַ קאַמף ; ליריק, היסטעריקע זענען דערין נישט אויפן אָרט און זאָגאַר קאַמיש. . .

די ווערטער פון די דיספּוטאַנטן האָבן זיך געלאָזט דערקע-נען, ווי ווייסע טויבן צווישן טוינקל-בלויזע ; אַרטאַמאַנאָוו דער על-טערער האָט געטראַכט :

— יאָ, אָט איז עס : נייע פייגל — נייע לידער. דעם תוך פון ווכוח האָט ער פאַרשטאַנען נעפּלהאַפט און, באַאַבאַכטנדיק יאַקאָוון, האָט ער מיט צופרידנקייט געזעען, אַז דער זון גלעט דעם העלן פון אויף דער אויבערשטער ליפּ דערפאַר, ווייל ער וויל פאַרבאַרגן דאָס איראַנישע שמייכלעך.

— אזוי, — האָט געקלערט פיאַטר. — אָבער וואָס וואַלט געזאָגט איריאָ ?

גאַריצוועטאָוו האָט געשריגן :

— פאַרקאָוענדיק די פערד אין די מענטשן אין אייזן, מאַכט-דיק דעם מענטש פאַר אַ קנעכט פון מאַשין. . .

צושאַקלענדיק מיט דער נאָז, האָט מיראַן אים געזאָגט :

— דער מענטש, וועגן וועלכן דו דאַגהסט — איז אַ ליידיק-גייער. ער וועט אומקומען, וויבאַלד ער וועט מאַרגן נישט תופס זיין, אַז זיין רעטוינג איז אין דער אַנטוויקלונג פון דער אינ-דוסטריע. . .

— באַ וועלכן — איז דער אמת ? וועלכער איז בעסער ? — האָט געפרוּווט טרעפן פיאַטר אַרטאַמאַנאָוו.

גאַריצוועטאָוו איז אים נישט געפעלן נאָך מער, ווי דער פלי-מעניק, אין אים איז געווען עפעס שיטערס, אומזיכערס, ער האָט

בפירוש פאר עפעס מורא געהאט. האָט געשריגן. אָן צערעמאַניעס, ווי אַ שפורער, פלעגט ער זיך זעצן צום מיטאַג-טיש פריער פון די באַלעבאַטיים, האָט פיבערהאפט איבערגעלייגט די מעסערס און גאַפּ-לען, האָט געגעסן שנעל, נישט אַנשטענדיק, אַפּבריענדיק זיך, הויסטנדיק; אין אים איז, ווי אין אַלעקסייען, געווען עפעס אונטער-שפּרינגענדיקס, איבעריקס און, דאַכט זיך, שלעכטס. די שוואַרצע אַפלען פון זיינע פאַרצינדענע אויגן האָבן געקוקט פלינד, מיט פּיאַטער אַרטאַמאַנאָון האָט ער זיך באַגריסט שווייגנדיק, נישט דרך-אַרצדיק אַריינגערוקט אים די ראַצנדיקע, הייסע האַנט און שנעל זי צוריקגעצויגן. סוף פל סוף איז דאָס געווען עפעס אַ מין איבע-ריקער מענטש און ס'איז נישט מעגלעך צו פאַרשטיין: נאַכוואַס דאַרף אים מיראַן?

— דו, סטיעפּאַ, עס און רעד נישט, — האָט אים געעצהט אַלגאַ, ער האָט גרעגענדיק געענטפערט:
— איך קאָן נישט, דאָ פּראַפּאַגאַנדירט מען געפערלעכע אפיקורסות!

פּיאַטערן האָט געזיידוּשט די שווייגנדיקע אויפּמערקזאָמקייט פון אַלעקסייען צו די וויפּוּחים פון די סטודענטן, ער פלעגט בלוז זעלמן-ווען אונטערהאַלטן דעם זון.

— ריכטיק! וואו ס'איז דאָ קראַפט, דאָרט איז אויך די מאַכט, און די קראַפט איז — אין די אינדוסטריעלער, הייסט עס..

מיט שטראַליקע קנייטשן אויף די שלייפן, מיט אַ רויטן שפיץ נאָז, באַלאַסטעט מיט דיקע, אָן איינפאַסונג, בריילן-גלעזלעך, פלעגט אַלגאַ נאָכן מיטאַג און דער טיי זיך זעצן צו די שפיזלעך באַם פענצטער און שווייגנדיק, שטאַר, אָן אויפהער אויסהעפטן אומגע-וויינלעך העל-פאַרביקע בלומען. באַם ברודער האָט פּיאַטער זיך געפילט געמיטלעכער, ווי אינדערהיים, באַם ברודער איז גע-ווען אינטערעסאַנטער און מ'האַט שטענדיק געקאָנט טרינקען אַ בלעזל גוטן וויין.

אומקערנדיק זיך אַהיים מיט יאַקאָון, האָט דער פּאַטער איב געפרעגט:

— פארשטייט, וועגן וואָס זיי שפּאַרן זיך ?
— כ'פּאַרשטיי, — האָט קורץ געענטפּערט דער זון.
בכדי צו פּאַרבאַרגן פּאַר אים זיין אומפּאַרשטענדניש, האָט
אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער שטרענג זיך איבערגעפּרעגט:
— וועגן וואָס זשע ?

יאַקאַוו האָט שטענדיק געענטפּערט אָן חשק, קורץ, נאָר
פּאַרשטענדלעך; לויט זיינע ווערטער איז אויסגעקומען, אַז מיראַן
זאָגט: רוסלאַנד דאַרף לעבן מיט דער זעלבער אָרדנונג, ווי ס'לעבט
איראַפּע, און גאַריצוועטאַוו גלייבט, אַז רוסלאַנד האָט אָן איי-
גענעם וועג. דאָ איז אַרטאַמאַנאַוו דעם עלטערן גייטיק געוואָרן
צו ווייזן דעם זון, אַז ער, דער פּאַטער, האָט בנוגע דעם זיינע
אייגענע געדאַנקען און ער האָט אויטאָריטעטיש געזאָגט:
— ווען די אויסלענדער זאָלן לעבן בעסער פּון אויב, וואָלטן
זיי צו אויב נישט געקראַכן...

אַבער — דאָס איז געווען אַלעקסיי אַ געדאַנק, קיין אייגע-
נע האָט ער נישט פּאַרמאַגט. אַרטאַמאַנאַוו האָט באַליידיקט זיך
געכמוערט. און דער זון האָט אַזווייז נאָך פּאַרטיפּט די באַליידיקונג,
זאָגנדיק:

— מ'קאָן לעבן, ווען מען שטעלט זיך אפּילו נישט אַרויס
מיטן שכל, אָן דיזאַזיקע שמועסן...
אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער האָט אַ מרושטע געטון:

— מען קאָן אָן זיי אויך...
ער האָט אַלץ אָפּטער געשפּירט שטויסן פּון קליינטשיקע
באַליידיקונגען און פּאַרוואַונדערונגען. זיי האָבן אים אָפּגערוקט
ערגעץ-וואו אין אַ זייט אַריין, אַוועקשטעלנדיק אים אין דער ראַלע
פּון אַ צוקוקער, וועלכער מוז אַלץ זעען, וועגן אַלעם קלערן. און
אַלץ אַרום האָט אומבאַמערקט, נאָר שנעל זיך געביטן, איבעראַל,
אין די ווערטער און מעשים, האָט צודרינגלעך געשריגן גייעס,
אומרויקס. איינמאָל, באַ דער טיי, האָט אַלגאָ געזאָגט:
— דער אמת, דאָס איז — ווען די נשמה איז פּול און
וילסט מער גאַרנישט.

— ריכטיק, — האָט איינגעשטימט פּיאַטר.

אָבער מיראַן, אַ בליץ טוענדיק מיט די אויגן, האָט אָנגע-
הויבן לערנען די מוטער :

— דאָס איז — נישט — דער אמת, נאָר — דער טויט. אמת
איז — אין אַרבעט, אין טון.

ווען ער איז אוועקגעגאַנגען, אוועקטראַגנדיק מיט זיך אַ
גראַפֿן בויגן פּאַפּיר, איינגעוויקלט אין אַ ראַלקע, האָט פּיאַטר
באַמערקט אַלגען :

— דער זון רעדט גראַב מיט דיר.

— פּהלוטין נישט.

— איך זע, אַז גראַב!

— ער איז קלוגער פון מיר, — האָט געזאָגט אַלגאָ.

איך בין דאָך נישט געפילדעט, איך רעד אָפּט נאַרישקייטן. די
קינדער זענען בכלל קלוגער פון אינז.

דערין האָט אַרטאַמאַנאָוו נישט געקאָנט גלייבן, שמייכלענ-
דיק, האָט ער געענטפּערט :

— אמת, דו רעדסט נאַרישקייטן. אָבער אַט די אַלטע לייט

זענען קלוגער געווען פון אינז, די אַלטע האָבן געזאָגט : „פון זין
האָט מען צער, פון טעכטער — טאַפּל“, — פאַרשטייט ?

אירע ווערטער וועגן דעם שכל פון די קינדער האָבן אים
שטאַרק אָנגערירט, זי האָט, נאַטירלעך, געוואָלט מרמוז זיין אויף
איליען. ער האָט געוואוסט, אַז אַלעקסיי העלפט איליען מיט געלט,
מיראַן שרייבט אים בריוו, נאָר אויס שטאַלץ האָט ער קיינמאַל
נישט אויסגעפרעגט וואו און ווי אזוי איליאַ לעבט ; אַלגאָ פלעגט
אַליין, צווישן אַנדערן, קונציק דערציילן. אים וועגן דעם, פאַר-
שטייענדיק די שטאַלצקייט זיינע. פון איר האָט ער געוואוסט, אַז
איליאַ איז צוליב עפעס אוועקגעפאַרן וואוינען קיין אַרכאַגעלסק,
און אַצינד וואוינט ער אין אויסלאַנד.

— נו זאָל ער זיך וואוינען. ער וועט קלוגער ווערן, —

וועט ער פאַרשטיין, אַז ער איז געווען אַ נאַר.

טיימאַל, קלערנדיק וועגן איליען, האָט ער זיך געחידושט
אויף דעם זונס איינגעשפאַרטקייט ; אַלע אַרום ווערן קלוגער, אויף
וואָס וואָרט ער, איליאַ ?

ער פלעגט נישט זעלטן טרעפן באם ברודער אין הויז די פאפאזא מיט דער טאכטער; אלץ אזא שיינע, טרויעריק רויקע און צו אים פרעמדע. זי האט מיט אים ווינציק גערעדט און אזוי ווי ער פלעגט אמאל רעדן מיט איליען, ווען ער האט געקלערט. אז ער האט אומזיסט אן עוולה געטון דעם זון. זי האט אים גע-קוויילט. אין די שטילע מינוטן איז דאס געשטאלט פון דער פא-פאזא אויפגעשוואמען פאר אים, נאך ס'האט נישט געוועקט גאר-נישט, א חוץ פארוואונדערונג; אט, געפעלט דיר א מענטש, די קלערסט וועגן אים, אבער — נישט צו פארשטיין, נאכוואס ער איז דיר גייטיק, און רעדן מיט אים איז פונקט אזוי שווער, ווי מיט א טויב-שטומען.

יא, אלץ האט זיך געענדערט. אפילו די ארבעטער ווערן אלץ קאפריזער, שלעכטער, שווינדזיכטיקער, און די ווייבער נאך מער שרייעוויק. דער טומל אין ארבעטער-דערפל איז אומרויקער; אין די אונטן דאכט זיך אזש, אז אלע וואָיען דארט ווי וועלף און אפילו דאס פארמיסטיקטע זאמד וואָרטשעט ביז.

בא די ארבעטער איז צו באמערקן עפעס א מין נישט איינ-זיצבארקייט, א ליידיגשאפט צו וואָגלען. דורך קיינעם און מיט גאר-נישט באעוולטע בחורים קומען פלוצלינג אין קאנטאר אריין מעלדן זייער אוועקגאנג פון דער ארבעט.

— וואהין גייט איר עס? — פרעגט פיאטר.

— א קוק טון, וואס טוט זיך אין אנדערע ערטער.

— וואס פאר א קליפה האט זיך אריינגעכאפט אין זי? —

האט דער עלטערער ארטאמאנאוו געפרעגט דעם ברודער, — אלעק-סיי האט מיט פוקסישע תנועה'לעך, צולאכנדיק, געזאגט, אז די אר-בעטער זענען אומרויק אומעטום.

— בא אונז איז נאך — גוט, שטיף, נאך א שטייגער אין

פעטערבורג. די באאמטע, די מיניסטארן זענען בא אונז נישט אזעלכע, ווי מען דארף. . .

און ווייטער האט ער שוין גערעדט עפעס אזוי עזות-דיק, באריש, אז דער עלטערער ברודער האט אים פארומערט גע-מוסרט:

— דאָס איז שטותים! פאר די פריצים לוינט עס צוזונע-
 מען די מאכט באַם קייסער, די פריצים ווערן אַרעם. אָבער מיר אָן
 דער מאכט ווערן אויך רייך. דער פאָטער באַ דיר האָט אין דזשע-
 געטשענע שטיוול אין די יום-טובים געשפאָצירט, און דו טראָגסט
 אויסלענדישע קאָמאָשן, זיידענע קראָואַטן. מיר דאַרפן צו
 זיין אַרבעטער פאַרן קייסער, אָבער נישט קיין חזירים. דער קיי-
 סער איז — אַ דעמב, דאָס האָבן מיר פון אים די גאָלדענע חזיר-
 גיס.

אַלעקסי האָט, הערנדיק, געשמייכלט און דערמיט נאָך מער
 אויפגערייצט. ארטאָמאָנאָו דער עלטערער האָט איינגעפונען, און
 אַלע מענטשן שמייכלען בכלל צו אָפט; אין דערדאָזיקער נייער
 טבע זייערער איז דאָ עפעס אי נישט פרייעכס, אי נאַרישס. קיי-
 גער פון זיי האָט נישט געקענט פונדעסטוועגן לאַכעוודיק מאַכן
 אזוי טרייסטנדיק און לוסטיק, ווי סעראַפּים דער טשעסלאַר, דער
 אומשטערבלעכער אַלטיטשקער.

אַרטאָמאָנאָו האָט זיך זייער באַפריינדעט מיטן טרייס-
 טער. פון צייט צו צייט פלעגט אים ווידער באַפאלן אַן אומעט,
 אַרויסרופנדיק אין אים אַ נישטבאַזיגבאַרן פאַרלאַנג צו טרינקען.
 אָנשפורן זיך באַם ברודער איז געווען אַ בושה, דאַרטן זענען תמיד
 געווען פרעמדע מענטשן, און ער האָט באַזונדער נישט געוואָלט
 זיך ווייזן שפורעהייט פאַר דער פאַפּאָואַ. אינדערהיים האָט נאָ-
 טאַליאַ אין אַזעלכע טעג פאַרצאָקט זיך איינגעבויגן, דערדריקט גע-
 שוויגן; ס'וואָלט בעסער געווען, ווען זי וואָלט געזידלט, דאָן
 וואָלט ער אַליין אויך געקאָנט זי זידלען. אָבער אזוי איז זי עג-
 לעך געווען צו אַ באַגולטער און, נישט דערוועקנדיק קיין פעס, האָט
 זי געוועקט אַ געפיל פון רחמנות צו איר. אַרטאָמאָנאָו איז גע-
 באַנגען צו סעראַפּימען.

— איך וויל מאַכן אַ פוסה, אַלטער!

דער פרייעכער טשעסלאַר האָט געשמייכלט, צוגעשטימט:

— דאָס איז אַ געוויינלעכע זאַך, ווי די זון אין זומער! דו
 ביסט מיר געוואָרן, הייסט עס, האָסט זיך פאַרמאַטערט. מילאַ, נו,

קרעפטיק זיך אונטער ! דאָס געשעפט דיינס איז נישט קיין קליינס,
נישט קיין ווערצעלע אויף דער באַק !

ער האָט געהאַלטן פאַרן באַלעבאַס אַ משקא פון אַן אומגע-
וויינלעכן טעם, אַ מין געמישטן בראַנפן, ער האָט צונויפגעשאַפט
פון אַלע ווינקלען פאַרשידנפאַרביקע פלעשער און זיך גערימט :

— כּהָאָב אַליין אויסגעטראַכט, און פאַרטיק מאַכט עס אַ
נעוויסע דיאַקאָנעכע, אַן אַלמנה, אַ נקבה — פייער-פּלאַם ! אַט,
פאַרויך, דאָסדאָזיקע איז פון בעריאַזע-בליעכץ מיט פּרילינגדיקן
זאַפט געשטעלט געוואָרן. ווי אזוי איז עס ?

ער האָט זיך צוגעזעצט צום טיש און זיפּנדיק זיין „ריבלידיקן“,
האַט ער געמוטלט :

— יאָ, אזאָ מין דיאַקאָנעכע ! אַן אומגליקלעכע פּרוי. איט-
לעכער נייער געליבטער איז אַ גנב. און אַן געליבטע — קאָן זי
נישט, אזאָ אומגעוילדיקייט איז באַ איר אין די אַדערן. . .

— ניין, אַט איך האָב געזען איינע אויפן יאַריד, — האָט
זיך דערמאַנט אַרטאַמאַנאָוו.

— געוויס ! — האָט געאייילט צו באַשטעטיקן סעראַפּים.
דאַרטן זענען געקליבענע סחורות פון גאַנצן לאַנד. איך ווייס !

סעראַפּים האָט פון אַלעמען און אַלץ געוואוסט ; ער האָט
אינטערעסאַנט דערציילט וועגן די פּאַליען-ענינים פון די אַנגע-
שטעלטע און אַרבעטער, האָט וועגן אַלע גערעדט אַלציינס ליבלעך
און וועגן דער טאַכטער זייער, ווי וועגן אַ פּרעמדער.

— זי איז געזעצט געוואָרן, די שעלמאַ. לעבט מיטן שלאַ-
סער סעדאַוו און לעבט זיך דאָן פּיין, גיב אַ קוק ! יאָ, איטלע-
כעס נפש געפינט זיך זיין לעכל.

ס'איז גוט געווען באַ סעראַפּימען אין זיין ריינעם שטיבל,
פול מיטן פעכיקן ריח פון סטריזינעס, אין וואַרעמען האַלב-טונקל,
וועלכן ס'האַט נישט געשטערט דאָס באַשיידענע ליכט פון בלעכע-
געם לעמפל אויף דער וואַנט.

נאָכן מאַכן אַ פּוסי פלעגט אַרטאַמאַנאָוו זיך באַקלאַגן אויף
די מענטשן, און דער טשעסלאַר האָט אים געטרייסט :

— דאָס איז גאַרנישט, דאָס איז גוט ! ס'האַבן אַ לויף גע-

טוין די מענטשן, אָט אין וואָס ס'איז דער תּוֹךְ ! איז געלעגן — געלעגן דער מענטש, האָט געטראַכט — געטראַכט, און איז אויפֿ-געשטאַנען און — גענומען גיין ! און זאָל ער גיין ! — זיי נישט אומעטיק, דו גלייב דעם מענטש, זיך גופא גלייבסטו ?

פּיאָטר אַרטאַמאַנאָוו האָט געשוויגן, איבערלייגנדיק זיך : גלייבט ער זיך אָדער נישט ? און סעראַפּימס האָפּערדיק קעלעכל האָט, צוקלינגענדיק מיט די ווערטער, געזונגען טרייסטנדיק :

— דו קוק נישט, ווי אזוי איינער איז, שלעכט, גוט, דאָס שטייט נישט פעסט, נעכטן איז געווען גוט, און היינט — שלעכט. איך, פּיאָטר איליטש, האָב אַלץ געזעען הן דאָס שלעכטע, הן דאָס גוטע, אַך, איך האָב אַ סך געזעען ! ס'פלעגט זיך מאַכן — איך זע : אָט איז עס, דאָס גוטע ! אָבער עס איז נישטאַ, איך — אָט איז ער, דער איך, אָבער ער איז נישטאַ, אים האָט, ווי שטויב, דער ווינט פאַרטראָגן. און איך בין — אָט ! אזוי בין איך דאָך — וואָס ? אַ פּליג צווישן מענטשן, מען זעט מיך אַפּילו נישט אָן אָבער — דו . . .

אויפהייבנדיק פּילדייטיק דעם פינגער, איז סעראַפּימס פאַר-שוויגן געוואָרן.

צו הערן זיינע רייד איז אַרטאַמאַנאָוו געווען צוויי מאָל אָנ-גענעם ; זיי האָבן ווירקלעך באַרויקט, פאַרוויילנדיק, נאָר אין דער זעלבער צייט איז אַרטאַמאַנאָוו קלאָר געווען, אַז דער אַלטיטש-קער שפּילט, טשאַקעט, רעדט נישט פֿון האַרץ, נאָר ווי אַ פּראָפּע-סיאָנעלער מענטשן-טרייסטער. פאַרשטייענדיק סעראַפּימס שפּיל, האָט ער געטראַכט :

— אַ ממזריק דער אַלטער, געשיקט ! אָט, ניקיטאַ קאָן נישט אזוי.

און ער האָט זיך דערמאַנט די פאַרשידענע טרייסטערס, וואָס ער האָט געזעען אין לעבן : אומפאַרשעמטע יאַריד-פרויען, קלאָוו-גען פֿון צירק און אַקראַבאַטן, קונצנמאַכערס, דרעסירער פֿון ווילדע חיות, זינגערס, מוזיקאַנטן און דעם שוואַרצן סטייעפּאַ, „דעם מענטש-לעכן פּריינד“. אין ברודער אַלעקסיי איז אויך דאָ עפעס געמיינ-

זאמס מיט די דאזיקע מענטשן. אָבער אין טיכאָן וויאַלאָוּן — איז
נישטאַ. און אין פּאַרלאָ מענאַטי איז אויך נישטאַ.

שכּוּר ווערנדיק, האָט ער געזאָגט סעראַפּימען :

— זאָסט לייגנט, אַלטער שד !

דער טשעסלאָר, פּאַטשנדיק מיט די דלאָניעס איבער זיינע
שפיציקע קניען, האָט גערעדט זייער ערנסט :

— ג.ניין ! דו פּאַרשטיי : ווי אזוי קאָן איך לייגנט זאָגן, ווי-
באַלד איך ווייס נישט דעם אמת ? איך זאָג דאָך דיר פון גאַנצן
האַרץ : דעם אמת ווייס איך נישט, פּכן — ווי אזוי קאָן איך לייגנט
זאָגן ?

— אויב אזוי — שווייג !

— כ'בין דען אַ שטומער ? — האָט ליבלעך געפרעגט סע-
ראַפּים, און זיין ראָזע פּנימל איז באַלויכטן געוואָרן מיט אַ שמייכל. —
איך בין — אַ זקן, — האָט ער געזאָגט, — איך וועל מיין קליינע
צייט אָן אמת אויך אויסלעבן. דאָס דאַרפן די יינגע וועגן אמת זיך
סטאַרען, דערויף באַדאַרפן זיי טאַקע האָבן בריילן. מיראַן אַלעק-
סעיטש שפּאַצירט אַרום אין בריילן, מילאַ, זעט ער אַלץ דורך און
דורך, וואָס — צו וואָס, ווער — וואוהיין !

אַרטאַמאַנאָוון דעם עלטערן איז געווען אַנגענעם צו וויסן,
אַז דער טשעסלאָר האָט נישט לייב מיראַנען, און ער האָט געכאַ-
כאַטשעט, ווען סעראַפּים, צוקלינגענדיק אויף די סטרוזעס פון דער
ציטרע, האָט מיט ברען געזונגען :

איבערן זאוואָד שפּאַצירט אַ דיאַטעל
קוקט דורך בריילן לייכטיק קלאָר,
איך בין דאָך דאָ דער חכם עתיק,
אַלע איבעריקע — שוטים גאָר !

— ריכטיק ! — האָט צוגעשטימט אַרטאַמאַנאָו.
און דער טשעסלאָר, אויך אַ שכּוּרער, האָט, צוטופּענדיק
מיטן פלינקן פיסל, ווייטער געזונגען :

— נישט קיין שפארבער, נישט קיין סיטש
ציפט ארום די פייגל,
דאָס טוט גאָר — אַלעקסיי איליטש
מיט פרום פארגלאַצטן אייגל !

אַרטאָמאָנאָון דעם עלטערן איז דאָס אויך געפעלן ; דעמאָלט
האַט סעראַפּים אָן בושא געזונגען וועגן יאַקאָון :

— יאַשאַ מאַשען נעמט אַרום,
נאַריש גיט ער זיך אַ קרום. . .

אַזוי פלעגן זיי זיך פאַרוויילן ביז באַגינען, דערנאָך האָט
אין דער טיר אָנגעקלאַפט טיכאַן וויאַלאָו, האָט געוועקט דעם באַ-
לעבאַס, אויב ער איז שוין אַנטשלאָפן געוואָרן, און גלייכגילטיק גע-
רעדט :

— ס'איז שוין צייט אַהיים צו גיין, ס'וועט פאַלד זיין
דער פּייף ; די אַרבעטער וועלן אייך דערזען, — איז נישט
גוט.

אַרטאָמאָנאָו האָט געשריגן :

— וואָס — נישט גוט ? איך בין — באַלעבאַס !

אַבער ער האָט געפאַלגט דעם הויזוועכטער, איז געגאַנגען
וואַקלענדיק זיך, זיך געלייגט שלאָפן, טיילמאַל געשלאָפן ביזן
אַונט, און באַזאַכט ווייטער געזעסן באַ סעראַפּימען.

דער פּריילעכער טשעסלאַר איז געשטאַרבן באַ דער אַרבעט ;
ער האָט געמאַכט אַ טרומע פאַרן דערטרוינקענעם זון פון דעם
איינאויגיקן פעלדשער מאַראָנאָו און איז פּלוצלינג אַנידערגעפאַלן
אַ טויטער. אַרטאָמאָנאָו איז געגאַנגען צו דער לוויה פונם אַלטן,
אַריינגעגאַנגען אין דער צערקווע, וואָס איז זייער ענג אָנגעפאַקט
געווען פון די אַרבעטער, האָט געהערט, ווי שטרענג ס'ריכט אָפּ
דער פּאַפּ אַלעקסאַנדער, וואָס האָט פאַרביטן דעם שטילן גליעבן,
וועלכער האָט פּלוצלינג דעמיסאַנירט און איז אַוועקגעגאַנגען אומ-
באַוואוסט וואוהיין. אין צערקווע האָט שוין געזונגען דער כאַר, גע-

שאפן דורכן לערער פון דער פאבריק-שולע גרעקאוו, א פארשוין —
ענלעך צו א קאץ, און ס'איז געווען א סך יינגווארג.
— ס'איז זונטיק, — האט זיך דערקלערט ארטאמאנאוו דעם
היפּשן עולם.

די נישט גרויסע, לייכטע טרומוע האָפּן אויך געטראָגן יינגע
וועבער; די מער סאָלידע אַרבעטער האָפּן זיך געהאַלטן אין דער
זייט; נאָך דער טרומוע האָט געשפּרייזט אָנגעכמורעט, נאָר אַן
טרערן, זינאידא אין א נישט אָנשטענדיק פּונטער יאַקע, לעבן איר
דער ברייטפּלייציקער, ריין אָנגעטוענער שלאָסער סעדאָוו, אין דער
זייט האָט שווער צוגעקוועטשט דאָס זאַמד טיכאָן וויאַלאָוו. העל האָט
געלויכטן די זון, מעכטיק און האַרמאַניש האָפּן געזונגען די משוררים
און ס'האַט זיך געלאָזט באַמערקן אין דערדאָזיקער לווייה אַן אויס-
טערלישער מאַנגל פון טרויער.

— אַ שיינע לווייה, — האָט געזאָגט אַרטאמאָנאָוו, אָפּווישן-
דיק דעם שווייס פון פנים. טיכאָן האָט זיך אָפּגעשטעלט, קוקנדיק
זיך אונטער די פיס, האָט אַ קלער געטון, נאָכדעם געזאָגט.
— ער איז געווען אַן אָנגענעמער; אַ שפּילנדיקער, ווי די-
דאָזיקע. . .

ער האָט דריי געטון מיט דער האַנט אין דער לופּט.
— דער אַלטער פּלעגט זי טראָגן איבער דער גאַס, און דאָס
מיידעלע האָט געזונגען. ער האָט געטרייטט.
אַ קוק געבנדיק אויפן באַלעבאַס מיט אַ נישט דרך ארצדי-
קער שטרענגקייט, וואָס האָט אַרטאמאָנאָוו אויפגעבראַכט, האָט ער
ציגעגעבן:

— ער האָט מענטשן פון שכל הישר אַראָפּגעשלאָגן: ער באַ-
עוולט נישט קיינעם, און לעבט — נישט רעכטפאַרטיק.
— רעכטפאַרטיק, רעכטפאַרטיק! — האָט זיך אים נאָכ-
געקומט דער באַלעבאַס. — דו ביסט צו דיִדאָזיקע רעיונות אויף
אַ קייט אַוועקגעזעצט. געדענק, — וועסט ווילד ווערן, ווי טו-
לון. . .

און שאַרף אַוועקדרייענדיק זיך פון הויז-וועכטער, איז אַרטא-
מאָנאָוו אַוועקגעגאַנגען אַהיים.

ס'איז נאך געווען פרי, ארום צוועלף, נאך יוין זייער הייס ; דאס זאמד פון וועג און די בלויקייט פון דער לופט איז געווארן אלץ אנגעגליטער. אונט-צו האט די זון אנגעדעמפט בערג ווייסע וואלקנס. זיי זענען לאנגזאם געשוואמען איבערן ראנד פון דער ערד צו מזרח, געדיכטער מאכנדיק די דושנעקייט. ארטאמאנאוו האט זיך דורכשפאצירט אין סאד, איז ארויסגעגאנגען פארן טויער. טיכאן האט געשמירט מיט דזעגעטש די זאוואסעס פון די טויערן ; פאר-זשאווערט ווערנדיק אין דער צייט פון די פרילינגדיקע רעגנס, האבן זיי מיאוס געקוויטשעט.

— וואס-זשע עפעס היינט, אין יום-טוב שמירסטו ? — האט פויל געפרעגט ארטאמאנאוו, צוזעצנדיק זיך אויף דער באנק, — טיכאן האט קרום א קוק געטון אויף אים מיט די אויגן-ווייסלעך און געזאגט מיט א שטילער שטימע :
— סעראפיים איז געווען א שעדלעכער.
— מיט וואס ?

אלס תשובה ארטאמאנאוו האבן ווי שווארצע קארטשאנעס גענומען קריכן משונהדיקע ווערטער :
— ער איז געווען א געדענקער, ער האט א סך געדענקט. ער האט געדענקט אלץ, וואס ער האט געזעען. און — וואס קאן מען זען ? שלעכטס, לשון-הרע, פארהאוועטקייט. וועגן דעם האט ער טאקע דערציילט אלעמען. פון אים איז ארויסגעקומען א גרוי-סע צערודערונג. איך — זע.

שטאמפערנדיק מיטן פענזל אין די האקעס פון די זאוואסעס, האט ער פארגעזעצט אלץ מער ברוגודיק :
— מען דארף ארויסהאקן דעם זפרון פון די מענטשן. פון אים וואקסט ארויס דאס שלעכטס. ס'דארף זיין : איינע האבן אפ-געלעבט — זענען געשטארבן און דאס גאנצע שלעכטס זייערס, די גאנצע נארישקייט איז מיט זיי אוועקגעפגרט. ס'זענען געבוירן געווארן אנדרע ; זיי געדענקען נישט קיין שום שלעכטס, און גוטס געדענקען זיי. איך, אט, לייד אויך פון זפרון. כ'בין אלס, כ'וויל מנוחה. און — וואו איז די מנוחה ? אין דעם נישט געדענ-קען טאקע איז די מנוחה. . .

קיינמאל האט נאך טיכאן נישט גערעדט מיטאמאל אזוי פיל
 און אזוי אויפגעגדיק. די נארישע, ווי תמיד, ווערטער זיינע זענען
 איבער עפעס אין דערדאזיקער מינוט געווען באזונדערס פיינדלעך
 ארטאמאגאון; באטראכטנדיק דעם הויזוועכטערס צעקאלטנטע בארד,
 זיינע שיטערע, צערוגענע אפליען, דעם פון רונצלען געקנייטשטן
 שטיינערגעס שטערן, האט ארטאמאגאון זיך געהיידשט אויף דער
 אלץ וואקסנדער קריפלהאפטיקייט פונם דאזיקן מענטש. די רונצלען
 זענען געווען אומנאטירלעך טיף, ממש קנייטשן אויף א כאלעווע
 פון א שטיוול, דאס בייניקע פנים, אפגעצויגן פון דער עלטער,
 האט באקומען א גרויען קאליר פון פיימסן-האלץ, די נאז — לע-
 כערדיק, ווי א שוואם.

— ער איז שוין א צעבראכענער שארפן, — האט געקלערט
 ארטאמאגאון און דאס איז אים אנגענעם געווען. — ער האט זיך
 אנגעהויבן צופיל צו פאררעדן. ער איז שוין נישט קיין ארבעטער,
 מען דארף אים אפשפן. כוועל אים צוגעבן א באלוינונג.
 האלטנדיק אין איין האנט דעם פענול און אין דער אנדער-
 דער דאס עמערל דזשעגעטש, האט טיכאן זיך צוגערוקט צו אים
 און, אנווייזנדיק מיטן פענול אויפן טונקל-רויטן, פון רוי פלייש-
 קאליר, פאפריק-בנין, געווארטשעט:

— דו וואָלסט אַקאַרשט געהערט, וואָס זיי רעדן דאָרט, ס'ע-
 דאָו דער עלעגאנט, דער לאַמער מאַראָזאָו, דער ברודער זיינער
 זאכאָרקא, זינאידקא אויכעט, — זיי זאָגן פשוט: וועלכעס געשעפט
 ס'ווערט געבויט מיט פרעמדע הענט — איז עס א שעדלעך גע-
 שעפט, דארף מען עס חרוב מאכן. ..
 — גלייך — זיינע געדאנקען, — האט שפאטיש געזאגט
 דער באַלעפאַט.

— מיינע? — טיכאן האט א שאַקל געטון מיט קאפ. —
 ניין, נישט מיינע. איך נעם נישט אן דידאזיקע שפיצלעך. זאל
 איטלעכער ארבעטן פאר זיך, דעמאלט וועט גארנישט זיין, קיין
 שום שלעכטס. און זיי זאגן: אלץ — איז פון אונז ארויסגעקומען,
 מיר זענען — די באַלעפאַטים! דו קוק, פיאַטר אייליטש, דאָס איז
 ריכטיק: אלץ איז פון זיי! זיי האָבן דיך איינגעשפאַנט אין גע-
 זע-
 זע-
 זע-

שעפט, דו האָסט אַרויסגעפירט דעם וואָגן אויפֿן גלייכן וועג, און אַצינד. . .

אַרטאַמאַנאָוו האָט סאַליד אַ קראַקע געטון, איז אויפגעשטאַ-
נען, האָט אַריינגערוקט די הענט אין די קעשענעס און אַנט-
שלאָסן, כאָטש עטוואָס פּלאַנטערנדיק זיך אין די ווערטער, אַנגע-
הויבן רעדן, קוקנדיק איבער טיכאַנס קאַפּ, אין די וואַלקנס
אַרײַן.

— אָט וואָס: איך פאַרשטיי, נאַטירלעך, דו האָסט דאָס
גאַנצע לעבן אָפּגעלעבט באַ מיר, דאָס איז — אמת! נאָר פּונ-
דעסטוועגן, דו ביסט אַלט, ס'איז דיר שוין שווער. . .

— און סעראַפּים האָט צוגעטאַקעוועט אויף דעם, — האָט
געזאָגט טיכאַן, הפּנים נישט הערנדיק דעם באַלעבאַס.

— וואָרט צו! פאַר דיר איז שוין צײַט אָפּצורעדן. . .

— ס'איז שוין פאַר אַלע צײַט. נאָר ווי דען?

— שטיי. . . דער כאַראַקטער באַ דיר איז — אַ שווע-

רער. . .

טיכאַן וויאַלאָוו האָט זיך נישט פאַרוואונדערט, דערהערנדיק,
אַז ער ווערט אָפּגעשעפּט, ער האָט רויק אַ מורמל געטון:

— נו, מילאַ. . .

איך וועל דיך, נאַטירלעך, באַלוינען, — האָט צוגעזאָגט
אַרטאַמאַנאָוו, עטוואָס צעטומלט פּון זײַן רויקייט, טיכאַן האָט צו-
געשוויגן, אויסשמירנדיק מיט דזשעגעטש זיינע פאַרשטויבטע שטיינער;
דעמאָלט האָט אַרטאַמאַנאָוו געזאָגט מיט דער גאַנצער פעסט-
קײַט:

— הייסט עס — זיי געזונט!

— גוט, — האָט געענטפּערט דער הויזוועכטער.

אַרטאַמאַנאָוו איז אוועקגעגאַנגען צום טײַך, האַפּנדיק, אַז
דאָרטן איז קײַער; דאָרט, אינטער דער סאַסנע, וואו ער האָט זיך
צערקריגט מיט איליען, האָט סעראַפּים אים אויפגעבויט פּון ווייסע
בערעזענע צווייגן עפעס אַ מין טראָן. פּונדאָנען האָט מען גוט גע-
זען די גאַנצע פאַבריק, דאָס הויז, דעם הויף, דאָס דערפּל, די
צערקווע, דאָס בית-הקברות. אייזמעסיק האָבן געפּינקלט די גרויסע

פענצטער פון פאבריק-שפיטאל, פון דער שולע; קליינטיקע מענ-
 טשעלעך ווי צעווקעס האָבן געשוויבלט איבער דער ערד, האָבן גע-
 וועבט דאָס אומענדלעכע געוועב פון דעם געשעפט, מענטשן נאָך
 קלענערע זענען געלאָפן איבערן זאָמד פון פאבריק-דערפֿל. לעבן
 קירכלעכן פאראן, צווישן די גראַע אַלכע-שטאמען האָבן זיך גע-
 פאשעט אַ סטאָדע קלייניקע ציגעלעך; זיי האָט געכאוועט דער
 איינאויגיקער פעלדשער מאַראָזאָוו, דעם גרייזיקן וועבער באַריסעס
 אָן אייניקל, — די פאבריק-וויבער האָבן געקויפט אַ סך ציגן-מילך
 פאַר די קינדער. אין הינטערן שפיטאל, אויפן אָפגעקראַכענעם פיר-
 עקיקן פלאַץ, וואָס איז געווען אַרומגעצוימט מיט קראַטן, האָבן זיך
 געפאשעט דראַבנע מענשטעלעך אין געלע כאַלאַטן און ווייסע מיצן,
 ענלעכע צו משוגעים. אַרום דער פאבריק האָבן זיך באַזעצט אַ סך
 פייגל: שפערלעך, קראַען, קאווקעס, ס'האָבן גערגעגערט סראַקעס,
 געשווינד אַריבערפליענדיק פון איין אָרט אויפן אַנדערן, גלאַנצנדיק
 מיטן אַטלאַס פון זייערע ווייסע זייטלעך; גראַנאָטענע טויבן זענען
 אַרומגעגאַנגען איבער דער ערד, גאַר אַ סך פייגל איז געווען לעבן
 טראַקטיר אויפן ברעג פון דער וואַטאַראַקשע, וואו ס'האָבן זיך אָפ-
 געשטעלט די פויערן, ברענגענדיק צו פירן לייך.

אַבער פון אַ געוויסער צייט אָן האָט שוין דיִדאַזיקע גאַנצע
 גרויסע ווירטשאַפט נישט געוועקט נישט קיין הנאה, נישט קיין שטאַלץ
 באַ אַרטאַמאַנאָוו, זי פלעג טנאַר דערשיינען פאַר אים אַלס קוואַל פון
 פלעריי באַליידיקונגען. ס'איז באַליידיקענד געווען צו זעען, ווי
 דער ברודער, דער פלימעניק און פאַרשידענע אַנדערע מענטשן,
 וואָס רינגלען זיי אַרום, שרייען, מאַכן מיט די הענט, ווי ציגיינערס
 אויפן מאַרק, שפאַרן זיך, נישט באַמערקנדיק אים, דעם עלטסטן
 אין געשעפט. אַפילו רעדנדיק וועגן דער פאבריק, פלעגן זיי פאַר-
 געסן אָן אים, און ווען ער האָט זיי דערמאַנט וועגן זיך, האָבן
 דיִדאַזיקע מענטשן אים אויסגעהערט שווינגנדיק, גלייך זיי וואַלטן
 פלומרשט מסכים געווען מיט אים, אַבער געטון האָבן זיי, ווי זיי
 איז געפלען, הן באַ וויכטיקע ענינים, הן באַ קלייניקייטן. דאָס האָט
 זיך אָנגעהויבן שוין לאַנג, נאָך פון יענער צייט אָן, ווען זיי האָבן,
 קייגן זיין ווילן, אויפגעבויט באַ דער פאבריק אַן עלעקטראָווגיע;

ארטאמאָנאו דער עלטערער האָט זיך שוועל איבערצייגט, אז אי ס'לוינט בעסער, אי ס'איז ווייניקער געפערלעך, נאָר די באַליידי- קונג האָט ער פאַרט נישט געקאַנט פאַרגעסן. קליינע באַליידיקונגען איז געווען אַ סך און זיי האָבן זיך אַלץ פאַרגרעסערט אין דער צאָל, זענען אַלץ שאַרפער געוואָרן.

באַזונדער עוותרדיק און מיאוס האָט זיך געפירט דער פלימע-ניק; ער האָט פאַרענדיקט דאָס לערנען, זיך אָנגעטון אין עפעס אַזוינע נישט רוסישע, לעדערנע קורטקעלעך, אינגאַנצן, פון די גאַלדענע ברייַן אָן ביז די געלע שיד, האָט ער געגלאַנצט, ער האָט פאַרמרוזשעט די אויגן, זיך געקרוזט און געזאַגט:

— דאָס, פעטער, איז אַלט. ס'איז נישט יענע צייט, פעטער. ס'האָט זיך געדאַכט, ער האָט מורא פאַר דער צייט, ווי אַ דינער פאַר אַ שטרענגן באַלעבאַט. אָבער טאַקע נאָר פאַר דעם האָט ער מורא געהאַט, אין אַלעם איבעריקן איז ער — אוימדערטרענ-לעך עוותרדיק. אינמאָל האָט ער זאָגאַר געזאַגט:

— פאַרשטייט, פעטער, מיט אַזוינע מענטשן, ווי איר און אייער גלייַכן, קאָן רוטלאַנד מער נישט לעבן.

דאָס האָט אזא שטאַרקן קלאַפ געטון אַרטאמאָנאו, אז ער האָט אפילו נישט געפרעגט: פאַרוואָס? אַ באַליידיקטער, איז ער אַוועקגעאַנגען און עטלעכע וואָכן נישט געקומען צום ברוי-דער, האָט נישט גערעדט מיט מיראַנען, באַגעגענדדיק אים אין פאַבריק.

מיראַן האָט זיך געקליבן חתונה צו האָבן מיט דער טאַכ-טער פון וויעריאַ פאַפּאוואַ, פונקט אזא הויכע און שלאַנקע, ווי איר גראַ-געוואָרענע, פאַרגליווערטע מוטער. ווי אַלע, האָט דאָס מיידל אויך נישט אָנגענעם געשמייכלט. זי האָט געדרייט מיטן האַלד, זיך צוגעקוקט צו אַלעם מיטן עקשנותדיקן בליק פון די גרויסע, אומ-פאַרשעמט אָפענע אויגן, וואָס האָבן, משמעות, אין גאַרנישט גע-גלייבט, און, צווינגענדיק דורך די ציין, זשוזשענדיק, ווי אַ פליג, האָט זי פון דער פרי ביזן אָונט קאַליע געמאַכט לייזונג, צעשמירנ-דיק אויף איר קאַלירטע בילדלעך. איר שטרויענער הוט, וואָס איז פאַרבונדן געווען מיט אַ באַנד הינטערן האַלד, האָט זיך שטענדיק

געבאמפלט אויפן רוקן, די האָר זענען באַ איר אויך געווען פון שטרוי-קאָליר; זי האָט זיך אָנגעטון נישט פּינקטלעך, די פּיס פּלעגט מען אַרויסזעען פון אונטער דער ספּאַדניצע, ביז די קניען.

אַנטיפּאַטיש איז געווען דער ליידיקייט גאַריצוועטאָו; ער האָט געשימערט, ווי אַ וואַסער-שוואַלב, פּלעגט אומגעריכט זיך באַווייזן, פאַרשווינדן, אויפּסגיי זיך באַווייזן אין, אָנפאַלן-דיק אויף אַלעמען ווי אַ בייז, קליין הינטל, האָט ער געשריגן זיינס:

— איר ווילט פאַרוואַנדלען דאָס רייכע גייסטיק-שעפּערישע רוסלאַנד אין אַ נשמהלאָזער אַמעריקע, איר בויט אַ כאַפּשטייגל פאַר די מענטשן. . .

אין דידאַזיקע געשרייען האָט אַרטאַמאַנאָו טיילמאָל געהערט עפעס ריכטיקס, נאָר אַפּטער — עפעס געמיינזאַמס מיט דער נאָ-רישקייט פון טיכאַן וויאַלאָו, כאַטש ער האָט נישט געקענט קיין מענטשן, מער פאַרשידענע, ווי דערדאַזיקער אָפּגעבירטער, פיבער-האַפּטער שפּרינגער אין דער שווערער, צו אַלעם גלייכגילטיקער טיכאַן. גאַריצוועטאָו פּלעגט צוילויפן צו יעליזאַוועטאַ פּאַפּאָוואַ אין שרייען אויף איר:

— פאַרוואָס שווייגט איר, איר, מענטש פון גייסט? זי האָט געשמייכלט; דאָס פנים איז באַ איר געווען גאָוה-דיק אין אומבאַוועגלעך, געשמייכלט האָבן פּלויז אירע גראַע, האַרב-סטיקע אויגן. אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער האָט געהערט אַזוינע אומגעהערטע, אומפאַרשטענדלעכע ווערטער.

— די גסיסה פון ראַמאַנטים, — האָט געזאָגט מיראַן, פליי-סיק אויסווישנדיק מיט אַ שטיק זאַמש די בריילן-גלעזלעך. אַלעקסיי איז אַרומגעפּלויגן ערגעץ אין מאַסקווע; יאַקאָו האָט געהאַלטן אין איין דיק ווערן, ער האָט זיך געהאַלטן סאַליד אין אַ זייט, גערעדט ווייניק, נאָר, משמעות, גוט: זיינע ווערטער האָבן אַלציינס אויפּגערייצט סיי מיראַנען, סיי גאַריצוועטאָו. יאַקאָו האָט זיך פאַרלאָזט אַ ברייט טאַטעריש בערדל אין צוזאַמען מיט דער רויטלעכער באַרד ווערט באַ יאַקאָו אַלץ קענטיקער די אי-

ר'אניע ; ס'איז אָנגענעם געווען צו הערן, ווען דער ווין פלעגט פויל זאָגן די האַפערדיקע לייט :

— איר וועט אַריינפאלן אין אַ בלאַטע, מיינע הערן ! איר וואַלט געמעגט לעבן אַ ביסל פשוטער.

דעם עלטערן אַרטאָמאָנאָון און, — ער האָט געזען, — יא-קאָוון האָט זייער הנאה געטון, ווען יעליזאוועטאַ פאַפּאָוואַ איז פּלוצלינג אַוועקגעפאַרן קיין מאַסקווע און האָט דאַרטן חתונה געהאַט מיט גאַריצוועטאַוון. מיראַן איז געווען אין כּעס און האָט דאָס נישט געקאַנט פאַרבאַרגן ; קרייזלענדיק דאָס שפּיציקע, נישט סוחרישע בערדעלע, אַרויסציענדיק פון דעם אַ פּאַדעם טרוקענע ווערטער, האָט ער גערעדט בפּירוש פּאַלש :

— אַזוינע לייט, ווי סטעפּאַן גאַריצוועטאַו — זענען מענטשן פון אַן אויסשטאַרבנדיקן שבט, אין ערגעץ אין דער וועלט איז נישטאַ אַזוינע אַימנוצלעכע מענטשן, ווי ער און זיינס גלייכן.

יאַקאָו האָט געזאָגט, אונטערהעצנדיק :

— פּונדעסטוועגן האָט אַיינער אַזוינער פּלינק אַוועקגע-שלעפט פון אונטער דיין נאַז אַפּער אַ שטיק, וואָס האָט דיר גע-שמעקט !

אונטערהייבנדיק די אַקסלען, האָט מיראַן געענטפּערט :

— איך בין נישט קיין ראָמאַנטיקער.

— וואָס ? ווער איז דאָס ? — האָט געפרעגט אַרטאָמאָנאָו דער עלטערער און מיראַן האָט, מיט געמאַסטענע ווערטער, ממש אַ ריכטער, וואָס לייענט דעם פּסק דין, געזאָגט :

— קיינער פאַרשטייט נישט, וואָס ס'איז אַ ראָמאַנטיקער, איר וועט דאָס אויך נישט פאַרשטיין, פעטער. דאָס איז — עפעס פון שיינקייט וועגן, ווי אַ פאַרוק אויף אַ פליכיקן קאַפּ אַדער — פון פאַרויכטיקייט וועגן, ווי אַ פּאַלשע באַרד פאַר אַ זשו-ליק.

— אַהא, ער האָט געקריגן אַ שנעל איבער דער נאַז, — האָט אַ קלער געטון אַרטאָמאָנאָו דער עלטערער מיט צו-פּרידנקייט.

דידאזיקע קליינע הנאהס האָבן אַ ביסל געלינדערט די פיל
עולות, וועלכע ער איז אויסגעשטאַנען מצד די האַמערדיקע לייט,
וואָס האָבן אַלץ ייִר אַריינגענומען דאָס געשעפט אין זייערע
קלאַמערדיקע הענט, אַפּרוקנדיק אים אין אַ זייט, אין איינזאַמקייט.
אַבער אויך אין איינזאַמקייט האָט ער געפונען, האָט אויסגעטראַכט
עפעס צערפול-אַנגענעמס, די איינזאַמקייט האָט אים באַקענט מיט אַ
נייעם, הגם שוין געפּלדיק באַקאַנטן, — מיט אַ פּיאַטר אַרטאַמאַ-
נאָון — פון אַן אַנדער געשטאַלטינג, פון אַן אַנדער כאַראַקטער.

דאָס איז — אַ גוטער מענטש און ער איז גרויזאָם באַעוולט ;
דאָס לעבן איז זיך באַגאַנגען מיט אים נישט יושרדיק, ווי אַ
שטימטער מיט אַ שטיפּוין. ער האָט אַנגעהויבן דאָס לעבן אַלס
אוינטערטעניקער, שטומער משרת פון זיין פּאַטער, וועלכער האָט
אים נישט געגעבן קיין שום פּרייד, נאָר פּלוז אַ נאַריש, לאַנגוויי-
ליק ווייב און אַרויפגעלייגט אויף אים אַ גרויס, שווער געשעפט,
יא, דאָס ווייב האָט אים ליב געהאַט און דאָס ערשטע יאָר פון לעבן
מיט איר איז געווען נישט שלעכט, אַבער אַצינד האָט ער געוואוסט,
אַן אַפילו די אויסגעלאַטענע טרייבערין זינאידאָ קען ליב האָבן
אינטערעסאַנטער, הייטער. און שוין בעסער נישט צו דערמאַנען די
פּליקע, ווילדע יאַריד-פּרויען. דאָס ווייב האָט דאָס גאַנצע לעבן
מורא געהאַט, מתחילת — פאַר אַלעקסייען, פאַר נאַפט-לאַמפּן,
דערנאָך פאַר עלעקטרישע; ווען זיי פּלעגן זיך אַנצינדן, איז נאָ-
טאָליאַ אַפגעשפּרונגען און האָט זיך געצלמט. זי האָט אים פאַר-
שעמט אויפן יאַריד, אין גראַמאַפּאָנען-מאַגאַזין.

— אוי, מען דאַרף נישט, קויף נישט ! — האָט זי געבעטן. —
אפשר שרייט אין דערדאָזיקער קוצנשטיק אַ פאַרשאַלטענער, זיין
נשמה איז דאָ אפשר באַהאַלטן !

אַצינד האָט זי מורא געהאַט פאַר מיראַנען, פאַרן דאָקטאָר
יאַקאָוועוו, פאַר דער אייגענער טאַכטער טאַטיאַנען און, ווילד דיק
ווערנדיק, פּלעגט זי גאַנצע טעג עסן. איבער איר האָט זיך שיער
נישט אויפגעהאַנגען דער ברודער. די קינדער האָבן זי נישט גע-
שעצט. ווען זי האָט איינגערעדט יאַקאָוון חתונה צו האָבן, האָט איר
דער זון איראַניש געעצהט :

— דו, מאמע, צו בעטער עפעס.

זי האָט געענטפערט הכנעדיק און אומזיכער :

— איך וויל שוין, דאָכט זיך, נישט.

און האָט ווידער געגעסן.

דער פאָטער האָט געזאָגט יאָקאָון :

— וואָס לאַכסטו עפעס אַפּ פון דער מאמען ? שוין צייט

פאָקע זאָלסט חתונה האָבן !

— ס'איז נישט קיין צייט איצט צו בינדן זיך מיט אַ פא-

מיליע, — האָט געשעפטלעך געענטפערט יאָקאָון.

— אָבער וואָס האָט איר אַלץ מורא פאַר דער צייט ? —

האָט זיך צעבייזערט דער פאָטער ; דער זון האָט, נישט ענטפערט-

דיק, אַ קוועטש געטון מיט די אַקסלען.

ער פלעגט אויך זאָגן :

— איר, טאָטעשי, פאַרשטייט נישט.

ער האָט דאָס געזאָגט ווייך, אָבער ס'קאָן דאָך פאַרט נישט

זיין, אז דער טאָטע זאָל פאַרשטיין ווינציקער פאַרן זון, די מענטשן

לעבן נישט מיטן מאָרגנדיקן טאָג, נאָר מיטן נעכטיקן, אלע מענטשן

לעבן אזוי.

דער עלטערער זון, דער געליבטער, איז פאַרפאלן געוואָרן,

פאַרשוואַנדן. אויס ליבשאפט צו אים איז אויסגעקומען צו טון

אָוויגס, וועגן וואָס ס'וויילט זיך נישט דערמאָנען.

די עלטערע טאָכטער יעלענע, די ברייטפנימדיקע, ברייט-

היפטיקע פרוי, צעבאלעוועט פון עשירות און דורכן שכורניק דעם

מאָן, איז געווען אַ פולשטענדיק פרעמדער מענטש ; זי איז פון

צייט צו צייט געקומען צו פאַרן פּאָזוכן די עלטערן, אַ גרויסאַרטיק

אַנגעטוענע, מיט אַ גוזמא פינגערלעך אויף די פינגער. צוקלינגע-

דיק מיט די גאָלדענע קייטלעך, ברעלאַקלעך, קוקנדיק מיט די

זאָטע אויגן אין דער גאָלדענער לאַרנעטקע, האָט זי גערעדט מיט

אַ מיד קול :

— ווי דער ריח איז דאָ באַ אייך נישט קיין גוטער ; דאָס

הויז איז אינגאנצן פאַרדומפן, פאַרפּוילט ; איר וואָלט באַדאַרפט

אַ גייעס אויפבויען. און ווער וואוינט עס איצט לעבן אַ פאַבריך !

ארטאמאנאון האט צופעליק געהערט, ווי זי האט געזאגט
דער מוטער :

— און דער טאטעשי איז אלץ דער אייגענער ? ווי לאנגוויי-
ליק ס'מיז זיין מיט אים ! מיינער איז — א שיפור, א לאבונ, אבער —
א פריילעכער.

זי האט געהאט עפעס א באזונדער אויפגעגנדיקע ליידנשאפט
צו רייניקייט : ועצנדיק זיך אויף א שטול, פלעגט זי אפבלאזן זי
מיטן טיכלע, פון איר האט זיך אזוי שטארק געשפירט פארפוי-
מען, אז ס'האט זיך געגלוסט צו ניסן ; איר אַנצערעמאניענדיק, בא-
ליידיקענד מיאוסן זיך פון אלעם אין הויז האט ארויסגערופן בא
ארטאמאנאון א פארלאנג נוקם צו זיין זיך אן דער טאכטער פאר
אלעם, מיט וואס זי האט אים אויפגערייצט ; ער פלעגט אין איר
אנוועזנהייט ארומגיין אין שטוב און אפילו אין הויף אין בלוזער
אונטערזען, אין א נישט צוגעגארטלטן כאלאט, אין קאלאשן אויף
די בארוועסע פיס, און באם מיטאג האט ער הויך געפאטשט מיט
די ליפן און גערעבצט, ווי א באשקיר. די טאכטער פלעגט אויפ-
געבראכט ווערן :

— וואס איז דאס, טאטעשי ?

טאקע דידאזיקע אויפגעבראכטקייט האט ער געוואלט.

— אנטשולדיקט, פריצה ! — האט ער געזאגט. — איך בין

דאך א פויער.

און האט גערעבצט, געפאטשט נאך שרעקלעכער.

די טאכטער איז געווען אין אויסלאנד און אין די אונטן
האט זי פויל מיט א פעט קעלעכל דערציילט דער מוטער פארשידע-
נע פומנות : אין א געוויסער שטאט וואשן די באפעס די אויסנוויי-
ניקסטע ווענט פון די הייזער מיט בערשטלעך און מיט זיף, אין
אן אנדערער שטאט איז ווינטער און זומער אזא נעפל, אז מען
ברענט א גאנצן טאג לאמטערן, און מען זעט פינדעסטוועגן גאר-
נישט ; אין פאריז האנדלען אלע מיט פארטיקע מלבושים אין ס'איז
דא א טורעם אזא הויכער, אז פון אים זעט מען די שטעט, וואס
זענען הינטער די ימים.

מיט דער יינגערער שוועסטער פלעגט יעלענא זיך שפארן

און אפילו זיך זידלען, טאטיאנא איז געוואקסן א דארינקע, א שווארצלייביקע און דערצערנטע פון דעם, וואָס זי איז נישט שייך. אין איר איז געווען עפעס, וואָס האָט דערמאָנט אָן אַ דיאָק; ווייזט אויס איר קורצער צאָפּ, די פּלאַטשיקע ברוסט און די בלוילעכע גאַז, זי האָט זיך אויפגעהאַלטן באַ דער שוועסטער, איבער עפעס נישט געקאָנט ענדיקן די גימנאַזיע, האָט מורא געהאַט פאַר מיין, און איינשטימענדיק מיט מיראַנען, אַז דעם קיזערס מאַכט דאַרף מען באַגרענעצן, האָט זי נישט לאַנג אָנגעהויבן צו רייכערן פאַפּי-ראַסן. קומענדיק צו פאַרן זומער אין פאַבריק, פּלעגט זי שרייען אויף דער מוטער, ווי אויף אַ דינסט, מיטן פאַטער האָט זי גערעדט דורך די ציין, גאַנצע טעג געלייענט ביכער, אינאַוונט פּלעגט זי אַוועקגיין אין שטאַט אַריין צום פעטער, פון דאַרטן האָט זי גע-ברענגט צו פירן דער גאַלדצייניקער דאַקטאָר יאַקאוֹלעוו. באַנאַכט איז זי נישט געשלאָפּן פון מיידלשער בענקשאַפט און געשלאָגן מיטן פאַנטאַפּל די מוקן אויף די ווענט, גלייך זי וואָלט געשאַסן פון אַ פּיסטאָלעט.

אַלץ אַרום איז געוואָרן פרעמד, שרייעוודיק, אַרויסרופּנד נאַריש, אַלץ — פון מיראַנס עזותדיקע רייד ביז דעם קאַכער וואָס-קעס אומזיניקע ליידלעך, — פון דעם לאַמען פּויער מיט דער אויס-געדרייטער היפט און צעשויערטן, צו אַ פאַמעלע ענלעכן, קאַפּ; אין די יום-טובים איז וואַסקאַ, וועלכער האָט זיך געליבט מיט דער קעכין, געשטאַנען אונטערן פענצטער פון קיך אין, צו-שפּילנדיק אויף אַ האַרמאָניע, האָט ער, מיט פאַרמאַכטע אויגן, געיעלהוועט:

— מיין אומגליקלעכע געוואוינהייט
 ביסטו איצט געוואָרן!
 כּוֹזיל, אַ, שיינער פּיסק דו מיינער,
 זען דיין פּנימל פּסדר!

און לאַנג שוין האָט אַלאַג גאַרנישט דערציילט וועגן איליען,
 אָבער דער נייער פּיאַטער אַרטאַמאַנאָוו, דער באַליידיקטער מענטש.

האַט אַלץ אָפּטער זיך דערמאַנט אָן עלטערן זון. איליאַ האָט שוין זיכער באַקומען די פאַרדינטע שטרעף פאַר זיין נישט פאַלגן, וועגן דעם האָט דערציילט די געענדערטע באַציונג צו אים באַ אַלעק-סייען אין הויז. איינמאַל אינאַוונט, קומענדיק צום ברודער און אויסטוענדיק זיך אין פּאָדערצימער, האָט אַרטאַמאַנאָו דער עלטע-רער געהערט, אַז מיראַן, וואָס האָט זיך געהאַט אומגעקערט פון מאַסקווע, זאָגט :

— איליאַ — איז איינער פון יענע מענטשן, וועלכע קוקן אויפן לעבן דורכן בוך און קענען נישט אונטערשיידן אַ קי פון אַ פּערד.

— זאָסט ליגנט, — האָט אַ קלער געטון אַרטאַמאַנאָו, גע-פינענדיק עפעס אַ טרייסט אין דעם פלימעניקס פינדלעכער מי-נונג.

אַלעקסיי האָט געפרעגט :

— ער איז אין איין פאַרטיי מיט גאַריצוועטאַוון ?

— ער איז שעדלעכער, — האָט געענטפערט מיראַן.

אַריינגייענדיק אין צימער, האָט ער זיי אין געדאַנק גע-

דראַעט :

— וואַרט-צו, ער וועט זיך אומקערן — וועט ער אייך שוין

ווייזן...

מיראַן האָט באַלד אָנגעהויבן דערציילן וועגן מאַסקווע, ביין זיך באַקלאַגן אויף דער אומגעלומפּערטקייט פון דער רעגירונג ; ס'איז געקומען צו פאַרן נאַטאַליאַ מיטן זון, — מיראַן האָט אָנגע-הויבן רעדן וועגן דער נויטווענדיקייט צו בויען אַ פאַפיר-פאַבריק, ער האָט שוין לאַנג דערעסן די יאָרן דערמיט.

— באַ אונז, פעטער, ליגט געלט סתם אָן נוצן, — האָט ער געזאָגט. ווערנדיק רויט, אַז די אויערן זענען איר אַזש אויפגע-

לאָפן, האָט נאַטאַליאַ שרייענדיק אָפּגעענטפערט :

— וואו ליגט עס דען, באַ וועמען ליגט ?

אַרטאַמאַנאָו האָט פּלוצלינג אַרומגענומען אַ לאַנגווייליקייט, גלייך מען וואָלט פאַר אים ברייט געעפנט אַ טיר אין אַ צימער אריין, וואו אַלץ איז באַקאַנט און אַזוי דערעסן געוואָרן, אַז דאָס

צימער זעט אויס ליידיק, די דאָזיקע ראַפּטומדיקע, פּיזישע לאַנג-
ווייליקייט איז געקומען פון ערגעץ פון דרויסן, ווי אַ געפיל; פאַר-
שטאַפּנדיק די אויערן, פאַרבלענדנדיק די אויגן, האָט זי אַרויסגערוּפּן
אַ געפיל פון מידיקייט און געשראַקן מיט געדאַנקען וועגן קראַנקייט,
וועגן טויט.

— איר זענט מיר דערעסן געוואָרן, — האָט ער געזאָגט. —
ווען וועל איך אַפּרוען פון אייך ?

יאַקאָו האָט אַ וואַרטשע געטון :

— גענוג האַרמידער פון דעם, וואָס ס'איז דאָ. . .

און נאַטאַליאַ האָט געשריגן :

— מען האָט אזוי אויך אָנגעזעצט אַרבעטער, אַז ס'איז נישטאָ

וואו אַ פּוּס אַרויסצושטעלן, אַ שפרות, אַ טאַראַראַם. . .

אַרטאַמאַנאָוו איז צוגעגאַנגען צום פענצטער, — אין סאָד איז

געשטאַנען טיכאַן וויאַלאָוו און, פאַרדייסנדיק דעם קאַפּ, אָנגעוויזן
מיטן פינגער אויף אַן עפּלבוים עפעס אַ מיידעלע.

— האָסטו דיר אדם-הראשון, — האָט אַ קלער געטון פּיאַטר

אַרטאַמאַנאָוו, דערווענדדיק, אַז דער ברודער האָט גענומען דעם

הויזוועכטער צו זיך, נאַכדעם, ווי טיכאַן האָט זיך ערגעץ אַרומגע-

וואַרגערט העכער אַ יאָר און פּלוּצלינג זיך אויפּסניי באַוויזן, ברענ-

גענדיק צו פירן אַ נישט אָנגעזעמע ידיעה : דער ברודער ניקיטאַ

איז געלם געוואָרן פון מאַנאַסטיר, אומבאַוואוסט וואוהיין, פּיאַטר

איז זיכער געווען, אַז דער אַלטער ווייסט, וואו ניקיטאַ איז, און

רעדט נישט וועגן דעם בלויו דערפאַר, וואָס ער האָט ליב צו טון

אומאַנגענעמקייטן. איבער דעמדאָזיקן מענטש האָט אַרטאַמאַנאָוו

דער עלטערער זיך שטאַרק צעקריגט מיטן ברודער, כאַטש אַלעק-

סיי האָט טאַקע איבערצייגט זיך פאַרטיידיקט :

— האָב שכל : אַ מענטש האָט דאָס גאַנצע לעבן געאַרבעט

אויף אונז, און מיר האָבן אים אַרויסגעוואָרפּן, — נו, איז דאָס

גוט ?

פּיאַטר האָט געוואוסט, אַז דאָס איז נישט גוט, נאָר נאָך

ערגער איז פאַר אים געווען טיכאַנס זיין אין היינ. דאָס ווייב האָט

אויך, דאַכט זיך, דאָס ערשטע מאל אין לעבן זיך געשטעלט אויף

אלעקסיי זייט ; מיט א נישט געוויינלעכער פאר איר פעסטקייט
האָט זי געזאָגט :

— נישט גוט, פיאָטר איליטש, כאָטש דערהרגע מיך, אָבער —
ס'איז נישט גוט !

זיי צוזאמען מיט אַלגען האָבן אים איבערגערעדט אין
פאָרויקט. נאָר דער באַליידיקטער מענטש האָט טריימפירט :

— וואָס ? דיין ווילן — איז פאַר קיינעם נישט קיין גליי-
זען... זעסט ?

דער באַליידיקטער מענטש איז געוואָרן אַלץ אַנזעעוודי-
קער, פילבארער פאַר אַרטאָמאָנאָוון דעם עלטערן. פאָרויכטיק
אַרויפטראַגנדיק אויפן באַרג, אונטער דער סאַסנע, זיין שווער-גע-
וואָרענעם גוף, פלעגט פיאָטר זיך אַריינזעצן אין פאַטעל און,
טראַכטנדיק וועגן דאָזיקן מענטש, אויפריכטיק רחמנות האָבן אויף
אים. ס'איז געווען אי זיס, אי ביטער אויסצוטראַכטן אָן אוימגליי-
לעכן, אומפאַרשטענדלעכן, דורך קיינעם נישט אָפגעשאַצטן, נאָר
גוטן מענטש ; ער האָט זיך געלאָזט אויסטראַכטן פונקט אזוי לייכט,
פונקט אזוי פון גאַרנישט, ווי אין די הייסע טעג, איבער די זומפן,
פלעגט אויפגיין אַ ווייסער רויך פון וואַלקנס.

קוקנדיק אויף דער פאַבריק אין אויף אַלעם, וואָס איז פון
איר געבוירן געוואָרן, האָט דערדאָזיקער מענטש געגעבן צו פאַר-
שטיין :

— מ'האָט געקענט לעבן אַנדערש, אָן דידאָזיקע אויפטועכצן.

דער פאַבריקאַנט אַרטאָמאָנאָו האָט אים דערווידערט !

— טיכאַנס געדאַנקען.

— דער פאַפ גליעב האָט אויך אזוי געזאָגט, און גאַריצוועי-
טאָו און נאָך פיל אַנדערע. יא, ווי פליגן אין שפינוועבס ראַנג-
לען זיך די מענטשן.

— גרינג — קאָן מען נישט לעבן, — האָט אָן חשק אָפּאָ-
נירט דער פאַבריקאַנט.

טיילמאָל האָט דערדאָזיקער שטומער וויפּוּח פון צוויי
מענטשן אין איינעם זיך צעפלאַקערט באַזונדער הייס און

דער באַליידיקטער מענטש, ווערנדיק אומרחמנותדיק, האָט פּמעט געשריגן :

— געדענקסט, דו האָסט שפורעהייט אויפן יאָרד זיך מתווה געווען פאַר מענטשן, אַז האָסט געברענגט פאַר אַ קרבן דעם זון, ווי אברהם יצחקן, און דאָס יינגל ניקאַנאַוון האָט מען דיר אַנשטאַט אַ באַראַן אונטערגערוקט, געדענקסט ? ריכטיק, דאָס איז ריכטיק ! און דערפאַר, פאַרן אמת, האָסטו מיר מיט אַ פּלאַש אַ זעץ געטון. עך, דו האָסט מיך דערשטיקט, אומגעברענגט ! און מיך האָסטו אויך פאַר אַ קרבן געברענגט. אָבער צו וועמען איז דער קרבן, צו וועמען ? דעם הערנערדיקן גאַט, וועגן וועלכן ניקיטא האָט גערעדט ? אים ? עך, דו. . .

אין די מינוטן פון אַזעלכע מוראדיקע וויפוחים פּלעגט דער פאַבריקאַנט אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער שטאַרק צוזאַמאן די אויגן, פּדי איינצוהאַלטן די פאַרשעמטע, בייזע און ביטערע טרערן. אָבער די טרערן האָבן אַן אָפהאַלט זיך געגאַסן, ער האָט זיי אָפּגעווישט פון די באַקן און פון דער פאַרד מיט די דלאַניעס, דערנאָך האָט ער, ביז צום טרוקן ווערן, געריבן איין דלאַניע אַן דער אַנדערער און טעמפּ באַטראַכט די אויפגעלאָפּענע, רויטע הענט זיינע. און ער האָט געטרונגקען מאַדערע מיט גרויסע שלוינגען, גלייך פון דער פּלאַש.

אָבער נישט געקוקט אויף דידאַזיקע ביטערע טרערן, אויסגעקוועטשטע דורך אים, איז דער באַליידיקטער מענטש נייטיק גע-ווען אַרטאַמאַנאַוון דעם עלטערן, ווי אַ באַד-רייבער, ווען יענער רייבט מיט דער ווייכער און אין דער מאַס הייסער, שמעקעדיק אָנגעזיפּטער מאַטשאַלע דאָס לייב פון רוקן אויף יענעם אַרט, וואו דעם מענטש איז אַליין נישט מעגלעך אַ קראַץ צו טון, — די האַנט דערלאַנגט נישט.

. . . פּלוצלינג האָט, ערגעץ ווייט, הינטער סיפּיר, זיך אויפ-געהויבן אַ שטאַרקע פּויסט און אָנגעהויבן שלאָגן רוסלאַנד.

אַלעקסיי האָט אונטערגעהוינקען, פּאַכענדיק מיט דער צייטונג,

געשריגן :

— רציחה! גולה! — און, אויפהייבנדיק די פויגלשע האנט צום סופיט, צארניק באוועגט מיט די ליפן, געשיפעט :
— מיר וועלן זיי... מיר וועלן זיי...

דער גאלדצייניקער דאקטאר איז געשטאנען, אריינגעשטעקט די הענט אין די קעשענעס, אָנגעשפארט אָן די וואַרמע קאָפּליעס פֿון אויוון, און געמורמלט :

— מעגלעך, אַז זיי וועלן גאָר אונז.
דערדאָזיקער וואַקסיקער, קיפּער-רויטער מענטש האָט, נאָ-טירלעך, געשמייכלט, ער האָט תּמיד געשמייכלט, וועגן וואָס ס'זאָל זיך נישט רעדן; ער האָט אפילו וועגן די קרענק און טויטן דער-צייט, מיט דעם אייגענעם שמייכלע, וואָס ער האָט גערעדט וועגן אַ נישט-מולדיקן שפּיל אין פרעפּעראַנס; אַרטאָמאָנאָוו דער עלטע-רער האָט געקוקט אויף אים, ווי אויף אַן אויסלענדער, וועלכער שמייכלט פֿון פּאַרלעגנהייט, וואָס ער איז נישט מסוגל צו פּאַר-שטיין די אים פרעמדע מענטשן; אַרטאָמאָנאָוו האָט אים נישט ליב געהאַט, אים נישט געגלייבט און זיך געהיילט באַם שטאַטישן דאָקטאָר, דעם שווייגנדיקן דייטש קראָן.

פּאַרזאָרגט קרייזלענדיק דאָס בערדל, קרומענדיק זיך, גלייך ס'וואָלט אים וויי געטון די שליף, האָט מיראַן ווי אַ זשוראָוו אַרומ-געשפּרייזט הין און צוריק און געלערנט אַלעמען :

— די געשיכטע האָט מען באַדאַרפט אָנהייבן אין פּאַרבאַנד מיט די ענגלענדער...

— אָבער וואָס איז עס פּאַר אַ געשיכטע? — האָט זיך אויס-געפרעגט אַרטאָמאָנאָוו דער עלטערער, נאָר סיי דער האָפּערדיקער ברודער, סיי דער קלוגער פּלימעניק האָבן נישט געקאָנט מיט שכל אים זאָגן, איבער וואָס ס'איז אויסגעבראַכן דידאָזיקע מלחמה. אים איז אָנגענעם געווען צו באַאָבאַכטן די צעמישונג באַ די אַלץ ווייסנ-דיקע זעלבסטזיכערע לייט, באַזונדער קאָמיש האָט אויסגעזען דער ברודער, ער האָט זיך געהאַלטן אַזוי אומפּאַרשטענדלעך, אַז מען האָט געקאָנט מיינען: דידאָזיקע אומגעריכטע מלחמה האָט אָנגערירט קודם כל טאַקע אים, אַלעקסיי אַרטאָמאָנאָוו, האָט אים געשטערט צו טון עפעס זייער וויכטיקס.

איבער דער שטאט אין געגאנגען א רעליגיעזע פראצעסיע.
 חשיבותדיק און פרום איינטרעטנדיק דעם היפש אָנגעפאלענעם שניי.
 האָבן די בערדיקע סוחרים, ווי אַן ענגע סטאדע אַקסן, נאָכגע-
 שפּאַנט די קיילעכיקע, גאַלדענע גלחים; מען האָט געטראָגן היילי-
 קע בילדער, פענער. דער פאַרייניקטער כאָר פון אַלע שטאַטישע
 צערקוועס האָט היילידיק און פייערלעך געזונגען:
 — באַשיץ גאָט דיין פּאָלק...

די הערטער פון דער תפילה, ענלעך צו אַ פּאָדערונג, זענען
 אַרויסגעפלוּיגן פון די קיילעכיקע מיילער אין אַ וויסער פּאַרע,
 סאַרפירנדיק אין פּראָסט-טוי אויף די ברעמען און די וואַנסעס פון
 די בעסער, בלייבנדיק זיצן אין די בערד פון די נישט האַרמאָניש
 זינגענדיקע סוחרים. באַזונדער דורכדרינגלעך, האַרטנעדיק און נישט
 גלייך מיטן כאָר האָט געזונגען דער שטאַט-פּרעזידענט וואַרנאַפּאַ-
 נאָו, דער זון פונם סטעלמאַך; אַ דיקער, אַ רויטפאַקיקער, מיט
 אויגן, וואָס האָבן געהאַט דעם קאַליר פון פּעילמוטערנע קנעפּ-
 לעך, האָט ער פאַקומען בירושה פון זיין פּאָטער צוזאַמען מיטן
 פאַרמעגן אויך די אומגעשטיילטע פיינדשאַפט צו אַלע אַרטאַמאַ-
 נאַוס.

זיי, זיפן, זענען געגאנגען אַלע צוזאַמען; פאַרויס האָט אונ-
 טערגעהונקען אַלעקסיי, פירנדיק דאָס ווייב אונטער דער האַנט,
 הינטער אים יאַקאָו מיט דער מוטער און דער שוועסטער טאַ-
 טיאַנאַ, דערנאָך איז געגאנגען מיראַן מיטן דאַקטאָר; הינטער
 אַלע האָט געשפּרייזט אין ווייכע שטיוול אַרטאַמאַנאָו דער על-
 טערער.

— די נאַציע, — האָט נישט הויך געוואָגט מיראַן.
 — אַ פאַראַד פון די פּוהות, — האָט געענטפּערט דער דאַקטאָר.

סאַר.
 מיראַן האָט אַראָפּגענומען די בריילן, גענומען זיי אויסווישן
 מיטן טיכל, און דער דאַקטאָר האָט צוגעגעבן:
 — איר וועט זעען — זיי וועלן צעבלאָזן!
 — נ-נו, דאָסדאַזיקע געמויזעכץ וועט זיך אזוי גיך נישט
 אַנצינדן...

— הער אויף, — האָט געזאָגט אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער צום פלימעניק, יענער האָט זייטיק אַ קוק געטון אויף אים און אויפגעהאַנגען די בריילן אויף זיין לאַנגער נאַז, פריער באַטאַפּנדיק זי מיט די פינגער.

— באַשירם גאָט דיין פאַלק! — האָט געפאַדערט וואַראַפּאַ-נאַוו אַקצענטירנדיק הויך, מיט אַ פייף אַרויסקוויטשענדיק דאָס וואָרט: פאַלק, ער האָט ווי אַ וואַלף זיך אומגעדרייט אויף צוריק, באַ-טראַכטנדיק די שטאַטלייט און צוליב עפעס געפאַכעט אויף זיי מיטן ביבער-היטל.

שיין, געדיכט האָט געזונגען די פערציק-יעריקע, נאָר פרישע, קיילעכיקע, הויכברוסטיקע טאַכטער פון פאַמיאַלאָוו, אַן אלמנה צום דריטן מאל און די ערשטע אין שטאָט לויטן סקאַנדאַליעזן און פאַרשייטן לעבן. פיאַטר אַרטאַמאַנאַוו האָט געהערט, ווי זי האָט מיט אַ שטיל קול געעצהט נאַטאַליען:

— דו וואַלסט, קומאַ, געדאַרפט אוועקשיקן דיין מאַן אויף דער מלחמה, ער איז באַ דיר אַ שרעק-אַנוואַרפּנדיקער, די שונאים וועלן פאַר אים אַנטלויפן.

און זי האָט געפרעגט יאַקאָוו:

— פאַרוואָס האָסטו גישט חתונה, דו האָן?

אַרטאַמאַנאַוו דער עלטערער האָט אַ טרייסל געטון מיטן קאַפּ, די ווערטער האָבן אים, ווי פליגן, געשטערט צו טראַכטן וועגן עפעס וויכטיקס; ער איז אוועקגעגאַנגען אין אַ זייט, אַנגעהויבן גיין אויפן טראַטוואַר לאַנגזאַמער, דורכלאַזנדיק פאַרביי זיך דעם שטראַם מענטשן, וואָס איז אומגעוויינלעך שוואַרץ געווען אין דעמדאָזיקן טאַג, אויפן גרויסאַרטיקן, זויבערן שניי. די מענטשן זענען געגאַנגען, געזאַנגען און האָבן געעטעמט מיט דאַמף, ממש קאַכנדיקע סאַמאָוואַרן.

אַט גייט בראש פון אירע שילערינס ווערע פאַפּאַוואַ מיט אַ שטיינערן בעיכט; די שנייעלעך פינקלען אויף אירע גרייז-גרויע האָר; די ווייסע, אין פראַסט-טוי, ווימפערן אירע האָבן אַ ציטער געטון, זי האָט אַ שאַקל געטון מיט דעם הערלעכען, גישט צוגע-דעקטן קאַפּ. אַרטאַמאַנאַוו האָט זי באַדויערט:

— א נאר. האט זיך איינגעשפאנט קאטשקעס צו פאשען.
ס'האט זיך דורכגעקייקלט א לאנגע כוואליע געשוירענע
קעפ; דאס זענען די תלמידים פון די צוויי שטאטישע שולן; ווי
א שווערער, גרויער מאשין האט זיך דורכגערוקט א האלבע ראטע
סאלדאטן; געפירט האט זי דער בארימטער אין שטאט קאלטבלוי-
טיקער פארוטשיק מאורין; ער האט זיך טאג-טעגלעך געפאדן אין
דער אקע, אנהייבנדיק פון פרילינג און אויפהערנדיק שוין בא די
וויסע פרעסטלעך און געלעבט, ווי ס'איז באוואוסט געווען, פארן
געלט פון דער פיימאלאזוא, מיט וועלכער ער האט זיך געפונען
אין אומגעזעצלעכער פארבינדונג.

חשיבותדיק, ווי א זאטער גאנער, איז געגאנגען דער זשאנ-
דארמען-אפיציר ניעסטערענקא, א פארשוין מיט כיגעזישע וואנסעס,
און זיין קראנק ווייב איז געגאנגן אונטער דער האנט מיט איר
ברודער, זמיטיעקינען, דעם זון פון פארשטארבענעם שטאטישן
סטאראסטע און באלעבאס פון דער גארבעריי; וועגן זשיטיעקינען
האט מען דערציילט, אז כאטש ער לעבט-צו מיט מאנאכינס, האט
ער איבערגעליינעט זיבן הונדערט ביכער און ער קען מערקווער-
דיק פויקן אין א קליין פייקל, ער לערנט זאגאר בסוד די זעלנער
דידאזיקע קינסט.

נאכדעם איז דורכגעפארן אין א שליטן דער פעט-געווארע-
נער סטיעפאן בארסקי מיטן שפורניק דעם איידעם זיינעם אין דער
שיקלדיקער טאכטער; ווי א שווארצע קופע האט לאנג זיך באוועגט
דאס ערב-רב: די קליינע שטאטלייט, די גארבער, וועבער, סטעל-
מאכעס, בעטלער און עפעס אזוינע קיינעם נישט נייטיקע זקנות,
ענלעכע צו שטשורעס. דער שניי האט פויל געזאלצן די אפגעדעק-
טע קעפ, פונווייטנס האט זיך געטראגן דאס אומברחמנותדיק פא-
דערנדיקע געשריי פון וואראפאגאון:

— באשרים, גאט, דיין פאלק...

— און נאכואס דארף גאט דידאזיקע מענטשן? ס'איז נישט
צו פארשטיין, — האט א קלער געטון ארטאמאנאוו. ער האט נישט
ליב געהאט די שטאטלייט און כמעט נישט געהאט אין שטאט קיין
מנצ ומשא מיט קיינעם, א הויך די געשעפטלעכע באקאנטשאפטן;

ער האָט געוואוסט, אַז די שטאַט האָט אים אויך נישט ליב, האלטנ-
דיק פאַר אַ שטאַלצן, אַ שלאַכטן, נאַר שעצט זייער אַלעקסייען
פאַר זיין נייגונג שענער צו מאַכן די שטאַט, דערפאַר, וואָס ער האָט
אויסגעברוקירט די הויפט גאַס. האָט פאַרשענערט דער מאַרק-פלאַץ
מיט פאַרזעצן ליפעס, האָט איינגעאַרדנט אויפן ברעג פון דער אַקע
אַ גאַרטן, אַ בולוואַר. פאַר מיראַנען און אפילו פאַר יאַקאָון האָט
מען מורא, מען האָלט זיי פאַר איבער דער מאַס גיריקע, מען זאָגט,
אַז אַלץ אַרום פאַרכאַפן זיי אין זייערע הענט אַריין.

באַרטאַכטנדיק דעם פאַמעלעכן גאַנג פון די פאַרקלערטע
מענטשן, האָט אַרטאַמאַנאָו זיך געכמורעט, — אַ סך אומבאַקאַנטע
פּנימער און צופיל פאַרשידנפאַרביקע אויגן קוקן אויף אים מיט
אַלצייער אומפּריינדשאַפט.

באַם טויער פון אַלעקסיי היזן האָט אים באַגריסט טיכאַן.
אַרטאַמאַנאָו האָט געפּרעגט:

— מיר פירן מלחמה, אַלטער ?

שוויגנדיק, מיט דער באַקאַנטער באַוועגונג פון דער שווע-
רער האַנט, האָט טיכאַן אַ גלעט געטון די קינבאַק. דאָס ערשטע
מאַל פאַרן גאַנצן לעבן מיט אים האָט אַרטאַמאַנאָו געפּרעגט דעם-
דאָזיקן מענטש מיט צוטרוי צו אים:

— וואָס קלערסטו וועגן דעם ?

— נאַרישקייטן, — האָט גלייך געענטפערט וויאַלאָו, ווי ער

וואָלט געוואַרט אויף דער פּראַגע.

— באַ דיר איז אַלץ — נאַרישקייטן, — האָט אומבאַשטימט

געזאָגט אַרטאַמאַנאָו.

— נאַר — הי דען ? הינט איז מען, צי וואָס ? מיר זענען

נישט קיין היות.

אַרטאַמאַנאָו האָט זיך אוועקגעלאָזט ווייטער דורך דעם
דראַפּעם, שטויביקן שניי. דער שניי איז געזאַלן אַלץ געדיכטער
און האָט שוין פּמעט אינגאַנצן פאַרדעקט דעם המון מענטשן
פונדערווייטנס, אין די ווייסע בערג פון ביימער און דע-
כער.

אַצינד, נאָכן טויט פון סעראַפּים דעם טרייסטער,

פלעגט ארטאמאנאוו דער עלטערער גיין זיך פארוויילן צו דער אלמנה — דער דיאקאנעכע טאטיא פאראקליטאוו. א פרוי פון אומבאשטימטע יארן, א דארע, ענלעך צו אן אומדערוואקסן מיידל אין צו א שווארצער ציג. זי איז געווען א שטילע און האָט שטענדיק אין אלעם, איינגעשטימט מיט אים :

— אזוי, ליבער ! — פלעגט זי זאגן. — יא, יא, ליבער, יא !

געטרונקען האָט ארטאמאנאוו א סך, נאָך שפור געוואָרן איז ער לאַנגזאָם אין אים האָט דענערווירט. וואָס די צוּדרינגלעכע, פאַרצאָקטע מחשבות ווערן אזוי לאַנג נישט צעגאַנגען, ווערן נישט דערטרונקען אין טאָטיעס שטאַרקע, באַטעמטע בראַנפּנס. די ערשטע מינוטן פון שפור ווערן זענען געווען אומאַנגענעם, דער בראַנפּן האָט געמאַכט פּיאַטּרס געדאַנקען וועגן זיך, וועגן מענטשן נאָך מער עסנדיק, ביטער, האָט אָפּגעפאַרבט דאָס גאַנצע לעבן אין בייזע, גריין-זומפיקע פאַרבן, צוגעגעבן זיי א קאַכיקע האַטסיקייט : ארטאמאנאוו האָט זיך געדאַכט, אז דיראַזיקע קאַכעניש שליידערט, דרייט אים, און אין דער פּאַלגנדער מינוט וועט זי אים אַריבער-וואַרפן איבער עפעס א ברעג, סקריפענדיק מיט די ציין, האָט ער זיך איינגעהערט, זיך איינגעקוקט אין טונקעלן בונט אינעווייניק אין זיך, דערנאָך געשריגן צו דער דיאקאנעכע :

— נו, וואָס שווייגסטו ? רעד, וואָס דו ווייסט.

די פרוי איז ווי אַ ציג אַרויפגעשפרונגען צו אים אויף די קניען, זי איז געווען אַ וואונדערלעך גרינגע און וואַרעמע ; אויפֿ-עפענענדיק פאַר זיך אן אומגעזעען בוך, האָט זי געלייענט :

— די פּאַמיליאַאָוּ האָט משלח געווען פון זיך דעם פּאַ-רוטשיק מאַווריגען, ער האָט ווידער פאַרשפּילט אין קאַרטן צוויי הונדערט און צוואַנציק ; זי וויל איינגעבן די וועקסלען צום אייב-קאַסירן, זי האָט אויף אים וועקסלען. און דער זשאַנדאַרם האָלט דערבער זיין ווייב דאָ, וויל ער האָט זיך געקריגן אין שטאַט אַ געליבטע, אַבער נישט דערפאַר, וואָס דאָס ווייב איז קראַנק...

— דאָס אַלץ איז — מיסט, — האָט געזאָגט ארטאמאנאוו.
— מיסט, ליבער, און — נאָך וואָסער מיסט !

אירע מעשות וועגן די ברודיקע געשעענישן אין שטאָט האָבן צארפלאַנטערט אַרטאָמאָנאָוס טראַכטונגען, זיי אַוועקגעפירט אין אַ וייט, האָבן באַרעכטיקט און פאַרפעסטיקט זיין אומפריינדשאַפט צו די לאַנגווייליקע בעלי-עבירהניקעס, די שטאַטלייט. אויפן אַרט פון דידאָזיקע טראַכטונגען זענען אויפגעשטאַנען און זיך באַוועגט אין עפעס אַ מין קרייז בילדער פון די ווילדע אַרגיעס אויפן יאָריד : ס'האָבן זיך געצאָפלט צעיושעטע מענטשן, גיריק אַרויסזעצנדיק די שפּורע, אָבער קיינמאָל נישט זאַטע אויגן, זיי האָבן געברענט געלט און, גאַרנישט שויןענדיק, אָפגעטון פלערליי משונהדיקייטן אין וואַנזליקער צערייצטיקייט פון קערפער, שטרעבנדיק צו דער גרוי-סער, בלענדנד ווייסער, אומפאַרשעמט נאַקעטער פרוי. . .

פּיאַר אַרטאָמאָנאָו האָט שווינגד געזופט פאַרשידנפאַרביקע בראַננס, געקייטע גליטשיקע, זויערע שוואַמען און געפילט מיט זיין גאַנצן שפּורן קערפער, אַז דאָס סאַמע ליבסטע, אומהיימלעך מעכטיקסטע און ווירקלעכע איז פאַרבאָרגן אין דער אומפאַרשעמט-טער יאָריד-פרוי, וועלכע ווייזט זיך פאַר געלט נאַקעטערהייט און פּונוועגן וועלכער באַוואַוסטע מענטשן ווערן אָן דאָס געלט, די פּושה, דאָס געזונט. און פאַר אים איז פון גאַנצן לעבן פאַרבליבן אַט דידאָזיקע שוואַרצע ציג.

— טו זיך אויס ! — האָט ער געריטשעט. — טאַגן !
 ווי אזוי זשע וועל איך עס אָן מוזיק ? — זאָגט די דיאַקאָ-
 נעכט, צעשפילענדיק זיך. — מען וואָלט באַדאַרפט רופן נאַסקאָוון,
 דעם יעגער, ער שפילט גוט אויף אַ האַרמאָניע. . .
 אין דידאָזיקע פאַרוויילונגען איז די צייט געגאַנגען אומבאַ-
 גערקט, טיילמאָל איז פון דעם שטראַם טריבע טעג אַרויסגעשפּונען-
 גען עפעס פּוילשטענדיק אומבאַגרייפלעכעס : ווינטער זענען אָנגעקו-
 מען ידיעות וועגן דעם, אַז די אַרבעטער אין פעטערבורג האָבן
 געוואָלט חרוב מאַכן דעם פּאַלאַץ, דערהרגענען דעם קייסער.

טיכאָן וויאַלאָו האָט געוואַרטשעט :
 — מען וועט נאָך די צערקוועס אויך צעשיטן. נאָר — ווי
 דען ? דאָס פּאַלץ איז נישט אויס איין.
 זומער האָט מען אָנגעהויבן רעדן, אַז איבער די רוסישע

ימים שווימט ארום אַ רוסישע שיף טאַקע אין שיסט מיט האַרימאַטן
אויף די שטעט, — טיכאַן האָט געזאָגט :
— נאָר ווי דען ? זיי האָבן זיך צוגעוואוינט מלחמה צו
האַלטן.

איבער דער שטאַט איז מען אויפסגיי געגאַנגען מיט הייליקע
פילדער, וואַראַפּאַנאוּ אין אַ רויטלעכן סורדוט האָט געטראָגן דעם
קייזערס פּאַרטרעט און געפּאַדערט :
— באַשירם, גאַט, דיין פּאַלק !
דאָס מאַל האָט ער געשריגן נאָך העכער און זאָגאר בייזער,
נאָר פּונדעסטוועגן האָט אין זיין קול דער רוף נאָך הילף געקלונג-
גען בהלהדיק.

זשיטיעיקין מיט אַ צווייעריקער ביקס אין די הענט, אַ
שפורער, אָן דעם היטל, בליצנדיק מיט דעם רויטן פליך, איז גע-
גאַנגען בראַש פון זיינע באַרבער און ווילד געסקאַנדאַלעוועט, גע-
מאַכט יעלות :
— יאַטן ! מיר וועלן נישט אוועקגעבן רוסלאַנד די זשידעס.

וועמענס איז רוסלאַנד ? אונזערס !
— אונזערס, — האָבן איינשטימיק געשריגן די באַרבער,
אויך נישט נישטערע און, באַגעגענענדיק די וועבער, זייערע שונאים,
אַנגעהויבן מיט זיי געשלעגן, האָבן אַ קלאַפּ געטון מיט אַ שטעקן
דעם דאָקטאָר יאַקאוועוון, אַריינגעוואָרפן אין דער אַקע דעם
אַלטן אַפטייקער ; זשיטיעיקין האָט זיך לאַנג געיאָגט איבער דער
שטאַט נאָך זיין זון, האָט צוויי מאַל אויסגעלאָדן די ביקס נאָך
אים, אָבער — נישט געטראָפן, נאָר בלוז פארוואונדעט מיט
שרויט דעם שניידער ברוסקאוּ אין רוקן.

די פּאַבריק האָט אויפגעהערט צו אַרבעטן, דאָס יינגוואַרג,
פאַרקאַשערנדיק די אַרבל פון די העמדער, האָט זיך אוועקגעלאָזט
אין שטאַט אַריין, נישט קינדדיק אויף מיראַנס און אַנדערע פאַר-
שטאַנדיקע מענטשנס אַפּרעדן זיי, נישט געקוקט אויף די געשרייען
און געוויינען פון די ווייבער.

די פּאַבריק איז ליידיק געוואָרן, פאַרשטאַרט געוואָרן און האָט
זיך אַזוויי פאַררוגצלט אונטערן ווינט, וועלכער האָט אויך זיך גע-

פונטעוועט, געוואָיעט און געפייפט, שפּריצנדיק מיט אן אייזיקן רעגן, געקלעפט ארום דעם קוימען קלעפיקן שניי; דערנאָך איז אַראָפּגעפלאָזן, אָפּגעשווענקט.

זיצנדיק באַם פענצטער, האָט אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער טעמפּ געקוקט, ווי אַרויס פון שטאַט און אין שטאַט אַריין לויפן, ווי מוראַשקעס, טונקעלע פיגורלעך פון מענער און פרויען; דורך די שויבן האָט מען געהערט געשרייען און ס'האַט זיך געדאַכט, אַז די מענטשן איז פריילעך. באַם טויער האָט געקוויטשעט אַ האַרמאָניע, צווישן עולם אַרבעטער האָט דער לאַמער קאַכער וואַסקאַ קראַטאַוו געזונגען:

ענג איז געוואָרן אויף דער וועלט —
שלאָגן מיר זיך מיט יאַפּאַניע!
זיי ברעכן אונז רוקן-לענד,
און מיר זיי — שרעקן מיט איקאַנעס!

דער ווינט האָט געברענגט פון שטאַט אַ בורטשענדיק גע-רויש, גלייך דאַרטן וואָלט געזאַטן אַ ריזיקער סאַמאַוואַר, אַנגעפילט מיט אַ גאַנצער אָזערע וואַסער. אין הויף איז אַריינגעפאַרן אַלעק-סייס קאַטש, אויף דער קעלניע איז געזעסן דער איינאוויגיקער פעלדשער מאָראָזאָוו; ס'איז אַרויסגעשפרונגען אַלאַג, אַרומגעהילט מיט אַ שאַל, אַרטאַמאַנאָוו האָט זיך איבערגעשראַקן און, פאַרגעסן-דיק אָן ווייטיק אין די פיס, איז ער אויפגעשפרונגען, זיך געלאָזט גיין איר אַ קייגן.

— וואָס איז געשען?

אַפּשאַקלענדיק זיך, פונקט ווי אַ הויז, האָט זי געזאַגט:

— די פענצטער האָט מען באַ אונז אויסגעהאַקט, די

גאַרבער...

אַפּטרעטנדיק איר דעם וועג, האָט ער אַ שמיכל געטון,

אַרויסגעוואָרטשעט:

— נו, מילאַ... איר האָט זיך דערפלאַפלט! געמאַכט יעלות

אויף מיר, און — אַט ווי אַזוי דאַס איז! ניין, דער קייסער...

אין פלוצלינג האָט ער דערהערט אַ בייזן, נישט געוויינלעך
פאַר אַלגען, הויכן ענטפער :

— לאַז אָפּ! דאָס איז אַן אומערלעכער מענטש, דער קיי-
סער דיינער!

— דו פאַרשטייט אַ סך אין קייסריים, — האָט ער געזאָגט
צעטימלט, אַגרינדיק זיין אויער.

אים האָט פאַרחידושט דער פעס פון דער קליינער אַלטיטש-
קער אין די בריילן, דער המיד שטילער, קיינעם נישט פאַררטיילט-
דיקער, אין אירע ווערטער איז געווען עפעס איבעראַשנד אויפ-
ריכטיקס, ווי אַ מויזן-פישטש קייגן אַן אַקס, וועלכער האָט אַרויפ-
געטרעטן אויף דעם וויידל פון אַ מויז, נישט זעענדיק דאָס און
נישט ווילנדיק. אַרטאָמאָנאָו האָט זיך אַוועקגעזעצט אין זיין פאַ-
טעל, זיך פאַרטראַכט.

ער האָט שוין לאַנג, שוין עטלעכע וואָכן נישט געזען
אַלגען, אויסמיידנדיק צו טרעפן זיך מיט איר זון, האָבנדיק זיך
צוקייט מיט אים. נאָך סוף זומער, ווען פיאָטר אַרטאָמאָנאָו איז
געלעגן אין בעט מיט אויפגעלאָפּענע פיס, איז צו אים געקומען
וואַראַפּאָנאָו, אַ פייערלעכער און פאַרשוויצטער, און, פאַטשנדיק
מיט די שווערע, בלאַע ליפן, אים פאַרגעלייגט אונטערצושרייבן
אַ דעפעטע צום קייסער, — אַ בקשה וועגן דעם, אַז דער קייסער
זאָל קיינעם נישט אַפטרעטן זיין מאַכט. אַרטאָמאָנאָו האָט זייער
פאַרוואַנדערט דער עזותדיקער אויפטו פון דעם שטאַטישן פרע-
זידענט, נאָר ער האָט אונטערגעשריבן דאָס פאַפיר, זייענדיק זי-
כער, אַז דאָס וועט זיין אַנגענעם דעם ברודער, מיראַנען, ווי אויך,
אַז וואַראַפּאָנאָו וועט זיכער באַקומען אַ פאַרוואַרף פון פעטער-
בורג : טוּפּ זיך נישט, גראַבליפיקער טפּוש, נישט אין דיין זאַך,
פאַררייס זיך נישט צו הויך!

אַריינלייגנדיק דאָס פאַפיר אין קעשענע פון סודוט, פאַר-
קנעפלענדיק זיך אויף אַלע קנעפלעך, האָט וואַראַפּאָנאָו זיך אַנ-
געהויבן קלאַנגן אויף אַלעקסייען, מיראַנען, דעם דאַקטאָר, אויף
אַלע מענטשן, וועלכע ווערן אונטערגעהעצט דורך יידן און גייען —
מאַנכע — בלינד, אַנדערע — אייגנוציג, קעגן קייסער; אַרטאָ-

מאנאז דער עלטערער האָט געהערט זיינע טענות כמעט מיט פאָר-
געניגן, האָט צוגעטאָקעוועט אין נאָר ווען וואָרפֿאַנאָוס בלאָע
ליפֿן האָבן אָנגעהויבן ביזן רעדן וועגן וויעראַ פּאַפּאָואַ, האָט ער
שטרענג געזאָגט :

— וויעראַ ניקאָלאַיעוואַ האָט נישט קיין שום שייכות צו
דעם.

— ווי הייסט — האָט נישט קיין שייכות ? אוונג איז באַ-
וואַסט. . .

— דיר איז גאָרנישט באַוואַסט.

— איר וועט זיך דערשפּילן צו אַן אומגליק, — האָט אַ
דראַע געטון דער פּרעזידענט אין איז אַוועקגעגאַנגען.

און אינאָוונט האָבן זיך אויף אַרטאַמאַנאָון געוואָרפֿן ווי די
הינט דער פּלימעניק, די טאַכטער, האָבן זיך געוואָרפֿן אין זיך
צעפּילן, נישט שווינענדיק זיין עלטער.

— וואָס טוט איר, טאַטעשי ? — האָט געשריגן טאַטיאַנאַ
און אויף איר נישט שיינ פנים זענען געשפרונגען משוגענע אויגן,
יאַקאָו איז געשטאַנען באַם פענצטער, האָט געפּויקט אין דער
שויב מיט די פינגער, אַרטאַמאַנאָון האָט זיך געדאַכט, אַז
דער זון איז אויך קייגן אים; און מיראַן האָט בייסיק גע-
פּרעגט :

— איר האָט געלייענט, וואָס ס'איז דאָרט געווען אָנגעשריבן
אין דעם פּאַפּיר ?

— איך האָב נישט געלייענט ! — האָט געזאָגט אַרטאַמאַ-
נאָו. — כ'האָב נישט געלייענט, אָבער — כ'ווייס, ס'איז אָנגע-
שריבן, אַז מען זאָל די הינטלעך נישט געבן צו שאַפֿן !

אים איז אָנגענעם געווען צו זעען, ווי ס'בייזערן זיך מיראַן
און טאַטיאַנאַ, נאָר יאַקאָוס שווייגן — האָט געברענגט אין פּאָר-
לענגהייט, ער האָט געגלייבט אין זונס פּראַקטישקייט, זיך אָנגע-
שטויסן, אַז ער האָט געהאַנדלט קייגן זיינע אינטערעסן, אָבער
אַריינציען יאַקאָון אין דאָזיקן וויכוח, פּרעגן, ווי אזוי ער קלערט, —
האָט נישט דערלאָזט די אייגנליבע, ער איז געלעבן אין האָט זיך

צוריקגעבייזערט, געריטשעט, און מיראן האָט געדויבערט, שאַק-
לענדיק מיט דער נאָז :

— פאַרשטייט : דער קייסער איז אַרומגערינגלט פון אַ באַנ-
דע שווינדלעך, און ס'איז נייטיק, אז זיי זאָלן פאַרבייטן אַרנטלע-
כע מענטשן. . .

אַרטאָמאַנאָו האָט געוואוסט, אז מיראן מיינט טאַקע זיך
צווישן די אַרנטלעכע מענטשן אין אז זיין פאַטער איז געפאַרן קיין
מאַסקווע זיך משתדל זיין, אז מיראַנען זאָל עמעצער דאַרטן באַ-
שטימען אַלס קאַנדידאַט אין דער מלוכה-דומע. און ס'איז אי קאַ-
מיש, אי געפערלעך פאַרצושטעלן זיך דעמדאָזיקן זשוראָו אַלס
דעם קייסערס אַ מקורב. פּלוצלינג איז אַריינגעלאָפן אַ צעשוויבער-
טער, אַ צעקנעפּלטער אַלעקסיי און האָט אָנגעהויבן שפּרינגען,
גרענערן :

— וואָס טוּסטו עס, משוגענער מענטש ?
ער האָט געשריגן ווי אויף אַן אָנגעשטעלטן.
— צום טייוול ! — האָט אַרויסגעברילט אַרטאָמאַנאָו דער
עלטערער. — מיך לערנען ? טראַגט זיך אַלע צום טייוול ! אַרויס. . .
ער איז זאָגאַר אַליין איבערגעשראַקן געוואָרן פון דעם ראַפּ-
טומדיקן אויסבראַך פון זיין פעס.

אַצינד, זיצנדיק אין ווינקל, הערנדיק אַלגעס אַנרוגזאדיק
דערציילן וועגן בונט אין שטאַט, האָט ער זיך דערמאַנט דיִדאָזיקע
קריג און געפרוּווט פאַרשטיין : ווער-זשע איז גערעכט, ער, אָדער
דיִדאָזיקע מענטשן ?

אים האָבן באַזונדער צעטומלט די קינדעריש-בייזע ווערטער
אַלגעס. אַט רעדט זי שוין רויק, אפילו נחתדיק :
— לייב מענטשן זענען באַ אויבן די וועבער ! ווי מיטן קוק
זיי האָבן אוועקגעטריבן וואַראַפּאַנאָוס אַרבעטער און גאַרבער. זיי
זענען דאַרט געבליבן היטן דאָס הויז. . .

און נאַטאַליע, אַ שטאַרק איבערגעשראַקענע, טענהט ביזו :
— פון אייער הויז טאַקע איז אַרויסגעקומען די מהומה. אַ
מזווה — אויף אייך ! אַלץ איז — פון אייך.
ס'איז אָנגעקומען מיראַן און, גישט באַגריסנדיק זיך, אַרומ-

בייענדיק איבערן צימער מיט אן אָנגעצויגענעם גאַנג, האָט ער גע-
נומען דראָען :

— די אַלע וואַראַפּאַנאָוס אין זשיטיעקינס וועלן טייער באַ-
צאָלן דערפאַר, וואָס זיי לערנען אויס דאָס פּאַלק בונטעווען. דאָס
וועט זיי גלאַטיק נישט דורכגיין, ס'וועט זיך זיי אַפּרופּן ? איז
איבער גענוג דאָס איינקנעלן מרידה מצד די פריינד פֿון איליאַ
פעטראַוויטש אַרטאַמאַנאָוו, נאָר וויבאַלד די דאָזיקע וועלן נאָך אַני-
הייבן. . .

אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער האָט צוגעשוויגן.
נאָכן סקאַנדאַל מיט וואַראַפּאַנאָוס פעטיציע איז מיראָן אים
ענדגילטיק, נישט צום שלום מאַכן, אַנטיפּאַטיש געוואָרן, נאָר ער
האַט געזעען, אַז די פּאַבריק איז לגמרי אין די הענט פֿון דאָזיקן
מענטש, מיראַן פירט דאָס געשעפט געשיקט, זיכער, די אַרבעטער
זענען אים געהאַרכוואָם אָדער האָבן מורא פאַר אים; זיי פירן זיך
אויף שטילער פֿון די שטאַטישע.

דער ווינט האָט זיך איינגעשטיילט, זיך איינגעגראָבן אין גע-
דיכטן שניי. . . דער שניי איז געפאַלן שווער און גלייך, אין גע-
דיכטע פּלאַטקעלעך, ער האָט פאַרהאַנגען די פענצטער מ'אָ ווייסן
פאַרהאַנג, אויפן הויף זעט מען גאַרנישט. קיינער האָט נישט גע-
רעדט מיט אַרטאַמאַנאָוו דעם עלטערן און ער האָט געפילט, אַז
אַלע, אויסער דעם ווייב, האַלטן אים פאַר שולדיק אין אַלעמען:
אין די בונטען, אין שלעכטן וועטער, אין דעם, וואָס דער קייסער
פירט זיך אויף עפעס אַזוי נישט געראַטן.

— אָבער וואו זשע איז יאַשאָ ? — האָט אומרויך געפרעגט
די מוטער. — יאַשאָ, זאָג איך, וואו איז ?

מיראַן האָט מיט עקל אַ קרום געטון די נאָז אין געזאַגט,
נישט קוקנדיק אויף דער מומע:

— ער האָט זיך, מסתמא, באַהאַלטן אין שטאַט, אין זיין
הינערשטייג.

— וואָס ? אין וואָסער ? — האָט דערשראַקן צרויסגעמורמלט
נאַטאַליע.

אַרטאַמאַנאָוו האָט אַ קלער געטון :

— הפנים, זי ווייסט גישט, די בהמה, אז יאקאוו האָט אַ
 געליבטע.
 אין פלוצלינג געזאגט פעסט :
 — נוי, מילא : לעבט, ווי איר ווילט ! טוט, יא. ווירקלעך, —
 איך פארשטיי גישט. כ'בין אלט. און — דא. . . דא שפילט דער
 טיורל. כ'האָב געלעבט — געלעבט — כ'פארשטיי גארנישט. . .

IV.

ביז זעקס און צוואַנציק יאָר האָט יאקאוו געלעבט גוט, רויק,
 גישט איבערלעבנדיק קיין באַזונדערע אומאַנגענעמלעכקייטן, נאָר
 דערנאָך האָט די צייט, דער שונא פון די מענטשן, וואָס האָבן
 ליב אַ רויק לעבן, אַנגעהויבן שפילן מיט יאקאוו אַ פארפלאַנטערטן,
 גישט ערלעכן שפיל. דאָס האָט זיך אַנגעהויבן אין אַפריל, באַנאכט,
 אַ יאָר דריי נאָך די מרידות, וואָס האָבן אויפגעטרייסלט דאָס גע-
 דולדיקע פאָלק.

יאקאוו איז געלעגן אויף דער סאָפע און האָט גערייכערט,
 קוויקנדיק זיך מיטן געפיל פון אַנגעזעטיקטקייט, וואָס שליסט אויס
 אלע פארלאַנגען ; דאָסדאָזיקע געפיל האָט ער געשטעלט העכער
 פון אלעם אין לעבן, זעענדיק דערין דעם גאַנצן לעבנס-מהות.
 דאָס געפיל איז אים געווען אלציינס אַנגענעם סיי נאָך אַ געשמאַקן
 מיטאַג, סיי נאָך דעם באַזיצן אַ פרוי.

אַ פרוי אַ קיילעכיקע און שלאַנקע, איז געשטאַנען אינמיטן
 צימער באַם טיש, פארטראַכט קוקנדיק אויפן ביידן, לילע פייער פון
 דער ספירט-מאַשינקע אונטער דעם קאווע-אימבריק ; אירע נאַקע-
 טע הענט און דאָס קינדישע פנים, באַלויכטענע מיטן פייער פון אַ
 לאַמפּ אונטער אַ רויטן אַבאַזשור, זענען באַפארבט געווען מיטן
 קאָליר פון אַ געשמאַק צוגעברוינטער שאַל פון אַ קוכן. די צעשווי-
 בערטע טונקעלע האַר האָבן מאַלעריש באַשאַטן דעם האַלז און די

אָסלען. אויף פּאַלינעס נאַקעטן קערפּער איז אַ גאַלדיק-געלעך בוי-
כאַרישער שלאָפּראַק, אויף די פּיס — גרינע סאַפּיאַנען-פּאַנטאַפּל.
אין איר איז פּאַרהאַן עפּעס זייער לייכטס, נישט רויסישס; זי האָט
אַ ליב צורהלע פּון אַ נישט דערוואַקסן יינגל; פּויכיקע ליפּן, טעם-
פּעראַמענטפולע אויגן, קיילעכיקע ווי קערשן; אפּילו אין דעמדאַ-
זיקן מאַמענט, ווען יאַקאַוו איז זאַט מיט איר, איז זי אים אָנגענעם.
זי איז, נאַטירלעך, אומפּאַרגלייכלעך שענער פּון אַלע מיידלעך און
פּרויען, וועלכע ער האָט געקענט, און זי וואָלט געווען אינגאַנצן
שיין, ווען נישט איר נאַרישער כאַראַקטער.

— איך וויל נישט קיין קאַווע, אַפּעלסיניטשיק. — האָט גע-
זאָגט יאַקאַוו דורך דעם געדיכטן שלייער פּאַפּיראַסן-רויך; נישט
קיין קוק טוענדיק אויף אים, האָט פּאַלינאַ געפרעגט:
— און — איך ?

— איך ווייס נישט, וואָס דו ווילסט, — האָט געענטפּערט
יאַקאַוו, מיד אַ גענעץ געבנדיק.

— ניין, דו ווייסט, — האָט, שנעל אויפכאַפּנדיק זיינע ווער-
טער און אַ שאַקל געבנדיק מיטן קאַפּ, געזאָגט די פּרוי מיט אַ
היליכיק קול; אויסהערנדיק אַ מינוט, צוויי, אירע ראַצנדיקע, דראַ-
פּענדיקע ווערטער, האָט יאַקאַוו זיך אויפגעזעצט, אַוועקגעוואָרפּן דעם
פּאַפּיראַס אויף דער פּאַדלאַגע און, אָנטוענדיק די שיק, געזאָגט מיט
אַ ניפּץ:

— איך פּאַרשטיי נישט דיין טבע קאַליע צו מאַכן די גוטע
שטימונג! דו ווייסט דאָך: איך קאָן נישט חתונה האָבן, פּל-ומן
דער טאַטע איז נישט געשטאַרבן...
דאָ האָט, ווי תמיד, פּאַלינאַ אים באַשאַטן מיט באַליידיקענ-
דיקע ווערטער:

— געוויס איז דיר, שפּין, נייטיק בלוזן אַ גוטע שטימונג!
איך ווייס: פאַר אַ גוטער שטימונג ביסטו גרייט מיך צו פּאַרקויפּן
אַ טאַטער, אַן אַלטוואַרג-הענדלעך, יאָ! דו ביסט אַן אומערלעכער
מענטש... .

יאַקאַוו האָט באַזונדער נישט ליב געהאַט, ווען זי האָט אים
גערופּן שפּין, אין די ליבלעכע מינוטן האָט זי געהאַט פאַר

אים אן אנדערן קאמישן נאמען — סאליאניענקי. און אים האט זיך געדאכט, אז ער פל פנים היינט וואלט זי געמעגט זיך אפהאלטן פון קריגן זיך: מיט א צוויי שעה פריער האט ער איר געגעבן הונדערט רובל.

— מיט געשריי וועסטו גארנישט אויספירן, — האט ער זי רויק געוואָרנט, אַנטווענדיק דעם הוט, אויסשטרעקנדיק די האַנט. — צום ווידערזען!

— חזיר! ווידער האט ער אַנגעוואָרפן קערטלעך אויף דער

פּאַרלאָגע.

אינדרויסן איז ארוםגעפלוין א נאסער ווינט, שאַטנס פון וואַלקנס זענען אַרוםגעקראַכן איבער דער ערד, אַזוי ווי וועלנדיק אויסווישן די קאַלזשעס, אַלע מאָר האַט אויף אַ מינוט אַרויסגע-פליקט די לבנה, און דאָס וואַסער אין די קאַלזשעס, באַדעקט מיט דינעם אייז, האַט געבלישטשעט מיט קופער. דאָס יאָר האַט דער ווינטער עקשנותדיק נישט געוואַלט אַפטרעטן דאָס אַרט פאַרן פריי-לינג; ערשט נעכטן איז געפאַלן אַ געדיכטער שניי.

יאַקאָו אַרטאָמאַנאָו איז געגאַנגען נישט געאייילט, אַריינגע-רוקט די הענט אין די קעשענעס, האַלטנדיק אינטערן אַרעם אַ שווערן שטעקן, און געטראַכט וועגן דעם, ווי אומדערקלערלעך, משונהדיק נאָריש ס'זענען די מענטשן. וואס דאַרף האָבן דאָס ליי-בע נאַרעלע פּאַלינע? זי לעבט זיך רויק, נישט האַפנדיק קיין שום דאָגות, באַקומט נישט ווינציק מתנות, טוט זיך אָן שיין, גיט אויס באַ אַ הונדערט רובל אַ חודש; יאַקאָו האַט געוואַוסט, געפילט, אז ער געפעלט איר. נו, וואָס זשע נאָך דאַרף זי? פאַרוואָס וויל זי חתונה האָבן?

— ס'איז נאָריש, ווי אַ מויו אין אַ סלאַיק איינגעמאַכטס, — האַט ער פאַרענדיקט מיטן באַליבטן, דורך אים גיפא צוגעטראַכטן גלייכווערטל. דאָס לעבן האַט זיך אים אויסגעוויזן איינפאַך, עס פאַדערט נישט פונדעם מענטש גאַרנישט, אַ חוץ דעם, וואָס ער באַזיצט שוין. אינדעראמתן איז דאָך קלאָר: אַלע מענטשן שטרעבן צו איינעם און דעם זעלבן, צו פולער רויקייט; די האַוועניש פון טאַג — דאָס איז נאָר אַ קנאַפ אַנגענעמער אַריינפיר צו דער שטיל-

קייט פון דער נאכט. צו יענע שעהן, ווען דו פארבלייבסט איינער
אליין מיט דער פרוי, און דערנאך, אן אנגענעם איינגעמידטער פון
אירע צערטלענישן, שלאפטו אן שום הלומות. אין דעם — איז
דאס גאנצע ווירקלעך באדייטנדיקע און ווארהאפטקע. די מענטשן —
זענען באריש שוין דערפאר, וואס כמעט אלע האלטן זיי זיך, פאר-
בארגן אדער אפן, אלס קלוגער פון אים; זיי טראכטן אויס זייער
א סך איבעריקס; מעגלעך, אז זיי טוען דאס אויס עפעס א פאר-
בלענדקייט, יעדער וויל זיך אויסצייכענען מער פון די איבעריקע,
מורא האבנדיק צו פארלירן זיך צווישן די מענטשן, מורא האבנדיק
גישט צו זען זיך.

א נאר איז איליא, וועלכער האט זיך פארפלאגטערט אין די
ביכער נאך דעמאלט, ווען ער האט זיך געלערנט אין גימנאזיע,
און אצינד זיך פארדרייט ערגעץ-וואו צווישן די סאציאליסטן. א סך
עולות האט געזען פון אים יאקאוי, און אט איצט, נישט לאנג,
האט מען געמוזט שיקן איליען געלט ערגעץ דארט קיין סביר.
אומפארטראגלעך, הגם אויך קאמיש, באריש איז די מוטער; נאך מער
אומפארטראגלעך און שווער באריש איז דער פארמרה-שחורהטער
פאטער, דער אלטער בער, וואס קען נישט לעבן מיט קיין מענטשן,
דער שכורער און שמוציקער. קאמיש איז דער פארהאוועטער לופט-
שפרינגער, דער פעטער אלעקסי; אים ווילט זיך אריינקריגן אין
דער מלוכה-דומע, צוליב דעם שפייזט ער זיך גריק מיט צייטונג-
גען, איז געווארן פאלש ליבלעך מיט אלעמען אין שטאט און מאכט
הנדלעך צו די ארבעטער פון פאבריק, ממש ווי אן אלטע, אויסגע-
לאסענע פרוי. באזונדער אבער און עפעס אזוי דערדריקנד, מורא-
דיק באריש איז דער לאנגנאזיקער דיאטעל מיראן; האלטנדיק זיך
פאר דעם גרעסטן חכם אין רוסלאנד, זעט ער זיך, הפנים, אין דער
צוקונפט אלס מיניסטער און פארבארגט שוין גארנישט אפילו אצינד,
אז נאר אים אליין איז קלאר, וואס מען דארף טון, וויאזוי אלע
מענטשן דארפן קלערן. ער באמיט זיך אויך צוצופונדן זיך צו די
ארבעטער, ער ארדנט איין פאר זיי פארשידענע פארוויילונגען,
האט ארגאניזירט פוטבאליסטן-קלובן, געשאפן א ביבליאטעק, ער
וויל שפייזן זיי וועלך מיט מיערן.

די ארבעטער וועבן גרויסארטיקע לייוונט, אנטווענדיק זיך אין לאכעס, לעבנדיק אין שמוץ, שפורנדיק; אין דער מאסע זענען זיי אויך פארשופט פון עפעס א באזונדערער נארישקייט, אן עזות-דיק אפענער, וועלכער ס'פעלט אפילו יענע איינפאכע, ווירטשאפט-לעכע כושרעקייט, וואָס איז פארהאן בא יעדן פויער. וועגן די ארבעטער איז יאקאוו ארטאמאָנאָוו אויסגעקומען צו קלערן מער, ווי וועגן אלעם איבעריקן, וואָרים ער האָט זיך טאָג-טעגלעך צו-נויפגעשטויסן מיט זיי און שוין לאַנג, נאָך אין די יינגל-יאָרן האָבן זיי אַרויסגערופן באַ אים אַ געפיל פון פיינדשאפט, — ער האָט דעמאָלט געהאַט נישט ווינציק שאַרפע צוזאמענשטויסן מיט די יינגע וועבער איבער מיידלעך און עד היום האָבן אייניקע פון זיי-נע קאַנקרענטן, משמעות, נישט פאַרגעסן די אַלטע עוולות. ווען ער האָט נאָך קיין באַרד נישט געהאַט, האָט מען אים צוויי מאָל באַנאַכט באַוואָרפן מיט שטיינער. דער מוטער איז דעמאָלט נישט איינמאָל אויסגעקומען אַפצוקויפן זיך מיט געלט פון סקאַנ-דאַלן און ווייבערישע קוויטשן, דערביי פלעגט זי קאַמיש איינטענהן מיט אים :

— וואָס ביסטו שוין, ווי אַ האָן ? וואָלסט נאָך צוגעוואַרט אַ ביסל, ביזוואַנען וועסט חתונה האָבן, אַדער שאַף דיר שוין בע-סער איינע און — לעב! מען וועט זיך פאַרקלאַנגן אויף דיר פאַרן טאַטן, וועט ער דיך, ווי איליען, אַרויסטרייבן. . .

פאַר די צוויי, דריי מרידה-יאָרן האָט יאקאָוו נישט באַמערקט קיין באַזונדער געפערלעכס אין דער פאַבריק, נאָר מיראַנט רייד, די אומרויקע זיפצן פון פעטער אלעקסייען, די צייטונגען, וועלכע אַרטאמאָנאָוו דער יינגערער האָט נישט ליב געהאַט צו לייענען, נאָר וועלכע האָבן מיט אַ צוודרינגלעכער דינערישקייט און מיט אַ נישט פאַרהוילענער, שאַדנפריידיקער דראָונג דערציילט וועגן דער אַרבעטער-באַוועגונג, געדרוקט די רעדעס פון די אַרבעטער-פאַר-שטייער אין דומע, — דאָס אַלץ האָט איינגעפלאַנצט יאקאָוו אַ געפיל פון פיינדשאפט צו די פאַבריק-מענטשן, אַ באַליידיקענד גע-פיל פון אַפהענגיקייט פון זיי. אים האָט זיך געדאַכט, אַז ער האָט זיך שוין אויסגעלערנט קינציק צו באַהאַלטן דאָסדאָזיקע געפיל אונט-

טער די קליינטשיקע הנחות פאר זייערע פאָדערונגען, אונטער שמייכ-
 לען און הלצהלעך. אָבער בכלל איז אַלץ געגאנגען נישט שלעכט,
 כאָטש טיילמאָל האָט ראַפּטום אַרומגעכאַפּט און געקוויילט עפעס אַ
 מין פאַרלעגנהייט, ווי פּלומרשט ער, יאַקאָו אַרטאַמאַנאָו, דער באַ-
 לעבאַס, וואָלט געוואוינט צו גאַסט באַ מענטשן, וועלכע אַרבעטן
 אויף אים, ער וואוינט שוין לאַנג און האָט זיי דערעסן; זיי, אי-
 מעטיק צושווייגנדיק, קוקן אויף אים אזוי, גלייך זיי וואָלטן געוואָלט
 זאָגן :

— וואָס-זשע גייסטו נישט אַוועק? שוין צייט!

אין די מאָמענטן, ווען ער האָט דאָס געשפּירט, פלעגט אין
 אים געבוירן ווערן אַ נישט קלאָר פאַרגעפּיל, אַז אין דער פאַבריק
 איז פאַרבאָרגן און אומגעזעען טליעט, רויכערט זיך עפעס גע-
 וואָלטיק געפערלעכס פאַר אים, פאַר אים פערזענדלעך.

יאַקאָו איז געווען זיכער, אַז דער מענטש איז איינפאַך, אַז
 ליבער פון אַלעם איז אים — די איינפאַכקייט און ער אַליין, דער
 מענטש, טראַכט נישט אויס, טראַגט נישט אין זיך קיין שום אומ-
 רייקע געדאַנקען. דידאַזיקע טשאַדנדיקע געדאַנקען לען ערגעץ
 מחוץ דעם מענטש און, אַנשטעקנדיק זיך מיט זיי, ווערט ער אומ-
 רייק, אומפאַרשטענדלעך. גלייכער נישט וויסן, נישט צעבלאָזן די
 דאַזיקע טשאַדנהאַפטע מחשבות. אָבער זייענדיק פינדלעך געשטימט
 צו דידאַזיקע מחשבות, האָט יאַקאָו געפּילט זיין עקזיסטענץ מחוץ
 זיך און געזעען, און נישט אויפפלאַנטערנדיק די פעסטע קניפן פון
 דער אַלגעמיינער באַרישקייט, פאַרפלאַנטערן זיי בלויז יענץ איינ-
 פאַכע, קלאָרע, מיט וואָס ער האָט ליב געהאַט צו לעבן.

קלוגער פאַר אַלע מענטשן, וועלכע ער האָט געקענט, האָט
 זיך אים אויסגעוויזן דער אַלטער טיכאַן וויאַלאָו; באַאַבאַכטנדיק
 זיין רייקע באַציונג צו מענטשן, זיין אַרבעטן אויס גענאָד, האָט
 יאַקאָו מקנא געווען דעם הויזוועכטער. טיכאַן איז אַפּילו געשלאָפּן
 קלוג; צוגעדריקט דאָס אויער צום קישן, צו דער ערד, גלייך ער
 וואָלט עפעס אונטערגעהערט.

ער האָט געפרעגט דעם אַלטן:

— דיר חלומען זיך חלומות?

— נאָוואָס? איך בין נישט קיין באַבע, — האָט געזאָגט
טיכאַן, און אונטער זיינע ווערטער האָט יאָקאָוו דערפילט עפעס
געדיכטס, שטאַנד האַפטיקס, אומוואַקלאַפּט שטאַרקס.

— ווייבערישע חלומות, — האָט געקלערט ארטאָמאַנאָוו דער
יינגערער, הערנדיק די וויפוחים און די רייד אין פעטער אַלעק-
סייס הויז, געקלערט און איבערלעך געשמייכלט.

בכלל אָבער האָט ער געטראַכט מיט אַנשטרענגונג און פאַר-
טראַכטנדיק זיך, האָט ער זיך באַוועגט שווער, גלייך ער וואָלט גע-
טראָגן אַ גרויסע משא און, איינבייגנדיק דעם קאַפּ, געקוקט אונ-
טער די פיס. אזוי איז ער אויך געגאַנגען אין יענער נאַכט פון
פאַלינען; דערזיבער האָט ער טאַקע נישט באַמערקט, פונדאָנען
ס'איז דערשינען פאַר אים אַ נידעריקע, גרויע פיגור, האָט הויך
אַ פאַך געטון מיט דער האַנט, יאָקאָוו האָט זיך שנעל אַראָפּגע-
לאָזט אויף אַ קנז, גלייך אַרויסגעכאַפט דעם רעוואָלווער פון פאַלטיין-
קעשענע, האָט אַ שטאַמפער געטון אין פוס אַריין פון דעם מענטש,
וואָס איז אים באַפאַלן, אויסגעשאַסן; דער שאַס איז געווען טויב
און שוואַך, נאָר דער מענטש איז אָפּגעשפרונגען, זיך אַ קלאַפּ גע-
טון מיט דער פלייצע אָן אַ פלוט, אַרויסגעמרוקעט און זיך אַראָפּ-
געגליטשט איבערן פלוט אויף דער ערד.

ערשט נאָכדעם האָט יאָקאָוו דערפילט, אַז ער איז איבערגע-
שראַקן צום טויט, אזוי איבערגעשראַקן, אַז ער האָט געוואָלט אַ
געשריי טון און נישט געקאָנט; די הענט האָבן געציטערט און די
פיס האָבן נישט געפאַלגט, ווען ער האט געוואָלט אויפשטיין פון די
קניען. צוויי טריט פון אים האָט זיך געבאַפרעוועט אויף דער ערד,
אויך באַמיענדיק זיך אויפצושטיין, יענער מענטש, אָן אַ היטל מיט
אַ געקרייזלטן קאַפּ.

— כוועל דערשיסן, נבלה, — האט הייזעריק געזאגט
יאָקאָוו, אויסציענדיק די האַנט מיטן רעוואָלווער, — דער
מענטש האָט אויסגעדרייט צו אים אַ ברייט פנים און אַרויסגע-
מורמלט:

— איר האָט שוין דערשאַסן. . .

דאָ האָט יאָקאָוו אים דערקענט, האָט אויך אַרויסגעמורמלט
פאַרנאַפט :

— נאַסקאָוו? אַך, פאַרליען! דו?

יאָקאָוו'ס שרעק האָט שנעל אָפּגעטרעטן פאַר אַ געפיל, נאַענט
צו פרייד, דאָסדאָזיקע געפיל איז אַרויסגערופן געוואָרן נישט בלויז
פון באַוואוסטזיין, אַז ער האָט גליקלעך אָפּגעשלאָגן אַן אָנפאַל,
נאָר אויך דערפון, וואָס דער אָנפאַלער האָט זיך אַרויסגעוויזן נישט
קיין אַרבעטער פון פאַבריק, ווי יאָקאָוו האָט געמיינט, נאָר אַ
פרעמדער מענטש. דאָס איז — נאַסקאָוו, דער יעגער און האַרמאַ-
ניסט, וואָס האָט געשפילט אויף די חתונות, אַן איינזאַמער מענטש;
ער האָט געוואוינט אין דער דירה פאַ דער דיאָקאַנעכע פאַראַקלי-
טאַוו; וועגן אים האָט ביז דער היינטיקער נאַכט קיינער אין שטאָט
נישט גערעדט קיין שום שלעכטס.

— פאַרנעמסטו זיך גאָר מיט דעם? — האָט געזאָגט יא-
קאָוו און איז אויפגעשטאַנען אויף די פיס, זיך אַומקוקנדיק; ס'איז
געווען שטיל, נאָר דער ווינט האָט געשאַקלט די צווייגלעך פון די
ביימער איבערן פלויס.

— מיט וואָס פאַרנעם איך זיך דען? — האָט פלויצלינג גע-
פרעגט נאַסקאָוו. — איך האָב געוואָלט מאַכן אַ שפאַס, איבערשרעקן
אייך, מער גאָרנישט! און איר — מיטאַמאָל — באַץ! פאַר דעם —
וועט מען קיין לויב אייך נישט געבן, געדענקט! איך האָב זיך אַליין
איבערגעשראַקן...

— אַך, אזוי גאָר? — האָט שפאַטיש, מיט אַ טאָן פון אַ
זיגער, געזאָגט אַרטאַמאַנאָוו. — נו, שטיי אויף, קום אין פאַרלייני-
אַריין.

— גיין קאָן איך נישט, איר האָט מיך געמאַכט פאַר אַ
קאַליקע.

נאַסקאָוו האָט אויפגעהויבן דאָס היטל און, אַריינקוקנדיק דע-
רין איבערווייניק, געזאָגט:

— און פאַר פאַרלייניק האָב איך נישט קיין מורא.

— נו, דאָרטן — וועלן מיר שוין זעען, שטיי אויף!

— איך האָב נישט מורא, — האָט איבערגעזחזרט נאַסקאָוו. —

מיט וואָס וועט איר באַווייזן, אַז איך בין אייך באַפאַלן, און נישט
איר מיר, אויס שרעק? דאָס איז — איינס!
— אזוי. און — צוויי? — האָט געפרעגט יאַקאָו, אַ שמייכל
געבנדיק, נאָר אַ ביסל וואונדערנדיק זיך אויף נאַסקאַוס רייקייט.
— ס'איז אויך דאָ צוויי. איך בין פאַר אייך אַ נוצלעכער
מענטש.

— דאָס איז אַ מעשהלע. דאָס איז פון אַ מעשהלע אַרויס.
און אַנשטעלנדיק דעם רעוואָלוצער אין האַרמאַניסט פנים
אַריין, האָט יאַקאָו מיט אַ ראַפּטעמדיקער רציחה אַ דראַע גע-
טון:

— אַט וועל איך דיר דעם קאַפּ צעשמעטערן!
נאַסקאַו האָט אויפגעוויבן די אויגן און, אויפסניי אַראַפּ-
לאָזנדיק זיי אין היטל אַריין, געזאָגט מיט אַן עצה-טאָן:
— מאַכט נישט קיין סקאַנדאַל. באַווייזן קאָנט איר גאַרנישט,
כאַטש איר זענט רייך. איך זאָג: כ'האַב געוואָלט אַ שפּאַס מאַכן.
איך קען אייער פאַטער, כ'האַב אַ סך מאָל פאַר אים אויף דער
האַרמאַניע געשפּילט.

ער האָט מיט אַ שאַרפן זשעסט אַרויפגעוואָרפן דאָס היטל
אויפן קאַפּ, האָט זיך איינגעפויגן און גענומען אונטערהייבן דעם
הויז, מרוטשענדיק דורך די ציין, דערנאָך, אַרויסגעמענדיק פון
קעשענע אַ טיכל, אָנגעהויבן אַרומבינדן דעם פוס, וואָס איז פאַר-
וואונדעט געווען העכער פון דער קני. ער האט די גאַנצע צייט
געמזרמלט עפעס נישט דייטלעך, נאָר יאַקאָו האָט נישט געהערט
זיינע ווערטער, אויפסניי אָנווערנדיק דעם קוראַזש מחמת דער אויס-
טערלישער האַלטונג פון דעם לאַ-יצלהדיקן גולן.

מיט אַן אומגעוויינלעכער פאַר אים שנעלקייט, האָט יאַקאָו
אַרטאַמאַנאָו זיך איבערגעלייגט: נאַטירלעך דאַרף מען איבערלאָזן
נאַסקאַוון דאָ באַם פלוט, גיין אין שטאַט אַריין, רופן אַ נאַכט-
וועכטער, אַז ער זאָל היטן דעם פאַרוואונדעטן, דערנאָך גיין אין
פּאַליציי, מעלדן וועגן אַנפאַל. ס'וועט זיך אָנהייבן אַן אויספאַרשונג,
נאַסקאַו וועט דערציילן וועגן דעם פאַטערס היליאַנקעס באַ דער
דיאַקאָנעכע. ס'קאָן זיין ער האָט פריינד, אויך אזוינע קלע-שניידער,

זיי וועלן, מעגלעך, פרווון זיך נוקם זיין. אָבער מען קאָן דאָך פאַרשט
 נישט איבערלאָזן דעמדאָזיקן פאַרשוין אָן אַ שטראַף. . .
 די נאַכט איז געוואָרן אַלץ קעלטער; די האַנט, וואָס האָט
 געהאַלטן דעם רעוואָלווער, האָט געבראַכן פֿון קעלט; צו דער
 פּאַליציי-קאָמענדאַנטור — איז ווייט, דאָרטן שלאָפן שוין אונדאָי
 אַלע. יאַקאָו האָט בייז געסאַפּעט, נישט וויסנדיק וויאָזוי צו באַ-
 שליסן, באַדויערנדיק, וואָס ער האָט מיטאַמאַל נישט דערשאָסן
 דעמדאָזיקן ברייטבייניקן בחור, מיט אַזוינע קרומע פּיס, גלייך ער
 וואָלט דאָס גאַנצע לעבן געזעסן רייטנדיק אויף אַ פעסל. און פּלוצ-
 לינג גהאַט ער דערהערט ווערטער, וואָס האָבן אים איבערראַשט מיט
 זייער אומגעריכטיקייט.

— איך וועל אייך זאָגן אָפּן, כאַטש דאָס איז — אַ סעק-
 רעט, — האָט געזאָגט נאַסקאָוו, נאָך אַלץ פאַרענדיק זיך מיט זיין
 פּיס. — איך וואוין דאָ פאַר אייער טובה וועגן, אַכטונג צו געבן
 אויף אייערע אַרבעטער. איך האָב, אפשר, אַימישנע געזאָגט, אַ
 איך האָב אייך געוואָלט איבערשרעקן, נאָר אינדעראַמתן האָב איך
 גאָר באַדאַרפט כאַפּן אַ געוויסן מענטש און איך האָב מיך טועה
 געווען. . .

— ט-טייוול, — האָט געזאָגט יאַקאָו. — וויאָזוי?
 — יאָ, אַט אַזוי. . . איר — ווייסט נישט, נאָר באַ דער דיאַ-
 קאַנעכע אין באַד קומען זיך צונויף די סאַציאַליסטן און זיי רעדן
 ווידער וועגן אַ בוינט, לייענען ביכלעך. . .

— זאָנסט ליגנט, — האָט שטיל געזאָגט יאַקאָו, גלייבנדיק
 אים. אָבער — ווער? ווער קומט זיך צונויף?
 — דאָס קען איך נישט זאָגן. מען וועט זיי אַרעסטירן, וועט
 איר געוואויר ווערן.

האַלטנדיק זיך אָן די ברעטער פֿון פּלווט, איז נאַסקאָוו אויפ-
 געשטאַנען און האָט אַ בעט געטון:

— גיט מיר דעם שטעקן, איך וועל אָן דעם נישט דער-
 גיין. . .

אַראַפּפּייגנדיק זיך, האָט יאַקאָו אויפּגעהויבן דעם שטעקן,
 אים דערלאָנגט און זיך אומגעקוקט, שטיל פּרעגנדיק:

— נאָר, אויב אזוי, וואָס זשע האָסטו, נאָכוואָס זשע האָט
איר זיך אַרויפגעוואָרפן אויף מיר ?

— איך האָב זיך נישט אַרויפגעוואָרפן. איך האָב איך נישט
דערקענט. איך האָב געדאַרפט נישט איך, נאָר אַן אַנדערן. איר
לעזט דאָס אַלץ צורוי. ס'איז אַ טעות. איר וועט אינגיכן דערזען,
אַז איך זאָג אמת. איר דאַרפט מיר געבן געלט צו היילן דעם פוס.
אַט וואָס. . .

און אָנהאַלטנדיק זיך באַם פלוט, אַנשפאַרנדיק זיך אויפן
שטעקן, האָט נאָסקאַוו אָנגעהויבן לאַנגזאַם איבערצושטעלן די קרוי-
מע פיס, דערווייטערנדיק זיך פון די גערטנער, אין דער זייט פון
די פינצטערע זייטיקע היילעך; ער איז געגאַנגען און האָט אזוי
צעטרעבן די קאַלטע שאַטנס פון די וואַלקנס, און אָפגייענדיק אַ
טריט צען, אַ רוף געטון, נישט הויך :

— יאַקאַוו פעטראַוויטש !

יאַקאַוו איז צו אים צוגעגאַנגען זייער שנעל, נאָסקאַוו האָט
געזאָגט :

— איר זאָלט וועגן דעם צופאַל — קיינעם, קיין ווארט ! אַז
נישט. . . איר פאַרשטייט אַליין.

ער האָט אַפּאָך געטון מיטן שטעקן און זיך געלאָזט גיין
ווייטער, איבערלאָזנדיק יאַקאַוו אין פאַרטעמפטיקייט. מען האָט גע-
מוזט קלערן מיטאַמאָל וועגן אַ סך זאַכן און מען האָט געדאַרפט
תיכף באַשליסן : צי האָט ער געטון אזוי, ווי ער האט געדאַרפט ?
געוויס, אויב נאָסקאַוו פאַרנעמט זיך מיט נאָכקוקן די סאַציאַליסטן,
איז ער אַ נוצלעכער, אפילו אַ נויטווענדיקער מענטש, אָבער — ווי
פאַלד ער האָט געזאָגט ליגנט, אָפגענאַרט, פדי צו געווינען צייט
און נאָכדעם נקמה נעמען פאַר זיין דורכפאַל און פאַרן שאַס ? ער
זאָגט ליגנט, אַז ער האָט זיך טועה געווען און אַז ער האָט גע-
וואָלט איבערשרעקן, ער זאָגט ליגנט, דאָס איז קלאַר. און אפשר
איז ער גאָר אונטערגעקויפט פון די אַרבעטער, אַז ער זאָל דער-
הרגענען ? צווישן די וועבער אין פאַבריק איז געווען אַ גרויסע גרופע
שלעגעריס, עזות-פנימער נאָר סאַציאַליסטן איז זיך שווער פאַרצושטעלן
צווישן זיי. די צומיינסטן סאָלידע אַרבעטער, ווי סעדאַוו, קריקו-

נאוו, מאסלאוו און אנדערע האָבן אַליין אַנומלט געפאָדערט, אז די קאָנטאַ- זאָל אָפּשאַפן איינעם פון די גרעסטע לאַביוזעס. ניין, נאָס- קאָוו האָט זיכער אָפּגענאַרט. צי דאַרף מען דערציילן וועגן דעם מיראַנען ?

יאַקאָוו האָט זיך נישט געקאָנט פאַרשטעלן, וואָס ס'וועט זיין, אויב ער וועט דערציילן. וועגן נאָסקאָוו מיראַנען; נאָר, פאַרשטייט זיך, דער קיזין וועט אָנהייבן אויספירלעך אים אויספּרעגן, ווי אַ ריכטער, וועט אים אין עפעס באַשילדיקן און וועט זיכער, אזוי צי אַנדערש, אים אויסלאַכן. אויב נאָסקאָוו איז אַ שפּיאַן, איז דאָס, מסתמא, באַוואַסט מיראַנען. און סוף כל סוף איז פאַרט נישט אינאָן גאַנצן קלאַר — ווער ס'האַט זיך טועה געווען: נאָסקאָוו אָדער ער, יאַקאָוו ? נאָסקאָוו האָט געיאָגט:

— איר וועט אינגיכן דערזעען, אז איך זאָג דעם אמת.

ער האָט נאָכגעקוקט דעם יעגער, ביזוואַנען יענער איז נישט געלם געוואָרן אין די נאַכט-שאַטנס. ס'איז פלומרשט אַרץ געווען איינפאַך און פאַרשטענדלעך: נאָסקאָוו איז אָנגעפאַלן מיט אַ בפּירושן ציל צו באַראַבעווען, יאַקאָוו האָט אויסגעשאַסן אין אים, אָבער נאָכדעם האָט זיך אָנגעהויבן עפעס אוּמרויך פאַרפלאַנטערטס, ענ-לעך צו אַ שלעכטן חלום. אומגעוויינלעך גייט נאָסקאָוו לענגויס דעם פלויט און אומגעוויינלעך, ווי געדיכטע לאַכעס, קריכן אים נאָך די שאַטנס; יאַקאָוו האָט דאָס ערשטע מאָל געזעען, אז שאַטנס זאָלן אזוי שווער זיך שלעפּן נאָך אַ מענטש.

געפלאַגט פון די מחשבות, מיד ווערנדיק פון זיי, האָט אַר-טאַמאַנאָוו דער יינגער באַשלאָסן צו שווייגן און וואַרטן. די רעיונות וועגן נאָסקאָוו האָבן אים נישט אָפּגעלאָזט, ער האָט זיך געכמו-רעט, זיך געפילט קראַנק און מיטאַג-צייט, בעת די אַרבעטער פלעגן אַרויסגיין פון די קאַרפּוסן, פלעגט ער, שטייענדיק אין קאַנטאַר באַם פענצטער, זיך צוקוקן צו זיי, באַמיענדיק זיך משער צו זיין: ווער פון זיי איז אַ סאַציאַליסט. שוין זשע דער קוכער וואַסקאַ, דער אויסגעשמירטער, דער לאַמער. וואָס האָט זיך אויסגעלערנט באַם טשעסלאַר סעראַפּים געשיקט צונויפצולייגן קאָמישע ליד-לעך:

אין עטלעכע טעג ארום האָט אַרמאַמאַנאַוו דער יינגערער,
דורכפאַרנדיק דורכן וואַלד, דערזען דאָרטן דעם זשאַנדאַרם נעסטע-
רענקאַ, אין אַ שוועדישער קורטקע, אין לאַנגע שטיוול מיט אַ ביקס
אין דער האַנט און אַ פּויל אַנגעשטאַפּטן מיט פּייגל יאַגדטאַש אויף
דער זייט. נעסטערענקאַ איז געשטאַנען מיטן פנים צום וואַלד, מיטן
רוקן צום וועג און, אַנבייגנדיק דעם קאַפּ, אויפהייבנדיק די הענט
צום פנים, פאַררייכערט אַ פאַפּיראַס; זיין רויטלעכע לעדערנע
פלייצע איז געווען באַלויכטן פון דער זון און די פלייצע האָט אויסגע-
זען אַן אייזערנע. יאַקאָוו האָט גלייך באַשלאָסן, וואָס ער דאַרף טוין,
ער איז צוגעפאַרן צו אים, אייליק זיך פאַגריסט:

— און איך האָב גאַרנישט געוואוסט, אַז איר זענט דאָ!

— שוין דעם דריטן טאָג; דעם ווייב מיינעם, באַטערענקאַ,

ווערט אַלץ ערגער, יאָ!

דידאַזיקע טרויעריקע ידיעה האָט נעסטערענקאַ מיטגעטרייל-
זיער לעבעהאַפט און באַלד, אַ קלאַפּ געבנדיק מיט דער האַנט אי
בערן יאַגדטאַש, צוגעגעבן:

— און איך, זעט איר! גישט שלעכט, האָ?

— איר קענט נאָסקאַוון, דעם יעגער? — האָט יאַקאָוו גע-
פּרעגט גישט הויך; דעם אַפּיצירס רויטלעכע ברעמען זענען פאַר-
וואונדערט אַ קריך געטון ארויף, זיינע כינעזישע וואַנסעס האָבן
זיך אַ ריר געטון, ער האָט צוגעהאַלטן איין וואַנסע, זיך פאַרזישט-
רעט, קוקנדיק אין הימל אַריין; דאָס אַלץ האָט אַרויסגעריפּן צו
יאַקאָוו די השערה:

— ער וועט זאָגן ליגנט.

— אָבער — וויאָזוי? נאָסקאַוו? ווער איז דאָס?

— אַ יעגער. אַ געקרייזלעכער, אַ קרומפּיטיקער. . .

— יאָ? כּוּהאַב דאָכט זיך געזעען אַזוינעם אין וואַלד. אַ

פּאַסקודנע ביקס. . . אָבער — וואָס איז?

אַצינד האָט דער אַפּיציר געקוקט אין יאַקאָווס פנים אַריין
מיט אַ שטאַרן. פּרעגנדיקן בליק פון די גרויע אויגן מיט אַ מין
העלן פונק אין צענטער פון אַפּל; יאַקאָוו האָט אים שנעל דערציילט
וועגן נאָסקאַוו. נעסטערענקאַ האָט אים אויסגעהערט, קוקנדיק אויף

דער ערד, אריינשלאַנגדיק אין איר מיט דער קאַלבע פון דער ביקס
אַ סאַסנאַווע שלאָף-עפעלע, ער האָט אויסגעהערט און געפרעגט.
נישט אויפהייבנדיק די אויגן:

— פאַרוואָס זשע האָט איר נישט געמאַלדן דער פּאַליציי ?
דאָס איז איר — זאך, באַטיענקא, און דאָס איז אייער פליכט.
— איך זאָג דאָך: ער שפּיאַנירט פּלומרשט די אַרבעטער,
און דאָס איז — אייער זאך. . .

— אזוי, — האָט געזאָגט דער זשאַנדאַרם, אויסלעשנדיק
דעם פּאַפּיראַס אָן דער קאַלבע פון דער ביקס, און, אויפּסניי
קלקנדיק מיט פאַרמרוזשעטע אויגן גלייך אין יאַקאָוס פנים אַרײַן,
אַנגעהויבן רעדן עפעס נישט אינגאַנצן פאַרשטענדלעך; ס'איז אויס-
געקומען, אַז יאַקאָו האָט געהאַנדלט נישט געזעצלעך, פאַרבאַרג-
דיק פאַר דער פּאַליציי אַ פּרוּוו פון רויבעריי, נאָר אַז אַצינד איז
שוין וועגן דעם שפּעט צו מעלדן.

— ווען איר וואָלט אים טאַקע דעמאַלט געווען אַהינגעשלעפט
אין פּאַליציי-קאַמענדאַטור, נו, איז דער ענין קלאָר! הגם אויך
נישט אינגאַנצן. אָבער אַצינד ווי אזוי וועט איר דערווייזן, אַז ער
איז אויף אייך אָנגעפאלן? ער איז פאַרוואַינדעט? אַהאָ! מען קאָן
שיסן אויף אַ מענטש אויס שרעק אויך. צופּעליק, איבער אוימפאַר-
זיכטיקייט. . .

יאַקאָו האָט געפילט, אַז נעסטערענקאַ כּיטרעיוועט, פּלאַנטערט
עפעס, ווײַל זאָגאַר אזויווי אַנשרעקן אַדער אוועקרוקן אים אַדער זיך
אין אַ זייט פון דערדאַזיקער געשיכטע; און ווען דער אַפיציר האָט
געזאָגט וועגן דער מעגלעכקייט פון שיסן אויס שרעק, האָט יאַקאָוס
חשד זיך פאַרפעסטיקט:

— ער זאָגט ליגנט.

— יא, באַטיענקא, דערפאַר, וואָס ער גיט זיך אָן פאַר עפעס
אַן אַבסערוואַטאַר, וועט דערדאַזיקער גאַנער, נאַטירלעך, כאַפּן אַ
פּסק. מיר וועלן אים פרעגן, וואָס ער ווייסט.
און אַרויפלייגנדיק די האַנט אויף יאַקאָוס אַקסל, האָט דער
אַפיציר געזאָגט:

— אַט וואָס: איר גיט מיר דאָס ערן-וואַרט, אַז דאָס אַלץ

העט פארבלייבן צווישן אונז. דאָס איז — אין אייערע אינטערעסן,
איר פארשטייט? אַלזאָ: דאָס ערן-וואָרט?
— געוויס. אדרבא.

— איר וועט נישט זאָגן וועגן דעם נישט דעם פּאָטער, נישט
מיראָן אַלעקסייעוויטשן, — איר האָט ווירקלעך זיי נישט דערציילט
וועגן דעם? נו, גוט. מיר וועלן איבערלאָזן דעם ענין זיין איבע-
ווייניקסטער לאַגיק. אין — קיינעם קיין וואָרט! יאָ? דער יעגער
האָט זיך אַליין פאַרוואַנדעט, איר האָט נישט קיין שום שייכות
דערצו.

יאַקאָוו האָט געשמייכלט: מיט אים האָט גערעדט אַן אַנדע-
רער מענטש, אַ הייטערער, אַ גוטמוטיקער.
— צום ווידערזען, — האָט ער געזאָגט. — געדענקט:
דאָס ערן-וואָרט.

אַרטאָמאַנאָוו דער יינגערער האָט זיך אומגעקערט אַהיים אַ
ביסל אַ באַרויקטער; אינאַוונט האָט דער פעטער אים פאַרגעלייגט
צו פאַרן אין דער גיבערניע, ער איז מיט פאַרגעניגן אַוועקגעפאַרן,
אַבער אין אַכט טעג אַרום, ווען ער איז צוריקגעקומען אַהיים אין
געזעסן באַם מיטאַג באַם פעטער, האט ער מיט אַ נייער אומרויקייט
געהערט מיראַנען דערציילן:

— געסטערענקאַ האָט זיך אַרויסגעוויזן נישט פאַר אַזאַ פּיסט-
אין-פּאַסניק, ווי איך האָב געמיינט, ער האָט אין שטאַט אויך גע-
כאַפט דריי: דעם לערער מאַדעסטאַוון אין נאָך עפעס אַנדערע.
— אין באַ אונז? — האָט געפרעגט יאַקאָוו.

— באַ אונז: סעדאַוון, קריקונאַוין, אַבראַמאָוון אין פינף יי-
גערע. כּאָטש אַרעסטירן זענען געקומען צו פאַרן זשאַנדאַרמען פּוין
גיבערניע, אַבער, פאַרשטייט זיך, דאָס איז געסטערענקאַס אַרבעט,
און, אויף אַזאַ אופן, קרענקט זיין ווייב מיט אַ בפּירושן גוצן פאַר
אונז. יאָ, ער איז נישט קיין שוטה. ער האָט מורא, מען זאָל אים
נישט אַוועקלייגן. . .

— אַצינד — האָט מען אויפגעהערט צו דערהרגענען, —
האָט באַמערקט אַלעקסיי.

— נ-נו, — האָט געזאָגט מיראַן. — יאָ. אין שטאַט איז נאָך אַרעסטירט געוואָרן דערדאָזיקער, דער יעגער...

— נאָסקאַוו? — האָט שטיף, דערשראַקן געפרעגט יאַקאָוו.

— איך ווייס נישט. ער האָט געוואוינט באַ דער דיאַקאָנע-כע, באַ איר טאקע אין באַד האָפן איינגעאַרדנט זייערע קאָנגרעסן דינדאָזיקע רעוואָלוציאָנערן. און באַ איר אין הייז — און מיט איר, האָט זיך פאַרוויילט דיין פאַטער, ווי דיר איז באַוואוסט. דער צו-בויפפאַר איז — אַ פאַסקודנער...

— מילאַ, פאַרפאַלן, — האָט געזאָגט אַלעקסיי, אַ שאַקל געבנדיק מיטן פליכיקן קאַפּ. — וואָס קאָן מען מאַכן מיט אים?

יאַקאָוו איז פינצטער געוואָרן אין די אויגן און ער האָט שוין נישט געקאָנט הערן, וועגן וואָס ס'רעדן דער פעטער מיטן קוויזן. ער האָט געקלערט: נאָסקאַוו איז אַרעסטירט; קלאַר, אַז ער איז אויך אַ סאַציאַליסט, און נישט קיין רויבער און אַז דאָס האָפן די אַרבעטער אים געהייסן דערהרגענען אָדער אָנהרגענען דעם באַלעבאַס; די אַרבעטער, וועלכע ער, יאַקאָוו, האָט געהאַלטן פאַר די סאַלידסטע און רויקסטע! סעדאַוו, דער שטענדיק ריין אַנגע-טוענער, און שוין נישט יינגער; דער העפלעכער, פריילעכער שלאַסער קריקונאַוו; דער אַנגענעמער אַבראַמאַוו, דער זינגער און צו אַלעם מסוגלער אַרבעטער. צי האָט מען געקאָנט קלערן, אַז דינדאָזיקע מענטשן זענען אויך זיינע שונאים?

אים האָט זיך אויך געדאַכט, אַז אין דינדאָזיקע טעג איז אין פאַטערס הייז געוואָרן נאָך מער געשריי און גערודער. דער גאַלד-צייניקער דאַקטאָר יאַקאָווליעוו, וועלכער האָט קיינמאַל, וועגן קיינעם און וועגן גאַרנישט, נישט גערעדט קיין גוטס, נאָר אויף אַלעם גע-קוקט פונווייטנס, מיט פרעמדע אויגן, אַפלאַכנדיק, האָט זיך אַנגע-הויבן נאָך מער צו וואַרפן אין די אויגן אַריין און עפעס אַזויווי דראַענדיק געשוואַרעט מיט די צייטונגען:

— יאָ, — האָט ער געזאָגט, בליצנדיק מיט די ציין, — מיר רירן זיך, מיר כאַפן זיך אויף! די מענטשן ווערן ענלעך צו אַ פולער דינסט, וועלכע האָט ראַפּטום זיך דערוואוסט וועגן דעם אוימגעריכטן צוריקקומען פון באַלעבאַס און מורא האָבנדיק אַנגע-

שאפט צו ווערן, קערט זי, רייניקט זי געשווינד, אונטערגעטריבן
פון פחד, וויל ברענגען אין אַרדנונג דאָס פאַרוואַרללאָזטע הויז.
— איר רעדט צוויידייטיק, דאָקטאָר, — האָט באַמערקט
מיראַן, פאַרקרומענדיק זיך. — דערדאָזיקער אַנאַרכיזם אייערער,
דער סקעפטיציזם...

נאָר דער דאָקטאָר האָט גערעדט אַלץ העכער, זיינע רייד
זענען געוואָרן לענגער, זיינע ווערטער האָבן אַריינגעברענגט אין
יאַקאָון אַן אומרויקייט. ס'האָט זיך געדאַכט, אַז אַלע האָבן פאַר
עפעס מורא, דראָען איינער דעם אַנדערן מיט אומגליקן, צעבלאָזן
קעגנזייטיק זייערע שרעקן, מען האָט זאָגאַר געקאַנט קלערן אַזוי,
אַז די מענטשן האָבן מורא גראָד פאַר דעם, וואָס זיי אַליין טאַקע
טוען, פאַר זייערע געדאַנקען און ווערטער. אין דעם האָט יאַקאָו
געזען דאָס אַנוואַקסן פון אַלגעמיינער נאַרישקייט, ער אַליין אָבער
האָט געלעבט מיט אַ נישט אויסגעטראַכטער, נאָר מיט אַ פולשטענ-
דיק רעאַלער שרעק, פילנדיק מיטן גאַנצן לייב, אַז אויף זיין
האַלז איז אַרויפגעוואָרפן אַ שטריק, אַן אומגעזעענער, נאָר וואָס
פאַרציט זיך אַלץ מער און שלעפט אים אַקייגן אַ גרויס, אומפאַר-
מיידלעך אַזמגליק.

זיין שרעק איז אויסגעוואַקסן נאָך מער, אין אַ חדשים צוויי
אַרונם, ווען אין שטאָט האָט זיך אויפסניי באַוויזן נאַקאָוו, און אין
דער פאַבריק — אַבראַמאָוו, אַ גלאַטיק אָפּגעראַזירטער, אַ געלער און
דאַרער.

— איר וועט מיך צונעמען, אַזאַ אַלטן מאַן ? — האָט ער
געפרעגט, שמייכלענדיק, — יאַקאָו האָט נישט געהאַט די העזה
אים אָפּצוזאָגן.

— וואָס, שווער אין תּפּיסה ? — האָט ער געפרעגט, — אַב-
ראַמאָוו האָט געענטפּערט, אַלץ מיט דעם אייגענעם שמייכל:

— שטאַרק ענג ! ווען דער טיפּוס זאָל נישט אַרויסהעלפּן
דער מאַכט, ווייס איך נישט, וואו זי וואַלט אַהינגעטון דעם
עולם !

— יאַ, — האָט אַ קלער געטון יאַקאָוו, אַרויסבאַגלייטנדיק

דעם וועבער, — דו שמייכלסט, אָבער איך ווייס, וואָס דו טראַכסט. . .

אין דעם זעלבן אָוונט האָט מיראַן אים געמאַכט אַ באַליי-
דיקנדע סצענע איבער אַבראַמאַוון, ער האָט כמעט אָנגעשריגן
אויף אים, אפילו אַ טופּע געטון מיטן פּוּס, ווי אויף אַ לאַקיי :
— דו ביסט משוגע געוואָרן ? — האָט ער געשריגן און זיין
נאָז איז רויט געוואָרן פון כּעס. — מאַרגן זאָלסטו אים אַפ-
שאַפן. . .

און אין עטלעכע טעג אַרום, בעת ער האָט אינדערפרי זיך
געבאָדן אין דער אַקע, האָבן אים דאָרטן געטראָפן דער פאַרוטשיק
מאָורין און נעסטערענקאַ; זיי זענען צוגעפאַרן אין אַ לאַדקע, פאַר-
לייגט מיט ווענדקעס, דער קאַלטבלוטטיקער פאַרוטשיק מאָורין
האָט זיך באַגריסט מיט יאַקאָוון מיט אַ נאַכלעסיקן שאַקל מיטן
קאַפּ, שווייגנדיק, און איז באַלד אָפּגעפאַרן אינמיטן טיך
אַריין, און נעסטערענקאַ, אויסטוענדיק זיך, האָט שטיל גע-
זאָגט :

— איר האָט בחינם נישט צוגענומען אַבראַמאַוון, כּבאַדויער
זייער, וואָס כּ'האַב זיך נישט געקאָנט מיט אייך פריער פאַרשטענ-
דיקן.

— דאָס האָט — מיראַן, — האָט אַ מורמל געטון אַרטאַמאַ-
נאָו דער יינגערער, פּילנדיק, אַז דעם אַפיצירס ווערטער שמעקן
שטאַרק מיט בראַנפן.

— יאָ ? — האָט געפרעגט נעסטערענקאַ. — דאָס איז נישט
אָפּהענגיק געווען פון אייך ?
— ניין.

— אַ שאַד. דער בחור וואָלט נוצלעך געווען. אַ לעקעכל
צום אַריינזאָרן. ער וואָלט צוגעצויגן.
און קוקנדיק אויף יאַקאָוון מיט אויגן פון אַ מיטבאַטייליקטן,
אַ נאַקעטער, אַ גאַלדיקער אויף דער זון, גלאַנצנדיק מיטן לייב,
ווי אַ קאַרפּ מיט די שיפן, האָט דער אַפיציר ווידער אַ פרעג גע-
טון :

— און דעם גוטן-ברודער אייערן — האָט איר געזעען? דעם יעגער?

געסטערענקאָ האָט זיך צעלאַכט מיט אַ שטיל געלעכטער פון זעלבסטצופרידענעם מענטש.

— ווייסט איר, וואָס אים האָט באַוואויגן צו מאַכן אַ יאָגד אויף אייך? אַ ביקס האָט ער געוואָלט קויפן, אַ צווייערעיקע. אַלץ — די לייַדשאַפטן, באַטיענקאָ, די לייַדשאַפטן פירן אָן מיט די מענטשן, יאָ! ער, דער יעגער, וועט אַצינד זייער נוצלעך זיין, ווען איך האַלט אים פעסט באַם גאַרגל, אַ דאַנק זיין טעות מיט אייך... — וואָס זשע פאַר אַ טעות, ווי באַלד איר זאָגט...

— אַ טעות, מיין הער, אַ טעות! — האָט האַרטגעקיק איי-בערגעזוהרט דער אָפיציר און, צעשפּריצנדיק דאָס וואַסער. צלמענ-דיק די נאַקטע פּרוסט, איז ער אַריינגעגאַנגען אין טייך, שפּרייזונ-דיק ווי אַ פּערד.

— כאַפט אייך אַלע דער טייוול, האָט אַפּאַטיש אַ קלער גע-טון יאַקאָוו.

פּלוצלינג, — גלייך מען האָט פאַרמאַכט די טיר פון אַ ציי-מער, וואו ס'איז געווען אַ גערויש, — איז געקומען דער טויט. אינמיטן דער נאַכט האָט יאַקאָוו אויפגעוועקט די מוטער, כליפּענדיק:

— שטיי אויף שנעלער, טיכאַן איז געקומען צולויפן אויף אַ פּערד, דער פּעטער אַלעקסיי איז געשטאַרבן!
יאַקאָוו איז אויפגעשפּרונגען, האָט גענומען מירמלען:
— וואָס-זשע איז דאָס! ער איז דאָך אפילו נישט שלאָף געווען...

וואַקלענדיק זיך, שווער עטעמענדיק, איז אין דער טיר אַריינגעקראַכן דער פּאַטער.

— טיכאַן, — האָט ער געוואַרטשעט. — וואו טיכאַן, דאָרט וועט שוין קיין גוטס נישט זיין! אָט, יאַקאָוו, האָ? פּלוצלינג... אַ באַרוועסער, אינם שלאָפּראַק, אַרויפגעוואָרפן אויף דער נאַכט-וועש, האָט ער זיך געציפּט באַם אויער, זיך אומגעקוקט, גלייך

ער וואָלט אַריינגעפאַלן אין אַן אומבאַקאַנט אַרט, און ער האָט
געאַכצט :

— אױך. . .

— וואָס זשע איז דאָס ? — האָט געגאַפּט יאַקאָוו.

— אָן ווידוי, — האָט געזאָגט די מוטער, אָן ענלעכע צו
אַ גרויסן זאַק מעל.

מען איז אַוועקגעפאַרן אויף אַ בריטשקע ; יאַקאָוו איז געזעסן
אַלס קוטשער, קוקנדיק, ווי פאַרויס שפּרינגט אונטער אויפן פּערד
טיכאַן, און אין דער זייט פון אים איבערן וועג, שפּרייט זיך,
טאַנצט דער שאַטן, אַזוויי באַמיענדיק זיך איינצוגראַפן אין דער
ערד.

אַלס האָט זיי באַגעגנט אויפן הויף, זי איז געגאַנגען פון
שייער צו די טויערן הין אין צוריק, אין אַ וויסער האַלדע, אין
אַ נאַכט-יאַקע, באַ דער שיין פון דער לבנה האָט זי אויסגעזען
בלויזלעך, דורכזיכטיק און ס'איז אויסטערליש געווען צו זען,
אַז פון איר פיגור פאַלט אויף די פליכיקע קיזלשטיינער אַ געדיכ-
טער שאַטן.

— אַט האָט זיך געענדיקט מיין לעבן, — האָט זי שטילער-
הייט געזאָגט. דער שוואַרצער הונט קוטשום איז נישט אַפּטרעטנדיק
איר נאַכגעגאַנגען.

אויף דער באַנק, אינטערן פענצטער פון קיך, איז געזעסן
איינגעבויגן מיראַן ; אין איין האַנט זיינער האָט זיך גערייכערט אַ
פאַפּיראַס, מיט דער אַנדערער האָט ער געשאַקלט זיינע ברילן,
ס'האַבן געבלישטשעט די גלעזלעך, דינע, גאַלדענע פעדעמלעך האַבן
געפּינקלט אין דער לופט ; אָן די ברילן האָט מיראַנס נאָן אויסגע-
זען נאָך גרעסער. יאַקאָוו האָט שווינגד זיך אַנידערגעזעצט לעבן
אים, און דער פאַטער, שטייענדיק אינמיטן הויף, האָט געקוקט אין
אַפענעם פענצטער אַריין, ווי אַ בעטלער, וואַרטנדיק אויף אַ נדבה.
אַלס האָט מיט אַ דערהויבענער שטימע דערציילט נאַטאַליען, קוקני-
דיק אין הימל אַריין :

— כ'האַב נישט באַמערקט, ווען. . . פּלוצלינג איז די פּליי-
צע באַ אים געוואָרן טויט-קאַלט, דאָס מויל האָט זיך אויפגעעפּנט.

ער האָט געבען נישט באַוויזן, דער טייערער, מיר צו זאָגן דאָס לעצ-
טע וואָרט זיינס. נעכטן האָט ער זיך געקלאָגט: דאָס האַרץ שטעכט.
דערציילט האָט אַלגאָ שטיל און פֿון אירע ווערטער זענען
אויך אַזוי ווי געפאַלן שאַינס.
מיראַן האָט, אַוועקוואַרפנדיק דעם פאַפיראַס, אַ באַדזשע גע-
טון יאַקאָון מיטן קאַפּ אין אַקסל און שטילערהייט אַרויסגעוואָ-
יעט:

— ד-דו וויסט נישט סאַראַ וואַילער ער איז...
— וואָס-זשע קאָן מען טון? — האָט געענטפערט יאַקאָו,
נישט געפיינענדיק קיין אַנדערע ווערטער. מען וואָלט באַדאַרפט
זאָגן עפעס דער מומע אויך, אָבער — וואָס וועסטו זאָגן? ער איז
פאַרשוויגן געוואָרן, אַראַפּקוקנדיק אויף דער ערד, שאַרענדיק אי-
בער איר מיטן פּוס.

דער פּאַטער איז, אַ קראַקע טוענדיק, אַריינגעגאַנגען אין
שטוב אַריין, נאָך אים איז אויף די שפיצן פינגער אויך אַריינגע-
גאַנגען יאַקאָו. דער פּעטער איז געלעגן, פאַרדעקט מיט אַ ליי-
לעך, אויף זיין קאַפּ האָט אַרויסגעשטעקט מיט הערנער דער קניפּ
פֿון אַ טיכל, מיט וועלכן ס'איז אַרומגעבוידן געווען די גאַמבע,
די גראַבע פינגער פֿון די פּיס האָבן אַזוי שטייף אָנגעצויגן דאָס
ליילעך, גלייך זיי וואָלטן געפרוּווט עס דורכצורייסן. די לבנה, וואָס
איז צעגאַנגען פֿון איין זייט, האָט ליכטיק אַריינגעקוקט אין פענצ-
טער, ס'האַט זיך באַוועגט דער מושלין פֿון דעם פאַרהענגל; אויפן
הויף האָט זיך צעוואַיעט קוטשום, און אַזוי ווי אים ענטפערנדיק,
האַט אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער געזאָגט איבעריק הויך, האַסטיק
זיך צלמענדיק.

— ער האָט געלעבט גרינג אין געשטאַרבן גרינג...
דורכן פענצטער האָט יאַקאָו געזעען, אַז אַצינד גייט אַרום
איבערן הויף צוזאַמען מיט דער מומען ווערע פאַפּאַוואַ, אינגאַנצן
אין שוואַרצן, ווי אַ מאַנאַכין, און אַלגאָ דערציילט אויפּסניי מיט אַ
דערהויבן קול:

— געשטאַרבן אין שלאַף...
— מאַך זיך נישט נאַריש! — האָט שטיל אַ געשריי געטון

וויאָלָאוּ; ער האָט, אָפווישנדיק דאָס פּערד מיט קלימפלעך היי, גע-
דרייט מיטן קאָפּ, נישט לאָזנדיק דאָס פּערד אַנכאַפּן מיט די ציין
זיין אויער; אַרטאַמאַנאוּ דער עלטערער האָט אויך אַ קוק געטון
דורכן פּענצטער, אַרויסגעוואַרטשעט:

— ער יעִלהוועט, דער שוטה; פאַרשטייט נישט גאַרנישט. . .

— מען דאַרף גאַרנישט רעדן, — האָט אַ קלער געטון יאָ-
קאָו, אַרויסגייענדיק אויפן גאַניק, און גענומען קוקן, ווי די שאַטנפּ
פון דער שוואַרצער און דער ווייסער פרוי ווישן אָפּ דעם שטויב
פון די שטיינער; די שטיינער ווערן אַלץ ליכטיקער. די מוטער
האַט זיך געטודעט מיט טיכאַנען, ער האָט אייבשטימיק געשאַקלט
מיטן קאָפּ, דאָס פּערד האָט אויך איינגעשטימט: אין אויג זיינעם
האַט געלויכטן אַ קופּערנער פּלעק, דער פּאַטער איז אַרויסגעגאַנגען
פון שטוב, די מוטער האָט אים געזאָגט:

— ניקיטאַ איליטשן וואָלט מען באַדאַרפט אַ דעפּעשע שיקן,
טיכאַן ווייסט, וואו ער איז.

— טיכאַן — ווייסט! — האָט ביזן איבערגעחזרט דער פּאָ-
טער. — שיק, מיראַן. . .

מיראַן איז אויפגעשטאַנען, האָט זיך געלאָזט גיין, זיך פאַר-
טשעפעט מיטן אַקסל אָן ביישטידל פון דער טיר און אַ גלעט געטון
דאָס ביישטידל מיט דער האַנט.

— איליען שיק אויך, — האָט אים נאַכגעזאָגט אין
דער טיר אַריין אַרטאַמאַנאוּ דער עלטערער; פון דעם פינצ-
טערן לאָך, דעם אויסגעשניטענעם אין דער וואַנט, האָט מיראַן
געענטפּערט:

— איליאַ קאַן נישט קומען צו פאַרן.

— איך האָב דאָך מיט אים דרייסיק יאָר אָפּגעלעבט, —
האַט דערציילט אַלאַג און גלייך זי וואָלט זיך אַליין געוואוינדערט
פון דעם, וואָס זי רעדט. — און נאָך פאַר דער חתונה האָבן מיר
פיר יאָר געלעבט אין גוטפריינדשאַפט. ווי אזוי זשע וועל איך
אַצינד לעבן?

דער פּאַטער איז צוגעגאַנגען צו יאַקאָוון.

— איליאַ — וואו איז?

— איך ווייס נישט.
— זאגסט ליגנט ?
— ס'איז איצט נישט קיין צייט צו רעדן וועגן איליען, טאג טעשי.

אין הויף איז אייליק אריינגעקומען דער דאקטאר יאקאוועוו,
האָט געפרעגט :

— אין שלאָפֿציער ?
— אַ שוטה, — האָט אַ קלער געטון יאָקאוּ. — וועסט דאָך
נישט מוחיה-מתים זיין.

אים האָט געפֿלאָגט די אוממעגלעכקייט דורכצולאָזן פֿאַר-
ביי זיך די דאָזיקע שעהן פֿון עצבות. אַלץ אַרום איז געווען דריקנ-
דיק. נישט נייטיק : די מענטשן, זייערע ווערטער, דאָס רויטע פֿערד,
וואָס האָט געלאָנצט אין לבנה-שיין, ווי בראַנז, און דערדאָזיקער
שוואַרצער, שווינגד טרויערדיקער הזנט. אים האָט זיך געדאַכט,
אַז די מומע אָלאַ רימט זיך מיט דעם, ווי גוט זי האָט געלעבט
מיטן מאַן ; די מוטער האָט אין ווינקל פֿון הויף געכליפֿעט עפעס
אַזוי צעפֿלאָסן, פֿאַלש, באַם פֿאַטער זענען פֿאַרשטאַרט געוואָרן די
אויגן, פֿאַרהילצערט געוואָרן דאָס פֿנים און אַלץ איז געווען ערגער,
דריקנדער, ווי ס'האָט געדאַרפט זיין.

אין טאָג, ווען מען האָט אַוועקגעפֿירט דעם פעטער אַלעקסיי
אויפֿן בית-עלמין, ווען מען האָט שוין געהאַט אַראָפֿגעלאָזט דעם
ארון אין קבר אַריין און מען האָט געוואָרפֿן אויף אים גאַרשטשנ-
ווייז געל זאַמד, איז אָנגעקומען דער פעטער ניקיטאַ.

— אָט איז נאָך צוגעקומען, — האָט אַ קלער געטון יאָקאוּ,
באַטראַכטנדיק דעם מאָנאַכס קאַנטיקע פיגור, וואָס האָט זיך אָנגע-
שפֿאַרט אָן אַ שטאַם פֿין אַ בעריאַזע, וועלכע ער אַליין טאַקע האָט
פֿאַרזעצט.

— דו האָסט פֿאַרשפּעטיקט, — האָט אים געזאָגט דער פֿאָ-
טער, צוגייענדיק צום ברודער, אויסווישנדיק די טרערן פֿון די
אויגן ; דער מאָנאַך האָט איינגעצויגן, ווי אַ טשערעפֿאַכע, דעם קאַפֿ
זיינעם אין האַרב אַריין. אויסגעזען האָט ער ווי אַ בעטלער ; די
זיסטאַנע איז אָפֿגעבֿלאָקירט געוואָרן פֿון דער זון, דאָס מיצל האָט

באקומען א קאליר פון אן ארטן, בלעכענעם עמער, די שטיוול זע-
נען געווען אויסגעטרעטן. זיין פארשטויבט פנים איז געווען אויפ-
געלאָפן, ער האָט געקוקט מיט טריבע אויגן אויף די רוקנס פון די
מענטשן, וואָס האָבן אַרומגערינגלט דעם קבר, און עפעס גערעדט
צום פּאָטער, מיט אַ שטילער שטימע, ס'האָט געציטערט דאָס שאַ-
טינע בערדל. יאַקאָו האָט פון אַונטערן שטערן אַפער זיך אַרומ-
געקוקט, — דעם מאַנאָך האָבן נייגיריק אַרומגעטאַפט צענדליקער
אויגן, די מענטשן קוקן אויף דעם קריפּל־האַפּטן ברודער און פעטער
פון די רייכע לייט און וואַרטן אַוודאי, צי ס'וועט נישט געשען
עפעס סקאַנדאַליעזס. יאַקאָו האָט געוואוינט, אַז די שטאַט איז
איבערצייגט: די אַרטאַמאַנאַוס האָבן באַהאַלטן דעם הויקערדיקן
אין מאַנאַסטיר אַרײַן צוֹליב דעם, פּרי צו באַנוצן זיך מיט זיין חלק
ירושא נאָכן פּאָטער.

דער דיקער, גוטמוטיקער גלח, דער פּאָטער ניקאָלאַי, האָט
מיט אַ טענאַר-שטימע אַינגערעדט אַלגען:

— לאָמיר נישט דערצערנען מיט קרעכצן און געוויין דעם
רבנו של עולם, וואַרים ס'איז זיין רצון. . .

און אַלגא האָט געענטפערט מיט אַ דערהויבענער שטימע:

— ס'טייטש איך וויין דאָך נישט, איך באַקלאַג זיך נאָר
נישט!

די הענט האָבן באַ איר געציטערט, זי האָט מאַדנע מיט פּי-
בערהאַפּטע זשעסטן אַרומגעטאַפט איר ספּאַדיניצע, געוואָלט באַהאַלטן
אין קעשענע אַרײַן דאָס פון טרערן נאַסע צונויפגעקנוילטע
טיכל.

טיכאָן וויאַלאָו האָט ברייהשדיק פאַרשאַטן דאָס קבר, צו-
העלפּנדיק דעם בית-הקברות-וועכטער, באַם קבר איז ווי אַ סלופ
אויסגעצויגן געשטאַנען מיראַן, און דער האַרבאַטע מאַנאָך האָט
שטיל, רחמנותדיק געזאָגט נאַטאַליען:

— אוי, וואָס פון דיר איז געוואָרן, — נישט צו דער-

קענען!

און אַ שטאַמפּער טוענדיק מיטן פינגער אין זיין פּאָדערשטן
הויקער, האָט ער צוגעגעבן, נישט אויפן אַרט, אַזמנייטיק:

— מיך איז נישט מעגלעך נישט צו דערקענען. דערדאָזי-
קער איז — דיינער, יאָקאָוו ? און יענער, דער הויכער, איז אַליאַ-
שעס, מיראַן ? אזוי, אזוי ? נו, לאַמיר גיין, לאַמיר גיין...
יאָקאָוו איז געבליבן אויפן בית-עלמין. מיט אַ מינוט פריער
האַט ער דערזעען צווישן עולם אַרבעטער נאַסקאָוון, דער יענער
איז דורכגעגאַנגען פאַרביי אים צוזאַמען מיטן לאַמען קיכער וואָס-
קאָ אין, דורכגייענדיק, האָט ער אַ קוק געטון אין יאָקאָווס פנים
אַריין מיט אַ נישט גוטן, פּרעגנדיקן בליק. וועגן וואָס טראַכט
דערדאָזיקער מענטש ? נאַטירלעך, קאָן ער נישט טראַכטן אומשוּל-
דיק וועגן אַ מענטש, וועלכער האָט געשאַסן אויף אים, געקאַנט
דערהרגענען.

ס'איז צוגעקומען טיכאַן, אַראַפּשאַקלענדיק מיט דער דלאַגעי-
דאָס זאָמד פֿון קאַפטן, אין געזאַגט :

— אַט, וויפיל אַלעקסיי איליטש האָט זיך נישט געסטאַרעט,
און פונדעסטוועגן... און ניקיטאַ איליטש איז שוואַך...

— דאָ איז פאַרהאַן, — האָט פּלוצלינג געזאָגט יאָקאָוו און
איבערגעריסן זיינע רייד.

— וואָס ?

— די אַרבעטער באַדויערן דעם פעטער.

— נאָר — ווי דען ?

— דאָ איז פאַרהאַן איינער, — נאַסקאָוו, אַ יענער, — האָט

ווידער אָנגעהויבן יאָקאָוו. איך וואָלט דיר עפעס געזאָגט וועגן
אים...

— אַ פּערד פּאַלט, איז אויך — אַ שאַד, — האָט אין פאַר-

טראַכטקייט געזאָגט טיכאַן. אַלעקסיי איליטש האָט געלעבט אין
געלויף, איז ער טאַקע פֿון צעלאַפּנקייט געשטאַרבן. ווי ער וואָלט
זיך צעקלאַפּט אָן עפעס. אין ערשט אַ טאַג פאַרן טויט האָט ער
מיר געזאָגט...

יאָקאָוו איז אַנטשוויגן געוואָרן, פאַרשטייענדיק, אַז זיינע רייד

וועלן נישט דערגיין צו טיכאַנען. ער האָט באַשלאָסן צו זאָגן טיכאַ-
נען וועגן נאַסקאָוון דערפאַר, וואָס ער האָט געמוזט וועמען ס'איז
זאָגן וועגן דאָזיקן מענטש; דער געדאַנק וועגן אים האָט יאָקאָוו

געפלאגט מער, ווי אלץ, וואָס איז איצט פאַרגעקומען. נעכטן איז צו אים אין שטאָט פון עפעס אַ ווינקל אַפער צוגעקומען דערדאָזיקער קרומפּיסיקער מיטן טעמפּן זעלנערישן פנים, האָט אַראָפּגענומען דאָס היטל און, אַרייַנקנדיק דערין אינעווייניק, אין דער פּאַטשעוו-קע, געזאָגט:

— מיר קומט אַ חוב פון אייך, איר האָט צוגעזאָגט צו געבן אויף היילן דעם פּוס. אַ חוץ דעם איז באַ אייך דער פעטער אויך געשטאַרבן, מילא וועט עס זיין — ווי אויף הזכרת-נשמה. און איך האָב אַצינד אַ געלעגנהייט — כ'קאַן קויפן אַ מערקווירדיקע האַרמאַ-ניע צום פאַרוויילן אייער טאַטעשי. . .

יאַקאַוו האָט צעהיט געקוקט אויף אים און געשוויגן. דאָן האָט נאָסקאַוו באַלערנד און האַרטגעקיק צוגעגעבן:
— און איך זיין דאָך אויך פאַר אייער טובה, קייגן די שונאים פון רוטלאַנד. . .

— וויפיל? — האָט געפרעגט יאַקאַוו.

נאָסקאַוו האָט נישט מיטאַמאַל געענטפערט:

— פינף און דרייסיק רובל.

יאַקאַוו האָט אים געגעבן דאָס געלט און איז שנעל אַוועק-געגאַנגען אַן אויפגעבראַכטער, אַ דערשראַקענער. — ער האָלט מיך פאַר אַ שוטה, ער מיינט, אַז איך האָב מורא פאַר אים, דער מנוול! ניין, וואַרט נאָר צו. . .

און אַצינד, גייענדיק פאַמעלעך אַהיים, האָט יאַקאַוו געטראַכט פלוז וועגן דעם, וויאָזוי זיך צו פאַפּרייען פון דעמדאָזיקן מענטש, וועלכער וויל אַן שום ספק אים אַרונטערפירן. ווי אַן אַקס, אינטער דער האַק.

אַן אַ סוף האָבן זיך געצויגן די טומלדיקע שעהן פון דער הזכרת-מאָלצייט. די מענטשן האָבן זיך געוויילט, צווינגענדיק דעם דיאַקאָן קאַרצעוו און די משוררים אַפּצורייכטן דעם נפטר אַ הספד. זשיטיעקין האָט זיך אַנגעשפורט אַזוי שטאַרק, אַז פאַכענדיק מיטן גאַפל, האָט ער אויפגעזונגען נישט אַנשטענדיק און גרויזאָם:

— ס'דערמאַנען די קעמפער פאַרגאַנגענע טעג

און שלאַכטן, וואו זיי האָבן אינינעם געקעמפט. . .

סטעפאן בארסקי, ווען מען האָט זיין ווייזן קערפער, ווי
אַ פּוּכן קישן, אַרײַנגעפאַקט אין דער קאַטש, האָט הויך אַ לויב
געטון:

— נו, פּיאָטר אײַליטש, דו האָסט אינדעראמתן ליב געהאַט
דעם ברודער! אַזאַ הזכרה-מאַלצײט וועט מען לאַנג נישט פאַר-
געסן!

יאַקאָוו האָט געהערט, ווי דער פּאַטער, אַ שטאַרק אָנגעטרונג-
קענער, האָט געענטפערט מרה-שחורהדיק און שפּאַטיש:

— דו וועסט אינגיכן אַלץ פאַרגעסן, וועסט פּלאַצן אינגיכן.
זשיטיעיקגען, באַרסקין, וואַראַפּאַנאָוו און נאָך עטלעכע
פּון די חשובע שטאַטלייט האָט דער פּאַטער אײַנגעלאָזן אַליין,
קײַגן מיראַנס ווײַלן, און מיראַן איז בפירוש אויפגעבראַכט געווען
דערפון: זיצנדיק באַם מאַלצײט-טיש נישט מער ווי אַ האַלבע שעה,
איז ער אויפגעשטאַנען און אַוועקגעגאַנגען, שפּרייזנדיק ווי אַ זשוראַוו.
נאָך אים איז אומבאַמערקט פאַרשוואַנדן די מומע אַלאַ, דערנאָך
איז אויך נעלם געוואָרן דער מאַנאַך, וועלכן ס'זענען, הפנים, דער-
עסן געוואָרן די אויספרעגענישן פּון די האַלב-שכורע מענטשן וועגן
מאַנאַסטירישן לעבן. און דער פּאַטער האָט זיך געפירט אַזוי, גלייך
ער וואָלט געוואָלט באַליידיקן אַלע מענטשן און די גאַנצע צײַט,
ביזן סוף מאַלצײט, האָט יאַקאָוו זיך געריכט, אַז ס'וועט אַרויספלאַ-
קערן אַ מחלוקה צווישן פּאַטער און די שטאַטלייט.

די מוטער, אַ באַליידיקטע פּון דעם, וואָס אויף דער מומע
אַלאַ האָט אַכטונג געגעבן די פּאַפּאַוואַ, האָט זיך אָנגעפלאָזן און —
איז אַוועקגעפאַרן אַהיים, נאָר דעם פּאַטער איז איבער עפעס אײַנ-
געפלאָזן צו בלייבן געכטיקן אין פעטער אַלעקסיי קאַבינעט. דאָס
אַלץ האָט זיך אויסגעוויזן יאַקאָוו קאַפּריזיש, איבעריק און האָט אים
נאָך מער צערודערט. אַפּליגנדיק אויף דער סאַפע אַ שעה צוויי,
בחינם וואַרטנדיק אויפן שלאָף, איז ער אַרויסגעגאַנגען אויפן הויף
און אונטערן פענצטער פּון קיך אויף דער באַנק האָט ער דערזען
באַנאַנד מיט טיכאַנען די שוואַרצע פיגור פּון מאַנאַך, וועלכער איז
ענלעך געווען צו עפעס אַ מיין צעבראַכענעם מאַשין; אָן דעם מיצל
אויפן פלייסיקן קאַפּ איז דער מאַנאַך געוואָרן קלענער, ברייטער,

זיין פארשימלט פנים האָט זיך אויסגעוויזן קינדיש; ער האָט גע-
האַלטן אין דער האַנט אַ גלאָז, און אויף דער באַנק, לעבן אים,
איז געשטאַנען אַ פּלאַש קוואַס.

— ווער איז דאָס? — האָט ער שטילערהייט געפרעגט און
באַלד אַליין געענטפערט: דאָס איז — יאַשאַ, זיך אַ ביסל מיט
אַלטע לייט, יאַשאַ!

און אויפהייבנדיק דאָס גלאָז אַקייגן דער לבנה, האָט ער אַ
קוק געגעבן אויף דער טריבער פּליסיקייט דערין. די לבנה האָט זיך
באהאַלטן הינטער דעם גלאָקן-טורם, אַרומהילנדיק אים מיט אַ זיל-
בערגער געפּלדיקער שיין און דערמיט אויסטערליש אַרויסרוקנדיק
אים פון דער וואַרעמער נאַכט-שכות. איבער דעם טורם זענען גע-
שטאַנען וואַלקנס, מיט ברודיקע לאַטעס, נישט געראַטן איינגעניטע
אין בלויען סאַמעט. שמעקנדיק די ערד, איז איבערן הויף פאַר-
טראַכט אַרומגעגאַנגען אַלעקסייס ליבלינג, דער הונט קיטשום מיטן
לאַנגן פּיסק; ער איז געגאַנגען, געשמעקט די ערד און פּלוצלינג,
אויפהייבנדיק דעם קאַפּ אין הימל אַריין, נישט הויך פּרעגעריש זיך
צעקוויטשעט.

— ציך, קיטשום, — האָט מיט אַ האַלב קול געזאָגט טיכאַן.
דער הונט איז ציגעגאַנגען, אַריינגערוקט דעם גראַבן קאַפּ
צווישן טיכאַנס קניען און עפעס אַרויסגעוואַיעט.
— ער פּילט, — האָט באַמערקט יאַקאַוו. מען האָט אים נישט
געענטפערט, נאָר ער האָט זייער געוואַלט רעדן, פּדי נישט צו
טראַכטן.

— ער פאַרשטייט, זאָג איך — האָט ער נאַכאַמאַל איבערגע-
חזרט, דער הויזוועכטער האָט זיך שטיל אָנגערופן:
— נאָר — ווי דען?

— אין סודאַל האָט אַ מאַנאַסטיר-הונט דערקענט גובים לויטן
ריח — האָט זיך דערמאַנט דער מאַנאַך.

— וועגן וואָס שמועסט איר? — האָט געפרעגט יאַקאַוו;
דער מאַנאַך האָט אויסגעטרונקען דעם קוואַס, אָפּגעווישט דאָס מויל
מיטן אַרבל פון דער סוטאַנע און אַנצייניק אָנגעהויבן רעדן, ממש
פון טרעפּ גייענדיק;

— טיכאָן באַמערקט דאָ: די מענטשן זענען ווידער גענייגט צו מרידה. ס'איז מעגלעך! ס'האָבן זיך זייער פאַרטראַכט אַלע... די עסקים האָבן פאַרמאָטערט, — האָט אַריינגעשטעלט טיכאָן, שפּילנדיק זיך מיטן הוינטס אויערן.

— טרייב אוועק דעם הוינט, — האָט באַפוילן יאַקאָו, — פליי קומען אָן פון אים.

דער היוזועכטער האָט אַראָפּגענומען קוטשומס לאַפעס פון זיינע קניען, אוועקגערוקט דעם הוינט מיטן פּוּס; ער האָט אַרונטער-ציענדיק דעם וויידל זיך אוועקגעזעצט און אומעטיק צוויי מאָל אַ ביל געטון. די דריי מענטשן האָבן אַ קיק געטון אויף אים און באַ-איינעם פון זיי איז דורכגעפלוין אַ מחשבה, אַז טיכאָן אין דער מאָנאַך באַדויערן אפשר מער דעם פאַריתומטן הוינט, ווי דעם באַלע-באַס זיינעם, דעם באַגראָבענעם אין דער ערד.

— ס'וועט זיין — אַ בוינט, — האט געזאָגט יאַקאָו אין פאַרזיכטיק אַ קיק געטון אין די פינצטערע ווינקלען פון הויף. — געדענקסט, טיכאָן, מען האָט אַרעסטירט סעדאַוון מיט די חברים?

— נאָר — ווי דען?

דער מאָנאַך האָט אַרויסגענומען פון קעשענע פון דער סוטאַ-נע אַ בלעכן פּושקעלע, אַרויסגענומען פון דאָרטן אַ שמעק טאַבאַק, אַ שמעק געטון און מיטגעטיילט דעם פלימעניק:

— אַט, כ'שמעק טאַבאַק. דאָס איז אַ סגולה צו די אויגן, זיי האָבן אָנגעהויבן שוואַך זעען.

אַ נאָס טוענדיק, האָט ער פאַרגעזעצט:

— מען אַרעסטירט אפילו אין די דערפער אויך... .

— ס'האָבן זיך פאַרשפּרייט שפּיאָנען, — האָט געזאָגט יאַ-קאָו, פלייסנדיק זיך צו רעדן אייגנפאַך.

— זיי קוקן איטלעכן נאָך.

טיכאָן האָט אַ וואַרטשע געטון:

— וויבאַלד נישט נאָכקוקן — וועסטו גאַרנישט געוואוירן.

ווערן.

און יאַקאָו, נישט אַנטשלאָסן דרייענדיק מיט דער צונג, טו-

ליענדיק זיך פון דער נאכטיקער קילקייט אָדער פון שרעק, האָט גערעדט פּמעט פּליסטערנדיק:

— באַ אינו איז אויך דאָ. וועגן נאַסקאַוון, דעם יגעער, גייען אַרום נישט קיין שיינע קלאַנגען... ער זאָל האָבן געמסורט סעדאַוון און אַלע אין שטאַט... .

— ביסט אַ מבין, אַ שוטה, — האָט נישט מיטאַמאַר זיך אָפּגערופּן טיכאַן, ער האָט אויסגעשטרעקט די האַנט צום הונט, נאָר באַלד זי אַראָפּגעלאָזט אויף דער קני, און יאַקאַו האָט דערפילט, אַז זיינע ווערטער זענען געזאַגט געוואָרן בחינם, זענען אַריינגעפאַרן אין אַ ליידיקייט און ער האָט צויליב עפּעס אָנגעזאַגט טיכאַנען:

— דו רעד פּונדעסטוועגן נישט וועגן נאַסקאַוון.

— נאָכוואָס רעדן? ער גייט מיך נישט אָן. און ס'איז גאָר

נישטאַ וועמען צו דערציילן, איינער דעם אַנדערן גלייבט נישט.

— יאָ, — האָט געזאַגט דער מאַנאָך, — ווייניק אמונה; איך האָב נאָך דער מלחמה גערעדט מיט פאַרוואונדעטע סאַלדאַטן, זע איך: דער סאַלדאַט גלייבט אויך נישט אין דער מלחמה! אייזן, יאַשאַ, אייזן אומעטום, אַ מאַשין! דער מאַשין אַרבעט, דער מאַשין זינגט, רערט! צו דעמדאַזיקן אייזערנעם מעכאַניזם פון לעבן זענען אויך מענטשן אַנדערע גייטיק, אייזערנע! פאַרהאַנען זייער אַ סך, וואָס פאַרשטייען דאָס, איך האָב אַזעלכע באַגעגנט. מיר, זאָגן זיי, וועלן אייך, לעמעשקעס, ווייזן! און אַנדערע באַליידיקן זיך. ווען אַ מענטש קאַמאנדעוועט, — איז מען דערצו געוואוינט, אָבער ווען איי-זערנער מעטאַל — איז פאַרדראָסיק! צו דער האַק, צום העמערל, צו אַלעם, וואָס מ'קען נעמען אין דער האנט אַריין — האָט מען זיך צוגעוואוינט, אָבער דאָ איז אַ זאַך — פון הונדערט פּוּד, דאָך, ווי אַ לעבעדיקע.

טיכאַן האָט אַ קראַקע געטון אין, אומבאַקאַנט פאַר יאַקאַוון —

אַ לאַך געטון, זאָגנדיק:

— די פּור לויפט פאַרן פּערד. עך, טיילוואַנים.

— און אַ סך — האָבן זיך צעבייזערט, — האָט פאַרגעזעצט

דער מאַנאָך זייער שטיל. — אין בין דריי יאָר אומעטום אַרומ-געאַנגען, איך האָב געזען: און, ווי זיי האָבן זיך צעבייזערט!

און זיי זענען ביין — גישט אויף די שולדיקע. איינער אויפן אנ-
דערן זענען זיי אין פעס; אָבער — שולדיק זענען אַלע סיי פארן
שכל, סיי פאר דער נאָרישקייט. דאָס האָט מיר דער פּאַפּ גליעב
געזאָגט: זייער גוט!

— דער פּאַפּ לעבט? — האָט געפרעגט טיכאַן.
— גישטאָ קיין פּאַפּ, — האָט געענטפערט ניקיטאַ. — ער
האַט זיך אָפּגעזאָגט, ער האַנדלט אַצינד אויף די דאָרפישע יאָרדן
מיט ביכלעך.

— אַ וואוילער פּאַפּ, — האָט געזאָגט טיכאַן. — איך פלעג
צו אים גיין אויף קאַמוניע. אַ וואוילער. נאָר ער האָט זיך געמאַכט
פאַר אַ פּאַפּ פון אַרעמקייט, אָבער אינדעראמתן האָט ער אין גאָט
גישט געגלייבט, אַזוי מיין איך.

— גיין, ער האָט געגלייבט אין קריסטוסן, איטלעכער גלייבט
אויף זיין שטייגער.

— דערפון איז די מהומה, — האָט פעסט געזאָגט טי-
כאַן און ווידער גישט גוט אַ שמייכל געטון: — זיי האָבן זיך
דערטראַכט...

אויפן גאַנצן איז רוישלאָז אַרויסגעקומען אַרטאַמאַנאָו דער
עלטערער באַרוועסער הייט, אין דער נאַכט-וועש, האָט אַ קוק געטון
אין בלייכן הימל אַריין און געזאָגט די מענטשן אונטערן פענצ-
טער:

— ס'שלאָפט זיך גישט. דער הונט שטערט. און איר ברומט

דאָ...

דער הונט איז געזעסן אינמיטן הויף, אויפגעשפיצט די
אויערן, אַלעמאַל אַ קוויטש געבנדיק, און האָט אַריינגעקוקט אין
פּינצטערן לאַך פון אַפענעם פענצטער, הפנים וואַרטנדיק, אַז דער
באַלעבאַס זאָל אים אַ רוף טון.

— און דו, טיכאַן, דויבערסט אַלץ דאָס דייניקע! — האָט
אַ זאָג געטון אַרטאַמאַנאָו. — אַט, יאַקאָו, זע: האָט זיך אָנגע-
שלאָגן אַ מענטש אויף איין מחשבה, — איז ווי אַ וואַלף אין קאַפּ-
קאָן אַריינגעפאַלן. אַקוראַט אַזוי איז דיין ברודער. דו, ניקיטאַ,
וויסט וועגן איליען?

— כ'האָב געהערט.

— יאָ. כ'האָב אים אַרויסגעטריבן. ער איז אַרויפגעשפרונגען
אויף אַ פּרעמד פּערד, גענומען רייטן, אָבער — וואוּהין? געוויס,
נישט יעדער קאָן, ווי ער, זיך אָפּזאָגן פּוין עשירות און לעבן נישט
צו וויסן ווי אזוי...

— אַלעקסי דער געטלעכער מאַן האָט אויך אזוי, — האָט
שטיל דערמאָנט ניקיטאַ.

אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער האָט אויפגעהויבן די האַנט צו
דער שלייה, געשוויגן אַ וויילע און גענומען גיין אין סאָד אַריין,
זאָגנדיק יאַקאָוו:

— ברענג מיר אין האַלטאַנקע אַריין אַ קאָלדרע, קישנס,
אפּשר וועל איך דאָרט איינשלאָפּן.

אַ שווערלייביקער, אינגאַנצן אין וויסן, מיט צעשוּיבערטע
האַר אויפן קאָפּ, מיט אַ טונקל-רויט אויפגעלאָפּן פּנים, איז ער גע-
ווען פּמעט שרעקלעך.

— וועגן מאַשינען האָסטו, ניקיטאַ, בחינם גערעדט, — האָט
ער געזאָגט, אָפּשטעלנדיק זיך אינמיטן הויף. — וואָס פאַרשטייסטו
אין מאַשינען? דיין זאַך איז — צו רעדן וועגן גאָט. די מאַשינען
שטערן נישט...

טיכאַן האָט אָן דרך-אַרץ, פאַרעקשנט איבערגעריסן זיינע
רייד:

— פּוין די מאַשינען איז טייערער געוואָרן צו לעבן און ס'איז
מער טומל.

אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער האָט אַ מאַך געטון אויף אים
מיט דער האַנט און איז פאַמעלעך אַוועקגעגאַנגען אין סאָד אַריין,
און יאַקאָוו, גייענדיק פאַר אים מיט די קישנס, האָט ביז און פאַר-
צאָגט געקלערט:

— אייגענע: דער פּאַטער, דער פּעטער, — נאָר צו וואָס
דאַרף איך זיי? זיי קאָנען נישט העלפּן.

דער פּאַטער האָט נישט איינגעלאָדן דעם ברודער צו וואוי-
נען באַ אים, דער מאָנאָך האָט זיך באַזעצט באַ דער מומע אַלגען
אַין הויז, אויפן בוידעם, זאָגנדיק איר פאַרויס:

— איך וועל א ביסל דאָ וואוינען, כוועל אינגיכן אוועק-

גיין...

געלעבט האָט ער כמעט אומבאמערקט און, וויבאלד מען האָט אים נישט אַראָפּגערופן אונטן, — איז ער נישט אַראָפּגעקומען אין די צימערן אַרײַן. ער האָט זיך אַרומגעבלאַנקעט אין סאָד, אָפּ-שניידנדיק די טרוקענע צווייגן פון די ביימער, איז אַרומגעקראַכן ווי אַ טשערעפאַכע איבער דער ערד, אויספיעלענדיק דאָס ווילד-גראַז, איז אַלץ מער גערונצלט געוואָרן, דאַרער געוואָרן און האָט גערעדט מיט די מענטשן שטיל, גלייך ער וואַלט דערציילט וויכטי-קע סודות. די קירכע האָט ער באַזוכט אַן חשק, זאָגנדיק תּרוצים, אַז ער איז נישט געזונט, אינדערהיים האָט ער ווייניק תּפילה געטון און נישט ליב געהאַט צו רעדן וועגן גאָט, עקשנותדיק אויסמיידנ-דיק אַזעלכע שמועסן.

יאַקאָוו האָט געזען, אַז דער מאַנאָך האָט זיך זייער באַפּרייב-דעט מיט אַלגען, אים האָט געשעצט די שטילע וויעראַ פאַפּאָוואַ און אפילו מיראַן, הערנדיק דעם פעטערס דערציילונגען וועגן זיינע וואַנדערונגען, וועגן מענטשן, האָט זיך נישט געקרומט, כאַטש נאָך דעם טויט פון פּאַטער איז מיראַן געוואָרן נאָך מער פּאַרריסן, טרוקן, האָט געשאַפט אין דער פּאַבריק, ווי אַן עלטסטער, און גע-שריגן אויף יאַקאָוו, ווי אויף אַן אָנגעשטעלטן.

אויף נאַטאַליעס צעפּלאַסענעם רויטן פנים האָט דער מאַנאָך געקוקט פּונקט אַזוי ליבליך, ווי אויף אַלץ און אַלעמען, נאָך גע-רעדט האָט ער מיט איר ווייניקער, ווי מיט אַנדערע, אָבער אויך זי אַליין האָט ביסלעכווייז זיך אָפּגעוואוינט פון רעדן, זי האָט נאָר געעטעמט. אירע פּאַרטעמפּטע אויגן זענען פּאַרשטאַרט געוואָרן, בלויז זעלטן-ווען האָט אין זייער טריבן בליק זיך אָנגעצויגן אַן אומרויקייט וועגן מאַנס געזונט, אַ מורא פאַר מיראַנען און אַ ליב-פּולע פּרייד באַם אָנבליק פון דעם דיקן, סאָלידן יאַקאָוו. מיט טיכאַנען איז דער מאַנאָך געווען אין עפעס נישט איינשטימיק, זיי האָבן געוואַרטשעט איינער אויפן אַנדערן און כאַטש זיי האָבן זיך נישט געשפּאַרט, זענען אָבער ביידע פּאַרבייגעגאַנגען איינער דעם אַנדערן, ווי צוויי בלינדע.

אין יאקאווס לעפן האָט די קאָנטיקע, שוואַרצע פיגור פונם
 פעטער אַריינגעטראָגן נאָך איין שאַטן, דער אָנבליק פון מאַנאָך
 האָט אַרויסגערופן אין אים שווערע פאַרגעפילן, זיין טויבל, צע-
 גייענדיק פנים, האָט געצוואונגען צו קלערן וועגן טויט. יאקאוו
 אַרטאמאָנאָוו האָט געקוקט אויף אלעם, וואָס ס'האָט זיך געטון אין
 שטוב אויס דער הייך פון זאָרגן וועגן זיך אַליין, נאָר כאַטש די
 זאָרג זענען פסדר געוואַקסן, זענען פונדעסטוועגן אין שטוב אויך
 צוגעקומען אַלץ נייע צרות. דער חוש פון אַ מאַנסביל, אַ געניטן
 אין ליבע-ענינים, האָט אים אונטערגעזאָגט, אַז פאַלינאַ איז קעל-
 טער געוואָרן צו אים, און דער קאלטבלוטטיקער פאַרוטשיק מאַוו-
 רין האָט כסדר באַשטעטיקט יאקאווס חשד; טרעפנדיק זיך מיט
 אים, האָט דער פאַרוטשיק אַצינד בלוזן מיט בטול זיך צוגערירט
 מיטן פינגער צום היטל און פאַרמרוזשעט די אויגן, גלייך ער
 וואַלט באַטראַכט פונדערווייטנס עפעס גאָר אַ קלייביקייט, בעת
 פריער איז ער געווען פריינדלעכער, העפלעכער און אין געזעל-
 שאַפטלעכן קלוב, לייענדיק באַ יאקאָוו געלט אויף שפילן אין
 קאַרטן, אַדער בעטנדיק צו פראַלאַנגירן אים דעם טערמין פון אַ
 חוב, פלעגט ער נישט איינמאַל מיט אָנערקענונג זאָגן:

— איר, אַרטאמאָנאָוו, האָט אַ פיגור פון אַן אַרטילע-

ריסט.

אַדער געזאָגט עפעס אַנדערש דעסגלייכן אָננעמעם. יאקאָוו
 האָט אימפּאָנירט די גראַבלעכע גויטמוטיקייט פון דעמדאָזיקן, ממש
 פון גומי אָפּגעגאַסענעם אָפיציר, וואָס האָט פאַרוואונדערט די גאַנצע
 שטאָט מיט זיין פאַראַכטונג צו קעלט, מיט דער פלייביקייט, קראַפט
 און, מיט דער אָן ספק אין אים פאַרבאַרגענער, אויסטערלישער
 דרייסטקייט. ער האָט געקוקט אויף די פנימער פון די מענטשן מיט
 קיילעכיקע, שטיינערנע אויגן און גערעדט גרעבלעך, מיט אַ קאָ-
 מאַנדינדיקער שטימע:

— איך בין אַ מאַנסביל אַ קאלטבלוטטיקער און קאָן נישט
 ליידן קיין איבערטרייבונגען.

צעקרייגנדיק זיך באַ די קאַרטן מיטן פאַסט-מייסטער דראַ-

נאוו, א קראנקער, נאָר פאַרביסענער אַלטיטשקער, פאַר וועלכן אַלע
אין שטאַט האָבן מורא געהאַט, האָט מאַורין אים געזאָגט :
— איך האָב נישט לײב איבערצוטרייבן, נאָר איר זענט —
זיין אַלטער שוטה.

האַבנדיק א חשד, אַז ער איז זיין קאַנקורענט, האָט יאַקאָוו
מורא געהאַט פאַר אַ צוזאַמענשטויס מיטן פאַרויטשיק, אָבער אים
איז נישט איינגעפאַלן דער געדאַנק, אָפצוטערעטן מאַוריינען פאַלי-
נען, די פרוי איז אים געוואָרן אַלץ אַנגענעמער. פונדעסטוועגן האָט
ער זי שוין נישט איינמאַל געוואָרנט :
— זע, אויב כוועל באַמערקן עפעס צווישן דיר און מאַוו-
רינען — וועל איך דיך אַוועקוואַרפן !

צוזאַמען מיט דעם איז געוואַקסן די אומרויקייט, וועלכע
ס'האַט אין אים אַרויסגערופן דער יעגער נאַקסאָוו. ער פלעגט אָפ-
וואַרטן יאַקאָוו הינטער דער שטאַט, באַם בריקל פון דער וואַטא-
ראַקשע, פלעגט ראַפּטום אַרויסוואַקסן פון דער ערד און האַרטנע-
קיק, ווי באַ אַ בעל-חוב, בעטן געלט, אַריינקוינדיק אין זיין היטל
אַריין.

ס'איז געווען עפעס משונהדיקס, נישט גוטס אין דעם, וואָס
דער יעגער פלעגט תמיד דערשיינען אויף איין און דעם זעלבן
אַרט, אַרויסגייענדיק פון דעם בריעכץ און די דאַרן-געוויקסן, פון
דעם געדיכט-פאַרוואַקסענעם ווילד-גראָז אונטער די צוויי קרומע
ווערבעס. אַ יאָר צוויי צוריק איז אויף דעמדאָזיקן אַרט געשטאַנען
דאָס הויז פונם גערטנער פאַנפיל; דעם גערטנער האָט עמעצער
דערהרגעט, דאָס הויז האָט מען אונטערגעצונדן, די ווערבעס האָבן
אָפגעברענט, די ליימיקע ערד, אויסגעמישט מיט קוילן און אַש איז
האַרט איינגעטרעטן געוואָרן דורך די שפילער אין קעגלען; צווישן
די רעשטלעך פון דעם ציגל-פונדאַמענט איז געשטאַנען אַן אויוון,
אַרויסגעשטאַרט אַ קוימען; אין לויטערע נעכט האָט איבערן קוי-
מען, נישט הויך אין הימל, געציטערט אַ גריבלעכער שטערן. נאָס-
קאָוו פלעגט נישט געאייילט, שורשענדיק מיטן בריעכץ, אָפּערגיין
פון הינטערן קוימען, אַראַפּשלעפן פון זיין קאַפּ דאָס היטל און
מורמלען :

— איך וועל אייך טון א טובה. דאָ ווערט שוין באַ אייך
ווידער געשאפן אַ קאָמפּאָניע. . .

— דיִדאָזיקע קאָמפּאָניעס זענען נישט מיין עסק — האָט ביין
געזאָגט יאַקאָו און געהערט אין נאַסקאָווס ענטפער בפּירוּשע
זוצפּה :

— נאַטירלעך, נישט איר אַרגאַניזירט, נאָר דער ענין איז
נוגע אייך.

— אַ שאַד, איך האָב אים דעמאָלט נישט דערשאַסן, — האָט
צום צענטן מאָל באַדויערט יאַקאָו און, געבנדיק געלט דעם שפּיאַן
געזאָגט :

— דו, זע נאָר, פּאַרויכטיקער !

— איך ווייס.

— מיך פּלאַנטער נישט אַריין.

— נאָכוואָס ? זייט רויק.

— יאָ, געוויס, ער האַלט מיך פאַר אַ שוטה. . .

פּאַרשטייענדיק, אַז נאַסקאָו איז אַ נוצלעכער מענטש, איז
יאַקאָו אַרטאַמאַנאָו געווען זיכער, אַז דער קרומפּיסיקער בחור מיטן
פּלאַטשיק פנים קאָן נישט נישט נוקם זיין זיך אָן אים פאַרן שאַס.
ער וויל דאָס. ער וועט אַנשרעקן, אַדער פאַר דעם געלט, וואָס יאָ-
קאָו אַליין גיט אים, וועט ער אונטערקויפן וועלכע ס'איז אַרבעטער
אים צו דערהרגענען. יאַקאָוון האָט זיך שוין געדאַכט, אַז אין דער
לעצטער צייט האָבן די אַרבעטער אַנגעהויבן צו קוקן אויף אים
אויפּמערקזאַמער און בייזער.

מיראַן פּלעגט אַלץ אַפּטער זאָגן : די אַרבעטער פּונטעווען
זיך נישט צוליב דעם, אַז זיי זאָלן פאַרבעסערן זייער לאַגע, נאָר
דערפאַר, וואָס פּון דער זייט ווערט זיי איינגערעדט דער אומגע-
לומפּערטער, זינגלעזער געדאַנק, אַז זיי דאַרפן איבערנעמען אין
זייערע הענט די בעק, די פּאַבריקן און בכלל די גאַנצע ווירט-
שאַפט פּון לאַנד. רעדנדיק וועגן דעם, פּלעגט ער זיך אויסציען,
אויסגלייכן, אַרומשפּרייזן איבערן צימער מיט די לאַנגע פּיס און
דרייען מיטן האַלד, אַריינשטעקנדיק דעם פינגער הינטערן קאָלנער,

כאַטש דער האַלדז איז באַ אים געווען אַ דינער, און דער קאַלנער
פון העמד אַ גענוג ברייטער.

— דאָס איז שוין אפילו נישט קיין סאַציאַליזם, נאָר דער
טייול ווייסט וואָס! און, אָט, דיין אייגענער ברודער איז אַן אַנ-
הענגער פון דערדאָזיקער המצאה. אונזער רעגירונג פון אַלטע
קראַען...

יאַקאָו האָט פאַרשטאַנען, אַז דאָס אַלץ זאָגט מיראָן צוליב
דעם, אַז ער זאָל איבערצייגן די צוהערער אין זיך אַליין אין זיין
רעכט אויף אַן אַרט אין דער מלוכה - דומע, אָבער פונדעסט-
זעגן האָבן דעם ברודערס צאַרניקע רייד איבערגעלאָזט באַ יאַקאָו
אַ געוויסע פחד, פאַרשטאַרקנדיק דאָס באַוואוסטזיין פון זיין פער-
זענלעכער שוואַצאָזיקייט צווישן די הונדערטער אַרבעטער. ער האָט
זאָגאַר איבערגעלעבט עפעס נאָענטס צו אַ גרויל-אַטאַק: איינמאָל
אינדערפרי האָט אים אויפגעוועקט אַ געהייל און געשריין פון פאַב-
ריק-הויף, אונטערהייבנדיק דעם קאַפּ, האָט ער דערזען, אַז איבער
דער ווייסער, גלאַטיקער וואָנט פונם סחורה-לאַגער ווירבלט אַ צע-
ישעטער המון פון שאַטנס, זיי שפּרינגען אונטער, פאַכענדיק מיט
די הענט און ס'האַט זיך געדאַכט, זיי רוקן איבער דער ערד דעם
גאַנצן געביי פון לאַגער. מיטאַמאָל אינגאַנצן פאַרשוויצט ווערנדיק,
האַט ער געקלערט, קלאַנגלאָז געשריגן:

— אַ פּונט...

דידאָזיקע פאַרפלייצונג פון שאַטנס, וואָס זענען איבער עפעס
געווען שרעקלעכער ווי מענטשן, איז שנעל פאַרשוואונדן געוואָרן.
יאַקאָו האָט פאַרשטאַנען, אַז באַ די טויערן פון פאַבריק האָט זיך
אַפגעשפילט אַ געוויינלעך מאַנטיקדיק געשלעג, — נאָך די יום-
טובים האָט מען זיך פּמעט שטענדיק געשלאָגן, אָבער אין זיין זכרון
איז פאַרבליבן דערדאָזיקער אומהיימלעכער געלויף פון די טונקע-
לע, וואָיענדיקע פּלעקן. דאָס גאַנצע לעבן בכלל איז געוואָרן אַווי
ווייט בהלהדיק, אַז ס'איז נישט אָנגענעם געווען צו זען קיין ציי-
טונג אין ס'האַט זיך נישט געגלויסט צו לייענען זי. דאָס איינפאַ-
כע, קלאַרע איז פאַרשוואונדן געוואָרן, פון אומעטום האָט זיך אַריי-
געריסן נישט אָנגענעמס, ס'האַבן זיך באַוויזן נייע מענטשן.

די שוועסטער טאטיאנא האט פלוצלינג געברענגט צו פירן פון וואַרגאַראַד אַ חתן, אַ דאַר, רויטלעך מענטשעלע אין אַן אינג-זשיניעריש היטל; אַ גרינגער, אַ שנעלער אויף די פיס, זייער אַ פריילעכער, איז ער געווען מיט צוויי יאָר יינגער פון טאטיאנען, און, אַנהייבנדיק פון איר, האָבן אַלע אין הויז מיט אַמאָל אַנגע-הויבן אים רופן מיטיאַ. ער האָט געשפילט אויף אַ גיטאַרע, געזונג גען לידער, איינס פון זיי, וואָס ער פלעגט באַזונדער אָפט צוזינג-גען, האָט אויסגעזען יאַקאָון באַליידיקענד פאַר דער שוועסטער און האָט זייער אויפגעבראַכט די מוטער.

— מיין ווייב אין ארון ליגט.
די קנעכטין דיין
אין גן-עדן אַרײן.
גאַט, שיק!

אַבער די שוועסטער האָט זיך נישט באַליידיקט; דערדאָזיג-קער מענטש האָט זי, ווי אַלע אַנדערע, געוויילט און אפילו די מוטער פלעגט נישט זעלטן מיט נחת אים זאָגן:

— אַך, דו טשיזשיק! דו זינגסט שוין איינמאָל, פאַיאָך!
עסן האָט מיטיאַ געקאַנט ממש ווי אַ טויב, אָן אַ שיעור;
אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער האָט אים באַטראַכט, ווי אַ חלום, מיט פאַרחידושטע אויגן, פינטלענדיק, און געפרעגט:

— באַ אַזאַ כאַראַקטער דאַרפסטו טרינקען. טרינקסטו?
— כ'קאַן, — האָט געענטפערט דער איידעם און באַם אַונט-ברויט דערווייזן, אַז טרינקען קאַן ער אויך נישט צו פאַרזינג-דיקן. ער איז אומעטום געווען: אויף דער וואַלגע און אויפן אוראַל, אין קרים און אויף קאווקאַז, ער האָט געקאַנט אָן אַ שיעור פריי-לעכע חכמהלעך, מעשות, קאַמישע ווערטלעך; ס'האַט זיך געדאַכט, אַז ער איז געקומען צו לויפן פון עפעס אַ פריילעך, זאַרגלאַז לאַנד.

— דאָס לעבן איז — אַ יפה-פיה! — פלעגט ער זאָגן און ער איז מיטאַמאָל אַרײן אין דעם אָן אויפהער זיך דרייענדיקן ראַד

פון געשעפט, איז געפעלן געוואָרן די אַרבעטער, די יוגנט האָט
 געלאַכט, די אַלטע וועבער האָבן ליבלעך געשאַקלט מיט די קעפּ
 און אפילו מיראַן, הערנדיק זיינע מיט געלעכטער פינקלענדיקע רייד,
 פלעגט אַפּלעקן מיט דער צונג די שמייכלען פון זיינע דינע ליפן.
 אַט גייט ער צוזאַמען מיט מיראַנען איבערן הויף פון פאַבריק צום
 פינפטן קאַרפּוס, דערדאָזיקער קאַרפּוס האָט זיך אַקאַרשט אַריינגע-
 קלאַמערט אין דער ערד, ס'איז דער פינפטער פינגער פון דער רוי-
 טער ציגלדיקער לאַפע; ער שטייט אינגאַנצן אַרומגעפלאַכטן מיט
 דושטאָוואַניעס, אויף די ברעטער פון די רושטאָוואַניעס פאַרען זיך
 די טשעסלאַרעס, ס'פלישטשען זייערע זילבערנע העק, ס'פלישטשען
 מיט גלאַז און גאַלד מיראַנס בריילן, ער שטרעקט אויס די האַנט,
 אַקוראַט ווי דער גענעראַל אויפן אַלטפרענקישן ביילד, וואָס קאַסט
 אַ צענערל, מיטיאַ, שאַקלענדיק מיטן קאַפּ, מאַכט דעסגלייכן מיט
 די הענט, אזוי ווי אַראַפּוואַרפנדיק עפעס אויף דער ערד.

יאַקאָו קוקט אויף זיי דורכן פענצטער פון קאַנטאַר. דער
 שוואַגער געפעלט אים אויך, מיט אים איז פריילעך, דו פאַרגעסט
 אַ סך זאַכן, וואָס פּלאַגן; יאַקאָו איז זאַגאַר מקנאָ דעמדאָזיקן
 מענטשס כאַראַקטער, נאָר פילט צו אים אַ מאַדנע אומצוטרוי:
 ס'דאַכט זיך, אַז דערדאָזיקער מענטש איז נישט אויף לאַנג, ביז
 מאַרגן, און מאַרגן יועט ער זיך אַרויסווייזן אַלס אַקטיאַר, אַלס
 פּריזירער אָדער וועט פאַרשוואַנדן ווערן אַקוראַט אזוי אומגעריכט,
 ווי ער האָט זיך באַוויזן. ער האָט פאַרמאַגט נאָך איין גוטע
 מעלה, — ער איז, ווייזט אויס, נישט גיריק, פּרעגט נישט וויפיל
 נדן מען גיט טאַטיאַנען, כאַטש אין דעם שטעקט, אפשר, טאַטיאַ-
 נעס עפעס אַ כיטרעקייט. אַבער דער פאַטער האָט, נישטערנערהייט,
 געוואַרטשעט:

— אַט, אויף וואָס פאַר אַ רויטן איך האָב געאַרבעט. . .

מיראַן האָט אויך חתונה געהאַט.

— דערלויבט מיר אייך פאַרצושטעלן מיין ווייב, — האָט

ער געזאָגט, קימענדיק צו פאַרן פון מאַסקווע, און האָט אוועקגע-
 שטעלט פאַר זיך אַ בלוי-אויגיקע, דיקלעכע לאַלעקע מיט אַ געלאַקט,
 אויף דער זייט פאַרדרייט קעפל. זיין ווייב האָט געהאַט לעכער-

לעך קליינשיקע גלידער, נאָר געמאַכט איז זי געווען עפעס אזוי אויסטערליש דייטלעך און דאָס האָט איר צוגעגעבן אין יאָקאָווס אויגן דעם אָנבליק פון נישט קיין ווירקלעכער פרוי, נאָר אַן עג-לעכקייט צו דעם פאַרצעלייענעם פיגורעלע, וואָס איז צוגעקלעפט געווען צום פעטער אלעקסיס באַליבטן זייגער; דער קאַפּ פון פּי-גורל איז געווען אָפּגעהאַקט און צוגעקלעפט עטוואָס זייטיק; דער זייגער איז געשטאַנען אויפן שפּיגל-טישל און די סטאַטועטקע, אויסגעדרייט פון די מענטשן, האָט געקוקט אין שפּיגל אַריין. מי-ראָן האָט געמאַלדן, אַז זיין ווייב הייסט אַננאַ און זי איז אַלט אַכ-צען יאָר, נאָר פאַרשוויגן, אַז אַלס צולאַג צו איר האָט מען אים נעגעבן אַ פּערטל מיַיאָן און אַז זי איז אַ בת-יחידה פון אַ פּאַ-זיר-פּאַבריקאַנט.

— אַט ווי אזוי מען האָט חתונה, — האָט געוואָרטשעט דער פּאַטער, קיקנדיק אויף יאָקאָוון מיט די רויטע אויגן — נאָר דו פּלאַנטערסט זיך, דער טייוול ווייסט, מיט וואָסערער. און איליען האָט מען אויסגעקערט פון געברויך, ווי מיסט.

דער פּאַטער איז געגאַנגען מיט שווערקיט, שווער שאַקלענ-דיק מיט דעם לאַבערנדיקן, פּלעגמאַטישן קערפּער. יאָקאָוון האָט זיך געדאַכט, אַז דערדאַזיקער קערפּער ברענגט אין פּעס אַריין דעם פּאַטער און ער שטעלט אומישנע אַרויס אויף חידושים פאַר מענטשן די העסלעכקייט פון דער זקנישער נאַקעטקייט, ער איז אַרומגעגאַנגען אין דער נאַכט-וועש, אין אַ נישט פאַרגאַרטלען שלאַפּראַק, אין שטעקשיך אויף די באַרוועסע פּיס, מיט אַ צעפּראַלטער, פעטער ברוסט, פּונקט אזוי, ווי ער איז אַרומגעגאַנגען פאַר דער טאַכטער יעלענען, פּדי זי צו ערגערן. טיילמאַל פּלעגט ער קומען אין קאַנ-טאַר אַריין, לאַנג דאָרט זיצן און, שטערנדיק יאָקאָוון, זיך באַ-קלאַגן, אַז אַט האָט ער אוועקגעגעבן אַלע זיינע כוחות דער פּאַ-בריק, די קינדער, דאָס גאַנצע לעבן דורכגעלעבט איינגעשפּאַנט אין די שטיינערנע האַלאַביעס פון געשעפט, אין רויך פון דאַגות, נישט האַפּנדיק קיין שום פּרייד.

דער זון האָט געהערט און געשוויגן, זעענדיק, אַז די דאָזיקע טענות, באַרויקנדיק דעם פּאַטער, בלאָזן אים אויף, פאַרגרעסערן

אים ביז דער גרייס פון גלאַקן-טורם, — אינדערפרי זעט אים די זון פריער, ווי זי באַמערקט די הייזער פון די מענטשן און געזעגנט זיך מיט אים צום לעצטן, אַוועקגייענדיק אויף דער נאַכט. אָבער פון די דאָזיקע טענות האָט יאַקאָו אַרויסגעצויגן פאַר זיך אַ באַלערנ-דיקן מוסר-השפּל: לעבן אַזוי, ווי דער פּאָטער האָט געלעבט — אין אַן אומזין.

און תמיד האָט ער געזעען, אַז נאָכן אָנוועסן זיך מיט די באַקלאַגענישן באַהערשט דעם פּאָטער אַ הייסע בראַנד, אַן אומרוי-קער פאַרלאַנג צו באַליידיקן מענטשן, חוּזק מאַכן פון זיי. ער פלעגט גיין צו דער אַלטער — צום ווייב, וועלכע איז געזעסן באַם פענצטער אין סאָד אַרײַן, האַלטנדיק די אומגייטיקע הענט אויף די קניען, אַנגעשטעלט די ליידיקע אויגן אין אַין פינטל; ער פלעגט זיך אַנידערזעצן לעבן איר און ברענען זי:

— וואָס קלערסטו? ביסט גראַב, אין מען זעט דיך נישט אָן. די קינדער זעען דאָך דיך נישט. טאַטיאַנאַ רעדט מיט דער קעכין ליבער, ווי מיט דיר. יעלענאַ האָט גאָר פאַרגעסן, קומט נישט צו פאַרן, האָ? ווייזט אויס אַ נייעם געליבטן זיך געשאַפט. און וואו איז — איליאַ?

נאָר צו רייצן דאָס ווייב איז געווען לאַנגווייליק, איר טונקל-רויט פנים האָט שנעל אַנגעהויבן שוויצן פון טרערן, ס'האַט זיך געדאַכט, אַז די טרערן גיסן זיך נישט בלויז פון אירע אויגן, נאָר שפאַרן אַרויס פון אַלע פינטעלעך פון דער שטייף אַנגעבלאָזענער הויט פון די באַקן, פון דעם טאַפעלן, ווייכן גוידער, טריפן דורך ערגעץ דאָרט לעבן די אויערן.

— נו, זי איז שוין צעלעכצט געוואָרן, — האָט מיט עקל געוואָרטשעט דער אַלטער און איז אַוועקגעגאַנגען, אַפּפּאַכענדיק זיך פון איר, ווי פון אַ רויך. ניין, זי האָט נישט געוויילט. יאַקאָוון האָט ער נישט גערייצט, אָבער דעם זון האָט זיך שטענדיק געדאַכט, אַז דער פּאָטער קוקט אויף אים מיט אַ באַליי-דיקענדיק רחמנות. טיילמאָל האָט ער געזיפצט:

— עך, דו אוינגלאַצער...

מידאָן איז געווען נישט צוטריטלעך פאַר חוּזק, דער פּאָ-

טער האָט באַשיינפערלעך און מיט מורא זיך אַוועקגעדרייט פון אים; דאָס איז יאָטאָון געווען פאַרשטענדלעך. פאַר מיראַנען האָבן אַלע מורא געהאַט סיי אין פאַבריק, סיי אינדערהיים, פון דער מי-טער און זיין פאַרצעליינעם ווייב אָן ביז גרישקען דעם יינגל, וואָס האָט געעפנט די פאַראַדנע טיר. ווען מיראַן איז געגאַנגען איבערן הויף, האָט זיך געדאַכט, אז זיין לאַנגער שאַטן שאַפט אַרום זיך אַ שטילקייט.

אַפלאַכן פון דעם רויטן איידעם האָט נישט פאַרשאַפט קיין הנאה, דערדאָזיקער האָט אַליין געקענט זיך אויסלאַכן, ער האָט בפירוש געהאַלטן פאַר גלייכער אַליין זיך אַ קלאַפּ צו טון פריער, איידער ס'וועט אים טון אָן אַנדערער. טאַטיאַנאַ, אַ מעוברתע, איז זייער דיק געוואָרן, האָט חשיבותדיק אָנגעבלאַזן די ליפּן, נאָכן מי-טאַג פלעגט זי ליגן, לייצענדיק דריי ביכער מיטאַמאַל, דערנאָך פלעגט זי גיין שפאַצירן; דער מאַן איז געלאָפּן לעבן איר, ווי אַ פודעל.

אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער פלעגט הייסן איינשפאַנען אַ זערד און פאַרן אין שטאַט אַריין רייצן דעם ברודער און טיכאַנען; יאַקאָו האָט נישט איינמאַל געהערט, ווי אזוי ער טוט דאָס. — וואָס, סטודענט אין קאַפּל, האָסט גאָר געלאָזט אין הידל נאָט? — האָט ער זיך געטשעפעט צום מאַנאָך.

ניקיטאַ האָט באַוועגט מיטן הויקער, שטאַרק געגלעט מיט די דלאַניעס פון די לאַנגע הענט די שפיציקע קניען וויינע און שטי-ל, באַקלאַגלעך געוואָנט:

— אוי, אומזיסט רעדסטו דאָס...

— ווי הייסט — אומזיסט? דו טראַגסט נישט דעם געהעריקן הוט, דערדאָזיקער הוט איז באַ דיר אַ פאַלשער. דיין גאַנצע הלבעה איז אַ פאַלשע. וואָסער מאַנאָך ביסטו?

— ס'איז מיין נשמה עסק.

— שמעקסט טאַבאַק. ניין, דו האָסט פאַרשפּילט, האָסט גע- האַט אַ טעות. וואָלסט געווען בשעתו חתונה געהאַט מיט אַן אַרעם מיידל, אַ יתומה, וואָלט זי דיר דאַנקבאַר געוואונען קינדער, וואָל-.

סטו געווען אצינד, ווי איך, א זידע. אָבער דו האָסט צוגעלאָזט, —
געדענקסט ?

פאַמעלעך, ווי אַ ריזיקע טשערעפאַכע, איז דער מאַנאָך
אָרעקגעקראַכן, און פּיאַטר אייליש אַרטאַמאַנאָוו איז גענאַנגען צו
אַלגען, האָט איר דערציילט וועגן אַלעקסיי הויליאַנקעס און וועגן
יאַריד. אָבער דאָס האָט אים אויך נישט געוויילט; די קליינע אַל-
טיטשקע האָט נאָכן מאַנס טויט זיך אָנגעשטעקט מיט עפעס אַ נישט
איינזעענדיקייט, זי איז פּסדר אַרומגעגאַנגען, איבערשטעלנדיק די
זאכן פון איין אַרט אויפן אַנדערן, וואַרפנדיק אַלע מאַל בליקן צו
די פענצטער. זי איז געגאַנגען, האַלטנדיק דעם קאַפּ אומבאַוועגלעך
און כאַטש פון איר נאָז האָבן אַראָפּגעלאָנגט די ברייטן מיט גראַ-
בע גלעזלעך, האָט זי פּסדר געטאַפּט, געשטאַמפּערט מיטן שטעקן
אַן דער פּאַדלאַגע, אויסשטרעקנדיק די רעכטע האַנט פאַרויס. און
אויף דעם אַלסנס בייזע דערציילונגען האָט זי, שמיכלענדיק, גע-
ענטפּערט:

— וואָס דו ווילסט, רעד; צו אַזוינעם, ווי איך קאָן אַליאַ-
שען, וועט קיין שום שלעכטס זיך נישט צוקלעפּן, קיין גוטס וועט
שוין נישט צוקומען.

— ער האָט ריכטיק געזאָגט וועגן דיר: דו קוקסט מיט איין

אויג.

— כ'זע כמעט מיט ביידע נישט, — האָט געזאָגט אַלגאַ. —
איך זע נישט, נעכטן האָב איך זיין באַליבט פאַרצעלייען גלאַז צע-
האַקט פון בלינדקייט.

אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער האָט געפרוווט רייצן טיכאַן
וויאַלאָוון, נאָר דאָס איז אויך שווער געווען. טיכאַן האָט זיך נישט
געבייזערט, ער האָט, קוקנדיק אין אַ זייט, אַלעמאַל אַ קראַקע געטון,
ענטפּערנדיק קורץ און רויק.

— דו לעבסט לאַנג, האָט געזאָגט אַרטאַמאַנאָוו, טיכאַן האָט
מיט ישוב הדעת געענטפּערט:

— מ'לעבט מער אויך.

— אָבער, אדרבא, נאָכוואָס האָסטו געלעבט, האָ אַ זאָג דו

אַליין !

— אלע לעבן.

— אמת, אבער — נישט יעדער קערט דאָס גאַנצע לעבן
הויפן, רוימט צו דאָס מיסט...

טיכאָן האָט זיך געהאַט זיינע געדאַנקען.

— ביסט געבוירן געוואָרן, נו, לעב זשע ביז וואָנען וועסט
שטאַרבן, — האָט ער געזאָגט, נאָר אַרטאַמאַנאָוו, נישט הערנדיק
אים, האָט פאַרגעזעצט:

— אָט האָסטו דאָס גאַנצע לעבן מיטן בעזים אָפגעלעבט.
דו האָסט נישט קיין ווייב, קיין קינדער, נישט געהאַט קיין שום
זאַרג. פאַרוואָס איז דאָס? דיר האָט נאָך מיין פאַטער אַן אַנדערע
שטעלע געוואָלט געבן, נאָר דו — האָסט נישט געוואָלט, זיך אַפ-
געזאָגט. וואָס איז דאָס פאַר אַן איינגעשפאַרטקייט באַ דיר?
— שוין צו שפעט צו פרעגן, פיאַטר איליטש, — האָט גע-
ענטפערט טיכאָן, קוקנדיק אין דער זייט.

בייזערנדיק זיך, האָט אַרטאַמאַנאָוו עקשנותדיק זיך איינגע-
געסן:

— דו גיב אַ קוק, וויפיל מענטשן ס'זענען אין משך פון
דיין לעבן נתעשר געוואָרן. אלע מענטשן האָבן זיך באַמיט לייכטער
צו מאַכן זיך, האָבן געלט געזאַמלט...

— געזאַמלט, געזאַמלט, אַבער געקויפט זיך דעם טייל, —
האָט געזאָגט טיכאָן.

יאַקאָוו האָט זיך געריכט, אַז דער פאַטער וועט ביז ווערן,
וועט אַנזינדלעך טיכאַנען, נאָר דער אַלטער, צושווייגנדיק, האָט
אַרויסגעמורמלט עפעס אומדייטלעכס און איז אַוועקגעגאַנגען פון
הויזוועכטער, וועלכער — טראָץ דעם, וואָס ער איז אָפגעקראַכן,
פליכיקער געוואָרן, האָט געקריגן איין קאַליר, אַ ליימיק-זאַמדיקן,
האָט ער פונדעסטוועגן זיך נישט אונטערגעגעבן די שפיצלעך פון
דער עלטער, איז געווען אַלץ אַזוי פעסט אין קערפער, האָט אפילו
באַקומען אַ געוויסע הדרת-פנימדיקייט, און גערעדט האָט ער אַלץ
חשיבותדיקער, מיט אַ באַלערנדיקן טאָן; יאַקאָוו האָט זיך געדאַכט,
אַז טיכאַן רעדט און פירט זיך אויף מער „באַלעבאַסמעסיק“, ווי
דער פאַטער.

יאקאוו האָט אַליין אַלץ קלאַרער געזען, אז ער איז אַן איי-
 בעריקער צווישן די אייגענע, אינם הויז, וואו דער איינציק אַנגע-
 בעמער מענטש איז געווען דער פרעמדער, מיטיאָ לאַנגינאָוו. מיטיאָ
 האָט אים נישט אויסגעזען נישט נאָריש, נישט קלוג, ער האָט
 זיך אַרויסגעליטשט פון די דאָזיקע אַפשאַצונגען, פאַרפלייבנדיק אויס-
 געטיילט פון אַלע. זיין וויכטיקייט איז אויך באַשטעטיקט געוואָרן
 מיט מיראַנס באַציונג צו אים; דער האַרטער, הערשערישער, מיט
 אַלעם קאַמאַנדירנדיקער מיראַן האָט געלעבט מיט מיטען אין אַחזות
 און כאַטש ער האָט זיך אָפט געשפּאַרט, אָבער קיינמאַל זיך נישט
 געקריגט מיט אים, און אפילו געשפּאַרט זיך פאַרויכטיק, אין הויז
 האָט פון דער פרי ביון אַזונט געקלונגען אַ פאַרשידנקולותדיקער
 רוף:

— מיטיאָ! — האָט געשריגן טאַטיאַנאַ.
 — וואו איז מיטיאָ, — האָט געפרעגט די מוטער און אפילו
 דער פאַטער האָט געריטשעט, אַרויסבייגנדיק זיך פון פענצ-
 טער:

— מיטרי, — מען דאַרף עסן מיטאַג!
 מיטיאָ איז אַרומגעלאָפן איבער דער פאַבריק מיט אַ פוקסישן
 לויף און האָט פלינק פאַרקערט מיטן פּוּכיקן וויידל פון קאַמישע
 ווערטער, פריילעכע הצלחהלעך די טרוקענע, באַליידיקנדע שטרענג-
 קייט פון מיראַנען מיט די אַרבעטער און אַנגעשטעלטע. די אַרבע-
 טער האָט ער גערופן פריינד.

— פריינד-לעב, דאָס איז נישט אַזוי! — האָט ער געזאָגט
 אַ בערדיקן, סאַלידן דיעסיאַטניק* פון טשעסלאַרעס; אַרויסגעכאַפט
 פון קעשענע אַ ביכעלע אין רויטער לעדער, אַ בליישימפט, אַדער
 געצייכנט עפעס אויף אַ ברעט און געפרעגט:
 — זעסט? אַזוי? אין? אַזוי? אין, אָט, אַזוי? ס'איז אַרויס-
 געקומען?

(* דיעסיאַטניק — דער, וואָס פירט אָן מיט דער אַרבעט פון
 10 מענטשן. — איבערוועצער.)

— ריכטיק, — האָט איינגעשטימט דער דיעסיאָטניק. — און
מיר טוען אַלץ לויט דער אַלטער מאָדע, ווי מיר זענען צוגעוואוינט
געוואָרן... .

— ביין, ליבע פּערזענלעכקייט, מען דאַרף זיך צוגעוויינען
צום נייעם, — ס'לוינט בעסער!
דער דיעסיאָטניק האָט מסכים געווען:
— ריכטיק.

מיט זיין האָפּערדיקן שפּיל מיטן געשעפט איז מיטיאָ ענלעך
געווען צום פעטער אַלעקסיי, נאָר אין אים איז נישט געווען צו
באַמערקן די גיריִקייט פון אַ באַלעבאַס, מיט דער פּריילעכער ליצנות
האָט ער זייער דערמאָנט אַן דעם טשעסלאָר סעראַפּים, דאָס האָט אויך
באַמערקט דער פּאַטער; איינמאָל בעתן נאַכטעסן, ווען מיטיאָ האָט
פּונאַנדערגעקערט, צעזייעט די בייזע שטימונג באַם טיש, האָט דער
פּאַטער, שמייכלענדיק, אַ וואָרטשע געטון:

— ס'איז דאָ באַ אונז אויך געווען אַ טרייסטער, סע-
ראַפּים... יאָ!

יאַקאוּו האָט געהערט, ווי איינמאָל, נאָך אַ געוויינלעכן סכּוּך
פון דעם פּאַטער מיט מיראַנען, האָט מיטיאָ געזאָגט מיראַנען:
— אַ פאַרייניקונג פון שרעקלעכס און אַנטפּאַטישס מיט גע-
בעכדיקס, — דאָס אין אַ ריין רוסישע כעמיע.

און תּיכּף געטרייסט:

— אַבער — נישקשה! דאָס וועט אינגיכן דורכגיין, ס'וועט
זיך אויסלעבן, מיר — רייניקן זיך אָפּ... .
אין אַ יום-טובּדיקן אָונט, אין סאָד באַ דער טיי, האָט דער
פּאַטער זיך געקלאָגט:

— איך האָב אַן אַ יום-טובּ אָפּגעלעבט! — דער איידעם האָט
גלייך אַ ווירבל געטון ווי אַ ראַקעט, זיך צעשאַטן אין אַ גאַלדן זאַמד
פון האָפּערדיקע ווערטער:

— דאָס איז — אייער פעלער און מער קיינעמס נישט!
יום-טובּים שטעלט איין פאַר זיך דער מענטש אַליין. דאָס לעבן
איז — אַ יפּיפּיה, זי פּאַדערט מתּנות, פאַרווילונגען, פלעצליי שפּי-

פרייען, לעפן דארף מען מיט פארגעניגן. יעדן טאג קאָן מען גע-
פינען עפעס אויף צו פרייען זיך.

ער האָט גערעדט לאַנג, געשיקט, גלייך ער וואָלט געשפילט
אויף אַ פלייטל, אין אַלע באַם טיש זענען פאַרשוויגן געוואָרן;
ס'איז תמיד אַזוי געווען, אַז הערנדיק אים זענען די מענטשן ממש
איינגעשלאָפן; יאַקאָו האָט אויך געשפירט דעם צויבער פון זיינע
ווערטער, ער האָט געפילט אין זיי דעם ווירקלעכן אמת, נאָר אים
האַט זיך געוואָלט פּרעגן מיטיען:

— נאַכוואַס-זשע האָסטו חתונה געהאַט מיט אַ נישט שיין,

נאַריש מיידל?

יאַקאָו האָט געזעען אין זיין באַציונג צום ווייב עפעס אַ
פאַלשקייט, אַ צו שטאַרקע ליבלעכקייט, אַ ספעציעל אונטערגע-
שטראַכענע זאָרגפעלטיקייט; יאַקאָו האָט זיך געדאַכט, אַז די
שוועסטער פילט אויך דידאַזיקע פאַלשקייט, זי האָט געלעבט אַפּא-
טיש, שווייגנד, פלעגט צו אָפט זיך אויפּרעגן אין אַ סך אָפטער,
לעבשאַפטער שמועסן וועגן פאַליטיק מיט מיראַנען, ווי מיט איר
פריילעכן מאַן. אַ הויך פאַליטיק האָט זי וועגן גאַרנישט געקאַנט
רעדן.

טיילמאַל האָט יאַקאָו געקלערט, אַז מיטיאָ לאַנגינאָו איז
געקומען נישט פון קיין פריילעך, זאָרגלאָז לאַנד, נאָר אַרויסגע-
שפרונגען פון עפעס אַן אומעטיקן, פינצטערן גרוב, האָט זיך צוגע-
ריסן צו אומבאַקאַנטע, נייע פאר אים מענטשן אין פון שמחה, וואָס
ער האָט, ענדלעך, זיך צוגעריסן, טאַנצט ער פאַר זיי, מאַכט זיי
לאַכעוודיק, קוועלט אַן פון זייער צאָלרייכקייט, איז פאַרוואַנדערט
פון עפעס. אַט אין דערדאַזיקער פאַרוואַנדערונג זיינער האָט יא-
קאָו באַמערקט עפעס נאַריש; אַזוי וואַנדערט זיך אַ פענדראַק
אין אַ געוועלעב פון שפילעכלעך, נאָר — אַ פענדראַק, וואָס שייַדט
אונטער קלוג אין באַלד, וואָסערע שפילעכלעך זענען בעסער.

פון אַלע מענטשן אין הויז אין אין פאַבריק האָבן צוויי פּמירוש
נישט ליב געהאַט טאַטיאַנעס מאַן: דער פעטער ניקיטאַ און טיכאַן
וואַלאָו. אויף יאַקאָוס שאלה: ווי אים געפעלט מיטיאָ, — האָט
דער הויזוועטער רויק געענטפערט:

— אַ נישט אמתדיקער.

— מיט וואָס ?

— אַ פֿליג. זעצט זיך אויף איטלעכן מיסט.

יאַקאָו האָט לֵאָנָג, עקשנותדיק אויסגעפרעגט דעם זקן, אָבער יענער האָט נישט געקאָנט זאָגן עפעס מער דייטלעכס.

— דו זעסט אַליין, יאַקאָו פעטראָוויטש, — האָט ער געזאָגט. — דו זעסט דאָך: דער מענטש טראַכט אויס פֿי-גורן.

דער פעטער, דער מאַנאָך, האָט געזאָגט כמעט דאָס איי-גענע:

— ער זעגט, — האָט ער געזאָגט אַפּוּיפּצנדיק, איך האָב גע-זען אזוינע אַ סך, שיינערעדערס. זיי צעדרייען דאָס פּאַלק, און האָבן זיך אַליין אויכעט אין די ווערטער פאַרדרייט. זאָג אים: אַך, בעז, און ער זאָגט דיר גלייך: אַרבעט. . . יאָ, יאָ.

ס'איז געווען אויסטערליש צו הערן, ווי דערדאָזיקער מיל-דער קריפּל רעדט ביין, כמעט מיט צאָרן, וואָס איז אינגאָנצן נישט כאַראַקטעריסטיש פאַר אים. און נאָך מער האָט געוואונדערט די איינשטימיקייט פון טיכאָנען און דעם פעטער אין דער אַפּשאַצונג פון טאַטיאַנעס מאַן. די אַלטע לייט האָבן נישט געלעבט בשלום, אין אַ מין אַפּענער, נאָר שטומער פיינדשאַפט, כמעט נישט רעדנ-דיק, האַלטנדיק זיך פּונדערווייטנס איינער פונם אנדערן. אין דעם האָט יאַקאָו נאָך אַמאָל געזעען די אים דערעסענע מענטשלעכע נאַרישקייט: אין וואָס קענען זיין נישט איינשטימיק מענטשן, וואָס שוין מאַרגן וועט זיי אַוועקלייגן דער טויט?

דער פעטער ניקיטאַ האָט געהאַלטן באַ שטאַרבן. יאַקאָוון האָט זיך געדאַכט, אַז דער פּאַטער העלפט אים דערין פֿלייסיק צו, כמעט באַ יעדער באַגעגעניש האָט ער געשטיקט און געדריקט דעם מאַנאָך מיט פאַרוואָרפן:

— איך האָב אַלע מיינע יאָרן געלעבט צווישן די מענטשן ווי אַן אַקס, אָבער דו — לעבסט ווי אַ קאָץ. אַלע זאַרגן זיך צו מאַכן דיר וואַרעמער, ווייכער און זעען אפילו, מפלומרשט, נישט, אַז דו ביסט אַ הויקערדיקער, מיך האַלטן אַלע פאַר אַ

שלעכטן, אָבער וואָס פאַר אַ שלעכטער בין איך? איך האָב דאָס
גאַנצע לעבן. . .

איינציגנדיק דעם קאַפּ אין האַרב אַריין, האָט דער מאַנאָך
געבעטן, צוהוסטנדיק:

— דו זיי נישט ביין.

דאָס געפיל פון עקל צום פּאָטער, צו זיין נאַקטער, ממש
פון זייף צונויפגעקלעפטער ברוסט, וואָס איז באַדעקט געווען מיטן
שימל פון די גרייזלעכע האַר, האָט אויך געשטערט צו לעבן יא-
קאַוון, דאָסדאָזיקע געפיל איז שווער געווען צו באַהאַלטן, פאַרדעקן.
ער האָט פון צייט צו צייט זיך געמוזט דערמאַנען:

— ס'איז אַ פּאָטער. איך בין פון אים געבוירן געוואָרן.

אָבער דאָס האָט נישט שענער געמאַכט דעם פּאָטער, נישט
געלאָשן דעם עקל צו אים, אין דעם איז געווען אפילו עפעס, וואָס
האָט באַליידיקט, דערנידעריקט. דער פּאָטער איז פּמעט טאַג-טעג-
לעך געפאַרן אין שטאַט אַריין, אַזויווי פּדי צו באַאַבאַכטן, וויאָזוי
ס'שטאַרבט דער מאַנאָך. מיט אַנשטרענגונג, סאַפענדיק, פּלעגט אַר-
טאַמאַנאָוו דער עלטערער אַרויפקריכן אויפן בוידעם און זיך אַוועק-
זעצן באַם מאַנאַכס געלעגער, אַנשטעלנדיק אויף אים די פאַרצונדע-
גע, רויטע אויגן. ניקיטאַ האָט געשוויגן, צוהוסטנדיק, קוקנדיק מיט
אַ בלייערנעם בליק אין סופּיט אַריין; די הענט זענען באַ אים גע-
וואָרן אימרויק, ער האָט פּסדר אַרומגעצופּט די סוטאַנע, אַראָפּ-
געקליבן פון איר עפעס, וואָס קיינער האָט נישט געזען. טיילמאַל
פלעגט ער אויפשטיין, שטיקנדיק זיך פון היסט.

— ס'זידט באַ דיר? — האָט געפרעגט דער ברודער.

ניקיטאַ איז געקראַכן צום פענצטער, אַנבאַפּנדיק זיך מיט די
הענט אָן ברודערס אַקסלען, באַם אַנלען פון בעט, אָן די שטולן;
די סוטאַנע איז געהאַנגען אויף אים, ווי אַ זעגל אויף אַ צעבראַ-
כענעם מאַסטבוים; אַנידערזעצנדיק זיך באַם פענצטער, האָט ער,
מיט אַ געעפּנט מויל, אַראָפּגעקוקט אונטן, אין סאָד אַריין
און אין דער ווייטקייט אויף די טונקעלע, בייווע קודלעס פון
וואַלד.

— גו, רוי זיך אָפּ, — האָט געזאָגט דער ברודער, ציפּנדיק

דאָס פאַרוועללקטע אויער-לעפּל, איז אַראָפּגעגאַנגען אינטן אין אַן-
געזאַגט די בשורה אַלגען :

— עס זיזט באַ אים. שוין גיך...

ס'איז געקומען צופאַרן אַ דיקער מאַנאַך, דער פּאָטער מאַר-
דאַרי, אין האָט אויפגעוויזן, אז מען דאַרף אַוועקפירן ניקיטען אין
מאַנאַסטיר אַרײַן, לויט עפעס אַ געזעץ מוז ער שטאַרבן גראָד
דאַרט אין טאַקע דאַרטן דאַרף מען אים מקבר זײַן. אָבער דער
הויקער האָט אָנגעבעטן אַלגען :

— דערנאָך וועט איר אַוועקפירן אַהין, ווען כ'וועל
שטאַרבן.

און רחמנותדיק, דריי מאָל אַרויסגעזאַגט די בקשה :

— דעם צידעק פון דער טרוומע מאַכט העכער, אז ס'זאַל

גישט קוועטשן. פאַרגעסט שוין גישט !

ער איז געשטאַרבן פיר טעג פאַרן אָנהויב מלחמה, און אַ
טאַג פאַרן טויט האָט ער געבעטן מודיע צו זײַן דעם מאַ-
נאַסטיר :

— זאָלן זײ קומען צו פאַרן נאָך מיר, איך וועל ביז זײער
אַנקומען פאַווייזן צו שטאַרבן.

אינדערפרי, אין טאַג פון זײַן טויט, האָט יאַקאָו געהאַלפּן,
דעם פּאָטער אַרויפגיין אויפן בוידעם, דער פּאָטער האָט, איבער-
צולמענדיק זיך, אָנגעשטעלט זײַן בליק אויף דעם טונקעלן, אַש-
קאַליריקן פנים מיט די האַלב פאַרמאַכטע אויגן, מיטן איינגעפ-
לענעם מויל ; ניקיטא האָט גישט גאַטירלעך הויך געזאַגט :
— זײ מיר מוחל.

— נו, וואָס רעדסטו ? פאַר וואָס ? — האָט אַ וואָרטשע גע-
טון פיאַטר אַרטאַמאַנאָו.

— פאַר מיין עזות...

— דו זײ מיר מוחל, — האָט געזאַגט דער עלטערער. —

איך האָב דאָ, וועלכעס מאָל, געשפּאַסט מיט דיר...

— גאַט וועט פאַר קיין שפּאַס גישט שטראָפּן, — האָט פליס-

טערנדיק פאַרזיכערט דער מאַנאַך, און דער ברודער, נאָך אַ ווײלע
שווייגן, האָט געפרעגט :

— אָט, ווי אזוי גייסטו אַצינד. . . ? וואוהיין ?
— איך האָב פאַרגעסן, — האָט אייליק געזאָגט דער מאַנאָך,
איבעררייסנדיק דעם ברודער. — דו, יאַשא, זאָג טיכאַנען, זאָל ער
צעזען דאָס קליאַן-ביימל באַ דער אַלטאַנקע, דאָס ביימל וועט
נישט גיין, גיין. . .

ס'איז אומדערטרעגלעך געווען יאַקאָון צו הערן דידאַזיקע צו
דייטלעכע שטימע און צו קוקן אויף די ברוסט-ביינער, וואָס האָבן
זיך נישט מענטשלעך אויפגעהויבן אינדערהיין, ממש ווי אַ ווינקל
פון אַ קאַסטן. און בכלל איז קיין שום מענטשלעכס נישט פאַר-
בליבן אין דעמדאַזיקן קופּעלע אומבאַוועגלעכע ביינער, באַדעקטע
מיט שוואַרצן, אין די הענט, וואָס האָבן געהאַלטן אַ גרויסן, קוי-
פערנעם צלם. ס'איז אַ שאַד געווען דער פעטער, אָבער ס'האָט זיך
פונדעסטוועגן געקלערט: נאָכוואָס איז דאָס איינגעפירט געוואָרן,
אַז אַלטע לייט און בכלל היימישע מענטשן זאָלן שטאַרבן פאַר
אַלע אין די אויגן ?

צוואַרטנדיק אַ ביסל, צי דער ברודער וועט נישט זאָגן נאָך
עפעס, איז דער פּאָטער אַוועקגעגאַנגען אינטער דער האַנט מיט
יאַקאָון, שווייגנד אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ. אינטן האָט ער געזאָגט:
— ער שטאַרבט.

— יאָ ? — האָט געזאָגט מיראַן, זיצנדיק פאַם טיש, באַ-
דעקנדיק אַ העלפּט פון זיין גוף מיט אַ ריזיקן צייטונגס-בלאַט;
פרעגנדיק, האָט ער נישט אַראָפּגענומען די אויגן פון דער צייטונג,
נאָר דערנאָך האָט ער זי אַוועקגעוואָרפן אויפן טיש און געזאָגט
אין ווינקל אַריין צום ווייב:

— איך בין גערעכט געווען, — לייען !

— טאַקע באַמת, מיראַן, טאַקע אַ מלחמה ?

— אָט איז אויך דער צווייטער אַרטאַמאַנאָוו, האָט הויך דער-

מאַנט פּיאָטר.

— זיי זאָגן, נאַטירלעך, ליגנט, — האָט געזאָגט מיראַן צום
ווייב אָדער יאַקאָון, וועלכער האָט אויך, איבערגעבויגן איבער דער
צייטונג, געלייענט די אומרויקע טעלעגראַמעס, איבערלייגנדיק זיך:
מיט וואָס דאָס אַלץ דראַעט אים ? אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער איז, אַ

מאך טיענדיק מיט דער האנט ארויסגעגאנגען אויפן הויף, דארט האט די זון אזוי אָנגעגלייט די קיזלשטיינער, אז זייער וואַרעמקייט האט אים דורכגענומען דורך די ווייכע זיילן פון די סאַמעטענע שטייול; פון פענצטער האָבן זיך געשאַטן מיראַנס טרוקענע, באַ- לערנדיקע ווערטער; יאַקאַוו, שטייענדיק מיט דער צייטונג אין דער האנט, האט געזען, ווי דער פאַטער האט אַ דראַע געטון עמעצן מיט זיין רויטער פויסט.

אויפן דריטן טאָג, באַלד אינדערפרי, זענען געקומען צו פאַרן די מאַנאַכן; זיי זענען געווען זיבן. אַלע פון פאַרשידענעם וואַקס אין פאַרנעם, האָבן זיי זיך אויסגעוויזן יאַקאַוו אַלציינע, ווי ניי- געבוירענע. בלויז איינער פון זיי, דער סאַמע העכסטער, אַ מאַגע- רער, מיט אַ געדיכטער באַרד אין מיט אַ נישט צוגעפאַסטער פאַר אַ מאַנאַך אין פאַרן מאַמענט הויכער, פריילעכער שטימע, יענער, וואָס איז געגאַנגען פאַרויס פון אַלע מיט אַ גרויסן, שוואַרצן צלם אין די הענט, האט אזוי ווי נישט געהאַט קיין פנים; ער איז גע- זען אַ פליכיקער. זיין נאַז האט זיך צעפלאַסן איבער די באַקן און אַ חוץ די צוויי שוואַרצע גריבעלעך צווישן דעם פליך און דער באַרד האט מען באַ אים אויפן אַרט פון פנים גאַרנישט גע- זען. גייענדיק, האט ער אזוי פאַמעלעך געהויבן די פיס, גלייך ער וואָלט בלינד געווען; ער האט געוואַנגען אויף דריי שטי-
מען:

— הייליקער גאַט, — נידעריק, כמעט מיט אַ באַס;
— הייליקער גאַט, — העכער, טענאַרמעסיק, און —
— הייליקער אומשטערבלעכער, דערבאַרם זיך איבער אונז! —
אזוי הייליק, אז די יינגלעך, אַרויסלויפנדיק פאַרויס, האָבן מיט פאַרוואַנדערונג געקוקט אין זיין באַרד אַרײן, וואָס האט פולל גע- ווען אין זיך דאָס אומגעווענע דריי-שטימיקע מויל.
ווען די לוויה איז אַרויסגעקומען פון דער גאַס אויפן מאַרק- פלאַץ, האט זיך אַרויסגעוויזן, אז דער פלאַץ איז ענג געפאַקט מיט איינבואוונער, רעזערוויסטן, מיט די זעלנער פון פאַרוטשיק מאַורין, מיט קנאַפצאָליקער נאַטשאַלסטוואַ און גלחים אין צענטער פון עולם. דער קאַלטבליזטיקער פאַרוטשיק מאַורין איז פאַראַדמעסיק, ווי אַ

מאנומענט, געשטאנען בראש פון זיינע זעלנער, אים האט באַלויכטן די זון; די קאָנוס-געשטאַלטיקע פּאַפּן און דיאַקאָנען זענען אויך געשטאַנען ווי גאַלדענע גולדמס, זיי זענען צעגאַנגען, זיך געשמאַלצן אויף דער זון, דער אָפּגלאַנץ פון די ריזעס איז אויך געפאַלן אויף דעם פּאַרוטשיק מאַוורין; פאַר אַ שטענדער איז אונטערגעשפּרונגען, פּאַכענדיק מיטן היטל, אַ דיקער אָפיציר מיט אַ בלעכערנעם קאַפּ. דער דריי-שטימיקער מאַנאַך האָט, שאַקלענדיק מיטן שוואַרצן צלם, זיך אָפּגעשטעלט פאַר דער וואַנט מענטשן און מיט אַ באַס געזאַגט:

— רוקט זיך פונאנדער!

אַבער די מענטשן האָבן זיך פונאנדערגערוקט נישט פאַר אים, נאָר פאַרן רוטן, לאַנגן פּערד פון עקע, דעם געהילף-איספּראַווינק, — פּאַכענדיק מיט אַ ווייטער הענטשקע איז ער אַרויפ-געפאַרן אויפן מאַנאַך, אָפּגעשטעלט דאָס פּערד קווער דער גאַס און אַ געשריי געטון מיט פאַריבל, באַליידיקט:

— וו-וואוהיין? איר זעט נישט, צי וואָס? צוריק!

דער מאַנאַך האָט, אויפהייבנדיק דעם צלם, אַ צי גע-

טון:

— הייליקער גאָ-אָ..

— הורא! — האָט אַ געשריי געטון דער אָפיציר און דער

גאַנצער המון אויפן פּלאַץ האָט מיט טויזנטער קולות ווילד אַרויסגע-

פּרילט:

— הור-אָ-אָ..

אין עקע, אויפשטעלנדיק זיך אויף די ביגלען, האָט אויך

געשריגן:

— פּיאָטר איליטש, זייט אזוי גוט, דורך דעם זייטיקן געסל!

שניידט דורך! מיראַן אַלעקסייעוויטש — איך בעט אייך! דאָ

איז — אַ באַגייסטערונג, און איר — ווי קאַן מען דאָס?

אַרטאָמאַנאָו דער עלטערער, שטייענדיק צוקאַפּנס פון אַרון,

געפירט אונטער די הענט דורכן ווייב און יאַקאָוון, האָט אַ קוק גע-

טון פון אונטן אַרויף אויף עקעס הילצערן פנים און באַטריבט

געזאַגט די מאַנאַכן, וועלכע האָבן געטראָגן דעם אַרון:

— דרייט זיך אראָפּ, פּאַטערס...
 און אַרויסכליפּענדיק, האָט ער צוגעגעבן :
 דאָס לעצטע מאָל, זעט אויס, שאָף איך...
 דאָס אַלץ האָט זיך אויסגעוויזן יאַקאָוו נישט אָנשטענדיק,
 זאָגאר עטוואָס קאָמיש, נאָר ווען מען האָט זיך אַראָפּגעדרייט אין
 געסל, וואוּ פּאַלינא האָט געוואוינט, האָט ער זי דערזעען שנעל
 גיין אַ קייגן דער לווייה, זי איז געגאַנגען אין אַ ווייס קלייד, אונט-
 טער אַ ראָון שירם, און אייליק געצלמט די רעליעפע, שטיף איינ-
 געצויגענע ברוסט.

— אַנקוועלן פון מאַורניען גייט זי, — האָט ער גלייך תּופּס
 געווען און איז דערשטיקט געוואָרן פון שטייב, פון אויפּרעגונג. די
 מאַנאָכן האָבן גענומען גיין שנעלער, דער שוואַרצבערדיקער האָט
 אָנגעהויבן זינגען שטילער, פאַרטראַכטער, און דער כאָר משוררים
 איז נאָר אינגאַנצן אַנטשוויגן געוואָרן.

הינטער דער שטאַט, קייגיבער די טויערן פון שעכטהויז,
 איז געשטאַנען עפעס אַן אויסטערלישער וואָגן, באַדעקט מיט
 שוואַרצן טויך, איינגעשפּאַנט אין אַ פּאַר בונטע פּערד, דעם ארון
 האָט מען אוועקגעשטעלט אויפן וואָגן און מען האָט אָנגעהויבן אָפּ-
 ריכטן די הזכּרה, און פון דער גאַס, ממש פון אַ רער, האָט זיך
 דערטראָגן אַ פייערלעכער געבריל פון מעש, די מוזיק האָט גע-
 שפּילט „נאָט דעם קייסער באַשיץ“, ס'האַבן געקלוינגען די גלע-
 קער פון דריי צערקוועס און ס'איז צוגעפּלאָסן דער שטויביקער,
 רויכיקער ריטש :

— ר-ר-ר-א-א!

יאַקאָוו האָט זיך געדאַכט, אַז ער הערט די קאַמאַנדע פון
 פּאַרוטישק מאַורין :

— ר-נא-א!

נאָך דער הזכּרה האָט מען געדאַרפט פּאַרן אין הייז אַריין —
 צו דער מומע, לאַנג זיצן באַם מאַלצייט-טיש, הערנדיק דאָס בייזע
 וואָרקען פונם פּאַטער :

— וועלכער שוטה האָט געהייסן אוועקשטעלן די פּערד קעגן-
 איבער דעם שעכטהויז, האָ?

— די פאליציי, פאליציי, — האט בארויקט מיטיא און דערקלערט: — ס'איז נישט באקוועם, פארשטייט איר: א נאציא-נאלע באגייטערונג, און דאָ — אַ לוויה-וואַגן! ס'פאסט נישט. . . מיראָן האָט, אַפּלעקנדיק דעם שמייכל, גערעדט צום דאָקטאָר יאַקאוויטעוון, וועלכער האָט באַזונדער זיך געוואָרפן אין די אויגן אַריין אין שווערע, נישט אַנגענעמע טעג:

— אָבער וויבאלד מיר וועלן סאָלידאר זיך אַ לייג אַרויף — טון מיטן בויד, ווי מיטקא אין „זילבערנעם פירשט“. . . סוף פל סוף ווערט אַלץ אין לעבן דעצידירט דורך צאָל-פארהעלטניש. . .

— דורך דער טעכניק, — האָט דערווידערט דער דאָק-טאָר.

— טעכניק? נו, יא. . . אָבער. . .

ערשט אינאַונט, אַרום צען אַ זיגער האָט יאַקאָו געקאַנט זיך אַרויסרייסן פון דערדאָזיקער לאַנגווייליקער פּלודעריי און איז אַוועק-געלאָפן צו פּאָליצען, שפּירנדיק אַן אומרויקייט, וואָסערע ער האָט נאָך קיינמאָל ביזן דאָזיקן מאַמענט נישט פאַרוכט, פאַרפילנדיק, אז ס'האָט געמוזט געשען עפעס אומגעוויינלעכס. געוויס, אזוי איז טאַקע געשען:

— אַך, — האָט געזאָגט פּאָליצעס קעכין, ווען יאַקאָו, אַרייַן-גייענדיק דורכן הויף, איז אַרייַנגעקומען אין קיך; געזאָגט און שווער זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דער באַנק באַם אויוון.

— היר, נידערטרעכטיקע, — האָט געענטפערט יאַקאָו און זיך אָפּגעשטעלט פאַר דער טיר אין צימער אַריין, צוהערנדיק זיך צו די דייטלעכע, זעלנערישע טריט און דער באַקאַנטער, מיליטע-רישער שטימע:

— אַט אזוי, מען דאַרף זיך איבערלייגן — אזוי אַדער נישט אזוי? . . . לייגט-זשע זיך איבער.

— אויף איר רעדט ער, — האָט אַ קלער געטון יאַקאָו — ס'קאָן זיין ס'איז נאָך גאַרנישט געווען.

אָבער אויפגעפונדיק די טיר, נאָך שטייענדיק אויף דער שוועל, האָט ער זיך גלייך איבערצייגט, אז ס'איז שוין אַלץ געווען: דער קאַלמפּלוטיקער פאַרוטשיק, שטרענג צונויפגערוקט די ברע-

מען, איז געשטאנען אינמיטן צימער אין א צעקנעפלטן קיטעל, האלטנדיק די הענט אין די קעשענעס; פון אינטערן קיטעל אפער האבן זיך ארויסגעזעען די שעלקעס און איינע פון זיי איז אפגע-קנעפלט געווען פון די הויזן; פאלינא איז געזעסן אויף דער קא-זעטקע, פארווארפן איין פוס אויפן צווייטן, דער זאק אויף איין פוס האט זיך אראפגערוקט; אירע לעבעדיקע אויגן זענען אומגע-וויינגלעך קיילעכיק, און דאס פנים, געדיכט פארגאסן ווערנדיק מיט ראקייט, ווערט טוינקל-רויט.

— ג-בו:ס? — האט א פריג געטון דער קאלטבלוטיקער פארוטשיק און מיט זיין פראגע ענדגילטיק באפעסטיקט אלע פאר-דאכטן יאקאווס. ער האט געמאכט א טריט פארויס, אוועקגעווארפן דעם הוט אויף א שטול און געזאגט מיט אן אומבאקאנטער, איבער-געריסענער שטימע:

— איך קום — פון דער לווייה... פון הזכרה-מאליצייט...
— יא? — האט פריגענדיק, מיט א טאן פון א באלעבאס זיך אפגערופן דער פארוטשיק, פאלינא, פארציענדיק אזוי, אז דער פאפיראס האט אזש א קנאק געטון, האט געזאגט מיט רויך, אבער נישט שולדיק, באר ביטולדיק:
— איפאליט סערגיעוויטש רעדט מיך אן צו ווערן א בארמ-הארציקע שוועסטער...

— א שוועסטער? מ-יא, — האט ארויסגעזאגט יאקאו, צו-שמייכלענדיק, — דאן האט דער קאלטבלוטיקער פארוטשיק, א שפרייז געבנדיק צו אים, דייטלעך געפרעגט:
— וואס באטייט דאסדאזיקע שמייכלע? איך בעט צו גע-דענקען: איך האב נישט ליב קיין איבערטרייבונגען! איך לייד נישט!

אין דידאזיקע צוויי, דריי מינוט האט יאקאו געשפירט, ווי דורך אים זענען דורכגעגאנגען הייסע שטראמען פון באליידיקונג, בעס, דורכגעגאנגען און איבערגעלאזט אין אים א קלעמענדיק, פמעט א פינלעך באוואוסטזיין, אז דידאזיקע קליינע פרוי איז אים נייטיק אזוי, ווי וועלכער ס'איז טייל פון זיין קערפער און אז ער קאן נישט דערלויבן זי אפצורייסן פון אים. פון דעמדאזיקן באוואוסט-

זיין האָט זיך צו אים אויגעקערט דער פעס, ער איז פארגליווערט
געוואָרן, אויפגעשטאַנען, אַריינגרונדיק די האַנט אין קעשענע:
— גיי נישט צו! — האָט ער אַ וואָרן געטון דעם פאַרוטשיק,
פילנדיק, אַז באַ אים רוקן זיך אַרויס די אויגן אַזוי, אַז זיי טוען
אזש וויי.

— פאַרוואָס עפעס? — האָט געפרעגט דער פאַרוטשיק און
נאָך אַ שפּרייז געטון. זיין אַנטיפאַטישער מאַניר צו פאַרטאַפלען די
אותיות אין די ווערטער איז תמיד נישט געפעלן יאַקאָון, נאָר אין
דערדאָזיקער מינוט האָט עס אים אַריינגעברענגט אין רציחה, ער
האָט געוואָלט אַרויסרייסן די האַנט פון קעשענע, אַ געשריי גע-
טון:

— כ'דערהרגע דיך!

דער פאַרוטשיק מאַורין האָט אים אָנגעכאַפט באַ דער האַנט,
פיינלעך זי צונויפגעקוועטשט באַ דער דלאַניע, דער רעוואָלווער
האָט טויב אויסגעשאָסן אין קעשענע, דערנאָך האָט יאַקאָוס האַנט
מיט אַ שאַרפן ווייטיק, ווי זי וואָלט זיך צעבראַכן אין עלנבויגן, זיך
אַרויסגעריסן פון קעשענע, דער פאַרוטשיק האָט אַרויסגענומען פון
זיינע פינגער דעם רעוואָלווער און, אוועקוואַרפנדיק אים אויף אַ
פאַטעל, געזאָגט:

— נישט געראַטן!

— יאַשאַ, יאַשאַ! — האָט אַרטאַמאַנאָו געהערט אַ הויכן

פליסטער.

— איפאַליט סערגיעוויטש, — מיינע הערן! איר זענט פון
זינען אַראָפּ? איבער וואָס? דאָס איז דאָך — אַ סקאַנדאַל! איבער
וואָס אַבער?

— נ-נו, — האָט פאַרטויבנדיק געזאָגט דער קאַלטבלוטיקער
פאַרוטשיק, אָננעמענדיק יאַקאָון באַ דער באַרד, רייסנדיק זי אַראָפּ
אונטן און דערמיט צווינגענדיק צו נייגן זיך צו אים: — בעט —
פאַרצייונג — שוטה!

באַ יעדן וואָרט, און צעהאַקנדיק די לאַנגע אויף צוויי, האָט
ער געריסן די באַרד אַראָפּ, דערנאָך מיט אַ לייכטן קלאַפּ אין דער
גאַמבע אַריין גענייט אויפצוהייבן זי.

— אוי, ווי שענדלעך, אוי! — האָט געפליסטערט פּאַלינאַ,
כאַפּנדיק דעם פּאַרוטשיק באַם עלבפויגן.

יאַקאַוו האָט נישט געקאַנט רירן מיט דער רענטיש האַנט,
נאָר, פעסט צונויפּרעסנדיק די צייַן, האָט ער אָפּגעשטופּט דעם
פּאַרוטשיק מיט דער ליינקער; ער האָט געמרוקעט, איבער זיינע
באַקן זענען גערזנען טרערן פּוין דערנידערונג.

— נישט דערוועגן זיך מיך אָנצורירן! — האָט אַרויסגע-
ברילט דער פּאַרוטשיק און, אַוועקשטופּנדיק, אים אַריינגעזעצט אין
פּאַטעל, אויפן רעוואַלוער. דעמאָלט איז יאַקאַוו, פּאַרדעקנדיק דאָס
פנים מיט די הענט, באַהאַלטנדיק די טרערן, פּאַרשטאַרבן געוואָרן
אין האַלב חלשות, קוים הערנדיק, דורך דעם רויש אין קאַפּ, פּאַ-
לינעס געשרייען:

— גאַט מיינער, ווי נישט פּיין דאָס איז! און דאָס טוט איר,
איר! אזא סקאַנדאַל! פּאַרוואָס?

— גייט צום טייל, פּריילין! — האָט געזאָגט דער פּאַרו-
טשיק מיט אַ גאַס-אייזערנער שטימע. — אָט האָט איר אַ רובל
פאַרן פּאַרגעניגן, — דאָס איז גענוג! איך פּאַרטראַג נישט קיין
איבערטרייבונג, אָבער איר זענט די געוויינלעכסטע...

טרעטנדיק אויף דער פּאַדלאַגע מיט שווערע קלעפּ פּוין די
פּיס, איז דער פּאַרוטשיק, אַ קלאַפּ געבנדיק מיט דער טיר, פּאַר-
שוואַנדן, איבערלאָזנדיק נאָך זיך אַ שטילן קלונג פּוין גלעזל פּונם
הענגלאַמפּ און אַ קורצן קוויטש פּוין פּאַלינען. יאַקאַוו איז אויפגע-
שטאַנען אויף די ווייכע פּיס, זיי האָבן זיך געפּוּיגן, דער גאַנצער
קערפּער זיינער האָט געציטערט, ווי אַ געפּוּירענער; אינמיטן צו-
מער אונטערן לאַמפּ איז געשטאַנען פּאַלינאַ, דאָס מויל איז באַ איר
געווען אָפּן, זי האָט געכריפעט, קוקנדיק אויף דעם ברודיקן פּאַפּירל
אין איר האַנט.

— טוואַלאַטש, — האָט געזאָגט יאַקאַוו. — נאָכוואָס האָסטו
דאָס געטון? און — נאָך געזאָגט... דערהרגענען דאַרף מען
דיך...

די פּרוי האָט אַ קוק געטון אויף אים, אַוועקגעוואָרפן דאָס

פאפירל אויף דער פאדל־אגע, און הייזעריק, מיט שטוינונג, א צי
געטון:

— סא-ארא אויסווארף..

זי האט זיך אראפגעלאזט אין א פאטעל, זיך איינגעבויגן,
אנכאפנדיק מיט די הענט דעם קאפ און יאקאוו, געבנדיק איר א
קלאפ מיט דער פויסט איבערן אקסל, האט א געשריי גע-
טון:

— לאז! גיב אהער דעם רעוואלוער..

נישט רירנדיק זיך, האט זי אלץ אזוי דערשטוינט גע-

פרעגט:

— האסטו מיך טאקע ליב?

— איך האס!

— זאגסט ליגנט! האסט ליב אצינד!

זי האט א שפרונג געטון אויף אים אזוי שנעל, אז יאקאוו
האט נישט באוויזן זי אפצושטויסן, זי האט אים ארומגענומען באם
האלז, און מיט פייערדיקער עקשנות, אפבריענדיק מיט די בייסנדי-
קע קושן, הייס אים עטעמענדיק אין די אויגן, אין מויל אריין,
האט זי געפליסטערט:

— זאגסט ליגנט, האסט ליב, האסט ליב, און איך אויך —

בא! אך, דו וויכער, סאליאניענקי מיינער..

ס א לי א ג י ע ב ק י, איר באליבט צערטלעך ווערטעלע,
זי האט דאס ארויסגעברענגט בלויז אין מינוטן פון שטארקער צע-
רייצטקייט און דאס האט תמיד פארשפורט יאקאוו ביז צו א מין
ויסער און צארטער היהשקייט. אזוי איז אויך געשען אין דערדאך-
ויקער מינוט; ער האט געקוועטשט, געקניפן, זי געקושט און גע-
גורמלט, שטיקנדיק זיך:

— פלבעטע. פאסקודניצע. דו וויסט דאך..

אין א שעה ארום איז ער געזעסן אויף דער קאזעטקע, זי
איז געלעגן בא אים אויף די קניען; וויגנדיק זי, האט ער מיט
פארוואונדערונג געקלערט:

— ווי שנעל אלץ איז אריבער!...

און זי האט פארמאטערט גערעדט:

— איך בין ביז געווען, כ'האב דיך געוואלט אוועקווארפן.
דו ביסט כסדר פארנומען מיט די אייגענע, מיט לויות, אבער מיר
איז אומעטיק. און איך האב נישט געוואוסט, צי האסטו מיך ליב.
אצינד וועסטו שטארקער ליב האבן, וועסט זיין אייפערזוכטיק, וואס-
רים אז ס'איז דא אייפערזוכט. . .
— אוועקפארן וואלט מען באדארפט פונדאנען, — האט מיר
געזאגט יאקאוו.

— יא. קיין פאריז. איך קאן פראנצויזיש.
קיין פייער האבן זיי נישט אנגעצונדן, אין צימער איז גע-
ווען פינצטער און דושנע, אינדרויסן האבן געשריגן רעזערוויסטן-
סאלדאטן, ווייבער, כאטש ס'איז שוין געווען שפעט נאך האלבער
נאכט.

— איצט וועסטו קיין אויסלאנד נישט אוועקפארן, ס'איז
דארט — מלחמה, — האט דערמאנט יאקאוו. — א מלחמה, דער
טייורל זאל זיי נעמען. . .

די פרוי האט ווידער אנגעהויבן רעדן וועגן איריקן:
— אן אייפערזוכט האבן בלויז הינט ליב. דו גיב א קוק:
אלע דראמעס, ראמאנען, — אלץ איז פון אייפערזוכט. . .

יאקאוו האט א שמיכל געטון, א ציטער טוענדיק:
— דער רעוואלוציער האט נאך גוט אויסגעשאסן, די קויל
האט געקאנט מיר טרעפן אין פוס אריין, אבער ס'איז נאר בלויז
אין די הויז א לעכעלע.

פאלינא האט אריינגעשטעקט אין לעכעלע דעם פינגער און
פלוצלינג ארויסכליפענדיק, געזאגט מיט שטילן, נאר פארביסענעם
כעס:

— אך, א שאד, וואס דו האסט נישט באוויזן אים צו דער-
שיסן! אין דעם שטייפן, אין דעם גומענעם בויך אריין, וואלט מען
אים געדארפט!

— שווייג! — האט געזאגט יאקאוו, שטארק א שאסל געבן-
דיק זי, נאר זי האט פארגעזעצט, צופיפנדיק דורך די ציין, און
אלץ אזוי פארביסן:

— אַ מנוויל! ווי ער האָט עס מיך אויסגעזיידלט! איר זענט
 אַלע אַזעלכע. . . איר פאַרשטייט גאַרנישט אין דער פרוי!
 און אַרויפהייבנדיק די געשוואַלענע לייפן, ווייזנדיק די פעסט
 צונויפגעדריקטע פּוקסישע ציין, האָט זי דערגאַנצט:
 — וויבאַלד אַ פרוי האָט פאַרראַטן, הייסט דאָס דאָך נאָך
 נישט, אַז זי האָט שוין נישט לייב!
 — שווייג, זאָג איך, — האָט אַ געשריי געטון יאַקאָו און
 אַזוי זי צוגעדריקט, אַז זי האָט אַרויסגעשרעכצט:
 — אױ, אַט אַזוי פיל איך, האָסטו לייב! יאַשא, סאַליאַניענקי,
 מיינער. . .

ער איז אַזעקעגעגאַנגען פון איר פאַרטאַג מיט אַ לייכטן גאַנג,
 פילנדיק זיך ווי אַ מענטש, וועלכער האָט אין אַ געפערלעכן שפיל
 אויסגעשפילט עפעס ווערטפולס. דעם שטילן יום-טוב אין זיין נשמה
 האָט נאָך אויך פאַרשטאַרקט דאָס, וואָס ווען ער האָט, אַזעקגייענ-
 דיק, געבעטן באַ פאַלינען דעם רעוואָלוער, וואָס זי האָט געהאַט
 באַהאַלטן, און זי האָט אים נישט געוואָלט אָפגעבן, איז יאַקאָו גע-
 בייט געווען צו זאָגן איר, אַז אַן דעם רעוואָלוער האָט ער מורא
 צו גיין און האָט איר מיטגעטיילט די געשיכטע מיט נאַסקאָון. אים
 האָט זייער דערפרייט פאַלינעס שרעק, איר אויפגעגונג האָט אים
 איבערצייגט, אַז ער איז איר ווירקלעך טייער, אַז זי האָט אים לייב.
 אַכצענדיק, פאַטשענדיק מיט די הענט, האָט זי גענומען אים פאַר-
 וואַרפן:

— פאַרוואָס האָסטו מיר נישט געזאָגט וועגן דעם?

און האָט אומרויק געטראַכט:

— געוויס, דאָס איז זייער אינטערעסאַנט — אַ געהיים-אַגענט!
 אַט, אַ שטייגער, שערלאַק האַלמס, — דו האָסט געלייענט? נאָר
 באַ אונז זענען דאָך זיכער די געהיים-אַגענטן — אויך אייט-
 וואַרפן?

— געוויס, — האָט פאַטשעטיקט יאַקאָו.

אַגעבנדיק אים דעם רעוואָלוער, האָט זי זיך געוואָלט אי-
 בערצייגן, צי ער שיסט גוט און אַנגערעדט יאַקאָון אויסצושיסן
 אין אָפּענעם אייוועלע, צוליב וואָס יאַקאָון איז אויסגעקומען צו לייבן.

זיך מיטן בויה אויף דער פאדלאגע; זי האט זיך אויך אנדערגע-
לייגט; יאקאו האט אויסגעשאסן, פון אייוועלע האט אויף זיי ביז
א בלאז געטון מיט אש, און פאלינא, ארויסאכצענדיק, האט זיך
אוועקגעקייקלט אין א זייט, דערנאך, אויפהייבנדיק די דלאניע, שטיל
געזאגט:

— זע!

אין א קאלירטער קאפליע איז געווען א קליינטשיק, קרום
און טיף גייענדיק לעכעלע.

— ווען דו גיסט א קלער, אז אהין איז אוועק דער טויט! —
האט געזאגט פאלינא, זיפצנדיק, אנכמורענדיק די דין געצייכנטע
ברעמען.

און קיינמאל האט נאך יאקאו זי נישט געזען אזוי באהנט.
נישט געפילט אזוי נאענט צו זיך. אירע אויגן האבן געקוקט קינדע-
ריש פארוואונדערט, ווען ער האט דערציילט וועגן נאקסאון און
קיין שום שלעכטס איז שוין נישט געווען אויף איר שפיצקן
יינגלישן פנים.

זי פילט נישט קיין שולד, — האט מיט פארוואונדערונג א
קלער געטון יאקאו און דאס איז אים געווען אנגענעם.

באגלייטנדיק אים, האט זי געזאגט, גלעטנדיק יאקאווס
בארד:

— אך, יאשא, יאשא! אט אזוי גאר, הייסט עס! מיר זע-
נען — ערנסט? אך, גאט מיינער. . . נאר דערדאזיקער מנוול!
זי האט צונויפגעקוועטשט די פינגער פון די הענט אין איין
פויסט און, טרייסלענדיק מיט איר, האט זי, אן אויפגעבראכטע, זיך
געקלאגט:

— גאט, וויפיל פאדליעצעס!

נאר פלוצלינג, אנכאפנדיק יאקאווס האנט, האט זי פאר-
טראכט זיך אנגעכמארעט, זאגנדיק שטילערהייט:

— שטיי נאר, שטיי! דא איז פארהאן איין פריילין, אך,
פארשטייט זיך!

זי האט אויפגעלויכטן, און, איבערצלמענדיק יאקאוון, אים
אפגעלאזט:

— גיי, סאַליאַניעו קי!

דער פרימאָרגן איז געווען אַ קילער, אַ טוייקער; ס'האַט געזיפצט אַ פאַרטאַגיקער ווינט, דער גרינלעך-פערלדיקער הימל האָט געעטעמט מיט דופט פון עפל.

— געוויס האָט זי דאָס אָפגעטון פון בעס און מען דאַרף התונה האָפן מיט איר אַזוויי נאָר דער פאַטער וועט שטאַרבן, — האָט ער גרויסמוטיק געטראַכט אין באַלד דערויף זיך דער-מאַנט די קאַמישע ווערטער פון סעראַפּים דעם טרייס-טער:

— איטלעכעס מיידל איז — אַ טרענקענדיקע, זי כאַפט זיך

אַן אַן אַ שטרויעלע. דאָ טאַקע כאַפּ זי!

ס'האַט באַזמרויקט דער געדאַנק וועגן דעם קאַלטבלוטיקן פאַרוטשיק, ער איז נישט ענלעך צו קיין שטרויעלע, ער האָט זיך צעבייזערט און וועט, מסתמא, אַפּטון להכעיסן. אַבער דעם פאַרו-טשיק האָט מען געדאַרפט אַוועקשיקן אויף דער מלחמה, און אפילו וועגן נאַסקאַוו האָט זיך יאַקאַוו אַרטאַמאַנאַוו געטראַכט רויקער, כאַטש מיט חשד אַרומקוקנדיק זיך, האָט ער שטאַרק זיך צוגעהערט און געקוועטשט אין קעשענע דאָס הענטל פון רעוואָלוצער, — אַפ-טער פון אַלעם פלעגט נאַסקאַוו כאַפן יאַקאַוו גראַד אין די דאָזיקע שעהן.

אַבער ס'איז אַריבער אַ וואַך צוויי און דער פּחד פאַרן יעגער האָט אויפסניי אַרימגענומען אַרטאַמאַנאַוו מיט אַ טשאַד-רויך. זיבן-טיק, באַקונדיק דעם וואַלד, וואָס איז געקויפט געוואָרן באַ וואַראַ-פּאַנאַוו צום אויסהאַקן, האָט יאַקאַוו דערזען נאַסקאַוו, ער האָט זיך דורכגעקליבן דורך דער געדיכטעניש, באַהאַנגען מיט קאַפּקאַנען, מיט אַ זאַק אויף דעם רוקן.

— אַ גליקלעכע באַגעגניש פאַר איר, — האָט ער געזאָגט צוגייענדיק, אַראַפּנעמענדיק דאָס היטל; געטראָגן האָט ער עס זעל-נעריש: איינגעבראַכן דעם אייבערשטן קאַנט אויף דער רעכטער ברעם אַרויף און, אַראַפּנעמענדיק, האָט ער נישט אַנגענומען באַם דאַשעק, נאָר אינדערהייך.

נישט ענטפערנדיק אויף זיין אויסטערלישער באַגריסונג, אין

זעלעכער ס'האט זיך געפילט א דראָונג, האָט יאָקאָו צונויפגעפרעסט
י ציין און קראַמפהאַפּט אַ קוועטש געטון דעם רעוואָלווער אין
זעשענע. נאָסקאָו האָט אויך געשוויגן פאַ אַ מינוט, געציפּט מיטן
פינגער די פּאָדשעווקע פון היטל און נישט געקוקט אויף יאָקאָו.
— נוי? — האָט געפרעגט יאָקאָו; נאָסקאָו האָט אויפגע-
הויבן די הינטישע אויגן און, צוגלעטנדיק די קאָפּיער שטייענדיקע,
שטעכנדיקע האָר, אַ זאָג געטון דייטלעך:

— אייער ליבע, ד. ה. פעלאַגעיאַ אנדרעיעוונאַ, האָט זיך
באַקעגט מיטן פאַפּ סלאַדקאַפּעוועס טאַכטער, זאָגט-זשע איר, אַז
זי זאָל דאָס אוועקוואַרפּן.

— פאַרוואָס?

— אזוי איז עס...

און איינהערנדיק זיך אַ וויילע אין דעם געקלאַנג פון די גלע-
קער אין שטאַט, האָט דער יעגער צוגעגעבן:
— איך גיב אייך אַן עצה פון גאַנצן האַרץ, איך ווינטש אייך
נוטס. און איר שענקט מיר אַ קערבלעך...

ער האָט אַ קוק געטון אין הימל אַריין און אָפּגעזיילט:

— פינף און דרייסיק.

— דערשיסן, דעם פּלוב! — האָט געטראַכט יאָקאָו אַרטאַמאַ-

נאָו, אָפּצייילנדיק דאָס געלט.

דער יעגער האָט גענומען די פּאַפּירלעך, האָט זיך אויסגע-
דרייט אויף די קרומע פיס, אַ קלונג געבנדיק מיטן אייזן פון די
קאַפּקאַנען און, נישט אַנטווענדיק דאָס היטל, אַריינגעקראַכן אין דער
געדיכטעניש, און יאָקאָו האָט דערפילט, אַז דערדאָזיקער מענטש
איז אים געוואָרן נאָך שווערער נישט אָנגענעב.

— נאָסקאָו! — האָט ער נישט הויך אַ רוף געטון, און ווען

יענער איז געבליבן שטיין, האַלב פאַרדעקט מיט די לאַפּעס פון די
יאָדלעס, האָט יאָקאָו אים פאַרגעלייגט:

— וואָלסט דאָס בעסער אוועקגעוואַרפּן!

— נאָכוואָס? — האָט געפרעגט נאָסקאָו, אויסשטרעקנדיק

דעם קאַפּ פאַרויס, אַרטאַמאַנאָוון האָט זיך געדאַכט, אַז אין נאָס-

קאָוס פֿידיקע אויגן פֿייכט עפעס אַ מורא אָדער עפעס אַ ביינ-
קייט.

— ס'איז אַ געפערלעכע זאך, — האָט דערקלערט יאָקאָוו.
— מען דאַרף קענען, — האָט געזאָגט נאַסקאָוו און זיינע
אויגן זענען פאַרלאָשן געוואָרן. פאַר אַזעלכען, וואָס סעז נישט, איז —
אַלץ געפערלעך.

— ווי דו ווילסט.

— אַ קייגן אייער טובה רעדט איר.

— וואָס פאַר אַ טובה איז דען דאָ, אין פֿינדשאַפט, — האָט
אַרויסגעמורמלט יאָקאָוו, באַדויערנדיק, וואָס ער האָט אָנגעהויבן
רעדן מיט אַ שפּיאָן.

— ער חקרנט נאָך, דער אידיאָט. . .

אַבער נאַסקאָוו האָט באַלערנד געזאָגט:

— אָן דעם — לעבט מען נישט. באַ איטלעכן איז — זיין

פֿינדשאַפט, זיין גויט. צום ווידערזען!

ער האָט זיך אויסגעדרייט מיטן רוקן צו יאָקאָוו און זיך
אַריינגעריסן אין דער געדיכטער גרינקייט פֿון די יאָדלעס. הערנ-
דיק אַ ווילע, ווי ער שורשעט מיט די שטעכיקע ביימלעך, ווי
ס'קרעכצן די טרוקענע צווייגן, איז יאָקאָוו גיך אַוועק צום אויסגע-
האַקטן אָרט, וואו ס'האַט אויף אים געוואַרט די פערד און בריטש-
קע, און האָט אַוועקגעאיילט אין שטאַט אַריין, צו פּאַליגען.

— דאָס הייסט אַ מנוול! — האָט פּמעת פּריידיק זיך פאַר-

וואונדערט פּאַליבאַ. — ער איז שוין געוואויר געוואָרן, אַז זי קומט

אַריין צו מיר? ווי געפעלט אייך די מעשה!

— נאָכוואָס פירסט דו באַקאַנטשאַפטן מיט אַזעלכע? —

האַט בייז פּאַרגעהאַלטן יאָקאָוו, אַבער זי האָט אויך בייז,
ציפּנדיק דעם געלן, גאַזענעם שאַרף אויף איר ברוסט, גענומען גאָ-
דערן:

— ערשטנס — דאַרף מען דאָס סאַקע פאַר דיינעטוועגן!

און צווייטנס: — וואָס זשע זאָל איך מיר ברענגען צו פירן קעץ,
הינט, מאַוורינען? איך זיך איינע אַליין, ווי אין אַ תּפּיסה, אויף
דער גאַט אַרויסגיין האָב איך נישט מיט וועמען. און זי איז —

אן אינטערעסאנטע, זי גיט מיר ראמאנען, זשורנאלן, פארנעמט זיך מיט פאליטיק, דערציילט וועגן אלעם. איך האב זיך מיט איר צו-זאמען אין גימנאזיע פא דער פאפאוו געלערנט. נאכדעם האבן מיר זיך צעקריגט.

שטאמפערנדיק אים מיטן פינגער אין אקסל, האט זי גערעדט אלץ מער אויפגערעגט :

— דו רעדסט דיר איין, אז ס'איז גרינג צו לעבן אלס גע-היימע געליבטע? ס'דאקאפעוועזעווא זאגט, אז א געליבטע, ווי קא-לאשן, — איז נייטיק, ווען ס'איז א בלאטע, פארשטייסט? זי פירט א ראמאן מיט אייער דאקטאר אין זיי פארבארגן דאס נישט, אין דו באהאלטסט מיך אקוראט ווי א בלאטער, שעמסט זיך, גלייך כ'וואלט געווען א לאמע, אהער א הארבאטע, אבער איך בין — אבסאלוט נישט קיין פארועעניש...

— ווארט צו, — האט געזאגט יאקאו — איך וועל חתונה האבן! איך רעד ערנסט, כאטש דו ביסט טאקע א חויר... — ס'איז נאך א פראגע, ווער פון אונז איז חזירישער, — האט זי א געשריי געטון און קינדיש זיך צעלאכט. — ס'אל א ניענקי מיינער... א ליבער ביסטו, א נישט גיריקער. אן אנדערער — וואלט געשוויגן; פאר דיר איז דאך דערדאזיקער שפיאן נוצלעך...

ווי תמיד, איז יאקאו אוועקגעגאנגען פון איר א בארויקטער, און אין זיבן טעג ארום, באלד אינדערפרי, האט דער טאבלען-פירער יעלאגין, א קליינער, אייגעשרומפענער, מיט א קרומער נאז, מיטגעטיילט, אז פארטאג, בעת די וועבער האבן געכאפט פיש, איז דער וועבער מאַרדווינאוו, פרווונדיק ארויסראטעווען דעם זיך טרינג קענדיקן יעגער נאקאוו, אליין אויך שיער נישט דערטרונקען גע-ווארן און זיך געלייגט אין שפיטאל אריין. הערנדיק דעם פאנפעני דיקן באריכט, איז יאקאו געזעסן אויסגעצויגן די פיס צוליב דעם. כדי טיפער צו באהאלטן די הענט אין די קעשענעס, די הענט האבן פא אים געציטערט :

— זיי האבן אים דערטרונקען, — האט ער געקלערט און, פארשטעלנדיק זיך דאס גוטמוטיקע פנים מאַרדווינאוו, דעם מענטש

מיטן ווייכן, הייבערישן געזיכט, האָט ער נישט געגלייבט, אַז דער-
דאָזיקער מענטש זאָל קאָנען דערהרגענען עמעצן.

— אַ גליקלעכער צופאַל, — האָט ער געטראַכט, מיט פאַר-
לייכטערונג אָפּזיפּצנדיק. — פּאַלינאַ האָט אויך איינגעשטימט, אַז
זאָס איז — אַ גליקלעכער צופאַל.

— געזויס, — גלייכער אַזוי, — האָט זי געזאָגט, ערנסט זיך
אַנכמיירענדיק, — ווייל, ווען מען וואַלט אים געווען אויף אַ וועלכן
ס'איז אַנדערן אופן דערהרגעט, — וואַלט געווען אַ טומל.
נאָר — זי האָט באַדויערט:

— ס'וואַלט אינטערעסאַנטער געווען צו כאַפּן אים, נייטן אים
זיך מודה זיין און אויפהענגען, אַדער דערשיסן. דו האָסט גע-
לייענט. . .

— דו רעדסט נאַרישקייטן, פּאַלקע, — האָט איר איבערגע-
ריסן יאַקאָו.

ס'איז אַריבער עטלעכע שטילע טעג, יאַקאָו איז צוגעפאַרן
קיין וואַרגאַרד, ס'האַט זיך אויך אימגעקערט מיראַן, פאַרזאָרגט
קרומענדיק זיך, האָט ער געזאָגט:

— באַ אונז איז נאָך פאַרגעקומען עפעס אַ שמוציקע געשיכטע;
לויט אַ באַפעל פון גיבערניע פירט עקע דורך אַן אויספאַרשונג וועגן
דעם, באַ וואַסערע באַדינגונגען ס'איז דערטרונקען געוואָרן דער-
דאָזיקער יעגער. ער האָט אַרעסטירט מאַרדווינאַוו, קיריאַקאָוו,
דעם קיכער קראַטאַוו, דעמדאָזיקן משוגענעם לץ, — אַלע, ווער
ס'האַט געכאַפט פיש צוזאַמען מיטן יעגער. באַ מאַרדווינאַוו איז די
צורה צעדראַפּעט, אַן אויער אָפּגעריסן. דערין זעט מען, דאַכט זיך,
עפעס פּאַליטישס. . . נישט אין דעם אָפּגעריסענעם אויער, נאַטיר-
לעך. . .

ער האָט זיך אָפּגעשטעלט באַם קלאַוויר, שאַקלענדיק מיט
די פענסע אויף דעם פינגער, קוקנדיק אין ווינקל אַריין מיט פאַר-
מרוזשעטע אויגן. אין דער צעקנאָדערטער שוועדישער קארטקע,
אין די רויטלעכע הויזן, אין די הויכע, איבער די קניען, פאַרשטייב-
טע שטייול, איז ער ענלעך געווען צו אַ מאַשיניסט; זיינע ביינער-
דיקע, גלאַטיק אָפּגעראַזירטע באַקן און די פאַרשירענע וואַנסעס

האָבן דערמאָנט אַ מיליטער-מאַן ; דאָס ווינציק באַוועגלעכע פנים
זיינס האָט זיך פּמעט נישט געענדערט, וואָס און וויאָזוי ער זאָל
נישט רעדן.

— אַן אידיאָטישע צייט ! — העט ער פּאַרטראַכטערדייט גע-
רעדט. — אָט, האָט מען זיך אַריינגעפּאַקט אין אַ נייער מלחמה
אַריין. מיר האָלטן מלחמה, ווי שטענדיק, פּדי אָפּצווענדן די אויגן
פּון דער אייגענער טפּשות ; מלחמה האָלטן מיט דער טפּשות —
קענען מיר נישט, נישטאָ קיין פּוח. און אַלע אוינזערע אויפּגאַבן
זענען דערוויייל, אינעווייניק אין לאַנד. אין אַן אַגראַר-לאַנד טרוימט
אַן אַרבעטער-פּאַרטיי צו פּאַרכאַפּן די מאַכט. אין די רייען פּון
דערזאַזיקער פּאַרטיי איז דער סוחרישער זון, איליאַ אַרטאַמאַנאָוו,
אַ מענטש פּון דעם קלאַס, וואָס איז באַראַפּן דורכצופירן די גרוי-
סע עובדה פּון אינדוסטריעלעך און טעכנישער אייראַפּעיאַזיע פּון
לאַנד. אין אומגעלומפּערטקייט אויף דער צווייטער אומגעלומפּערט-
קייט ! דאָס פּאַרראַטן די אינטערעסן פּון אַ קלאַס וואָלט געדאַרפט
באַשטראַפּט ווערן, ווי אַ קרימינעל פּאַרברעך, אייגנטלעך איז דאָס
אַ מלכה-פּאַראַט. . . איך פּאַרשטיי אַ וועלכן ס'איז אינטעליגענט,
אַ גאַריצוועטאַוון, וועלכער איז מיט גאַרנישט געבונדן, וועלכער
האָט זיך נישט וואו אַהינצוטון, ווייל ער איז אומבאַגאַבט, נישט
אַרבעט-פּעיק און קאַן נאָר ליינען, רעדן ; איך געפּין בכלל איין,
אַז די רעוואָלוציאַנערע טעטיקייט אין רוסלאַנד, — איז בלוז אַן
ענין פּאַר אומבאַגאַבטע מענטשן. . .

יאַקאָוון האָט זיך געדאַכט, אַז דער קוזין רעדט, זעענדיק
פּאַר זיך אַ פּילע שטוב מענטשן, ער האָט אַלץ מער פּאַרמרוזשעט
די אויגן און, לָסוף, אינגאַנצן זיי פּאַרמאַכט. יאַקאָוון האָט אויפּגע-
הערט צו הערן זיינע רייד, קלערנדיק וועגן זייניקן : מיט וואָס וועט
זיך ענדיקן די אויספּאַרשונג וועגן נאַסקאָוס טויט, ווי אַזוי וועט
דאָס אַנרירן אים, יאַקאָוון ?

ס'איז אַריינגעקומען די מעוברתע, צו אַ קאַמאַדע ענלעכע,
מיראַגס פּרוי, האָט אים באַטראַכט און געזאָגט מיט אַ מיד קול :
— גיי אַריין, טו זיך איבער !

מיראן האָט הכנעהדיק אַרויסגעוואָרפֿן די בריִילן אויף דער
נאַז און איז אַוועקגעגאַנגען.

אין אַ חודש אַרום, אומגעפֿער, האָט מען אַלע אַרעסטירטע
אַרויסגעלאָזט; מיראָן האָט שטרענג, מיט אַ טאַן, וואָס דערלאָזט
נישט קיין דערווידערונג געזאָגט צו יאַקאָון:
— שאָף אָפֿ אַלע.

יאַקאָו האָט שוין לאַנג, אומבאַמערקט פֿאַר זיך אַליין, זיך
צוגעוואוינט צו פֿאַלגן די טרוקענע קאַמאַנדע פֿונם קוזין, דאָס איז
געווען אפילו באַקוועם, ס'האָט אַראַפֿגענומען די אחריות פֿאַר די
ענינים אין פֿאַבריק, אָבער ער האָט פֿונדעסטוועגן געזאָגט:

— דעם קיכער וואָלט מען געמעגט איבערלאָזן.

— פֿאַרוואָס?

— אַ פֿריילעכער. אַרבעט שוין לאַנג. פֿאַרוויילט די מענטשן.

— יאָ? נו, מילא, לאַמיר איבערלאָזן.

און אַפֿלעקנדיק די ליפֿן, האָט מיראָן געזאָגט:

— ליצים זענען ווירקלעך נוצלעך.

אַ געוויסע צייט האָט זיך יאַקאָון געדאַכט, אַז אין אַלגעמיין
גייט אַלץ גוט, די מלחמה האָט צוגעדריקט די מענטשן, אַלע זע-
נען געוואָרן פֿאַרטראַכטער, שטילער. אָבער ער האָט זיך צוגע-
וואוינט איבערצולעבן אומאַנגענעמקייטן, פֿאַרגעפֿילט, אַז נישט אַלע
האַבן זיך פֿאַר אים געענדיקט און געפֿלהאַפֿט געריכט זיך אויף
נייע. צו וואַרטן איז אויסגעקומען נישט זייער לאַנג, אין שטאַט
האָט אויפֿסניי זיך באַוויזן געסטערענקאַ מיט אַ הויכער דאַמע אונ-
טער דער האַנט, אַן ענלעכע צו וויעראַ פֿאַפֿאַוואַ; טרעפֿנדיק יאָ-
קאָון אויף דער גאַס, האָט ער נאָך פֿונדווייטנס אַ קוק געטון דורך
אים, און צוקומענדיק, באַגריסנדיק זיך, געפרעגט:

— איר קאָנט אַריינקומען צו מיר אין אַ שעה אַרום? איך

בין — באַם שווער. איר ווייסט דאָך, — מיין ווייב האַלט באַ
שטאַרבן. אזוי, אַז איך וועל אייך בעטן: קלינגט נישט דורך דעם
פֿאַראַדנעם איינגאַנג, דאָס באַזמרויקט די קראַנקע, איר גייט אַריין —
דורכן הויף. צום ווידערזען!

די שעה איז געווען אַ שווערע און אַן אומנאַטירלעך לאַנגע

און ווען ארטאמאנאו האט זיך מיד אוועקגעזעצט אויף דער שטול
אין צימער, וואס איז אָנגעשטעלט געווען מיט ביכער-שענק,
האָט נעסטערענקאָ, שטיל און צוהערנדיק זיך צו עפעס, גע-
זאָגט :

— גו-ס, דעם גוטן-ברודער אינווערן האָט מען אָפּגערוימט.
דאָס איז בלתי ספק, כאָטש ס'איז נישט באַווין געוואָרן. ס'איז גע-
מאַכט געוואָרן פלינק, דאָס מוז מען אָנערקענען. אַצינד אָט וואָס:
אייער האַרץ-דאַמע, פעלאַגעיאַ נאַזאַראַוואַ, איז באַקאַנט מיטן מיידל
סלאַדקאַפּעווצעוואַ, וועלכע איז די טעג אַרעסטירט געוואָרן אין
וואַרגאַראַד. זי איז באַקאַנט ?

— איך ווייס נישט, — האָט געענטפערט יאַקאָו און איז
מיטאַמאָל אינגאַנצן פאַרשוויצט געוואָרן, און דער זשאַנדאַרם האָט
אויפּגעהויבן זיין האַנט צו דער נאַז און, באַקוקנדיק די בעגל, גע-
זאָגט זייער רויק :

— איר ווייסט.

— דאַכט זיך, באַקאַנט.

— אָט זעט איר.

— וואָס דאַרף ער האַפן ? — האָט זיך איבעגעלייגט יאַ-
קאָו, פון אונטערן שטערן אָפּער באַטראַכטנדיק דאָס גראַע, אין
בלויז אַדערלעך, פלאַטשיקע פנים מיט דער ברייטער נאַז, די טרי-
בע אויגן, פון וועלכע ס'האָט אַזויווי געטריפט אַ שווערער אומעט
און ס'זענען אַרויסגעפלאָסן שאַרפע שטראַמלעך פון בראַנפן-
ריח.

— איך רעד מיט אייך נישט אָפּציעל, נאָר ווי אַ באַקאַנט-
טער, וועלכער איז אויסן אייער טובה און וועמען ס'זענען נישט
פרעמד אייערע געשעפטלעכע אינטערעסן, — האָט יאַקאָו געהערט
די גרעבלעכע שטימע. — דאָ, זעט איר, איז אַזאַ געשיכטע, מין
טייערער. . . שייסער ! — דער זשאַנדאַרם האָט אַ שמיכל געטון,
געשוויגן אַ וויילע און דערקלערט :

— איך זאָג — שייסער, מחמת מיר איז באַוואוסט נאָך איין
פאַל, ווען איר האָט נישט געלונגען זיך באַנצט מיט הייס געווער.
יאַ, אַלזאָ, זעט איר : דאָס מיידל סלאַדקאַפּעווצעוואַ איז באַקאַנט

מיט דער נאזאר'אָוואַ, אייער האַרץ-דאַמע. אַצינד — באַטראַכט :
 דער מין טעטיקייט פון יעגער נאָסקאַוו האָט קיינעם, אַ הויז אייך
 און מיר, נישט געקאָנט זיין באַקאַנט. איך — שליס זיך אויס פון
 דערדאָזיקער קייט באַקאַנטשאַפטן. נאָסקאַוו איז נישט געווען קיין
 נאַר, כאַטש — אַ פֿלעגמאַטיקער און. ..
 נעסטערענקאַ האָט אָפּגעזיפצט, אַ קוק געטון אינטערן טיש
 אַרונטער :

— קיין זאָך איז נישט אייביק. פאַרבלייבט — איר. ..
 יאַקאָוו אַרטאַמאַנאָוו האָט זיך געדאַכט, אַז פון אָפיצירס
 מויל ציען זיך נישט קיין ווערטער, נאַר דינע, אומגעזעענע שטריק-
 לעך, זיי וויקלען אים אַרום דעם האַלז און ווערגן אַזוי שטאַרק,
 אַז ס'ווערט קאַלט אין דער ברוסט, ס'שטעלט זיך אָפּ דאָס האַרץ
 און אַלץ אַרום וויגט זיך, וואַיעט, ווי אַ ווינטערדיקע זאַויערוכע.
 און נעסטערענקאַ האָט גערעדט מיט אַ געלאַסנקייט, אַ בפירוש
 אויסגערעכנטער :

— איך מײן, איך בין כמעט זיכער, אַז איר זענט באַגאַנגען
 אַ געוויסע אומפאַרזיכטיקייט אין ווערטער, יאָ? דערמאַנט זיך
 אַקאַרשט.

— גיין, — האָט שטיל געזאָגט יאַקאָוו, שרעקנדיק זיך, אַז
 דאָס קול זאָל אים צומאַל נישט אויסגעבן.

— באמת טאַקע? — האָט געפרעגט דער אָפיציר, צענע-
 מענדיק די וואַנסעס מיט די רויטע פינגער.

— גיין, — האָט איבערגעזחורט יאַקאָוו, שאַקלענדיק מיטן
 קאַפּ.

— מאַדנע, זייער מאַדנע. פּונדעסטוועגן — לאַזט זיך
 פאַרריכטן. אַט וואָס : נאָסקאַוו מוז מען פאַרבייטן מיט אַזאַ מענטש
 אַ נוצלעכן פאַר אייך. צו אייך וועט קומען איינער מינאַיעוו, איר
 וועט אים צונעמען, יאָ ?

— גוט, האָט געזאָגט יאַקאָוו.

— דאָס איז אַלץ. געענדיקט. זייט פאַרזיכטיק, כ'בעט אייך !
 קיין שום דאַמען — גאַרנישט ! קיין וואַרט. איר פאַרשטייט ?

— ער רעדט ווי מיט א יינגעלע, מיט א שוטה, — האָט אַ קלער געטון יאָקאָוו.

דערנאָך האָט דער זשאַנדאַרם גערעדט וועגן נאַענטן האַרבסט, וועגן דער מלחמה און דעם ווייבס קראַנקייט, וועגן דעם, און אַרום ווייב גייט איצט אים זיין שוועסטער.

— אָבער, — מען מוז זיין גרייט צום ערגערן, — האָט געזאָגט נעסטערענקאָ און, אָנגעמענדיק זיך באַ די וואַנסעס, אויפֿ-געהויבן זיי צו די דיקע אויערן-לעפּלעך, ס'האָט זיך אויך אויפֿ-געהויבן זיין אויבערשטע לייפֿ, אָפּדעקנדיק געלע ביינדלעך.

— אַנטלויפן, — האָט געקלערט יאָקאָוו. — ער וועט מיך פאַרפֿאַנטערן. אוועקפאַרן.

— דער טייוול זאָל אייך אַלע נעמען, — האָט ער געקלערט, גייענדיק מיטן ברעג פון דער אָקע. — נאַכוואַס דאַרף איך אייך ? נאַכוואַס ?

אַ דראַבנער רעגן, דער פאַרזאָגער פון האַרבסט, האָט פּויל גענעצט די ערד, דאָס געלע וואַסער פון טייד האָט זיך באַדעקט מיט רונצלען, אין דער לופט, וואַרעמער ביז חלשות, איז געווען עפעס, וואָס האָט נאָך מער פאַרטיפּט יאָקאָוו אַרטאַמאַנאָווס פאַר-צאָקטקייט. קאָן מען טאַקע באמת נישט לעבן רויק, איינפאַך, אָן זידאָויקע אומגייטיקע, זינלאָזע דאגות ?

אָבער ווי אַ צוג פון פּורן אין אַ ווינטערדיקן שניי-שטורם האָבן זיך גערוקט איינער נאַכן אַנדערן די הדשים, שווער און בשפּעדיק אָנגעלעאָדענע מיט אויסטערלישער אומרויקייט.

ס'איז געקומען פון דער מלחמה איינער פון די מאַראָזאָווס, זאַכאַר, מיט אַ געאַרגי-קרייץ אויף דער ברוסט, מיט אַ פּליכיקן, אין רויטע פּלאַטערן, אויסגעברענטן קאָפּ; אָן אויער איז געווען באַ אים אָפּגעריסן, אויפן אַרט פון דער רעכטער ברעם — אַ רוי-טער העפט, אונטער אים האָט זיך באַהאַלטן עפעס אַ מין צעקוועטשט, טויט אויג, און דאָס אַנדערע אויג האָט געקוקט שטרענג און אויפֿ-מערקזאַם. ער האָט תּיכּף זיך באַפּריינדעט מיטן קוכער קראַטאַוו און דער לאַמער תּלמיד פון סעראַפּים דעם טרייסט ער האָט זיך צעזונגען. צעשפּילט :

— עך, ס'בלאָזט אַ ווינט, אַ רעגן בייט.
איך ליג מיר אין אַקאַפּע.
איך, אידיאָט, העלף צו גאָר ברייט
מלחמה פירן אייראָפּע!

יאַקאָוו האָט געפרעגט מאַראַזאָוו :
— וואָס, זאכאר, מיר פירן שלעכט מלחמה ?
— גוט — קען מען נישט זאָגן, — האָט געענטפערט דער
וועבער, די שטימע איז באַ אים געווען אַן עזותדיק-פילנדיקע, אין
די ווערטער האָט זיך געהערט די הפקרדיקע פאַרשייטקייט פון
קיכערס לידלעך.
— קיין באַלעבאַס איז באַ אויבו נישטאַ, יאַקאָוו פּעטראָוויטש, —
האָט ער געזאָגט דעם באַלעבאַס אין פנים אַריין. — ס'באַלעבאַ-
טעווען זשוליקעס.
דערדאָזיקער מענטש אין וואַסקאַ דער קיכער האָבן זיך עפּעס
באַזונדער אַנגעהויבן וואַרפן אין די אויגן אַריין, ממש לאַמטערין,
אַנגעצונדענע אין אַ פינצטערער האַרבסט-נאַכט. ווען דער פריילעכער
מאַן טאַטיאַנעס האָט זיך איינמאַל אויסגעשלייערט אין אַ פאַר קאַ-
מיש-ברייטע הויזן, וואָס האָבן געהאַט אַקוראַט אַזאַ קאַליר, ווי
זאַכאַרס פאַרפילטער שינעל, האָט דער קיכער אַ קוק געטון אויף
אים און אויפגעזונגען :

— דאָס הייסט הייזלעך פיין געמאַכט !
מען זעט דאָ גלייך דעם הילוק :
ווער ס'לאָזט דעם קאַפּ צעוואַקסן,
און ווער — ס'הינטערשט חלק !

צו יאַקאָוו פאַרוואַנדערונג, האָט דער שוואַגער זיך נישט
באַליידיקט פון דעמדאָזיקן אַפּהווקן, נאָר זיך צעלאַכט, בפירוש אונ-
טערגעבנדיק חשק דעם קיכער צו ווייטערדיקן ניבול-פה. די אַרבע-
טער האָבן אויך געלאַכט אין באַזונדערס האָט געכאַכאַטשעט די
פאַבריק, ווען זאַכאַר מאַראַזאָוו האָט געברענגט צו פירן אויפן הויף

א האַריק הינטל, מיט א פּוּכיקן, צום רוקן העלדיש פּאַרבוֹיגענעם וויידל, אויפן עק פון וויידל, צוגעבונדן מיט ליפּאָווע שאַלעכץ, האָט זיך געבאַמפּלט דער ווייסער געאַרגי-קרייץ. מיראַן האָט נישט געקאַנט פּאַרטראַגן די דאָזיקע עזותדיקייט, זאַכאַרן האָט אַרעסטירט די פּאַליציי, און דאָס הינטל איז געבליבן באַ טיכאַן וויאַלאָוּן.

איבער די גאַסן פון שטאָט זענען געגאַנגען לאַמע, בלינדע, אַנהענטיקע און פּלערליי צעבראַכענע מענטשן אין זעלנערישע שי-נעלן און אַלץ אַרום איז אָפּגעפּאַרַבט געווען אין דעם אייטעריקן קאַליר פון זייער אַנטוועכץ. די צעבראַכענע, צעקריפּלטע זעלנער האָבן געפירט שפּאַצירן די שטאַטישע דאַמען, מיט די דאַמען האָט אָנגעפירט די דאַרע, דינע, צו אַ בעזעם ענלעכע, וויער אַ פּאַפּאַוּאַ, זי האָט צוגעצויגן צום דאָזיקן ענין אויך פּאַלינען, אָבער יענע האָט, שאַקלענדיק מיטן קאַפּ, געשריגן, זיך געקלאַגט:

— אוי, גיין, איך קען נישט! דאָס איז העסלעך! דו גיב אַ קוק, יאַשאַ זיי זענען אַלע יונגע, געזונטע און אַלע — קאַליקעס און אַזאַ ריח טראַגט פון זיי, — איך קען נישט! הער — לאַמיר אַוועקפאַרן!

— וואוהין? — האָט פּאַרצאַקט געפרעגט יאַקאָו, זעענדיק, אַז די פּרוי זינע ווערט אַלץ מער דענערווירט, רייכערט אָן אַ שיעור און עטעמט מיט ביטערן רויך. און בכלל אַלע פּרויען אין שטאָט, און אין דער פּאַבריק — בפרט, זענען געוואָרן בייזער, האָבן געוואַרטשעט, אָפּגעלאַכט, זיך געקלאַגט אויפן יקרות פון לעבנס-מיטל; זייערע מענער האָבן, צופייפנדיק, געפּאַדערט הוספות צו דער פּאַרדינטער שכירות, און געאַרבעט אַלץ ערגער; דאָס דאַרף האָט אין די אָונטן גערוישט און געריטשעט אויף אַ גייעם שטייגער הויך און בייז.

צווישן די אַרבעטער האָט פּסדר געשימערט דער סאַלידער שלאַסער מינאַיעוּ, אַ מענטש פון אַ יאַר דרייסיק, אַ שוואַרצער און לאַנגגאַזיקער, ווי אַ ייד, יאַקאָו האָט מיט מורא אים אויסגעמיטן, באַמיענדיק זיך נישט צו טרעפן מיטן בליק פונם שלאַסער, וועל-כער האָט געקוקט אויף אַלע מענטשן מיט די טונקעלע אויגן

אזוי, גלייך ער וואָלט עפעס פאַרגעסן און קאָן זיך נישט דערמאַ-
נען.

ווי אַ שמוציק, אָפגעבראַכן שטיק איז געשוואומען איבערן
הויף דער פאָטער, קוים שלעפנדיק די קראַנקע פיס. אצינד איז
אויף זיינע ברייטע אַקסלען געהאַנגען אַ פוקסענער רייזע-פעלץ מיט
אויסגעריבענעם פוטער, ער האָט אָפגעשטעלט די מענטשן, שטרענג
פרעגנדיק:

— וואוהין גייסטו?

און ווען מען האָט אים געענטפערט, האָט ער געפאָכעט מיט
דער האַנט, געמורמלט:

— נו, גיי. פויסט-און-פאסניקעס. וואַנצן, פון מיין בלוט
לעבט איר!

זיין ברוין און בלוי, אויפגעלאָפן פנים האָט געציטערט מיט
עקל, די אונטערשטע לייפ איז אַראָפגעפאלן; מיטן פאָטער איז
געווען אַ חרפה לגבי מענטשן. די שוועסטער טאַטיאַנאַ האָט גאַנ-
צע טעג געשוורשעט מיט די צייטונגען, אויך איבערגעשראַקן פון
עפעס אזוי ווייט, אז די אויערן זענען באַ איר תמיד געווען רוי-
טע. מיראַן איז ווי אַ פויגל געפלוין אין גובערניע אַרײַן,
קיין מאַסקווע און קיין פעטערבורג, צוריקקומענדיק האָט ער געטו-
פעט מיט די ברייטע קנאַפּל פון די אַמעריקאַנער שיך און שאַדנ-
פריידיק דערציילט וועגן דעם שיפורן, צעלאָזטן פויער, וועלכער
זייגט ווי אַ פיאָוקע דעם קייסער.

— אין אזא לעבעדיקן פויער — גלייב איך נישט! — האָט
עקשנותדיק געזאָגט די האַלב-בלינדע אַלגאַ, זיצנדיק לעפן דער
שניר, אויף דער סאַפע, וואו ס'האָט אַרומגערודערט און געשריגן
איר צווייעריקער זון פלאַטאַן. — דאָס האָט מען אומישנע אויס-
געקלערט פאַר אַ משל...

— דאָס איז — מערקווירדיק! — האָט אויסגערופן טאַיאָנעס
פריילעכער מאַן. — דאָס איז — וואונדערבאַר! דאָס דאַרף —
נעמט נקמה! אַהאָ?

ער האָט פריידיק געריבן זיינע פעטע הענט, באַוואַקסענע מיט

א רויטער שערשטש. בלויז ער אליין האָט מיט בטחון געוואַרט אויף
עפעס אַ יום טוב.

— גאָט מיינער! — האָט מיט פאַרדראָס אויסגעשריגן
טאַטיאַנאַ. — וואָס איז מיט דיר די גדולה? איך פאַרשטיי
נישט.

פאַרוואונדערט עפּענדיק דאָס מויל, האָט מיטיאַ געקראָ-
קעט:

— וואָס? דו — פאַרשטייסט נישט? בכּן — פאַרשטיי-
זשע! פאַר אלעם, וואָס עס האָט איבערגעטראָגן, נעמט דאָס דאָרף —
נקמה! אין געשטאַלט פּונם דאָזיקן פּויער האָט עס אין זיך אויס-
געאַרבעט אַ צעשטערנדיקן סם...

— דערלויבט! — האָט קרומענדיק זיך געזאָגט מיראַן. —
גאָר נישט לאַנג האָט איר גערעדט עפעס אַנדערש...
גאָר מיטיאַ האָט כּמעט אין עקסטאַז, פאַרכליינענדיק זיך מיט
די ווערטער, גערעדט מיט אַ דורכגענומענעם פּליסטער:

— דאָס איז — אַ סימבאָל, און נישט איינפאַך — אַ פּויער!
מיט דריי יאָר צוריק האָבן זיי געפּייערט דעם דרייהונדערטיעריקן
יוביליי פון זייער הערשאַפט אין אַט...

— שטותים, — האָט שאַרף געזאָגט מיראַן, דער דאָקטאָר
יאַקאָוועוץ האָט, ווי תמיד, געשמייכלט, און יאַקאָו אַרטאַמאַנאָוו
האָט געקלערט, אַז אויב די דאָזיקע רייד וועלן באַוואַסט ווערן דעם
זשאַנדאַרם נעסטערענקאַ...

— נאָכוואָס רעדט איר דאָס אַלץ? — האָט ער געפרעגט. —
וואָס פאַר אַ שכל איז דערין?

אין געבעטן:

— הערט אויף!

ער האָט באַמערקט, אַז מיראַן איז אויך אומגעוויינלעך צע-
שטרייט, צעטראָגן, דאָס האָט באַזונדער צערודערט יאַקאָוון. סוף
פּל סוף איז פון אַלע מענטשן בלויז איין מיטיאַ געבליבן דער איי-
גענער, וואָס ער איז געווען, פּונקט אזוי זיך געדרייט ווי אַ וועלפּל,
געשפּריצט מיט הלצהלעך און, אין די אַונטן שפּילנדיק אויף דער
גיטאַרע, געזונגען:

— מיין ווייב אין קבר ליגט. . .

אַבער טאַטיאַנען זענען שוין נישט געפעלן זיינע לידעלעך:

— פו, ווי דאָס איז דערעסן געוואָרן! — האָט זי געזאָגט

און איז געגאַנגען צו די קינדער.

מיטיאַ האָט געקענט פלינק באַרויקן די אַרבעטער; ער האָט

געעצהט מיראַנען איינצוקויפן אין די דערפער מעל, גרויפן, קאַר-

טאַפּל און פאַרקויפן די אַרבעטער אין אייגענעם פרייז, אַרויפּרעכ-

בענדיק נאָר דאָס איבערפירן און דאָס, וואָס האָט זיך איינגעוואויגן.

די אַרבעטער איז דאָס געפעלן געוואָרן, און יאַקאָוו איז געוואָרן

קלאַר, אַז די פאַבריק גלייבט דעם פריילעכן מענטש מער, ווי מי-

ראַנען, און יאַקאָוו האָט געזען, אַז מיראַן קריגט זיך אַלץ אַפּטער

מיט טאַטיאַנעס מאַן. . .

— איר ווילט האַלטן די נאָז לויטן ווינט? — פּרעגט מיראַן

דייטלעך, נישט פאַרבאַרגנדיק דעם פּעס, און מיטיאַ ענטפּערט,

שמייכלענדיק:

— דער ווילן פון פּאַלק. . . דאָס רעכט פון פּאַלק. . .

— איך פּרעג: ווער זשע אייגנטלעך, זענט איר? — שרייט

מיראַן.

— איר וואָלט שוין געמעגט אויפהערן צו יעלהווען, —

וואָרטשעט אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער, אַבער יאַקאָוו זעט אין

פּאַטערס אויסגעלאָשענע אויגן פונקען פון צופרידנקייט, דעם

אַלטן טוט הנאה צו זען, ווי ס'קריגן זיך דער איידעם מיטן פלי-

מעניק, ער שמייכלט ווען ער הערט טאַטיאַנעס אויפגערעגט קווי-

טשען, שמייכלט, ווען די מוטער בעט נישט דרייטט:

— גיס מיר אָן, טאַניאַ, נאָך אַ שעלעכל. . .

אַלע בייעסן זענען געווען בהלהדיקע און זענען אַרויסגע-

שפרונגען עפעס אַזוי פּלוצלינג, אָן צוזאַמענהאַנג מיטן פריערדיקן.

פּלוצלינג האָט די פּוילשענדיק בלינד געוואָרענע מומע אַלגאָ זיך

פאַרקילט און איז אין צוויי מעת-לעת אַרום געשטאַרבן, און אין

עטלעכע טעג אַרום נאָך איר טויט איז די שטאַט און די פאַבריק

ממש פון אַ דונער פאַרטויבט געוואָרן: דער קייסער האָט זיך אַפּ-

געזאָגט פון טראָן.

— וואָס זשע אַצינד, — ס'וועט זיין אַ רעפּובליק? — האָט געפרעגט יאַקאָו דעם קווינ, וועלכער האָט מיט שמחה אַריינגע-רוקט די נאַז אין דער צייטונג.

— אַ רעפּובליק, געוויס! — האָט געענטפערט מיראַן, איינ-בייגנדיק זיך איבערן טיש, ער האָט זיך אָנגעשפּאַרט מיט די דלאַ-ניעס אָן דער אויסגעשפּרייטער צייטונג אַזוי, אַז דאָס פּאַפּיר האָט זיך אָנגעצויגן און פּלוצלינג געפּלאַצט מיט אַ טראַסק. יאַקאָוון האָט דאָס זיך אויסגעוויזן אַלס שלעכטער סימן, נאָר מיראַן האָט זיך אויסגעגלייכט, דאָס פנים איז באַ אים געווען אומגעוויינלעך, און ער האָט געזאָגט מיט אַ שטימע, אַ גישט נאַטירלעכער פאַר אים, שרייענדיק, נאָר לייבלעך:

— ס'וועט זיך אָנהייבן דאָס געזונט ווערן, די באַניינג פּוין דוסלאַנד. — אָט וואָס, ברודער!

און ער האָט אַ צענעם געטון די הענט, אַזוויי וועלנדיק אַרומנעמען יאַקאָוון, נאָר באַלד האָט ער איין האַנט אַראַפּגעלאָזט, און די אַנדערע, האַלטנדיק אַ וויילע אויסגעשטרעקט, אויפגעהויבן, האָט גלייך געמאַכט די פענסנע, ווידער אויסגעשטרעקט די האַנט, איז ענדלעך געוואָרן צו אַ סעמאַפּאַר און געמאַלדן, אַז מאַרגן אינ-אָונט פּאַרט ער קיין מאַסקווע.

מיטיאַ האָט אויך געפּאַכעט מיט די הענט, פּונקט ווי אַ גע-פרוירענער באַלעגאַלע, ער האָט געשריגן:

— אַצינד וועט אַלץ גיין אויסגעצייכנט; אַצינד וועט דאָס פּאַלץ ענדלעך זאָגן זיין מעכטיק וואָרט, וואָס איז שוין לאַנג רייף געוואָרן אין זיין נשמה!

מיראַן האָט זיך שוין גישט געשפּאַרט מיט אים, פּאַרטראַכט שמיכלענדיק, האָט ער אָפּגעלעקט די לייפן; און יאַקאָו האָט גע-זען, אַז ס'איז טאַקע אַזוי: אַלץ איז אַוועק אויסגעצייכנט, אַלע האָבן זיך דערפּרייט, מיטיאַ האָט פּוין גאַניק דערצייטט די אַרבעטער, וואָס האָבן זיך פּאַרוואַמלט אויפן הויף, וועגן דעם, וואָס ס'קומט פּאַר אין פעטערבורג, די אַרבעטער האָבן געשריגן הוראַ, נאָכדעם, אַ כאַפּ געבנדיק מיטען באַ די הענט, באַ די פיס, האָבן זיי אָנגע-הויבן אים וואָרפן אינדערלופטן. מיט יאהאַט זיך צונויפגעקאַרטשעט

אין א קנול, אין א גרויסן באַלעם, אין איז אַרויפגעפלוין זייער
 הויך, און מיראַן, ווען מען האָט אים גענומען וויגן, האָט זיך עפעס
 אזויזיי צעבראַכן אינדערלופטן, ס'האָט זיך געדאַכט, אז באַ אים
 רייסן זיך אַפּ די הענט מיט די פיס. מיטען האָט אַרומגערינגלט
 אן עולם אַלטע אַרבעטער און דער ריזיקער, אַדערדיקער וועבער
 געראַסיים וואַינאַוו האָט אים געשריגן אין פנים אַריין :
 — מיטרי פאַורלאָוו, דו ביסט — אַ צוגעלאָזענער מענטש,
 אַ צוגעלאָזענער — פאַרשטייסט ? קינדער — אַ היראַ אים !
 מען האָט געשריגן הוראַ, און דער קיכער וואַסקאַ, צוטאַנצנ-
 דיק, גלאַנצנדיק מיטן פליכיקן שאַרבן, האָט געיעלהוועט ווי אַ
 שפורער :

— עך, ס'זענען מענטשן ווייט געזען
 פונם קייסערס טראָן !
 האָבן זיי נענטער אַ בליק געגעבן —
 זיצט גאַר דאַרט — אַ האַן.

— אַרבעט, וואַסיאַ ! — האָט מען אים צוגעגעבן חשק.
 יאַקאָוו האָט מען אויך געוואָלט וויגן, נאָר ער איז אַנט-
 לאָפן און זיך באַהאַלטן אין שטויב, זייענדיק זיכער, אז די אַרבע-
 טער וועלן אים אַ וואַרף טון אינדערהייך — וועלן זיי אים נישט
 צוריקכאַפן אין די הענט אַריין און ער וועט זיך דאַן צעממיתן אָן
 דער ערד. און אינאַווס, זיצנדיק אין קאַנטאַר, האָט ער דערהערט
 אויפן הויף אונטערן פענצטער טיכאַנס שטימע.
 — נאַכוואַס האַסטו צוגענומען דאַס הינטעלע ? פאַרקויף עס
 מיר. איך וועל פון דעם אַ גוטן הונט מאַכן.
 — ע, אַלטער, ס'איז דען אַצינד אַ צייט צו האַדעווען
 הינט ? — האָט געענטפערט זאַכאַר מאַראָזאַוו.
 — נאָר וואַס-זשע טוטטו ? פאַרקויף, נאָדיר אַ רובל, נו ?
 — לאַז געמאַך.
 יאַקאָוו האָט אַרויסגעבליקט דורכן פענצטער, געזאַגט :
 — דער קייסער גאַר, טיכאַן, האַ ?

— יא, — האָט זיך אָנגערופן דער זקן און, א קוק געבנדיק
 הינטערן ווינקל פון הויז, שטיל א פייף געטון.
 — זיי האָבן אראָפּגעוואָרפן דעם קייסער!
 טיכאָן האָט זיך איינגעבויגן, ארויפציענדיק די כאַלעווע פון
 שטיוול, און געזאָגט אין דער ערד אריין:
 — זיי האָבן זיך צעשפּילט! אַט דאָס האָט געמיינט אַנטאָנס
 וואָרט: די קביטקע האָט פאַרלוירן דאָס ראָד! ...
 האָט זיך אויסגעלייכט און אַרונטערגעגאַנגען הינטערן ווינקל
 פון הויז, שרייענדיק גישט הויך:
 — טולון, טולון! ..

ווי אין א קאַראָהאַד זענען אַוועק שרייענדיק פריילעכע
 וואַכן; מיראַן, טאַטיאַנאַ, דער דאָקטאָר, און אויך אַלע מענטשן
 זענען געוואָרן ליבלעכער איינער צום אנדערן; פון שטאַט זענען
 געקומען עפעס אומבאַקאַנטע און האָבן מיט זיך אַוועקגעפירט דעם
 שלאָסער מינאיעוול. דערנאָך איז אָנגעקומען דער פּרילינג, א זונג-
 קער און א הייסער.

— הער זיך איין, סאַליאַניענקי, — האָט געזאָגט פּאַלינאַ,
 איך פאַרשטיי דאָך נישט, ווי אזוי איז דאָס? דער קייסער האָט
 זיך אָפּגעזאָגט צו הערשן, אַלע זעלנער האָט מען אויסגעהרגעט,
 געמאַכט פאַר קאַליקעס; די פּאַליציי האָט מען צעטריבן, ס'פירן
 אַן עפעס ציווילע, — ווי אזוי זשע וועט מען איצט לעבן?
 איטלעכער טייוול וועט טון אַלץ, וואָס ער וועט וועלן און זשי-
 טיעיקין וועט אוודאי מיך נישט לאָזן צו רו. סיי ער, סיי אַלע
 אנדערע, וועלכע זענען מיר נאַכגעקראַכן און וועמען איך האָב
 אָפּגעזאָגט. איך וויל נישט, איך קאָן נישט אַצינד, ווען אַלע
 זענען יד-אחת, דאָ לעבן, איך מוז לעבן דאָרט, וואו קיינער קען
 מיך נישט! אין אגב: אויב דאָס איז שוין געמאַכט געוואָרן, — די
 רעוואָלוציע און די פּרייהייט, איז עס געוויס צוליב דעם, אז יע-
 דער זאָל לעבן, ווי אים געפעלט!

פּאַלינאַ האָט גערעדט אַלץ פאַרעקשנטער, אַלץ איבערצייגן-
 דער, יאַקאָו האָט געפילט אין אירע רייד עפעס, וואָס לאָזט זיך
 נישט אָפּפאַרן אין האָט באַרויקט:

... ווארט צו א ביסל, דאס אלץ וועט זיך איינשטילן, דע-

מאלט...

אָבער ער האָט שוין נישט געגלייבט, אז דער אומרו אַרום
וועט זיך איינשטילן, ער האָט געזען, אז מיט יעדן טאָג קאָכט אויף
דער רעש אין פאבריק געדיכטער, ווערט דראַענדיקער. א מענטש,
וואָס איז געוואוינט מורא צו האָפן, וועט שטענדיק געפינען אַ סיבה
פאַר פחד; יאָקאָוון האָט אָנגעהויבן צו שרעקן זאָגאַר מאַראַזאַווס
געברענטער שאַרבן, זאָכאַר איז אַרומגעגאַנגען ווי אַ קעניג, די אַר-
בעטער זענען אים נאָכגעגאַנגען, ווי באַראַנעס נאָך אַ סטאַדישן
הונט, מיטיאַ איז אַרומגעפליגן אַרום אים ווי אַ היימישע טראַקע.
מאַראַזאַוו האָט אינדערמתן באַקומען אַן ענלעכקייט צו אַ גרויסן
הונט, וואָס האָט זיך היטגעלערנט גיין אויף די הינטערשטע פּיס;
די שאַרבערעטע הויט אויף זיין קאָפּ האָט ווייזט-אויס געפלאַצט,
ער פלעגט טיילמאַל אַרומוויקלען דעם קאָפּ, ווי מיט אַ שטאַלמע,
מיט טאַטיאַנעס אַ האַריקן באַד-האַנטוך, וואָס מיטיאַ האָט אים געגעבן;
דער אומגעהייערער קאָפּ, אַראַפּקוועטשנדיק זאָכאַרן, האָט אים גע-
מאַכט נידעריקער אין וואַקס; געגאַנגען איז ער חשיבותדיק, ווי
דער דיקער געהילף-איספראַוויניק עקע, די גראַבע פינגער האָט ער
געהאַלטן אונטערן פאַסיק פּוין די אויסגעריבענע זעלבוערישע הויזן
און, באַוועגנדיק מיט די איבעריקע פינגער, ווי אַ פּיש מיט די פּלוס-
פעדערן, האָט ער געשריגן:

— חברים, — אַרדנונג!

ער האָט געמשפּט דריי חברה-לייט פאַר גנבענען לייחונט;
הויך, אזוי אַז מען האָט געהערט איבערן גאַנצן הויף, האָט ער
געפרעגט:

— איר פאַרשטייט, באַ וועמען איר האָט געגנבעט?

אין האָט אַליין געענטפערט:

— איר האָט געגנבעט באַ זיך, באַ אונז אַלע! אַצינדערט

בעג מען גנבענען, הינטישע יאַטן?

ער האָט באַפוילן אויסצושמיסן די גנבים און צוויי אַרבע-
טער האָפן זיי מיט פאַרגעניגן אַפגעשמיסן מיט ריטער פּוין אַ ווער-

בע און וואסקא דער קוכער האָט מיט התלהבות געזונגען, צו-
טאנצנדיק :

— אָט אזוי שמייסט מען ווערמלעך היינט !
אָט סאַראַ גערעכטער שופט ס'איז באַ אינו. . .

ער האָט זיך איבערגעריסן, עפעס אַ מורמל געטון, צעפירנדיק
מיט די הענט, און פלוצלינג אויסגעשריגן :

— באַשירם, גאָט, דיין פאַלק !

מיטיאָ האָט אַ געשריי געטון :

— בראַ-א-וואָ-אַ !

מיטיאָ איז אַרוםגעלאָפן אין גראַע הייזלעך, אין אַ לעדערן
היטל, אַראָפּגערוקט אויפן נאַקן, אויף זיין רויטלעכן פנים האָט
געגלאַנצט שווייס, און אין די אויגן האָט געלויכטן אַ פאַרשכורטע
גרינלעכע פרייד. נעכטן באַנאַכט האָט ער זיך שטאַרק צעקריגט
מיטן ווייב ; יאַקאָו האָט געהערט, ווי פון פענצטער פון זייער
צימער איז מתחילת אַרויסגעפלויגן אין סאַד אַריין אַ הויכער
פליסטער, און דערנאָך דער נישט איינגעהאַלטענער געשריי טאַ-
טיאַנעס :

— איר זענט — אַ זשאַנגלער ! איר זענט — אַן אומער-
לעכער מענטש ! אייערע איבערצייגונגען ? בעטלערס — האַפן
נישט קיין איבערצייגונגען. אַ שקר ! מיט אַ חודש צוריק זענען
דיינע איבערצייגונגען. . . גענוג ! מאַרגן פאַר איך אַוועק אין
שטאָט אַריין, צו דער שוועסטער. . . יאָ, די קינדער מיט
מיר. . .

דאָס האָט יאַקאָון נישט פאַרוואַנדערט, ער האָט שוין לאַנג
געזעען, אַז דער רויטלעכער מיטיאָ ווערט אַלץ אַ מער אַנטיפאַטי-
שער מענטש, נאָר יאַקאָו איז געווען פאַרחידושט און האָט אפילו
אַביסל געשטאַלצירט מיט דעם, וואָס ער האָט דער ערשטער באַ-
מערקט די נישט אויסגעהאַלטנקייט פון דעם רויטלעכן. און אַצינד
האָט זאָגאַר די מוטער, וועלכע האָט ערשט נישט לאַנג ליב גע-
האַט מיטיען, ווי זי האָט ליב געהאַט הענער, געוואַרטשעט :

— וואָס איז דאָ געשעען, סאַר אַ נישט איינשטימיקער ער
איז געוואָרן, גלייך ווי ער וואָלט געווען אַ יידל! נאָ, קאַרמע
זיי. . .

מיטיאָ האָט געשריגן :

— אַלץ איז — גרויסאַרטיק! דאָס לעבן איז — שיין, קלוג!
נאָר די בבא-מעשות וועגן פרידלעכן צוזאַמענלעבן פון וועלך מיט
לעמער, — דאָס דאַרף מען פאַרגעסן, טאַטיאַנאַ פעטראָוונאַ! מיט
דעם האָט איר פאַרשפעטיקט!

מיראַן האָט ביז און טרוקן אים אַ פּרעג געטון :

— אָבער וואָס וועט איר זאָגן מאַרגן?

— וואָס דאָס לעבן וועט דיקטירן! יאָ! נו, ווייטער?

דאָס ווייב און מיראַן זענען געגאַנגען אַרום מיטען אָון
פאַרויכטיק, גלייך ער וואָלט געווען אויסגעשמירט מיט סאַזשע.
און אין עטלעכע טעג אַרום איז מיטיאָ אַריבערגעפאַרן אין שטאַט
אַריין, פאַרנעמענדיק מיט זיך זיין פאַרמעגן: דריי גרויסע פּעק ביי-
כער און אַ קויש מיט וועש.

איבעראַל האָט יאַקאָו באַאַכטעט אַן אומזיניקע, שרפהדי-
קע בהלה, אַלע מענטשן האָבן זיך גערויכערט מיט אַ רויך פון
בפירושער נאַרישקייט און ס'האַט זיך גאַרנישט געוויזן אויף קיין
סוף צו די דאָזיקע משוגענע טעג.

— נו, — האָט ער געזאָגט פּאַלינען — איך האָב באַשלאָסן:
מיד פאַרן! קודם קיין מאַסקווע, און דאַרטן — וועלן מיר זיך אי-
בעררעכענען. . .

— ענדלעך שוין! — האָט זיך דערפרייט די פרוי, אַרומ-
נעמענדיק, קושנדיק אים.

דער יוליאָ-אָונט, וואָס האָט אָנגעפולט דעם סאַד מיט אַ רויט-
לעכער טונקלקייט, האָט אַריינגעטעמט אין די פענצטער אַ שווערן
ריח פון דער ערד, דורכגענעצטער פון רעגן, אָנגעוואַרעמטער פון
דער זון. ס'איז געווען גוט, נאָר טרויעריק.

אַפּנעמענדיק פון זיין האַלז פּאַלינעס הייסע, פייכטע הענט,
האַט יאַקאָו פאַרטראַכטערהייט געזאָגט:

— דעק צו די ברוסט. . . בכלל — טו זיך אן! מען דארף — ערנסט.

זי איז אראפגעשפרונגען אויף דער פאדלאגע פון זיינע קניען, אין צוויי שפרונג צוגעלאפן צום בעט, האט זיך ארומגע-הילט מיטן שלאפראק און געשעפטלעך זיך אוועקגעזעצט לעבן אים.

— זעסטו, — האט געזאגט יאקאוו, רייבנדיק מיט דער דלא-ניע די בארד אויף דער באק אזוי, אז די האר האבן געסקריפעט. מען דארף זיך איבערקלערן, אויסזוכן אזא ארט, א מלוכה, וואו ס'איז רייק. וואו מען דארף נישט צו פארשטיין גארנישט, און מען דארף נישט קלערן וועגן פרעמדע געשעפטן. אט!
— מען דארף אלץ טון פארזיכטיק. מיראן דערציילט: די בא-נען זענען געפאקט מיט אנטלאפענע סאלדאטן. מען באדארף זיך מאכן ארעם. . .

— נאר דו נעם מיט זיך וואס מער געלט.
— נו, יא, פארשטייט זיך. איך וועל אוועקפארן אזוי, אז מיינע זאכן נישט וויסן — וואהין. איך וועל פלומרשט פארן קיין ווארגארד, — פארשטייסט?

— אבער — נאכוואס מאכן א סוד? — האט פארוואונדערט אין אן צוטרוי געפרעגט פאלינא.

ער האט נישט געוואוסט — נאך וואס; דערדאזיקער גע-דאנק איז אים נאר-וואס איינגעפאלן, אבער ער האט געפילט, אז דאס איז — א גוטער געדאנק.

— נו, פארשטייסט — דער פאטער, מיראן, אויספרעגע-נישן. . . דאס אלץ איז איבעריק. דאס געלט איז — אין מאסקווע, געלט קאן איך קריגן א סך, גוטס. . .

— נאר — גיכער! — האט געבעטן פאלינא. — דו זעסט דאך: מען קאן נישט לעבן. אלץ איז טייער און ס'איז גארנישטא. און מען וועט זיכער ראבעווען, ווארים — ווי אזוי וועט מען לעבן?

אומקונדיק זיך צו דער טיר, האט זי געפליסטערט:
— אט איז די קעכין געווען א גוטע, און אצינד איז זי געווארן

אן עזותדיקע און איז תמיד ווי א שיפורע. זי קאן מיך דערקוילן
אין שלאף, פארוואס זאל זי נישט דערקוילן, אז אלץ האט זיך אזוי
פארפלאנטערט? נעכטן הער איך — זי סודעט זיך מיט עמעצן.
גאט מיינער! — קלער איך, אט איז עס! נאר כ'האב אויפגעעפנט
שטילערהייט די טיר, שטייט זי אויף די קניען און ריטשעט! א
ברויט!

— ווארט צו, — האט יאקאו אפגעשטעלט דעם שנעלן
שטראם פון איר אומרויכן פליסטער. צוערשט וועל איך אוועק-
פארן...

— ניין, — האט זי הויך געזאגט, א קלאפ געבנדיק מיט
איר פויסטל אין דער קני אריין. — צוערשט — איך! דו וועסט
מיר געבן געלט און...

— וואס זשע, דו גלייבסט מיר נישט? — האט באליידיקט
און ביזו געפרעגט דער מאנסביל און באקומען א פעסט ארויסגע-
זאגט ענטפער:

— איך גלייב נישט. איך בין אן ערלעכע, איך זאג אפן:
ניין! צי קען מען אצינד גלייבן, ווען אלע האבן פארראטן דעם
קייסער און פארראטן אלדינק? דו — וועמען גלייבסט?

זי האט גערעדט איבערצייגנד און נאך מער איבערצייגנד
האט גערעדט זיר ברויט פון די פאלבן פון דעם צעעפנטן שלאפ-
ראק. יאקאו ארטאמאנאו האט איר נאכגעגעבן; זיי האבן באשלאסן,
אז זי וועט שוין מארגן זיך אנהייבן גרייטן, זי וועט אריינפארן
קין ווארגאראד און דארטן צווארטן אויף אים.

באלד אויפן צווייטן טאג האט יאקאו זיך אנגעהויבן קלאגן
אויף מאגן און קאפ-שמערצן, דאס איז געווען זייער ווארשיינלעך;
פאר די לעצטע חדשים איז ער שטארק אפגעצערט געווארן, געווארן
פלעגמאטיש, צעשטרייט, די רעגנבוויגנדיקע אויגן זיינע זענען פאר-
לאשן געווארן. אין אין אכט טעג ארום איז ער געפארן איבערן
וועג פון שטאט צו דער סטאציע; ער איז געלאסן געפארן איבערן
ראנד פון צעהאקטן שאסיי מיט די ארויסגעדרייטע קיול-שטיינער,
וואס האבן ארויסגעשטרעקט פון די טיפע גריבער, אין זיי איז
געווען פארטרוקנט די בלאטע, אנגעבלאזן מיט א הארב, געצייכנט

מיט שפאלטן. הינטער אים איז געבליבן אקוראט און צעבראכן, צעדרייט לעבן, און פארויס האט פון א ווייכן גרוב אין צענטר פון די רויכיקע כמארעס ווי א ווייסלעכער פלעק ארויסגעלויכטן א טויטע זון.

אין א חודש ארום האט מיראן ארטאמאנאוו, קומענדיק צו- פארן פון מאסקווע, געזאגט טאטיאנען, איינבויגנדיק דעם קאפ, באטראכטנדיק זיין דלאגניע:

— איך מוז דיר מיטטיילן א טרויעריקע ידיעה: אין מאסקווע ווע איז צו מיר געקומען דידאזיקע געמיינע מיד, מיט וועלכער יאקאוו האט געלעבט, אין געזאגט, אז געוויסע מענטשן — הם, וואסערע מענטשן זענען עס איצט דא? — האבן אים צעמויקט און ארויסגעווארפן פון וואגאן. . .

— ניין! — האט א געשריי געטון טאטיאנא, פרווונדיק אויפ- שטיין פון דער שטול.

— בעת די באן איז געגאנגען. אין צוויי טעג ארום איז ער געשטארבן און דורך איר געברענגט געווארן צו קבורה אויפן דאר- פישן בית-עלמין לעבן דער סטאציע „פעטושקע“.

טאטיאנא האט שווייגנד צוגעדריקט דאס טיכל צו אירע אויגן, אירע שפיציקע אקסלען האבן אנגעהויבן ציטערן, דאס שוואר- צע קלייד איז אנוויי אראפגעפלאסן פון זיי, גלייך דידאזיקע פרוי, די מאגערע, מיטן לאנגן האלד, וואלט אנגעהויבן צעגליין.

מיראן האט גלייך געמאכט די פענסנע, א קנאק געטון מיט די פינגער, רייבנדיק די הענט, געהערט א וויילע דעם קלונג פון דעם איינזאמען גלאק, דעם רוף צום נאכט-געבעט, דערנאך האט ער, שפרייזנדיק איבערן צימער, געזאגט:

— וואס זשע איז דא צו וויינען? צווישן אונו גערעדט — איז ער געווען א פולשטענדיק, אומנוצלעכער מענטש. אין — נישט אונשטענדיק נאריש, האב נישט פאריבל! פארשטייט זיך — א שאד. יא.

— גאט מיינער, — האט געזאגט טאטיאנא, פינסלענדיק מיט די רויט געווארענע אויגן-לעפלעך און, באנעצנדיק מיט שפייטעך דעם פינגער, צוגעגלעט די ברעמען.

— די דאָזיקע האָפּערדיקע מויד, — האָט געזאָגט מיראָן,
אַריינרוקנדיק די האַנט אין די קעשענעס, — מאַכט זייער נישט
קונציק דעם אַנשטעל פון אַ טרויעריקער אלמנה, נאָר זי איז אַב-
געטון אַזוי גרויסאַרטיק, אַז ס'איז קלאָר: זי האָט אויסגעליידיקט
יאַקאָו. זי זאָגט, אַז זי האָט אינו אַהער געשריבן.

טאַטיאַנאַ האָט אַ שאַקל געטון מיט קאַפּ אויף ניין.
— ניין? איך האָב עס אַזוי געוואוסט, איך מיינ, אַז דעם
פאַטער און דער מוטער דאַרף מען נישט זאָגן וועגן דעם, זאָלן זיי
קלערן, אַז יאַקאָו לעבט. יאָ?
— יאָ, אַזוי איז בעסער, — האָט איינגעשטימט טאַ-
טיאַנאַ.

— איבריקנס, דער פעטער פאַרשטייט שוין דאָכט זיך גאַר-
נישט, נאָר די מוטער וואָלט זיך דערטרונקען אין טרערן. . .
אַ שאַקל געבנדיק מיטן קאַפּ, האָט טאַטיאַנאַ געזאָגט:
— אינגיכן וועלן מיר אַלע אומקומען.

— מעגלעך, וויבאַלד מיר וועלן דאָ פאַרבלייבן. אָבער איך
שיק תיכף אַוועק דאָס ווייב מיט די קינדער פונדאָנען. איך גיב
דיר אויך די עצה זיך צו פאַרנעמען פונדאָנען, נישט וואַרטנדיק.
ביזוואָנען זאָכאַר מאָראָזאַוו. . . בכּן: מיר וועלן די אַלטע לייט
גאַרנישט זאָגן. נו, אַנטשוידדיק מיר, איך פאַר אַהיים, דאָס ווייב
איז נישט געזונט. . .

מיט דער לאַנגער האַנט זיינער האָט ער אַ טרייסל געטון
דער קויזנעס האַנט און איז אַוועקגעגאַנגען, זאָגנדיק:
— ס'איז אומגעוויינלעך שווער צו פאַרן אַצינד, די וועגן
זענען — אין שרעקלעכסטן צושטאַנד!

אַרטאַמאַנאָו דער עלטערער האָט געלעבט אין אַ האַלבן
דרימל, פאַמעלעך פאַרזינקענדיק אין אַלץ אַ טיפּערן שלאָף. די
נאַכט און דעם גרעסטן טייל פון טאָג איז ער געלעגן אין בעט, די
איבעריקע צייט איז ער געזעסן אין פאַטער קייגניבער דעם פענצ-
טער; הינטערן פענצטער איז אַ בלאַע ליידיקייט, טיילמאַל האָבן
זי פאַרשמירט די וואַלסן; אין שפיגל האָט זיך אָפּגעשפיגלט אַ
דיקער זקן מיט אַן אַנגעבלאָזן פנים, מיט אַנגעלאָפּענע אויגן, מיט

א געקאלטנטער, גראָער באַרד. אַרטאָמאָנאָו האָט געקוקט אויף זיין פנים און געקלערט :

— אַ פיינער מוק.

איז צוגעקומען דאָס ווייב, זיך איינגעבויגן איבער אים, גע-
האַט אין קאָפּ אַריין און געיאָכצט :

— מען דאַרף אַוועקפאַרן, מען דאַרף זיך היילן. . .

— גיי אַוועק, — האָט פויל געזאָגט אַרטאָמאָנאָו. — גיי

אַוועק, פּערד: האָסט מיר שוין דערעסן. לאָז מיך צורו.

און בלייבנדיק אַליין, האָט ער זיך צוגעהערט ווי יום-טוב-

דיק ס'רוישן די מענטשן אויפן הויף, אין סאָד, אומעטום. און די פאַבריק — שווייגט.

דער געוויינלעכער מיטשמועסער זיינער, דער אָפּגענאַרטער

מענטש, וואָס פלעגט אויפהייטערן אַרטאָמאָנאָו מיט די שפּילקעס

פון זיינע מחשבות — איז פאַרשוואַנדן, געשטאַרבן. און ער האָט

גויט געטון, — צו טראַכטן איז דעם אַלטן שווער געווען, ס'האַט

זיך נישט געבליבט, און ער האָט שוין אויך לאָנג תּופּס געווען, אז

ס'איז צוועקלאָז צו טראַכטן, וואַרים פאַרשטיין קאָן מען גאָר-

נישט. וואוהין זענען אַלע נעלם געוואָרן: יאַקאָו, טאַטיאַנאַ, דער

איידעם?

— טיילמאָל האָט ער געפרעגט דאָס ווייב:

— אייליאַ — איז צוריקגעקומען?

— גיין.

— און — יאַקאָו?

— יאַקאָו אויך נישט.

— אַזוי, זיי לאָזן זיך וואוילגיין. און דאָס געשעפט זייגט

אויס מיראַשקאַ.

— דו קלער נישט וועגן דעם, — האָט געעצהט נאַ-

טאַליאַ.

— גיי אַוועק.

זי איז אַוועקגעגאַנגען אין אַ ווינקל און איז דאָרט געזעסן,

קוקנדיק מיט די פאַרלאָשענע אויגן אויף דעם געוועזענעם מענטש.

מיט וועלכן זי האָט געפּטרט דאָס גאַנצע לעבן אירס. באַ איר האָט

זיך געטרייסלט דער קאפ, די הענט האבן זיך באוועגט נישט גלייך, ווי אויסגעלענקטע, זי איז אפגעצערט געווארן, פארשמאלצן געווארן, ווי אַ חלבן ליכט.

פון צייט צו צייט, נאָר וואָס אַ מאָל אָפּטער, האָט פּיאַטר אַרטאַמאַנאָוון געוועקט אַן אומפאַרשטענדליכער גערודער אין הויז, ס'זענען געקומען עפעס פרעמדע, ער האָט זיך צוגעקוקט צו זיי, באַמיענדיק זיך צו פאַרשטיין זייער טומלדיק פּלאַפּלעריי, ער האָט געהערט די יללות פון ווייב:

— רבונו של עולם, אָבער — וואָס איז דאָס אַזוינס? פאַר-
וואָס? דאָס איז דאָך — דער באַלעבאַט, מיר זענען די באַלעבאַ-
טים! נו, לאַזט מיך אים אַוועקפירן, ער דאַרף זיך היילן, ער
דאַרף פּאַרן אין שטאַט אַריין! אָבער — דערלויבט זשע אים אַוועק-
צופירן...

— זי וויל באַהאַלטן. אָבער — פאַרוואָס באַהאַלטן? —
האָט געטראַכט אַרטאַמאַנאָו. — אַ נאַר. אַלע יאָרן געלעבט ווי אַ
נאַר. יאַקאָו — איז אין איר געראַטן. און — אַלע. נאָר אייליאַ —
אין מיר. אַט, ער וועט זיך אומקערן, — וועט ער שוין איינפירן
אַרדנונג...

ס'איז געגאַנגען רעגן, ס'איז געפאַלן שניי, ס'האָט געקנאַקט
פּראָסט, ס'האָט געוואַיעט און געפייפט שניי-שטורם.
פון דעמדאָזיקן צושטאַנד פון האַלב-וואַך, האַלב-שלאָף האָט
אַרטאַמאַנאָוון אַרויסגעטרייסלט אַ שאַרף געפיל פון הונגער. ער האָט
זיך דערזעען אין סאָד, אין האַלטאַנקע; דורך אירע שויבן אין
צווישן די נאַסע צווייגן האָט דורכגעלויכטן אַ רויטלעכער, אויס-
טערליש נאָענטער הימל, ס'האָט זיך געדאַכט, אַז ער הענגט דאָ
טאַקע, הינטער די ביימער און מען קאָן אים אַנרירן מיט דער
האַנט.

— איך וויל עסן, — האָט געזאָגט אַרטאַמאַנאָו; מען האָט
אים נישט געענטפערט.

א בלוילעכע, פייכטע פאַרנעפּלטיקייט האָט אָנגעפּולט דעם
סאָד; פאַר דער האַלטאַנקע זענען געשטאַנען, אַרויפגעלייגט איינס
דעם אַנדערן די קעפּ אויף די העלזער, צוויי פּערד, אַ גראָעס און

א שוואַרץ. אויף דער באַנק הינטער זיי איז געזעסן אַ מענטש אין
אַ ווייס העמד, אויפפלאַנטערנדיק אַ פינט שטריק.

— נאַטאַליאַ, — הערסט? גיב צו עסן. . .

פריער, ווען ער פלעגט אויפזאָכן פון דער פאַרגעסנקייט
און רופן דאָס ווייב, פלעגט זי תיכף צוקומען, זי איז תמיד געווען
ערגעץ-וואו באַענט, אין היינט — איז זי נישטאָ.

— געשיקט זיך עס? — האָט אַ קלער געטון אַרטאַמאַנאָוו
און אין זיין קאַפּ איז קלאַרער געוואָרן. — צי איז זי — קראַנק
געוואָרן?

ער האָט אונטערגעהויבן דעם קאַפּ, באַ דער טיר פון באַד
האַט עפעס געלאַנגט דורך די קיסטן, דערנאָך האָט זיך אַרויסגע-
וויזן, אַז דאָס איז אַ ביקס מיט אַ באַגעט אויפן רוקן פון אַ גרינ-
לעכן סאַלדאַט, אַ נישט אָנזעענדיקן צווישן די קיסטן. אויפן הויף
האַט עמעצער געשריגן:

— וואָס איז, הברים, — איר שפּאַסט? אַט אזוי האַלט מען
פּערד? אזוי — האַלט מען קיין חזירים נישט! און פאַרוואָס איז
דאָס היי נישט אַריינגענומען אין נאַס געוואָרן? אַבער אין באַד,
אונטערן שלאָס — ווילסטו?

דער מענטש אין ווייסן העמד האָט אַראַפּגעוואָרפן די שטריק
פון די קניען און איז אויפגעשטאַנען, זאָגנדיק נישט הויך אין
סאַלדאַטס זייט אַריין.

— נאָדיר אָנגעקומען אַ ניי שלאַק!

— קאַמאַנדירן איז געוואָרן מער ווי פריער, — האָט געענט-
פּערט דערזעלבער.

— און ווער באַשטימט זיי, די טייוולאָנים?

— זיי אַליין. אַצינדערט, ברודערשי, ווערט אַלץ געטון פון
זיך אַליין, אזויווי אין דער באַפעס מעשהלע.

דער מענטש איז צוגעגאַנגען צו די פּערד, זיי אָנגענומען
באַ די גרינעס, — אַרטאַמאַנאָוו דער עלטערער האָט אַ געשריי
געטון ווי הויך ער האָט נאָר געקאָנט:
— העי, רוף אַהער דאָס ווייב!

— שווייג, אלטער, — האָט מען אים געענטפערט. — ביסט
אַ מבין, דאָס ווייב האָט זיך אים פאַרגלוסט. . .

די פערד זענען אוועקגעגאנגען. ארטאמאנאוו האָט אַ פיר גע-
טון מיט דער דלאַניע איבערן פנים, איבער דער באַרד, מיט די
קאלטע פינגער אָנגעטאַפט דאָס אויער, זיך אַרומגעקוקט. ער איז
געלעגן באַ אַ טויבער נישט געגלאַזטער וואַנט פון האַלטאַנקע, אונט-
טער אַן עפּלבוים, אויף וועלכן רויטע עפּל זענען געהאַנגען בינט-
לעכווייז, ווי ריאַבינע; ס'איז געווען האַרט צו לייגן; ער איז צו-
געדעקט מיט זיין אָפּגעטראַגענעם פּוקסן-פעלץ און אויף אים איז
אָנגעטון אַ גראַבער, ווינטערדיקער ראַק. אַבער — ס'איז נישט הייס.
ס'איז נישט צו פאַרשטיין — נאָכוואָס ליגט ער דאָ? אפּשר איז
אין שטוב — אַן ערב יום-טובדיקער אויפרוים? וואָס-זשע פאַר אַ
יום-טוב? נאָכוואָס זענען די פערד אין סאַד און אַ סאַלדאַט באַם
באַד? און ווער מאַכט עס יעליות אויפן הויף:
— איר, חבר, זענט — אַ נאַריש יינגל! וואָס? די מענטשן
זענען מיד? ס'איז נאָך צו פרי — מיד צו זיין! אַן נאַראַ-
נים. . .

מען האָט געשריגן ווייט, נאָר דאָס געשריי האָט פאַרטייבט,
אַרויסרופנדיק אַ גערויש אין קאַפּ. און די פיס זענען אַזוי ווי אַפּ-
גענומען; פון די קניען אַן רירן זיך נישט די פיס. דעם עפּלבוים
אויף דער וואַנט האָט געמאַלט דער מאַלער וואַנקאַ לוקין, דער
גנב; ער האָט נאָכדעם פאַנגבעט די צערקווע און איז געשטאַרבן,
זיצנדיק אין תּפיסה.

אין האַלטאַנקע איז אַריינגעקומען עמעצער זייער אַ ברייטער,
אין אַ פוטערן היטל; ער האָט אַריינגעטראָגן אַ קאַלטן שאַטן און
אַ געדיכטן ריח פון דזשעגעטש.
— דאָס איז — טיכאַן?
— נאָר ווי דען. . .

דער וואַרטשענדיקער ענטפער טיכאַנס האָט אויך פאַרטייבט,
דער אלטער הויזוועכטער האָט אַ צעפיר געטון די הענט, גלייך
ער וואָלט גענומען שווימען איבער דער סקרופענדיקער פאַד-
לאַגע.

— ווער יעלהוועט עס ?
 — זאכארקא מאַראַזאָוו.
 — און — דער סאַלדאַט צוויאַס איז דאָ ?
 — מלחמה.
 צושווייגנדיק אַ וויילע, האָט אַרטאַמאַנאָוו געפרעגט :
 — דאָ אַהער איז אויך דער שונא צוגעקומען ?
 — דאָס איז — קייגן דיר מלחמה, פיאַטר איליטש...
 דער באַלעבאַס האָט שטרענג געזאָגט :
 — דו, אַלטער שוטה, שפּאַס נישט, איך בין דיר נישט קיין

חבר !

ער האָט דערהערט אַ רויקן ענטפּער :
 — די לעצטע מלחמה, מער וויל מען נישט. און אַצינד —
 זענען אַלע חברים. נאָר אויף אַ שוטה בין איך, באמת,
 אַלט.

ס'איז קלאַר געווען, אַז טיכאַן מאַכט חווק. אַט האָט ער אָן
 צערעמאַניעס זיך אַנידערגעזעצט צופּיסנס פּון באַלעבאַס, נישט אויס-
 טוענדיק דאָס היטל. אויפן הויף קאַמאַנדעוועט מען מיט אַ גראַבער,
 פּגעריסענער שטימע :

— און נאָך אַכט אַ זייגער אויף די גאַסן — קיין שום פי-
 גורן !

— וואו איז דאָס ווייב ? — האָט געפרעגט אַרטאַמאַ-
 נאָוו.

— זי איז אַוועקגעגאַנגען ברויט זוכן.
 — ווי הייסט — זוכן ?
 — נאָר ווי דען ? ברויט איז נישט קיין ציגל, וואַלערט זיך
 נישט אויף דער ערד.

די טונקלקייט אין סאָד איז געוואָרן אַלץ געדיכטער, בלאַער ;
 לעבן באַד האָט אַ געניץ געטון, אַרויסגעוואַיעט דער זעלנער, ער
 איז אינגאַנצן געוואָרן נישט צום אָנווען, בלויז דער באַנגעט האָט
 געבלישטשעט, ווי אַ פיש אין וואַסער. וועגן אַ סך זאַכן וואָט זיך
 געוואַלט פּרעגן טיכאַנען, נאָר אַרטאַמאַנאָוו האָט געשוויגן ; וועסט
 אַלץ איינס פּון טיכאַנען גאַרנישט פאַרשטיין. דערצו נאָך זענען די

שאלות איך עפעס אזוי געשפרונגען, זיך געפלאַנטערט, נישט
לאַזנדיק פאַרשטיין, וועלכע פון זיי איז וויכטיקער. און ס'האַט זיך
זייער געוואַלט עסן.

טיכאָן האָט אָנגעהויבן וואַרטשען :

— אַ שוטה, אָבער דעם אמת האָב איך פאַרשטאַנען פריער
פון אַלע. אַט, ווי ס'האַט זיך אַ קער געטון. איך האָב געזאָגט:
פאַר אַלע אַ קאַטאַרגע. און — ס'איז געקומען. זיי האָבן אַראָפּגע-
בלאָזן, ווי מיט אַ שמאַטע, דאָס שטויב. ווי סטריזיגעס אויסגעקערט.
אזוי איז עס, פיאַטר איליטש. יאָ. דער טייוול האָט געהובליעוועט
און דו — האָסט געהאַלפן. אָבער — צו וואָס איז דאָס אַלץ? איר
האַט געזינדיקט, געזינדיקט, — ס'איז גאָר נישט אויסצורעכענען
די זינד! איך האָב אַלץ געקוקט: חידושים! ווען וועט אַ סוף נע-
מען? אַט איז אָנגעקומען אייער סוף. ס'האַט זיך אייך אָפּגעגאַסן
אין בליי דאָס אַלץ. . . די קיביטקע האָט אָנגעוואוירן דאָס ראָד. . .
— ער רעדט פון וועג, — האָט זיך אָנגעשטויסן אַרטאַמאַ-

גאַו, נאָר פּינדעסטוועגן געפרעגט :

— נאָכוואָס ליג איך דאָ?

— זיי האָבן אַרויסגעטריבן פון הויז.

— מיראַן?

— אַלעמען.

— אין. . . יאַקאָו?

— ער איז שוין לאַנג נישטאַ.

— וואו איז איליאָ?

— מען זאָגט — מיט דידאַזיקע. הפנים דעריבער לעבסטו,

וואָס ער איז מיט זיי, אַנישט. . .

— ער רעדט פון וועג, האָט אויף זיכער באַשלאָסן פיאַטר

אַרטאַמאַנאָו און פאַרשוויגן געוואָרן, טראַכטנדיק: — ער איז אַראָפּ

פון זינען, דער אַלטער מ'שטייגס געזאָגט. מען האָט זיך געדאַרפֿט

ריכטן דערויף.

דראָבנע, מאַטע שטערן האָבן זיך אַרויסגעשטאַן אין הימל

אַריין; פריער איז אזויווי נישט געווען אזוינע שטערן. און ס'איז

נישט געווען אזוי פיל.

טיכאָן האָט גענומען דאָס היטל אין, קוועטשנדיק עס אין די הענט, ווידער גענומען וואָרטשען :

— ס'איז אייך קאָפּויער געקומען די גאַנצע כּיטרע נאַרישקייט אייערע. בעטלערס איז בעסער.

פּלוצלינג, מיט אַן אנדער קול, האָט ער געפרעגט :

— דו געדענקסט דאָס יינגלטיגע, דעם בוכהאַלטערס ?

— נו ? איז — וואָס ?

פּיאַטר אַרטאָמאַנאָוו האָט נישט געקאָנט פאַרשטיין : צי האָט דערשראָקן, צי אים בלוז פאַרוואַנדערט די דאָזיקע אומגעריכטע פּראָגע ? אָבער ער האָט גלייך פאַרשטאַנען, ווי נאָר טיכאָן האָט געזאָגט :

— דו האָסט אים דערהרגעט, ווי זאַכאַר דאָס הינטל. און

נאַכוואָס דערהרגעט ?

אַרטאָמאַנאָוו איז קלאָר געוואָרן : טיכאָן האָט, ענדלעך, פאַרט דערלאָנגט אַ מסירה אויף אים און אָט איז ער קראַנקערהייט אַרעס-טירט. אָבער דאָס האָט אים נישט זייער איבערגעשראָקן, נאָר גי-כער אויפגעבראַכט אויף דער אוממענטשלעכער נאַרישקייט. ער האָט זיך אָנגעשפּאַרט מיט די עלנבויגנס, אונטערגעהויבן דעם קאַפּ, אַני-געהויבן רעדן שטיל מיט פאַריבל און שפּאַט, פּילנדיק אויף דער צונג עפעס אַ מין פיטערניש און אַ טרוקנקייט אין מויל :

— דאָס זאָגסטו — ליגנט ! און — פאַר יעדער עבירה איז

פאַרהאַן אַ טערמין, די לאַנגסטקייט ! אָבער דו האָסט אַלע טער-

מינען דורכגעלאָזט. יאָ ! און — ביסט אַראָפּ פון זינען. און —

האָסט פאַרגעסן, וואָס האָסט אַליין געזען, האָסט אַליין דעמאַלט

געזאָגט. . .

— אָבער — וואָס האָב איך געזאָגט ? — האָט אים איבער-

געשלאָגן דער זקן. — איך האָב, נאַטירלעך, נישט געזען, נו —

האָב איך פאַרשטאַנען ! כ'האָב געזאָגט, פּדי אַ קוק צוטון : וואָס

וועסטו טון ? איך האָב — אַ שקר געזאָגט, און דו ביסט — צו-

פּרידן, זיך אָנגעכאַפט אַן שקר. איך האָב געקוקט — געקוקט, גע-

וואָרט — געוואָרט. . . און אַלע זענט איר — אַזעלכע. אַזעקסיי

איליטש האָט אויסגעלערנט דעם שווער זיינעם, דעם שיפור, באַר-

סקים טראקטיר אונטערצינדן, און דיין פאטער האט זיך אָנגעשטויסן וועגן דעם, באַזאָרגט, אַז מען זאָל דערהרגענען דעם שיפור צום טויט. ניקיטא איליטש האָט דאָס געוואוסט, ער איז אויך דערגאַנגען צו אַלעם מיטן שכל. ער וואָלט געדאַרפט שווייגן, אָבער ער האָט, אויס פֿעס אויף דיר, מיר געוואָגט. איך זאָג: דו ביסט אַ מאַג-נאַך, דו באַדאַרפסט דאָס אַלץ צו פאַרגעסן, און איך — וועל גע-דענקען. איר האָט אים אין אַן אימה אַריינגעיאָגט מיט די עסקים אייערע. איר האָט אים געשיקט אויפן שטריק אַרויף, און נאָכ-דעם אין מאָנאַסטיר אַריין: טו תפילה פאַר אונז! און ס'איז אים אַ פחד געווען אפילו מתפלל צו זיין פאַר איר, — נישט געוואָגט! און דערפאַר — גאָט אָנגעוואוירן. . .

ס'האָט זיך געדאַכט, טיכאָן קאָן רעדן עד סוף פֿל הדורות. גערעדט האָט ער שטיל, מיט ישוב הדעת און אַזוווי אַן רגונא. ער איז געוואָרן פֿמעט נישט צום אָנווען אין דער געדיכטער, הייסער השכות פֿונם שפעטן אָוונט. זיינע ראַצנדיקע רייד, דערמאַנענדיק אַ נאַכטיקן שאַרף פֿון קאַרטשאַנעס, האָבן נישט געשראַקן אַרטאַמאַ-נאַזון, נאָר געפֿרעסט מיט זייער שווערקיט, האָבן געמאַכט גאַפן ביז פֿאַרשטוממטקייט. ער האָט אַלץ מער זיך איבערצייגט, אַז דער-דאָזיקער אומפֿאַרשטענדלעכער מענטש איז אַראָפּ פֿון זינען. אַט האָט ער אַ לאַנגן זיפֿן געטון, אַזוי ווי אַראָפֿלייגנדיק פֿון זיינע פֿלייצעס אַ משא, און ווייטער אַלץ אַזוי איינטאַניק פֿונאַנדערגע-גראָבן דאָס פֿאַרגאַנגענע, אומגייטיקע:

— די אמונה האָט איר, אַרטאַמאַנאַווס, מיר אויך צוגענוי-מען. ניקיטא איליטש האָט מיך צעטימלט איבער איר, אַליין גע-בליבן אַן אַ גאָט און מיך. . . נישטאָ פֿאַ איר נישט קיין גאָט, נישט קיין טייוול. די הייליקע בילדער האַלט איר אין הינד צום אָפֿנאַרן. נאָר וואָס איז פֿאַ איר דאָ? נישט צו פֿאַרשטיין. ס'איז פֿלומרשט יאָ דאָ עפעס. שווינדלער. מיט שווינדל האָט איר געלעבט. אַצינד — זעט מען אַלץ: מען האָט איר אַויסגעטון. . .

מיט אָנשטרענגונג אַ ריר געבנדיק זיין גוף, האָט אַרטאַמאַ-נאַז אַראָפֿגעוואָרפֿן אויף דער פֿאַדלאַגע די שרעקלעך שווערע מיס, אַר די הויט פֿון די זילן האָט נישט דערפֿילט די פֿאַדלאַגע און

דעם אלטן האָט זיך אויסגעוויזן, אז די פיס האָבן זיך אָפגעטיילט, זענען אוועקגעגאנגען פון אים, און ער איז געבליבן הענגען אינע- דערלופטן. דאָס — האָט אים איבערגעשראָקן, ער האָט זיך אָנגע- כאַפט מיט די הענט אין טיכאַנס אַקסל.

— וואוהין? — האָט געפרעגט דער הויזוועכטער, גראַב אַראָפּטרייסלענדיק זיינע הענט. — ריר נישט. האָסט נישט קיין פּוּח, וועסט נישט דערווערן, דיין פאַטער האָט געהאַט פּוּח, — איז ער אים דורך באַרימעריי אויסגעגאַנגען. די אמונה, זאָג איך, האָט איר מיר צוגענומען; איך ווייס נישט, וויאזוי כ'וועל גאָר אַצינד שטאַרבן. איך האָב זיך גענוג אָנגעקוקט באַ אייך, שדים...

אַרטאָמאַנאָו האָט אַלץ שטאַרקער געוואָלט עסן און אים האָבן שטאַרק געשראָקן די פיס.

— צי האָלט איך שוין טאַקע — באַ שטאַרבן? איך בין נאָך קיין פינף און זיבעציק נישט אַלט. רבונו של עולם...

ער האָט אויפסניי געפרוווט זיך לייגן, אָבער ער האָט נישט געהאַט קיין פּוּח אויפצוהייבן די פיס. דעמאָלט האָט ער באַפּוילן טיכאַנען:

— העלף צו, הייב אויף מיינע פיס!

אַרויפלייגנדיק אויף דער באַנק די טויטע פיס פון געוועזע- בעם באַלעבאַס, האָט טיכאַן אויסגעשפיגן, ווידער זיך אוועקגעזעצט, שטאַמפּערנדיק מיט דער האַנט אין היטל אַריין; אין זיין האַנט האָט עפעס געגלאַנצט. אַרטאָמאַנאָו האָט זיך צוגעקוקט: דאָס איז אַ נאָדל, טיכאַן האָט אינדערפינצטער פאַרנייט דאָס היטל, באַ- שטעטיקנדיק דערמיט זיין משוגעת. איבער אים האָט געשימערט אַ גראַעך נאַכט-שמעטערלינג. אין סאָד האָבן אין דער לופט זיך אויסגעצויגן דריי פאַסן געל ליכט און עמעצנס שטימע האָט ווייט, נאָר דייטלעך געזאָגט:

— צוריק, חברים, קיין צוריקוועג איז נישטאָ און וועט נישט

זיין פאַר אונז...

טיכאַן האָט פאַרטייבט די דאָזיקע שטימע.

— דעסגלייכן אויך דיין פאטער; ער האט מין ברודער
דערהרגעט.

— זאגסט ליגנט, — האט נישט ווילנדיק געזאגט ארטאמא-
נאח, נאך באלד געפרעגט: — ווען?

— אט האסטו דיר גאָר ווען...

— וואָס זאָגסטו פסדר ליגנט, משוגענער? — איז פלוזלינג
אויפגעבראכט געוואָרן ארטאמאָנאָוו, שפירנדיק ווי דער הונגער
נאָגט און טרוקנט אים. — וואָס דאַרפסטו? אַ געוויסן ביסטו מיר,

אַ שופט? נאָכוואָס האָסטו געשוויגן העכער דרייסיק יאָר?

— כ'האָב טאַקע געשוויגן. הייסט עס — כ'האָב געטראַכט!

— פעס געזאמלט? עך... נו, גיי, פאַרמסר פאַר דער

פאָליציי.

— נישטאָ — קיין פאָליציי.

— זאָג — אָט, ער האָט מיר דאָס גאַנצע לעבן געגעבן צו

עסן און צו טרינקען, — משפט אים! דו האָסט דאָך שוין אזוי

אויך געמסרט! וואָס זשע דאַרפסטו, נו? דריק צו, שרעק מין

אָן, — פאָדער געלט, נו?

— קיין געלט האָסטו נישט. דו האָסט גאַרנישט און. — נישט

געהאַט. און אויף די שופטים — שפיי איך. איך בין זיך אליין —

אַ שופט.

— איז מיט וואָס זשע דראַעסטו, דו צעדרייטער מענטש!

אַבער טיכאָן האָט אזויווי נישט געדראַעט, ארטאמאָנאָוו האָט

דאָס געפלהאפט געפילט. טיכאָן האָט געוואַרטשעט:

— אַ סוף צו אַלע קינס. פאַרוואָס האָט איר דעם ברודער

דערהרגעט?

— זאָגסט ליגנט וועגן ברודער!

די זקנים האָבן אָנגעהויבן רעדן האַסטיקער, איבערשלאַנגנדיק

איינער דעם אנדערן.

— איך — זאָג ליגנט? איך בין מיט אים געווען דעמאָלט...

— מיט וועמען?

— מיטן ברודער. איך בין אַנטלאָפן, ווען דיין פאָטער האָט

אים אוועקגעלייגט. מיט זיין בלוט איז עס אָפגעלאָפן דער פאָטער
דיינער. צוואַקס איז גאָר בלוט פאָרהאַן ?

— האָסט פאַרשפעטיקט. . .

— נו, אָט, — האָט מען אייך איבערגעדרייט, אימגעוואָרפן,
דו ביסט פאַרבליבן שוואַלאַן, און איך, ווי כ'בין געווען, בין פאַר-
בליבן אין דער זייט.

— ביסט געבליבן אַ משוגענער. . .

אַרטאָמאַנאָוו האָט געפילט, אַז דער געוועזענער ערדגרעבער
פאַריאַגט אים אין אַ ווינקל, אין אַ לאַך אַריין, וואו אַלץ איז פאַר-
היילן, אומפאַרשטענדלעך און שרעקלעך. ער האָט פאַרקעשנט גע-
זורט:

— האָסט פאַרשפעטיקט. אַ ברודער — זאָסט ליגנט — האָסט
נישט געהאַט, באַ אַזעלכע, ווי דו, איז גאַרנישט פאַרהאַן. . .
— געוויסן איז פאַרהאַן.

— דו אַליין האָסט מיר אַראָפגעפירט פון וועג דעם זון,
איליין !

— דאָס האָט איר, אַרטאָמאַנאָוס, מיך אַראָפגעפירט פון
וועג, ניקיטא איליטש האָט מיך צעדרייט !

— און ער האָט געזאָגט, — דו אים !

— מיר האָט זיך נישט איינמאַל געגלוסט צו דערהרגענען
דעם פאָטער דיינעם, איך האָב אים שיער נישט מיט אַ רידעל דעם
קאַפּ צעפֿלעט. . . איר זענט — כיטראַקעס. . .

— דו אַליין. . .

— סעראַפּימען זיך איינגעשאַפט. ער האָט מיך אויך צע-
טומלט : ער טוט קיינעם קיין עוולד נישט, און לעבט נישט רעכט-
פאַרטיק. ווי אזוי איז דאָס ? אומעטום כיטרעקייטן. . .

— ווער גייט ? וו-וואוהין ? — האָט מען בייו, הויך אַ גע-
שריי געטון אין דער פינצטערניש. — מען האָט אייך געזאָגט,
זערם, — נאָך אַכט נישט גיין ?

טיכאַן איז אויפגעשטאַנען, צוגעגאַנגען צו דער טיר און האָט
זיך אַרויסגעלייגט פון איר אין פינצטערניש אַריין. אַ דערשלאָ-
גענער פון אויפֿרעגונג, הונגער, אויסגעמאַטערטקייט, האָט אַרטאַ-

מאָנאָו זעזען, ווי דורך די דריי פּאַסן געדיכטן ליכט האָט אין
סאָד דורכגעשימערט אַ ברייטס, אַ שוואַרצס. ער האָט פאַרמאַכט
די אויגן, דערוואַרטנדיק אַצינד עפעס ענדגילטיק שרעקלעכס.
— האָסט באַקומען ? — האָט טיכאַן געפּרעגט עמעצן.
— דאָס, — אינגאַנצן !

דאָס איז — דעם ווייבס שטימע. וואו איז זי געווען, נאַכוואָס
האָט זי אים איבערגעלאָזט מיט דעמדאָויקן אַלטן ?
אַרטאָמאַנאָו האָט געעפּנט די אויגן, זיך אונטערגעוהויבן
אויף די עלנבויגנס, קוקנדיק אויף דער טיר, וואָס איז פאַרשטאַפּט
געווען מיט צוויי שוואַרצע פיגורן. ראַפּטום האָט זיך אים דערמאַנט,
אַז ער האָט דאָס גאַנצע לעבן געקלערט וועגן דעם, ווער ס'איז
שוילדיק קייגן אים, איבער וועמענס שוילד איז זיין לעבן געווען אַזוי
שווער פאַרפּלאַנטערט, אַנגעזאַפּט מיט עפעס אַ מין שווינדל. אין,
אַט, איצטער איז דאָס אַלץ קלאַר געוואָרן.
דאָס ווייב איז צוגעגאַנגען צו אים, זיך אַנגעבויגן, אַנגעהויבן
פליסטערן :

— נוי, אַ דאַנק דיר, רבּונו של עולם. . .
— אַט, טיכאַן, ווער ס'איז שוילדיק אין אַלעם ! — האָט
אַנטשלאָסן געזאָגט אַרטאָמאַנאָו און פאַרלייכטערט אַפּגעזיפּסט. —
זי איז געווען גיריק, זי האָט מיך אַנגערעדט, יאָ !
ער האָט מיט נצחון אַ ריטש געטון :
— איבער איר איז אויך דער ברודער ניקיטאַ פאַרפּאַלן גע-
וואָרן. דו ווייסט אַליין, יאָ. . .

אַרטאָמאַנאָו איז דערשטיקט געבליבן. ס'איז געווען אויס-
טערליש צו זען, אַז דאָס ווייב האָט זיך נישט באַליידיקט, נישט
דערשראַקן, זיך נישט צעווייגט. זי האָט געגלעט מיט אַ טרייסלענ-
דיקער האַנט די האַר אויף זיין קאַפּ און אומרויק, נאָר ליבלעך
געפליסטערט :

— שטיף, שריי נישט, דאָ זענען — בלוזי שלעכטע. . .

— עסן גיב. . .

דאָס ווייב האָט אַריינגערוקט אין זיין האַנט אַריין אַן או-
גערקע אין אַ שווער שטיק ברויט ; די אוגערקע איז געווען וואַרעם.

און דאָס ברויט איז צוגעקלעפט געוואָרן צו די פינגער, ווי
טייג.

אַרטאַמאַנאָוו איז נשתומם געוואָרן :

— וואָס איז — דאָס ? מיר ? אַלץ ?

— שטילער, לַמען השם, — האָט געפליסטערט נאַטאַליע, —

ס'איז דאָך — נישטאָ גאַרנישט ! און די סאַלדאַטן האָבן אויך ..

— דאָס גיסטו מיר — פאַר אַלעם ? פאַר דער גאַנצער שרעק,

פאַרן גאַנצן לעבן ?

איבערוועגנדיק דאָס ברויט אויף דער האַנט, האָט ער גע-

מורמלט און זיך משער געווען, אַז ס'איז געשען עפעס נישט צום

פאַרטראַגן, שטערבלעך באַליידיקענדיקס, אין וואָס אַפילו זי, נאַ-

טאַליע, איז נישט שוילדיק.

ער האָט אַ שליידער געטון דאָס ברויט צו דער טיר, זאָגן-

דיק טויב, נאָר פעסט :

— איך וויל נישט.

טיכאָן האָט אויפגעהויבן דאָס ברויט, גענומען וואַרטשען, אַ

בלאָז געטון דערויף; נאַטאַליע האָט אויפסניי אַנגעהויבן אַריין-

רוקן דאָס שטיק אין מאַנס האַנט אַריין, צופליסטערנדיק :

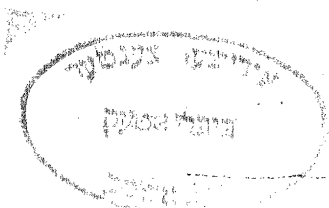
— עס, עס, ביזער זיך נישט. ..

אָוועקשטופנדיק איר האַנט, האָט אַרטאַמאַנאָוו שטאַרק פאַר-

מאַכט די אויגן און דורך די ציין איבערגעחזרט מיט ווילדער פאַר-

ביסנקייט :

— איך וויל נישט. אָוועק.

פ א ר ל א ג „ כ ו ח ו ת „ ו ו א ר ש ע

ס'איז דערשיגען:

יידיש: מ. ניידין

מ. גארקי

„ ז כ ר ו נ ו ת „

דאָס בוך איז געווידמעט דעם אַנדענק פון קאַראַנין-פעטראַ-
פּאַולאַחסקי, טשעכאַוו, טאַלסטאַי, אַנדערעיוו.
דער גאונישער מחבר פון די „זכרונות“ שילדערט דאָ,
פון אַ גאַנץ נייער, ביז אַצינד נאָך נישט באַלויכטענער זייט, די
גאַנצע מענטשלעכע טראַגישקייט פון די דאָזיקע נרויסע דיכטער-פּער-
זענלעכקייטן. ער הייזט אינז די אומגענדלעכע יסורים און ראַנגלענישן
פון זייערע גשמות אינם זוכן דעם אמת, יענעם אמת, וואָס זאָל
זיי אַנזייון דעם וועג צו גליק, וואָס זאָל זיי באַפרייען פון קליינ-
לעכקייט, ווילדקייט און באַנאַלקייט, וואָס זאָל ברענגען די באַ-
פרייזונג און אויסלייזונג פון דער מענטשהייט.
אין דעם בוך „זכרונות“ קומט אויך צום אויסדרוק, בולטער
און פאַרביקער ווי אין וועלכן ס'איז אַנדערן ווערק זינעם, די ריי-
כע געדאַנקען-וועלט און דער „אני-מאמין“ פון מ. גאַרקי
גופא.

לייענענדיק דאָסדאָזיקע בוך ווערט קלאַר, אַז זיין מחבר איז
נישט נאָר איינער פון די שענסטע פאַרשטייער אין דער וועלט-ליי-
טעראַטור, נאָר אויך איינע פון די באַדייטנדסטע, און גייסטרייכסטע
פּערזענלעכקייטן פון אינזער צייט.

פארלאג „פוחות“ הארשע

אין קורצן דערשיינט:

מאקסיים גארקי

„דאס לעבן פון קלים סאמגין“

(פערציק יאר)

יידיש: מ. ניוין.

דאסדאזיקע נייע ריון-ווערק פון דעם געניאלן רוסישן שרייבער האט אויפסניי דערווייזן, אז דער וואונדערבארער טאלענט און די גאונישע קראפט פון דעמדאזיקן וועלט-מייסטער האלט נאך אלץ אין פסדרדיקן וואקסן און פארטיפן זיך.

„דאס לעבן פון קלים סאמגין“

וואס איז לעצטנס דערשינען אין א בוך פון 500 זייטן גרויסן פארמאט, איז דער ערשטער באנד פון א גראנדיעזער טרילאגיע, אין וועלכער דער מחבר פירט אדורך דאס גאנצע פילפארביקע רוסלענדישע לעבן פאר די לעצטע פערציק יאר.

„דאס לעבן פון קלים סאמגין“

איז פיל מער, ווי דאס לעבן פון אַט דעם סוחרישן זון, דעם משוהדיקן „טשודאק“, עס איז אַ ברייט לייוונט פון דעם גאנצן רוסישן און רוסלענדישן לעבן אין די 20 יאר פונם לעצטן יאר-הונדערט. און ווען מען לייענט אדורך דאס בוך (און עס לייענט זיך מיט אַ ליידנשאפטלעכן אינטערעס), ווילט זיך וואָס גיכער לייענען די ווייטערדיקע טיילן און זעען דעם וואַקס און אַנוואַקס פונם רוסלענדישן לעבן, ווי עס פאַסט עס אויף דער גרעסטער און באַגאַבסטער היינטצייטיקער רוסישער קינסטלער, מאַקסיים גאַרקי.“

(נאמן מיזל — פון אַרטיקל „דאָס נייע וואונדערבארע ווערק פון מאַקסיים גאַרקי“, „היינט“, נומער 36).